Autoarea bestsellerului *Aleea cu licurici*

KRISTIN HANNAH

FEMEILE DIN UMBRĂ

Inspirate de curaj. Legate de prietenie.
Unite de speranță

LITERA

BLUE MOON

BLUE MOON

KRISTIN HANNAH

FEMEILE DIN UMBRĂ

Traducere din limba engleză
RALUCA CONȚIU

LITERA
București

The Women

Kristin Hannah

Acest roman este dedicat femeilor curajoase care au luptat în Vietnam. Aceste femei, cele mai multe dintre ele asistente și multe dintre ele crescute cu povești de familie pline de mândrie despre eroismul din cel de Al Doilea Război Mondial, au răspuns chemării la arme și s-au dus la război. În prea multe cazuri, s-au întors într-o țară căreia nu i-a păsat de serviciile lor și într-o lume care nu voia să le audă experiențele; greutățile lor de după război și poveștile lor au fost prea des uitate sau marginalizate. Sunt mândră că am ocazia de a arunca o lumină asupra puterii, curajului și rezilienței lor.

Și tuturor veteranilor, prizonierilor de război și celor dispăruți în misiune, precum și familiilor lor, care au sacrificat atât de multe.

În final, personalului medical care a luptat cu pandemia și a dat atât de multe pentru a-i ajuta pe ceilalți.

Mulțumesc.

Partea întâi

Acest război... a lărgit atât de mult prăpastia dintre generații, încât amenință să distrugă țara.

FRANK CHURCH

CAPITOLUL 1

Coronado Island, California, mai, 1966

Proprietatea McGrath, înconjurată de ziduri și de porți înalte, era o lume în sine, protejată și privată. În această seară, ferestrele cu muluri ale casei în stil Tudor străluceau în mijlocul peisajului luxuriant și atent aranjat. Coroanele palmierilor se legănau în bătaia vântului; pe suprafața piscinei pluteau lumânări, iar de crengile unui bătrân stejar de California atârnau lampioane aurii. Servitori în livrele negre se plimbau printre oaspeții bine îmbrăcați, cărând tăvi de argint pline cu pahare de șampanie, în timp ce un trio de jazz cânta într-un colț.

Tânăra Frances Grace McGrath, de 20 de ani, știa ce se aștepta din partea ei în această seară. Trebuia să apară sub forma unei tinere foarte bine-crescute, zâmbitoare și pline de seninătate; orice emoție nepotrivită trebuia ascunsă și purtată în tăcere. Lecțiile pe care le primise Frankie acasă, la biserică și în cadrul Școlii pentru fete St. Bernadette îi instilaseră un puternic sentiment de bună-cuviință. Neliniștea care stăpânea țara în aceste zile, furia care erupea pe străzile orașelor și în campusurile universitare, reprezenta o lume străină și distantă pentru ea, la fel de greu de înțeles ca și conflictul din îndepărtatul Vietnam. Frankie se plimba printre oaspeți, sorbind dintr-o coca-cola rece ca gheața, încercând să zâmbească, oprindu-se din când în când pentru a face conversație cu prietenii părinților ei, sperând că nu i se vedea îngrijorarea. În tot acest timp, privirea ei îi căuta fratele, care întârziase la propria petrecere.

Frankie își adora fratele mai mare, Finley. Fuseseră mereu inseparabili, o pereche de copii cu părul negru și ochi albaștri, cu o diferență de vârstă mai mică de doi ani între ei, care își petrecuseră lungile veri

californiene nesupravegheați de adulți, plimbându-se cu bicicletele de la un capăt la celălalt al adormitei Coronado Island, rareori ajungând acasă înainte de căderea nopții.

Dar acum el pleca într-un loc în care ea nu-l putea urma.

Mugetul unui motor de mașină tulbură petrecerea liniștită; claxoanele sunară tare, într-o succesiune rapidă.

Frankie o văzu pe mama ei tresărind la auzul zgomotului. Bette McGrath ura orice era extravagant sau vulgar, și categoric nu era de părere că prezența cuiva trebuia anunțată prin claxoane.

Câteva momente mai târziu, Finley dădu buzna prin poarta din spate, cu frumoasa lui față roșie și cu o șuviță cârlionțată de păr negru atârnându-i pe frunte. Prietenul lui cel mai bun, Rye Walsh, îl ținea cu brațul pe după mijloc, dar nici unul dintre ei nu părea prea sigur pe picioare. Pufniră în râsul caracteristic beților, se susținură unul pe celălalt, în timp ce și mai mulți dintre prietenii lor turmentați dădură năvală prin spatele lor.

Îmbrăcată impecabil într-o rochie neagră, cu părul coafat într-un coc regal, mama se îndreptă spre grupul de tineri care râdeau. Purta perlele pe care i le lăsase moștenire mama ei, un memento subtil al faptului că Bette McGrath fusese odată Bette Alexander, din ramura Alexanderilor din Newport Beach.

– Băieți, spuse ea, cu vocea modulată de anii de școală. Ce drăguț că ați ajuns în sfârșit!

Finley se îndepărtă nesigur de Rye, încercând să-și îndrepte spatele.

Tatăl făcu un semn trupei, care se opri din cântat. Liniștea fu acoperită dintr-odată de sunetele obișnuite din Coronado Island într-o seară de primăvară –

mugetul răgușit al oceanului, șoaptele palmierilor care se legănau deasupra, lătratul unui câine mai jos, pe stradă sau pe plajă. Tata se apropie în costumul său negru, făcut la comandă, cu o cămașă albă, apretată, și cravată neagră, ținând într-o mână o țigară și un pahar cu cocktail Manhattan în cealaltă. Cu părul său negru tuns scurt și maxilarul pătrățos, arăta ca un fost boxer care reușise în viață și învățase să se îmbrace bine, ceea ce nu era foarte departe de adevăr. Chiar și în mijlocul acestei mulțimi de oameni frumoși și bine îmbrăcați, el și mama ieșeau în evidență, radiind succes. Ea provenea dintr-o familie bogată și făcuse mereu parte din lumea bună; el urcase treptele scării sociale pe rând, ajungând să stea alături de ea, plin de încredere.

– Prieteni, membri ai familiei, proaspăt absolvenți, spuse tata cu vocea lui răsunătoare.

Când Frankie era mică, încă avea un ușor accent irlandez, pe care se străduise să-l elimine. Se lăudase adesea cu istoria sa de imigrant, o poveste despre independență și muncă fără oprire. Rareori pomenea despre norocul și oportunitatea de a se căsători cu fiica șefului, dar toată lumea știa. Lumea mai știa și că, la moartea părinților mamei, tata le triplase averea cu zelul său imobiliar.

Își puse brațul în jurul umerilor zvelți ai soției sale și o trase cât de aproape îi permitea ea să o facă în public.

– Suntem recunoscători că ați venit să ne ajutați să ne luăm rămas-bun de la fiul nostru, Finley. Tata zâmbi. Gata cu scosul pe cauțiune de la poliția din Coronado Island la 2.00 noaptea, după câte o cursă ridicolă cu mașinile.

Se auziră câteva râsete. Toată lumea cunoștea traseul sinuos pe care îl urmase Finley spre viața de adult. Încă de când își amintea, fusese băiatul de aur,

un copil sălbatic, care putea înmuia cele mai împietrite inimi. Oamenii râdeau la glumele sale; fetele îl urmau peste tot. Toată lumea îl iubea pe Finley, dar majoritatea erau de acord că era o pacoste. Repetase clasa a patra, mai mult din cauza comportamentului. Uneori era lipsit de respect în biserică, și-i plăceau fetele cu fuste scurte, care aveau țigări în poșete.

Când râsul se stinse, tata continuă:

– Un toast pentru Finley și marea sa aventură. Suntem mândri de tine, fiule!

Servitorii apărură cu sticlele de Dom Pérignon și mai turnară șampanie; sunetul clinchetelor paharelor umplu aerul. Oaspeții îl înconjurară pe Finley; bărbații îl felicitau, bătându-l pe spate. Tinerele se înghesuiau pe lângă el, încercând să-i atragă atenția.

Tata făcu un semn muzicanților, care începură din nou să cânte.

Simțindu-se lăsată pe dinafară, Frankie se îndreptă spre casă, trecând pe lângă bucătăria mare, în care angajații trebăluiau de zor, așezând antreurile pe tăvi.

Se duse în biroul tatălui ei. În copilărie, acesta fusese locul ei preferat. Fotolii mari și confortabile din piele, taburete pentru picioare, doi pereți acoperiți cu rafturi cu cărți, un birou masiv. Aprinse lumina. Camera mirosea a piele veche și a țigări, cu o notă de after-shave scump. Teancuri ordonate de autorizații de construcție și planuri arhitecturale erau aranjate frumos pe birou.

Un perete întreg al biroului era dedicat istoriei familiei lor. Erau acolo fotografii înrămate pe care mama și tata le moșteniseră de la părinții ei, și chiar câteva aduse de tată din Irlanda. Era o fotografie a străbunicului McGrath, în uniformă de soldat, salutând aparatul de fotografiat. Alături de această fotografie, se afla medalia înrămată, pe care bunicul ei,

Francis, o primise în Primul Război Mondial. Fotografia de la nunta părinților ei era poziționată între *Inima Purpurie*[1] înrămată a bunicului ei, Alexander, și un articol de ziar cu fotografia vasului pe care servise, sosind în port, la sfârșitul războiului. Nu exista nici o fotografie cu tatăl ei în uniformă. Spre marea lui rușine, fusese clasificat drept 4-F[2] și descalificat din a îndeplini serviciul militar. Era ceva de care se plângea în privat doar familiei, dar numai atunci când bea. După război, îl convinsese pe bunicul Alexander să înceapă să construiască locuințe accesibile în San Diego pentru veteranii care reveneau acasă. Tata numea acest lucru contribuția sa la efortul pentru război, și avusese un succes spectaculos. În cadrul conversațiilor, era mereu atât de mândru de armată, încât, în timp, toată lumea din Coronado uitase că nu-și satisfăcuse stagiul militar. Încă nu existau fotografii ale copiilor lui. Tatăl ei credea că fiecare trebuia să-și câștige dreptul de a apărea pe acest perete.

Frankie auzi ușa deschizându-se încet în spatele ei, și cineva spuse:

– Oh, îmi pare rău. Nu am vrut să dau buzna.

Se întoarse și-l văzu pe Rye Walsh stând în pragul ușii. Avea un cocktail într-o mână și un pachet de țigări Old Gold în cealaltă. Fără îndoială, căutase un loc liniștit în care să poată fuma.

– Mă ascund de petrecere, spuse ea. Se pare că nu prea am chef de sărbătorit.

El lăsă ușa deschisă în spatele lui.

– Cred că și eu făceam același lucru. Probabil nu-ți amintești de mine...

– Joseph Ryerson Walsh; ți se spune Rye. Ca și whisky-ul, zise Frankie, încercând să zâmbească. Așa i se prezentase el cu o vară în urmă. De ce te ascunzi?

Tu și Fin sunteți ca doi gemeni. Amândurora vă plac petrecerile.

În timp ce el se apropia, inima ei făcu un salt în piept. Avusese acest efect asupra ei încă de la prima lor întâlnire, dar nu stătuseră cu adevărat de vorbă. Ea nu știa ce să-i spună acum, când se simțea puțin îndurerată. Singură.

– Îmi va fi dor de el, rosti el încet.

Ea simți arsura lacrimilor și se întoarse repede, ajungând cu fața la peretele plin cu amintiri din război; el veni lângă ea. Se uitară amândoi la fotografiile și amintirile de familie. Bărbați în uniforme, femei în rochii de mirese, medalii pentru curaj și răni, un steag american împăturit și înrămat, care îi fusese oferit bunicii ei din partea tatălui.

– Cum se face că nu sunt fotografii cu femei aici, decât în rochii de mireasă? întrebă Rye.

– Este un perete al eroilor. Pentru a onora sacrificiile făcute de familia noastră în slujba țării.

El își aprinse o țigară.

– Și femeile pot fi eroi.

Frankie *râse.*

– Ce e amuzant în legătură cu asta?

Ea se întoarse spre el, ștergându-și lacrimile.

– Eu... nu vrei să spui...

– Mda, spuse el, privind-o.

Frankie nu-și amintea ca vreun bărbat să o fi privit vreodată astfel, atât de intens. O făcu să-și piardă răsuflarea.

– Asta vreau să spun, Frankie. Este 1966. Toată lumea se schimbă.

Câteva ore mai târziu, când oaspeții începuseră să plece, Frankie descoperi că încă se gândea la Rye și la ce spusese el.

Și femeile pot fi eroi.

Nimeni nu-i mai spusese așa ceva vreodată. Nici profesoarele de la St. Bernadette, nici părinții. Nici măcar Finley. De ce nu-i trecuse vreodată prin minte lui Frankie că o fată, o femeie, și-ar putea găsi locul pe peretele din biroul tatălui ei făcând ceva eroic sau important, că o femeie putea inventa ceva sau descoperi ceva, sau putea fi o asistentă pe câmpul de luptă, salvând, literalmente, vieți?

Ideea aceasta o zguduise ca un cutremur, un final al perspectivei ei înguste despre lume de până atunci, al ei înseși. I se spusese timp de ani întregi, de către călugărițe, de către mama ei, că a fi asistentă era o profesie excelentă pentru o femeie.

Învățătoare. Asistentă. Secretară. Acestea erau viitoruri acceptabile pentru o fată ca ea. Abia cu o săptămână în urmă, mama ei o ascultase pe Frankie plângându-se de cât de grea era biologia de nivel superior și-i spusese cu blândețe: „Cui îi pasă de broaște, Frances? Vei fi asistentă doar până când te căsătorești. Și, apropo, este timpul să începi să te gândești la asta. Nu te mai grăbi la cursuri, ia-o încet! Cui îi pasă dacă termini mai repede? Trebuie să ieși la mai multe întâlniri". Frankie fusese făcută să creadă că treaba ei era să fie o bună soție casnică, să crească niște copii manierați și să aibă o casă primitoare. În liceul ei catolic, petrecuseră ore întregi învățând cum să calce butonierele la perfecție, cum să împăturească cu precizie un șervețel, cum să așeze masa elegant. La colegiul pentru femei din San Diego, nu exista prea multă rebeliune printre colegele și prietenele ei. Fetele râdeau de pregătirea pentru examenele finale. Chiar și alegerea făcută de ea, de a deveni asistentă, nu avusese nevoie de prea multă introspecție; nu se concentrase

decât la a obține note bune, făcându-și părinții mândri.

În timp ce muzicienii își strângeau instrumentele, iar ospătarii începeau să adune paharele goale, Frankie își dădu jos sandalele, ieși din curte și porni pe Ocean Boulevard, strada largă, pavată, care separa casa părinților ei de ocean.

Nisipul galben al plajei se întindea în fața ei. În stânga se afla faimosul Hotel del Coronado, iar în dreapta, întinsa Naval Air Station North Island, care fusese de curând recunoscută drept locul de naștere al aviației marine.

O briză răcoroasă îi flutura părul tuns bob, până la nivelul bărbiei, dar nu făcea față stratului generos de Aqua Net, care îl ținea la locul lui. Frankie se așeză pe nisipul rece, își cuprinse genunchii strânși cu brațele și se uită fără țintă la valuri. Deasupra ei, pe cer, atârna luna plină. Nu departe, un foc aprins pe plajă strălucea portocaliu; mirosul de fum plutea prin aerul nopții.

Cum își lărgeau femeile lumea? Cum puteau începe o călătorie, fără nici o invitație? Pentru Finley fusese ușor; totul i se așternuse în față. Trebuia să facă ceea ce făcuseră toți bărbații McGrath și Alexander: să-și servească patria cu onoare și apoi să preia afacerea imobiliară a familiei. Pentru Frankie nimeni nu sugerase vreun alt viitor în afara măritișului și a creșterii copiilor.

Auzi râsete în spatele ei și sunetul unor picioare care alergau. O tânără blondă își scosese pantofii la marginea apei și sărea acum în valuri. Rye o urma, râzând, fără să se deranjeze măcar să-și dea jos pantofii. Cineva cânta, fals, *Walk Like a Man*.

Finley se prăbuși lângă Frankie, sprijinindu-se de ea.

– Unde ai fost toată noaptea, păpușă? Mi-a fost dor de tine.

– Hei, Fin, spuse ea încet.

Sprijinindu-se de el, își aminti de viețile lor pe această plajă; în copilărie, construiseră castele elaborate și cumpăraseră înghețată pe băț de la camionul de înghețată care se plimba în sus și-n jos pe Ocean Boulevard în fiecare vară. Petrecuseră nenumărate ore pe plăcile lor de surf, cu picioarele atârnându-le de o parte și de cealaltă, stând de vorbă sub soarele fierbinte, așteptând valul perfect, împărtășindu-și toate secretele.

Împreună, mereu. Cei mai buni prieteni.

Știa de ce avea el nevoie de la ea acum; trebuia să-i spună lui Fin că era mândră de el și să-l trimită pe drumul său cu un zâmbet, dar nu o putea face. Nu se mințiseră niciodată. Nu părea momentul potrivit pentru a începe să o facă.

– Fin, ești sigur că ar trebui să mergi în Vietnam?

– Nu întreba ce poate face țara ta pentru tine; întreabă ce poți face tu pentru țara ta.

Frankie oftă. Ea și Finley îl adoraseră pe președintele Kennedy. Cuvintele lui însemnaseră ceva pentru ei, așa că nu-l putea contrazice acum.

– Știu, dar...

– Nu este periculos, Frankie. Crede-mă! Sunt absolvent al Academiei Navale, ofițer cu un post călduț pe un vas. Mă voi întoarce repede. Abia vei avea timp să-ți fie dor de mine.

Toată lumea spunea același lucru: comunismul era un rău care trebuia oprit; aceștia erau anii Războiului Rece. Timpuri primejdioase. Dacă un om precum președintele Kennedy putea fi împușcat în plină zi de un comunist în Dallas, cum se putea simți vreun american în siguranță? Toată lumea era de acord că nu

i se putea permite comunismului să înflorească în Asia, iar Vietnamul era locul în care trebuia oprit.

Știrile de seară arătau soldați zâmbitori care mărșăluiau în grupuri compacte prin jungla vietnameză, făcându-le cameramanilor semne cu degetul mare în sus. Nici o picătură de sânge.

Finley își puse brațul în jurul umerilor ei.

– Îmi va fi dor de tine, Alunică, spuse el.

Ea îi auzi vocea și își dădu seama că și el era speriat de plecare. Ascunsese acest lucru de ea sau îl ascunsese de el însuși?

Și iată-le acolo, teama și îngrijorarea pe care încercase să și le suprime și ignore întreaga seară. Dintr-odată, era prea greu. Nu mai putea ignora adevărul.

Fratele ei pleca la război.

CAPITOLUL 2

În timpul următoarelor șase luni, Frankie îi scrise fratelui ei în fiecare duminică, după ce se întorceau de la biserică. În schimbul scrisorilor sale, primea unele incredibil de amuzante despre viața sa la bordul navei și despre bufoneriile colegilor săi marinari. Trimitea vederi cu jungla luxuriantă, marea turcoaz și plajele cu nisip de culoarea sării. Îi povestea despre petrecerile de la Clubul Ofițerilor, despre barurile de pe acoperișuri din Saigon și despre vedetele care veneau să ridice moralul trupelor.

În absența lui, Frankie își crescu numărul de cursuri pe care le urma și termină mai devreme, cu felicitări.

Ca proaspătă asistentă, primi prima ei slujbă, în schimbul de noapte al unui mic spital din San Diego. Începuse recent să se gândească să se mute din casa părinților ei într-un apartament propriu, un vis pe care i-l împărtășise lui Finley numai cu o săptămână în urmă. „Gândește-te, Fin! Noi doi, locuind într-un mic apartament lângă plajă. Poate în Santa Monica. Ce bine ne-am distra...“ Acum, în această seară rece de sfârșit de noiembrie, coridoarele spitalului erau tăcute. Îmbrăcată în uniforma ei albă, apretată, cu boneta de asistentă prinsă de bobul ei tapat, bine fixat, Frankie mergea în spatele asistentei-șefe, care intră într-un salon privat fără flori și vizitatori, în care dormea o tânără. Lui Frankie i se spuse – din nou – cum să-și facă treaba.

– O liceană de la St. Anne, spuse asistenta-șefă, apoi, pe mutește, adăugă „bebeluș“, ca și cum cuvântul în sine ar fi fost un păcat.

Frankie știa că St. Anne era centrul local pentru mamele necăsătorite, dar era ceva despre care nimeni nu vorbea vreodată: fete care părăseau brusc școala și reveneau câteva luni mai târziu, mai tăcute și arătând mai singure.

– Perfuzia ei are un nivel scăzut. Aș putea...

– Pentru Dumnezeu, domnișoară McGrath, știi că nu ești pregătită pentru asta. De cât timp ești aici? O săptămână?

– Două, doamnă. Și sunt asistentă calificată. Notele mele...

– Nu contează. Pe mine mă interesează abilitățile clinice, și ai puține dintr-acestea. Trebuie să verifici ploștile, să reumpli carafele cu apă, să ajuți pacienții să meargă la toaletă. Când vei fi pregătită să faci mai mult, te anunț.

Frankie oftă pe tăcute. Nu se străduise atât de mult să termine mai repede, învățând ore lungi și epuizante, pentru a putea schimba plosti și aranja perne. Cum putea câștiga deprinderile clinice de care avea nevoie pentru a primi o slujbă la un spital bun?

– Așa că te rog înregistrează și monitorizează toată medicația intravenoasă. Voi avea nevoie de informații curând. Du-te!

Frankie aprobă din cap și își începu vizitele nocturne, trecând din salon în salon.

Era aproape 3.00 dimineața când ajunse în salonul 107.

Deschise ușa cu grijă, încercând să nu trezească pacientul, dacă nu era nevoie.

– Ai venit să vezi monstrul?

Frankie se opri, nesigură ce să facă.

– Pot veni mai târziu...

– Rămâi! Te rog.

Frankie închise ușa și se îndreptă către pat. Pacientul era un tânăr, cu păr lung, blond și neîngrijit și o față palidă și îngustă. Un petic zburlit de păr șaten și blond era așezat deasupra buzei sale superioare. Arăta ca un copil care face surf la Trestles, cu excepția scaunului cu rotile din colț.

Frankie putea vedea conturul picioarelor lui, a piciorului lui, sub pătură.

– Te poți uita, spuse el. Este imposibil să nu o faci. Cine nu s-ar uita la un accident de mașină?

– Te deranjez, spuse ea, făcând un pas în spate, începând să se întoarcă.

– Nu pleca! Mă trimit la secția de psihiatrie, pentru că am încercat să mă sinucid. Internare obligatorie sau așa ceva. Ca și cum ei ar ști ce gândesc eu. Oricum, s-ar putea să fii ultima persoană sănătoasă la cap pe care o s-o văd pentru un timp.

Frankie se apropie cu precauție, îi verifică perfuzia și notă ceva pe fișa lui.

– Ar fi trebuit să-mi folosesc pistolul, spuse el.

Frankie nu știa cum să răspundă. Nu mai întâlnise niciodată pe cineva care încercase să se sinucidă. Părea nepoliticos să întrebe de ce, dar la fel de nepoliticos era să tacă.

– Am rezistat 340 de zile în țară. Am crezut că sunt liber să plec acasă. Nu-i bine să mergi pe termen scurt.

În fața confuziei evidente a lui Frankie, el spuse:

– Vietnam. Oftă. Fata mea – Jilly – a rămas cu mine, mi-a scris scrisori de dragoste, până când am călcat pe afurisita aia de Betty Țopăitoarea și mi-am pierdut un picior. Se uită în jos. Mi-a spus că mă voi adapta, să aștept un timp. Încerc.

– Fata ta ți-a spus asta?

– Nu. O asistentă de la Twelfth Evac Hospital. M-a ajutat enorm. A stat cu mine când mi-am pierdut capul. Se uită la Frankie și se întinse după mâna ei. Poți rămâne până adorm? Am coșmarurile astea...

– Sigur, soldat. Nu plec nicăieri.

Frankie îl ținea încă de mână când el adormi. Nu se putea abține să nu se gândească la Finley și la scrisorile pe care și le scriau în fiecare săptămână, pline de povești amuzante și de frumusețea vieții la țară. „Ar trebui să vezi mătasea și pietrele prețioase de aici, păpușă. Mama nu s-ar opri niciodată din cumpărături. Și vai cum știu marinarii să petreacă!“ Îi spunea în mod repetat că războiul se termina. Walter Cronkite spusese același lucru la știrile de seară.

Dar războiul era încă în desfășurare.

Iar bărbații mureau. Aparent, își pierdeau picioarele.

„O asistentă de la Twelfth Evac Hospital. M-a ajutat enorm.“

Frankie nu se gândise niciodată la asistentele din Vietnam; ziarele nu pomeneau niciodată de femei. Cu siguranță, nimeni nu vorbea de femei care participau la război.

Și femeile pot fi eroi.

La aceasta, Frankie simți un fel de trezire, deșteptarea unei noi ambiții.

– Mi-aș putea servi țara, îi spuse ea bărbatului a cărui mână o ținea.

Era un gând revoluționar, înspăimântător, palpitant.

Dar o putea face? Cu adevărat?

Cum știai dacă ai suficient curaj pentru ceva de genul acesta? Mai ales ca femeie, crescută să fii o doamnă, al cărei curaj nu trebuise niciodată testat.

Lăsă ideea să o cuprindă, închise ochii, imaginându-și că le spune părinților ei că s-a înrolat în Marină și pleacă în Vietnam, că-i scrie lui Finley o scrisoare: „Felicitări, te rog, m-am alăturat Marinei și pornesc spre Vietnam! Ne vedem curând".

Dacă o făcea acum, puteau fi acolo împreună. În țară.

Își putea câștiga locul pe peretele eroilor, și nu pentru că făcea o căsătorie bună. Pentru viețile salvate în timpul războiului. Părinții ei aveau să fie atât de mândri de ea, la fel de mândri cum fuseseră de Finley. Toată viața ei, fusese învățată că serviciul militar era o datorie de familie.

„Stai! Gândește-te puțin, Frankie! Ar putea fi periculos."

Dar pericolul nu o speria. Ar fi fost staționată pe un vas militar, departe de lupte.

Când lăsă mâna soldatului dintr-a ei, se hotărâse deja.

În ultima săptămână, Frankie își planificase ziua liberă aproape obsesiv, nespunând nimic nimănui despre intențiile ei, necerând sfatul nimănui. Își repetase întruna că trebuie să încetinească, să se gândească bine, dar adevărul era că știa că vrea să facă acest lucru și nu voia ca nimeni să o convingă de contrariul.

După un duș rapid, reveni în dormitor, care fusese proiectat cu ani în urmă pentru o fetiță, cu patul cu baldachin cu volănașe, covorul mițos și tapetul roz. Alese una dintre rochiile conservatoare pe care mama ei i le cumpăra adesea. „Piese de calitate, Frances; acesta este felul în care o femeie se face remarcată la prima privire."

După cum se aștepta, în acest moment al zilei casa era goală. Mama juca bridge la club, iar tata era la serviciu.

La 13.25, Frankie conduse până la cel mai apropiat birou de recrutare al Marinei, unde un mic grup de protestatari împotriva războiului se cantonase în față, strigând sloganuri și ținând în mâini pancarte pe care se putea citi: „RĂZBOIUL NU E SĂNĂTOS PENTRU COPII ȘI ALTE FIINȚE VII și BOMBARDAMENTELE PENTRU PACE SUNT LA FEL CA FUTAIURILE PENTRU VIRGINITATE".

Doi bărbați cu părul lung își ardeau carnetele de încorporare – ceea ce era ilegal –, în timp ce mulțimea îi aclama. Frankie nu înțelesese niciodată aceste proteste. Chiar credeau că niște marșuri și câteva postere l-ar fi convins pe LBJ[3] să oprească războiul? Nu înțelegeau că, dacă Vietnamul cădea pradă comunismului, la fel se întâmpla cu toată Asia de Sud-Est? Nu citiseră despre cât de rău era un astfel de regim?

Frankie se simți extrem de vulnerabilă când ieși din mașină. Își strânse în mână poșeta bleumarin scumpă, din piele de vițel, și se apropie de mulțime, care striga „La naiba, nu, nu vrem!“

Mulțimea se întoarse către ea, tăcută pentru un moment.

– E o afurisită de republicană! strigă cineva.

Frankie se forță să meargă în continuare.

– Aoleo, spuse altcineva. Tipa asta e dusă.

– Nu intra acolo!

Frankie deschise ușa biroului de recrutare. Înăuntru, văzu un birou sub un poster pe care scria: „FII PATRIOT! ÎNROLEAZĂ-TE ÎN MARINĂ!“ Un marinar în uniformă stătea la un capăt al biroului.

Frankie închise ușa după ea și se duse la birou.

Protestatarii loviră ferestrele. Frankie încercă să nu clipească sau să pară speriată.

– Sunt asistentă, spuse ea, ignorând sunetele care veneau de afară. Aș vrea să mă alătur Marinei și să merg în Vietnam.

Marinarul aruncă o privire neliniștită mulțimii de afară.

– Câți ani ai?

– 20, domnule. 21 săptămâna viitoare.

– Marina cere doi ani de serviciu înainte de a te trimite în Vietnam, domnișoară. Va trebui să servești doi ani aici, într-un spital, înainte să poți pleca.

Doi ani. Războiul avea să se termine până atunci.

– Nu este nevoie de asistente în Vietnam?

– Oh, ba da.

– Fratele meu este în Vietnam... eu vreau să ajut.

– Îmi pare rău, domnișoară. Regulile sunt reguli. Este pentru siguranța dumitale, crede-mă!

Abătută, dar nu descurajată, Frankie plecă din biroul de recrutare, grăbindu-se pe lângă protestatari,

care îi strigară obscenități – și găsi în apropiere o cabină telefonică, unde consultă cartea de telefon din Los Angeles, găsind adresa celui mai apropiat birou de recrutare al Aviației.

Odată ajunsă acolo, i se spuse același lucru, că avea nevoie de mai multă experiență în țară înainte de a pleca în Vietnam.

La biroul de recrutare al Armatei, auzi în sfârșit ceea ce dorea să audă: „Sigur, domnișoară, corpul de asistente al Armatei are nevoie de asistente. Te putem trimite imediat după instruire".

Frankie semnă pe linia punctată, și, uite-așa, deveni sublocotenentul Frances McGrath.

CAPITOLUL 3

Până când Frankie ajunse înapoi pe insulă, se aprinseseră luminile stradale. Centrul Coronado Island era împodobit de sărbătoare, cu steaguri și lumini; Moș Crăciuni cu haine roșii și bărbi albe stăteau în fața câtorva magazine, sunând din clopoței. Fulgi de nea luminoși atârnau pe deasupra străzii. Acasă, Frankie își găsi părinții în sufragerie, îmbrăcați pentru cină. Tata stătea la bar, frunzărind ziarul, în timp ce mama era așezată în fotoliul ei preferat, lângă foc, fumând o țigară și citind un roman de Graham Greene. Casa era împodobită pentru sărbători, cu luminițe extravagante și un brad de trei metri.

La intrarea lui Frankie, tata închise ziarul și-i zâmbi.

– Salutare, Alunică.

– Am vești, spuse Frankie, dând pe dinafară de entuziasm.

– Ai întâlnit un băiat care îți place, spuse mama, lăsând romanul din mână. În sfârșit.

Frankie se opri.

– Un băiat? Nu.

Mama se încruntă.

– Frances, majoritatea fetelor de vârsta ta...

– Mamă, spuse Frankie nerăbdătoare, încerc să-ți spun ceva important. Inspiră adânc, apoi continuă: M-am înscris în corpul de asistente al Armatei. Acum sunt sublocotenentul McGrath. Merg în Vietnam. Voi fi alături de Finley pentru o parte din serviciul lui!

– Nu prea e amuzant, Frances, spuse mama.

Tata se holbă la Frankie, fără să zâmbească.

– Nu cred că glumește, Bette.

– Ai intrat în armată? rosti mama rar, ca și cum cuvintele ar fi fost într-o limbă străină pe care încerca să o învețe.

– Aș saluta, dar încă nu știu cum. Instrucția de bază începe în trei săptămâni. La fortul Sam Houston.

Frankie se încruntă. De ce nu o felicitau?

– Familiile McGrath și Alexander își servesc mereu patria, spuse ea. Ați fost încântați când Finley s-a oferit voluntar.

– Bărbații își servesc patria, spuse tata tăios. *Bărbații*. Făcu o pauză. Stai! Ai spus Armată? Suntem o familie cu tradiție în Marină, așa a fost întotdeauna. Coronado este o insulă a Marinei.

– Știu, dar Marina nu mă lasă să plec în Vietnam decât după ce servesc doi ani într-un spital de aici, spuse ea. La fel și Aviația. Au spus că nu am suficientă experiență. Doar Armata m-a lăsat să plec imediat după instrucția de bază.

– Dumnezeule, Frankie! exclamă tata, trecându-și o mână prin păr. Există motive pentru astfel de reguli.

– Renunță la serviciu! Răzgândește-te! Mama se uită la tata. Se ridică încet în picioare. Doamne, Dumnezeule, ce le vom spune oamenilor?

– Ce le veți...

Frankie nu înțelese. Se purtau ca și cum ar fi fost rușinați de ea. Dar... nu avea nici un sens.

– De câte ori nu ne-ai adunat în birou să ne povestești despre istoria militară a familiei, tată? Ne-ai spus cât de mult ți-ai fi dorit să lupți pentru țară. Am crezut...

– Este bărbat, spuse mama. Și era vorba de Hitler. Și Europa. Nu de o țară pe care nimeni nu o poate găsi pe hartă. Nu este patriotic dacă faci ceva prostesc, Frances. Ochii i se umplură de lacrimi. Și le șterse nerăbdătoare. Ei bine, Connor, este ce ai învățat-o tu să fie. O partizană. O patriotă.

La izbucnirea mamei, tata părăsi încăperea, lăsând în urmă o dâră de fum.

Frankie se duse la mama ei, încercând să o ia de mână, dar mama se dădu laoparte, nelăsând-o pe Frankie să o atingă.

– Mamă?

– Nu ar fi trebuit să-l las pe tatăl tău să vă umple capul cu toată istoria aceea. O face să sune atât de epic, toate poveștile acelea de război. Deși nici una nu a fost a lui, nu-i așa? *El* nu a putut lupta, așa că a devenit... Oh, pentru Dumnezeu, nimic nu mai contează acum. Își feri privirea. Țin minte când a venit tata acasă de la război. Distrus. Ținut laolaltă de copci. Avea coșmaruri. Jur că asta l-a băgat atât de repede în mormânt! Vocea i se frânse. Și tu crezi că mergi acolo să te întâlnești cu fratele tău și să trăiți o aventură? Cum ai putut fi atât de proastă?

– Sunt asistentă, mamă, nu soldat. Cel de la biroul de recrutare a spus că voi fi staționată la un spital mare, departe de front. Mi-a promis că o să-l pot vedea pe Finley.

– Și tu l-ai crezut? Mama trase lung din țigară. Frankie văzu că mâna îi tremura. Este o afacere închisă?

– Da. Merg la instrucția de bază în ianuarie, apoi plec spre Vietnam în martie. Voi fi acasă pentru ziua mea de săptămâna viitoare și de Crăciun. M-am asigurat de acest lucru. Știu cât de important este pentru tine.

Mama își mușcă buza, clătinând încet din cap. Frankie își dădea seama că încerca să-și stăpânească emoțiile, străduindu-se să rămână calmă. Dintr-odată se întinse, o trase pe Frankie în brațele ei, îmbrățișând-o atât de strâns, încât nu putea respira.

Frankie se agăță de ea și își îngropă fața în părul tapat și bine fixat.

– Te iubesc, mamă, spuse ea.

Mama se trase înapoi, își șterse lacrimile și o privi aspru pe Frankie.

– Nu face pe eroina, Frances Grace! Nu mă interesează ce ai fost învățată sau ce povești ți-au spus bărbații ca tatăl tău. Ține capul jos și stai în spate și rămâi în siguranță! Mă auzi?

– Promit! Voi fi bine.

În acel moment se auzi soneria.

Era un sunet îndepărtat, abia audibil pe lângă amestecul dintre respirațiile lor și cuvintele nerostite care pluteau în tăcerea dintre ele.

Mama aruncă o privire într-o parte, spre foaier.

– Cine ar putea fi?

– Merg eu să deschid, spuse Frankie.

Își lăsă mama în picioare în sufragerie, singură. În hol, Frankie înconjură măsuța strălucitoare din lemn de trandafir, pe care era așezat un ghiveci cu o orhidee albă, mare, și deschise ușa. În fața acesteia stăteau doi ofițeri din Marină, în uniformă de paradă.

Frankie locuise pe Coronado Island întreaga ei viață și văzuse elicoptere și avioane mugind pe deasupra și marinari alergând în formație de-a lungul țărmului. La fiecare petrecere sau adunare, cineva spunea o poveste despre Al Doilea Război Mondial sau despre războiul din Coreea. Cimitirul orașului era plin de bărbații din Coronado Island, morți în războaie.

Știa ce însemna prezența celor doi ofițeri la ușă.

– Vă rog, șopti ea, dorind să se dea în spate și să închidă ușa.

Auzi pași în spatele ei și zgomotul scos de tocuri pe parchetul din lemn masiv.

– Frances? spuse mama, ajungând în spatele ei. Ce...

Mama îi văzu pe cei doi ofițeri și lăsă să-i scape un icnet.

– Îmi pare rău, doamnă, spuse unul dintre ofițeri, scoțându-și bereta și punându-și-o sub braț.

Frankie se întinse după mâna mamei ei, dar mama se trase.

– Intrați, spuse ea pe un ton răgușit. Va trebui să stați de vorbă cu soțul meu...

*

Ne pare rău să vă informăm, doamnă, că sublocotenentul Finley McGrath a fost ucis în luptă. Împușcat... într-un elicopter...

Nici o urmă... toți membrii echipajului au fost pierduți.

Nici un răspuns la întrebările lor, doar un șoptit „Este război, domnule“, ca și cum asta ar fi spus totul. „Răspunsurile sunt greu de găsit.“

Frankie știa că avea să-și amintească această seară cu toate detaliile sale îngrozitoare: tata, înalt, cu mâinile tremurând, fără să arate nici o emoție până când unul dintre ofițeri i-a numit fiul erou, cu vocea șoptită cerând detalii – ca și cum ar mai fi contat – unde, când, cum? Mama ei, de obicei atât de elegantă și stăpână pe sine, cuibărită într-un fotoliu, cu părul atent coafat desfăcându-se neglijent, spunând, din nou și din nou, „Cum se poate, Connor, ai spus că nu poate fi numit război".

Frankie nu credea că vreunul din părinții ei observase când se strecurase din casă și traversase Ocean Boulevard pentru a se așeza pe nisipul rece.

Cum fusese doborât? Ce făcea ajutorul unui ofițer într-un elicopter? Și ce însemna că nu existau rămășițe? Ce ar fi trebuit să îngroape acum?

Își simți lacrimile izvorând din nou și închise ochii, rechemând în minte imaginea *lui* Finley pe această plajă, alergând în valuri, ținând-o de mână, învățând-o cum să facă pluta, cum să înoate, ducând-o să vadă *Psycho*[4], când mama îi interzisese acest lucru în mod explicit, strecurându-i o sticlă de bere de 4 Iulie. Închise ochii și lăsă amintirile să curgă; își aminti de el și de viața lor împreună, de luptele și certurile lor. Prima lor vizită la Disneyland, excursiile cu bicicletele vara, graba cu care alergau spre brad în dimineața de Crăciun, când îl lăsa pe el să câștige. Fratele ei mai mare.

Plecat.

Cât de des fusese aici cu Fin, alergând pe plajă, dându-se cu bicicletele seara, ghidați de lumina felinarelor, râzând, împingându-se, întinzându-și brațele și considerând că, dacă mergeau fără mâini pe bicicletă, își asumau un mare risc?

Cât de liberi se simțiseră. Invincibili.

Simți o prezență în spatele ei pe plajă, auzi pași.

Mama se așeză pe nisip lângă ea, lăsându-se să cadă pe ultimii câțiva centimetri.

– Spun că ar trebui să îngropăm bocancii și casca altcuiva în sicriul fiului meu, spuse ea în cele din urmă.

Buza ei de jos sângera puțin, acolo unde și-o mușcase. Își scărpină un punct roșu de pe gât.

– O înmormântare, spuse Frankie, gândindu-se pentru prima dată la acest lucru.

Asistența în doliu, așezată în strane, părintele Michael spunând întruna povești amuzante despre Finley, despre zilele lui ca băiat rebel de altar, despre cum își spălase soldații de jucărie în cristelniță. Cum ar fi putut suporta?

Un sicriu gol. *Nici o rămășiță.*

– Nu pleca, spuse mama încet.

– Sunt chiar aici, mamă.

Mama se întoarse.

– Vreau să spun... în Vietnam.

Vietnam. Un cuvânt îngrozitor, acum.

– Trebuie, spuse Frankie.

Numai la asta se gândise de când aflase despre moartea fratelui ei. Cum să scape de promisiunea pe care o făcuse Armatei, cum să stea aici, cu părinții săi și să jelească și să fie în siguranță. Dar era prea târziu pentru asta. Semnase, făcuse o promisiune.

– Nu am de ales, mamă. Nu pot da timpul înapoi. Se întoarse și adăugă: Dă-mi binecuvântarea ta! Te rog! Am nevoie să-mi spui că ești mândră de mine.

Timp de o fracțiune de secundă, Frankie văzu durerea mamei ei. Îi îndepărtase culoarea din obraji. Era palidă, epuizată. O privea fix pe Frankie, cu ochii albaștri lipsiți de viață.

– Mândră de tine?

– Nu trebuie să-ți faci griji pentru mine, mamă. Voi veni acasă. Promit!

– Acestea au fost ultimele cuvinte pe care mi le-a spus fratele tău.

Vocea mamei se frânse. Se opri pentru o clipă, părând gata să vorbească din nou. În schimb, se ridică încet în picioare, se îndepărtă de Frankie și traversă din nou plaja.

– Îmi pare rău, șopti Frankie, prea încet pentru ca mama ei să o audă, dar ce mai conta?

Era prea târziu pentru cuvinte.

Prea târziu să mai dea înapoi.

CAPITOLUL 4

Frankie excelă în timpul instrucției de bază. Alături de învățarea marșului în formație (muncă de echipă), de echiparea cu ghete și masca de gaz cât mai repede (nu se știe niciodată când te trezești la miezul nopții, de urgență; în zona de război trebuie să te miști repede), învățase cum să aplice atele, să curețe o rană, să care targa, să pună o perfuzie. Putea desface bandajele mai repede decât oricare alt recrut. Până în martie, era mai mult decât pregătită să-și testeze noile abilități.

Își împachetase și înregistrase geanta mare, primită de la Armată, în care își îndesase jacheta, casca de oțel, bocancii de luptă, trusa de soldat, uniforma albă de asistentă și mantaua.

Și acum, în sfârșit, era pe drum. La câteva ore după aterizarea în Honolulu, urcase într-un avion cu

destinația Vietnam, singura femeie între 257 de soldați în uniformă.

Spre deosebire de bărbați, îmbrăcați în ținuta de instrucție confortabilă, de culoare oliv, cu pantalonii vârâți în bocancii negri, lui Frankie i se ceruse să călătorească în ținuta de paradă: o jachetă verde, fustă pe corp, ciorapi de nailon, pantofi negri lustruiți și capela militară moale. Și pe sub toate acestea, o jartieră care să-i țină ciorapii sus. Se simțise inconfortabil când plecase din Texas și urcase în avionul către Vietnam. Acum, 22 de ore mai târziu, era de-a dreptul dureros. I se părea ridicol ca în epoca prezentă nu i se permitea să poarte dresuri.

Își îndesă geanta de călătorie în compartimentul de deasupra capului și se așeză pe locul de lângă geam. În timpul acestei mișcări, una din curelușele jartierei se desprinse și-i lovi coapsa ca un elastic bine întins. Se strădui să și-o pună la loc, așezată.

Soldații trecură pe lângă ea, râzând și vorbind, împingându-se unul pe celălalt. Mulți dintre ei păreau de vârsta ei, sau chiar mai tineri. Majoritatea părea să aibă 18, 19 ani.

Un căpitan în uniformă de instrucție pătată, șifonată se opri la capătul rândului ei.

– Pot să mă așez, locotenente?

– Desigur, căpitane.

El se așeză pe locul dinspre culoar. Chiar și îmbrăcat în uniforma de instrucție, ea vedea cât era de slab. Obrajii îi erau brăzdați de riduri adânci. Hainele lui aveau mirosul vag, neplăcut, de mucegai.

– Norm Bronson, spuse el, cu un zâmbet obosit.

– Frankie McGrath. Asistentă.

– Fii binecuvântată, Frankie! Avem nevoie de asistente.

Avionul rulă pe pistă, se ridică în aer și-și îndreptă botul către nori.

– Cum este? întrebă Frankie. În Vietnam, vreau să spun.

– Cuvintele nu sunt de ajutor, doamnă. Aș putea povesti întreaga zi despre cum e acolo, și tot nu ai fi pregătită. Dar vei învăța repede. Doar ține capul jos.

Se lăsă pe spate și închise ochii.

Frankie nu mai văzuse pe nimeni care să adoarmă atât de repede.

Băgă mâna în poșeta ei neagră, regulamentară, scoate broșura de informare și o citi pentru a mia oară. Repetiția și informațiile o calmaseră întotdeauna, și era hotărâtă să fie un soldat exemplar, așa cum fusese și în timpul studiilor. Era singurul mod în care le putea dovedi părinților ei că făcuse o alegere bună, chiar curajoasă, înrolându-se; pentru ei, conta succesul.

Memorase toate comenzile militare și locațiile spitalelor, le subliniase cu galben pe harta ei. De asemenea, învățase pe de rost toate sugestiile privitoare la comportament. Reguli pentru comportamentul propriu, pentru siguranța în cadrul bazei, cele legate de ce anume să poarte și cum să gestioneze armele de foc, și de mândria de a fi soldat.

Totul i se părea logic în Armată. Regulile existau pentru un motiv anume și trebuiau urmate pentru a păstra ordinea și pentru ca militarii să se poată ajuta unii pe alții. Sistemul era proiectat pentru a forța soldații – bărbați și femei – să se conformeze. Să construiască echipe. Aparent, acest lucru le putea salva viețile. Era vorba despre a aparține, despre a face parte din ceva mai mare, știind ce trebuie să faci și făcând-o fără nici un fel de întrebări. Se simțea confortabil cu toate acestea. Așa cum îi spusese mamei ei de

nenumărate ori, pleca la război, dar nu cu adevărat, nu așa cum o făceau bărbații din acest avion. Ea nu avea să ajungă pe linia frontului, nu avea să se tragă asupra ei. Mergea în Vietnam pentru a salva viețile bărbaților, nu pentru a-și risca propria viață. Asistentele militare lucrau în clădiri de cărămidă, precum uriașul Third Field Hospital din Saigon, care era protejat de garduri înalte și era departe de front. Frankie se lăsă pe spate și închise ochii, încercând să lase zgomotul motoarelor să o calmeze. Auzea vocile bărbaților care vorbeau, râdeau, fâsâitul sticlelor de cola deschise, simțea mirosul sendvișurilor care se împărțeau. Și-l imagină pe Finley în avion cu ea, întinzând mâna; timp de o fracțiune de secundă, uită că era mort, și zâmbi. „Vin să te văd", se gândi, apoi zâmbetul îi păli.

În timp ce adormea, crezu că-l auzise pe căpitanul Bronson mormăind „Acum trimit niște afurisiți de copii".

Când Frankie se trezi, cabina avionului era tăcută, cu excepția murmurului motoarelor. Majoritatea jaluzelelor de la geamuri erau trase. Câteva lumini de veghe aruncau o umbră mohorâtă peste bărbații înghesuiți în avion. Discuțiile zgomotoase, râsetele, prosteala care marcaseră începutul acestei călătorii de la Honolulu la Saigon dispăruseră. Aerul părea mai greu, mai dificil de tras în plămâni, mai dificil de dat afară prin expirație. Noii recruți – ușor de recunoscut după uniformele lor încă noi – erau agitați. Neliniștiți. Frankie văzu felul în care se uitau unii la alții, cu zâmbete largi și luminoase. Ceilalți soldați, cei care arătau epuizați, în uniforme șifonate, bărbați precum căpitanul Bronson, stăteau aproape prea nemișcați.

Lângă Frankie, căpitanul își deschise ochii; era singura schimbare care făcea la el trecerea de la

adormit la starea de veghe, doar ochii deschiși.

Dintr-odată, avionul păru să se lase pe-o parte. Frankie se lovi cu capul de tava de pe spatele scaunului din fața ei, în timp ce avionul părea să plonjeze în jos. Compartimentele de deasupra capului se deschiseră; duzini de genți căzură pe culoar, inclusiv cea a lui Frankie.

Căpitanul Bronson își puse mâna aspră și bătătorită peste a ei, în timp ce ea strângea cu putere brațul scaunului.

– Va fi bine, locotenente.

Avionul făcu o manevră de eschivare, se echilibră, apoi se avântă în sus cu o mișcare bruscă.

Frankie auzi un poc și ceva plesni în apropierea ei.

– Trage cineva în noi? întrebă Frankie. Oh, Dumnezeule!

Căpitanul Bronson chicoti.

– Da. Le place să facă asta. Nu te îngrijora! Vom da ocol de câteva ori, și vom încerca din nou.

– Aici? Nu ar trebui să aterizăm altundeva?

– Cu ditamai avionul? Nu. Aterizăm la Tan Son Nhut, doamnă. Așteaptă TN-iștii pe care îi avem la bord.

– TN-iștii?

– Tipii noi, zâmbi el. Și o frumoasă și tânără asistentă. Băieții noștri vor elibera aeroportul cât ai clipi. Nu te îngrijora!

Avionul dădu ocol aeroportului până când pe Frankie o durură degetele de cât de tare strânsese mânerul scaunului. Afară, văzu explozii roșii și portocalii și dâre roșii de-a lungul cerului întunecat.

În cele din urmă, avionul reveni la orizontală, și din boxe se auzi glasul pilotului:

– În regulă, iubitori ai sportului, să încercăm rahatul ăsta din nou! Puneți-vă centurile!

Ca și cum Frankie și-ar fi desfăcut-o.

Avionul își începu coborârea. Urechile lui Frankie pocniră; câteva secunde mai târziu, rulau pe pistă în viteză.

– Ofițerii superiori și femeile coboară primii, se auzi în boxe.

Ofițerii așteptară ca Frankie să iasă prima. Ea își dori să nu o fi făcut. Nu voia să fie prima. Cu toate acestea, își luă geanta de voiaj de pe culoar și și-o aruncă – împreună cu poșeta – peste umărul stâng, având astfel mâna dreaptă liberă pentru a saluta.

La ieșirea din avion, o cuprinse un val de căldură. Și *mirosul.* Dumnezeule, ce era asta? Combustibil de avion... fum... pește și un miros care aducea cu cel de excremente. În spatele ochilor începu să îi pulseze o durere de cap. Coborî scările; jos, în întuneric, aștepta un soldat singuratic, a cărui siluetă se contura cu ajutorul luminii ambientale provenind de la clădirile din spate. Frankie abia îi deslușea trăsăturile.

Undeva în stânga, departe, ceva explodă într-un nor de flăcări portocalii.

– Locotenent McGrath?

Ea putu doar să aprobe din cap. Pe spate îi curgeau râuri de transpirație. *Bombardau* acolo, în depărtare?

Soldatul spuse:

– Urmează-mă, apoi o conduse peste pista accidentată, marcată de mici cratere, dincolo de terminal, către un autobuz școlar care fusese vopsit negru, chiar și geamurile, care erau acoperite în plus de o rețea de sârmă cu ochiuri mici. Ești singura asistentă care sosește astăzi. Ia loc și așteaptă! Nu ieși din autobuz, doamnă!

Căldura din autobuz era la fel de intensă ca într-o saună, iar mirosul – de rahat și pește – o făcea să vomite. Se așeză pe un rând de la mijlocul

autobuzului, lângă unul din geamurile negre. Se simțea ca și cum ar fi fost într-un mormânt.

Câteva momente mai târziu, un soldat negru în uniformă, cărând cu el o pușcă de asalt M16, se urcă la volan. Ușile se închiseră, iar farurile se aprinseră, sculptând semiluni aurii în întunericul de afară.

– Nu prea aproape de geam, doamnă, spuse el, și porni motorul. Grenade.

Grenade?

Frankie se îndepărtă puțin de geam. În întunericul fetid, stătea cu spatele perfect drept, săltând în sus și-n jos pe scaun, până când crezu că avea să vomite cu adevărat.

În cele din urmă, autobuzul încetini; în lumina farurilor, văzu o pereche de porți păzite de soldați americani din poliția militară. Unul dintre paznici vorbi cu șoferul, apoi se dădu în spate. Porțile se deschiseră, iar ei trecură printre ele. Nu mult mai târziu, autobuzul se opri din nou.

– Am ajuns, doamnă.

Frankie transpira atât de mult, încât trebui să-și șteargă ochii.

– Poftim?

– Aici cobori, doamnă.

– Poftim? Aha.

Își dădu dintr-odată seama că nu trecuse pe la punctul de recuperare a bagajelor, că nu-și recuperase geanta.

– Geanta mea...

– Va fi livrată, doamnă.

Frankie își luă poșeta și geanta de voiaj și se îndreptă spre ușă. În noroiul din fața autobuzului o aștepta o asistentă, îmbrăcată într-o uniformă albă din cap până-n picioare. Cum, Doamne, își putea păstra

uniforma curată? În spatele ei se afla intrarea într-un spital uriaș.

– Trebuie să ieși din autobuz, doamnă, spuse șoferul.

– Oh, da.

Frankie coborî în noroiul gros și încercă să salute.

Asistenta o prinse de mână, oprindu-i salutul.

– Nu aici. Charlie[5] adoră să împuște ofițeri. Arătă către un jeep care aștepta. El te va duce la locuința ta temporară. Raportează mâine-dimineață la administrație pentru procesare, la ora 7.00.

Frankie avea prea multe întrebări pentru a se opri doar asupra uneia, iar gâtul o durea. Strângându-și în mâini geanta de voiaj și poșeta, se duse la jeep și se urcă pe bancheta din spate.

Șoferul porni atât de brusc, încât Frankie fu aruncată în spate; un arc de metal o împungea în fund. Traficul nocturn în interiorul bazei era intermitent. În timpul străfulgerărilor de lumină, văzu sârmă ghimpată și baricade din saci cu nisip în jurul clădirilor din lemn și paznici înarmați stând în turnuri. Soldați trecând pe străzi în uniforme de instrucție, cu puști în mână. O autocisternă ajunse lângă ei, huruind, apoi îi depăși. Claxoanele sunau constant, iar bărbații strigau unii la alții.

Un alt punct de control – acesta arăta ca și cum ar fi fost încropit în grabă, din bucăți de metal și colaci de sârmă ghimpată, și o poartă înaltă cu ochiuri metalice. Paznicul le făcu semn să treacă.

În cele din urmă ajunseră la un alt gard, care în partea de sus avea colaci de sârmă ghimpată.

Jeepul se opri. Șoferul se aplecă, deschizând ușa.

– Ai ajuns, doamnă.

Frankie se încruntă. Îi luă un timp până reuși să se dea jos din jeep, cu fusta ei strâmtă.

– În clădirea aceea, doamnă. Etajul doi, 8A.

Dincolo de gardul înalt din fier, văzu ceea ce arăta ca o închisoare abandonată. Ferestrele erau acoperite cu placaj, și bucăți mari din zid lipseau. Înainte ca Frankie să întrebe unde să meargă, jeepul dădea deja cu spatele, claxonă la ceva și se pierdu în depărtare.

Frankie se duse la poartă, care scârțâi tare la deschidere, și intră într-o curte plină de buruieni, unde copii sfrijiți se jucau cu o minge pe jumătate dezumflată. O bătrână vietnameză stătea pe vine lângă gard, supraveghind ceva ce se gătea deasupra unui mic foc.

Frankie urmă cărarea abia ghicită către ușa din față și intră în clădire. Înăuntru, câteva felinare cu gaz își aruncau umbrele pe pereți. În holul întunecos o aștepta o femeie în uniformă.

– Locotenent McGrath?

Slavă Cerului!

– Da.

– Te conduc în camera ta. Urmează-mă!

Femeia o conduse printr-un hol plin cu paturi de campanie și în sus pe niște scări șubrede, până la o cameră minusculă de la etajul doi. Abia era suficient de mare pentru cele două paturi suprapuse și un singur dulap. Poate că această clădire fusese cândva o mănăstire sau o școală.

– Procesarea mâine-dimineață, la 7.00. Raportezi la administrație.

– Dar...

Soldatul se îndepărtă, închizând ușa în urma sa.

Întuneric.

Frankie pipăi peretele, căutând întrerupătorul, dar nu se întâmplă nimic când îl găsi.

Deschise din nou ușa, recunoscătoare pentru lumina ambientală care venea de la felinarele cu gaz

din hol. Plecă în căutarea băii și găsi una cu chiuveta și toaleta pătate de rugină. Deschise un robinet, din care începu să curgă un fir anemic de apă, și se spălă pe față, apoi luă o înghițitură.

O femeie într-un tricou verde și pantaloni scurți intră, o văzu pe Frankie și se încruntă.

– Îți va părea rău pentru asta, locotenente. Nu bea niciodată apa asta!

– Oh. Sunt nouă... aici.

– Mda, spuse femeia, măsurând-o pe Frankie cu privirea. Nu mai spune.

Frankie se trezi la miezul nopții, cu crampe la stomac. Alergă pe hol la baie și trânti ușa în urma ei. Nu mai avusese niciodată în viața ei așa o diaree. Se simțea ca și cum tot ce mâncase în ultima lună ieșea cu viteză din ea, și când nu mai rămase nimic, crampele continuară.

Zorile nu aduseră nici o alinare a durerilor. Verifică ceasul, se ghemui și adormi din nou. La ora 6.30 se ridică cu picioarele tremurându-i, abia fiind în stare să-și îmbrace uniforma. Jartiera fu o adevărată tortură.

Afară, curtea buruienoasă era plină de copii vietnamezi cu brațele subțiri, care o priveau în tăcere. Pe o sârmă erau întinse la uscat duzini întregi de uniforme verzi.

Trecu de poartă și merse prin baza uriașă și gălăgioasă, care consta dintr-o adunătură de clădiri, corturi, colibe și drumuri, fără nici un copac. Era evident că trasaseră locul cu buldozerul. Peste tot se vedeau ricșe cu familii întregi în ele, mașini vechi trase de boi și duzini de vehicule ale armatei încercând să ajungă repede undeva. Un jeep trecu pe lângă ea, în timp ce șoferul claxona la niște copii de pe marginea drumului și la boii care treceau pe lângă el. Nimeni nu

se uită de două ori la femeia în uniformă de paradă, care mergea cu atenție, sperând să nu vomite.

Lui Frankie îi luă aproape o oră să găsească clădirea administrației, aflată în apropierea aripii A a uriașului Third Field Hospital, unde asistentele în uniforme albe se mișcau în grupuri, uneori alergând, iar prin boxele negre se auzeau uneori anunțuri asurzitoare.

Bătu la ușa închisă, auzi „intră" și făcu așa cum i se spusese.

Înăuntrul biroului, salută femeia colonel slabă așezată pe scaunul din fața ei. Femeia își ridică privirea, apoi își împinse în sus bărbia, cu o mișcare care îi deranjă ochelarii așezați într-un echilibru precar pe vârful nasului. Felul în care oftă la intrarea lui Frankie nu era deloc încurajator.

– Și dumneata cine ești?

– Sublocotenent Frances McGrath, colonele.

Colonelul răsfoi hârtiile de pe masă.

– Ești arondată la Thirty-Sixth Evac Hospital. Urmează-mă!

Se ridică brusc și trecu pe lângă Frankie, spre ușă.

Frankie se strădui să se țină după ea, sperând că nu avea să sufere de un nou episod de diaree.

Colonelul o conduse prin gloata de personal spre un heliport alb, rotund, cu o cruce roșie pictată în mijloc, unde aștepta un elicopter. Elicele uriașe care se învârteau alene se transformară într-o ceață care arunca valuri de căldură în direcția lor.

– Am întrebări, colonele, se bâlbâi Frankie.

– Nu pentru mine, locotenente. Du-te! Nu are toată ziua la dispoziție.

Colonelul o forță pe Frankie să se aplece și o împinse spre elicopterul care huruia. Pe partea deschisă, un soldat o prinse de mână și o trase

înăuntru, apoi o împinse într-un scaun de pânză din spatele aeronavei.

– Ține-te bine, doamnă, strigă soldatul în timp ce elicopterul se ridică imediat în aer, își înălță botul, apoi porni înainte cu viteză, zburând pe deasupra uriașei baze americane și după aceea peste haosul din Saigon.

Stomacul lui Frankie se răzvrăti la toate aceste mișcări.

Nu părea deloc sigur. Și unde le erau armele? Cum puteau împușca inamicii, dacă era nevoie? Auzi undeva o explozie; unda de șoc scutură elicopterul, care fu împins într-o parte. Își puse o mână peste gură și se rugă să nu vomite.

O altă explozie. Răpăitul unei puști. Elicopterul se scutură, cu zgomotul a o mie de șuruburi izbindu-se de o cutie de metal.

Frankie supraviețui teribilului zbor cu câte o respirație o dată. Adesea fusese tot ce putuse face pentru a nu urla. Și apoi, miraculos, coborau, îndreptându-se spre un heliport.

Când ajunseră jos, copilotul se uită în spate la Frankie.

– Doamnă?

– Da? strigă Frankie.

– Trebuie să ieși.

– Oh. Bine.

Nu se putea mișca.

Soldatul care o ajutase să urce – un medic – o trase din scaun și o împinse spre ușa deschisă. O femeie locotenent în uniformă stătea în apropiere, ținându-și capela cu o mână, uitându-se în sus. Medicul aruncă geanta lui Frankie din elicopter. Aterizã la picioarele locotenentului.

– Doamnă? spuse el nerăbdător.

„Sari, Frankie!“

Cu tocuri.

Lovi pământul suficient de puternic pentru ca genunchii să i se clatine. Își scăpă poșeta și se aplecă repede să o ridice. Inspirând adânc, ignorând durerea, se îndreptă încet și începu să salute.

– Sublocotenentul McGrath, la datorie.

– Nu aici, îi răspunse locotenentul. Îmi place să fiu în viață. Sunt Patty Perkins. Asistentă la Chirurgie.

O susținu pe Frankie un moment, ajutând-o să-și recapete echilibrul, apoi îi dădu drumul brusc și începu să meargă.

– Bun-venit la Thirty-Sixth. Suntem un spital de evacuare de 400 de paturi, pe coastă, la vreo sută de kilometri de Saigon. Ești una din cele nouă asistente femei, pe lângă asistenții bărbați și infirmierii. Noi ținem pe picioare locul ăsta, îi strigă locotenentul. Este considerat a fi unul dintre cele mai sigure posturi. Zona demilitarizată este în nord, așa că aici luptele sunt minime. Oferim îngrijiri pentru RG-ii care sunt evacuați...

Frankie se străduia să țină pasul.

– RG-ii?

– Răniții grav. Aici vei vedea totul, de la lepră la amputări, la mușcături de șobolan și la ce mai rămâne dintr-un soldat după ce lovește o mină de teren. Cele mai multe răni au nevoie de îngrijire primară – ceea ce înseamnă că trebuie debridate și curățate, dar nu le și închidem. Asta va fi principala ta sarcină. Majoritatea răniților sunt aici pentru trei zile sau mai puțin. De aici, cei norocoși ajung la Third Field Hospital din Saigon, pentru tratament specializat; cei nenorocoși se întorc la unitățile lor; și cei cu adevărat ghinioniști, se întorc acasă într-o cutie. Ține pasul, locotenente! Femeia o conduse pe lângă o serie de construcții

Quonset. Aici sunt urgențele, sala preoperatorie, cele două săli de operație, secția postoperatorie, terapia intensivă și secția de neurologie. Continuă să meargă. Acolo e popota. Ofițerii în partea dreaptă. Raportează mâine-dimineață la administrație, la maiorul Goldstein, la 8-0-0. Ea este asistenta-șefă. Se opri brusc în fața unui rând de clădiri identice din lemn, ale căror părți inferioare erau protejate de baricade din saci cu nisip. Aici stai. Dușurile și latrinele sunt acolo. Fă duș repede, piloților le place să tragă cu ochiul de deasupra. Patty zâmbi, apoi îi oferi două flacoane cu pastile. Pentru malarie și diaree. Ia-le cu religiozitate! Nu bea apă decât dacă este dintr-o pungă Lister sau dintr-o conservă. Dacă vrei, îți arăt...

Patty se opri în mijlocul propoziției, își lăsă capul într-o parte, ascultând. Un moment mai târziu, Frankie auzi sunetul elicopterelor.

– Rahat, spuse Patty. Acum sosesc. Cred că trebuie să te descurci singură, McGrath. Instalează-te!

Cu un zâmbet încurajator, o bătu pe Frankie pe umăr și plecă în grabă.

Frankie auzi tropotul a câtorva duzini de picioare încălțate cu ghete alergând pe rampele de lemn de pe cuprinsul taberei.

Se simțea abandonată.

– Sus, McGrath, spuse ea cu voce tare.

Deschizând ușa cabanei ei, trecu peste singura treaptă și intră într-o încăpere întunecoasă, prăfuită, de aproximativ patru pe opt metri, împărțită în trei firide, fiecare cu patul său de campanie din pânză verde și metal, o măsuță și o veioză. O plasă de culoare verde atârna pe pereții urâți din placaj. Deasupra unuia dintre paturi, pe perete, erau prinse câteva fotografii color ale unui cuplu, stând în fața unui hambar roșu, un bărbat cu părul tuns scurt,

sprijinindu-se de capota unui Chevrolet, același bărbat stând între o fetiță cu părul roșcat și un cal uriaș, negru. Deasupra celuilalt pat erau postere cu Malcolm X și Muhammad Ali și Martin Luther King Jr. Al treilea pat – al ei, presupunea – nu avea nimic pe perete, dar placajul era plin de găuri și urme de lipici și hârtie de la posterele care fuseseră puse acolo și apoi îndepărtate. Geanta ei era pe podea, lângă pat.

Într-un colț se afla un frigider mic, și cineva construise un raft pentru cărți din câteva scânduri vechi și îl umpluse cu cărți uzate. Era îngrozitor de cald, dar nu existau nici ventilatoare, nici ferestre. Un strat de praf roșu acoperea podeaua.

Închizând ușa din spatele ei, se așează pe patul îngust și-și deschise geanta. Deasupra se afla o cameră foto Polaroid nouă-nouță, alături de câteva fotografii înrămate pe care și le adusese de acasă. O luă pe cea de deasupra, o despachetă și o ținu în poală. Fusese făcută la Disneyland. Frankie și Finley stăteau în fața castelului Frumoasei Adormite, ținându-se de mână. Cu o fracțiune de secundă înainte ca diafragma să se declanșeze, Finley smulsese broșura cu bilete din mâna mamei și rupsese biletele, spunând: „Eu și Frankie mergem direct la racheta spre lună. Apoi la submarin“. Iar mama spusese încet: „Sper că la vreunul din chioșcurile astea servesc băuturi, Connor“.

Frankie simți arsura lacrimilor. Nu era nimeni care să o vadă sau căruia să-i pese, așa că nu se obosi să și le șteargă. Se uită la imaginea fratelui ei, cu dinții ieșiți în față și părul aranjat fără cusur, cu fața plină de pistrui, și se gândi: „Ce-am făcut?“

În continuare, despachetă fotografia părinților ei, făcută la una din faimoasele lor petreceri de 4 Iulie, amândoi zâmbind, cu o masă drapată în culorile naționale în spatele lor.

Avuseseră dreptate. Nu avea ce căuta atât de departe de casă – la război – fără Finley. Cum avea să reziste un an?

La aceasta, stomacul ei chiorăi din nou. Alergă la latrine.

CAPITOLUL 5

Câteva ore mai târziu, Frankie era încă întinsă pe patul ei de campanie, încercând să nu plângă sau să vomite, dorindu-și să nu se fi înrolat niciodată, când ușa barăcii se dădu de perete. Înăuntru intră o pereche de femei cu hainele stropite de sânge: o negresă cu părul scurt, care purta pantaloni scurți, un tricou și ghete, și o roșcată înaltă, subțire, care semăna cu Olive Oyl[6], într-o uniformă pătată. Frankie se gândi că amândouă erau mai mari decât ea, dar nu cu mult.

– Ia te uită, Babs. Carne proaspătă, spuse Olive Oyl, descheindu-și nasturii bluzei de uniformă și aruncând-o într-o parte.

Avea sânge și pe sutien. Merse prin cameră, cu bocancii bocănind, indiferentă la felul în care era îmbrăcată.

– Sunt Ethel Flint, din Virginia. Asistentă la Urgențe. Îi întinse mâna lui Frankie, o scutură agresiv, ca și cum ar fi armat o pușcă. Ea este Barb Johnson, asistentă la Chirurgie, dintr-un orășel din Georgia. E rea ca un șarpe cu clopoței. A făcut-o pe ultima fată să plângă întruna.

– Nu e adevărat, Ethel, și știi prea bine, spuse negresa, îndepărtându-și tricoul umed de piept.

Doamne sfinte, ce cald e!

Frankie se holbă la Barb. Cinstit vorbind, nu cunoștea prea mulți negri. Ceva din felul în care Barb o privea înapoi, cu ochii îngustați, ca pentru a o evalua, o făcu pe Frankie să se simtă ca un copil care a intrat în sala de clasă greșită.

– Sunt Frankie McGrath, spuse ea.

Vocea i se curmă la jumătatea prezentării, și fu nevoită să o ia de la început.

– Ei bine, Frankie, jos cu uniforma, spuse Ethel, dându-și jos sutienul și punându-și un tricou de armată cu decolteul în V, care lăsa să se vadă plăcuțele ei de identificare, prinse de un lănțișor în jurul gâtului. Se dă o petrecere de țestoase în cinstea ta...

Barb pufni.

– Nu-i da fetei speranțe, Ethel!

– Bine, poate am exagerat puțin, dar chiar avem două țestoase, și un tip pleacă azi acasă.

– Ce e o țestoasă? întrebă Frankie.

– Tu ești, fetițo, spuse Ethel, sunând bătrână, obosită și epuizată. Acum mișcă-ți fundul! Mi s-a uscat gâtul de sete. A fost o zi lungă, și mi-ar prinde bine o coca-cola.

Frankie nu era obișnuită să se dezbrace în fața străinilor, dar nu voia ca noile ei colege de cameră să creadă că era o mironosiță, așa că începu să își dea jos hainele.

Abia când ajunse la lenjerie își dădu seama că nu avea în bagaje nimic altceva decât uniforma ei de instrucție nouă-nouță, împachetată cu grijă, despre care i se spusese să o poarte la serviciu, sau pijamale, sau o rochie de un albastru-deschis, pe care mama ei o convinsese să o ia pentru zilele libere, sau uniforma ei albă de asistentă.

– O jartieră, spuse Ethel, oftând. Deschise un sertar și scotoci prin el, scoțând o pereche de pantaloni scurți și un tricou de armată, și i le aruncă lui Frankie. Nu te teme, nu ești doar tu. Nu ne spun adevărul despre ce trebuie să purtăm aici.

– Și despre nimic altceva, adăugă Barb.

Frankie își scoase jartiera și-și dădu jos ciorapii de culoarea scorțișoarei. Rămase nemișcată pentru câteva secunde, simțind cum colegele ei de cameră o priveau cercetător, apoi se îmbrăcă repede cu hainele de împrumut. Tricoul îi era mare și-i atârna până la coapse, aproape acoperind pantalonii scurți tăiați, odată ce Frankie îi rulă la brâu, pentru a i se potrivi.

Deschizându-și geanta, își găsi vesta antiglonț și cascheta de metal oferite de armată; își luă vesta fără mâneci, simțindu-i imediat greutatea. Cascheta îi căzu peste ochi, împiedicându-i vederea.

– E o petrecere, spuse Barb. Nu un film cu John Wayne. Scoate-ți prostiile alea!

– Dar... Frankie se întoarse prea repede; cascheta se lovi cu putere de nasul ei. Regulile spun...

Barb ieși din baracă. Ușa se trânti în urma ei. Ethel îi dădu joc cu blândețe cascheta, aruncând-o pe pat.

– Uite, știu că ai avut parte de multe astăzi. Te vom ajuta să te adaptezi, îți promit! Dar nu acum, în regulă? Cât despre vesta antiglonț, nu.

Frankie își desfăcu vesta și o dădu jos. Ateriză peste caschetă, în pat. Se simțea expusă și ridicolă în tricoul mult prea mare, care îi ascundea pantalonii scurți și lăsa să i se vadă picioarele goale și bocancii noi și strălucitori, pe care îi lustruise obsesiv. De ce nu-și luase niște pantofi sport? Oare cei care scriseseră secțiunea despre „Ce să iei cu tine“ din broșura informativă fuseseră măcar în Vietnam? Își tăiase părul într-o tunsoare pixie, și acum, după 38 de ore de

călătorie și în umiditatea aceasta îngrozitoare, probabil că arăta ca și cum ar fi purtat o cască neagră de înot. Sau ca și cum ar fi avut 12 ani.

Ethel mergea repede, vorbind în același timp.

– Bun-venit la Thirty-Sixth, Frank. Pot să-ți spun Frank? Acesta este, tehnic vorbind, un spital mobil, dar nu am plecat nicăieri de un timp; în schimb, ne tot mărim. Avem câțiva medici și patru chirurgi – îi vei recunoaște instantaneu. Se cred zei. Suntem nouă asistente femei și câțiva asistenți bărbați, și o mulțime de doctori. În cele mai multe saloane, orele de lucru sunt de la 7.00 la 19.00, șase zile pe săptămână, dar acum avem cam puțin personal, așa că, de fapt, continuăm până terminăm cu ultimul rănit. Dacă ți se pare că e greu, să știi că așa este, dar te vei obișnui. Grăbește-te, rămâi în urmă!

În lumina tot mai scăzută, Frankie nu vedea mare lucru: un rând de barăci, o clădire mare de lemn în care se afla popota, latrinele asistentelor, o capelă, un șir de construcții Quonset slab luminate, cu emblema spitalului pictată pe pereții exteriori.

Ethel dădu colțul pe lângă o construcție Quonset și dintr-odată ajunseră într-un spațiu larg, un petic de pământ roșu înconjurat de structuri întunecate. Totul părea construit în grabă, temporar. Nu departe – suficient de aproape pentru a auzi zgomotul valurilor – se afla Marea Chinei de Sud.

Lumina palidă scotea în evidență colacul de sârmă ghimpată care delimita perimetrul taberei. În partea stângă se afla un bunker înconjurat cu saci cu nisip, cu intrarea sub forma unui pătrat negru dedesubtul unei arcade de lemn, deasupra căreia cineva scrisese, cu spray, CLUBUL OFIȚERILOR. O perdea din mărgele multicolore ascundea interiorul de priviri.

Ethel trecu prin perdea. Mărgelele scoaseră un clinchet ușor.

Locul era mai mare decât părea de afară. Pe peretele din spate se afla un bar din placaj, cu scaune înalte în față. În spatele barului stătea un barman, ocupat să prepare băuturi. O femeie vietnameză, cu niște pantaloni care păreau de pijama, cu o tunică deasupra, căra o tavă de la o masă la alta. Un sistem stereo era echipat cu niște boxe imense; lângă el, se aflau sute de casete audio. *Like a Rolling Stone* urla din boxe, atât de tare, încât oamenii trebuiau să strige pentru a putea conversa. Un trio de bărbați aruncau săgeți spre ținta atârnată pe perete. Aerul era plin de fum, înțepându-i ochii lui Frankie.

Sala era plină de bărbați și femei – stând la mese sau în picioare de-a lungul pereților. Un tip stătea în cap, cu picioarele goale încrucișate. Majoritatea fumau și beau.

Când se termină melodia, urmă un moment de tăcere. În timpul acestuia, Frankie auzi frânturi de conversații, hohote de râs, pe cineva țipând „Nu se înțeleg deloc, omule".

Ethel bătu din palme pentru a atrage atenția.

– Hei, toată lumea, aceasta este Frankie McGrath. E din... Ethel se întoarse spre ea. De unde ești?

– California.

– Însorita Californie! spuse Ethel.

O trase pe Frankie în față, prezentând-o altor ofițeri. Patty era lângă bar, fumând, jucând cărți cu un căpitan. Îi zâmbi și-i făcu cu mâna. Dintr-odată, muzica se schimbă, și din boxe se auzi *East Coast Girls Are Hip*.

Oamenii bătură din palme, strigând:

– Bun-venit, Frankie!

Un bărbat o trase în brațe, începând să danseze cu ea.

Era înalt și slab, arătos, îmbrăcat cu un tricou alb și blugi Levi's uzați. Părul său de culoarea nisipului era tuns regulamentar, dar zâmbetul de pe fața lui și țigara cu marijuana din mână îi spuneau că era genul de bărbat de care tatăl ei o avertizase să se țină departe. De fapt, în această categorie intrau toți bărbații. („Holtei de război, Frankie. Bărbați căsătoriți, care cred că dragostea e liberă când în jur cad bombele. Nu ne face de rușine acolo.“)

El expiră fumul dulceag în grabă și-i oferi țigara.

– Vrei să tragi un fum?

Ochii lui Frankie se măriră. Nu era prima oară când i se oferea marijuana (doar *fusese* la colegiu, chiar dacă la unul catolic), dar aici era Vietnam. Război. Timpuri periculoase. Nu fumase marijuana în colegiul pentru fete San Diego și cu siguranță că nu avea de gând să încerce droguri aici.

– Nu, mulțumesc, dar aș vrea o...

Înainte de a putea spune cola, o explozie puternică zgudui clubul. Pereții se clătinară, din tavan căzu praf și pământ, o ladă căzu pe jos, cineva strigă „Nu acum, Charlie! Beau...“

O altă explozie. Prin perdeaua de mărgele se vedeau lumini roșii.

O sirenă începu să urle de-a lungul taberei.

Din difuzoare se auzi o voce: „Atenție, personal, căutați adăpost. Alertă roșie. Suntem atacați cu rachete. Repet: alertă roșie. Adăpostiți-vă“!

Atac cu rachete?

O altă explozie. Mai aproape. Mărgelele se unduiră și se ciocniră una de alta.

Frankie se smulse din brațele care încă o țineau și se îndreptă spre ușă.

El o prinse și o trase înapoi.

Ea intră în panică, țipă, încercă să scape din strânsoare. El o ținu strâns. Cineva dădu muzica mai tare, în timp ce din tavan continua să cadă praf.

– Ești în siguranță, McGrath, îi șopti el în ureche. Frankie îi simțea respirația pe gât. Cel puțin la fel de în siguranță ca oriunde altundeva în afurisita asta de țară. Respiră! Te țin eu.

Ea auzi rachetele aprinzându-se și explodând, simțind cum pământul îi tremură sub picioare. Frankie tresărea la fiecare explozie. „Dumnezeule! Ce-am făcut?“ Se gândi la Finley. „Ne pare rău să vă informăm... Nici o rămășiță.“

– Te țin eu, spuse din nou bărbatul, în timp ce respirația ei era tot mai accelerată. El o strânse mai tare. Nu te îngrijora!

Sirena sună din nou.

Ea simți cum strânsoarea lui slăbește, simți cum tensiunea i se diminuează.

– S-a terminat, spuse el. Și, când se auzi o altă explozie, râse și spuse: Ăștia suntem noi. Le returnăm favoarea.

Ea își ridică privirea, stingherită de teama pe care o manifestase. Ce fel de soldat era? Stând aici, tremurând și gata să plângă în prima ei zi?

– Dar... bunkerele... nu ar trebui să mergem?

– Ce fel de gazdă aș fi dacă te-aș scoate de la propria petrecere doar din cauză că ne cade puțin mortar în cap? Sunt Jamie Callahan. Tăietor de piepturi. Din Jackson Hole. Uită-te la mine, McGrath! Lasă restul laoparte!

Frankie încercă să se concentreze asupra respirației, asupra ochilor lui albaștri, blânzi și triști, încercând să pretindă că nu este înspăimântată.

– Ești doctor? reuși ea să spună.

El zâmbi, și acest lucru o făcu să vadă că era tânăr, sau cel puțin, nu în vârstă. Poate avea vreo 30 de ani.

– Da. Pavilionul 5. Chirurgie. Se aplecă mai aproape de ea. Poate vei lucra cu mine.

Ea auzi inflexiunile sexy ale vocii lui și mirosi alcoolul și marijuana din respirația lui, și lumea ciudată, plină de explozii, dispăru pentru un moment, devenind la fel de familiară ca aceea în care un doctor îi făcea avansuri unei asistente.

– Tata m-a avertizat în privința tipilor ca tine.

Exploziile se opriră.

– Gata, spuse Jamie zâmbind, dar ceva părea nelalocul său, ca și cum poate și el fusese înspăimântat.

Cineva dădu muzica mai tare. Începu *These Boots Are Made for Walkin'*... Mulțimea se alătură melodiei, cântând împreună versurile, formând perechi și începând să danseze.

Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, petrecerea era din nou în toi, cu oamenii fumând și bând, și râzând, ca și cum nu fuseseră bombardați.

Jamie zâmbi.

– Ce zici de un pahar de whisky, fată din California?

Frankie avu dificultăți în a-și regăsi vocea.

– Nu știu...

Împlinise 21 de ani de câteva luni, dar încă nu băuse niciodată alcool.

El se aplecă spre ea.

– Va opri tremuratul.

Frankie se îndoia.

– Adevărat?

El o privi cu tristețe.

– Cel puțin pentru seara asta.

CAPITOLUL 6

În dimineața următoare, Frankie se trezi dezorientată, nesigură unde se afla.

Apoi simți mirosul: rahat și pește, și vegetație care putrezea. Și căldura. Era udă toată din cauza transpirației. Așternuturile aveau un miros acru.

Se afla în baraca ei ca o saună, în Vietnam. Cu o durere de cap îngrozitoare.

Se ridică și își mută picioarele în lateralul patului. Timp de un minut îngrozitor de lung, crezu că avea să vomite.

Băuse două pahare mici de whisky cu o seară în urmă. *Două*.

Și nu mâncase nimic.

Ultimul lucru de care își amintea era că dansa cu Ethel pe *Monday, Monday*. Era posibil să-i fi căzut pantalonii scurți la un moment dat, adunându-se grămadă în jurul ghetelor ei strălucitoare? Credea că da, credea că-și amintește de cineva spunând „Mișto picioare, Frank!“ Și de Ethel râzând, în timp ce Frankie se chinuia să își tragă din nou pantalonii.

Dumnezeule! Ce primă impresie făcuse...

Unde erau Barb și Ethel?

Tremurând, simțindu-se deshidratată, își trecu mâinile prin părul scurt și se uită în jur. Pe podeaua murdară de lemn stătea un șobolan mare și gras, ținând în labele rozalii o acadea pe jumătate mâncată; la privirea ei, se opri din ciugulit și se uită la Frankie cu ochii săi mici și negri, ca două picături de ulei.

Într-o dimineață viitoare avea să arunce cu ceva în el. Acum se simțea prea obosită pentru un asemenea efort. Frankie se ridică din pat, ignorând șobolanul, care acum o ignora și el, și se îmbrăcă în uniforma ei verde, având grijă să-și bage manșetele în bocancii lustruiți oglindă.

Șobolanul se grăbi pe podeaua murdară și dispăru în spatele dulapului.

– În regulă, spuse Frankie, ridicându-se în picioare în spațiul acela mic și rău mirositor. Poți face asta.

Avea să mănânce ceva, să bea multă apă, apoi să se prezinte la datorie. Avea să bea apă numai din pungile Lister și să-și ia medicamentele pentru malarie și diaree la timp.

Afară, văzu că tabăra era compusă dintr-un complex întins de clădiri, toate așezate pe un petic roșiatic de pământ, lipsit de orice copac. Erau clădiri de lemn, corturi și barăci. Construcțiile Quonset care adăposteau pavilioanele medicale arătau ca niște conserve uriașe, tăiate în două pe verticală și apăsate în pământ, cu intrările protejate de saci cu nisip.

Urmă aleea centrală, flancată de ambele părți de o zonă acoperită și de rânduri de clădiri. Trecu de barăcile bărbaților, de farmacie, de micuța capelă, de stația Crucii Roșii și de PX[7]. În centrul aleii, la umbra unui turn înalt de apă, se afla o scenă înălțată. Acum era goală. Popota se afla pe o direcție perpendiculară față de scenă. Se opri în fața ușii deschise a clădirii lungi de lemn. Înăuntru spațiul era împărțit în două; o parte pentru ofițeri, o parte pentru soldați.

Găsi o masă pe care erau pâine, brioșe, unt de arahide și un tub de unt. Își turnă o ceașcă de cafea și o bău în grabă, sperând că avea să-i calmeze durerea bubuitoare de cap. După ce termină prima ceașcă,

unse o bucată de pâine prăjită cu unt și o mâncă alături de un pahar cu lapte.

Imediat se simți rău și alergă la latrine, dar ajunse numai la jumătatea drumului înainte să vomite în lateralul clădirii PX.

Când nu-i mai rămase nimic în stomac, se mișcă cu prudență și reuși să ajungă în biroul maiorului Wendy Goldstein. Înăuntru, sora-șefă stătea la un birou, în spatele unui munte de hârtii, îmbrăcată în uniforma militară decolorată, bine călcată.

Frankie intră în birou și salută.

– Sublocotenentul McGrath, raportez la datorie, spuse ea limpede.

Maiorul Goldstein își ridică privirea. Fața și părul ei erau ambele palide, și ar fi putut lăsa impresia de fragilitate, dar cumva se simțea că opusul era adevărat.

– Ce oră este, locotenent McGrath?

Frankie aruncă o privire ceasului de pe perete, care era protejat de o plasă de sârmă de culoare neagră.

– 8.30, maior Goldstein.

– Bine, mă temeam că nu știi să citești ceasul. Când ți se spune să raportezi la 8-0-0, mă aștept să te văd exact la 8.00. Este clar?

– Da, doamnă maior, spuse Frankie. Mi-a fost rău.

– Nu bea apa de aici, altfel îți vei petrece întregul tur fie vomând, fie defecând. Nu ți-a spus nimeni asta? Cred... Se opri în mijlocul frazei, inspirând adânc. Își lăsă capul într-o parte, ascultând. Apoi spuse: La naiba!

Frankie auzi duduitul îndepărtat al elicopterelor care se apropiau.

– Suntem atacați?

– Nu așa cum crezi, răspunse maiorul, punând deoparte dosarul de culoare închisă. Să vedem de ce ești în stare, McGrath. Te voi aronda mâine. Să fii aici

la 8.00 fix. Deocamdată, punem cu toții mâna. Raportează locotenentului Flint, la Urgențe.

– La Urgențe? Dar nu sunt...

– Nu este o invitație la petrecere, McGrath. *Mișcă!*

Frankie se simțea atât de confuză, încât uită să salute. Nici măcar nu-și amintea dacă trebuia să salute. Se întoarse și alergă afară din clădirea administrativă, urmând pasajul acoperit către setul de construcții Quonset care alcătuiau pavilioanele. Noile ei ghete începeau să-i rănească picioarele.

La heliport, marcat de o cruce roșie pe fondul unui cerc alb, văzu trei elicoptere, fiecare cu emblema Crucii Roșii, care dădeau ocol pe deasupra. Nici unul nu avea soldați înarmați la uși. Așadar acestea erau elicopterele de salvare de care auzise. Elicoptere de evacuare, neînarmate, care transportau răniții de pe front. Două dintre ele se mențineau încă deasupra heliportului, în timp ce al treilea cobora.

Un medic și două asistente apărură aproape instantaneu și începură să descarce oamenii pe tărgi.

În câteva momente, elicopterul se ridică, și un al doilea coborî la sol. Alți oameni apărură pentru a descărca răniții. O ambulanță îi duse la pavilionul preoperatoriu.

Frankie găsi construcția Quonset care adăpostea secția de Urgențe. Medicii alergau înăuntru și afară, cărând răniți pe tărgi: unul care țipa, cu picioarele tăiate puse pe piept; altul nu mai avea deloc picioare. Uniformele le erau pline de sânge; fețele unora încă fumegau de la incendiile pe care medicii – sau prietenii lor – le stinseseră de curând. Unii aveau răni uriașe la piept – putea vedea un soldat căruia îi ieșea din piept o coastă ruptă. Ethel stătea în mijlocul acestui haos ca o zeiță amazoniană, direcționând traficul, așezând răniții, indicând ce trebuia făcut cu

fiecare. Părea neafectată de haosul din jur. Mai mulți bărbați îi urmau comenzile. Erau atât de mulți răniți, încât unii fură lăsați afară, cu tărgile susținute pe capre de lemn, așteptând să se elibereze un loc în salonul de Urgențe.

Frankie se simțea copleșită de oroare. Țipetele, fumul, strigătele.

Un doctor o văzu pe Frankie stând acolo și-i îndesă în mână o gheată. Frankie își coborî privirea și văzu că piciorul soldatului era încă înăuntru. Scăpă gheata, se dădu laoparte din drum și vomită. Era pe cale să mai vomite o dată, când auzi:

– Frank. Frank McGrath.

Ethel o prinse de mână. Frankie voia să fugă.

– Nu sunt pregătită pentru asta.

– Avem nevoie de ajutorul tău.

Frankie clătină din cap.

Ethel îi atinse bărbia, făcând-o să-și ridice privirea.

– Știu, spuse ea, dându-și părul laoparte cu o mână însângerată. Știu.

– La instrucție ne-au învățat cum să rulăm bandajele și cum să pregătim pe cineva pentru operație. Nu ar trebui să fiu aici. Eu...

– Poți ține capul unui soldat. Asta poți face.

Frankie aprobă din cap, amorțită.

Ethel o luă de mână și o duse spre zona de triaj de la Urgențe.

– Aici este triajul, spuse Ethel. Aici îi evaluăm. Decidem cine va fi văzut de medici. Îi tratăm mai întâi pe cei pe care îi putem salva. Paravanul acela din spate? Îi punem aici pe cei care așteaptă – bărbații care probabil nu vor supraviețui. Pe ei îi vedem la sfârșit. Putem trata cinci răni de glonț sau amputări în timpul necesar tratării unei răni la cap. Înțelegi? Cei care pot merge – ei stau acolo. Arătă spre un grup de soldați

care stăteau lângă paravan, alături de alți soldați, vorbind, fumând, făcând tot ce puteai pentru a-i alina pe cei aflați pe moarte. De ei ne ocupăm atunci când avem timp.

Ethel o conduse pe Frankie la un soldat întins pe o targă. Era scăldat în sânge, iar un braț pur și simplu îi dispăruse. Ea își feri repede privirea.

– Respiră, Frankie, spuse Ethel cu calm. Ține-l de mână!

Frankie se poziționă în lateralul pacientului și se forță să-și coboare privirea. La început nu văzu decât oroarea, cantitatea devastatoare de sânge, brațul care fusese tăiat de la cot, lăsând la vedere osul alb și carnea roz, din care picura sânge.

„Concentrează-te, Frankie!“

Închise ochii pentru o secundă, expiră, apoi îi deschise din nou. De data aceasta văzu soldatul, un tânăr de culoare care purta o bandană verde murdară, și care părea că abia ajunsese la vârsta la care să se radă. Cu mare grijă, luă mâna soldatului.

– Hei, doamnă, spuse el, cu o voce împiedicată, l-ai văzut pe amicul meu, Stevo? Eram împreună...

Ethel scoase uniforma unui soldat, dezvelind o imensă rană abdominală. Își ridică privirea. Ochii îi erau obosiți.

– La cei care așteaptă, strigă ea.

Doi medici apărură, ridicară targa și o duseră în zona din spatele paravanului. Frankie se uită la Ethel.

– Va muri.

– Probabil.

De aceea se înrolase Frankie, pentru a vedea cum mor tinerii soldați?

– Vom salva multe vieți astăzi, Frank. Dar nu pe toate. Niciodată pe toate.

– Nu ar trebui să moară singur.

– Nu, spuse Ethel, și-i aruncă un zâmbet obosit. Du-te, Frank! Fii sora lui, soția, mama!

– Dar...

– Ține-l de mână! Uneori doar asta putem face. Și apoi... întoarce-te aici!

Când era mort; asta voia Ethel să spună. Pășind dincolo de paravan, Frankie se simțea ca și cum o apăsa dintr-odată o greutate uriașă. Soldatul – băiatul – era singur. Ea văzu că plângea.

Se apropie cu grijă de el, își coborî privirea, îi văzu numele și gradul.

– Soldat Fournette, spuse ea.

Dintr-odată păru să se lase liniștea. Nu mai auzea mugetul elicopterelor care veneau și plecau sau strigătele asistentelor. Nu mai auzea decât respirația tot mai dificilă a bărbatului din fața ei.

Își ținu privirea departe de rana îngrozitoare care îi lăsa la vedere intestinele lucioase și sângele care picura. Se apropie, întinse mâna și luă mâna lui rece.

– Soldat Fournette, spuse ea din nou. Eu sunt Frankie McGrath.

El clipi lent. Pe față îi curgeau lacrimi, amestecându-se cu mizeria și sângele.

– L-ai văzut pe Stevo? Soldatul Grand. Era treaba mea să-l țin în siguranță. Abia a ajuns în țară de două zile. Mama lui și a mea lucrează la același coafor. În Baton Rouge.

– L-am văzut, spuse Frankie, găsind că îi este dificil să scoată cuvintele blocate de nodul din gât. Este bine. A întrebat de tine.

Soldatul Fournette zâmbi, ușor strâmb.

– Mă... doare ceva. Cred că trece anestezia. Doamne, ce bine mi-ar prinde o bere rece. Începu să tremure. Mâna lui deveni moale și se făcu mai rece. Doamnă, spuse el.

– Da?

Trecu mult timp înainte să vorbească din nou, o tăcere cutremurătoare.

– Îmi doresc să-i fi spus... Inspiră cu greutate. La gură îi apăru o spumă roșiatică. Că o iubesc.

– Îi poți spune după operație, zise Frankie. Chiar după ce te faci bine. Te ajut să-i scrii o scrisoare.

– Eu...

Soldatul se opri, tremură și închise ochii.

Strânsoarea lui slăbi. Acum era acolo, ținând-o de mână, șoptindu-și regretele, și în momentul următor se dusese.

Pierderi masive. Așa numiseră această seară – PIEMAS. Aparent, de la recentul influx de trupe, astfel de lucruri se întâmplau atât de des, încât nici nu mai foloseau numele întreg.

Frankie stătea în colțul din spate al clădirii Quonset care adăpostea secția de Urgențe. După nouă ore de serviciu, era mai mult decât epuizată, iar picioarele îi ardeau din cauza bășicilor, dar nu durerile de oase și mușchi și picioare erau cele care contau. Era rușinea.

Cum, Doamne, se gândise că aparținea acestui loc? Că le putea oferi ceva bărbaților atât de grav răniți? Le fusese la fel de folositoare ca o acadea colorată. În seara aceea ținuse foarfecile cu mâini care nu se opreau din tremurat, tăind tricouri și veste antiglonț și pantaloni, dezvăluind răni pe care nu și le-ar fi putut imagina înainte de această zi. În minte auzea încă țipetele pacienților ei, deși pavilionul se golise deja de un timp.

„Răniții", își reaminti ea. În lumea normală, erau pacienți; aici, erau răniți. Armata era plină de termeni precum în lumea normală. Așa se referea toată lumea la ceea ce lăsaseră în urmă.

Frankie oftă din greu, auzi pași și știu că era Ethel, venind să verifice ce face.

– A fost o zi dată naibii, spuse Ethel, aprinzându-și o țigară. Și nu, nu fiecare zi este așa, slavă Domnului!

În mintea ei, Frankie aprobă din cap. Era destul de sigură că, de fapt, stătea doar acolo, uitându-se în gol. Ethel își puse brațul în jurul ei.

– Cum te simți, Frank?

– Inutilă, fu tot ce reuși ea să spună.

– Partea proastă este că te obișnuiești. Haide!

Ethel o ținu în continuare pe Frankie și o conduse prin tabără. Frankie își simțea fiecare bășică de la picioare. Afară, aerul mirosea greu, a sânge și metal; nu era nici luna care să lumineze drumul. În popotă, văzu câțiva bărbați stând în secțiunea soldaților, bând cafea, și în timp ce se apropiau de clubul ofițerilor, mirosi fumul care trecea în valuri prin perdeaua de mărgele. Muzica urmă fumul, infuzată cu amintiri despre acasă. „Vreau să te țin de mâââânăăă."

La distanță, auzi foșnetul valurilor care se izbeau de țărm. Sunetul o chema asemenea cântecului unei sirene, aducându-i aminte de copilărie. Nopțile pe bicicletă, cu Finley, plimbându-se liberi, cu brațele întinse, cu stelele deasupra capetelor. *Finley*. Îi simțise fantoma alături de ea întreaga seară, îi văzuse ochii pe fața fiecărui soldat a cărui mână o ținuse într-ale ei.

Se desprinse de Ethel și înaintă de-a lungul unui colac de sârmă ghimpată, o barieră de țepi ascuțiți ca niște lame.

În fața ei: marea. Era de o strălucire argintie, în mișcare, și avea o familiaritate reconfortantă, cu mirosul sărat al aerului, care îi amintea de acasă. Pe plajă, se așeză pe nisip și închise ochii.

Simți sarea, o gustă. Marea. Nu. Nu marea.

Plângea.

– Nu poți sta acolo singură, Frank. Nu toți soldații sunt niște domni.

Ethel se așeză lângă ea.

– Voi adăuga asta pe lista mea de greșeli.

– Mda. Trebuie să ai grijă. Aici, oamenii mint și mor.

Frankie nu avea nici o idee cum să răspundă la asta.

– Deci. Care e? spuse Ethel într-un final.

Frankie își șterse ochii și își feri privirea.

– Ce?

– Ești aici să plângi pentru băieții pe care i-am pierdut sau pentru abilitățile tale amărâte de asistentă?

– Ambele.

– Asta înseamnă că ai ce trebuie, Frank. Toate am trecut prin asta. Asistenții din lumea reală sunt cetățeni de mâna a doua. Și, mare surpriză – cea mai mare parte sunt femei. Bărbații ne țin în cutii, ne pun să ne îmbrăcăm într-un alb virginal și scrobit și ne spun că doctorii sunt niște zei. Și ce-i mai rău este că îi credem.

– Aici doctorii nu sunt zei?

– Sigur că sunt. Numai întreabă-i!

Ethel scoase un pachet de țigări din buzunar, îl lovi pentru a scoate o țigară și i-o oferi lui Frankie.

Aceasta luă țigara. Nu fuma – nu o făcuse niciodată –, dar acum îi dădea ceva de făcut cu mâinile sale nesigure și acoperea mirosul sângelui.

– De ce te-ai înrolat? o întrebă Ethel.

– Nu mai contează. A fost un lucru prostesc, copilăresc. Se întoarse spre Ethel. Dar tu de ce te-ai înrolat?

– Avem cu toții un răspuns lung și unul scurt la întrebarea asta, presupun. Pe lung, după ce mi-am luat diploma de asistentă, am hotărât că vreau să calc pe urmele tatălui meu și să devin medic veterinar. Într-

acolo mă îndreptam atunci când bărbatul pe care îl iubeam a plecat la război. Pe scurt: l-am urmat. Vocea i se înmuie. Numele lui era George. Avea un râs care făcea ca totul să fie bine.

– Și el...

– A murit. Și tu?

– Fratele meu a murit și el aici. Și... am vrut să aduc o schimbare.

Frankie se opri, auzind naivitatea cuvintelor ei.

– Mda. De asta m-am înscris pentru un al doilea tur. Cu toții vrem asta, Frank.

În lumea reală, când Frankie le spusese prietenilor ei că spera să facă o schimbare aici, că spera să-și facă familia mândră, ei își dăduseră ochii peste cap și păruseră iritați de patriotismul ei; dar aici, așezată lângă această femeie pe care abia o cunoștea, Frankie își aminti de mândria pe care o simțise atunci când se înrolase.

– Îmi pare rău de tipul tău, spuse Frankie. De George.

– A fost tare chipeș, Georgie al meu, zise Ethel, oftând. Pentru un timp, am urât faptul că am venit aici după el și l-am pierdut oricum, dar am îndurat, și acum mă bucur că am rămas. Asta am învățat, Frank. Sunt mai bună și mai puternică decât am crezut vreodată, și când mă voi întoarce la ferma tatei, în Virginia, înapoi la școala de medici veterinari, știu că nimic nu mă va putea opri. Vreau totul, Frank. Un soț, un copil, o carieră. O viață completă, care să se termine când abia mă mai pot ridica din fotoliu, cu copii, animale și prieteni în jur. Aici vei afla și tu ce vrei. Îți promit!

– Mulțumesc, Ethel.

– Acum, gata cu plânsul pe malul mării. Bei, Frank?

Frankie nu știa cum să răspundă la această întrebare. Fusese la petreceri mixte în colegiu și băuse câteva beri, și băuse cele două pahare de whisky în prima noapte în Vietnam, dar, de fapt, era o fată bună, care urma regulile. Împlinise 21 de ani în decembrie – vârsta la care era legal consumul de alcool în California –, dar cu moartea lui Finley și cu sărbătorile oribile din anul ce tocmai trecuse, nu își sărbătorise ziua de naștere.

– Am băut.

– Aici găsești băutură din plin, spuse Ethel. Ai grijă de tine! Păzește-te! Ăsta este sfatul meu. Eu nu beau, dar nici nu judec. Aici funcționăm pe principiul: „Trăiește și lasă-i și pe alții să trăiască". Orice te ajută e binevenit. Se ridică în picioare și îi dădu mâna lui Frankie. Sus, locotenente, scutură-te și hai să ne spălăm și să ne umplem burțile, apoi să mergem la clubul ofițerilor și să scăpăm de stres. Tocmai ai supraviețuit primului episod de PIEMAS în 'Nam[8].

Frankie nu mai văzuse niciodată pe cineva mâncând atât de repede ca Ethel. Era ca și cum ar fi privit o hienă hăpăindu-și victima, înainte ca animalele de pradă să se apropie prea mult.

În cele din urmă, Ethel își împinse tava goală laoparte și spuse:

– Am chef de dansat. Tu?

Frankie se uită la friptura ei Salisbury abia atinsă, acoperită cu sosul maro, și la mazărea verde fiartă prea tare. De ce își pusese atât de mulți cartofi piure?

– Dansat?

Cum ar fi putut dansa? Stomacul continua să-i fie iritat și să aibă crampe. Nu putea scăpa de oroarea a ceea ce văzuse în această seară, nici nu-și putea

accepta inaptitudinea. Se simțea îngrețoșată și plină de rușine. Își împinse scaunul în spate și se ridică.

Popota era plină de soldați cu uniformele însângerate. Era surprinsă de cât de tare vorbeau și de cât de des râdeau. Frankie se întreba cum putea cineva trece atât de repede peste o experiență precum PIEMAS.

O urmă pe Ethel afară din popotă. În timp ce treceau pe lângă scena goală, Ethel îi povestea despre spectacolul de Crăciun de la Cu Chi, când Bob Hope distrase trupele.

– I-am trimis tatei acasă o fotografie cu mine și cu Bob Hope. A spus că a pus-o la loc de cinste în hambar, spunându-le tuturor că fata lui salvează vieți...

Frankie nu o asculta. Nu simțise niciodată o dorință mai mică de a se afla în apropierea altor oameni. Începu să o ia spre stânga, dornică să ajungă în baraca ei.

Ethel o prinse de braț, ca și cum i-ar fi citit gândurile.

– Ușurel, Frank!

Ajunse la clubul ofițerilor, Ethel dădu deoparte perdeaua din mărgele; sunetul conversațiilor umplea liniștea dintre două melodii.

Înăuntru aproape că nu mai era loc. Bărbații stăteau în grupuri, discutând, fumând, bând. Un exemplar din ziarul *Stars and Stripes* era întins pe jos, lăsând la vedere titlul de pe prima pagină: „Linia McNamara, fortificată de-a lungul zonei demilitarizate". Aerul era cenușiu din cauza fumului.

Cum puteau sta aici, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, unii având încă sânge în păr, bând alcool și fumând?

– Hei, Frank! Respiri la fel de greu ca un cal de curse. Nu vrei să dansezi, m-am prins. Dar rezistă.

Ethel luă două cola reci și se îndreptă prin mulțime spre ieșire.

– Hei, frumoaselor, nu ne părăsiți! strigă cineva. Am spus ceva greșit?

– Îmi iau pantalonii înapoi pe mine. Întoarceți-vă!

Cele două femei trecură pe lângă latrine și pe lângă cabinele goale de duș și ajunseră la un rând de barăci.

Deschizând ușa, Ethel o împinse practic pe Frankie în sus pe scări și în interiorul umed, întunecat și rău mirositor al barăcii.

Aprinse lumina și, luând-o pe Frankie de umeri, o forță să se așeze pe patul ei de campanie.

– Miros a sânge, spuse Frankie.

– Și arăți ca naiba. Este o combinație mișto.

– Ar trebui să fac duș.

Ethel îi dădu lui Frankie o coca-cola și se așezară pe patul lui Frankie, una lângă cealaltă, umăr lângă umăr.

Frankie se uită la fotografiile cu calul și hambarul lipite deasupra patului lui Ethel și simți o înțepătură de durere.

– Eu și fratele meu am călărit de câteva ori. Mi-a plăcut.

– Am primit primul meu cal când aveam patru ani. Roibul Chester, spuse Ethel. Mama obișnuia să-i pună șaua și să mă așeze acolo, în timp ce grădinărea. Încă mai visez despre noi așa, uneori.

– Este...

– Moartă. Cancer la sân. Te rog nu spune că-ți pare rău! Știu că este adevărat. Câți ani ai, Frank?

– 21.

Ethel clătină din cap, scoțând un fluierat.

– 21. La naiba, abia îmi mai aduc aminte de vârsta aia. Am 25.

– Uau! exclamă Frankie.

– Ai crezut că sunt mai mare, nu-i așa? Aici îmbătrânim în ani câinești, Frank. Și este al doilea meu tur. Până voi pleca, voi avea păr pe bărbie și voi purta ochelari bifocali, stai numai să vezi!

Ethel își aprinse o țigară. Fumul cenușiu le învălui, făcând-o pe Frankie să-i fie dintr-odată dor de casă și de mama ei. Se înmuie puțin.

– Unde e Barb?

– A fost adus un băiat din orașul ei natal, crocant. Nu e a bună. Stă cu el, pun pariu.

– Crocant?

– Cu arsuri. Știu, știu, nu ar trebui să-i numim așa. Vei învăța repede, Frank. Râdem ca să nu plângem.

Frankie nu putea înțelege așa ceva.

– Nu cred că Barb mă place, spuse ea. Nu pot spune că o învinuiesc.

– Nu e vorba de tine, Frank. Barb a avut un parcurs dificil.

– De ce?

Ethel o privi.

– Ai observat ce culoare are pielea ei, da?

Frankie simți cum îi ard obrajii. La colegiul St. Bernadette nu fuseseră fete de culoare, la biserica St. Michael de pe Ocean Boulevard nu mergeau familii de negri. Nu întâlnise nici o fată de culoare la colegiu sau la școala de asistente. De ce oare?

– Desigur, dar...

– Dar nimic, Frank. Să spunem doar că Barb e sătulă de toate, și să o lăsăm așa. De asemenea, este una dintre cele mai bune asistente de la Chirurgie pe care o vei întâlni vreodată. Ethel o cuprinse pe Frankie cu un braț. Uite, Frank! Știu cum te simți acum. Toate știm. Crezi că ai făcut o greșeală cumplită înrolându-te pentru Vietnam și te gândești că nu e locul tău aici. Dar lasă-mă să-ți spun, fetițo, că nu contează de unde

ești sau unde ai crescut, sau în ce zeu crezi, dacă ești aici, ești printre prieteni. Îți păzim noi spatele.

*

Frankie stătea întinsă în patul ei, cu părul încă umed după dușul cu apă călduță, și se holba la tavan. Multe ore trecuseră astfel; nu putea adormi.

Picioarele îi pulsau din cauza noilor bătături. Sforăitul lui Barb umplea micuța baracă, sunând ca valurile oceanului. Undeva departe, se auzeau împușcături. Ethel se foia în patul ei, care scârțâia la fiecare mișcare.

Imaginile din timpul PIEMAS din seara aceea îi treceau prin minte, un caleidoscop al ororii. Membre smulse, priviri goale, sânge curgând în valuri, răni uriașe care lăsau să se vadă înăuntrul corpului. Un tânăr care urla după mama lui. Simți nevoia să meargă la baie. Oare ar fi trebuit să-și trezească una din colegele de cameră să meargă cu ea? Nu. Nu după seara pe care tocmai o avuseseră.

Dădu cuvertura laoparte și se ridică din pat, rămânând în picioare, în întuneric. Auzi un foșnet pe podea și deja nu-i mai păsa. Ce mai însemnau șobolanii după seara aceea?

Se îmbrăcă în uniformă și-și strecură picioarele în ghete, simțind de îndată bășicile proaspăt formate.

Afară, tabăra era relativ tăcută. Niște focuri de armă la distanță, un motor care murmura – un generator, poate – și ritmul îndepărtat al muzicii. Cineva asculta un radio cu tranzistori.

Nu ar fi trebuit să iasă. Știa asta. Putea fi periculos. „Nu toți soldații sunt niște domni“, spusese Ethel, amintindu-i lui Frankie că armata în război nu era atât de diferită de restul lumii.

Dar totuși. Nu putea respira înăuntru, nu putea dormi, iar vezica o durea deja, cerând să fie golită.

Imaginile oribile pe care le văzuse nu-i dădeau pace, iar căldura îi dădea o durere de cap.

Păși pe cărarea bătătorită și se îndreptă spre latrine. În stânga, o siluetă stătea lângă un butoi în care ardea focul, aruncând diferite lucruri înăuntru. Duhoarea pluti înspre ea. O punte îngustă traversa un șanț, protejată de fiecare parte de sârmă ghimpată. Traversă cu grijă podul improvizat și se strecură în latrinele pentru femei.

Când ieși din clădire, simți miros de fum de țigară și se opri.

Un punct portocaliu strălucitor se vedea la unul din posturile de pază suspendate, dezvăluind un bărbat care stătea fumând, destul de aproape.

Se întoarse repede și păși pe ceva ce trosni. El se întoarse.

Tăietorul de piepturi. Jamie.

În lumina aceea morbidă, fața lui părea trasă, chiar dacă încercă să-i zâmbească.

– Îmi pare rău. Vrei să fii singur, spuse ea. Plec...

– Nu pleca, răspunse el. Te rog!

Frankie își mușcă buza, amintindu-și de avertismentele lui Ethel în privința bărbaților. Acesta era un loc singuratic, ascuns. Aruncă o privire în spate, spre siguranța relativă oferită de baraca ei.

– Ești în siguranță cu mine, McGrath.

Jamie îi întinse mâna. Ea văzu că tremura.

– Afurisită treabă, spuse el, mâna unui chirurg să tremure.

Frankie se apropie de el, dar rămase la o distanță sigură.

– M-ai prins într-o seară proastă, spuse el.

Frankie nu știa cum să răspundă.

– Azi a venit un prieten din liceu. Am jucat fotbal împreună. Mi-a spus: „Salvează-mă, JC“. Vocea i se

frânse. Nu mi-a mai spus nimeni JC de multă vreme. Și nu l-am putut salva.

Frankie ar fi putut spune ceva din ce auzise la înmormântarea lui Finley, cuvintele goale ale cuiva străin. În schimb, spuse:

– Ai fost cu el atunci când a murit. Îi poți spune familiei lui că nu a fost singur. Asta va însemna mult pentru ei. Crede-mă, știu ce spun. Fratele meu a murit aici și tot ce am primit au fost bocancii unui alt bărbat.

Jamie o privi timp îndelungat, ca și cum cuvintele ei l-ar fi surprins. Apoi își aruncă țigara, stingând-o cu călcâiul.

– Haide, McGrath! E târziu. Te conduc înapoi la baraca ta.

Se apropie de ea. Frankie păși alături de el. Pe puntea improvizată, el o lăsă pe ea să treacă prima și se opri în fața ușii închise a barăcii ei.

– Mulțumesc, spuse el.

– Pentru ce?

– Pentru că ai fost acolo. Uneori nu e nevoie de mai mult pentru a salva un om în 'Nam.

Cu aceasta, îi aruncă un zâmbet fals, rapid și se îndepărtă.

CAPITOLUL 7

În dimineața următoare, Frankie se trezi pentru a descoperi că era singură în baracă. Se îmbrăcă repede și se prezentă la administrație la ora fixată.

Salută.

– Locotenent McGrath, doamnă maior.

– Am auzit că ai fost la fel de folositoare la Urgențe ca o tiară, spuse maiorul și deschise un dosar. O diplomă de asistentă de la ceva colegiu catolic mic, și aproape nici un pic de experiență clinică. Și ești și tânără. Se uită la Frankie prin ochelarii cu rame negre. Ce naiba te-a adus aici, locotenente?

– Fratele meu...

– Nu contează. Nu mă interesează. Dar sper din toată inima că nu ai venit să-ți saluți fratele. Maiorul Goldstein își împinse ochelarii mai sus pe nas. Marina și Aviația nu ar lăsa o fată ca tine în 'Nam. Ei cer instrucție. Închise dosarul și oftă. Oricum, ești aici. Nepregătită, fără experiență, dar aici. Te repartizez la Neuro. Tura de noapte. Cât de mult rău poți face acolo?

– Mă voi strădui.

– Aham. Bun-venit la Thirty-Sixth Evac Hospital, McGrath. Fii cea mai bună versiune a ta!

Localizată într-o clădire Quonset de lângă sala de operații, secția de Neuro era luminată puternic și plină de cadre de pat Stryker. Frankie nu mai văzuse înainte aceste paturi specializate, dar învățase despre ele în școală și în timpul instrucției de bază: paturi pentru paraplegici, pentru pacienții cu fracturi pelviene, cu arsuri sau alții care nu puteau suporta prea multă manipulare. Două rânduri de paturi erau separate de un culoar larg. De-a lungul pereților erau prinse țevi de metal, pentru prinderea perfuziilor. Cantitatea de echipament medical de lângă fiecare pat era uimitoare: ventilatoare, pături de răcire, monitoare, perfuzii. Frankie nici măcar nu recunoștea majoritatea mașinăriilor. Luminile din tavan erau orbitor de strălucitoare. Auzea șuieratul ventilatoarelor și bâzâitul monitoarelor EKG.

În colțul din stânga, la un birou, era așezat un bărbat mai în vârstă, îmbrăcat cu o uniformă decolorată. Singurul alt soldat pe care îl văzu (stând în picioare) era un sanitar aflat în capătul îndepărtat al pavilionului; verifica un pacient.

Frankie își îndreptă postura și încercă să pară mai plină de încredere în sine decât se simțea, în timp ce mergea spre bărbatul de la birou.

– Sublocotenent McGrath, raportez la datorie, domnule.

Bărbatul ridică privirea. Avea cei mai obosiți ochi pe care îi văzuse ea vreodată și o față pe care se putea vedea un istoric de acnee. Fălcile umflate îi ascundeau maxilarul.

– Frances, da?

– Frankie, domnule.

– Căpitanul Ted Smith. Doctor. Ce experiență ai ca asistentă, Frankie?

– Am diploma, domnule. Și... un pic de experiență câștigată în schimbul de noapte de la spitalul local.

– Hm. Bărbatul se ridică în picioare. Haide cu mine, spuse el, făcând pași mari.

La primul pat, se opri. Acolo era întins un tânăr vietnamez, cu capul înfășurat în bandaje, pe care se vedeau, din loc în loc, înfloriturile desenate de sângele care le pătrunsese.

– E vietnamez, spuse Frankie, surprinsă.

– Tratăm și sătenii care ne sunt aduși, spuse căpitanul Smith. Oricum, Frankie, fiecare pacient de aici are creierul afectat. Cei mai mulți nu mai au nici reflexe pupilare. Știi ce înseamnă asta?

Înainte ca ea să poată răspunde, el scoase o lanternă micuță din buzunarul de la piept și lumină ochii pacientului.

– Vezi? Nici o reacție. Pupilele fixe și dilatate. Notezi asta în fișa lui, alături de oră și dată.

Îi arătă unde și cum să facă notațiile, apoi îi dădu lanterna și merse mai departe, ducând-o pe lângă un tânăr soldat american după altul, care stăteau întinși goi sub cearșafurile pale, uitându-se în gol; majoritatea erau conectați la ventilatoare. Mai erau și câțiva pacienți vietnamezi.

– Cel de aici a intrat într-un rotor, spuse el la capul patului unui bărbat cu jumătate din cap bandajat și fără un braț.

Ultimul pat era ocupat de un bărbat negru acoperit cu bandaje. Acesta se foia și bâlbâia ceva neinteligibil. Apoi țipă, ca și cum ar fi fost cuprins de dureri.

– Nu este comatos, dar nici nu este pe deplin conștient. Are șansa la o oarecare recuperare. Cei mai mulți nu o au, sincer vorbind. Ne-am dezvoltat deprinderile de a le salva trupurile, dar nu și viețile, spuse doctorul Smith.

Frankie se uită la toate acele paturi, o mare întinsă de alb și metal, bărbați și mașini. Fiecare dintre aceștia era fiul, sau fratele, sau soțul cuiva.

– Monitorizăm și schimbăm bandajele și-i ajutăm să respire până când pot fi văzuți de un neurolog de la Third Field Hospital. Vei învăța curând să vezi schimbările subtile din stările lor. Dar acesta este un spital de evacuare. Nu vor sta aici prea mult.

– Nu mă pot auzi?

– Este o întrebare bună. Da, Frankie. Cred că pot. Cel puțin, așa sper. Poți pune o perfuzie?

– În teorie, da.

Își simțea incompetența ca pe o literă stacojie prinsă de uniformă.

– Nu-ți face griji, Frankie! Ai inima bună, îmi dau seama. Deprinderile se pot învăța.

14 aprilie 1967

Dragă mamă și tată,

Salutări de la 36th Evacuation Hospital! Îmi pare rău că a durat atât de mult să scriu. Este greu să exprim viteza cu care se desfășoară viața aici. Sunt fie terifiată, fie epuizată în majoritatea timpului. Când pun capul pe pernă, adorm imediat. Se pare că, dacă ești suficient de obosit, poți dormi în orice condiții. M-am concentrat să îmi îmbunătățesc abilitățile de asistentă, care erau, să spunem, sub medie. Lucrez ture lungi la Neuro, unde am fost repartizată.

Am învățat atât de mult! Îmi petrec schimbul uitându-mă cu lanterna în ochii pacienților mei, notând orice dilatare a pupilei sau lipsa acesteia, schimbând bandajele în urma operațiilor, curățând răni, monitorizând ventilatoare, schimbând perfuzii, întorcând pacienții paralizați la fiecare câteva ore, pișcând sau înțepând diferite regiuni ale corpului, pentru a vedea dacă simt durerea. Este la fel de interesant precum sună, și, mamă, dacă ai fi aici, cu siguranță că ai avea ceva de spus despre cum arăt zilele acestea, dar deprinderile mele se îmbunătățesc. Încet. Mi-am făcut două prietene aici. Ethel Flint, o asistentă la Urgențe, din Virginia, și Barb Johnson, asistentă la Chirurgie, din Georgia. Ele mă țin cu mințile întregi. Superiorul meu, căpitanul Smith, este și el minunat. E dintr-un oraș mic de lângă Kansas City. Ți-ar plăcea de el, tată. Colecționează ceasuri și îi place să joace dame.

Mi-e dor de voi. Trimiteți-mi vești din lumea reală! Noi nu primim decât ziarul Stars and Stripes, *și singurul post de radio este Armed Forces*

Radio. Ajunge să spun că astfel nu primim ultimele bârfe. Vă rog scrieți-mi curând!

Vă iubesc,

Frankie

Pavilionul liniștit de Neuro era locul perfect pentru ca Frankie să-și îmbunătățească abilitățile de asistentă. Aici putea respira, avea timp pentru a se concentra, pentru a-i pune întrebări căpitanului Smith, și odată cu exercițiul, veni și încrederea în sine. Aveau prea puține urgențe în acest pavilion; rănile pacienților fuseseră deja îngrijite. Pacienții erau comatoși, dar majoritatea aveau răni care trebuiau totuși îngrijite. Liniștea îi oferea timpul necesar pentru a se gândi, a procesa, pentru a citi notițele detaliate pe care le scria după verificarea fiecărui pacient. Ce trebuiau ei să facă la Thirty-Sixth Evac Hospital era să stabilizeze pacienții suficient pentru a ajunge la un spital unde să primească tratament. Gestionarea durerii era sarcina pe care Frankie o lua cel mai în serios. Deoarece pacienții ei nu puteau vorbi, avea și mai multă grijă atunci când îl evalua pe fiecare în parte – și le presupunea nivelul de durere.

De la distanță, pavilionul părea plin de bărbați tineri captivi în ținutul dintre viață și moarte. Cei mai mulți nu aveau nici o reacție la stimuli, dar, pe măsură ce Frankie își dezvoltase abilitățile necesare pentru a avea grijă de acești oameni, începuse să-i privească nu doar ca pe niște trupuri suferinde, ci ca pe niște bărbați care sperau la ceva mai mult. Fiecare soldat o făcea să se gândească la Finley. Le vorbea cu blândețe, le atingea mâinile. Își imagina fiecare pacient zăcând acolo, încuiat în vidul comei, visând acasă. Acum era lângă patul unui soldat de 19 ani, Jorge Ruiz, un operator radio care își salvase cea mai mare parte a plutonului.

Căpitanul Smith îl plasase în partea din spate a pavilionului, ceea ce însemna că nu se aștepta să trăiască suficient pentru a fi transferat.

– Hei, soldat, spuse Frankie, aplecându-se spre el, șoptindu-i direct în ureche. Sunt Frankie McGrath. Sunt una din asistentele tale.

Trase mai aproape un cărucior din inox. Era plin cu pansamente sterile, fețe, peroxid și leucoplast. Avea să îl umple din nou înainte să iasă din tură. Luminile de deasupra o făceau să o doară ochii. Se întinse cu blândețe după piciorul lui, întrebându-se dacă simțea vreo atingere în timp ce ea îi dădea jos pansamentul însângerat.

– S-ar putea să te doară, spuse ea încet în timp ce trăgea de pansamentul uscat, care făcuse crustă, desprinzându-l de rana rozalie.

Își dorea să poată înmuia pansamentul, pentru a-l desprinde mai ușor, căci în acest fel rana sângera, iar sângerarea era bună.

Sub pansament, căută urme înnegrite de țesut sau pungi verzi de puroi. Se aplecă și mirosi rana.

Totul normal. Nici o infecție.

– Arată bine, soldat Ruiz. O mulțime de băieți din sala asta ar vrea să se vindece la fel de frumos, spuse ea, în timp ce bandaja din nou rana.

Lângă ea, ventilatorul se ridica și cobora, umflând și dezumflând pieptul lui scobit.

O agitație lângă ușă îi întrerupse gândurile. Înăuntru intrară doi soldați însângerați, cu uniformele rupte și murdare, înaintând umăr lângă umăr.

– Doamnă? spuse unul dintre ei, apropiindu-se de soldatul Ruiz. Cum se simte?

– Este în comă, spuse ea.

– Se va trezi curând?

– Nu știu.

Celălalt soldat se apropie de prietenul său.

– Ne-a salvat viețile. Voia să meargă acasă și să se facă pompier. Ceva orășel de la graniță, în West Texas. I-am spus că nu ar trece niciodată testul. Se uită la Frankie. Trebuie să-i spun că râdeam doar de el.

– Încă rezistă, spuse ea.

Era singura speranță pe care le-o putea oferi. Și era adevărat. Odată cu viața, trebuia să existe și speranță.

– Mulțumim, doamnă, că aveți grijă de el. Putem face o poză cu dumneata și el? Pentru mama lui?

– Desigur, spuse ea încet, gândindu-se cât de mult ar fi însemnat o fotografie a lui Finley pentru familia lor.

Se apropie mai tare de tânăr, ținându-i mâinile inerte într-ale ei.

Soldatul făcu fotografia.

– Este norocos să aibă prieteni ca voi, spuse Frankie. Spuneți-i mamei lui că nu a fost singur.

Soldații dădură din cap cu solemnitate. Unul își scoase o insignă din buzunar și i-o dădu lui Frankie.

– Mulțumim, doamnă.

Se mai uită o dată lung la Ruiz, apoi ieșiră.

Frankie puse insigna în buzunar și se uită la pacientul ei.

– Ai niște prieteni foarte buni, spuse ea, umplându-i din nou perfuzia.

La sfârșitul schimbului ei lung de noapte, abia mai putea sta în picioare. Abia aruncându-i o privire lui Debbie John, asistenta care venise să o înlocuiască, Frankie se împletici afară din pavilion. Era dimineața devreme, și soarele deja ardea. Trecu pe lângă popotă – nu-i era foame – și pe lângă clubul ofițerilor – n-avea nici o dorință de a petrece – și se îndreptă spre baracă. După sunetele scoase la distanță de armele de foc și după zumzetul elicopterelor, știa că

avea să primească curând răniți. Mai bine să doarmă cât avea ocazia. Din fericire, baraca era goală. Barb și Ethel lucrau de obicei în schimburile de zi. Timp de săptămâni întregi, abia se întâlnise cu colegele ei de cameră.

Recunoscătoare pentru relativa liniște, Frankie își dădu jos bocancii, îi puse în dulap și se întinse pe pat. Adormi în câteva minute.

– Trezește-te și strălucește, prințesă!

– Pleacă, Ethel! Dorm.

Frankie se rostogoli pe o parte.

– Nu. Eu și Barb am discutat despre asta și te luăm sub aripa noastră ocrotitoare. Aripile?

Se uită la Barb, care ridică din umeri.

Frankie gemu și își trase perna peste cap.

– Super. Începeți de mâine!

– Începem de azi, Frank. Te-ai ascuns aproape șase săptămâni. Nu te-am văzut în clubul ofițerilor de câteva săptămâni. Cine vine în 'Nam și nu se joacă cu altcineva?

– Învăț să fiu o asistentă competentă.

– Despre asta este vorba astăzi. Acum ridică-te înainte să-ți torn apă rece în cap! Pune-ți uniforma! Mergem în excursie.

Ethel trase pătura de pe Frankie, dezvelindu-i picioarele goale.

Mormăind, Frankie se dădu cu greutate jos din pat și se îmbrăcă cu un tricou și pantalonii de uniformă care arătau încă noi, nepătați de sânge. În cazul urgențelor de la Neuro nu prea exista sânge.

Ethel și Barb o așteptau afară, în fața popotei.

– Mergem să vedem vrăjitorul. Se zvonește că nu ne vin răniți, spuse Barb, zâmbind. Îi dădu lui Frankie o capelă verde oliv, din pânză. Ia-o, o să ai nevoie de ea!

Afară, tabăra era reconfortant de liniștită, fără elicoptere care livrau răniți, fără mortiere care să explodeze la distanță. Câțiva bărbați își dădeau pase cu mingea de fotbal, în timp ce cisterna de apă trecea pe lângă ei.

Ethel și Barbara o conduseră spre un camion de două tone și jumătate, care era parcat aproape de porțile spitalului. Urcară în spate, alături de căpitanul Smith. Câțiva infanteriști stăteau printre ei, cărându-și puștile.

– Sus, îi spuse Barb lui Frankie. Nu vor aștepta o veșnicie.

Frankie se cățără în spatele camionului și se așeză pe podeaua de metal, lângă mitralior. Motorul uriaș porni la viață, se scutură, apoi camionul începu să înainteze.

– Unde mergem? întrebă Frankie.

– MEDCAP, spuse Ethel, în timp ce camionul trecea huruind de porțile păzite de soldați, ieșind pe un drum de țară. Erau în siguranță acolo? Medical Civic Action Program[9], continuă Ethel. Oferim îngrijiri medicale localnicilor. Sunt sigură că i-ai văzut prin pavilioane. Căpitanul Smith organizează aceste ieșiri ori de câte ori poate, spune că-i amintește de cabinetul lui de acasă.

Conduseră printr-un sat nu foarte departe de spital, și văzură uniforme și tricouri verde oliv atârnând pe sfori, la uscat. Apoi ieșiră în sălbăticie, cu jungla în partea stângă și cu râul murdar în dreapta. Câțiva copii pluteau în josul acestuia pe un cauciuc, râzând și împingându-se unul pe altul.

Frankie își folosi aparatul foto Polaroid și făcu o fotografie unui băiat care conducea un bivol negru de apă de-a lungul malului și unei femei bătrâne îmbrăcate într-un costum tradițional, cu o tunică

lungă, despicată, peste o pereche de pantaloni strâmți, despre care Frankie aflase că se numea *ao dai*, și care căra un coș plin cu fructe.

Soldații din spatele camionului se îndreptară, ațintindu-și puștile asupra junglei luxuriante de la distanță.

– Fiți atenți, spuse unul dintre ei, adăugând: Lunetiști.

Frankie se uită țintă la junglă, lăsându-și în poală aparatul Polaroid. Acolo se putea ascunde o echipă de soldați inamici. Își imagină bărbați ghemuiți în iarba înaltă, cu puștile îndreptate spre camion. Se lăsă în jos, își ținu cu mâna capela pe cap și începu să transpire.

Camionul hurui peste un drum desfundat, plini de gropi, și printre câmpiile verzi. Dovezile războiului se puteau vedea peste tot – cicatrici arse pe pământ, saci de nisip, colaci de sârmă ghimpată, explozii care se auzeau de la distanță, elicoptere care zburau pe deasupra. Într-un petic uriaș din junglă, vegetația murise, preschimbându-și culoarea în portocaliu; Frankie știa că Statele Unite aruncaseră acolo un ierbicid, Agentul Portocaliu[10], pentru a ucide vegetația, limitând astfel abilitatea inamicului de a se ascunde.

Văzu femei vietnameze deplasându-se prin câmpurile de orez sau prin iarba înaltă, îmbrăcate cu *ao dai*-urile lor fluide și pălării conice de paie, cărând bebeluși și copii mici în timp ce lucrau sub soarele arzător.

Conduseră în sus pe un drum de munte și, în cele din urmă, ajunseră într-un sătuc ascuns pe o câmpie înaltă și plată, adăpostită pe versantul luxuriant al dealului. Grădinile îngrijite erau îngrădite cu atenție, iar casele din bambus erau înălțate pe piloni. În acest sat îndepărtat, oamenii trăiau așa cum o făcuseră strămoșii lor – vânând cu arcuri și cultivând orez.

Satul părea să fi fost construit în jurul unei clădiri de piatră frumoase, dar decăzute, o relicvă a fostei ocupații franceze a Vietnamului. Sătenii – majoritatea bătrâni scunzi, cu spatele cocârjat, cu gâturi subțiri și încheieturi firave, cu ochii înnegriți de mestecatul constant al semințelor de betel – ieșiră din barăcile lor și se așezară la rând în fața camionului, cu mâinile încleștate și capetele plecate cu respect.

Ethel începu să se ridice.

– Ai grijă, spuse unul dintre infanteriștii înarmați. Cei din VC[11] sunt peste tot. Plantează bombe asupra copiilor și bătrânilor. Ar putea fi ascunși în tufișuri.

Frankie se uită în jur. Bombe... asupra copiilor? De unde se putea ști? Cum se puteau deosebi oamenii aceștia de cei din Viet Cong, ale căror bombe ascunse omorâseră atâția soldați? Cum puteai ști cine este aliat și cine dușman?

Se uită cu atenție la rândul de săteni, îmbrăcați în hainele lor negre subțiri, observând că nu erau deloc tineri printre ei; doar cei foarte bătrâni și copiii mici. Aveau săbii ascunse în mâneci, pistoale îndesate la brâu?

– Haideți, spuse Barb. Nu are rost să ne facem griji.

– Să trecem la treabă, spuse căpitanul Smith.

Echipa medicală sări jos din camion. Frankie fu ultima care păși pe pământul roșcat. Cum te puteai proteja de inamicii invizibili?

Căpitanul Smith se apropie și o bătu ușor pe braț.

– Ești o asistentă bună, Frankie. Du-te și arată-le!

Ea dădu din cap în timp ce el se apropia de un bărbat în vârstă, care nu era mai înalt decât un băiat american de zece ani, cu pielea întunecată și dinții înnegriți. El zâmbi echipei medicale; linii adânci îi crestau fața. Le făcu semn să se apropie cu un deget strâmb, apoi se întoarse și îi conduse în vila

franțuzească gata să cadă. Pereții din piatră erau găuriți de gloanțe; în câteva camere, pereții se prăbușiseră. Pe podea erau așternute covoare care păreau să fie din iarbă împletită. În cămin ardea un foc. Deasupra lui, un ceaun negru bolborosea, împrăștiind în aerul umed un parfum puternic de condimente.

Bătrânul luă un vas încăpător din lut și-l întinse căpitanului Smith. Spuse ceva ce suna ca și *Bac-si, Ca mon*, cu o voce hodorogită. Luă o înghițitură lungă și-i oferi vasul doctorului.

Nu avea de gând să bea, nu-i așa? Ce era înăuntru?

– Cred că înseamnă „mulțumesc, domnilor doctori", spuse Barb.

Ea fu a doua care luă urciorul după doctor, bău îndelung și i-l înmână lui Frankie, care îl luă încet.

Se uită la buza ciobită și-l ridică cu grijă la buze. Luă o înghițitură mică, surprinsă să descopere că avea un gust dulce și înțepător, un fel de vin.

Bătrânul îi zâmbi, dând din cap, și spuse ceva în limba lui. Frankie îi zâmbi înapoi nesigură, și mai luă o înghițitură.

După ritualul de bun-venit, echipa își pregăti punctul de lucru pentru a ajuta sătenii. Toată comunicarea avea loc prin intermediul mâinilor. Nimeni nu sat nu vorbea o boabă de engleză. Echipa medicală întinse o masă portabilă de examinare într-o colibă goală, cu acoperiș de stuf; o altă masă fu întinsă afară, împreună cu o cadă plină cu apă cu săpun, pentru a curăța păduchii din părul copiilor și pentru a le spăla rănile de pe piele. Muștele aterizau peste tot, pe păr, pe buze, pe mâini. Șoferul camionului le împărți copiilor dulciuri, iar aceștia se adunară în jurul lui, dornici de mai mult.

Pentru următoarele câteva ore, Frankie îi doftorici pe localnici în sufrageria fostei vile. Sătenii tineri și bătrâni așteptară răbdători să fie consultați pentru o varietate de suferințe. Frankie împărți pastile contra viermilor intestinali, antiacide, aspirină, laxative și pastile pentru malarie. Verifică dinți și se uită în canalele auditive și ascultă bătăile inimilor. Ajunsese aproape la finalul cozii de săteni când un băiat mic, nu mai mare de cinci ani, se strecură și se așeză lângă ea. Purta o cămașă cu mânecă scurtă și pantaloni scurți, avea picioarele murdare și păr negru tuns inegal, pe care și-l îndepărtase de pe față și-l fixase cu pământ roșu. Nu spuse nimic, nici nu o trase de mânecă; dar nici nu plecă de lângă ea.

– Ce dorești, micuțule? întrebă ea după ce termină de consultat ultimul pacient.

El îi zâmbi într-un fel care îi topi inima.

Frankie îl ridică în brațe. El o cuprinse cu mâinile și picioarele și o privi întrebător, spunând ceva în limba lui.

– Eu nu...

Băiatul i se strecură din brațe și o luă de mână, trăgând-o.

Dorea ca ea să îl urmeze. Frankie aruncă o privire în spate. Nimeni nu se uita la ea. Afară, Ethel făcea injecții, iar Barb curăța rana de macetă a unei bătrâne.

Frankie ezită; i se spusese să aibă grijă. Cei din VC se puteau ascunde oriunde.

Băiatul o trase mai tare. Părea atât de inocent, atât de tânăr! Nu cineva de care să se teamă.

– Bine, spuse ea.

El o conduse printr-un hol de piatră crăpată, prin ale cărui plăci de pardoseală sparte se strecurau vițe, întinzându-și tentaculele peste podeaua acoperită de

mușchi. Se opri în fața unei uși închise de lemn, pe jumătate ieșită din balamale și îi puse o întrebare.

Ea dădu din cap.

Băiatul deschise ușa.

Frankie simți un miros neplăcut, putred...

Înăuntru, o lumânare aprinsă lumina un copil întins pe un covor de iarbă, acoperit cu pături murdare, cu o oliță aflată în apropiere, la îndemână. Frankie își acoperi gura și nasul cu o batistă și se apropie. Fata era o adolescentă, poate de vreo 13 ani, cu părul negru încâlcit și fața palidă. Mâna stângă îi era înfășurată într-un bandaj murdar, plin de sânge.

Frankie îngenunche lângă fată, care o privi cu precauție.

– Nu-ți fac rău, spuse ea, ridicând mâna bandajată și desfăcând încet pansamentul.

Mirosul de putreziciune îi asaltă nările. Mâna fusese mutilată dincolo de orice recunoaștere. Din rănile deschise curgea puroi verde. Dintr-un deget, osul ieșea în sus prin carnea înnegrită.

Carnea neagră. Cangrenă. Ceva despre care citise, dar nu văzuse niciodată.

Băiatul spuse ceva în limba lui, fata clătină violent din cap.

– Stai aici, îi spuse Frankie băiatului, dând cu grijă drumul mâinii distruse a fetei.

Ieși în hol și apoi afară, în aerul curat și dulce.

– Căpitane Smith! Aici! Adu-ți și geanta!

Îl conduse pe doctor în camera întunecată, fetidă. El traversă podeaua tăcut, pașii lui înaintând în ritmul bătăilor grăbite ale inimii lui Frankie. Îngenunche lângă fată, îi examină rănile, apoi oftă greu.

– Probabil lucrează întruna din morile de trestie de zahăr. Asta e o rană produsă de un cilindru compresor.

– Ce putem face?

– Am putea-o trimite la Third Field Hospital. Au acolo un pavilion pentru vietnamezi, dar sătenii aceștia sunt o comunitate închisă. Nu vor vrea să o lase să plece, și nu putem garanta întoarcerea ei. Amputația și antibioticele sunt cea mai bună șansă a ei la viață. Dacă nu facem nimic, cangrena se va întinde și va muri din cauza infecției.

Se uitară unul la altul, dar nici unul nu credea că există vreun dubiu. Trebuiau să încerce să salveze viața fetei.

– O chem pe Ethel...

– Nu. Te vreau pe tine, Frankie. Spune-i băiatului să plece!

Frankie simți un val de panică, dar căpitanul Smith deja îngenunchease din nou, și-și deschisese geanta. Scoase o seringă și îi administră fetei un sedativ. Când aceasta închise ochii și își pierdu tonusul, căpitanul Smith spuse:

– Ține-o bine, Frankie, spuse și scoase un fierăstrău.

Băiețelul vietnamez fugi. Doctorul Smith administră fetei morfină.

– Ține-o de braț, o instrui el pe Frankie. Tare.

Frankie imobiliză brațul fetei și făcu tot ce putu pentru a ajuta; amputația fu atât de brutală, încât trebui să-și ferească privirea de câteva ori, dar după ce operația se termină, iar fata rămase nemișcată, Frankie tată cu grijă ciotul și îl bandajă cu tifon curat. După ce termină de tratat amputația, Frankie se întoarse și văzu o vietnameză mai în vârstă, subțire, care stătea sprijinită de perete, cu ochii în lacrimi.

– Poate e bunica ei, spuse Frankie încet.

– Dă-i antibioticele și încearcă să-i explici, spuse căpitanul Smith. Arată-i cum să schimbe bandajul!

Frankie dădu din cap. Se duse la femeia tăcută din fundul camerei și încercă cât putu de bine să explice

de ce îngrijiri avea nevoie fata.

Femeia o privi țintă, dădu din cap a înțelegere, apoi făcu o plecăciune adâncă.

Frankie îi dădu antibioticele și bandajul, apoi îl urmă pe căpitanul Smith afară din clădire. În timp ce se îndreptau spre partea din spate a camionului, simți cum o trage cineva de mânecă.

Băiețelul îi întinse mâna și-și desfăcu degetele strânse. În palmă avea o piatră gri, netedă. Îi spuse ceva în limba lui și împinse piatra spre ea. Frankie avea senzația că era vorba de ceva valoros pentru el.

– Este sora ta? îl întrebă ea.

El îi zâmbi și-i întinse din nou mâna. Ea luă piatra cu delicatețe, nedorind să-l supere. Apoi își desfăcu de la gât medalionul cu Sfântul Cristofor, pe care îl primise cu ocazia confirmării, la 13 ani. Îi dădu lănțișorul băiețelului, ai cărui ochi se căscară de bucurie.

Își puse piatra netedă în buzunarul bluzei și urcă în spatele camionului. În timp ce se îndepărtau, cu sătenii foarte bătrâni și foarte tineri stând tăcuți într-un șir, Frankie scoase piatra din buzunar.

Un nimic, o pietricică, ceva ce în mod normal ar fi ignorat.

În palma ei, deveni un talisman. Un memento al faptului că o fată avea șansa de a ajunge la vârsta adultă datorită muncii lor din această zi. Da, fata avea să se alăture unei generații de amputați care supraviețuiseră războiului, dar putea alerga și se putea juca și se putea căsători și putea ține un copil în brațe.

– Te-ai descurcat bine astăzi, Frankie, spuse Barb. S-ar putea să mai existe totuși speranță pentru tine.

Ethel scoase un pachet de țigări.

– Acesta este primul pas pentru a o scoate pe fata noastră de la Neuro.

Frankie luă o țigară și o aprinse.

– Care este al doilea pas?

Barb zâmbi.

– Ei, dragă, încă lucrăm la asta.

CAPITOLUL 8

21 aprilie 1967

Dragă Frances Grace,

Abia îmi vine să cred că ești acolo de mai mult de o lună.

În absența ta, țara a luat-o razna.

Greve. Proteste. Pumni ridicați. Crede-mă, nu puține dintre fetele acestea adepte ale iubirii libere se vor trezi cu necazuri, și unde vor fi atunci iubiții lor cu picioare murdare? În închisoare, sau plecați de mult, spun eu. Lumea se schimbă pentru bărbați, Frances. Pentru femei, rămâne cam la fel.

Președintele spune că protestele prelungesc războiul.

Eu și tatăl tău ne uităm în fiecare seară la știri, sperând să te putem vedea, oricât de prostesc ar suna asta. Soldații par să fie într-o stare de spirit bună.

Cu dragoste,

Mama

P.S. M-am întâlnit cu o prietenă a ta, nu-mi aduc aminte cum o cheamă, fata cu părul creț de la St. Bernadette, care juca volei atât de prost... Oricum, am văzut-o în timpul unei știri despre un

protest din San Francisco. Sânii i se mișcau atât de repede, că păreau să fie pumnii unui boxer luptându-se sub tricoul murdar. Îmi poate explica cineva cum pot ajuta sânii săltăreți cauza libertății?

Pe măsură ce se apropia înserarea, iar schimbul ei se apropia de final, Frankie stătea într-un scaun lângă patul unuia dintre pacienții ei, un tânăr din Oklahoma. Fusese promovată în schimbul de zi cu două săptămâni în urmă.

Închise cartea din care citise cu voce tare. *Sometimes a Great Notion*[12].

– Ei bine, Trevor, îi spuse ea pacientului, sunt frântă. Trebuie să merg la duș și la popotă și apoi în pat. A fost al naibii de cald azi, așa că apa ar putea fi călduță. Îi atinse mâna. Te duci la Third mâine. Îmi vei lipsi.

Îi strânse ușor mâna și trecu pe la celelalte paturi, spunând noapte bună fiecărui pacient, cu o atingere și un șoptit „Ești în siguranță acum. Te ducem noi acasă". Era tot ceea ce putea să le spună unor bărbați atât de distruși. Apoi își luă doza caldă de TaB[13] și se îndreptă spre baraca ei.

Era o seară fierbinte și uscată de mai. Soarele arzător strălucise întreaga zi, întărind pământul și uscându-i pielea și părul. Se scărpinase și transpirase constant toată ziua.

În baracă, le găsi pe Ethel și Barb îmbrăcate în haine civile – Ethel într-o rochie de vară făcută în Saigon de o vietnameză, iar Barb cu un *ao dai* din mătase neagră, făcut la comandă.

Frankie își văzu rochia întinsă pe patul ei, cea pe care o cumpărase de la Bullock: o rochie albastră, drăguță, cu un guler Peter Pan și o curea asortată.

Ceva aparținând ultimului deceniu. Mama ei insistase să o ia cu ea la război, „pentru petreceri".

Frankie dădu rochia laoparte și se trânti pe pat.

– Sunt epuizată.

Ethel se uită la Barb.

– Ești obosită?

– Moartă de oboseală.

– Ai de gând să dormi sau să mergi la petrecerea de rămas-bun a căpitanului Smith?

– E în seara asta? întrebă Frankie, cu umerii căzuți. La naiba!

– Mișcă-te, Frank, spuse Ethel.

Nu mai încăpea nici o discuție. Căpitanul Smith fusese un profesor și un ofițer superior excelent. Îi arătase lui Frankie blândețe și răbdare atunci când o învățase deprinderile de care avea nevoie pentru a îngriji pacienții de la Neuro. Petrecuse nenumărate ore cu el în pavilion și chiar băuseră împreună cola o dată sau de două ori în clubul ofițerilor. Admirase fotografiile copiilor lui de acasă. Nici vorbă să piardă șansa de a-și lua rămas-bun.

– Ăsta-i transportul nostru? spuse Frankie, încruntându-se în timp ce se apropiau de heliport.

Erau elicopterele mari și manevrabile, dar erau, în același timp, niște ținte. Inamicului îi plăcea să le doboare din cer. Aceste elicoptere erau și mai expuse, deoarece erau neînarmate, folosite pentru transportul răniților. Și când un elicopter exploda în aer, adesea nu se mai găseau deloc rămășițe. Știa prea bine acest lucru. Elicele aruncau înspre ele aer fierbinte, iar praful le înțepa ochii.

Ethel o împinse pe Frankie în față; un soldat o ajută să urce în elicopter. Frankie se strecură în spate, se așeză și se lipi de perete.

Barb și Ethel se așezară fiecare în cadrele deschise ale ușilor, cu picioarele atârnându-le în aer, râzând în timp ce elicopterul se ridică în aer și porni în viteză, cu botul în jos și coada în sus.

Zgomotul dinăuntru era asurzitor.

În timp ce elicopterul se aplecă înspre stânga, Frankie văzu Vietnamul prin ușa deschisă: verdele plat al junglei, o panglică maro de apă, presărată cu bărci. Plajele nisipoase mărgineau apele turcoaz ale Mării Chinei de Est. Munții verzi din depărtare se ridicau înspre cerul albastru, pătat de nori. Existau și distrugeri. Sârmă ghimpată care reflecta razele soarelui într-o mie de sclipiri colorate. Gropi uriașe în pământul roșu, copaci căzuți sau tăiați. Grămezi de bucăți de metal adunate pe marginea drumurilor. Elicoptere care zburau pe deasupra capului, trăgând spre pământ sau ferindu-se de gloanțe. Huruitul constant al elicelor, sunetele ritmice de pop-pop-pop scoase de mortiere. Tancuri care se deplasau pe drumurile desfundate, ridicând în aer nori roșii de praf. Zilele acestea, Statele Unite bombardau constant drumul Ho Și Min. Sus în munți, lângă un sat numit Pleiku, se duceau lupte.

– Aceea-i Long Binh, strigă unul dintre artileriști.

Frankie știa că Long Binh era una dintre cele mai mari baze de aici, din Vietnam. Zeci de mii de oameni locuiau și munceau acolo. Auzise că PX-ul din interiorul bazei era mai mare decât orice magazin universal de acasă. De deasupra, arăta ca un oraș decupat în jungla deasă, construit pe un dreptunghi de pământ roșu.

Buldozerele se mișcau pe margini, făcând constant mai mult loc. Nu se vedea nici un fir de iarbă, nici un copac, nimic verde, nici un petic de umbră rămas în

urma junglei pe care o doborâseră pentru a-și ridica orașul temporar.

Aterizară pe heliport tocmai când apusul transforma cerul într-un roșu strălucitor.

Frankie se aplecă prudentă în față, ieși din elicopter și le urmă pe Ethel și Barb, care știau exact unde mergeau prin păienjenișul de străzi, oameni, tancuri și buldozere murdare și urât mirositoare. Locul vuia de activitate ca un stup; se construia un nou spital, pentru numărul tot mai mare de răniți.

Clubul ofițerilor de la Long Binh era legendar. Frankie auzise povești despre petreceri epice și festivaluri de beție, și despre momente în care fusese chemată poliția militară. Căpitanul Smith – care fusese în Long Binh pentru cea mai mare parte a turului său – vorbea încă adesea despre club și spunea că nu și-ar fi dorit ca petrecerea lui de rămas-bun să fie organizată altundeva.

Barb ajunse prima la clubul ofițerilor și deschise ușa. Frankie intră lângă ea. Se simțea ostentativă în rochia ei albastră conservatoare, cu unghiile roase și cu freza ei pixie crescută atât de mult, încât semăna cu unul din membrii formației Beatles. Eșarfa pe care și-o legase peste păr nu prea ajuta. Cel puțin acum purta tenișii, în locul ghetelor.

Clubul ofițerilor nu era așa cum se așteptase. Dar la ce se așteptase? Fețe de masă albe și chelneri care așteptau în spate, ca și în clubul de pe Coronado Island?

Acesta era doar un bar întunecat și jerpelit. Aerul fierbinte de dinăuntru mirosea a fum de țigară, a băutură vărsată pe jos și a transpirație.

Un bar de lemn se întindea pe toată lungimea clădirii; un șir de bărbați era aliniat în fața lui. Alții stăteau adunați în jurul meselor de lemn, pe scaune

desperecheate. Nu erau multe femei acolo, dar cele câteva se aflau pe ringul de dans. O văzu pe Kathy Mohr, una din asistentele de la Chirurgie de la Thirty-Sixth, dansând cu căpitanul Smith. Deasupra barului fusese atârnat un steag pe care era scris: „DRUM BUN, CĂPITANE SMITH". Frankie își aminti deodată de petrecerea organizată de părinții ei pentru a sărbători plecarea lui Finley la război.

Părea să fi fost într-o altă lume, într-un alt timp. Revoltător de naiv.

Barb o târî pe Frankie printre ciorchinii de bărbați, făcându-și loc cu coatele. La bar, comandă un gin tonic și două sucuri, strigând pentru a se face auzită peste zgomotul vocilor și al muzicii. Lângă ea stătea un soldat, zâmbind mânzește, încântat să vadă două americance. Frankie văzu pe mâneca lui emblema roșie a primei divizii de infanterie.

Barb îl ignoră pe bărbat și duse cele trei băuturi la o masă liberă. Muzica se schimbă, devenind sexy. Un cântec pe care Frankie nu-l mai auzise înainte. *Come on, Baby, Light My Fire.*

Era pe cale să-și facă loc înspre masă, când cineva îi atinse brațul.

În fața ei stătea doctorul Jamie Callahan, zâmbind. Ea își aminti cum o ajutase în timpul primei alerte roșii, cât de calmă fusese vocea lui, câtă bunătate îi arătase, și-și mai aminti de noaptea în care vorbiseră lângă latrine. Îl mai văzuse o dată sau de două ori la popotă sau în clubul ofițerilor, de când fusese promovată în schimbul de zi, dar nu stătuseră prea mult de vorbă.

În seara aceasta, îmbrăcat cu un tricou alb, pantalonii de uniformă și ghete de luptă, arăta la fel de bine ca Robert Redford în *This Property Is Condemned.* Iar el o știa. Părul blond-murdar, mai

lung decât permitea regulamentul, ochi albaștri, maxilar ferm. Oricine l-ar fi văzut drept prototipul băiatului american, și totuși în ochii lui se vedea tristețe, iar umerii îi erau ușor căzuți. Frankie simțea că în el există o disperare abia ascunsă sub suprafață. Durere. Poate că și el o vedea pe a ei.

– Acum că au sosit asistentele, chiar că e o petrecere, spuse el, zâmbindu-i strâmb.

Ea îi întâlni privirea. Săptămânile pe care le petrecuse studiind pacienții comatoși îi ascuțiseră simțul observației.

– Ești bine?

Muzica se schimbă. Din boxe se auzea acum *When a Man Loves a Woman,* a lui Percy Sledge.

– Dansează cu mine, McGrath, spuse el.

Nu era cererea îndrăzneață, de tipul sunt-atât-de-tare-și-o-să-te-iau-pe-sus, nu era ceea ce se așteptase ea. La așa ceva, ar fi râs.

Aceasta era rugămintea unui bărbat, cu tonuri de disperare și singurătate.

Cunoștea prea bine acest sentiment. Îl simțea în timpul fiecărui schimb, în timp ce se plimba printre pacienții ei comatoși, sperând la un miracol.

Întinse mâna după a lui. El o conduse pe ringul de dans. Ea se sprijini de el, simțindu-i soliditatea și puterea, și-și dădu seama, dintr-odată, cât de singură se simțea și ea. Nu doar aici, în Vietnam, ci de când murise Finley.

Își sprijini obrazul de umărul lui. Se mișcară într-un ritm ușor, familiar, schimbându-și pașii doar atunci când se modifica muzica.

În cele din urmă, ea își ridică privirea și-l văzu uitându-se în jos, la ea. Se întinse încet și-i dădu laoparte părul din ochi.

– Pari obosit.

– O zi grea.

Jamie încercă să-i zâmbească, iar efortul o mișcă. Știa cât de greu putea fi acest tip de camuflaj.

– Sunt atât de tineri, spuse el.

– Spune-mi ceva frumos, zise ea.

El se gândi timp de un minut, apoi zâmbi.

– Nepoatei mele de șapte ani, Kaylee, i-a căzut un dinte. Zâna Măseluță i-a lăsat 50 de cenți, iar ea și-a cumpărat un peștișor auriu. Fratele ei, Braden, a ajuns în echipa de fotbal a școlii.

Frankie zâmbi la auzul acestor cuvinte. Era pe cale să-l întrebe ceva despre viața lui de acasă, când ușa clubului ofițerilor se deschise brusc, lăsând să se audă zgomotul distant al unui atac cu mortiere. Înăuntru intrară trei bărbați.

De fapt, intrară cu pași mari. Erau zgomotoși și râdeau, atrăgând atenția. Nu păreau să fie militari, cu atât mai puțin ofițeri. Toți trei aveau părul prea lung, neconform regulamentului. Doi dintre ei aveau mustață. Unul purta o pălărie de cowboy și un tricou cu Warlocks. Doar unul avea uniforma albastră a Marinei. Se țineau cu brațele pe după umeri și cântau ceea ce părea să fie un cântec de luptă.

Își făcură loc prin mulțime și se așezară la o masă pe care era un semn de REZERVAT. Unul dintre ei ridică mâna, și o ospătăriță vietnameză, îmbrăcată cu un *ao dai,* se grăbi spre ei cu o sticlă de Jack Daniel's și trei pahare pe o tavă. Un bărbat mai mic, cu părul roșcat și o mustață rară își dădu capul pe spate și urlă ca un lup.

– Cine sunt? întrebă Frankie.

Păreau mai degrabă studenți la Berkley sau cowboy decât ofițeri ai Marinei.

– Un escadron nou. Seawolves[14]. Piloții Marinei. Marina avea nevoie de piloți de elicoptere, așa că anul trecut au ales câțiva piloți, au solicitat voluntari și i-au

învățat să piloteze elicoptere. Pot părea aroganți și neîngrijiți, cu hainele și frezele lor, dar muncesc pe rupte. Au pilotat de multe ori pentru noi elicopterele de evacuare, în timpul lor liber. Poți apela la unul dintre ei, și dacă nu se luptă cu galbenii, își va oferi ajutorul. Tăcu un minut, apoi spuse: M-am gândit la tine, McGrath.

Acum părea și suna ca oricare alt medic chirurg în devenire.

De bărbatul acesta putea râde.

– Serios?

– Te-ai ascuns suficient de mult.

– M-am ascuns?

– La Neuro. Echipa ta – Barb și Ethel – mi-au spus că ești gata să avansezi.

– Oh!

– Căpitanul Smith spune că lucrezi excepțional. Ai învățat cel mai rapid, spune el.

Frankie nu știa exact cum să răspundă. Căpitanul Smith nu-i spusese niciodată acest lucru.

– Mai spune că ești plină de compasiune, ceea ce știam deja.

– Ei bine...

– Ce vreau să știu: ai venit în gaura asta de iad să salvezi vieți sau să schimbi bandaje?

– Păi... Nu știu dacă este chiar corect, domnule.

– Jamie, spuse el. Pentru Dumnezeu, McGrath. *Jamie.*

– Bine. Jamie. Nu cred că este corect. O infecție oportunistă poate...

– Vino să lucrezi cu mine la Chirurgie! Patty Perkins e pe termen scurt. Am nevoie de cineva care să o înlocuiască.

– Nu sunt suficient de bună, spuse ea. Ia-o pe Sara, de la unitatea de arși!

– Te vreau pe tine, McGrath.

Ea auzi mai mult decât ar fi fost cazul în propoziția aceea, suficient pentru a-i declanșa alarma.

– Dacă ăsta e un mod de a mă convinge să mă culc cu tine...

El îi zâmbi.

– Oh, mi-ar plăcea să mă culc cu tine, McGrath, dar nu despre asta este vorba.

– Nu sunt suficient de bună. Serios.

– Vei fi, atunci când voi termina cu tine. Pe cuvânt de cercetaș.

– Ai fost vreodată cercetaș?

– La naiba, nu. Încă nu-mi pot da seama ce fac aici. Prea multe datorii și prea multe povești despre război, presupun. Tata mi-a spus că sunt un prost. Dar acum sunt aici, și voi rămâne pentru alte șapte luni. Am nevoie de o asistentă ca lumea lângă mine.

Frankie se temea de toate – de pierderile masive, de eșecul în slujba ei, de nevoia de a-l ține pe Jamie la distanță –, dar era aici deja de aproape două luni și, oricât de rău ar fi fost, timpul trecea repede. Învățase tot ce putuse învăța de la Neuro. Dacă iubea cu adevărat meseria de asistentă și dorea să se dezvolte, era timpul să facă pasul următor.

– În regulă, căpitane Callahan. Îmi voi cere transferul la Chirurgie.

– Excelent.

Jamie părea foarte încântat de sine. În ochii lui apăruse o sclipire despre care Frankie presupunea că sedusese multe femei. Nu intenționa să-i cadă pradă; dar adevărul era că o tenta. Și era destul de sigură că el știa acest lucru.

În prima sa zi din primul schimb în sala de operații, Frankie se opri lângă baricada de saci cu nisip din fața

ușii, inspiră adânc și intră în clădirea Quonset.

Haos.

Lumini puternice, muzică asurzitoare, doctori, infirmieri și asistente strigând instrucțiuni, răniți urlând. Îl văzu pe Jamie, îmbrăcat cu un halat însângerat și cu masca pe față, venind în direcția ei. Era sânge peste tot, pe pereți, pe podea, pe fețe – picurând, țâșnind, bălțind. Patty Perkins, cu uniforma plină de sânge, strigă:

– Ești în drum, McGrath, și o împinse pe Frankie laoparte.

Frankie se împiedică și se lovi de perete; pe lângă ea trecură doi infirmieri ducând o targă. Pe ea, un soldat – un copil – stătea în șezut, țipând:

– Unde-mi sunt picioarele?

– Respiră, McGrath, spuse Jamie, atingându-i cu blândețe umărul cu cotul.

Ea se uită la el și-i văzu privirea obosită de deasupra măștii.

O altă targă cu roți trecu pe lângă ei, un tânăr ale cărui intestine atârnau în afară. Barb alerga alături de targă.

– Vine de la pregătirea preoperatorie.

Frankie se holbă la dâra de sânge rămasă în spatele tărgii, simțind cum i se face rău.

– În regulă, McGrath. Știi ce este *ÎÎR*, da? o întrebă Jamie.

Frankie nu-și putea aminti.

– *McGrath*. Concentrează-te!

Știa, sigur că știa. Avusese grijă de așa ceva timp de câteva săptămâni.

– Închiderea întârziată a rănilor. Rănile murdare trebuie curățate. Le închidem mai târziu, pentru a preveni infecțiile.

– Exact. Hai cu mine!

Frankie se mișcă prin sala de operații, dându-și seama la mijlocul drumului că Jamie era suficient de aproape pentru a o ajuta să înainteze. O duse la un tânăr întins pe o targă.

– Aici ai un D și I. Debridare și irigare. Este o rană de glonț cu fragmentare. Trebuie să oprim sângerarea și să scoatem fragmentele de metal și să înlăturăm pielea moartă. Apoi irigăm cu soluție salină. Facem găuri mici din cele mari. Mă poți ajuta?

Ea clătină din cap.

El se uită țintă la ea, apoi spuse, cu blândețe:

– Uită-te la mine!

Frankie expiră încet și-și ridică privirea.

– Nu te teme, McGrath! Poți face asta.

Nu te teme!

– Bine. Da, minți ea. Sigur că da.

În următoarele șase ore, ușile Pavilionului șase se deschiseseră de nenumărate ori, cu infirmierii aducând răniții de la pregătirea preoperatorie. Frankie învață că acest lucru se numea împingere.

Acum stătea în picioare lângă masa de operație, vizavi de Jamie, amândoi purtând halate, măști și mănuși. Între ei stătea întins un tânăr sergent, care fusese împușcat de aproape în piept. În dreapta lui Frankie se afla tava cu instrumente chirurgicale.

– Pensă hemostatică, spuse Jamie. O lăsă pe Frankie să studieze câteva secunde tava cu instrumente, apoi spuse: E cea de lângă retractor. O vezi?

Frankie încuviință din cap, luă pensa și i-o dădu. Privi, uluită, cum el repară rana, cosând o venă adânc în interiorul pieptului bărbatului.

– Pensă Allen.

Luă pensa pe care i-o înmână Frankie și se întoarse la treabă.

La ora 22.00, Frankie era moartă de oboseală și plină de sânge din cap până-n picioare.

– Gata, spuse Jamie în cele din urmă, făcând un pas în spate.

– Ultimul pacient! zise Barb, dând radioul mai tare pe o melodie a lui Van Morrison. Cântând alături de el, traversă sala de operații și se apropie de Frankie și Jamie. Cum s-a descurcat fata mea? îl întrebă Barb pe Jamie.

Jamie se uită la Frankie.

– De minune.

– Ți-am spus că faci față, îi spuse Barb lui Frankie, dându-i un ghiont.

Patty veni lângă Barb.

– Bună treabă, Frankie. Vei fi o stea cât ai zice pește.

Își puse brațul în jurul mijlocului lui Barb.

– Mergem la clubul ofițerilor?

Barb își trase masca în jos.

– Sigur. Ne vedem acolo, Frankie?

Frankie era atât de obosită, că abia putu da din cap.

Barb și Patty se prinseră pe după umeri, ajutându-se reciproc să stea în picioare, și se îndreptară spre ușă.

Jamie își scoase masca chirurgicală și chemă un infirmier să ducă pacientul la secția Postoperatorie. Când targa fu îndepărtată de acolo, Jamie și Frankie rămaseră singuri în sala de operații, uitându-se unul la celălalt.

– Ei bine? spuse el, privind-o fix.

Ea știu intuitiv că pentru el conta cum se simțea ea în această seară.

– Am multe de învățat, spuse ea. Apoi îi zâmbi. Dar da.

– Sunt soldați care se întorc acasă la familiile lor datorită nouă. Asta este tot ce putem spera. Se apropie de ea. Haide, îți cumpăr ceva de băut!

– Nu prea beau.

– Atunci îmi poți cumpăra tu mie o băutură.

După ce-și dădură jos halatele, măștile și mănușile, el o luă de mână și o conduse afară din sala de operații. Ea se trezi sprijinindu-se de el în timp ce mergeau. Nu avusese niciodată un prieten serios, nu făcuse niciodată dragoste. În lumea reală, i se păruse important să fie o fată cuminte, să-și facă părinții mândri, dar, sincer, ororile pe care le vedea aici în fiecare zi făceau ca regulile societății să pară prostești.

Deloc surprinzător, clubul ofițerilor era plin ochi, și toată lumea dinăuntru părea epuizată după seara aceasta. Dar acum terminaseră și aveau nevoie să se destindă. Ethel stătea singură la o masă, fumând o țigară; Barb era pe ringul improvizat de dans în brațele unui bărbat, abia mișcându-se în ritmul muzicii. Părea că mai degrabă se susțineau unul pe celălalt, decât dansau. Într-un colț, un tip cânta la ukulele.

Jamie o conduse pe Frankie la masa lui Ethel și-i trase scaunul. Frankie aproape căzu pe scaun. Apoi el se îndreptă spre bar, pentru a cumpăra băuturi.

– Ei bine? întrebă Ethel, oferindu-i lui Frankie o țigară.

Frankie o luă și o aprinse de la cea a lui Ethel.

– N-am omorât pe nimeni.

– La naiba, Frank, asta e o primă zi grozavă în sala de operații. Ethel oftă. Triajul a fost brutal. Charlie i-a făcut praf pe băieții ăștia. Toți dintre cei lăsați să aștepte au murit.

Ethel luă mâna lui Frankie, atât pentru a primi, cât și pentru a oferi confort. Apoi se ridică în picioare.

– Nu suport să fiu aici în seara asta. Mă duc în baracă pentru un moment de liniște, poate îi scriu tatălui meu o scrisoare. Tu?

Frankie se uită la Jamie, care revenea de la bar.

– Jamie e...

– Căsătorit.

Frankie se uită în sus la Ethel.

– Căsătorit? Poftim? Nu a pomenit nimic despre asta.

Ethel o atinse ușor pe umăr.

– Ai grijă, Frank! Nu tot ce te învață lumea este o minciună. Nu vrei să capeți o anume reputație aici. Știu că sunt o bună baptistă și nu sunt deloc de gașcă, dar unele lucruri sunt pur și simplu adevărate, indiferent de cât de mult se schimbă lumea. Gândește-te bine în al cui pat intri!

Frankie se uită după Ethel până când aceasta ieși din clubul ofițerilor.

Câteva momente mai târziu, Jamie se așeză lângă Frankie, își trase scaunul mai aproape și-i oferi un pahar de Fresca.

– Ți-am luat asta, dar îți recomand cu seriozitate whisky-ul.

– Serios? zise Frankie, luând o înghițitură din sucul călduț.

– Este un hotel în Saigon, spuse el. Caravelle. Are un bar excelent pe acoperiș. Ți-ar plăcea. Paturi moi. Așternuturi curate.

Frankie se întoarse spre el.

– Ar trebui să porți verighetă, știi?

Zâmbetul lui păli.

– McGrath...

– Când aveai de gând să-mi spui?

– M-am gândit că știi. Toată lumea știe.

– Cum o cheamă pe soția ta?

El oftă.

– Sarah.

– Ai copii?

– Unul, spuse el după o pauză. Davy.

Frankie închise ochii pentru o clipă, apoi îi deschise din nou.

– Ai fotografii?

El își scoase portofelul, scoase fotografia unei femei înalte, subțiri, cu părul înfoiat, ținând în brațe un băiețel cu obrajii dolofani și brațele și picioarele pufoase.

Jamie lăsă fotografia deoparte. Între ei se așternu tăcerea, o liniște scăldată în dezamăgirea lui Frankie.

– Nu trebuie... să aibă nimic de-a face cu... asta. Cu noi. Aici.

– Mă dezamăgești, spuse ea.

– Eu...

– Nu mă minți, Jamie! *Te rog* respectă-mă! Eu cred în lucrurile de modă veche. Ca dragostea și sinceritatea. Și jurămintele. Își bău sucul atât de repede, că îi arse gâtul. Apoi se ridică. Noapte bună.

– Nu fugi, McGrath! Voi fi un domn. Pe onoare de cercetaș.

– Cred că am stabilit deja că nu ai fost niciodată cercetaș.

– Mda, spuse el. Dar mi-ar prinde foarte bine un prieten în seara asta.

Ea știa cum era acest lucru. Se întrebă dacă nu cumva fotografia băiețelului fusese aceea care îi furase zâmbetul și-l întristase. Se așeză încet lângă el. Adevărul era că îl plăcea; poate prea mult, și avea nevoie de un prieten în această seară la fel de mult ca și el.

– De când ești căsătorit?

– De patru ani. Se uită în jos, la băutura din fața lui. Dar...

– Dar ce? întrebă ea, știind că era o întrebare primejdioasă.

Aici erau departe de casă, într-o lume care părea imposibil de fragilă. De singură.

– Sarah a rămas însărcinată prima dată când am făcut sex. La o petrecere în cămin, în ultimul ei an. Eu eram la Medicină. Nu ne-a trecut nici unuia prin cap să nu ne căsătorim.

– Și...

– Sunt un tip de treabă, McGrath.

Ea se uită la el, simțindu-se ciudat de nefericită. Ca și cum pierduse o oportunitate înainte să fi știut de existența ei.

– Iar eu sunt o fată bună.

– Știu asta.

Între ei se lăsă din nou tăcerea. Apoi Frankie se forță să zâmbească.

– Sarah trebuie să fie o sfântă, ca să reziste cu tine.

– Chiar este, McGrath, spuse el, privind-o cu tristețe. Chiar este.

16 mai 1967

Dragă mamă și tată,

Acum mă pregătesc să devin asistentă la Chirurgie.

Vreau să fiu bună la asta mai mult decât am vrut orice altceva vreodată. Este plăcut să iubești ceea ce faci.

Peisajul este minunat aici. Un fel de verde pe care nu l-am mai văzut, iar apa este de un turcoaz uimitor. Suntem în sezonul musonului acum, dar deocamdată asta înseamnă doar rafale de ploaie care vin și pleacă, lăsând în urma lor soare. Nu e de mirare că totul este atât de verde.

Fac o mulțime de fotografii și abia aștept să împărtășesc totul cu voi. Atunci veți înțelege.

Cum e viața în lumea reală?

Vă iubesc,

F.

P.S. Vă rog trimiteți-mi niște cremă de mâini și un tonic și parfum. Și un medalion nou cu Sfântul Cristofor.

31 mai 1967

Dragă Frances Grace,

Mă gândesc mai tot timpul la tine. Aprind în fiecare duminică o lumânare pentru tine, și știu că tatăl tău stă uneori în broscuța[15] *ta, cu mâinile pe volan, uitându-se țintă la peretele garajului. Nu pot decât ghici la ce se gândește.*

Trăim într-o lume ciudată. Volatilă și nesigură. Noi – americanii, vreau să spun – părem să nu mai vorbim unii cu alții, neînțelegerile dintre noi par insurmontabile.

Îmi imaginez că este minunat să fii bună la ceva ce îți place. Asta este ceva ce prea multe femei din generația mea nu au luat în considerare.

Cu dragoste,

Mama

CAPITOLUL 9

Frankie nu se mai temea de fiecare dată când intra în sala de operații. Adesea se simțea încă nesigură, dar, asemenea țestoasei al cărei nume îl primise în prima seară aici, își formase o carapace groasă care să-i protejeze inima de ceea ce vedea și încrederea de a

trece peste temerile ei, pentru a-i putea ajuta pe bărbații – și femeile, și copiii – care ajungeau în sala de operații. Era singurul mod de a supraviețui.

În ultima sa săptămână la Thirty-Sixth, Patty își făcuse o misiune din a o învăța pe Frankie tot ce învățase ea în timpul serviciului ei, și, desigur, Barb era oricând gata să dea o mână de ajutor în sala de operații, indiferent de cât de puțin dormise cu o noapte înainte. Iar Ethel era acolo, oferindu-i sprijin emoțional.

Acum, într-o zi fierbinte și ploioasă de iunie, îl asista pe Jamie la o operație, când auzi zumzetul elicopterelor apropiindu-se. Mai multe. Nici măcar nu o mai surprindea acest lucru, numărul tot mai mare de victime care ajungeau în sala de operații, numărul tot mai mare de cazuri. Armatele Statelor Unite și ale Republicii Vietnam înaintaseră în zona demilitarizată care separa nordul comunist de sudul ajutat de americani, iar luptele erau brutale. Își dori ca Patty să fi fost încă aici, dar plecase acasă cu o săptămână în urmă. Cu o petrecere dată naibii.

– Rahat, spuse Jamie prin mască. Era cu mâinile băgate până la coate în abdomenul soldatului. I s-a rupt splina.

Frankie luă o pensă și i-o dădu.

Ușile sălii de operații se dădură zgomotos laoparte. Barb, purtând mască și mănuși, aduse un alt rănit de la secția preoperatorie.

– Doctore, o rană la piept. Este grav.

Jamie făcu un pas în spate de lângă masă, își scoase mănușile și își luă o pereche nouă.

– Termină tu, McGrath.

– Eu?

– Nu pot fi în două locuri deodată, și suntem aglomerați. Trebuie să faci o splenectomie. Te îndrum

eu.

Ea clătină din cap.

– Nu pot.

– La naiba, McGrath! Nu avem timp pentru frici. Ești suficient de bună. Fă-o!

Frankie dădu din cap, înghiți cu greu, se apropie de pacient și de abdomenul lui despicat. Jamie se duse lângă celălalt pacient și începu să-l opereze, cu Barb alături. În același timp, vorbea cu Frankie.

– Pipăie și găsește-i splina, McGrath!

Frankie trase adânc aer în piept și-i dădu drumul. „Poți face asta."

– Bagă mâna înăuntru! Dă laoparte mușchiul și țesutul, cu grijă! Găsește splina! Ai reușit?

Ea avu nevoie de încă un moment pentru a se concentra, pentru a da laoparte zgomotul și haosul, răpăitul ploii pe acoperiș; când se calmă, băgă mâna cu blândețe în abdomenul băiatului, căutând splina.

– Am găsit-o.

– Bine. Acum prinde între degete sistemul vascular.

Era alunecos, umflat, dar îl simți și-l apucă.

– Am reușit.

– Clampează-l imediat în spatele degetelor tale. Pune încă o pensă în cealaltă parte. Ai reușit?

– Da.

– Taie splina și leagă vasele de sânge...

Frankie nu se mai concentrase atât de mult la ceva în toată viața ei. Tot ce se întâmpla în jurul ei în sala de operații dispăru. Își simțea inima bătând, își simțea pulsul, aerul mișcându-i-se prin plămâni. Întreaga lume se comprimase în spațiul însângerat din abdomenul acestui băiat. Testă pensele, pipăi splina și simți ruptura acesteia. Cu grijă, tăie splina, o ridică și o lăsă să cadă într-un bol de metal de pe căruciorul cu instrumente.

– Coase vasele de sânge, spuse Jamie, încercând în continuare să-și salveze propriul pacient. Trebuie doar să coși, McGrath. Nu știu toate femeile să facă asta?

Frankie se concentră, dându-și seama că transpira abundent, și continuă să lucreze. În cele din urmă se îndreptă și se uită la ceea ce făcuse. Cusăturile ei erau mici, perfecte.

„Asta", se gândi ea. „De asta am venit aici."

– Am terminat aici, îi spuse Jamie lui Frankie.

– Și eu, răspunse ea.

Își ridicară amândoi privirea în același timp. Deși el purta mască, Frankie își dădu seama că zâmbea.

– Ți-am spus eu, McGrath.

Ea nu putu decât să încuviințeze din cap.

– Acuma mișcă, spuse el. Tocmai am auzit un alt elicopter aterizând.

La sfârșitul lui iunie, sezonul musonului sosi cu adevărat; Frankie nu mai văzuse niciodată o asemenea vreme.

Vânturi urlătoare rupeau acoperișuri și smulgeau stâlpii din pământ. Ploaia cădea ca o perdea, fluturând din cauza vântului. Pământul roșu se transformă într-un noroi clisos, care intra în sala de operații de afară, amestecându-se cu sângele pe podeaua de beton. Era o muncă obositoare și continuă să-l scoată de acolo. Frankie și celelalte asistente, împreună cu infirmierii și oricine altcineva era disponibil, puneau mâna pe lopată, luptându-se să scoată noroiul afară.

Și era *frig*.

Frankie se uită țintă la pacientul din fața ei, cu abdomenul despicat și pieptul acoperit de răni de gloanțe cu fragmentare. Furtuna din această seară se izbea de pereții clădirii Quonset ca un copil lovind un hambar de jucărie cu ciocanul.

– S-a dus, spuse Jamie, apoi înjură șoptit.

Ea se uită la ceas pentru a nota ora decesului, și raportă cu o voce scăzută.

Stătea în picioare de 12 ore. Sezonul musonului îngreuna toate aspectele vieții. Sau poate că nu vremea era cea nepotrivită; poate că era vorba de numărul tot mai mare de răniți care intrau pe ușă. Cu o săptămână în urmă, fusese relativ liniște, iar asistentele avuseseră timp pentru a se odihni; dar acum nu mai era așa. LBJ continua să trimită tot mai multe trupe în luptă, sperând că numărul acestora avea să întoarcă soarta războiului, în timp ce *Stars and Stripes* publica săptămânal articole de tipul Ura-America-va-câștiga-războiul.

Tremură, cu uniforma pătată și decolorată umedă pe sub halatul chirurgical. Buzunarele îi erau pline cu pachete de țigări și brichete. (Voia să le aibă la îndemână, pentru a le oferi băieților ei; așa se gândea acum la răniți, ca la băieții ei). În buzunarul de la piept avea o lanternă mică și foarfece pentru bandaje. De un epolet îi atârna un tub de cauciuc, în caz că ar fi avut nevoie să ia urgent sânge. O pensă Kelly îi era agățată de curea. Părul neîngrijit îi era acoperit de o bonetă chirurgicală albastră, iar peste nas și gură avea o mască. Tot ce se mai vedea din ea erau ochii obosiți.

Jamie se uită la ea pe deasupra trupului băiatului mort, care probabil că jucase fotbal în echipa liceului cu numai șase luni în urmă.

– Ești bine, McGrath?

– Bine. Tu?

El dădu din cap, dar Frankie văzu adevărul din ochii lui. Era la fel de epuizat și de deprimat ca ea. Se cunoșteau acum atât de bine unul pe altul. În ultima lună, petrecuseră mai multe ore împreună decât petreceau unele cupluri căsătorite în ani întregi. Toate

neajunsurile – ploaia, umezeala, frigul, noroiul, rănile, orele petrecute încercând să salveze vieți – îi legaseră unul de altul, îi transformaseră în ceva mai mult decât prieteni. Uneori, aici, singurul mod de a face față durerii emoționale era de a râde – sau plânge. Frankie nu prea mai plângea, dar atunci când o făcea, era probabil în brațele lui Jamie. El era mereu acolo pentru ea, și ea era acolo pentru el. Jamie o putea face să râdă chiar și în cele mai dificile momente.

Stăteau în picioare împreună ore întregi, ea și Jamie, lucrând în tandem. Ea cunoștea fiecare nuanță a emoțiilor de pe fața lui: felul în care își încleșta dinții cu furie atunci când vedea un copil ars de napalm dincolo de recunoaștere sau un soldat care se îngrijora pentru camarazii săi, chiar dacă sângera de moarte. Știa că îi lipsea ferma lui iubită din Wyoming, cu nopțile sale răcoroase și zilele fierbinți, cu caii din grajd și câmpul plin de flori care începea din pridvorul casei. Îi lipseau pescuitul și călăritul, și plutitul în josul lui Snake River pe un cauciuc, cu un bax de șase beri lângă el. Știa că Sarah era educatoare și că-i trimitea pachete cu mâncare în fiecare săptămână, și că era îngrijorată că el nu-i răspundea suficient de des la scrisori, și-l întreba în mod repetat dacă era bine, iar el nu putea răspunde altfel la aceste întrebări decât cu *Da*.

Se lupta cu sentimentele pe care le avea pentru el, dar noaptea, singură în patul ei de campanie, se gândea „cum ar fi dacă“. Poate că această legătură dintre ei nu era decât un miraj, adus de proximitate și de ororile văzute în fiecare zi, dar se simțea reală.

El o atingea ori de câte ori avea ocazia, cât mai nonșalant posibil și cu un zâmbet forțat. Uneori stăteau în picioare împreună sau se așezau unul lângă altul, doar privindu-se, fără să spună nimic, amândoi

simțind prea mult pentru celălalt și știind că nici un fel de cuvinte nu aveau să le aline dorul.

Își dădu jos mănușile și-și îndepărtă masca de pe față. Amândoi aveau noroi roșu în colțurile ochilor, dizolvându-se ușor în lacrimi, și între dinți.

– Ce mai zi!

– Am nevoie de o băutură. Vii cu mine?

În seara asta, dorul ei pentru el era prea intens pentru a-l ascunde. Trebuia să stea departe de el.

– Sunt prea obosită pentru clubul ofițerilor, spuse ea.

– Este posibil așa ceva? o întrebă el.

Frankie încercă să zâmbească.

– În seara asta este.

Își scoaseră halatele și bonetele și-și luară pe ei mantalele verzi militare, ieșind din sala de operații în furtuna furioasă de afară.

– Și când credeai că nu se poate mai rău... spuse Jamie.

Ploaia răpăia pe acoperișul pasajului și cădea într-o perdea compactă de-o parte și de cealaltă a lor, răscolind noroiul roșu, gros.

Trecură pe lângă popotă, și Frankie își dădu seama, șocată, că era ora prânzului. Timpul își pierdea orice semnificație în timpul PIEMAS-urilor, și când aveau oricum prea puțin personal, schimburile păreau că durează o veșnicie. Oare de când nu mâncase? De la cina din seara trecută? Își auzi stomacul chiorăind. Nu-și arată intenția, doar se împletici într-o parte, lovindu-se de Jamie, împingându-l fără să vrea. Trecând pe lângă cafetiera plină cu cafea fierbinte („duș“ era singurul ei gând), apucă două gogoși și ieși împleticindu-se din popotă, lângă Jamie, care o aștepta afară.

– Glazurate, spuse ea, întinzându-i o gogoașă.

– Preferatele mele.

– Știu.

Trecură prin spatele scenei, unde un afiș pe care scria „MARTHA RAYE VINE SĂPTĂMÂNA VIITOARE“ fusese rupt de vânt și era acum întins și distrus în noroi. Frankie își băgă gogoașa sub manta, pentru a o proteja.

Jamie se opri în fața intrării protejate cu saci de nisip în clubul ofițerilor. Vântul clătina perdeaua din mărgele, făcându-le să se lovească de zid. Frankie simți miros de țigară. Dinăuntru se auzea muzică. *Happy Together,* de la The Turtles.

„Imaginează-ți, tu și cu mine...“

– O fac, să știi, spuse el.

– Ce faci?

– Îmi imaginez cum am fi împreună. Visez la tine, McGrath.

Frankie simți că nu mai putea respira. Acum, când era atât de epuizată, voința de care avea nevoie pentru a pretinde că erau doar prieteni era greu de găsit.

Nu putu zâmbi. Nu se putea gândi decât la faptul că îl iubea. Dumnezeu să o ajute.

– Jamie, nu...

– Dacă te-aș fi întâlnit pe tine prima dată... spuse el.

– Nu te-ai fi uitat la mine. Mare vedetă de fotbal și chirurg în devenire.

El îi atinse obrazul cu o mângâiere ușoară. Pielea ei se simțea mai rece fără atingerea lui.

– Habar n-ai cât ești de frumoasă, McGrath.

Frankie se temea că, dacă mai stătea o secundă acolo, uitându-se la el, în lumea aceasta secretă în care ploaia cădea în jurul lor, aveau – ea avea – să piardă bătălia. Dacă unul din ei se apleca în față, ar fi putut-o face și celălalt. Niciodată nu-și dorise mai mult să sărute un bărbat. Iubirea pe care o simțea pentru el o

făcea să o doară pieptul. Trebui să se forțeze să facă un pas înapoi. Ar fi vrut să spună ceva isteț, dar nu-i veni nimic în minte. Ridicându-și gluga și protejându-se cât mai mult de ploaia care îi cădea în jos pe gât, porni în fugă spre dușurile asistentelor.

Acestea erau goale, probabil din cauza furtunii. Ploaia răpăia pe rezervorul de apă, numit Water Buffalo, care alimenta dușurile. Frankie se dezbrăcă și își atârnă în cuier pantalonii și mantaua. În aerul rece, apa de la duș i se păru caldă. Nu trebuia să se uite în jos pentru a vedea că apa care curgea se înroșea – sânge, noroi roșu, transpirație roșie. Șopârlele gecko se cățărau pe pereții de lemn ai dușului, ascunzându-se printre bârne.

Își spălă corpul și părul. Fără să se mai deranjeze să se usuce, se îmbrăcă din nou cu hainele ei umede și murdare, își aruncă mantaua peste cap și ieși în ploaie. La puntea improvizată de peste șanțul acum plin de noroi și apă murdară, făcu o pauză, încetinind suficient de mult pentru a-și recăpăta echilibrul și a nu cădea în colacii de sârmă ghimpată de o parte și de cealaltă a punții, apoi intră din nou în pasajul acoperit.

Baraca răsuna din cauza ploii; apa șiroia pe pereții din lemn, formând în fața ușii o baltă de noroi roșu până la glezne. Deschise ușa cu grijă, păși înăuntru, aducând cu ea ploaie și noroi. Nu avea cum să evite acest lucru. În acest sezon de vânt și ploi, baraca mirosea mereu a mucegai, iar podeaua era mereu înnoroită.

Pe dulapul micuț de lângă patul ei, Frankie văzu o cutie învelită în hârtie maro, cu multiple timbre și ștampile, sub o scrisoare trimisă par avion, într-un plic de culoare albastră.

Își agăță pelerina udă, își făcu o ceașcă de cafea, își scoase pantalonii umezi și-și puse bocancii în dulap.

Bocancii uscați făceau cu adevărat o diferență. Se îmbrăcă în pijamaua pe care i-o trimisese mama ei cu o săptămână în urmă, se dădu cu puțin parfum pe gât și se urcă în pat.

Deschise cutia, văzu un pachet de biscuiți de casă, o cutie de ciocolată See și niște batoane Twinkies și zâmbi. Când deschise plicul, din el căzu un articol decupat din ziar. În el văzu o mulțime de protestatari care ardeau un drapel american.

5 iulie 1967

Dragă Frances Grace,

Aș vrea să-ți scriu doar vești bune, dar lumea a luat-o razna. Hipioții nu mai sunt atât de pașnici, crede-mă!

Mii de protestatari împotriva războiului. Băieți care își ard carnetele de înrolare, femei care își ard sutienele. Răzmeriţe rasiale. Doamne, Dumnezeule! Petrecerea noastră anuală a fost mult redusă, trebuie să mărturisesc. Toată lumea vorbește numai despre război. Îți amintești de Donna Van Dorn, de la școala de duminică? La clubul de bridge, săptămâna trecută, am auzit că a început să consume acid[16] și a renunțat la facultate pentru a se alătura unei trupe de folk. Se pare că trăiește în ceva comunitate și face lumânări. Pentru Dumnezeu, este o membră a DAR[17] și a clubului de fete.

Oamenii de la club încep să se întrebe dacă nu cumva războiul din Vietnam este greșit. Aparent, un tribunal internațional al crimelor de război a găsit că Statele Unite sunt vinovate de bombardarea unor ținte civile, inclusiv școli – ȘCOLI, Frankie! – și biserici și chiar o colonie de leproși. Cine știa că mai există leproși în lume?

Ai grijă de tine, Frances, și scrie-ne curând! Mi-e dor de tine.

Cu drag,

Mama

Frankie găsi o foaie albastră aproape uscată, pe care putea scrie. Cu toată această umiditate, cerneala pătrundea până pe cealaltă parte.

18 iulie 1967

Dragă mamă,

Mulțumesc mult pentru bunătăți. Nu-ți pot spune ce bine ne-au prins tuturor în sezonul acesta groaznic al musonului.

Vremea este greu de descris, și încă și mai greu de îndurat. Singurul lucru mai rău decât ploaia este că prietenei mele Ethel i-a sosit ordinul de lăsare la vatră. În limbajul armatei, asta înseamnă că pleacă acasă.

(Îți amintești că ți-am povestit despre Ethel – cea care cântă la vioară și vrea să fie medic veterinar la țară?). Oricum, în septembrie va pleca din Vietnam. Merge acasă.

Nu-mi imaginez cum voi putea face asta fără ea. Dar probabil voi reuși.

Aici

Frankie auzi sunetul elicopterelor care se apropiau și lăsă jos stiloul. Oftând, puse deoparte scrisoarea neterminată și majoritatea bunătăților primite în noptiera ei, se îmbrăcă cu pantalonii încă umezi și-și puse din nou bocancii.

Schimbul ei se terminase, dar ce mai conta, la cât de puțin personal aveau? Veneau răniți, și era nevoie de asistente. Punându-și mantaua încă udă peste haine, se îndreptă spre pavilionul pentru urgențe și văzu două

ambulanțe îndreptându-se spre pavilionul preoperator, de lângă heliport.

Jamie era deja în sala de operații, cu halatul și masca chirurgicală deja puse.

– Nici un pic de odihnă pentru cei răi, nu-i așa, McGrath?

Ea îi întinse un baton Twinkie.

– Deloc.

La sfârșitul lui iulie, într-o zi în care nu așteptau răniți, Barb organiză o excursie MEDCAP, și cele trei asistente, împreună cu Jamie, se îndreptară spre heliport, unde îi aștepta un elicopter Huey. În această zi mergeau la orfelinatul St. Elizabeth, care era găzduit de o veche biserică din piatră, nu foarte departe.

Ținându-și cu o mână boneta verde pe cap, Frankie se aplecă în față și alergă la elicopter, sărind înăuntru. Pentru prima dată, nu se duse în partea din spate. Nu mai voia să se teamă, nu mai voia să se gândească la Finley de fiecare dată când urca într-un elicopter. În schimb, se așeză cu grijă pe jos lângă unul din mitraliori, a cărui armă era îndreptată spre terenul de dedesubt. Își lăsă cu prudență un picior peste margine, apoi pe celălalt. Barb stătea în cadrul celeilalte uși deschise. Ethel și Jamie se așezară în spate. Când elicopterul se ridică, lui Frankie i se opri respirația.

Și apoi ajunseră sus, zburând peste câmpuri.

Frankie nu se simțise niciodată atât de liberă, atât de lipsită de teamă. Vântul îi bătea în față. Peisajul verde de dedesubt era uluitor de frumos; văzu fâșia de nisip de pe malul Mării Chinei de Sud.

Elicopterul vira strâns, se îndreptă spre continent și trecu, jos, pe deasupra unor câmpuri de orez. Frankie văzu un drum de pământ roșu care șerpuia printre peticele compacte de iarba elefantului; acolo,

elicopterul făcu o pauză, pluti deasupra, cu elicele huruind zgomotos și culcând iarba la pământ. Încet, aparatul se lăsă la sol și rămase suficient de mult pentru ca echipa MEDCAP să coboare, apoi se ridică și zbură spre nord.

În timp ce echipa medicală se apropia de orfelinat, ușile se deschiseră cu o izbitură și copiii îmbrăcați în zdrențe năvăliră afară, dând din mâini și împingându-se entuziasmați unii pe alții. Știau că americanii le aduceau dulciuri. În spatele lor, călugărițe vietnameze, îmbrăcate în rase negre, purtând pălării conice de paie, îi priveau cu prudență.

Asistentele fură năpădite de un grup de fete, toate întinzându-se, dorind să le atingă. Lângă Frankie, Barb se lăsă în genunchi și îi lăsă pe copii să îi atingă părul, în timp ce le împărțea acadelele. Apoi îi alinie pentru vaccinare.

Pentru următoarele patru ore, asistentele administrară vaccinuri și împărțiră vitamine, îngrijiră mușcăturile de șobolan și tratară malaria. Jamie cusu răni și chiar scoase câțiva dinți cariați.

Se pregăteau de plecare când o călugăriță vietnameză tânără, drăguță și micuță se apropie de ei. Se duse la Frankie, ezitând.

– Ăăă... *madame?* spuse ea, într-o engleză cu accent franțuzesc.

– Da? răspunse Frankie, ștergându-și transpirația de pe frunte și așezându-și geanta cu echipamentul medical peste umăr.

– Poți să mă urmezi, te rog?

Frankie o urmă pe călugăriță în interiorul răcoros al orfelinatului. Fiecare încăpere fusese transformată într-un dormitor, cu saltele de paie întinse pe jos, pentru somn. Într-una din camere erau cel puțin o duzină de pătuțuri pentru bebeluși, în care aceștia

plângeau sau dormeau. Inima lui Frankie se frânse la gândul nenumăraților orfani produși de acest război.

Cine avea să îngrijească toți acești bebeluși și copii după terminarea războiului?

În cele din urmă, trecură pe după un colț și ajunseră într-o cameră lungă. Lumânări arse erau puse pe pervazurile ferestrelor și de-a lungul podelei – așadar, nu exista electricitate.

Aici era un singur copil, o fetiță mică, întinsă pe o saltea, cu genunchii strânși la piept și brațele înfășurate în jurul picioarelor. Părea să se facă cât mai mică posibil. Frankie se uită întrebătoare la călugăriță.

– O fierbințeală pe frunte, spuse călugărița, atingându-și propria frunte pentru a comunica cât mai clar.

Frankie îngenunche pe podeaua tare de piatră, lângă saltea. De aproape, putu vedea că fetița era mai mare decât crezuse inițial, dar că trupul ei fusese afectat de malnutriție.

– Nu mănâncă, spuse călugărița.

– Hei, micuțo, spuse Frankie, mângâind părul negru, zburlit, al fetei.

Fata nu se mișcă și nu răspunse, se uită doar la Frankie cu ochii ei căprui, triști. Părul care îi cădea în ochi ascundea o arsură urâtă care îi marca fața de-a lungul maxilarului.

– Cum te cheamă? o întrebă Frankie, atingând fruntea copilei și studiindu-i arsura, care nu părea să fie infectată.

Avea febră, dar nu foarte mare.

– Nu-i știm numele, spuse călugărița încet, îngenunchind și mângâind spatele fetei. Satul ei a fost bombardat. Ea a fost găsită de unul din infirmierii noștri, ascunzându-se într-un șanț. Făcu o scurtă pauză, apoi continuă: În brațele mamei ei moarte.

Frankie simți o greutate în piept, o tristețe despre care știa că avea să rămână în ea pentru totdeauna. Nu exista nici un fel de apărare împotriva unui asemenea lucru. Indiferent de carapacea pe care și-o construise pentru a se proteja, unele dureri nu puteau fi uitate. Fata aceasta avea să fie una dintre ele, una din fețele pe care avea să le vadă în somn. Sau în nopțile în care nu putea dormi.

– Îi spunem Mai. Nu știm dacă ne înțelege. Unii dintre ei... sunt prea... distruși.

Frankie voia să ia copila în brațe și să-i spună că totul urma să fie bine, dar putea fi totul bine pentru o fată ca ea? Căută în geanta ei aspirină pentru copii și antibiotice.

– Astea ar trebui să-i țină febra sub control. Și-ți dau un unguent pentru arsură. Va ajuta cicatrizarea.

Apoi Frankie băgă din nou mâna în geanta ei magică și scoase o acadea de cireșe, pe care i-o oferi fetiței.

Aceasta se uită doar la ea.

Frankie despachetă acadeaua, o linse și zâmbi, apoi i-o oferi din nou.

Fata se întinse încet și prinse în mână bățul subțire, alb. Uitându-se țintă la Frankie, duse acadeaua la gură și o linse.

Și o linse din nou. Și din nou.

Frankie aștepta un zâmbet care nu apăru niciodată. Își dori să se fi simțit surprinsă, dar înțelegea prea bine trauma acestui copil. Tot mai multe sate erau arse sau bombardate. Tot mai mulți vietnamezi mureau, lăsându-și copiii singuri pe lume. Tragedia era copleșitoare.

Începu să se ridice.

Fata se întinse după ea și îi atinse glezna. Frankie se așeză din nou.

Lacrimile sclipiră în ochii fetei.

Frankie luă copila în brațe, o legănă cu blândețe, murmurând *Puff the Magic Dragon*[18], până când fetița adormi. Frankie se uită la copilul rănit din brațele ei, această fetiță care era prea mică pentru vârsta ei și care era probabil rănită pe viață și singură pe lume, iar inima o duru pentru Mai și pentru toți copiii asemenea ei, devastați de acest război. Mângâie fruntea fetei și continuă să cânte, reținându-și lacrimile cu fiecare respirație.

– McGrath? Elicopterul este pe drum încoace. Trebuie să plecăm.

Frankie se întoarse și-l văzu pe Jamie stând în pragul ușii.

Puse copilul adormit pe saltea și se aplecă, sărutându-i obrazul rănit.

– Somn ușor, Mai, spuse ea cu o voce încordată.

În timp ce se ridică, își pierdu echilibrul. Picioarele o furnicau.

Jamie fu dintr-odată lângă ea, ținând-o. Se întinse după mâna lui și i-o prinse, neîndrăznind să se uite la el.

– Frankie...

Ea nu se putu abține. Se întoarse spre el, iar Jamie o cuprinse în brațe și o ținu așa. Frankie simți cum lacrimile i se adunau în ochi, arzându-i, și apoi alunecând; se pierdeau în câmpul de bumbac al tricoului lui.

El nu spuse nimic, o ținu doar până când ea se simți suficient de puternică pentru a se desprinde de el.

– Mulțumesc, rosti ea în cele din urmă, fără să-l privească și ștergându-și lacrimile.

– Își va aminti de bunătatea ta, spuse el. Fetița aceasta. Probabil pentru tot restul vieții. Și va alerga și se va juca și va crește.

Cuvintele acestea însemnau atât de mult pentru Frankie, încât putu doar să încuviințeze din cap. De unde știuse el ce avea ea nevoie să audă?

Ieșiră la lumina soarelui. În curtea părăginită, copiii se jucau cu o minge pe care o adusese echipa medicală, lovind-o cu piciorul înainte și înapoi, și râzând. Nu departe, elicopterul aterizase pe drumul de pământ, cu elicele turtind iarba elefantului și ridicând praful.

Echipa medicală alergă la elicopter și sări înăuntru. Frankie se așeză în ușa deschisă, cu picioarele atârnându-i afară. Din când în când, își scotea aparatul Polaroid din geantă și făcea câte o fotografie, scoțând apoi cartonul lucios din aparat și fluturându-l pentru a-l usca, până când imaginea apărea pe el, dar nu o făcea cu toată inima.

La distanță, un alt elicopter zbura jos peste junglă, împrăștiind erbicid.

Aterizară înapoi fără probleme la Thirty-Sixth, unde totul era liniștit.

În mod uimitor, nu alerga nimeni de la Urgențe la secția preoperatorie sau la sala de operații, nu era nici un pacient la triaj, nici o ambulanță care să se plimbe prin complex, nici o picătură de ploaie pe acoperișuri, nici o baltă de noroi prin care să fie nevoiți să treacă.

Ea, Ethel, Barb și Jamie se duseră la popotă, unde femeile luară sendvișuri și băuturi răcoritoare, iar Jamie – o bere.

Pe plajă, o duzină de bărbați dezbrăcați până la brâu jucau volei. Muzica răsuna asurzitor dintr-o pereche de boxe, și de undeva se auzea sunetul ciocanelor – se construiau și mai multe clădiri. Pe dealurile din depărtare, rundele de mortiere care explodau făceau un sunet asemănător boabelor de porumb care pocneau, transformându-se în floricele. Jamie își

scoase cămașa și-și aruncă bocancii din picioare, apoi se alătură bărbaților care jucau volei.

Femeile târâră trei scaune de plajă pe nisip și se așezară acolo, mâncându-și sendvișurile, uitându-se la nisipul alb și la marea albastră. Și la bărbații fără cămăși. În seara aceasta, pe plajă urma să fie montat un ecran de cinema. Zvonurile spuneau că primiseră o copie după *The Great Escape*[19].

În spatele lor, cineva dădu muzica și mai tare. *Leaving on a Jet Plane* îi făcu pe toți să cânte alături de formație. O pereche de voluntare ale Crucii Roșii – cărora li se spunea Donut Dollies –, îmbrăcate în uniforma lor, împingeau pe plajă un cărucior plin cu băuturi și biscuiți. Porecla lor poate că suna dulce, dar fetele acelea erau cât se putea de dure. Călătoreau peste tot prin Vietnam, cu orice mijloace de transport era nevoie, pentru a ridica moralul trupelor.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă Barb pe Frankie.

Frankie nu era surprinsă de întrebare. Erau mai mult decât cele mai bune prietene, ea și Barb, și Ethel. Radicala, fata de la fermă și fata cea bună; înapoi în lumea reală, poate că nu s-ar fi întâlnit niciodată, nu ar fi devenit niciodată prietene, dar războiul le transformase în surori.

– Era o fetiță la orfelinat, spuse Frankie. A fost arsă. Infirmierii noștri au găsit-o pe marginea drumului – în brațele mamei ei moarte.

Ethel scoase un oftat obosit.

Frankie nu se putea opri din a se gândi la Mai, întinsă în șanțul acela, încă în brațele mamei sale moarte.

– Satul ei a fost bombardat.

Războiul era una; bombardarea satelor pline de femei și copii era ceva diferit. Dumnezeu știa că

despre asta nu se scria în *Stars and Stripes*. De ce nu raportau adevărul acesta?

Între ele se așternu tăcerea; în ea se regăsea adevărul urât pe care nici una nu dorea să-l recunoască. Satul era în Vietnamul de Sud.

Și numai americanii aveau bombe.

CAPITOLUL 10

Luna august trecu într-o serie de zile fierbinți, înecate de ploaie; uneori aerul era atât de umed, încât abia puteai respira. Toate hainele cu care se îmbrăca sau de care se dezbrăca Frankie în acest sezon al musonului miroseau a mucegai și erau stropite de noroi. Nu exista nici un mod de a spăla și usca complet hainele. Ca toată lumea din tabără, Frankie învăță să nu-i pese.

În septembrie, ploaia se opri în cele din urmă, fiind înlocuită de o căldură sufocantă. La finalul fiecărui schimb, când își dădea jos masca și halatul chirurgical, acestea erau ude de transpirație. Construcțiile Quonset și cele în care locuiau se transformară în cuptoare. După o perioadă de relaxare în clubul ofițerilor sau un film văzut la lumina stelelor, pe plajă, sau poate după un joc de gin rummy cu Ethel și Barb, se prăbușea pe patul ei de campanie, rugându-se să poată adormi.

– Trezește-te, Frank!

– Nu.

Frankie se rostogoli pe patul ei, luând cu ea și cearșaful umed. Urmă o lovitură ascuțită în umăr.

– Sus. E ora 13.00 fix.

Frankie gemu și se rostogoli din nou. Deschise ochii dureros de încet. Atacul de mortiere din seara precedentă durase ore întregi; exploziile făcuseră barăcile să se cutremure atât de tare, încât picuri mari de noroi roșu căzuseră din tavan, aterizând pe obrajii lui Frankie. Își acoperi ochii cu un braț.

– Pleacă, Ethel! Ne-am culcat abia acum o oră.

– Două, de fapt, spuse Barb. Gândește-te puțin ce zi e astăzi!

Frankie reuși să se ridice pe jumătate, sprijinindu-se în coate. Văzu calendarul agățat pe perete, deasupra patului lui Ethel, cu toate zilele marcate cu câte un X.

– Lăsarea la vatră a lui Ethel.

– Exact, campioano, spuse Ethel, scoțându-și bigudiurile roz din păr. 'Nam pierde cea mai bună asistentă care a servit vreodată în armată. Mă întorc în lume. Și nu am de gând să părăsesc gaura asta de iad, după două tururi, cu o petrecere cu pizza la clubul ofițerilor. Pune-ți costumul de baie, Frumoasa Adormită! Ne așteaptă un elicopter.

– Costum de baie?

Lui Frankie nu-i venea să creadă. Cu o zi în urmă, lucrase timp de 14 ore, în picioare tot timpul; petrecuse cea mai mare parte a acelor ore în operații. Spatele și genunchii o dureau. Iar acum – aruncă o privire la ceas – aveau să meargă să înoate în cine știe ce club al ofițerilor după-amiaza, la ora 13.00, în singura lor zi liberă în două săptămâni?

Ethel trase pătura de pe ea, dezvelind-o pe Frankie, îmbrăcată în tricou și chiloți. Purta șosete în pat, chiar și pe căldura asta, pentru a-și proteja degetele de gândaci și alte târâtoare scârboase. Adevărul era că și chiloții îi purta din același motiv.

Frankie se dădu jos din pat. (Fu nevoie de efort; picioarele îi tremurau și își simțea tălpile ca și cum ar fi fost sfâșiate de câini sălbatici în timp ce dormea.) Își puse costumul roșu de baie din două piese, își luă tenișii în picioare și se îndreptă spre latrine.

Mirosul o izbi la jumătatea drumului încolo. Rahat și fum. Ceva proaspăt recrut amărât era de serviciu la rahat. Literalmente. Treaba lui era să golească latrinele și să ardă resturile în butoaie de metal de 200 de litri.

Urmă pasajul acoperit care ducea înspre dușuri. În acest moment al zilei, apa era aproape caldă, încălzită fiind de soare. Cu toate acestea, făcu duș repede, apoi se șterse cu prosopul. Nu că ar fi avut nevoie, pe o așa căldură.

– În sfârșit, spuse Ethel când Frankie intră înapoi în baracă. Până și unei afurisite de debutante i-ar lua mai puțin să se pregătească.

– Ce știi tu despre debutante? spuse Frankie, încheindu-și nasturii și aplecându-se apoi pentru a-și lega șireturile.

După aceea apucă o foarfecă și-și tăie părul din jurul feței. În baracă nu exista oglindă, dar Frankie se gândea că era mai bine așa.

Barb își acoperi frizura afro scurtă cu o basma legată la spate, apoi luă foarfeca de la Frankie. Fără nici un cuvânt, începu să-i retușeze tunsoarea. Frankie o lăsă să o facă, având deplină încredere. Așa era natura prieteniilor formate de Frankie aici. Nu era exagerat să spună că le-ar fi încredințat lui Ethel și Barb chiar și viața ei.

– Haide, debutanto, îi spuse Barb lui Frankie, aruncând foarfeca pe noptieră. Ne așteaptă băieții.

– Băieții?

Frankie îndesă niște haine în rucsacul ei, și cele trei fete părăsiră baraca.

Thirty-Sixth era neobișnuit de tăcut astăzi. Sigur, se auzeau mortierele – explozii în junglă, dincolo de bariera din sârmă ghimpată –, dar nu și sirena de alertă roșie. Putea auzi bărbați strigând. Aceștia jucau fotbal în spațiul liber din fața scenei goale.

La heliport, le aștepta un elicopter înarmat – unul din elicopterele celor de la Seawolves. Asistentele se aplecară în față și alergară spre el. Mitraliorul le ajută pe toate să urce. În ultimul moment înainte de decolare, apăru Jamie, în pantaloni scurți și cu un tricou decolorat cu Warlocks, și sări și el în elicopter.

Pilotul le făcu un semn cu degetul și începură să urce, în timp ce elicele se învârteau tot mai repede. Sunetul ritmat scos de acestea deveni curând unul continuu. Botul elicopterului coborî brusc, coada i se ridică, și porniră în viteză în față, zburând jos. Mitraliorii stăteau lângă mitralierele fixe, din ușile deschise.

Frankie se așeză pe un scaun din pânză din spatele elicopterului, cu Jamie lângă ea.

Prin ușile deschise, văzu lumea trecând fulgurant pe sub ei: plaje albe, apă turcoaz, drumuri roșii de pământ care străbăteau totul ca niște vene, în timp ce ei se îndreptau spre Saigon. Apropiindu-se de capitală, Frankie văzu un peisaj verde luxuriant, decorat cu vine argintii; delta Mekongului părea o dantelă suprapusă peste jungla de dedesubt. În depărtare, fulgere portocalii sclipeau în junglă, marcând exploziile.

Câteva minute mai târziu, elicopterul ateriză pe un câmp plat, lipsit de copaci. Pilotul lăsă aparatul la pământ, apoi își scoase cascheta de zbor și se întoarse.

– O altă aterizare perfectă pentru Seawolves. Doamnelor, vă rog scrieți o notiță în jurnale!

Ethel râse.

– Frankie, fă cunoștință cu Slim! Zâmbește, dar nu crede un cuvânt din ce spune. Se crede James Bond. Asta se întâmplă când un tip știe să piloteze elicoptere și avioane. Crede că este un zeu.

Slim era înalt și slab, cu umeri largi. O mustață stufoasă și o barbă neîngrijită înfrumusețau oarecum fața de băiat de dedesubt, oferindu-i o imagine rebelă. El își puse imediat o pălărie de cowboy asortată cu tricoul său de camuflaj și pantalonii scurți de înot.

– James Bond își dorește să fie ca mine, spuse Slim, atingându-și mustața neregulamentară. Era un bărbat arătos. De fapt, mai mult decât arătos, și el știa acest lucru. Salutare, doamnă, îi spuse el lui Frankie, care nu se putu abține să nu zâmbească la farmecul lui sudist.

– Iar Slim își dorește să fie ca mine, spuse copilotul, un tip subțire și deșirat, cu păr roșcat și o mustață zburlită. El îi rânji lui Frankie și celorlalte femei, arătându-și șirul de dinți strâmbi. Spuneți-mi Coyote, zise el, și scoase un urlet de lup, pentru a-și sublinia prezentarea.

Le ajută pe femei să se dea jos din elicopter și ținu mâna lui Frankie puțin mai mult decât ar fi fost nevoie. Ea îl simți privind-o țintă în timp ce spunea, pe un ton tărăgănat, de texan:

– Doamnelor, bun-venit în tabăra de vară Seawolves.

Era atât de ridicol, atât de asemănător cu ceva de acasă, că Frankie izbucni în râs.

În fața lor, un râu maro lat se arcuia leneș, lovindu-se de malul mlăștinos, acoperit cu trestie. Blocurile turn ale Saigonului se ridicau în depărtare, dincolo de malul opus. O șalupă lovită îi aștepta lângă mal, goală, cu excepția unui soldat cu o mitralieră, care stătea în spate, atent la orice mișcare pe pământ, în apă și în aer. Terenul dintre elicopter și râu fusese transformat într-

o petrecere pe plajă. Un banner pe care scria „Ne va fi dor de tine, Ethel“ atârna între doi stâlpi de bambus. Dedesubtul lui, un bărbat îndesat, care purta un tricou cu Rolling Stones prăjea burgeri pe un grătar. Un generator portabil alimenta un casetofon din ale cărui boxe răsuna *Purple Haze,* suficient de tare pentru a acoperi vuietul distant al războiului.

Cel puțin treizeci de persoane erau acolo – asistente de la Thirty-Sixth, Long Binh și Vung Tau, infirmieri, doctori și soldați. Frankie recunoscu câțiva piloți de la Dust Off, cât și câțiva de la Seawolves, și nu puține Donut Dollies de la Thirty-Sixth. La sosirea lui Ethel, toți se opriseră din ceea ce făceau și se întorseseră spre asistentă, bătând din palme și strigând urale.

– Discurs, discurs! strigă cineva.

Ethel râânji.

– Asistentele nu țin discursuri, spuse ea. Noi petrecem!

Un muget de aprobare se ridică din mulțime. Muzica se schimbă și începu *Good Lovin'*, și câteva persoane începură să danseze.

Ethel se uită la Slim.

– Mișto zbor, cowboy!

El o cuprinse cu un braț și o trase aproape. Frankie știa că Slim și Ethel formaseră o prietenie apropiată aici; fuseseră legați de dragostea lor comună pentru grătarele din sud, dansurile din vest și cai.

– Băieții mei îți vor duce dorul, spuse Slim.

– Sunt doar una dintre cele multe, Slim. Barb și Frankie m-ar face de rușine.

El o sărută pe obraz.

– Mă bucur că pleci din gaura asta de iad, dar mă enervează că ne lași pe noi în urmă.

– Ha. Ca și cum voi, Seawolves, nu vă folosiți ghearele unii pe alții pentru a vă alătura unității.

Preferi să fii aici decât la ferma la care ai crescut.

– Câteodată, spuse el.

– Mda, făcu Ethel. Ăsta e adevărul. Cele mai bune vremuri, cele mai năprasnice vremuri.

– Dacă mai filozofați mult, sau dacă deveniți melancolici, o să vărs pe bocancii voștri, spuse Barb. Nu ne-am mișcat fundurile încoace să ne uităm la voi cum simțiți chestii. Am venit să ne luăm rămas-bun de la cea mai bună asistentă de la Thirty-Sixth. Așa că unde-i băutura?

Coyote se duse la o piramidă de răcitoare și îl deschise pe cel de deasupra, scoțând patru beri reci și întorcându-se înapoi cu ele.

Frankie desfăcu capacul sticlei și luă o gură, plină de ezitare. Aproape înainte să înghită lichidul, Ethel o prinse de mână și îi spuse:

– Haide, californianco, și o trase spre malul înecat în papură al râului.

Cum naiba ajunseseră aici cu șalupa?

Un bărbat înalt, cu o mustață zburlită și un tricou cu Rainier Beer, stătea la cârma șalupei. El își atinse marginea pălăriei de paie, salutând-o.

– Ziua bună, doamnă.

Coyote sări la bord, urlă din nou ca un lup și o cuprinse pe Frankie cu brațul.

– Ce zici, Frankie McGrath? Te bagi?

– Știi bine că da.

Luă o gură din berea rece ca gheața. Avea un gust surprinzător de bun în ziua aceea caniculară. Cât de mult trecuse de când nu se mai simțise atât de tânără și liberă?

– Avem o participantă! spuse Coyote, dezlegând parâma. Scoate-ne în larg, Renegade!

Bărbatul de la cârmă rânji și porni motorul. Frankie se ciocni de Ethel, care o privi ridicând dintr-o

sprânceană.

– Care este cea mai importantă regulă în 'Nam, Frank?

– Să nu bei apă?

– Asta e numărul unu. Numărul doi: nu te oferi niciodată voluntar.

Șalupa prinse viteză, făcând-o să se simtă plină de adrenalină.

Dintr-odată, încetiniră. Șalupa se opri în mijlocul unei porțiuni întinse a râului și prinse a se legăna dintr-o parte în alta.

Coyote își duse o mână la ochi, privind cu atenție ambele maluri ale râului.

– Nu văd nimic îngrijorător.

– Ce, noi să ne îngrijorăm de ceva? spuse Renegade.

Aplecându-se pe o parte, scoase o pereche de schiuri de apă din lemn, vechi și uzate.

Frankie izbucni în râs.

Apoi mai scoase o centură gonflabilă zdrențuită, pe care cineva scrisese „Țineți-o tot așa, băieți". Îi aruncă centura lui Frankie.

Ea se opri din râs.

– Când am spus că mă bag...

– Am știut că ești o fată pe placul meu.

Coyote își aprinse o țigară și-i zâmbi strengărește.

– Eu... eu n-am schiat niciodată.

– Te vei prinde repede, crede-mă! Pune-ți centura!

Frankie aruncă o privire râului. Auzise despre trupurile care pluteau în apa maronie, umflate din cauza morții și pline de explozivi. Și aici erau la tropice. Oare existau șerpi veninoși și aligatori? Și cum rămânea cu Viet Congul? Se putea Charlie ascunde sub apă, cu o plantă deasupra capului, pentru camuflaj, așteptând un american suficient de prost să facă schi nautic pe râul Saigon?

Frankie inspiră adânc și-și aminti de cuvintele lui Jamie.

„Fără teamă, McGrath!“

Expiră și se dezbrăcă în costumul de baie din două piese, apoi își prinse centura în jurul taliei.

– Așadar, spuse Ethel, atingându-i umărul. Eu am început să fac schi nautic când eram copil, într-o tabără religioasă. O poveste amuzantă, pentru o altă ocazie. Oricum, ține-te bine și lasă-te pe spate, și ține schiurile perpendiculare față de barcă. Hai să te ridicăm, e ca și cum te-ai ridica dintr-un scaun. Frânghia trebuie să treacă printre schiuri. Dacă – de fapt atunci când – cazi, dă-i drumul imediat.

– În caz că mor, îmi iau rămas-bun de pe acum.

Ethel râse.

– Adio, Frank! Mi-a părut bine să te cunosc.

Frankie trecu peste marginea șalupei în apa murdară și maronie a râului. Ținând strâns schiurile într-o mână, înotă până în spatele șalupei și petrecu mai mult de cinci minute încercând să-și vâre picioarele goale în legăturile de cauciuc. De cel puțin trei ori reuși să-și pună schiurile și să cadă imediat în față, fiind nevoită să lupte pentru a se ridica din nou, ținându-și în tot acest timp gura strâns închisă. Ideea de a bea din apa asta o speria mai mult decât mușcătura unui șarpe.

În cele din urmă reuși să se ridice în poziția potrivită. Se lăsă pe spate, trecu frânghia printre schiuri, se prinse de bară și dădu din cap.

Șalupa porni, târând-o. Frankie se luptă să-și țină schiurile fixe. Ambarcațiunea acceleră.

Frankie fu ridicată pe jumătate și căzu cu fața în jos. Șalupa vră strâns și se întoarse.

Ethel îi aruncă frânghia.

– Lasă-ne să te tragem! Pornim când pari stăpână pe tine.

Frankie dădu din cap, cu gura bine strânsă, încercând să nu se gândească la faptul că apa îi intra în ochi și în nas.

Mai avu nevoie de patru încercări, și până atunci Frankie era deja prea obosită să se mai lupte cu frânghia sau cu viteza. Se lăsă doar pe spate și se ținu, gândindu-se: „De câte ori mai trebuie să încerc?“ Și apoi, cu viteza unei respirații, era în picioare în spatele șalupei, chinuindu-se să-și țină schiurile fixe și greutatea egal distribuită.

Văzu cum cei din barcă o aplaudau. Se menținu în picioare în apa mai calmă din siajul alb, cu schiurile bufnind și căzând peste apă. Vântul îi ridica părul, iar soarele fierbinte strălucea deasupra ei și, pentru un moment minunat, înghețat în timp, fu doar o fată care participa la o petrecere pe plajă, cu prietenii ei. Se gândi la Finley, la cum o învățase să facă surf pe valurile care se rostogoleau spre țărm. „Am prins valul, Fin. Uită-te la mine!“

Fu năpădită de o bucurie atât de adâncă, dulce și pură, încât nu-i mai rămânea de făcut decât un singur lucru. Își înălță capul și scoase un urlet de lup.

În seara aceea, apusul coloră lumea în mov și roșu. La distanță, dincolo de panglica râului, luminile din centrul Saigonului sclipeau.

Grupul de pe plajă se liniștise odată cu scăderea luminii. Plini de burgeri, cartofi prăjiți și bere americană, pe jumătate beți, toți stăteau în jurul unui foc de tabără.

Frankie, amețită plăcut de cele trei beri băute, se sprijinea de Ethel. I se părea cel mai natural lucru din lume să se țină de mâini.

– Mai spune-mi, murmură ea.

– Iarba este atât de verde, că te dor ochii, spuse Ethel. Bunicul meu a găsit terenul acela și a strâns fiecare dolar pe care l-a putut economisi din munca lui de fierar pentru a-l cumpăra. Nimic nu-mi place mai mult decât să călăresc toamna pe drumurile de țară, în galop. Veți veni odată acolo tu și Barb. Vom face grătare și vom călări și vom uita tot ce am văzut aici.

Frankie iubea poveștile lui Ethel despre Virginia; târgurile de țară, concursurile 4-H, întâlnirile sociale de la biserică. Păreau să fie dintr-o lume care nu mai exista.

– Nu te las să te întorci fără mine, spuse Frankie.

Înainte ca Ethel să poată răspunde, Jamie se împletici și se ridică în picioare în fața lui Frankie.

Ea se temea să se uite la el. Păstrase distanța întreaga zi, deoarece își simțea zidul de apărare slăbit din cauza berilor băute, a camaraderiei acestei zile și a straniului sentiment că acestea erau zilele cele bune, poate – oricât de imposibil părea – cele mai bune zile din viețile lor.

Jamie era acum oficial pe lista celor al căror serviciu se încheia curând. Ordinele lui de lăsare la vatră sosiseră și mai avea de stat mai puțin de trei luni. Ca toți ceilalți aflați pe picior de plecare, începuse să se îngrijoreze că nimic nu avea să funcționeze în viața lui, că Vietnamul îl distrusese cumva și că nu avea să plece viu de aici. Și în fiecare zi, Frankie se confrunta cu realitatea faptului că el era cu o zi mai aproape de plecare.

– Dansează cu mine, spuse el, întinzându-i mâna.

Treaz fiind, nu ar fi făcut acest lucru, nu în fața tuturor, într-o seară în care dorul din privirea lui era evident, iar ea nu ar fi fost de acord într-o altă seară. Dar acum, cu trei beri în corp și cu Ethel care pleca,

Frankie nu avu tăria de a-i spune nu. Îl lăsă să o tragă în picioare.

El o conduse mai departe și o luă în brațe.

Mâinile lui îi mângâiară spatele, coborând dincolo de curbura taliei. Ea îi simți degetele strecurându-se sub elasticul pantalonilor ei scurți.

Se întinse și-i mută mâna mai sus.

– Fii un cercetaș de treabă!

– Mă vrei, McGrath, spuse el. Și Dumnezeu știe că și eu te vreau.

Ea își ridică privirea.

– Nu contează ce vrem noi.

– Haide mâine cu mine la Maui, pentru R&R[20].

– Sarah nu ar aprecia asta, spuse Frankie. Știa că Jamie se întâlnea cu soția lui în aceste escapade. Odată ce o vei vedea, vei uita cu totul de mine.

El se aplecă în față atât de încet, încât știa că se aștepta ca ea să-l oprească, dar nu o putu face. Jamie îi sărută gâtul.

Ea îl lăsă să o facă mai mult decât ar fi fost înțelept, apoi îl împinse, simțindu-i imediat lipsa.

– Nu. Te rog.

– De ce nu?

– Știi de ce, spuse ea încet.

– M-ai fi putut iubi? o întrebă el la fel de încet.

Ea își dorea atât de mult să răspundă „Deja o fac", încât avu nevoie de fiecare strop de voință pentru a zâmbi. Îi atinse fața, lăsându-și mâna să-i mângâie pielea pentru un moment, încercând să-i spună astfel cuvintele pe care nu îndrăznea să le rostească. Apoi se îndepărtă de el cât încă mai avea puterea să o facă și se așeză din nou lângă Ethel.

– Tipul ăsta te iubește, rosti Ethel cu blândețe.

Sentimentele ei pentru Jamie nu erau un subiect despre care să poată vorbi, nici măcar cu Ethel. Se

sprijini de prietena ei.

– Cum voi face asta fără tine?

– Și eu te iubesc, Frank. Și vei fi în regulă fără mine.

Fără mine.

Poate că era vorba de cele trei beri băute sau de seara stranie care se lăsa, ciuruită de sunetele războiului îndepărtat, dar Frankie se simți copleșită de un val de dor de casă, care o făcu să se gândească la Finley. *Nici o rămășiță.* Era sătulă să mai piardă oameni.

– Cred că am înnebunit de la pufarine, spuse Ethel. Nebună de legat. Pentru că nu vreau să plec.

– Și eu sunt nebună, pentru că nu vreau să te văd plecând.

Focul trosni și pocni. Slim prăjea o bezea la una dintre flăcările acestuia. Muzica fusese dată mai încet.

Dintr-odată, noaptea erupse într-o explozie de zgomot și culoare. Explozii roșii, trasoare care brăzdau cerul întunecat. Nu foarte departe, se auzea bubuitul ritmic al unei mitraliere.

Mitraliorul elicopterului alergă la ei.

– Îmi pare rău, gașcă. Tocmai am fost apelați. Este nevoie de Seawolves în Rocket City. Petrecerea s-a terminat.

Frankie se uită la Ethel.

– Rocket City?

– Pleiku. Este sus, în munți. E un loc periculos.

Petrecerea se dispersă, oamenii alergară la elicopter, la șalupă și la cele trei jeepuri ascunse în tufișuri. Frankie și prietenii ei urcară în elicopter, care se ridică cu repeziciune în aer.

Terenul de dedesubt era brăzdat de explozii. Sus în aer, bombele, rachetele și gloanțele șuierau în jurul lor, aprinzând pete de un portocaliu puternic în întunericul din jur. Persista mirosul de fum.

Elicopterul viră strâns și urcă în viteză.

– Trag în noi, strigă Slim în casca de comunicații. Al dracului de nepoliticos după o zi la plajă.

Elicopterul viră atât de brusc, încât Frankie țipă. Jamie o cuprinse cu brațul și o ținu strâns.

– Este în regulă, McGrath, îi șopti el la ureche. Sunt aici.

Frankie rămase așa un moment, apoi se trase de lângă el. Mitraliorul răspundea focului. Pac-pac-pac.

Un alt viraj, o altă manevră de evitare. Un avion de luptă trecu pe lângă ei; dedesubt, o bucată de junglă izbucni în flăcări roșii. Frankie simți căldura exploziei încălzindu-i fața.

Pac-pac-pac.

Mitraliera de la ușa elicopterului răspundea răpăind, iar cartușele goale zornăiau pe podea.

Nu era nevoie decât de o lovitură norocoasă, și elicopterul ar fi explodat. Nu se putu abține să nu se gândească la Finley. Așa fusese și pentru el?

Totul se termină la fel de brusc cum începuse. Elicopterul se lăsă pe o parte și cealaltă, coborî deasupra junglei pline de fum, apoi ateriză pe heliportul de la Thirty-Sixth.

La ora 3.00, în complex se auzi urletul sirenei de alarmă. Apoi se auziră elicopterele care se apropiau. O mulțime. Câte un Dust Off după altul ateriza în ploaia care turna, plin de răniți. Frankie, Barb și Ethel se ridicară împleticindu-se din paturi și alergară la heliport, ajutând la descărcarea răniților. Frankie își petrecu următoarele opt ore lângă Jamie, trecând de la o operație la alta, până când fu atât de obosită, că abia se mai ținea pe picioare.

La orele 11.00, când ultimul pacient fu scos din sala de operații, Frankie se întinse amorțită după un mop

și începu să curețe podeaua, până când Jamie o opri.

– Am terminat, spuse el. Altcineva poate curăța sângele. Să mergem!

Dând din cap, ea își puse mantaua cea verde, își trase gluga pe cap și îl urmă pe Jamie afară din sala de operații. Pasajul de lemn era inundat de apă. Ploaia cădea cu putere pe acoperiș. El își puse un braț în jurul ei, echilibrând-o, în timp ce se deplasau prin tabără.

Ajunși la baraca lui, Jamie se opri; Frankie își dădu seama dintr-odată că era prea aproape de el, că-i atingea corpul cu al ei, așa cum stăteau acolo, în pridvor, abia ieșiți din raza ploii. Un firișor subțire din sângele altcuiva curgea pe gâtul lui Jamie. Ea se întinse să-l șteargă.

Jamie aproape că zâmbi.

– Vrei să mă săruți înainte să pleci, spuse el. Știam eu.

– Distracție plăcută în Maui, spuse ea, stingherită de gelozia pe care o simțea la ideea că el avea să fie cu soția lui. Adu-mi ceva amuzant de acolo!

În ochii lui se vedea mai multă iubire decât ar fi trebuit să fie, și probabil la fel și în ochii ei.

– Te iubesc, McGrath. Știu că nu ar trebui...

Ea ar fi vrut să-i răspundă la fel, dar cum putea să o facă? Cuvintele erau creatoarele lumilor; trebuiau folosite cu atenție. El avea să se întâlnească cu soția lui, să vadă fotografii cu fiul său.

– Îmi va fi dor de tine, spuse ea în schimb.

El făcu un pas în spate.

– Ne vedem într-o săptămână.

Privindu-l plecând, în minte i se derulă din nou momentul: *Te iubesc, McGrath.*

Poate că ar fi trebuit să i-o spună și ea. Dar ce ar fi putut ieși bun din iubirea ei pentru el? Jamie nu-i aparținea ei. Atunci când nu mai putu suporta

regretul, își puse din nou gluga și se îndreptă spre baraca ei.

Deschise ușa și-și dădu seama dintr-odată de ceea ce uitase în timpul asaltului.

Barb stătea așezată pe patul gol al lui Ethel.

– A plecat.

Frankie se așeză lângă Barb, nederanjându-se nici măcar să-și dea jos mantaua udă.

– Nu am apucat să ne luăm rămas-bun.

– Nici nu a vrut. Probabil s-a strecurat când ne uitam noi în altă parte. Ticăloasa!

Așa era în Vietnam; oamenii veneau, își făceau turul, apoi plecau. Cei norocoși, ca Ethel, zburau acasă într-o bucată. Unii voiau petreceri de rămas-bun, alții voiau să plece în tăcere. Unii le voiau pe amândouă. Oricum ar fi fost, într-o bună zi te trezeai, iar prietenul tău era plecat.

Războiul era plin de despărțiri, iar cele mai multe nici măcar nu aveau loc; era mereu prea târziu sau prea devreme.

Așa cum se întâmplase cu Finley.

Ea își luase rămas-bun de la fratele ei la mult timp după ce cuvintele încetaseră să mai aibă vreo însemnătate pentru el. Acesta era unul din lucrurile pe care le învățase în război; nu era niciodată suficient timp alături de oamenii care contau.

Plouă întreaga săptămână care urmă. Nu o ploaie musonică, ce acoperea totul cu o perdea de apă, ci doar una mocănească, un *pic-pic-pic* enervant, care demoraliza pe toată lumea. Chiar și întâlnirile de la clubul ofițerilor luaseră o pauză. Nimeni nu avea chef de petrecere pe o astfel de vreme.

Acum, pe măsură ce se apropia miezul nopții, Frankie era în sala de operații, îmbrăcată cu halat,

mănuși, bonetă și mască, și închidea o incizie. Nu departe, noul doctor, Rob Aldean, din Kentucky, încerca să salveze piciorul unei tinere vietnameze. În timp ce Jamie era în Maui, pentru R&R, împreună cu soția lui, ei rămăseseră doar cu doi chirurgi, insuficient pentru a face față răniților. Pentru a înrăutăți lucrurile, încă nu o înlocuiseră pe Ethel, așa că aveau și prea puține asistente. Pe mese zăceau patru pacienți în așteptarea operațiilor, cu mai mulți în triaj și în pavilionul preoperator.

Pe peticul de piele maro al soldatului care zăcea anesteziat în fața lui Frankie strălucea o lumină puternică.

După ultima cusătură, ea își lăsă instrumentele însângerate pe tavă și-și dădu jos mănușile.

– Îl rog pe Sammy să te ducă în salonul postoperatoriu, soldat Morrison, spuse ea cu glas tare, deși pacientul nu o putea auzi.

Auzi sunetele distante ale unui elicopter care se apropia. Doctorul Rob se uită în sus, privirea lui îngrijorată întâlnind-o pe a lui Frankie. Erau la capătul puterilor.

Doar un elicopter.

– Slavă Cerului, spuse Frankie.

Rob se întoarse la lucru.

Ușile sălii de urgență se dădură de perete, și o Barb îmbrăcată cu halat și cu mănușile puse intră alături de doi infirmieri care duceau un pacient însângerat pe o targă.

– Avem nevoie de un chirurg. Și de tine, Frankie. Urgent!

Frankie își dădu seama că era vorba de ceva rău, după privirea lui Barb.

Frankie își spălă mâinile și luă o pereche nouă de mănuși, punându-și-le cu rapiditate.

Soldatul de pe targă avea un tricou înmuiat în sânge și pantaloni care fuseseră tăiați la nivelul coapsei. Își pierduse piciorul stâng de la genunchi, și un infirmier înfășurase ciontul însângerat, dar rana aceea nu era nimic pe lângă cea pe care o avea la piept.

Un strat gros de sânge roșu întunecat îi acoperea fața. Ea îi luă plăcuțele de identificare.

– Hei, căpitane C...

Callahan.

Jamie.

Se uită la Barb și văzu durerea din ochii prietenei ei.

„Îmi pare rău", se citea pe buzele lui Barb.

– Elicopterul lui a fost doborât, doamnă, spuse unul dintre infirmieri.

Frankie șterse sângele de pe fața lui Jamie și văzu rana groaznică de la nivelul craniului.

– Rob! strigă ea. Treci aici! Acum!

Doctorul veni, se uită la Jamie și apoi la Frankie.

– Nu va rezista, Frankie, știi asta, și avem...

– Salvează-l, doctore! Cel puțin încearcă!

Prinse mâna rece și inertă a lui Jamie.

– Te rog! *Te rog!*

CAPITOLUL 11

Jamie stătea întins într-un pat Stryker la Neuro, gol sub un cearșaf, cu fața bandajată atât de complet, încât nu se vedea decât un ochi închis. Un tub i se strecura printr-o nară. Un ventilator îl ajuta să respire. O altă mașinărie îi monitoriza bătăile inimii. Rob, chirurgul,

făcuse tot ce putuse, apoi se dăduse în spate, clătinând din cap, spunând:

– Îmi pare rău, Frankie. Îi voi scrie mâine soției lui. Ar trebui să-ți iei rămas-bun.

Acum Frankie stătea lângă patul lui Jamie, ținându-l de mână. Căldura pielii lui indica faptul că era deja cuprins de infecție.

– Te ducem la Third, Jamie. Rezistă! Mă auzi?

Mintea lui Frankie derula ultimul lucru pe care i-l spusese Jamie. *Te iubesc, McGrath.*

Și ea nu-i spusese nimic.

Dumnezeule, cât își dorea să-i fi spus adevărul, își dorea să se fi sărutat, măcar o dată, ca să aibă acum acea amintire.

Ar fi trebuit să... Ce? Ce ar fi trebuit să facă? Ce ar fi putut face? Iubirea era importantă în această lume distrusă, dar la fel era și onoarea. Ce ar fi fost una fără cealaltă? El era căsătorit, și Frankie știa că își iubea soția.

– Ești puternic, spuse ea, cu vocea gâtuită. Asistenta din ea știa că nimeni nu era suficient de puternic pentru anumite răni; femeia din ea dorea să creadă într-o recuperare imposibilă.

– Locotenente? Locotenente?

Vocea părea să vină de departe. Iritantă, enervantă, ceva ce trebuia îndepărtat.

Își dădu seama că lângă ea stăteau doi infirmieri. Realiză cu întârziere că unul din ei își pusese mâna pe umărul ei.

Își ridică privirea la el. De cât timp era aici? O durea spatele, iar capul îi bubuia în spatele ochilor. I se părea că trecuseră câteva ore, dar nu fusese atât de mult.

– A sosit elicopterul. Va fi trimis la Third. Îl așteaptă o echipă de neurologi.

Frankie dădu din cap, își împinse scaunul în spate și se ridică în picioare. Timp de o secundă, picioarele îi tremurară. Infirmierul o ajută să-și păstreze echilibrul.

Ea văzu geanta de la picioarele lui.

– Acestea sunt lucrurile lui Jamie – ale căpitanului Callahan?

– Da, doamnă.

Frankie băgă mâna în buzunar și scoase o cariocă și o piatră gri pe care o primise de la un copil vietnamez. Părea că trecuse atât de mult timp de când i-o îndesase în palmă. Devenise un fel de talisman pentru ea. Scrise „Luptă“ pe o parte a pietrei și „McGrath“ pe cealaltă și apoi o strecură în geantă.

Se aplecă și îi sărută obrazul bandajat, îi simți febra și șopti:

– Te iubesc, Jamie.

Se trase încet în spate și se îndreptă. Avu nevoie de fiecare strop de voință pentru a sta deoparte în timp ce ei îl pregăteau de plecare și-l scoteau apoi din salon, îndreptându-se spre heliport.

La jumătatea drumului, Frankie auzi un infirmier strigând „Urgență!“ și îl văzu începând compresiile toracice. Inima lui Jamie se oprise.

Frankie urlă:

– Salvează-l!

Îl ridicară pe Jamie în elicopterul care aștepta; infirmierul sări la bord și continuă compresiile toracice, în timp ce aparatul se ridica încetișor de la sol.

Frankie rămase acolo, uitându-se în sus după Dust Off.

Văzu infirmierul oprind compresiile, făcând un pas în spate și clătinând din cap.

– Nu vă opriți! Are o inimă puternică! strigă ea, dar vocea îi fu înecată de zgomotul elicelor. Nu vă opriți!

Elicopterul zbură în sus și departe, cufundându-se în întunericul nopții, și deveni un sunet îndepărtat, și apoi până și acesta se topi în depărtare.

Dus.

Cum i se putuse opri inima? Inima lui frumoasă, frumoasă...

Închise ochii, simțind cum lacrimile îi curgeau pe obraji.

– Jamie, spuse ea cu vocea spartă.

Nu-și dorea decât încă un minut, încă o privire, încă o șansă de a-i spune că nu fusese singur în ceea ce simțise, că, într-o lume diferită, într-un moment diferit, ar fi putut fi împreună.

Bubuitul mortierelor și al rachetelor era singurul zgomot rămas, la fel de constant ca bătaia inimii ei. Când se întoarse, o văzu pe Barb așteptând. Aceasta își deschise larg brațele.

Frankie păși în îmbrățișarea prietenei ei, lăsându-se cuprinsă în brațe cât de mult îndrăzni.

Cuprinzându-se una pe cealaltă, se îndreptară spre clubul ofițerilor. Ca întotdeauna, dinăuntru pluteau valuri de fum și se auzea muzica. *We Gotta Get Out of This Place*[21]. Noul lor imn.

Barb dădu laoparte perdeaua din mărgele.

Înăuntru erau vreo duzină de oameni, adunați în mici grupuri. Nimeni nu râdea, nu cânta sau dansa, nu în această noapte, nu în lumina celor întâmplate cu Jamie. Unele lucruri puteau fi uitate prin petreceri, date laoparte cu băutură și droguri și uitate momentan. Dar nu acesta.

Barb luă o sticlă de gin de la bar și apoi o conduse spre o canapea desfundată, pe care se așezară.

– Presupun că acum ești pregătită pentru o băutură adevărată.

Frankie se așeză lângă prietena ei, sprijinindu-se de ea. Barb luă o înghițitură mare de gin și îi dădu sticla lui Frankie.

Ea se uită la sticlă un moment, aproape gata să spună „Nu, mulțumesc“, și apoi se gândi: „Ce mama naibii?“ Luă sticla, luă o înghițitură mare, lungă și aproape că se înecă. Avea gust de alcool izopropilic. Era chiar mai rău decât whisky-ul băut – cu Jamie – în prima ei seară aici.

Ești în siguranță, McGrath... Te țin eu.

Barb mai bău o înghițitură.

– Nu a fost deloc singur, Frankie. A fost aici, cu noi, prietenii lui, până la final. Asta înseamnă ceva. Și a fost un afurisit de erou în sala de operații. Familia lui va ști acest lucru. Făcu o pauză, apoi ridică sticla: Pentru Jamie, spuse ea încet.

„Pentru Jamie“, se gândi Frankie, forțându-se să mai bea.

Avea nevoie de ceva care să-i amorțească durerea. Închise ochii, dar în întunericul minții ei, nu văzu decât infirmierul care oprise compresiile.

Pentru un moment, Frankie își dori să nu fi fost asistentă, să nu fi fost înrolată în război, să nu fi lucrat la Neuro, să nu fi știut ce însemnau rănile lui Jamie și oprirea resuscitării. Își dorea să-i spună cineva că totul avea să fie în ordine.

Dar aici nu era timp pentru minciuni.

– Mai este ceva, spuse Barb. Nu-mi place să aduc vorba acum...

– Ce este? spuse Frankie, obosită.

– Mi-au sosit ordinele de lăsare la vatră. Plec de aici în 26 decembrie.

Frankie știuse că acest moment trebuia să vină, dar tot o duru.

– Foarte bine pentru tine.

– Nu mai pot face încă un tur.

– Știu.

Finley. Ethel. Jamie. Barb.

– Sunt atât de sătulă să-mi iau rămas-bun, spuse Frankie încet, închizându-și ochii strâns, pentru a-și reține lacrimile.

La ce erau bune lacrimile? Cine pleca era bun plecat. Plânsul nu putea schimba acest lucru.

– Pentru Jamie, spuse ea din nou, mai mult pentru ea decât pentru Barb, întinzându-se după sticlă.

30 septembrie 1967

Dragă Ethel,

Nu știu cum să scriu această scrisoare, dar dacă nu spun aceste cuvinte cuiva, voi continua să mă mint. Jamie a plecat.

Nu. Plecat este unul din acele eufemisme pe care le folosesc oamenii pentru a înfrumuseța lucrurile. A murit în fața mea, și uneori simt că nu mai pot respira. Încerc să mă prefac că este bine, acasă cu familia lui, dar nu mă pot păcăli pentru multă vreme. Am obosit să mai pierd oameni dragi.

Au trecut trei zile de când s-a întâmplat. Vezi, și eu fac același lucru. Trei zile de când a murit. E tot ce pot să fac ca să mă dau jos din pat. Nu plâng, nu-mi este rău. Sunt doar... amorțită, cred. Jalea mă sfâșie atunci când stau. Au nevoie de mine în sala de operații. Știu ce vei spune. Barb spune același lucru. Încerc din toate puterile să-mi pese de asta. Dar cum pot intra în sala de operații, știind că el nu este acolo? Îl voi căuta, îl voi striga, și altcineva îmi va răspunde.

Ai crede că, după ce mi-am pierdut fratele, ar trebui să fiu mai rezistentă. Nici măcar nu a fost al meu. Mă gândesc întruna la soția și la fiul lui. Și la

înmormântare. Aș vrea să iau legătura cu ei, dar nu ar fi corect.

Nu e treaba mea să fac asta.

Mi-e dor de tine, fato. Mi-ar prinde bine acum echilibrul tău și poate una din poveștile despre plimbarea în galop printre frunzele toamnei... sau chiar una din prelegerile tale despre grătarele mâncate la prânz.

Sper că totul este bine în lumea reală.

Cu drag,

F.

9 octombrie 1967

Dragă Frank,

Mi s-a rupt inima. Pentru Jamie, pentru fiul și soția lui, și pentru tine și toți soldații pe care i-ar fi salvat. Al naibii război! Știi cum m-am simțit atunci când l-am pierdut pe Georgie. Nu cred că există un cuvânt pentru o asemenea durere. Dar știi ce voi spune. Ăsta este Vietnamul.

Întâlnești oameni, formezi legăturile astea care se strâng în jurul tău, și unii dintre cei pe care îi iubești mor. Toți pleacă, într-un fel sau altul. Nu poți să-i iei cu tine acolo, nu poți. Nu este suficient timp, și amintirile sunt mult prea greu de cărat. Îți vei aminti de el mai târziu.

Deocamdată, continuă să reziști câte o zi, Frank. Îți trimit pace și iubire, fato!

E.

13 octombrie 1967

Dragă Ethel,

Azi este suficient de cald să poți prăji carne pe podeaua barăcii, jur! Transpir atât de mult, că trebuie să-mi șterg mereu ochii.

Mulțumesc pentru scrisoarea despre Jamie. Ai dreptate. Știu că ai dreptate.

Nu pot continua să mă gândesc la el. La dorințe, la amintiri, la alegerile pe care le-am fi putut face. Din fericire pentru mine, Thirty-Sixth a fost liniștit în ultima săptămână. Dar poate că nu este bine așa. Prea mult timp pentru gânduri.

Cred că sunt norocoasă că l-am cunoscut și că am învățat de la el. Prea multe afurisite de lecții de învățat aici, dar una dintre ele este cu siguranță aceea că viața e scurtă. Nu sunt sigură că am crezut cu adevărat acest lucru înainte. Acum, știu.

Mulțumesc că-mi ești alături, chiar dacă la jumătate de lume distanță. Mi-ar plăcea să mai primesc o fotografie de acasă. Mi-e dor de tine.

Te iubesc,

F.

Frankie puse stiloul jos, luă o gură din doza cu suc cald și împături foaia albastră, subțire. Aplecându-se într-o parte, puse scrisoarea pe noptiera de lângă patul ei, lângă teancul de scrisori de acasă, pe care le recitea.

Avea să le scrie și părinților ei. Nu le scrisese de la moartea lui Jamie, incapabilă să găsească cuvintele prin care să înfrumusețeze viața ei de aici.

Probabil le putea scrie, spunându-le că era în siguranță, bine. Asta își doreau ei să audă. Deși adevărul era că asta își dorea mama ei să audă. Nu avea nici o idee ce-și dorea tatăl ei. El nu-i scrisese nici măcar o dată.

Din ce înțelegea din scrisorile frecvente ale mamei ei, toată lumea de acasă vorbea despre muzică și hipioți, și despre așa-numita vară a iubirii. Vara iubirii. (Nu exista nici o mențiune despre asta în *Stars and*

Stripes). Era ceva vag obscen. Ca și cum băieții nu mureau cu miile aici.

Se sprijini cu spatele de perete și închise ochii, sperând să adoarmă. Voia să viseze despre Jamie – obsesia față de el devenise, într-un fel ciudat, confortabilă –, dar acum, în schimb, se gândea la ordinele de lăsare la vatră ale lui Barb, în decembrie.

Cum putea să supraviețuiască aici fără prietena ei? O bătaie în ușa barăcii o trezi din visare.

– Intră!

Ușa se deschise, și în prag apăru un tânăr soldat agitat, al cărui măr al lui Adam se plimba în sus și-n jos fără încetare.

– Locotenent McGrath?

– Da?

– Maiorul Goldstein vrea să te vadă.

– Când?

– Acum.

Frankie dădu din cap și se ridică încet în picioare. Își luă bocancii și se încălță. La clădirea administrației, bătu la ușa asistentei-șefe, auzi un „Intră!“ mormăit și deschise ușa.

Maiorul își ridică privirea. Frankie văzu epuizarea sa în umerii căzuți și în pungile de culoarea levănțicii de sub ochi.

– Te simți bine, doamnă maior? o întrebă Frankie.

– Câteva zile mai grele, răspunse aceasta.

Frankie știa că asistenta-șefă nu avea de gând să dezvolte mai departe acest subiect. Maiorul Goldstein era de școală veche. Exista un motiv serios în spatele ierarhiei. Fraternizarea ieșea din discuție. Într-o lume în care se aflau oricum prea puține femei și majoritatea aveau ranguri inferioare și mai puțină experiență, trebuia să existe multă singurătate.

Cu siguranță, bărbații de același rang i se considerau superiori.

– Vei fi transferată la spitalul de evacuare Seventy-First.

Frankie simți un gol în stomac.

– Pleiku?

– Da. Este aproape de granița cambodgiană. În munți. Junglă adâncă. Făcu o scurtă pauză. Lupte intense.

– Știu.

Maiorul Goldstein oftă adânc.

– Din punctul meu de vedere, pierderea ta e un mare rahat. Voi primi o asistentă nouă care să te înlocuiască, fără îndoială, dar ordinele sunt ordine. Ești o asistentă dată naibii. Oftă din nou. Așa că, normal, te pierd. Așa funcționează armata. Asigură-te că ți-ai actualizat testamentul. Și scrie-le părinților o scrisoare drăguță înainte să pleci.

Frankie era prea uluită – prea speriată – pentru a spune altceva în afară de:

– Mulțumesc, doamnă maior.

– Crede-mă, locotenente McGrath, nu-mi vei mulțumi pentru asta.

Frankie ieși din clădirea administrației cu mintea încețoșată.

Pleiku.

Rocket City.

Trecu pe lângă un grup de bărbați care jucau fotbal pe plajă și pe lângă o pereche de muncitori de la Crucea Roșie, care stăteau pe două scaune pliante pentru plajă, urmărind meciul. Alți câțiva bărbați fără cămăși stăteau așezați la soare. Cineva pregătea ecranul și proiectorul pentru filmul din această seară.

O găsi pe Barb așezată pe un scaun de plajă, citind o scrisoare de acasă. Frankie se așeză lângă ea.

– Am fost transferată la Seventy-First.

Barb luă o gură mare din ginul ei tonic.

– Mamă. Nimeni nu i-o trage mai bine unei femei decât armata asta făcută pentru bărbați.

– Mda.

– Când plecăm?

Frankie crezu că auzise greșit.

– Noi?

– Dragă, știi cât îmi place să călătoresc. Pot să mă transfer cu tine. Fără glumă. Dumnezeu știe câtă nevoie au de noi acolo.

– Dar, Barb...

– Fără alte discuții, Frankie. Cât mai stau în locul ăsta uitat de Dumnezeu, stau cu tine.

Ușa barăcii se trânti de perete. Fără nici o bătaie. În interiorul întunecat năvăli o rază fierbinte de soare.

Barb stătea în prag, îmbrăcată într-un tricou și pantaloni scurți kaki și bocancii de luptă pe care îi purtase în această dimineață în sala de operații. Coafura ei afro era mai mare acum; în ultimele câteva săptămâni, o lăsase de izbeliște, numind acest lucru rebeliunea ei privată.

Lângă Barb stătea o tânără, purtând uniforma de paradă și cărându-și bagajele regulamentare, alături de o geantă de călătorie din pânză. Fardul albastru electric atrăgea atenția la ochii ei largi deschiși, înfricoșați. Frankie își dădu seama că biata fată tremura.

– Sunt Wilma Cottington din Boise, Idaho, spuse ea, încercând să vorbească fără să se bâlbâie.

Barb spuse:

– Ținutul cartofilor.

– Soțul meu este în Da Nang, zise Wilma. Am venit după el.

– Un soț aici. Ce norocoasă!

Frankie făcu un scurt contact vizual cu Barb. Știau amândouă că un soț aflat în Vietnam era, potențial, un noroc. Sau un mare ghinion.

– Eu sunt Frankie. Se ridică în picioare. De ce nu îți despachetezi bagajele? Îți arătăm ce e pe aici după ce termini.

Wilma privi de jur împrejurul barăcii.

Frankie știa exact ce gândea și ce simțea.

Ele toate fuseseră odată țestoase, iar Thirty-Sixth era un adevărat carusel de oameni care veneau și plecau. Wilma avea să se descurce – să devină o asistentă mai mult decât competentă – sau nu. Cel mai probabil, da, chiar fără Frankie sau Barb, care să o învețe. Maiorul Goldstein avea să o pună la început în schimbul de la Neuro.

Ciclul vieții de la Thirty-Sixth.

Un șobolan traversă în fugă podeaua; Wilma țipă.

Frankie abia observă rozătoarea.

– Nu e cel mai rău lucru pe care îl vei vedea, fetițo!

Fetițo.

Probabil aveau aceeași vârstă, dar Frankie se simțea antică prin comparație.

– Nu bea apă decât dacă provine dintr-o pungă Lister, Wilma, spuse Frankie. Pentru început, locul ăsta e la fel de bun ca oricare altul.

20 octombrie 1967

Dragă mamă și tată,

Salutări din fierbintele și umedul Vietnam.

Nu v-am povestit niciodată despre petrecerea noastră de pe plajă. Am făcut pentru prima dată schi nautic. Apoi am avut o minipetrecere americană cu dansuri și grătare, pe plajă. Sunt

piloții ăștia navali – Seawolves – care chiar știu să se distreze.

Prietena mea Ethel s-a întors acasă, iar lui Barb și mie ne este dor de ea. Nu știam cât de intense pot fi prieteniile legate în timpul războiului.

Am fost la spitalul de evacuare Thirty-Sixth timp de șase luni, și se pare că armata vrea să mă mute acum în nord, în munții centrali, la Seventy-First. Vă voi trimite adresa când o voi avea. Vine și Barb. Până atunci, îmi trimiteți, vă rog, niște cremă de mâini, tampoane (dispar repede de la magazinul de aici, pentru că bărbații le folosesc pentru a-și curăța armele), șampon, loțiune de curățare, și aș aprecia cu siguranță niște dulciuri. Ah, și aproape am rămas fără parfum. Băieților le place când miros ca fetele de acasă.

Voi scrie de îndată ce mă instalez. Sunt neliniștită din cauza transferului, dar și entuziasmată. Asta mă va ajuta să-mi dezvolt abilitățile profesionale. Îmi pare rău că nu am scris un timp. Am pierdut un prieten bun de curând și nu m-am simțit prea grozav. Dar acum sunt mai bine. Nu prea avem aici timp pentru jelit, chiar dacă am avea suficiente motive. Oamenii vin și pleacă. Dar iubesc această meserie. Este important să știți asta, și că sunt bucuroasă că am venit aici. Chiar și în zilele rele, chiar și în cele mai proaste, cred că asta este menirea mea și că aici trebuie să fiu. Finley mi-a spus odată că aici s-a regăsit, că oamenii lui erau importanți pentru el, și știu acum ce a simțit.

Vă iubesc pe amândoi,

F.

Frankie văzu prima dată Pleiku din aer, din elicopterul de aprovizionare, uitându-se în jos la jungla verde și deasă de dedesubt. Barb stătea în cealaltă ușă a elicopterului, uitându-se, la rândul ei, în jos.

În jungla deasă de pe munte fusese curățat un petic plat de teren – un pătrat uriaș de pământ roșu care conținea un amalgam de corturi, construcții Quonset și clădiri temporare. Uitându-se la ea, Frankie își aminti – sau înțelese, în final – că Seventy-First era un spital chirurgical mobil al armatei. Își dădu seama dintr-odată ce însemna acest lucru. Mobil. Temporar. În junglă, aproape de granița cambodgiană, unde Viet Congul cunoștea fiecare cărare și luminiș, unde plantau bombe pentru a-și ucide inamicii americani. Colaci de sârmă ghimpată separau complexul de jungla care îl înconjura din toate părțile.

Elicopterul coborî spre heliport. Barb și Frankie săriră jos, și câțiva soldați se apropiară pentru a descărca proviziile, inclusiv bagajele asistentelor. Totul înăuntrul, în jurul sau privitor la elicoptere trebuia făcut cu repeziciune; Charlie nu avea nici o țintă mai potrivită decât un elicopter la sol.

– Locotenenții McGrath și Johnson? întrebă un bărbat scund, îndesat, îmbrăcat cu o uniformă decolorată. Sunt sergentul Alvarez. Urmați-mă!

Frankie își ținu boneta cu mâna și se aplecă sub elicele care se învârteau. Praf roșu se ridica de jos, formând vârtejuri, și i se strecura în ochi, în nas, în gură.

El arătă spre cea mai apropiată clădire Quonset și strigă:

– Urgențele. Acela e pavilionul preoperator. Continuă să meargă și ajunse lângă o altă baracă, cu intrarea protejată de saci cu nisip: Sala de operații. În

apropiere se află o bază aeriană mare, continuă el, precum și satul Pleiku. Nu mergeți nicăieri fără escortă.

Le conduse mai departe prin tabăra prin care personalul se mișca grăbit. Nu era mare lucru aici – niște clădiri Quonset, un șir de barăci de lemn dărăpănate, corturi. Totul era pătat cu roșu și înconjurat de sârmă ghimpată și protejat de soldați înarmați, stând în turnurile de pază.

– Morga, spuse el, arătând în stânga.

Frankie văzu un infirmier obosit, care împingea printre uși o targă pe roți, pe care era întins un soldat, într-un sac pentru cadavre. Înăuntru, văzu saci clădiți pe mese și paturi de campanie, și câțiva chiar pe jos.

– Știu că arată ca naiba, în comparație cu Thirty-Sixth, spuse sergentul, fără să se oprească. Și sezonul ploios ține aici nouă luni, dar avem și noi avantajele noastre.

Le arătă o zonă numită „Parcul", care era de fapt un șir de bananieri în putrezire, cu coroanele aplecate și distruse, și o piscină înălțată, plină de apă maro și de frunze. Într-o parte se afla un bar în stil tiki, decorat cu torțe și cu un semn pe care scria „Aici se vorbește Hula". Lângă el, un bunker protejat cu saci de nisip și o duzină de scaune pliante așteptau mohorâte petrecăreții.

– Ofițerii organizează niște petreceri mișto aici în parc, doamnelor. Aproape întotdeauna puteți găsi pe cineva, dacă vă simțiți supărate sau triste. Nu prea există loc pentru alte emoții aici, în Rocket City.

Arătă spre baraca ofițerilor și trecu pe lângă un șir de cabane de lemn care nu arătau deloc impresionant. Drept în față se aflau latrinele și dușurile.

– Pe la ora 15.00, apa se simte aproape caldă, spuse el. La ultima cabană din lemn, ridicată pe un șir de

cărămizi din beton și protejată de saci cu nisip, se opri și se întoarse spre ele: Casă, dulce casă! Aranjați-vă, doamnelor locotenent, adăugă. Vi se pare că e liniște? Nu va dura. Luptele din Dak To au fost brutale săptămâna aceasta. Gențile voastre vor fi livrate imediat. Schimburile sunt de la ora 7-0-0 la ora 19.00, șase zile pe săptămână, dar dacă avem prea puțin personal și, la naiba, mereu avem prea puțin personal, muncim până suntem gata.

Le deschise ușa.

Mirosul aproape că o făcu pe Frankie să se înece. *Umezeală. Mucegai.*

Insectele și moliile de praf zburau peste tot prin aer. Înăuntrul spațiului mic, urât mirositor, erau două paturi de campanie, și pe fiecare erau pături de lână împăturite și câte o pernă despre care ea știa deja că nu le vor folosi, și două noptiere șubrede. Praful roșu acoperea totul, chiar și tavanul. Pentru prima dată, se gândi cu drag – și nostalgie – la baraca lor de la Thirty-Sixth.

Frankie se întoarse să-i mulțumească sergentului, dar el plecase deja. O urmă pe Barb în interiorul barăcii.

Rămaseră acolo, umăr lângă umăr.

– Mama ar leșina, spuse Frankie în cele din urmă.

– Fată albă răsfățată, răspunse Barb.

Frankie își aruncă poșeta și geanta de călătorie pe patul cel mai apropiat. Acestea aterizară cu un scrâșnet metalic, care nu-i inspira prea mare încredere pentru un somn odihnitor. Simți insectele ospătându-se pe picioarele și mâinile ei goale. Plesnindu-și coapsa, își despachetă cele câteva lucruri și aranjă cu grijă fotografiile de familie pe noptiera cea șubredă. Apoi scoase o fotografie cu Jamie; în ea, Jamie se sprijinea de un stâlp, cu o bere în mână, oferindu-i unul din

acele zâmbete care ridicau moralul tuturor. Barb își despachetă posterele. Le prinse pe perete, un trio cu idolii ei: Martin Luther King Jr., Malcolm X și Muhammad Ali refuzând să fie recrutat, având înscrise următoarele cuvinte de-a latul corpului: „N-am nici o treabă cu Viet Congul".

Frankie deschise dulapul care scârțâia și văzu că era plin de excremente de șobolani.

– Rahat, spuse ea. Și spun asta literal. Rahat.

Începu să râdă, apoi auzi sunetul unui elicopter care se apropia. Își plesni din nou coapsa, și când ridică mâna, aceasta era însângerată.

– Și eu, care credeam că avem timp să jucăm ceva, spuse Barb.

– Sau să ne facem unghiile, răspunse Frankie, dându-și jos pantalonii scurți.

Își puse pantalonii de uniformă și-și adună proviziile: o brichetă, un sul de pansament, foarfece, o lanternă, gumă de mestecat și o cariocă. Își trecu prin gaica pantalonilor un tub subțire de cauciuc, în caz că ar fi fost nevoită să pună o perfuzie, și-și prinse o pensă Kelly la centură. Nu știai niciodată când erau suficiente materiale sau nu, și pregătirea minuțioasă putea salva vieți.

Afară, duduitul elicelor elicopterelor era asurzitor.

Frankie și Barb alergară pe lângă heliport, unde erau descărcați răniții dintr-un Dust Off și încărcați într-o ambulanță. Bărbați acoperiți de sânge și noroi lucrau împreună, strigând unii la alții peste zgomotul elicelor. În aer plana un șir de elicoptere, fiecare așteptându-și rândul să poată debarca răniții.

Un infirmier negru cărunt făcea triajul urgențelor, determinând când avea să fie consultat fiecare rănit. Capre de lemn erau instalate rapid, pentru a susține

tărgile pe care așteptau soldații. Un paravan în partea din spate îi separa pe cei care nu aveau șanse.

– Locotenenții Johnson și McGrath, spuse Barb. De la Thirty-Sixth. Asistente de chirurgie.

El se uită la uniformele lor însângerate și pătate. Însemna că trecuseră prin greutăți.

– Slavă Domnului, spuse el, suficient de tare pentru a se face auzit peste zgomotul făcut de bărbații care strigau și elicopterele care aterizau și decolau. Arătă spre o clădire Quonset. Sala de operații 1. Raportați-i lui Hap! Dacă nu are nevoie de voi acolo, încercați la preoperator.

Frankie și Barb erau la jumătatea drumului, când se auzi sunetul asurzitor al sirenei. Câteva secunde mai târziu, o bombă explodă nu departe de ele. Un val de ceva care suna ca pietrișul împrăștiat lovi baraca. Aerul mirosea îngrozitor a fum și a ceva acru.

Ceva fluieră peste capul lui Frankie și se izbi de pământ în spatele ei.

Ajunse la sala de operații 1, Frankie deschise ușa.

Înăuntru: Lumini puternice. Bărbați care își așteptau rândul la operații, întinși pe mese.

Ea și Barb se spălară pe mâini, apoi își luară câte un halat, bonete, măști și mănuși și-l găsiră pe Harry „Hap“ Dickerson, un locotenent-colonel, care opera fără asistentă o rană abdominală profundă.

– Locotenenții McGrath și Johnson, domnule. Raportăm la datorie!

– Slavă Domnului! Căruciorul e acolo, îi spuse Hap lui Frankie. Johnson, acela e căpitanul Winstead. Va avea nevoie de ajutorul tău.

– Da, domnule.

Barb alergă înspre celălalt doctor.

Explodă o altă rachetă, aceasta suficient de aproape pentru a zgudui clădirea Quonset. Luminile slăbiră și

apoi se stinseră.

– Rahat. Generatoarele! strigă Hap.

Frankie își scoase lanterna și o aprinse, direcționând îngustul fascicul de lumină galbenă către rană.

Câteva secunde mai târziu, luminile se aprinseră din nou, însoțite de murmurul generatoarelor de urgență.

Exploziile continuară, aruncând o ploaie de foc asupra complexului. Bum. Poooc! Exploziile erau atât de aproape, încât lui Frankie îi clănțăneau dinții.

Zgomotul era îngrozitor, lăsându-i lui Frankie impresia că erau de-a dreptul în iad. Elicoptere care veneau și plecau, atacul mortierelor care continua fără încetare, murmurul aparatelor de sucțiune, bâzâitul generatoarelor, pâlpâitul luminilor din cauza scurgerilor de electricitate, șuierul ventilatoarelor.

– Hap! E Reddick! Are necazuri, strigă cineva peste toate aceste zgomote.

– Poți închide? o întrebă Hap pe Frankie, făcând un pas în spate de lângă pacient.

– Da, spuse Frankie, dar mâinile îi tremurau.

Cusutul unei incizii era una; a face acest lucru cu prea puțini doctori și asistente, cu electricitatea care fluctua și cu bombe care aterizau în apropiere era cu totul altceva.

Închise ochii, și-l aduse pe Jamie în minte, apoi pe Ethel. Le simți prezența alături de ea.

Nu te teme, McGrath!

Auzi vocea lui Jamie în minte. *E ca și cum ai coase, McGrath. Nu știu toate femeile să facă asta?*

Frankie dădu haosul din jur laoparte; când se simți calmă, închise rana abdominală, apoi dădu pacientul pe mâna unui infirmier, își spălă mâinile, luă o pereche nouă de mănuși și-l urmă pe Hap lângă o altă masă.

– Hei, frumușico, îi spuse pacientul, cu vocea împiedicată, în timp ce pleoapele îi deveneau tot mai grele. Era un marinar, și anestezia începea să-și facă efectul. Ești aici să vezi ce fac?

Ea se uită la plăcuțele lui de identificare.

– Hei, soldat Waite.

Își păstră privirea asupra feței lui, având grijă să nu coboare înspre picioare, care îi fuseseră amândouă tăiate de la jumătatea coapsei. Tuburi galbene, groase drenau sângele de la rana lui de la piept, pompându-l într-o mașină care îl aspira, lângă bocancii pătați de sânge ai lui Hap.

O altă rachetă. Aproape.

– Ne țintesc pe noi, urlă cineva. Stingem luminile în trei... doi... unu.

Luminile se stinseră.

– Jos!

– Coboară masa, spuse Hap.

– Bagă-mă în joc, domnule antrenor, mormăi soldatul Waite. Pot să marchez.

Frankie și Hap lăsară masa de operații cât mai jos posibil.

Anestezista era întinsă pe podea, monitorizând aparatele la lumina lanternei.

Frankie îngenunche în sângele de pe jos și-și aprinse lanterna, ținând-o în gură.

Pentru următoarele 10 ore, îl urmă pe Hap de la o operație la alta, într-un întuneric complet; se uitau unii la alții doar la lumina lanternelor.

Răniți continuau să sosească, val după val de bărbați aduși în bucăți, după luptele de la Dak To.

Soseau și sud-vietnamezi; soldați și civili. Copii. Umpleau saloanele, holurile, morga, erau puși chiar și afară.

În cele din urmă, Frankie observă că zgomotul scădea în intensitate.

Nu mai era nici un Dust Off care să aterizeze, nici unul care plana, așteptându-și rândul. Nu mai explodau bombe.

Nu se mai auzeau ambulanțele grăbindu-se spre sala de operații.

Luminile se aprinseră din nou, strălucind cu putere.

Hap își scoase boneta și-și coborî masca. Era mai bătrân decât crezuse Frankie, corpolent, cu o piele cu pori mari și umbra întunecată a unei bărbi care începuse probabil să crească în timpul acestui asalt.

– Hei, McGrath, bună treabă! Prima zi la Pleiku, și ai avut parte de un atac de mortiere.

– Așa e întotdeauna aici?

Hap ridică din umeri. Fusese o întrebare prostească: Frankie știa că în Vietnam nu există nici un „întotdeauna așa". Totul se schimba, se muta, murea; oameni și clădiri apăreau și dispăreau peste noapte, se construiau drumuri care erau apoi abandonate. Hap își aruncă echipamentul chirurgical într-un coș de gunoi care dădea pe dinafară și ieși din sala de operații.

Frankie rămase acolo, incapabilă să se miște deocamdată; simți oameni în jurul ei – asistente și infirmieri care curățau, care mișcau lucrurile din jur și scoteau tărgile din sală.

„Mișcă, Frankie!"

Fu nevoie de un adevărat act de voință pentru a-și ridica piciorul, făcând un pas. Se simțea ametită, copleșită.

Ieși din baracă. Pleoscăitul scos de șosetele ei îi spunea că – deși imposibil – avea sânge înăuntrul tenișilor. O dureau picioarele de la atâta stat, iar genunchii o dureau de la cât stătuse pe podea. În fața barăcii preoperatorii, văzu morți întinși pe tărgi, prea

mulți pentru ca să mai încapă la urgențe. Nu mai văzuse atât de mulți răniți într-un singur episod de PIEMAS.

La morgă era și mai rău. Sacii negri de cadavre erau clădiți unii peste alții. În întuneric se auzeau zgomote și explozii îndepărtate. Ici și colo, dincolo de sclipirea argintie a sârmei ghimpate, văzu grupuri de lumini galbene care se mișcau prin junglă. Inamicii erau dincolo de bariera de sârmă, abia în afara razei de acțiune a mitralierelor, observându-i, plantând bombe și capcane.

Dând colțul după clădirea Quonset, o văzu pe Barb așezată pe pământ, cu genunchii ridicați, cu spatele lipit de peretele de metal, cu boneta verde trasă pe frunte. Frankie se lăsă să alunece pe peretele barăcii și se așeză lângă ea.

Timp de un moment îndelungat, nici una nu spuse nimic. Sunetele distante ale războiului purtat în munți le însoțea respirațiile.

– Asta nu e vacanța la care ne-am înscris, spuse în cele din urmă Frankie, cu vocea tremurând. Îmi vreau banii înapoi.

Mâna lui Barb tremură în timp ce își scoase din buzunar o țigară cu marijuana, aprinzând-o.

– Ni s-a promis șampanie.

– Vorbind de săritul din lac în puț. Mi se pare că suntem în afurisitul de Mordor[22], zise Frankie.

– Habar n-am ce înseamnă asta.

– Înseamnă să-mi dai și mie jointul[23] ăla.

Barb se uită la ea.

– Ești sigură, fata cea cuminte?

Frankie luă țigara din mâna prietenei ei și trase un fum adânc, începând imediat să tușească. Râse pentru un moment, apoi spuse:

– Uite, mamă, mă droghez, apoi începu să plângă.

– Isuse, ce noapte! spuse Barb.

Frankie auzea tremurul din vocea lui Barb și știa că prietena ei avea nevoie de ea în noaptea aceasta, avea nevoie ca Frankie să fie cea puternică. Își șterse lacrimile și se sprijini de Barb, punându-și un braț în jurul umerilor ei.

– Sunt aici, fato.

– Slavă Cerului, rosti Barb încet. Apoi, și mai încet, aproape șoptind, spuse: Cum vei face asta singură?

Frankie se prefăcu că nu aude.

CAPITOLUL 12

Acum erau mai mult de 450 000 de americani în Vietnam, și numai Dumnezeu știa câți dintre ei erau morți sau răniți. Cu siguranță, răspunsul nu se găsea în *Stars and Stripes*. Mulți dintre noii recruți abia avuseseră parte de șase săptămâni de instrucție. Spre deosebire de cel de Al Doilea Război Mondial, când soldații se antrenaseră împreună în plutoane și merseseră la război alături de bărbații cu care se instruiseră, acești noi recruți veneau singuri și erau trimiși acolo unde era nevoie de ei, fără sprijinul unui pluton, fără camarazii pe care să se poată baza. Instrucția de bază a armatei fusese scurtată, pentru a putea trimite bărbații în luptă mai repede; Frankie se întreba cine naiba decisese că mai puțină instrucție era o idee bună, dar nimeni nu-i cerea părerea. Aveau și zile bune, când soseau puțini răniți, iar sunetul elicopterelor era îndepărtat; zile în care asistentele jucau jocuri, citeau romane și scriau scrisori acasă, și

organizau expediții MEDCAP în satele din jur, pentru a oferi servicii medicale. În zilele rele, Frankie auzea mugetul motoarelor elicopterelor Chinook, aparatele uriașe care puteau transporta mai mult de două duzini de răniți, și știa că vin necazurile. Uneori aceste asalturi erau atât de intense, numărul răniților atât de mare, iar rănile lor atât de grave, încât Frankie, Barb, Hap și restul doctorilor și asistentelor lucrau câte 18 ore neîntrerupt, atât cu soldați, cât și cu civili, abia reușind să ia o îmbucătură de mâncare sau o gură de apă.

Frankie învățase să gândească repede și să se miște și mai repede. Putea face mai mult decât își imaginase vreodată; putea începe o operație, putea închide un pacient, putea monta un tub de drenaj. Hap avea încredere în ea să administreze morfină și-i explica fiecare pas în timpul operațiilor, învățând-o ce trebuia făcut. Iar unele din aceste lecții aveau loc sub atacul direct al rachetelor, în condiții obligatorii de camuflaj, fără lumină, pe ploi torențiale.

Acum abia trecuse de ora 3.00, și ultimul pacient fusese scos cu targa din sala de operații și dus în salonul postoperator.

Nu se mai auzea nici un elicopter apropiindu-se. Nici un atac de mortiere. Nici o sirenă de alarmă.

Liniște. Nici măcar picăturile de ploaie.

Luă un mop și începu să curețe sângele de pe pardoseala din ciment. Nu era treaba ei, dar o făcea oricum. Era atât moartă de oboseală, cât și plină de adrenalină.

Împinse mopul în fața ei, făcând o cărare prin balta de sânge.

Sângele alunecă înapoi la loc.

Hap intră în sala de operații, dând din cap către sanitarul care stătea la birou, completând niște hârtii.

Se apropie încet de Frankie, atingându-i umărul.

– Nu trebuie să cureți cu mopul, McGrath.

Se uita la ea cu privirea aceea – o cunoștea de-acum –, tristețe învăluită în compasiune, învăluită în înțelegere. Așa se uitau cu toții unii la alții după un episod de PIEMAS, când nu puteai face altceva decât să numeri oamenii pierduți.

În ultimele zece zile, cele mai multe ploioase, Frankie petrecuse mai mult de 100 de ore alături de acest bărbat, lângă o masă de operație. Știa că nu transpira niciodată, indiferent de cât de cald era sau cât de dificilă era operația; știa că în momentele ușoare, murmura în barbă „nu-i păcat?“, iar în cele dificile, scotea un sunet furios cu gura. Știa că poartă verighetă și că-și iubea soția și era îngrijorat pentru fiul său cel mare. Mai știa și că își făcea semnul crucii de fiecare dată când termina o operație, și că, la fel ca ea, purta un medalion cu Sfântul Cristofor alături de plăcuțele lui de identificare.

El îi zâmbi obosit.

– Pleacă de aici, Frankie! Mi se pare că am văzut lume dansând în Parc. Du-te și eliberează-te puțin, altfel vei exploda.

Frankie știa că avea dreptate. Își dădu jos halatul și plecă din sala de operații. La baraca ei, își luă haine curate și un prosop.

Făcu un duș pe întuneric, își spălă părul și se îmbrăcă cu un tricou și o pereche de pantaloni scurți. Înapoi la baracă, își schimbă tenișii însângerați și plini de noroi cu o altă pereche și se îndreptă spre parc, unde o întâmpină muzica celor de la Beatles.

Văzu un trio de bărbați care stăteau lângă barul tiki improvizat, bând și fumând. Șirul de bananieri foșnea lângă ei. Torțe tiki străluceau, galbene, și trimiteau înspre cerul nopții fum negru.

Barb era așezată pe unul din scaunele de plajă de lângă casetofon, fumând o țigară.

Frankie își trase un scaun și se așeză lângă ea. O cutie de carton întoarsă cu fundul în sus, pătată, era folosită pe post de măsuță de cafea; pe ea stăteau o sticlă pe jumătatea goală de gin și o scrumieră care dădea pe dinafară.

– Ai făcut duș, spuse Barb. Urăsc asta la tine.

– Aveam sânge și sub braț. Cum naiba se întâmplă asta? Și apa era rece. Ar trebui să menționeze asta în broșura turistică despre Pleiku.

– Hai să fim cinstite, tre' să fii nebun să vrei să vii aici.

Frankie se întinse după pachetul de țigări și-și aprinse una.

– Am primit poșta azi. Fratele meu, Will, mi-a trimis asta, spuse Barb, dându-i lui Frankie o fotografie Polaroid cu mii de oameni așezați pe jos, cu Casa Albă în fundal. Cineva ținea în mână o pancartă pe care scria „Puneți-l sub acuzare pe LBJ". Pe o alta se putea citi „Fiul meu a fost ucis în Vietnam. De ce?"

– De ce, într-adevăr, spuse Frankie, lăsându-se pe spate, încercând să scape de un cârcel la ceafă.

– Mama mi-a trimis un articol din ziar despre un marș în Washington. 100 000 de protestatari s-au adunat la Lincoln Memorial.

Frankie nu știa ce să spună despre asta sau, de fapt, ce să creadă. Lumea hipioților și a protestatarilor părea îndepărtată. Nu avea nimic de-a face cu tipii care mureau aici. Dar, de fapt, avea. Protestele îi făceau să simtă că sacrificiile lor nu însemnau nimic, sau, mai rău, că făceau ceva greșit.

– Lumea e cu susul în jos.

– Mda, zise Barb. Nu mai spune! Din ce am auzit, Canada cere Statelor Unite să oprească bombardarea

Vietnamului de Nord. *Canada*. Dacă reușești să-i enervezi pe ei, știi că faci ceva greșit, spuse Barb, expirând fumul.

– Mda.

Titlurile din *Stars and Stripes* spuneau „Este aproape gata. Câștigăm războiul". Dar spuneau același lucru încă de la moartea lui Finley. Și uite numai câți muriseră între timp. Nu era vorba de câștigarea nici unui război. Cel puțin, nu a acestuia. Aici era vorba doar de durere și distrugere; bărbați buni care ajungeau acasă fie prea distruși pentru a mai putea fi reparați, fie în saci pentru cadavre, iar bombele cădeau asupra civililor, creând o întreagă generație de orfani.

Cum putea toată această moarte, toată această distrugere să fie modul potrivit pentru a opri comunismul? Cum putea America pretinde că face lucrul potrivit, bombardând toate acele sate pline de copii și bătrâni și folosind napalmul pentru a arde ce mai rămânea în picioare?

7 noiembrie 1967

Dragă mamă și tată,

Am avut o noapte foarte rea. Nici măcar nu sunt sigură de ce. Astăzi a fost doar o altă zi obișnuită la 71. Nimic groaznic în mod deosebit.

Dumnezeule! Nici nu-mi vine să cred că am scris aceste cuvinte.

Dacă ar fi să descriu pierderile în masă, ați fi oripilați. Eu sunt oripilată, și mă oripilează și mai mult faptul că pot să trăiesc așa ceva. Vreau să știu cum pot vedea toate aceste lucruri și să fiu totuși capabilă să respir și să mănânc, și să beau, și să râd, și să dansez? Mi se pare obscen să trăiesc, să am o viață, dar, dat fiind faptul că toți acești soldați au renunțat la ale lor pentru țară, pentru

noi, mi se pare la fel de obscen să nu o fac. Luptele de lângă Dak To au fost devastatoare. Și nu sunt uciși doar soldați americani. Și poporul vietnamez suferă și este ucis. Bărbați. Femei. Copii. Săptămâna trecută, un întreg sat a fost bombardat și incendiat. De ce? Pentru că aici nimeni nu știe exact cine este inamicul, iar băieții noștri sunt uciși de lunetiști din junglă și sunt al naibii de irascibili. Este periculos să fii speriat tot timpul.

Ce pierdere de vieți și de promisiuni! Singurul lucru pe care îl știu este că soldații – obișnuiam să mă gândesc la ei ca la „băieții mei" – sunt atât de tineri. Dar sunt bărbați, luptând pentru țara lor. Vreau să îi ajut. Încerc să nu mă gândesc la altceva. Pentru unii, sunt ultima fată americană pe care o vor vedea vreodată, și asta înseamnă ceva. Nu v-ar veni să credeți câți vor să-și facă o fotografie cu mine, înainte de a pleca.

Îmi scrieți mereu despre protestele împotriva războiului și incendierea steagurilor. Nimic din toate acestea nu apare în Stars and Stripes. *Iar mama lui Barb i-a scris că Martin Luther King a spus că acest război este nedrept. Încep și eu să îmi pun întrebări în legătură cu acest lucru. Dar nu ar putea sprijini luptătorii și să urască doar războiul? Bărbații noștri mor aici în fiecare zi, servindu-și patria. Nu mai contează asta deloc?*

Cu multă dragoste,

F

P.S. Trimiteți cremă de mâini, parfum, loțiune tonică, film pentru aparatul Polaroid și lumânări. Se ia mereu curentul.

Un val de căldură lovi ținutul la mijlocul lui noiembrie. Noroiul prezent peste tot se uscă,

transformându-se într-un praf roșu fin, care acoperea totul, care le intra în plămâni și le colora lacrimile în roșu. Indiferent de cât de des se ștergea Frankie pe frunte, nu putea scăpa de praful care îi marca noile riduri de pe frunte, se așeza în liniile din colțurile ochilor și îi acoperea dinții. Picături mari de transpirație roșie alunecau pe fața ei și în jos, pe spate. În aceste condiții, căldura era la fel de demoralizantă ca ploaia și noroiul. Nu se putea dormi din cauza ei, și asta însemna că după orele de lucru Parcul era plin de oameni care ascultau muzică americană, încercând orice pentru a mai uita puțin de război.

– Du-te, Frankie, spuse Hap, luând-o de umeri și întorcând-o spre ușile sălii de operații. Barb a plecat deja de o oră.

Frankie dădu din cap. Oare adormise în picioare pentru o clipă? Prea obosită să mai protesteze, își dădu jos masca, mănușile, boneta și halatul, și le aruncă.

Afară era lumină.

Clipi, confuză. Cât era ceasul? Ce zi era?

„Mișcă-te, Frankie!“

Ieși din sala de operații și păși afară, pe trotuar; în apropiere erau grupuri mici de oameni, care arătau obosiți și care nu vorbeau prea mult, intrând și ieșind din popotă.

În față morgii, văzu o singură targă, poziționată pe două capre. Lângă ea se vedea o stivă de saci pentru cadavre.

Se îndreptă încet către targă, atrasă de singurătatea bărbatului întins acolo, sperând că nu murise singur. Era tânăr – atât de tânăr – și negru. Avea doar un membru rămas – brațul drept – și acesta îi atârna pe o parte, cu degetele la doar câțiva centimetri de solul însângerat.

Tinerețea ei o copleși. Ea avea 21 de ani și se simțea bătrână. Cu toți acești bărbați tineri care veniseră aici, majoritatea din proprie voință, și care erau împușcați, sfâșiați, rupți în bucăți. Cei mai mulți erau negri, sau hispanici sau săraci, abia ieșiți de pe băncile școlilor. Nu aveau părinți care puteau trage sfori pentru a-i scăpa de serviciul militar, sau pentru a-i înrola în Garda Națională, sau ore la facultate, care să-i țină în siguranță, sau fete care să se căsătorească cu ei. Unii se oferiseră voluntari doar pentru a putea alege ramura în care să servească, în loc să fie trimiși undeva la întâmplare.

O întreagă generație dispărută. Generația ei.

Pe fața lui se vedeau noroi și sânge. Putea vedea petice de piele transpirată acolo unde avusese casca. Nu se putea abține să nu se întrebe cine fusese el, în ce crezuse. Cu toții aveau povești, povești despre care crezuseră că aveau să dureze ani buni, ducând la căsătorie, la slujbe, la copii și la nepoți.

Văzu o cască în apropiere și se aplecă să o ridice. O fotografie Polaroid, stropită cu noroi, ieșea din ea.

Era acest bărbat, purtând o haină de frac albă și pantaloni negri, cu ochelari pe nas și cu brațul îndoit la 90 de grade. Lângă el stătea o tânără negresă îmbrăcată într-o rochie lungă, purtând mănuși albe, până la cot, cu brațul încolăcit pe după al lui.

„Balul majoratului 1966“ scria pe marginea albă a fotografiei. Pe spate se vedea scris „Haide acasă, Beez! Te iubim“.

Frankie șterse cu blândețe fotografia Polaroid și o puse în buzunarul soldatului.

– Cel puțin mergi acasă, spuse ea încet, atingându-i obrazul. Asta va însemna ceva pentru familia ta.

La distanță, auzi explozia unei mortiere, apoi liniște.

Se săturase să mai vadă tineri murind. În loc să se îndrepte către baraca sa, se duse către Parc, unde oamenii erau așezați pe scaune, uitându-se la un film. Răpăitul proiectorului zgomotos acoperea dialogul. Frankie știa că nici un film nu avea să-i ușureze singurătatea sau nu avea să-i diminueze acest nou și acut sentiment de dezastru iminent care o însoțea, dar era mai rău să fie singură decât printre oameni. Se așeză lângă Barb, care îi oferi un băutură.

– La ce vă uitați?

– *Marea evadare.*

– Din nou?

„O băutură", se gândi Frankie. „Doar una."

În prima lor zi liberă în două săptămâni, Frankie și Barb stăteau pe scaune în Parc, cu un răcitor lângă ele, bând sucuri TaB călduțe. Barb citea cu glas tare o scrisoare primită de acasă.

17 noiembrie 1967

Dragă Barbara Sue,

Doamne, nu știu pentru ce să mă tem mai tare, pentru tine care ești în pericol, sau pentru fratele tău, în California. Scrisorile primite de la Will sunt îngrijorătoare, cu siguranță. Ți-am trimis articole despre revolta din Detroit de astă vară, ții minte, când a fost chemată Garda Națională? Au fost și alte revolte. În Buffalo, Flint, New York, Houston. O mulțime de orașe. Polițaii care ne ciomăgesc pe noi, negrii. Jafuri. Tocmai am aflat că Will a fost în Detroit în ziua aceea, protestând. 33 de negri au murit atunci.

Mi-e frică. De când fratele tău s-a întors din Vietnam, este furios într-un fel care îl va ucide. Tipii aceia albi cu facultate pot scăpa cu fața

curată după violențe la proteste, dar pentru Will și prietenii lui de la Black Panther nu va fi la fel. Știu că ești ocupată, dar poate reușești să-l suni. S-ar putea să asculte de sora lui mai mare. Dumnezeu știe că de mama lui nu ascultă. Crede că ar trebui să fiu furioasă ca naiba, dar la ce ar folosi asta? Dacă sparg o fereastră sau particip la un marș nu se va schimba nimic. El uită că l-am văzut pe unchiul vostru Joey linșat pentru că s-a uitat greșit la o femeie albă. Asta nu s-a întâmplat cu atât de mult timp în urmă.

Oricum, ne e tare dor de tine aici, acasă. Numărăm zilele până când te întorci.

Cu drag,

Mama

– Locotenent Johnson?

Barb ridică privirea.

Lângă ele stătea Talkback, operatorul radio al complexului. Era un tip sfrijit din Nebraska, cu obraji rozalii și un gât subțire.

– Doamnelor locotenent, am un mesaj pentru amândouă de la locotenentul Melvin Turner.

– Cine este? îl întrebă Barb.

– Coyote, doamnă, de la Seawolves.

– Amicul tău de schi nautic, îi spuse Barb lui Frankie.

– Mi-a spus să vă spun că va avea loc o petrecere dată dracului – cuvintele lui – de rămas-bun, în seara asta la Saigon, și că ar fi trist ca două dintre cele mai drăguțe asistente din 'Nam să piardă așa petrecere. Vine acum un C-7 să vă ia.

– Asta sună ca un ordin, Talkback. De obicei prefer invitațiile tipărite, spuse Frankie.

– Gravate, adăugă Barb.

Talkback părea agitat.

– Coyote nu a părut să întrebe, doamnelor. Cred că s-a gândit că veți fi bucuroase să plecați de aici puțin. Avionul nu va rămâne mult timp. A venit doar pentru aprovizionare.

Barb își împături scrisoarea.

– Mulțam, Talkback.

– Urăsc să mi se spună ce să fac, zise Frankie.

– Și să fiu luată pe sus, adăugă Barb.

Apoi zâmbiră amândouă și spuseră deodată:

– Am șters-o de-aici!

Cele două femei alergară la baracă și își făcură bagajul pentru o noapte departe de complex.

În mai puțin de cincisprezece minute, cu bagajele făcute și îmbrăcate în haine civile, cu solda militară transformată în bani vietnamezi, Frankie și Barb urcară la bordul avionului de marfă și se așezară pe jos.

La Tan Son Nhut, un polițist militar le escortă pe Frankie și Barb către un jeep care le aștepta; ele săriră pe bancheta din spate. Uimitor, dar asta era prima dată când Frankie vedea Saigonul de aproape, la lumina zilei. Orașul era un haos: străzi pline de tancuri și militari înarmați, și polițiști militari. Biciclete și pietoni care se străduiau să-și croiască loc pe lângă ei. Familii întregi stăteau îngrămădite pe motociclete care își făceau loc în zigzag prin trafic. Trecură pe lângă o vietnameză subțire care stătea pe vine la un colț, tăind legume pe un tocător din lemn.

Vehicule militare se luptau pentru un loc în trafic cu motocicletele și bicicletele. Se auzeau claxoane. Soneriile bicicletelor răsunau ascuțit. Oamenii țipau unii la alții. Vehicule cu trei roți treceau agresiv printre motociclete, scoțând valuri uriașe de fum negru. Poliția din Saigon – cărora americanii le spuneau

„*Șoarecii albi*“, din cauza uniformelor lor albe – gestiona traficul acolo unde nu funcționau semafoarele sau unde nu erau urmate indicațiile lor luminoase.

Sârmă ghimpată, bidoane de ulei și saci cu nisip protejau clădirile guvernamentale. La un colț se vedea un memorial floral pentru unul din călugării budiști care își dăduse foc pentru a protesta împotriva modului în care erau tratați de către guvernul sud-vietnamez. Fără îndoială că poliția avea să ia de acolo toate florile, iar acestea aveau să apară din nou a doua zi.

Jeepul opri în fața hotelului Caravelle, care domina colțul unei străzi. Frankie sări jos, își aruncă geanta peste umăr și mulțumi șoferului. Barb veni lângă ea.

– La naiba, zborurile astea mă fac să-mi fie sete.

Zâmbind, se îndreptară spre ușile duble de sticlă ale hotelului.

Petrecură întreaga zi în vechiul Cartier Francez al Saigonului, cu clădirile sale minunat decorate și străzile mărginite de copaci. Era ca și cum ar fi urmărit un frumos colț al Parisului printr-o fereastră murdară. Puteai simți ce fusese odată acest loc, îți puteai imagina ocupanții francezi cinând cu foie-gras și bând vinuri alese, în timp ce bucătarii și ospătarii vietnamezi se luptau să-și hrănească familiile din salariile mizere.

La ora 12.00 se duseră la un mic bistrou în stil franțuzesc, cu fețe de masă albe, ospătari în uniformă și flori proaspete; Frankie fu lovită de discrepanța dintre existența acestui loc într-un ținut sfâșiat de război. Era ca și cum ar fi trecut printr-un portal magic, care ducea înapoi în timp.

– Ia lucrurile așa cum sunt, îi spuse Barb, atingând-o pe braț. Ne întoarcem oricum curând în rahat.

Barb știa întotdeauna cum se simțea Frankie. Își strecură brațul pe sub al lui Barb, și urmară ospătarul până la o masă de lângă fereastră, unde se așezară și comandară prânzul.

Înăuntru, zgomotul orașului scăzuse și mireasma dulce de pește și supă înlocuise mirosurile exterioare, de fum de eșapament și motorină. După prânz, se plimbară de la un magazin la altul, cumpărându-și haine noi și tenișii, lumânări și loțiuni parfumate de corp. Frankie cumpără un tricou pe care scria SKI VIETNAM. Își comandară fiecare câte un *ao dai* din mătase diafană, moale, și Frankie mai cumpără mătase șantung argintie pentru mama ei și un cuțit de aramă pentru țigările de foi, pentru tatăl ei.

La ora 16.15, se întoarseră la hotel și se pregătiră pentru petrecerea de la club.

Ce mai tratație! Apă fierbinte-fierbinte și din plin. Săpunuri și loțiuni parfumate. Frankie se îmbrăcă cu o rochie nouă, mov, cu o centură albă din plastic, și o pereche de sandale. Când se uită în oglindă, se văzu pentru prima dată în opt luni. Ochii de un albastru încă vibrant, pielea palidă cu pistrui din cauza soarelui, buze atât de crăpate, că rujul nu le putea ascunde, părul neîngrijit și având lungimi diferite.

Fața îi era suptă; pierduse atât de mult în greutate, încât partea de sus a brațelor semăna cu un băț.

Barb veni lângă ea și o cuprinse cu brațul. Se uitară amândouă la reflexiile lor în oglindă. Barb purta pantaloni tricotați, bleumarin, și o cămașă albă, cu o cravată îndrăzneață, cu motive geometrice. O bandană accentua mărimea la care ajunsese coafura ei afro.

– Nu știam că am slăbit atât de mult, spuse Frankie. Și de ce am cumpărat azi rochia asta ridicolă? Voiam

să fiu un fel de Grace Kelly la război?

– Te-a făcut să te gândești ce înseamnă acasă. La prăjituri proaspăt scoase din cuptor. La martiniul tatălui. Sau, în cazul tău, al mamei.

Frankie zâmbi. Barb avea dreptate. Frankie *cumpărase* rochia aceasta deoarece o făcuse să se gândească ce înseamnă acasă, la mama ei, la viața pe care fetele ca ea fuseseră învățate să o dorească în anii '50, când conformitatea era atât de importantă. Dar nu mai era așa.

Poate că Frankie era virgină, dar nu mai voia să fie o „fată bună". Viața era prea scurtă pentru a rata ceva din cauza regulilor unei generații mai vârstnice.

Se schimbă într-o pereche de pantaloni albastru cu alb, pe care tocmai îi cumpărase, și o tunică cu mânecile tip clopot. În ultimul minut adăugă și centura albă din plastic.

– Haide! Să mergem!

Urcară în barul de pe acoperiș și mâncară o cină delicioasă, privind de sus haosul din oraș. La ora 20.15 plecară de la hotel și găsiră un polițist militar care le aștepta. Conduseră prin traficul aglomerat și haotic, și opriră în fața unui club jerpelit, deasupra căruia atârna un semn pe care era scris DRUM BUN, HAWK, cu litere mari, negre. Spațiul era întunecos; se vedea un bar, care se întindea de la un capăt la altul; în fața acestuia, ofițeri în pantaloni de uniformă și tricouri kaki, sau în tricouri și blugi, stăteau umăr lângă umăr, lovindu-se unii pe alții peste spate și felicitându-se, și bând cocktailuri care conțineau cuburi adevărate de gheață. Ospătărițe vietnameze se mișcau prin mulțime, servind mâncare și băuturi; altele curățau mesele. În mijlocul încăperii se crease loc pentru un ring de dans, prin împingerea câtorva mese către perete; câteva cupluri dansau deja. O trupă din trei

membri cânta o muzică irecognoscibilă. Două ventilatoare de tavan fâșâiau liniștite peste mulțime, mișcând aerul cald de colo-colo, fără să-l răcească.

La bar, Coyote o văzu pe Frankie și făcu un semn cu mâna. Se apropie de Frankie cu o ezitare adorabilă, care îi aminti de viața ei de acasă, de primele întâlniri și de seratele dansante de la școală. Nu era deloc pilotul sigur pe sine.

– Arăți minunat, Frankie. Îmi acorzi acest dans?

– Desigur, răspunse ea.

Dialogul i se păru atât de ridicol de demodat și din altă lume, încât nu se putu abține să nu râdă.

El o prinse în brațe și o conduse pe ringul de dans. Ea îi simți mâna odihnindu-se pe șold. I-o mută mai sus, pe talie. Se părea totuși că mai rămăsese în ea ceva din fata cea bună, mai mult decât crezuse.

– Cred că mă confunzi cu o altfel de fată.

– Nici vorbă, Frankie. Ești genul de fată pe care un bărbat o duce acasă să i-o prezinte mamei lui. Am știut asta din primul moment în care te-am întâlnit, la petrecerea de pe plajă.

– Așa am fost, spuse ea. Apropo, mulțumesc pentru invitația din seara asta.

– Mă gândesc la tine de când ne-am întâlnit, spuse Coyote.

Următorul cântec avea un tempo mai rapid, iar el o învârti până când Frankie rămase fără suflare, ametită. Timp de un moment minunat, fu doar o fată în brațele unui băiat care credea că este specială.

Trecuse de mult de stadiul de „strălucire“ despre care o avertizase adesea mama ei. În căldura asta, transpira și se bucura de fiecare moment.

– Frankie. Uite-l pe Riot! Vreau să ți-l prezint pe noul meu comandant, spuse Coyote, luând-o de mână.

Frankie se împletici pe lângă el, râzând de schimbarea lui abruptă. Acum încerca să îi atingă fundul și în minutul următor o târa de pe ringul de dans.

Se opri atât de brusc, încât ea se lovi de el. Mâna lui Coyote alunecă pe brațul ei gol; degetele lui le cuprinseră pe ale ei.

– Riot? spuse Coyote. Vreau să ți-o prezint pe fata mea.

– Fata ta? Nu prea...

Frankie râse și ridică privirea spre comandantul lui Coyote, care era îmbrăcat în uniformă și purta o pereche de ochelari de aviator. Semăna cu un agent CIA. Sau cu o vedetă rock. Postura și atitudinea lui erau o definiție a regulamentelor armatei.

– Măi, măi, spuse el și-și dădu încet ochelarii de soare laoparte. Frankie McGrath.

Rye Walsh.

Frankie fu trasă momentan înapoi în timp, la petrecerea de 4 Iulie, când Finley își adusese acasă cel mai bun prieten.

– Rye, ca și whisky-ul, spuse ea, simțind un nod în gât.

El o făcea să se gândească la Finley, la acasă, la iubirile inocente de școlăriță.

El o prinse în brațe și o strânse atât de tare, încât o ridică de pe podea.

– Stai! Vă cunoașteți? spuse Coyote, încruntându-se și uitându-se de la unul la altul.

– A fost la Academia Navală cu fratele meu mai mare, spuse Frankie, dându-se în spate. El a fost cel care mi-a spus că și femeile pot fi eroi.

Coyote o cuprinse cu brațul pe Frankie, trăgând-o mai aproape. Ea se eliberă.

Rye își puse din nou ochelarii de soare.

– Păi nu vreau să vă stric distracția, copii. Îmi pare bine să te văd din nou, Frankie.

Se întoarse pe călcâie, un gest lin, ca de paradă, și se întoarse la bar.

CAPITOLUL 13

– Ce știi despre comandantul tău? îl întrebă Frankie.

– Este un dur. Nu vorbește prea mult despre el. Am auzit că este logodit cu fiica unui amiral. Probabil tu îl cunoști mai bine decât noi.

– Nu, spuse Frankie. Nu-l cunoșteam prea bine. Fiica unui amiral, mda? Logodit. Nu este surprinzător.

– De ce?

Frankie aproape că spuse „Uită-te la el", dar reuși să se stăpânească.

Chiar și având brațele lui Coyote în jurul ei, în timp ce dansau lent, Frankie se trezi că privirea i se îndreaptă din când în când spre Rye; se uita la cum râdea el alături de oamenii lui, la felul în care ieșea uneori în evidență printre ei. Își dădea seama cât de mult îl respectau ei. Fiecare privire o ducea înapoi în timp, la petrecerea de rămas-bun a lui Finley – nici atunci nu-și putuse muta privirile – și la momentul lor din biroul tatălui ei.

Femeile pot fi eroi.

Aceste cuvinte – cuvintele lui – spuse unei tinere impresionabile de 20 de ani o aduseseră inevitabil în această încăpere, în acest război. Era ca și cum soarta făcuse să îl întâlnească aici.

– Am propria cameră, Frankie, spuse Coyote, atingându-i gâtul cu nasul în timp ce dansau. Am putea fi singuri.

– Coyote, spuse ea încet.

El se trase puțin înapoi și se uită la ea.

– Ai dreptate. Ar trebui să te scot la o întâlnire adevărată. Vreau să fac lucrurile cum trebuie cu tine, Frankie.

Muzica se schimbă. Se auzi mobilă trântită și un hohot de râs.

La marginea ringului de dans, Barb ratase scaunul și căzuse jos. Frankie se eliberă din brațele lui Coyote și se duse la prietena ei. Rye era deja acolo, ajutând-o pe Barb să se ridice în picioare. Aceasta își aruncă brațele în jurul gâtului lui Rye și se ținu bine.

– Mi s-au topit oasele, spuse ea. Capul i se legăna pe spate, și Barb îi rânji lui Frankie, beată. Uită-te la ăsta, Frankie...

Frankie se întoarse spre Rye. Felul în care o privea el era neliniștitor. Prea intens. O făcea să se simtă ciudat, ca și cum ar fi avut fluturi în stomac.

– Ar trebui să o duc înapoi la Caravelle.

– Caut un polițist militar să vă însoțească.

Rye o ajută să o scoată pe Barb afară din clubul ofițerilor și să o urce într-un jeep militar. Frankie urcă lângă ea.

Coyote ieși din club.

– Frankie, voi veni să te...

– La revedere, Coyote, spuse Frankie, făcându-i cu mâna, în timp ce jeepul pornea din loc.

Înapoi la hotel, o ajută pe Barb să urce scările și ajunseră în camera lor.

În timp ce Barb era pe toaletă, își ridică privirea, cu ochii obosiți, și spuse:

– Nu mă lăsa să cad de aici. Am un echilibru de rahat.

– Whisky, spuse Frankie, și izbucniră amândouă în râs.

Frankie o ajută pe Barb să se dezbrace și să se bage în pat.

– Ai văzut motanul cu ochelarii de soare? spuse Barb, trântindu-se pe așternuturile albe, curate. Un tip arătos.

– L-am văzut, răspunse Frankie, trăgând plapuma până la bărbia prietenei ei.

Când se stinseră luminile, Frankie încercă să adoarmă, ignorând sforăiturile lui Barb. Ar fi trebuit să fie ușor; băuse destul în seara asta și nu exista teama de un atac cu mortiere sau de PIEMAS care să o trezească în miez de noapte. Cu toate acestea, somnul o ocolea. Se simțea neliniștită, agitată.

Sună telefonul. Răspunse înainte ca sunetul să o trezească pe Barb.

– Alo?

– Domnișoară McGrath, spuse un bărbat vietnamez, într-o engleză cu accent franțuzesc. Vă caută un tânăr domn. Vă roagă să-l întâlniți în barul de pe acoperiș.

Coyote.

Frankie nu voia să-l vadă acum, dar îi datora adevărul. Nu era bărbatul potrivit pentru ea. Și oricum nu putea dormi.

Dădu laoparte așternuturile și se îmbrăcă cu blugi și un tricou, apoi se duse la lift, care nu funcționa. Oftând, urcă patru etaje și ieși în barul de pe acoperiș al hotelului, slab luminat. Un trio de muzicieni trimitea acorduri peste ringul de dans gol. Văzu un grup mic de bărbați și femei într-un colț, toți fumând

și vorbind zgomotos, certându-se. Putea auzi, de asemenea, sunetul clapelor unor mașini de scris.

Jurnaliști. Auzise că barul acesta era unul din locurile lor de întâlnire, alături de cel al hotelului Rex. Se întrebă de ce se certau, dacă perspectivele lor asupra războiului erau la fel de ciudate ca a ei; dacă erau la fel de divizați cum părea să fie întreaga Americă.

Frankie se duse la o masă izolată, de lângă o fereastră, și se așeză. În lumina lunii, hotelul Continental de peste drum era întunecat, cu excepția câtorva camere luminate. Nu se putu abține să nu se gândească la Jamie, care îi spusese demult despre acest bar romantic de pe acoperiș. Amintirea fu însoțită de durere, care o mușcă ascuțit, apoi se transformă în regret.

O tânără vietnameză subțire se apropie să-i ia comanda. Câteva momente mai târziu, se întoarse cu un pahar de Sancerre.

Frankie luă o înghițitură de vin, uitându-se pierdută la luminile nocturne ale Saigonului. Chiar și cu muzica ce se auzea aici, zgomotul războiului era atotprezent: huruitul elicopterelor care zburau pe deasupra orașului, pocnetele armelor de foc. Ici și colo, dâre roșii se arcuiau peste cerul nopții, ca niște focuri de artificii; apoi înfloreau focuri portocalii. Văzut de aici, războiul era aproape frumos. Poate că acesta era un adevăr fundamental: războiul le părea într-un fel celor care îl priveau de departe. Pentru cei care îl vedeau de aproape, impresia era alta.

– Frankie.

Rye.

Își ridică privirea, surprinsă.

Ospătărița vietnameză alunecă fără efort lângă Rye.

– Scotch. Sec, spuse Rye.

După ce fata plecă, Rye se așeză vizavi de Frankie, fără să spună nimic până când băutura fu pusă în fața lui, și ospătărița plecă din nou.

– Să te văd a fost ca și cum m-aș fi întors în timp.

– Mda.

– Finley a fost cel mai bun prieten pe care l-am avut.

– Și pentru mine a fost la fel.

El se lăsă pe spate, studiind-o.

– Deci. Asistentă pe front. M-aș fi gândit că până acum ai fi căsătorită cu fiul vreunui milionar.

– Un tip mi-a spus la o petrecere că și femeile pot fi eroi. Nimeni nu mi-a mai spus așa ceva înainte.

– Nu cred că aveai nevoie să o auzi de la mine, replică el, privind-o în ochi.

Ea se întreba ce vedea el. Pe sora mai mică a lui Finley? Sau vedea cine devenise ea?

– Aveam nevoie să o aud, rosti ea încet.

Muzica se schimbă în ceva irecognoscibil. El spuse:

– Dansează cu mine!

Ca fată, visase la un astfel de moment cu el; ca femeie, știa cât de fragile erau visurile, și acest război o învățase să danseze atunci când avea ocazia. Se ridică în picioare.

El o luă de mână și o conduse pe ringul de dans. Ea se apropie de el, simțind cum o cuprindea cu brațele. Se mișcau pe ritmul muzicii, dar nu dansau, de fapt. Frankie ar fi putut jura că-i simte bătăile inimii, deodată cu ale ei.

El își coborî privirea, și Frankie văzu dorință în ochii lui. Nici un bărbat nu o privise astfel, ca și cum ar fi vrut să o devoreze, cu oase cu tot.

Când se termină melodia, ea se desprinse.

– Poate că nu ar trebui să dansăm, spuse, simțind că tremură. Din câte am auzit, ești logodit.

– Ea este foarte departe.

Frankie reuși să zâmbească, dar cu greu. Nu acestea erau cuvintele pe care ar fi vrut să le audă de la el.

– Deja am avut inima frântă aici, zise ea încet, făcând un alt pas în spate. Și mă aștept ca un ofițer să fie un domn adevărat, Rye.

El își împreună mâinile la spate. Postura soldatului. O distanță respectabilă.

– Iartă-mă că am venit aici în seara asta! Vocea lui era puțin aspră. Nu ar fi trebuit să o fac.

Ea dădu din cap, încercând din nou să zâmbească.

– Să rămâi în viață, Rye! Văd prea mulți piloți de elicopter în sala mea de operații.

– La revedere, Frankie.

– La revedere.

Frankie se întoarse și se răsuci întreaga noapte, cu somnul întrerupt de doruri ascuțite, nefamiliare. Când se trezi, era dimineață târziu și lumina soarelui își făcea loc prin ferestrele curate ale camerei.

Primul ei gând fu spre Rye.

Dansul acela. Și apoi felul în care o privise.

Se dădu jos din pat, și văzu că Barb îi lăsase un bilet.

Ne vedem jos, la micul-dejun.

Jos, o găsi pe Barb deja așezată în restaurantul hotelului, bând un Bloody Mary.

– Cui pe cui, spuse ea. Ce s-a întâmplat aseară? Cum am ajuns înapoi la hotel?

– Mi-am folosit superputerile și te-am cărat.

– Uh! Cam atât cu buna mea reputație.

– Ai rămas îmbrăcată tot timpul, dacă te ajută. Și nu a avut loc nici un episod de vomat în public. Se poate să fi folosit toaleta bărbaților, totuși.

Ospătărița se întoarse cu un al doilea Bloody Mary, pe care i-l înmână lui Frankie.

– Știu că am fost beată ca naiba aseară, dar te-ai purtat ciudat, spuse Barb.

– Adevărat?

Ceva din tonul răspunsului ei o făcu pe Barb să intre în alertă.

– Bun, acum știu că există o poveste. Varsă tot, fetițo!

Frankie oftă.

– Fin obișnuia să-și aducă vara acasă prietenii de la Academie. Mie mi se păreau ca niște zei. Zâmbi, un zâmbet mic, și se gândi că poate totul era prea trist pentru a fi real. Rye Walsh era cel mai bun prieten al lui. Comandantul cu ochelarii de soare de aseară. Am fost îndrăgostită lulea de el.

– Tipul care arăta ca Paul Newman? Uau! Păi ia-l de mână și arată-i...

– E logodit.

– Rahat! Nu din nou! Barb luă o gură din cocktailul ei. Și tu ești o fată al naibii de bună.

– Când am dansat cu Jamie, m-am simțit în siguranță. Iubită, cred. Era ca și cum aș fi fost acasă, dar cu Rye... când eram în brațele lui, am simțit că mă privește ca și când ar fi înfometat. Aproape că m-am speriat.

– Se cheamă dorință, Frankie, și-ți poate da peste cap lumea ta de fată cuminte.

Întoarse înapoi la Seventy-First, singurul lucru diferit era vremea. În decembrie, zilele erau uniform de fierbinți și uscate. Acum, cu temperatura ajungând la peste 40° în sala de operații, lui Frankie îi era cald și o durea capul. Nu mai dormise bine de când fuseseră în Saigon.

Ușile sălii de operații se deschiseră și înăuntru intră o pereche de infirmieri care aduceau un soldat de la

secția preoperatorie; era așezat pe targă cu fața în jos, cu fundul gol și însângerat ridicat în sus. Unul dintre infirmieri râdea de ceva – un semn bun.

– Spectacol cu funduri! îi strigă el lui Frankie, care le arătă o masă liberă și-și puse o nouă pereche de mănuși.

Tânărul de pe targă își răsuci gâtul, uitându-se la Frankie.

– Am un fund mișto, nu? spuse el cu un zâmbet în ochii sticloși, care arătau că primise niște morfină pentru durere. Abia trecuse de 18 ani, ghici Frankie. Sunt Albert Brown. Soldat clasa întâi.

– Hei, soldat Brown. Da, ai un fund mișto, aș spune. Păcat că trebuie să culeg bucăți de șrapnel din el.

Îi făcu cu mâna asistentului anestezist – poreclit Gazatorul – care îi injectă soldatului un anestezic local. Când fesele acestuia amorțiră, Frankie se aplecă peste el și începu să lucreze, scoțând cu penseta bucățile de șrapnel. Dacă ar fi simțit, l-ar fi durut ca naiba. Avea oricum să-l doară, după ce trecea efectul anesteziei.

– De unde ești, Albert?

– Kentucky, doamnă. Ținutul burbonului și al bărbaților arătoși.

– Cu funduri mișto, spuse Frankie.

El râse.

– Mă bucur să-i reprezint, doamnă.

Când termină, Frankie îl curăță și-i bandajă fesele, apoi chemă un infirmier să-l ducă la secția postoperatorie.

– Așteaptă, doamnă, zise el. Poți face o poză cu mine, pentru mama mea, Shirley? I-ar plăcea mult.

Frankie zâmbi, obosită. Era o cerere des întâlnită.

– Sigur, Albert. Dar fundul tău arată ca și cum ar fi fost mușcat de lupi, iar părul meu, la fel.

Albert râânji.

– Nici vorbă. Ești cea mai drăguță fată care mi-a atins vreodată fundul.

Frankie nu putu decât să izbucnească în râs. Se aplecă și-l lăsă pe soldat să facă o fotografie cu Polaroidul. Făcându-i cu mâna, îl trimise la recuperare și-și dădu jos mănușile, aruncându-le la gunoi și întinzându-se după o nouă pereche. Se gândea să meargă după un suc, când auzi elicopterele.

Mai multe.

Se uită în sala de operații, luă contact vizual cu Barb, care părea la fel de obosită precum se simțea Frankie. Cele două asistente alergară la heliport, cu picioarele afundându-li-se într-un nor de praf roșu. Ajutară la descărcarea răniților și-i ghidară spre triaj.

Acolo se mișcară rapid printre răniți, lătrând ordine și stabilind prioritatea tratamentelor.

Aproape că terminaseră când Frankie auzi:

– Unde vreți să-l pun, doamnă?

Apărură doi infirmieri, cărând un rănit pe o targă. Ea aruncă o singură privire rănitului și le răspunse:

– Sala de operații, urgent, și porni alergând alături de ei.

În sala de operații, le indică o masă liberă și o chemă pe Sharlene, cea mai nouă asistentă de la Seventy-First; biata de ea abia aterizase din Kansas. Acesta era primul ei schimb.

– Sharlene, spuse Frankie, aruncându-i o foarfecă. Taie-i hainele!

Tânăra femeie blondă se uită împietrită la sângele care curgea din pieptul soldatului, pe bocancii ei impecabil lustruiți.

Frankie văzu teama femeii și se gândi „Respiră, Frankie".

Își forță vocea să se înmoaie și spuse:

– Uită-te la mine, Sharlene.

Ochii acesteia erau plini de lacrimi.

– Da... doamnă.

– Este îngrozitor, știu. Dar îi poți tăia hainele și-i poți da jos bocancii. Ești o asistentă cu diplomă.

Sharlene luă foarfeca cu mâini care tremurau și se duse la capătul mesei. Uitându-se la ce mai rămăsese din piciorul stâng al soldatului, începu să taie pantalonii murdari de noroi și înmuiați în sânge.

Pacientul se ridică brusc în șezut și-și văzu piciorul mutilat.

– Unde mi-e piciorul? Unde mi-e piciorul?

– Doctore! Aici!

Frankie luă o seringă cu morfină și i-o administră.

– Asta te va ajuta. Vei fi bine, caporale!

– Îngrijesc tauri, doamnă, spuse el, începând să vorbească împleticit pe măsură ce morfina își făcea efectul. În Oklahoma. Miroși bine, doamnă, ca fata mea de acasă.

– Este parfum, Jean Naté. Cum îngrijești tauri, marinare? întrebă Frankie, căutând din priviri un chirurg.

– Pentru rodeo, doamnă. Am nevoie de piciorul ăla...

Frankie strigă:

– Este pe aici un afurisit de doctor sau trebuie să-l operez eu pe băiatul ăsta?

De ziua ei, după un schimb lung în sala de operații, Frankie se îndreptă spre parc, unde se desfășura o petrecere. Barb și Slim stăteau lângă piscina murdară, plină de frunze. Între doi bananieri pe moarte fusese agățat un banner pe care scria: LA MULȚI ANI, FRANKIE! Un grup mic de asistente și doctori epuizați strigă și bătu din palme la apariția ei.

Coyote o văzu pe Frankie. Se aplecă peste barul tiki, turnă o băutură și i-o aduse.

În zilele de când îl văzuse la clubul ofițerilor din Saigon, își răsese mustața. Părea mai tânăr.

– La mulți ani, Frankie. Mă bucur că am putut fi aici. Dansezi cu mine?

Ea începu să spună nu, dar când se uită în ochii lui, văzu cât de mult efort îi trebuia pentru a zâmbi și-și dădu seama că erau la fel: încercau să ascundă durerea pe care o simțeau în fiecare zi aici, sătui să fie singuri.

– Dă-mi o șansă, Frankie! Sunt un bărbat bun.

Părea atât de serios, și ea știa că vorbea serios, știa că ar fi fost logic să facă ce-i cerea el, așa că-l lăsă să o tragă în brațe. Nu avea de gând să se culce cu el, nu avea de gând să-l lase să o sărute – ar fi fost necinstit, i-ar fi oferit speranță –, dar acum era singură și obosită. Era melodia nepotrivită și bărbatul nepotrivit și mâna nepotrivită într-a ei, dar adevărul era că se simțea bine să nu fie singură. Și, la urma urmei, era doar un dans.

– Spune-mi că vrei să fii fata mea!

– Îmi pare rău, Coyote, spuse ea cu blândețe.

Timp de un moment, aproape că speră că nu o auzise.

– Mda, șopti el înapoi în urechea ei. Știu. Nu ești de nasul meu, Frankie McGrath.

Ea îl strânse mai tare.

– Nu, Coyote. Ești tot ce și-ar putea dori o fată.

El se trase în spate.

– Dar nu tu.

Doamne, ura asta!

– Dar nu eu.

El o trase din nou aproape, reluând dansul.

– Îmi plac provocările, Frankie. Ar trebui să știi asta despre mine. Dar mă întorc curând acasă. Mai am

puțin. Așa că nu-ți irosi șansa.

Își dădu capul pe spate și urlă, dar, pentru prima dată, Frankie auzi singurătatea din urletul lui, tristețea și durerea ascunse acolo. Se întrebă dacă nu fuseseră, de fapt, acolo tot timpul.

CAPITOLUL 14

Decembrie fusese o lună dată naibii sus, în munți. Armata nord-vietnameză ucisese o mulțime de civili sud-vietnamezi în Dak To. Sala de operații și saloanele erau pline de copii care își pierduseră părinții, bătrâni care își pierduseră fiicele, mame care își pierduseră fiii.

Acum, în ajunul Crăciunului, după ore de stat în picioare, Frankie era epuizată. În sfârșit terminaseră de tratat răniții. Din fericire, restul nopții avea să fie liniștit.

– Du-te, spuse Hap. Ăsta e ultimul. Du-te și bea niște lichior de ouă!

– Ești sigur?

– La fel de sigur ca mâncărimile date de gonoree. Du-te!

Frankie își dădu jos mănușile și le aruncă în butoiul de lângă ușă, împreună cu boneta și halatul.

– Crăciun fericit, îi ură ea sanitarului de la biroul de lângă ușă.

– Nu-i minunat? spuse el. Crăciun fericit!

Plecă din sala de operații și ieși la lumina neașteptată a soarelui. O găsi pe Barb în zona triajului, stând lângă un soldat negru mort, întins pe o targă. O schijă de mortier care explodase îi distrusese aproape

în întregime uniforma. O parte a feței era sfâșiată și arsă. Arăta ca și cum ambele brațe și picioarele îi fuseseră distruse.

– Explozia i-a zburat plăcuțele de identificare. Nu-i știm numele, spuse Barb. De Crăciun.

– Cineva îl cunoaște cu siguranță. Plutonul lui este la Postoperator.

– Mda, spuse Barb, punând cu grijă mâna soldatului pe piept.

Își ținu propria mână peste a lui.

Frankie știa că Barb se gândea la fratele ei, Will, care se întorsese acasă din Vietnam cu doi ani în urmă, un bărbat cu totul diferit. Furios. Radical. Menit să dea de necazuri.

Frankie găsi un cearșaf alb și acoperi soldatul mort, șoptind:

– Dumnezeu să te binecuvânteze și să te păzească, soldat!

Barb nu-și ridică privirea.

– *Stars and Stripes* a raportat că ieri nu au existat victime americane. Numai în sala de operații unu au murit șapte bărbați.

Frankie dădu din cap.

Orice dubiu – sau speranță – ar fi avut vreodată era acum dispărut: guvernul american mințea cu privire la război. LBJ și generalii lui mințeau poporul american, reporterii, pe toată lumea. Poate se mințeau chiar și unii pe alții.

Trădarea era la fel de șocantă ca asasinarea lui Kennedy, o răsturnare a binelui și a răului. America în care credea Frankie, Camelotul strălucitor al tinereții sale, dispăruse sau se pierduse. Sau poate că întotdeauna fusese o minciună. Tot ce știa era că ei erau aici, în această țară îndepărtată, soldați și marinari, aviatori și voluntari, riscându-și viețile, iar

în guvernul lor nu se mai putea avea încredere să le spună adevărul despre motivul pentru care erau acolo.

Trupele soseau încă în Vietnam cu miile, și, contrar celor sugerate de hipioți și protestatari, cei mai mulți veneau voluntar, deoarece credeau în țara lor. Cum se putea ca guvernului – mai rău, poporului american – să nu-i pese de acest lucru?

Frankie și Barb trecură pe lângă morgă, unde o pereche de sanitari procesau cadavrele nopții trecute.

Frankie fu prima care auzi elicopterul. Se întoarse și își puse o mână deasupra ochilor, umbrindu-i.

– La naiba!

Sunetul elicelor se auzea tot mai tare.

– E doar unul.

Se grăbiră spre heliport pentru a ajuta la descărcarea răniților, și văzură un Huey înarmat aterizând. Coyote era așezat pe locul din stânga; se aplecă înspre Frankie, rânjind:

– Tocmai asistentele pe care speram să le văd în ajunul Crăciunului, spuse el. Vreți să vă distrați puțin?

– Nu trebuie să ne întrebi de două ori.

Barb sări în elicopter, și Frankie o urmă.

Odată înăuntru, Frankie văzu că Rye era pe locul din dreapta, purtând casca de comunicații pe fruntea căreia era scris RIOT. Ochelarii de aviator cu lentilele tip oglindă îi ascundeau ochii. Rye îi zâmbi; ea îi răspunse ridicând degetul mare în sus.

Coyote le dădu câte o pereche de căști.

Frankie și le puse pe ale ei și se așeză pe podea, lângă mitraliorul postat lângă ușa deschisă și în spatele lui Rye. Își lăsă picioarele să-i atârne afară în timp ce decolau.

Zburară peste peticul plat și roșu, lipsit de copaci, în care funcționa spitalul de evacuare, apoi peste jungla

goală, în care frunzele portocalii, moarte, zăceau pe pământ lângă copacii pe moarte.

Sus. Sus. Departe în munți, unde lumea era imposibil de verde.

Câteva minute mai târziu, Rye spuse în microfonul său:

– Acolo!

Iar elicopterul coborî brusc, până la aproximativ doi metri deasupra solului. Plană acolo un timp.

– Două minute, Coyote. Nu-mi place să fac pe ținta.

Coyote apucă o pușcă și o secure și sări jos. Cu arma pregătită, alergă spre un șir de copaci. Frankie supraveghea zona deschisă. Charlie putea fi oriunde, ascunzându-se în jungla verde, luxuriantă... ar fi putut planta Betty Țopăitoare sau capcane din pari ascuțiți, băgați adânc în pământ, acoperiți cu fecale umane, pentru a se asigura că rănile adânci făcute atunci când cineva călca peste ei aveau să se infecteze rapid.

– E o nebunie, spuse Frankie. Ce face?

Câteva momente mai târziu (care le părură o eternitate), Coyote se întoarse cărând un pom ciufulit. Îl aruncă în spatele elicopterului și urcă pe locul său.

– Toate astea pentru un pom? strigă Frankie în microfonul ei. Voi doi sunteți nebuni.

– Un pom de Crăciun, spuse Coyote, râzând, în timp ce elicopterul se întoarse și porni în sus, spre nori.

Douăzeci de minute mai târziu, aterizară înapoi la Seventy-First. Coyote se întoarse, își scoase casca și zâmbi.

– Eu și Riot ne-am gândit că voi, fetele, aveți nevoie de un brad de Crăciun.

Barb râse. Frankie se gândi că acesta era cel mai onest râs pe care îl auzise vreodată la prietena ei.

– Voi, Seawolves, trăiți cu adevărat la înălțimea reputației voastre de nebuni, trebuie să recunosc, spuse Barb. Sper numai că aveți și un curcan, altfel mama v-ar rupe fundul în bătaie că vă jucați cu sufletul sensibil al unei fete.

Coyote râânji.

– Și plăcintă cu nuci pecan, toate din bucătăria mamei mele, din San Antonio.

Puseră pomul în baraca lor, decorând ramurile scheletice cu orice putuseră găsi. Agrafe de birou, bucăți de folie de aluminiu, capace de la rațiile goale, tuburi de cauciuc, pense Kelly. Stătea într-un colț, cu toată gloria lui de Charlie Brown[24]. Barb confecționă o stea din folie de aluminiu, pentru a o pune în vârf. Rye și Coyote stăteau pe patul lui Frankie, uitându-se la decorațiunile care se acumulau. La boxele radioului cu tranzistori al lui Barb se auzea melodia *White Christmas*.

Frankie era în genunchi în fața pomului, atârnând un șirag de agrafe de birou de la o creangă la alta, când Coyote spuse:

– Avem nevoie de băuturi.

– La naiba, zburătorule, ai dreptate! spuse Barb, și amândoi ieșiră din baracă.

Frankie auzi rama metalică a patului ei scârțâind, în timp ce Rye se ridica în picioare. Îl auzi apropiindu-se, îl simți stând în picioare chiar lângă ea. Fiecare celulă din corpul ei părea acordată la prezența lui. Încet, se ridică în picioare, dar nu se întoarse.

– Mulțumesc pentru asta, spuse ea. A fost o nebunie, ceva stupid și periculos, și... drăguț.

– Nu am vrut să mă gândesc la tine, spuse el.

Ea se întoarse în cele din urmă spre el.

Privirile lor se întâlniră și rămaseră fixate.

Ea își simți inima bătându-i mai repede. „Dorință", spusese Barb. Era oare atât de simplu?

Nu avea nici un motiv să pretindă că nu o simțea. Dacă învățase ceva în timpul petrecut aici, acela era că trebuia să spui ceea ce doreai atunci când aveai ocazia.

– Ești logodit, spuse ea. Și știu că sunt de modă veche, dar nu pot fi cealaltă femeie. Nu aș putea trăi cu mine astfel.

– Știi că suntem în război, zise el.

– Te rog să-mi spui că nu vrei să încerci abordarea mâine-am-putea-muri.

El făcu un pas în spate.

– Ai dreptate. Am greșit. Crăciun fericit, Frankie! Nu te voi mai deranja.

– Nu trebuie să pleci.

– Ba da. Tu... îmi faci ceva.

Mult timp după ce el și Coyote plecaseră, în timp ce Frankie și Barb băuseră lichior de ouă, ascultând muzică de Crăciun și deschizându-și cadourile de acasă, în mintea ei rămase ecoul cuvintelor lui.

Îmi faci ceva.

Armistițiul de Crăciun fu respectat, oferind tuturor celor de la Seventy-First timp pentru a se bucura cu adevărat de o masă de sărbătoare, în popotă. Curcan, cartofi piure și sos, fasole verde, cârnați, umplutură, mâncare de cartofi dulci. Plăcinte cu dovleac și nuci pecan. După aceea, un grup se duse în Parc, unde Frankie agățase un banner: DRUM BUN, LT. JOHNSON! NE VA FI DOR DE TINE.

Petrecerea de rămas-bun a lui Barb.

Acum Frankie și Barb stăteau pe scaune de plajă, aproape una de cealaltă și aproape de șirul de bananieri. În spatele lor urla muzica. Un copac amărât,

împodobit cu beteală și cu funde roșii, se apleca învins spre barul tiki.

– Cred că ar trebui să vorbim acum, Frankie, spuse Barb, dându-i lui Frankie o brichetă.

Frankie își aprinse țigara.

– Despre plecarea ta? Aș prefera să nu, zise ea.

– Ești singurul lucru pe care nu doresc să-l las în urmă.

Frankie se întoarse spre prietena ei. În lumina aceasta, coafura afro a lui Barb arăta ca un halou întunecat. Dacă nu te uitai în ochii ei, puteai crede că este o fată oarecare de 25 de ani. Frankie nu putea calcula tot ce-i oferise prietenia ei cu Barb. Barb îi arătase licăriri ale unei lumi la care ea nu fusese expusă și despre care nu învățase prea multe. Frankie crezuse că pasajul din legea drepturilor civile era un final triumfător. Barb îi arătase că, de fapt, nu era decât un început fragil. Știa că Barb se temea pentru fratele ei, Will, și pentru afilierea lui la organizația Panterele Negre, dar că era și mândră de asta. Știa despre lupta pentru orice; deși avea un masterat în domeniul sanitar, fusese nevoită să lupte pentru a fi trimisă în Vietnam, și trebuise să lupte din nou pentru a fi repartizată la un spital de evacuare. Ofițerii negri erau puțini aici, dar Barb fusese încăpățânată în hotărârea ei ca soldații negri să fie consultați de o asistentă de culoare.

Barb se sprijini de spătar, oftând. Luă un fum și apoi expiră încet.

– Nu mai pot face un an, spuse ea în cele din urmă.

– Știu asta. Doar că...

– Și mie îmi va fi dor de tine, Frankie.

În dimineața următoare, când Frankie se trezi, primul lucru pe care îl văzu fu patul gol al lui Barb.

Posterele de deasupra patului – Malcolm X, Muhammad Ali și Martin Luther King Jr. – fuseseră luate; nu mai rămăseseră decât niște bucăți rupte de hârtie pe pasta cu care fuseseră lipite pe pereții din lemn. Lucruri luate, bucățele rămase în urmă. O metaforă a vieții în Vietnam.

Frankie văzu un bilet împăturit lăsat pe noptiera de lângă pat. Îl deschise încet.

26 decembrie 1967

Dragă Frankie,

Poți să-mi spui lașă. Ar fi trebuit să te trezesc când a sosit elicopterul meu, dar dormeai profund, și știm amândouă cât de rar se întâmplă asta aici. Nu am vrut să mă vezi plângând.

Te iubesc.

Știi asta, și știu că și tu mă iubești, și când lucrurile stau așa, nu avem nevoie să ne spunem la revedere.

Așa că îți spun: pe curând!

Vino să mă vizitezi în Georgia! Te voi învăța totul despre crupe și plante furajere, și o poți cunoaște pe mama. Este o lume total diferită de mica ta insulă, crede-mă!

Până atunci, rămas-bun, sora mea. Ține capul la cutie!

Și acum. Știu că pierderea lui Jamie ți-a frânt inima, dar moartea lui nu înseamnă sfârșitul tău. Ești tânără. Nu lăsa afurisitul ăsta de război să-ți fure și acest lucru!

Am văzut cum te privește tipul cel mișto. Doamne, aș ucide pentru ca un bărbat să se uite așa la mine.

Viața aici este scurtă, și regretele durează pentru totdeauna.

Poate că fericirea de aici, chiar dacă numai pentru un moment, este tot ce avem.

Fericirea pentru totdeauna pare un vis de rahat într-o lume care arde.

Ai grijă de tine!

B.

Lângă Frankie, pe comodă, era o fotografie Polaroid cu Barb, Ethel și Frankie, toate îmbrăcate cu pantaloni scurți, tricouri și bocanci, cuprinzându-se cu brațele, cu niște zâmbete atât de largi și încrezătoare, că părea imposibil ca această fotografie să fie făcută pe timp de război. În spatele lor se vedea perdeaua din mărgele de la clubul ofițerilor. Frankie aproape că putea auzi sutele de mărgele clătinându-se în bătaia vântului sau împinse de ploaie. Fuseseră vremuri bune.

Spera să țină minte acest lucru.

CAPITOLUL 15

5 ianuarie 1968

Dragă Frankie,

Am promis să scriu când ajung înapoi în bătrâna noastră țară. Sunt acasă cu mama (deocamdată) și stau în pridvor, bând niște ceai îndulcit. Copiii se joacă în stradă, dând cu piciorul în cutii de conserve. Râsul lor e molipsitor.

Mi-e dor de tine. Mi-e dor de noi. Mi-e dor chiar și de Seventy-First. Vorbind de asta, n-o să ghicești niciodată cine era în elicopterul care m-a luat. Coyote. Doamne, băiatului i s-au aprins rău

călcâiele după tine. Mi-a arătat o fotografie cu voi doi în clubul ofițerilor din Saigon, dar nu-ți face griji. Își va găsi o fată veselă acasă, în Texas.

Viața de aici nu este așa cum m-am așteptat. M-am angajat la spitalul local și, sincer, mă plictisesc de moarte.

Trebuie să-mi găsesc un nou drum. Sunt sătulă să fiu tratată ca o voluntară. Noi, veteranii, nu prea suntem iubiți aici.

Nu știu ce voi face acum. Este greu să trec de la sirene de alarmă și salvat vieți la ciorapi lungi și pantofi cu tocuri. Poate că lumea se schimbă, dar femeile au rămas cetățeni de mâna a doua. Și negresele... ei bine, fă tu socoteala!

Viața nu este liniștită aici. Mama îmi recomandă mai multă mâncare și întâlniri. Săptămâna trecută mi-a cumpărat o mașină de cusut folosită.

Probabil crede că, dacă învăț să tivesc bine, îmi voi reveni. Cred că am nevoie de o schimbare. Poate că orășelul ăsta este prea mic pentru mine acum. Dar unde să merg?

Oricum, ai grijă de tine și ține-ți vesta antiglonț aproape! Salvează niște vieți pentru mine!

B.

Într-o zi liniștită de la mijlocul lui ianuarie 1968, sosiră ordinele de lăsare la vatră pentru Frankie. Își prinse hârtiile de placajul de deasupra patului ei, desenă un cerc mare, roșu, în jurul datei de 15 martie, și făcu un X peste ziua în care se afla. Era oficial – mai avea de stat doar puțin.

La ora 4-0-0, în 31 ianuarie, o rachetă lovi Seventy-First.

Exploziile sfâșiară noaptea. Sirenele de alarmă începură să sune asurzitor.

Frankie se ridică împleticindu-se din pat, își luă vesta antiglonț și cascheta de metal de sub pat și se îmbrăcă repede.

O altă rachetă îi lovi. Baraca se cutremură. Un șobolan alergă pe podea, căutând adăpost.

Noua colegă a lui Frankie, Margie Sloan, se ridică în șezut în pat și țipă.

– Ce se întâmplă? Oh, Dumnezeule!

Sirena sună din nou, și sunetul deveni continuu. În boxe se auzi:

– Atenție, personal, mergeți la adăpost! Nivel de alertă roșu. Suntem atacați cu rachete. Repet: alertă roșie! Adăpostiți-vă!

– Trebuie să mergem la spital, țipă Frankie în timp ce alerga spre ușă, deschizând-o cu o izbitură.

Afară, terenul era plin cu foc și fum: clădiri în flăcări, fum negru care se aduna, mirosind a acru. Un butoi de ulei din spatele latrinelor izbucni în flăcări. Unul din rezervoarele de apă de deasupra dușurilor explodă; apa curse fierbinte, fâșâind.

– Margie. Acum!

Margie veni lângă ea.

– Nu putem ieși acolo.

Frankie o prinse de mână, dorindu-și să fi avut mai mult timp pentru a o pregăti pe asistentă pentru o noapte ca aceasta.

– Știu că-i îngrozitor, Margie, și-aș fi dorit să nu fii atât de începătoare. Dar luăm lucrurile pe rând, bine? Pune-ți vesta și acoperitoarea...

– Ce?

– Cascheta de metal. Îmbracă-te și hai la Urgențe! Ajuți cu triajul.

– Nu pot...

– Ba poți.

Era tot timpul pe care îl avea Frankie. În timp ce alerga spre sala de operații, ceva mare explodă în apropiere. Poate că fusese clădirea Crucii Roșii.

În afara sălii de operații, personalul îmbrăcat cu vestele antiglonț și caschetele de metal, unii încă în pijama sau pantaloni scurți și bocanci, alergau între diferitele pavilioane, pregătind răniții și cărând tărgi spre triaj. Sirena continua să sune asurzitor.

În sala de operații, Frankie aprinse luminile, pregăti mesele, umplu cărucioarele cu provizii și le puse la îndemână: cărucioare pentru pansat, cărucioare pentru intervenții de urgență, tăvi pentru toracotomie, butelii de oxigen, o mașină portabilă de sucțiune. Își dorea ca Hap să fi fost încă aici, dar plecase cu două luni în urmă. Cel mai nou doctor al lor era aici de o săptămână. Avea să fie o noapte dificilă pentru el.

Auzi primul Dust Off sosind la 4.30.

Primul val de răniți ajunseră în sala preoperatorie și cea de operații câteva minute mai târziu. Prea mulți pentru câte mese aveau, pentru câte asistente, infirmieri și medici erau. Răniți stăteau pe tărgi așezate pe capre de lemn, pregătiți pentru operații, așteptând. Văzu civili, auzi un copil plângând după mama sa. Bombardaseră Statele Unite un alt sat sud-vietnamez?

În timp ce Frankie se pregătea pentru operație, auzea pocnetul constant al gloanțelor care devastau complexul. Clădirea Quonset se clătină, iar perfuziile zăngăniră în stativele lor. Cascheta îi cobora mereu până la rădăcina nasului.

Încă o lovitură. *Aproape.*

În sala de operații, răniții care se puteau mișca se rostogoliră din paturi sau de pe tărgi pe jos, iar perfuziile le fură smulse din mâini. Frankie apucă

niște perne, pături, orice altceva mai găsi, și le întinse peste pacienții care se simțeau prea rău pentru a se mișca. Nu i-ar fi salvat de la o lovitură directă, dar nu putea face altceva.

Luminile se stinseră. Întuneric absolut. Apoi generatoarele de urgență prinseră viață, huruind, și luminile se aprinseră din nou. Frankie se duse la cea mai apropiată masă de operații și văzu un soldat întins acolo. Abia era conștient, gemând după ajutor. Uniforma îi fusese tăiată în triaj, expunându-i rana devastatoare de la nivelul pieptului. Sângera de peste tot; avea bucăți de șrapnel până și în gât.

– Sunt aici, spuse ea, aplicând presiune cu toată puterea asupra rănii de la piept.

Pacientul icni, încercă să respire, intră în panică.

– Calmează-te, soldat, spuse Frankie, uitându-se după un doctor. Avem nevoie de o traheotomie aici! Urgent!

Nu văzu însă decât o mare de răniți și infirmieri care se grăbeau de colo-colo.

Trase un cărucior mai aproape. Instrumentele argintii erau pregătite. Nu mai făcuse niciodată o traheotomie până acum, dar asistase duzini întregi. Hap îi arătase cum să o facă, pas cu pas.

Se uită în jur, strigă din nou după un doctor. În haosul care domnea peste tot, nu primi nici un răspuns.

Dezinfectă partea anterioară a gâtului soldatului, luă bisturiul și făcu o incizie, deschizând o cale directă pentru aer în traheea lui. Sângele se adună la marginile inciziei; ea îl șterse și introduse un tub traheal.

El icni trăgând aer în piept, apoi îl expiră, calmându-se.

Ea lipi tubul la locul lui, luă o rolă de pansament și reveni la rana de la piept.

– Unde naiba e un doctor? strigă ea.

Zgomotul din sala de operații era asurzitor. Perfuzii și sticle, instrumente și cărucioare se prăbușiră pe podeaua de ciment. Luminile pâlpâiră. Răniții curgeau în valuri de la triaj în sala de operații.

Noul doctor se strecură în sală, alunecând pe podeaua însângerată, aproape căzând. Purta vesta antiglonț și cascheta.

– Căpitane Morse. *Mark.* Am nevoie de tine.

El se holbă la ea, fără să pară că înțelege.

– *Acum!* strigă ea.

El se uită la rana din pieptul soldatului.

– Rahat!

Frankie știa cum se simte doctorul. Din nefericire, nu era timp pentru a-i spune acest lucru. Acest soldat rănit avea nevoie de ajutorul lui, și asta imediat.

– Uită-te la fața lui, doctore! Uită-te la el! Uită-te la specialistul Glenn Short!

Privirea tânărului doctor se mută încet în sus spre fața lui Frankie; ochii lui erau larg deschiși și plini de teamă. Ea dădu din cap, cu înțelegere, și spuse:

– Uită-te la el!

– Anestezie, strigă Frankie, chemându-l pe anestezist lângă ei. Haide, doctore, spuse ea, cât timp pacientul era anesteziat. Spală-te, pune-ți mănușile! Poți face asta. Aici facem găuri mici din altele mai mari, nu-i așa? Haide...

Atacul continuă atât de mult timp, că Frankie își scoase în cele din urmă vesta și cascheta prea mare, și nu mai tremură la fiecare sunet de explozie sau șrapnel.

Timp de ore întregi, spitalul de evacuare fu inundat de răniți; salonul preoperator, urgențele, sala de operații, terapia intensivă și pavilionul vietnamezilor erau pline de paturi din perete în perete, și toate erau pline, dar, în cele din urmă, ajunseră la finalul asaltului. Toți răniții fuseseră operați. Acum Frankie stătea în mijlocul sălii, ștergându-și transpirația de pe frunte și uitându-se la doctorul Morse, care termina ultima operație. Știa că avea să cadă epuizat curând, că urma să înceapă să tremure, incapabil să se oprească, dar el continua încă. Asta însemna că era din materialul potrivit pentru Vietnam.

– McGrath, strigă un infirmier din pragul ușii. Cineva vrea să te vadă afară. Urgent.

Frankie alergă din sala de operații și-l văzu pe Rye stând afară, acoperit de sânge și noroi.

– Ești rănit?

– Nu e sângele meu. El o trase în brațe și o ținu strâns. Ești bine, spuse el tremurând, și apoi, mai sigur pe sine: Ești bine. Se trase în spate și se uită țintă la ea. Am auzit că ați fost loviți direct și nu m-am putut gândi decât la tine. Am crezut... Am vrut să mă asigur că ești bine.

Îi dădu drumul, dar ea nu se trase în spate. Se simțea așa de bine să fie în brațele lui, să fie alinată, chiar și pentru un moment.

– Doar o altă zi la Seventy-First, spuse ea, încercând să zâmbească.

– Haide, Frankie, spuse el. Te scot de aici.

– Nu există alt loc, răspunse ea obosită.

El o prinse de mână și o duse departe de sala de operații.

Complexul era o harababură plină de fum, urât mirositoare. Ceva de lângă Parc ardea, luminând cerul care avea să se întunece din nou curând.

Rye spuse:

– Nu am văzut nicicând o astfel de noapte.

Frankie începu să răspundă ceva – nu știa ce – când auzi un soldat gemând de durere. Strigă:

– Infirmier! și alergă în direcția morgii, unde erau șiruri întregi de cadavre acoperite cu pânză.

O pereche de sanitari obosiți se ocupau de acestea, verificând plăcuțele de identificare și băgând corpurile în saci.

Undeva în stânga era o singură targă, așezată pe două capre. Văzu sânge curgând de pe marginea ei și prin fundul acesteia; auzi pacientul gemând din nou.

– Westley, i s-a dat morfină acestui soldat? îl întrebă ea pe unul dintre sanitari.

– Da, doamnă. L-a văzut doctorul Morse. A spus că nu poate face mai mult.

Frankie dădu din cap și se duse la bărbatul de pe targă. Simți cum Rye i se alătură.

Nu mai rămăsese aproape nimic dintr-un bărbat care fusese întreg cu numai câteva minute în urmă. Pansamentele în care îi erau înfășurate trei dintre membre erau înecate în sânge. Sânge și noroi acoperiseră ce-i mai rămăsese din față. Frankie îi căută plăcuțele de identificare, să-l poată alina spunându-i pe nume.

– Hei, sold... Vocea i se înecă.

Soldatul Albert Brown.

– Hei, Albert, spuse ea cu blândețe. Ai venit să-mi arăți din nou fundul tău cel mișto?

Se aplecă peste muribund, abia mai mare decât un băiat, și-și puse mâna pe pieptul lui distrus. Capul lui se răsuci înspre ea. O privea cu un ochi. Știu că o recunoscuse când ochiul i se umplu de lacrimi.

– Sunt aici, Albert. Nu ești singur.

Îl ținu de mână. Era tot ce putea face pentru el în acest moment, să fie fata de acasă, pe care nu o avusese niciodată.

– Pun pariu că te gândești la familia ta, Albert. În Kentucky, nu-i așa? Ținutul burbonului și al bărbaților arătoși. Îi voi scrie mamei tale...

Frankie nu-și mai aducea aminte cum o chema pe mama lui. Știa, dar nu-și putea aminti. I se părea că mai pierduse ceva prin faptul că nu-și amintea. Albert încercă să vorbească. Orice ar fi vrut să spună, fu prea mult. Își închise ochiul; respirația îi deveni greoaie. Frankie îi simți ultima respirație prin propriii plămâni.

Și apoi el plecă.

Frankie scoase un oftat zgomotos și se întoarse spre Rye.

– Dumnezeule, sunt sătulă de asta!

Rye o luă în brațe și o cără prin tabăra care ardea, printre oamenii adunați împreună în grupuri, jelind ceea ce pierduseră. Popota era pe jumătate distrusă, la fel și birourile Crucii Roșii. Grămezi uriașe de ruine fumegânde aruncau scântei înspre cerul tot mai întunecat.

Ușa de la baraca ei era făcută bucăți în noroi.

Rye o cără înăuntru și o așeză pe patul îngust de campanie.

Ea căzu pe pat.

– Avem prea mulți începători pe aici. Aveam nevoie de Barb și de Ethel, și de Hap, și de Jamie în seara asta...

Rye se așeză pe marginea patului, mângâindu-i spatele.

– Dormi, Frankie!

Ea se sprijini de el.

– Pe mama lui o cheamă Shirley, șopti ea, amintindu-și prea târziu. Îi voi scrie.

La cât de epuizată și singură se simțea, i-ar fi fost ușor să se întoarcă spre Rye, să-l caute, să-l lase să o țină și să o aline. Alături de acest gând, veni dorul. Se întinse și închise ochii, aproape șoptind „Stai până adorm". Dar la ce bun?

Câteva ore mai târziu, când se trezi, el plecase.

*

Stars and Stripes numiră acest episod Ofensiva Tet: un atac masiv, coordonat de-a lungul întregii țări de către nord-vietnamezi, în primele ore ale lui 31 ianuarie 1968, cea mai sângeroasă zi a războiului din Vietnam, de până acum. Atacul distrusese ușile care ascunseseră fața secretă a războiului. Aparent, când Walter Cronkite[25] a raportat carnagiul Tet, el spusese în direct: „Ce naiba se petrece? Credeam că noi câștigăm războiul".

Dintr-odată, toți cei din mass-media întrebau *Ce naiba se petrece în Vietnam?*

În 2 februarie, LBJ folosi moartea drept o estimare a succesului Tet, afirmând că 10 000 de nord-vietnamezi muriseră, pe lângă numai 249 de americani. „Știu să număr", spusese președintele, implicând faptul că inimile oprite erau cele care contau (nici măcar nu pomenise de victimele sud-vietnameze).

249 de morți americani.

O minciună, Frankie era sigură, dat fiind numărul de morți la care fusese martoră doar aici, la Seventy-First, dar cine știa adevărul?

Dimineața următoare, Frankie stătea lângă patul unei tinere sud-vietnameze care fusese adusă noaptea târziu, arsă și în durerile facerii. Echipa făcuse tot ce putuse pentru a salva bebelușul, dar nu fusese posibil.

Femeia stătea ridicată în pat, ținându-și nou-născutul mort în brațele bandajate. Sub bandajele albe,

pielea îi fusese înnegrită, dar femeia nici măcar nu țipase când Frankie îi curățase carnea moartă. Scosese un sunet doar atunci când încercase să-i ia bebelușul.

O durere de nesuportat.

Atât de mulți morți, muribunzi și dispăruți.

Colega ei de baracă, Margie, se apropie de Frankie și-i oferi o cafea fierbinte. Cana îi tremura în mâna nesigură.

– Ești bine?

– Cum poate fi vreunul din noi bine? răspunse Frankie.

– Păi... ești deja aproape de plecare. Gândește-te! Mergi acasă.

Frankie dădu din cap. Abia așteptase să plece acasă, dusese dorul acestui moment, dar acum și-l imaginã, dintr-odată.

Coronado Island.

Mama, tata și clubul.

Cum avea să fie, de fapt, să locuiască acasă, cu părinții ei?

Cum putea trece de la alertele roșii și salvarea vieților la cuțite pentru unt și pahare de șampanie?

– Nu știu cum ne vom descurca fără tine, spuse Margie.

Frankie se întoarse și se uită la ea; ochii lui Margie erau roșii din cauza plânsului.

Tânăra asistentă nu era nici pe departe pregătită pentru ce avea să vină. Avea să fie cândva – probabil –, dar nu încă.

Nu mai era nici o asistentă cu experiența lui Frankie aici.

Cum putea părăsi acest spital și răniții – americani și sud-vietnamezi – care aveau nevoie de ea? Venise aici pentru a face o diferență, și Dumnezeu știa că încă

mai trebuiau salvate vieți. Oricât de mult ura uneori războiul, iubea mai mult meseria sa de asistentă.

3 februarie 1968

Dragă mamă și tată,

Această scrisoare este una dificil de scris, și sunt sigură că va fi dificil de citit. Îmi cer scuze în avans. Îmi doresc să fi putut ridica receptorul telefonului să vă sun, dar, credeți-mă, telefonul de aici nu ne este prieten.

Sună nebunește și absurd, dar mi-am găsit chemarea aici, în Vietnam. Iubesc ce fac, și chiar fac o diferență. După cum știți, războiul se întețește. Știu că mass-media și guvernul mint poporul american, dar sunt sigură că ați auzit de Ofensiva Tet.

În fiecare zi sosesc tot mai multe trupe, și mulți dintre ei sfârșesc răniți. Facem tot ce putem pentru a-i salva, și dacă nu pot fi salvați – ca Finley –, stau cu ei și-i țin de mână și îi asigur că nu sunt singuri. Le scriu scrisori mamelor, surorilor, soțiilor lor. Vă imaginați ce ar fi însemnat o astfel de scrisoare pentru noi?

Așadar.

Nu vin acasă luna viitoare. M-am înrolat pentru încă un an. Pur și simplu, nu-mi pot părăsi postul când bărbații de aici au nevoie de mine. Nu avem suficient personal experimentat aici.

Gata! Vă pot auzi țipetele. Dacă m-ați cunoaște acum, ați înțelege. Sunt asistentă de front.

Vă iubesc pe amândoi.

F.

17 februarie 1968

Dragă Frances Grace,

NU, NU, NU.

Răzgândește-te! Hai acasă! Fii în siguranță!

Ai putea fi rănită acolo. Destul! Haide acasă ACUM! Tatăl tău este extrem de nefericit de această idee, trebuie să adaug.

Cu multă dragoste,

Mama ta

1 martie 1968

Dragă Frank,

Bineînțeles că rămâi. Nu m-am îndoit de asta niciodată.

Ești puternică și cei de acolo au nevoie de tine.

Dumnezeu știe că și aici lucrurile sunt ciudate. Nixon și-a anunțat candidatura, iar polițiștii statali au folosit gaze lacrimogene pentru a opri un protest. Rahat! Nimic nu mai are sens.

Cu toate astea, viața continuă. Studiez Medicina veterinară și muncesc pe brânci. M-am înscris în orchestra locală și am început din nou să cânt la vioară. Ajută puțin, deși tot nu pot dormi bine.

Vino în vizită când te întorci în lume. Te aștept cu brațele deschise. Avem o iapă nouă care este de vis pentru începători. Nimic nu liniștește sufletul mai bine decât un galop în plin soare.

Cu drag,

Ethel

Într-o zi sufocant de fierbinte de la început de martie, Frankie își începu schimbul, obosită și agitată din cauza lipsei somnului.

Sala de operații nu fusese deosebit de plină în ultima săptămână – avuseseră suficient timp pentru jocuri și seri de filme și scrisori trimise acasă. Frankie își găsise timp pentru a sări într-un Huey care venise

cu provizii și se dusese la Quy Nhon pentru o după-amiază la cumpărături. Chiar și așa, era la limită, iritată, cerând prea mult de la cei din jurul ei. Nu ajuta deloc faptul că aveau prea puțin personal. Frankie știa că ar fi trebuit să apeleze la asistentele mai noi, în special la Margie, și să le îndrume, dar era epuizată. Și singură.

– Locotenent McGrath.

Se întoarse și îl văzu pe căpitanul Miniver, asistenta-șefă de la Seventy-First, care ținea la piept un dosar, având o postură rigidă, cu spatele atât de drept precum cerea regulamentul.

– Locotenent McGrath.

– Da, căpitane?

– Am fost informată că nu ți-ai luat perioada de R&R în turul acesta. Iar următorul tău tur începe în două săptămâni.

– Cine m-a pârât?

– Cineva căruia îi pasă de tine, evident. O păsărică.

– Barb.

– Care Barb? Zâmbi. Oricum, îți ordon să pleci! Am itinerarul tău chiar aici. Un hotel pe plajă la Kauai sună minunat. Este un zbor mai lung, dar acolo vor fi mai puțini soldați care să caute să-și facă de cap.

– E nevoie de mine...

– Nimeni nu este imposibil de înlocuit, McGrath. Te-am urmărit. Am primit rapoarte despre nivelul de ticăloșie pe care l-ai atins în ultimul timp. Este impresionant. Expresia ei se înmuie. În ea, Frankie văzu înțelegere. Ai nevoie de o pauză.

– Crezi că un pic de hula o să mă vindece?

– Nu-ți va face rău. Oricum ar fi, pleci mâine. Iată itinerarul. Du-te! Odihnește-te! Bea cocktailuri cu umbrelușe! Dormi! Ți-ar putea salva viața, McGrath. Crede-mă! Am fost și eu în locul tău. Toți putem ceda.

CAPITOLUL 16

După mai mult de 22 de ore de călătorie, Frankie se trezi în holul hotelului Coco Palms, de pe insula Kauai, și se cază. Odată ajunsă în cameră, fără să se mai deranjeze să facă duș, trase draperiile și se trânti pe cel mai moale pat pe care îl simțise vreodată, și adormi.

Când se trezi, auzi ciripitul păsărilor.

Păsări.

Ciripind.

Fără explozii de mortiere, fără șrapnel lovind pereții, fără miros de sânge sau rahat, sau fum în aer, fără țipete, fără elicoptere Dust Off huruind deasupra ei.

Căpitanul avusese dreptate; Frankie avea nevoie de acest respiro.

Rămase întinsă în pat, simțindu-se pe jumătate adormită într-un mod minunat, ascultând ciripitul neașteptat al păsărilor, surprinsă să vadă că era trecut bine de prânz. Împrospătată și plină de energie, se ridică din pat și dădu laoparte draperiile grele, alb cu galben, cu un imprimeu cu gardenii, și văzu Kauai pentru prima dată.

Uau!

Plajele din California erau magnifice, puternice, nesfârșite și uimitoare, dar aceasta... aceasta avea o frumusețe intimă, înecată în culori scânteietoare – nisip auriu, iarbă verde intens, cerul albastru-închis, flori de bougainvillea de un mov vibrant. Deschise fereastra și se aplecă, sorbind ziua minunată și

luminoasă de afară. Aerul mirosea dulce a flori și a apa sărată a oceanului. Pe un petic neted de iarbă, palmierii creșteau în grupuri mici.

Făcu o baie fierbinte lungă și luxuriantă, folosind un săpun care mirosea a cocos, și-și spălă și uscă părul, văzând pentru prima dată cât de mult îi crescuse. Petrecuse luni la rând tăindu-l la întâmplare, așa cum ar fi făcut cu niște buruieni crescute aiurea, tăind părțile care îi împiedicau privirea, ceea ce o făcuse să ajungă să aibă un breton inegal.

Din fericire, avea cu ea o pălărie. Nu era la modă, de fapt era chiar opusul, dar pălăria aceasta de culoare oliv devenise obiectul ei preferat aici în 'Nam, aproape un companion, și-i proteja ochii de soare. Era decorată cu o duzină de insigne și petice, daruri primite de la pacienții ei. Fiecare avea emblema unei unități militare. Screaming Eagles, Seawolves, Big Red One.

Se îmbrăcă cu costumul ei de baie decolorat, din două piese, un tricou și pantaloni scurți, observând că toate aveau petele roșietice cauzate de solul din Vietnam. Pentru prima dată în luni bune, se obosi să se machieze – rimel, ruj și fard de obraz. Se încălță cu sandale, își puse ochelarii de soare, luă un prosop din baie și coborî în hol. Deși îi era foame – stomacul îi chiorăia sonor –, avea mai multă nevoie de aer proaspăt. De aer proaspăt și de sunetul valurilor. De puțin nisip între degetele de la picioare, de plutit în apa sărată.

Ieși din hotel și trecu prin grădina atent îngrijită, printre palmierii care se unduiau în jurul ei. Trecu strada liniștită și păși pe nisip. A doua zi avea să-și aducă aparatul foto și să fotografieze frumusețea din jurul ei.

În această zi însorită, localnicii și turiștii umpluseră plajele: familii pe pături; părinți care își supravegheau

cu grijă copiii, dintre care unii erau goi, dar care zâmbeau cu toții larg. Erau bărbați cu părul lung, purtând la gât coliere cu simbolul păcii, și câțiva bărbați în pantaloni scurți kaki, cu părul tuns regulamentar, stând la un bar din piatră vulcanică, cu acoperișul din stuf. Deasupra acestuia stătea scris: „FRUCTE DE MARE ȘI COCKTAILURI".

Ceva mai departe, în ocean, văzu copii care făceau surf, călărind valurile. Acest lucru o făcu să se gândească la Finley și să-i fie un dor acut de el. „Ăsta e valul tău, păpușă. Vâslește mai tare!" Expiră lung; acest proces devenise un fel de a-și lua rămas-bun, de a-și elibera durerea suficient cât să poată merge mai departe.

Se dezbrăcă în costumul de baie și intră în apă. Era mai caldă decât cea cu care se obișnuise în California, dar tot răcoroasă. Pe suprafața apei strălucea soarele. Înotă dincolo de valurile mici care se grăbeau spre mal, și se lăsă să plutească pe valurile calme din larg.

Cu ochii închiși, aproape că se simțea din nou tânără, o fată plutind pe valuri, cu soarele încălzindu-i pielea.

În cele din urmă, ieși din apă și găsi un petic de nisip – era numai ea acolo, fără nimeni în jur – și își întinse prosopul.

Cu ochii protejați de pălărie și de ochelarii mari și rotunzi de soare, se lăsă să plutească în brațele somnului; adormi profund și se trezi când soarele cobora deja de pe cer. Se ridică în coate, își ridică și picioarele, îndoindu-și genunchii, și privi marea. În minte ai apărură imaginile prețioase, ea cu Finley făcând surf, Finley făcându-i cu mâna, spunându-i să țină pasul. Ei doi pe plajă, țopăind inconfortabil pe spatele cailor închiriați, Finley mormăind ceva despre bijuteriile de familie. Și apusurile pe care le priviseră

împreună, în timp ce-și depănau visurile copilărești și vorbeau despre viitor.

– Pot să-ți cumpăr ceva de băut, doamnă?

Frankie se scutură de trecut și-și ridică privirea. În fața ei stătea un tânăr, fără cămașă, purtând pantaloni scurți kaki și o centură militară. În partea stângă, în jumătatea de sus a pieptului, avea un tatuaj cu SEMPER FI. Frankie putea spune, după ochii lui, că fusese în Vietnam, poate undeva în junglă. Se întrebă cât timp aveau să aibă bărbații privirea aceea hăituită. Ura să-l dezamăgească.

– Îmi pare rău, marinare. Am venit aici pentru a mă bucura de liniște. Ai grijă de tine!

El se întoarse, fără îndoială căutând cu privirea o altă fată pe care să o abordeze.

Frankie începu să simtă usturimea unei arsuri solare și observă cât de roz îi erau picioarele. Cât de mult stătuse acolo?

Auzi pe altcineva care venea în direcția ei. Ar fi trebuit să se îndepărteze și mai mult pe plajă, departe de bar. De data asta nu-și ridică privirea.

– Sunt bine singură, mulțumesc.

– Ești?

Se uită încet în sus, coborându-și ochelarii mari de pe ochi.

Rye.

El stătea relaxat, cu mâinile împreunate în spate. Purta o pereche de pantaloni scurți multicolori și un tricou albastru-deschis pe care scria I LOVE TO SURF, dar nimeni nu l-ar fi luat drept un surfer, nu cu postura sa militară și mușchii bine făcuți și părul atât de scurt.

– Ce mai coincidență, spuse Frankie.

– Nu e o coincidență. Am muncit din greu să-ți fac rost de o permisie pentru R&R.

– Deci tu ești păsărica ce m-a turnat la căpitan. De ce?

– Ca să te văd.

– Rye, ți-am spus...

– Am rupt logodna.

Acest lucru o făcu să se oprească.

– Ai rupt-o?

– Nu m-am mai putut preface, nu după Tet. Viața e scurtă, și... Se opri o clipă. Există ceva între noi, Frankie. Spune-mi că tu nu simți asta, și plec.

Frankie se ridică în picioare în fața lui.

– Spune-mi că nu mă vrei.

Felul în care spusese acest lucru dezvăluia o vulnerabilitate neașteptată. Nu avea cum să flirteze cu el, sau să-l mintă.

– Nu pot spune asta, zise ea pe un ton egal.

El expiră, ușurat.

– Iei cina cu mine în seara asta?

Ea știa că el nu voia doar o cină; dar și ea voia mai mult. Dar totuși, el era Rye Walsh, care încălca regulile și care îi făcuse fratele să dea de necazuri de mai multe ori (nu că Finley ar fi avut nevoie de prea mult ajutor în această privință), și ea știa că nu ar fi fost în siguranță cu un bărbat ca el. Dar era ofițer, și, spera ea, un gentleman.

– Ai rupt logodna? Juri?

– Jur că nu sunt logodit.

Frankie se uită țintă la el, simțind o scânteie de entuziasm, ca și cum s-ar fi trezit la viață după o hibernare îndelungată.

– Cina este o idee minunată.

Frankie stătea la rând la telefonul cu plată de treizeci de minute. În ultimul an, sunase acasă doar de două ori: de Crăciun și de ziua mamei ei.

Barb răspunse la al doilea apel, părând obosită și distrasă.

– Alo?

– Barb! Sunt eu.

– Frankie! E atât de bine să-ți aud vocea!

Frankie se sprijini cu coatele de raftul metalic de dedesubtul telefonului. Pe acesta erau pregătite câteva monede de un sfert de dolar, frumos aranjate. Spera că aveau să-i ajungă. Nu știa cât de scump putea fi acest telefon.

– Sunt în Kauai, pentru permisia mea R&R.

– Stai! Vin și eu!

– În mod normal aș profita de oferta ta, dar... Aruncă o privire în jur, pentru a se asigura că nu o auzea nimeni. Rye Walsh e aici.

– Tipul cel șmecher?

– A rupt logodna. Poate pentru mine. Lucrurile stau așa: am nevoie de un sfat. Ce fac dacă vrea să facem sex?

– Îți garantez că vrea să facă sex. Poți să-mi spui că sunt telepată. Dacă n-ai fi o reprezentantă atât de bună a școlilor catolice, și tu ai vrea același lucru.

– Vreau. Adică, așa cred. Dar am nevoie de sfaturi practice.

Operatoarea interveni, cerând mai mulți bani. Frankie introduse restul monedelor pe care le avea.

– Folosește metode de contracepție, spuse Barb. Va trebui să te mulțumești cu prezervativele. Asta dacă nu ai o verighetă falsă.

– Poftim?

– Nu-i vor da unei femei singure pilule contraceptive. Nici nu vreau să încep să discut despre rahatul ăsta, dar dacă te prefaci că ești căsătorită, le poți obține. Nu că ar funcționa până diseară. Așa că, mda. Prezervative. Ia cât de multe.

– Vorbesc serios, Babs. Trebuie să știu cum merg lucrurile pas cu pas.

– Ați făcut educație sexuală la școala aia a voastră, nu? Și la cea de asistente...

– Taci! Ajută-mă! Ce fac...

– Crede-mă, Frankie! Tipul ăla știe totul despre sex. Încearcă doar să nu fii tensionată și nu te aștepta la prea mult prima dată. Poate să te doară puțin.

– Nu-mi dai prea multe detalii.

– Bun. Rade-te pe picioare și sub braț. Poartă lenjerie sexy, spuse Barb, râzând. Oh! Și fii îndrăzneață! Nu ca o domnișoară. Și nu-l crede dacă îți spune că te iubește.

– Poftim? De ce...

Legătura se întrerupse.

Frankie ieși din hol și chemă un taxi, care o duse în micuțul oraș Lihue. Acolo își tunse părul până la nivelul bărbiei și-l aranjă într-un bob pe o parte, apoi își cumpără o rochie de mătase cu un imprimeu roșu cu alb, împreună cu o eșarfă asortată și sandale albe, cu toc.

Întoarsă la hotel, urmă sfatul lui Barb și se rase cu grijă, dându-și apoi cu loțiune pe pielea arsă de soare.

În baia hotelului, uitându-se țintă în oglinda opalescentă, de forma unei scoici, care atârna deasupra unei chiuvete mari, cu aceeași formă, abia se recunoscu. Coafeza redase din nou strălucirea părului ei negru, iar noua tunsoare îi scotea în evidență ochii albaștri și linia fermă a maxilarului. Încă avea un aer de tristețe – tristețea pe care o învățase în Vietnam. Se întrebă dacă aceasta avea să dispară vreodată. Dar felul în care arăta avea și un aer plin de entuziasm tineresc. Speranță. Uitată de mult și niciodată luată drept ceva sigur de acum înainte.

La 18.30, plecă din cameră și coborî la parter. Tavanul holului hotelului se arcuia mult deasupra capului ei, asemenea navei unei biserici.

Intră în sala de mese în aer liber. Dincolo de pereții ridicați pe jumătate, văzu lagunele umbrite lângă care ardeau torțe. Cocotierii se unduiau în vânt, șoptind, umbre negre pe cerul violet. Undeva, cineva cânta la ukulele.

Cele mai multe mese erau ocupate de turiști, care vorbeau, râdeau și fumau. Acest lucru îi aminti brusc faptul că, în timp ce ea era în Vietnam, lumea își continuase viața. Copiii se duseseră la școală, părinții se duseseră la muncă; nu toată lumea trăia și respira războiul. În 'Nam, era ușor să auzi despre protestele care aveau loc în America și să crezi că toată lumea ardea steaguri și protesta pentru pace; aici, era evident că cei mai mulți oameni își văzuseră în liniște de viețile lor, evitând extremele periculoase ale fiecărei tabere.

Îl văzu pe Rye așezat la o masă liniștită, dintr-un colț în spate.

O hawaiiană drăguță, îmbrăcată într-un muumuu[26] lung până la pământ, purtând un lei[27] parfumat în jurul gâtului, o conduse prin restaurantul aglomerat.

În timp ce se apropie de masa lui, Rye se ridică în picioare, așteptând ca ea să se așeze înainte de a-și relua locul.

Îi oferi un lei minunat, făcut din flori mărunte, albe și galbene.

– Sunt flori de ghimbir alb.

Parfumul era amețitor.

– Pot să vă aduc un cocktail? întrebă ospătărița după ce Frankie se așeză. Poate un mai tai? Proprietara hotelului, doamna Guslander, crede că este cel mai bun cocktail din lume.

Frankie încuviință din cap.

– Da. Mulțumesc.

– Eu vreau un Jameson cu gheață, spuse Rye.

Ospătărița plecă, lăsându-i singuri.

Lumânarea din centrul mesei își trimitea în sus lumina aurie. Ospătărița se întoarse cu cele două băuturi și cu meniuri.

Mai Tai-ul era dulce, acrișor și tare. Frankie se jucă cu umbreluța roz cu care era decorat. O ridică și mâncă cireașa confiată, foarte dulce, și ananasul care garniseau băutura. Știa că această cină cu el însemna ceva, poate totul, dar se simțea ciudat. Putea să-și bage mâna în pieptul unui bărbat și să-i prindă inima, dar uitase cum să facă conversație mărunță.

Rye se uita în paharul lui, jucându-se cu cuburile de gheață.

– Gheață, spuse Frankie, doar pentru a spune ceva. Nu o voi mai lua niciodată drept ceva sigur.

– Sau o baie fierbinte.

– Sau așternuturi uscate.

Apăru ospătărița, care le luă comanda și dispăru din nou.

Frankie își dădea seama că și el era nesigur. Se cunoșteau doar superficial, și acum el rupsese logodna pentru ceva ce putea să nu însemne nimic.

Ospătărița le aduse două cocktailuri de creveți.

Frankie înmuie un crevete plin, rozaliu în sosul picant și luă o mușcătură, mestecând încet.

– Îți amintești de noaptea petrecerii de rămas-bun a lui Finley?

– O petrecere de rămas-bun înainte de Vietnam, spuse el. Era o altă lume.

– Pe atunci nu știam.

El bău din paharul său.

– Nu, zise apoi încet. Nu știam.

– Ai discutat vreodată cu Finley despre Vietnam? Ați discutat cu adevărat?

Rye își feri privirea pentru o secundă; în ezitarea lui, Frankie văzu regret.

– Eram la Annapolis, spuse el. Totul era despre ce tare e Marina. Și el credea asta. Voia să-l facă pe tatăl vostru mândru de el. Știu asta.

– Mda, spuse Frankie. Tata. Peretele eroilor. Ne-am întâlnit acolo, la petrecere.

Rye zâmbi la această amintire comună.

– Amândoi ne ascundeam.

– Tu de ce te ascundeai?

– Sunt un băiat sărac din Compton. Nu știam cum să mă port acasă la voi, cum să mă îmbrac. Nimic. Și...

– Ce?

– Dacă tot ne spunem secretele, te-am urmărit pe tine până în birou.

– Glumești!

– Voiam să te invit la Ring Dance în ’65. Ți-a spus vreodată Fin asta?

– Nu.

– Mi-a cerut să nu o fac, a spus că ești prea bună pentru cineva ca mine. Zâmbea spunând asta, dar am știut că vorbește serios. Am sfârșit amândoi invitând... câte un tip diferit de fată, să spunem.

– Tipul care nu se dă înapoi de la a aburi geamurile unei mașini parcate, spuse Frankie, zâmbind. Asta sună ca Fin.

– Știam că avea dreptate. Nu aveam nimic în comun cu o femeie ca tine. Cu toate astea, te-am urmat în birou în seara aceea, mă gândeam să-ți fur un sărut, dar mi-am dat seama că nu ești pregătită. Și acum...

– Iată-ne, spuse Frankie, înțelegând.

Trecuseră prin greutăți – moarte peste tot în jur – pentru a fi aici, sorbind cocktailuri pe o insulă

tropicală. Însemna acest lucru ceva?

Cum puteau ști, dacă nu îndrăzneau să înceapă?

Întâi trebuiau să se cunoască. Așa că ea spuse:

– Povestește-mi despre familia ta. Ai frați?

– Ah. Ne jucăm de-a douăzeci de întrebări. Bună idee! Nu am frați. Mama a fost profesoară de engleză. I-a plăcut la nebunie Yeats. Bătrânul meu locuiește încă în Compton. A cumpărat casa în anii '30, crede că orașul a luat-o razna în jurul lui. Este proprietarul unui atelier auto, Stanley și Mo, deși nu există nici un Mo; nimeni nu l-a putut suporta prea mult, nici măcar propriul frate.

Ospătărița apăru lângă masa lor, se opri și apoi spuse:

– Îmi pare rău să vă deranjez, domnule, dar este un domn la bar. Vă solicită puțin timp.

În spatele ei, la barul întunecat din piatră vulcanică, un bărbat mai în vârstă, îmbrăcat cu un costum demodat și cravată, se uita înspre ei, făcându-le cu mâna.

– Desigur, răspunse Rye.

Bărbatul se apropie de ei cu un mers șchiopătat, lent. Era înalt și slab, și purta un costum scump de in, care părea să fie o mărime mai mare. Avea o mustață subțire și părul tuns scurt.

– Edgar LaTour, spuse el, cu un puternic accent de Louisiana. Căpitan. Armata Statelor Unite. Presupun că ești aici în permisie, îi spuse el lui Rye.

– Amândoi suntem, domnule. Aceasta este locotenent Frances McGrath. Asistentă. Eu sunt din Marină.

Edgar rânji.

– Ei bine, nu ți-o iau în nume de rău, băiete. Vreau doar să vă mulțumesc pentru ce faceți voi, băieți – și fete – pentru a lupta împotriva comunismului. Este o

lume dură, și trebuie să știți că mulți dintre noi vă apreciem sacrificiul. M-aș simți onorat să vă fac cinste cu cina.

– Nu este neces...

– Nu este necesar, dar este vorba de onoarea mea. Și, doamnă, o femeie ca tine mi-a salvat viața în Franța. Fii binecuvântată!

La câteva momente după ce bărbatul plecă, ospătărița le aduse antreurile – miel rumenit la foc de lemne, mazăre și chiftele din cartofi, înmuiate în unt. În timpul mesei, vorbiră despre speranțele lor pentru viața de după Vietnam, despre prietenii pe care și-i făcuseră aici, despre protestele care aveau loc acasă.

Când cina luă sfârșit – după o minunată porție de desert Baked Alaska[28] – Rye luă coșul de picnic de la picioarele sale și îi oferi brațul lui Frankie. Ieșiră din restaurant, pe lângă un trio de femei care dansau hula în hol, pe dulcea melodie scoasă de ukulele.

Afară, terenul aparținând hotelului se transformase într-un spectacol de umbre și lumini – provenind de la lună și de la torțele tiki. Se simțeau înconjurați de parfum și sunete – ghimbir dulce și frangipani, și o briză caldă, ușor sărată.

Torțe tiki aprinse erau așezate în mijlocul terenurilor atent îngrijite. Valurile lagunelor se loveau încet de maluri, în timp ce ei treceau peste podurile arcuite.

Rye o conduse pe plajă, unde găsi un loc retras, perfect, departe de baraca cu gustări, și deschise coșul pe care îl adusese cu el. O pătură. Câteva lumânări în suporturile lor, o cutie de chibrituri, o sticlă de șampanie și două pahare. Le aranjă pe toate pe nisip și-i turnă un pahar cu șampanie.

– Ai venit pregătit, spuse ea, nesigură dacă se simțea plină de romantism sau manipulată. Până la urmă

câștigă romantismul.

– Întotdeauna, răspunse el, zâmbind. Am fost cercetaș.

– Adevărat?

– Nu, râse el. În cartierul în care locuiam eu nu se prea punea mare preț pe asta.

Se așezară pe pătură; amândoi se uitară în sus, la Calea Lactee. El îi arătă constelații, spunându-i povestea fiecăreia.

La jumătatea acestor povești, Frankie se întoarse spre el pentru a-l întreba ceva, exact în momentul în care și el se întoarse spre ea.

Se uitară unul la altul, fără a scoate nici unul nici un cuvânt, apoi Rye se aplecă încet în față, cu privirea întrebătoare.

– Pot să te sărut, Frankie?

Ea dădu din cap.

Rye se aplecă înspre ea; ea îl întâlni la jumătatea drumului. Abia în ultima secundă, când buzele lui le atinseră pe ale ei, își aminti să închidă ochii. Sărutul continuă și continuă, până când ea îi simți mâna alunecându-i pe spate, ghidându-i corpul în jos, pe nisip. Se întinseră pe pătură, mișcându-se împreună fără a scoate nici un cuvânt.

Ea se aștepta ca el să o mângâie pe sub rochie sau să o sărute pe gât, să ceară mai mult, așa cum făcuseră mereu băieții pe care îi cunoscuse, dar el nu o făcu. Părea mulțumit să o sărute adânc, aducând-o aproape de un extaz de care ea nu știuse că există și care o făcu să se simtă amețită de dorință, și totuși el rămase un gentleman.

Pentru prima dată, ea era cea care voia mai mult.

În toată lumea, în tot universul, ajunseseră cumva împreună, la jumătate de lume distanță, și părea să fie mâna destinului.

Ea se trase în spate și se uită la el. Din copilărie, fusese învățată că acest tip de dorință era imoral, greșit, un păcat, dacă se întâmpla în afara căsătoriei.

– Putem aștepta, spuse el.

– În șase zile ne întoarcem în Vietnam. Se gândi la piloții de elicopter pe care îi îngrijise în sala de operații. La Fin, și la Jamie, și la durerea provocată de pierdere. Nu vreau să aștept.

– Ești sigură?

– Da. Se uită la el. Speriată, dar sigură. Nu știu ce trebuie să fac.

– Știu eu.

Rye îi sărută bărbia, gâtul, umflătura sânilor. Îi deschise fermoarul de la spatele rochiei, coborându-i-o lent de pe umeri, făcându-i pielea să se înfioare.

Cumva reușise să-i desfacă sutienul fără ca ea să știe, iar Frankie îi simți gura pe sânii ei.

– Oh, Dumnezeule, șopti ea.

El continuă să o sărută, să o atingă, să îi trezească trupul la viață. Ea se împotrivi pentru o clipă, încercând să reziste; se simțea ca și cum s-ar fi deșirat.

– Relaxează-te, iubito, spuse el, trăgându-i rochia mai jos, apoi chiloții, până când rămase goală în lumina stelelor, tremurând.

Undeva adânc în trup, simțea o zbatere dureroasă.

– Vreau să te ating, spuse ea.

El îi zâmbi și își dădu jos tricoul.

– Speram să spui asta.

Frankie întinse mâna spre el, nesigură de ce să facă și cum să o facă.

Fii îndrăzneață!

Dragă Barb,

Am timp numai să îți trimit o vedere.

Sexul a fost minunat. Am fost îndrăzneață. Și ai avut dreptate. El știa ce face.

F.

Frankie deveni o nouă versiune a ei în patul lui Rye. Își petrecură zilele și nopțile explorându-și trupurile, învățând semnalele celuilalt și ascultând. Frankie își descoperi o pasiune atât de profundă, încât timiditatea îi dispăru, dizolvând regulile bunei-cuviințe și redefinind-o. Dorința ei pentru el părea să nu aibă sfârșit, era fără limite și disperată.

Acum stăteau întinși pe o plajă pustie, sub o stâncă hotărâtă să coboare peste ei. Localnicii o numeau Plaja secretă, iar numele era unul potrivit. Erau singurii oameni de pe această plajă uluitoare, cu nisip alb. Valurile se izbeau de țărm, mugind, în timp ce pescărușii se roteau pe deasupra capetelor lor, picături albe desenate pe cerul albastru, lipsit de nori. Apa era prea agitată pentru a înota în ea, așa că se mulțumeau să stea întinși lângă țărm.

Adormiseră la umbră pentru un timp, ținându-se de mână, în timp ce picioarele goale li se atingeau. Frankie deja nu mai putea dormi fără să-l atingă.

Frankie nu știa cât de mult dormiseră, dar când se trezi, soarele începuse să apună. Se rostogoli, odihnindu-se cu bărbia pe pieptul lui.

Rye o sărută și făcură dragoste din nou, în felul devenit deja familiar pentru Frankie, la început încet, crescându-și dorința până la paroxism, apoi izbind, icnind, cu o furie cutremurătoare, care îi lăsa pe amândoi fără răsuflare și fără energie.

După ce terminară, ea se uită țintă la el, incapabilă să își mute privirea, încă fără să-și fi recăpătat răsuflarea. Nisipul se lipise de fața lui bronzată și de genele întunecate. Fiecare moment petrecut cu el se contopi într-o greutate care îi apăsa inima, și-și dădu seama brusc, dintr-odată, cât de mult schimbase

pasiunea lucrurile. Rye îi putea zdrobi inima în feluri pe care nu și le imaginase vreodată.

– Este totul real, Rye? îl întrebă ea. S-a întâmplat atât de repede. Nu am suficientă experiență...

– Nu am simțit niciodată așa, răspunse el. Pe cinstea mea. Tu... mă distrugi, Frankie.

– Slavă Domnului, spuse Frankie încet.

Dragoste adevărată. Nu știuse până acum, în această secundă, că o așteptase întreaga viață, păstrându-se pentru ea, crezând în ea chiar și în mijlocul războiului.

În ultima lor zi pe insulă, Frankie și Rye rămaseră în pat întreaga zi. Când începu în sfârșit să se lase seara, făcură duș și se îmbrăcară pentru cină, apoi merseră la restaurant, unde încercară să păstreze fluxul conversației, dar din când în când, fiecare cădea pe gânduri.

După cină, luară cu ei cocktailurile și se duseră pe plajă.

O jumătate de lună, drapată în nori cenușii, diafani, arunca o lumină argintie pe plajă. Un val de spumă palid se lovea de țărm, urcând spre ei și coborând înapoi în ocean.

– Vreau să te văd cât mai mult înainte să pleci, spuse Rye.

– Să plec?

Frankie se uită la el.

– Pleci acasă în câteva săptămâni, nu? În ajunul Crăciunului i-ai spus lui Coyote că ți-au sosit ordinele de lăsare la vatră pentru luna martie. Știam că nu avem prea mult timp împreună.

– M-am reînrolat, spuse ea.

El se trase în spate, dându-i drumul.

– Poftim? Nu pleci acasă? Războiul escaladează, Frankie. Statele Unite nu pot admite înfrângerea, așa

că lucrurile se înrăutățesc...

– Știu toate astea, Rye. De aceea m-am reînrolat. Au nevoie de mine.

– Nu. *Nu.*

Rye părea aproape furios. Frankie îl iubea pentru că era îngrijorat din cauza ei.

– Nu așa facem lucrurile să meargă, Rye.

– Ce lucruri?

– Noi. Am fost crescută să fac ce mi se spune, și asta e o prostie. Așa că hai să nu ne spunem unul altuia ce să facem! În regulă?

Era evident că el se lupta cu această idee.

– Pot să spun că mă sperie? Sunt un șovin dacă recunosc că vreau să te știu în siguranță?

– Vom fi împreună.

– Împreună în Vietnam, spuse el aspru. Nu e ca și în Kauai.

– Haide, Rye! Ăștia suntem noi. Suntem credincioși propriilor principii. Eu cred în tine, în datoria ta, în onoarea ta. Tu crezi în mine?

Văzu cum aceste întrebări îi spulberau rezistența.

– Bine, atunci.

– Vom avea o poveste de dragoste minunată în timpul războiului, pilotul și asistenta, ținându-se de mână în timp ce se feresc de gloanțe.

– Ai văzut prea multe filme.

– Spune-mi doar că mă iubești! Vom trece prin asta și vom merge acasă împreună.

El o privi țintă, părând trist și speriat, mândru și puțin furios.

– Nu mai ai cum să scapi de mine acum, McGrath. Presupun că va trebuie să mă reînrolez și eu. Nu-mi las fata aici, fără mine.

CAPITOLUL 17

În drumul înapoi spre Pleiku, într-un elicopter, zburând peste ținutul muntos central, Frankie auzi răpăitul familiar al armelor de foc. Elicopterul făcu manevre evazive, aplecându-se atât de tare pe partea stângă, încât ea alunecă în Rye. El o cuprinse cu brațul, ținând-o strâns.

– Ține-te bine, iubito! Lui Charlie nu-i place pasărea noastră, strigă el, pentru a se face auzit peste zgomot.

Își scoase cascheta din geantă și i-o puse pe cap lui Frankie, strângându-i chingile sub bărbie. Ea îi zâmbi.

– Oh, asta chiar că-mi va salva viața.

El râse.

– Lasă-mă să fac pe eroul, bine?

Mai târziu, în timp ce elicopterul cobora spre heliport, Rye o trase pe Frankie aproape de el și o sărută. Frankie își desfăcu cascheta și i-o dădu înapoi. Cu o ultimă privire, își întipări zâmbetul lui în memorie, își luă geanta de voiaj și sări din elicopter; rămase apoi pe heliport, uitându-se după elicopterul care se îndepărta.

– Ai grijă de tine, Riot!

Rye se așezase în ușa deschisă, lângă mitralior, zâmbindu-i lui Frankie în timp ce elicopterul se ridica în aer. Îi strigă ceva ce ea nu putu auzi. Îi făcu apoi un semn de la revedere cu mâna.

Elicopterul vină brusc într-o parte, se îndreptă spre nord și coborî aproape de perdeaua junglei.

Poc-poc-poc.

Frankie văzu câteva scântei lovind peretele larg al elicopterului. Mitraliorul răspunse cu foc, în timp ce elicopterul vira din nou brusc.

Alte împușcături. Scântei. Răpăitul ritmic al mitralierei. Elicopterul Huey care făcea manevre de evitare. Dâre portocalii care pătau cerul.

Împușcăturile se opriră, lăsând ca tăcerea să se aștearnă peste junglă, netulburată decât de sunetul tot mai îndepărtat al elicelor.

În siguranță.

De această dată.

De acum încolo, până când ea și Rye aterizau înapoi în Statele Unite, știa că o parte din ea avea să se teamă mereu.

10 aprilie 1968

Dragă Frankie,

Nu știu cum să-ți scriu asta. Fratele meu, Will, a fost ucis săptămâna asta de poliția din Oakland. A fost o răfuială cu Panterele Negre. A fost împușcat de zece ori, deși se predase.

Sunt devastată. Mi-e inima bucăți. Sunt furioasă.

Am nevoie de cea mai bună prietenă a mea aici, cu mine, să îmi redea echilibrul.

Te iubesc,

B.

24 aprilie 1968

Dragă Barb,

Știu cum te doare. A pierde un frate este ca și cum ai pierde o bucățică din tine, din trecutul tău.

Îmi pare rău că ceea ce spun este inutil, nasol și nu e de-ajuns, dar ce altceva pot spune?

Dacă aș crede încă într-un Dumnezeu binevoitor, ți-aș trimite rugăciunile mele. Fii puternică pentru mama ta!

Găsește un mod de a-i cinsti memoria și de a-l ține minte.

Cu dragoste,

F.

16 iunie 1968

Dragă mamă și tată,

Nu-mi vine să cred că a mai fost asasinat un Kennedy. Ce naiba e în neregulă cu lumea? Lucrurile se înrăutățesc și aici. Moralul trupelor e la pământ. Cu asasinarea lui MLK[29] și Robert Kennedy, și protestele de acasă, toată lumea e furioasă ca naiba. Dacă vă întrebați cum putem pierde un război, imaginați-vă cum se simte acest lucru pentru cei care luptă. Iar LBJ trimite tot mai mulți copii neantrenați să lupte. Sălile de operații sunt mereu pline. Sunetul elicopterelor Dust Off care aterizează este deja unul constant. Înainte aveam zile libere sau momente liniștite în sălile de operații. Dar asta nu se mai întâmplă. Nu credeți tot ce citiți – băieții noștri mor în fiecare zi. Văd tot mai mulți soldați care dau buzna aici, cu mințile rătăcite, care nu mai știu de ei. Trec prin junglă, cu lunetiști pândindu-i de peste tot, calcă pe mine care îi aruncă la zece metri de camarazii lor. Este îngrozitor. Și da, unii dintre ei sunt drogați. Heroina are propria poveste de groază. Așa că în halul acesta ajung ei în cele din urmă la spital. Nu îi pot repara pe toți. Nimeni nu poate. Dar fac tot ce pot mai bine. Vreau ca voi să știți acest lucru. Fac o diferență aici și ajut la salvarea tuturor acestor vieți.

Mulțumesc pentru toate scrisorile și pentru pachetele trimise. Aș mai avea nevoie de film pentru aparatul foto. Și cine ar fi crezut că o să-mi lipsească batoanele Twinkies și Pop-Tart în războiul ăsta?

Vă iubesc,

F.

Într-o seară liniștită și înăbușitoare de 4 iulie 1968, Frankie stătea sub luminile strălucitoare din sala de operații, cosând o rană abdominală minoră. Masca și boneta îi erau ude de transpirație, care îi aluneca în jos pe spate. Temperatura trecea de 45°C. Când termină, își dădu jos mănușile însângerate și le aruncă la gunoi.

Doi soldați intrară împleticindu-se în sala de operații, desculți, cu picioarele pline de sânge, cărând între ei un alt bărbat, pe o targă. Bărbatul părea uscat, aproape mumificat. Ochii înfundați în orbite, obrajii supți, privirea fixă a muribunzilor, pe care Frankie învățase să o recunoască drept privirea celor care fuseseră prea mult timp în junglă, încercând să evite minele, căutându-l peste tot pe Charlie, în fiecare umbră, în fiecare ascunziș. Frica constantă transforma oamenii cu totul.

Frankie luă un teanc de măști și le împărți bărbaților.

– L-am cărat 50 de kilometri, spuse unul dintre ei. Am scăpat... prea târziu.

Așadar, prizonieri de război. Nu era de mirare că arătau atât de epuizați, atât fizic, cât și mental. Se zvonea că armata nord-vietnameză ținea prizonierii americani în cuști prea mici ca să poată sta în picioare în ele. Și îi torturau.

– Cât timp ați fost prizonieri?

– Trei luni, răspunse celălalt.

Acesta purta un colier făcut din degete și urechi amputate, legate pe un fir de piele. Trofee, probabil, luate de la paznicii lor nord-vietnamezi, atunci când evadaseră. Era ceva ce văzuse destul de des în ultimele luni, pe măsură ce luptele se intensificaseră. De asemenea, era ceva peste măsură de tulburător. Înfricoșător. Un semn al faptului că mințile soldaților erau la fel de distruse de acest război ca și trupurile lor.

Nu-și putea imagina prin ce trecuseră, sau ce făcuseră pentru a evada, sau cât de greu le fusese să-l care pe acest bărbat rănit pe o asemenea distanță, prin jungla împânzită de capcane, cu picioarele goale.

Bărbatul de pe targă avea o rană infectată de glonț în piept, care mustea de puroi. Frankie nu avea nevoie să-i atingă fruntea pentru a-și da seama că era răpus de febră. O putea vedea în ochii lui, o putea mirosi. Gloanțele fragmentate îi distruseseră brațele și gâtul. Abia putea respira, icnind mereu după aer. Probabil că traheea lui era inflamată sau blocată de ceva.

Avea să moară, și asta curând.

Frankie îl strigă pe doctorul Morse, care veni, se uită la băiatul de pe targă, și spuse:

– În așteptare, McGrath.

– Fă-i o traheotomie, doctore, spuse ea. Cel puțin să poată respira ușor.

– Pierdere de vreme, McGrath. Du-te și găsește pe cineva care poate fi salvat.

Unul din soldați spuse:

– Așteaptă! Tocmai am venit prin junglă timp de o săptămână cu Fred...

Frankie știa că doctorul avea dreptate. Soldatul nu avea cum să supraviețuiască, iar sala de operații era plină de răniți pe care îi puteau salva, dar nu le putea întoarce spatele acestor bărbați și lucrurilor prin care trecuseră ei.

Arătă spre o masă liberă.

– Puneți-l acolo, băieți!

– Ce faci, McGrath? o întrebă doctorul Morse.

– Îl las să își ia rămas-bun de la prietenii lui și să moară în pace.

– Grăbește-te! Am o rană la piept pentru care aveam nevoie de tine acum zece minute.

Bărbații așezară rănitul pe masa liberă. Frankie îi tăie ce îi mai rămăsese din uniformă. Trăgându-și căruciorul mai aproape, își schimbă mănușile cu o pereche curată și-i șterse gâtul cu soluție antiseptică. Luându-și bisturiul, inspiră adânc, pentru a se liniști, apoi făcu o mică incizie între tiroidă și cartilajul cricoid și inseră un tub.

Muribundul inspiră adânc, șuierat; Frankie văzu ușurare în ochii lui. Cât de mult se luptase pentru a putea respira?

– Am scăpat, Fred, îi spuse unul dintre camarazi. Am luat cu noi cinci afurisiți de vietnamezi.

Frankie îl prinse pe Fred de mână și se aplecă spre el, șoptindu-i:

– Trebuie să fii un om bun. Prietenii tăi sunt aici.

Camarazii lui continuară să vorbească – despre fata lui, despre bebelușul care îl aștepta acasă, despre cum le salvase viețile în gaura aceea de iad.

Frankie îl văzu pe Fred luând ultima sa gură de aer; simți apoi cum rămâne nemișcat.

– S-a dus, spuse ea obosită, uitându-se la cei doi soldați însângerați, murdari, din fața ei.

– I-ați dat totuși o șansă.

Frankie nu ar fi fost surprinsă dacă privirile acelea fixe ar fi rămas pentru totdeauna în ochii lor. Bărbați care se uitau țintă înspre o lume din care nu mai făceau parte, pe care nu o mai înțelegeau, o lume în care îți exploda pământul de sub picioare. Un alt fel de

răniți. Se gândi la alți bărbați care o prinseseră de mână în timpul ultimelor luni, implorând-o să le răspundă la întrebarea „Cine mă va vrea așa?“, și își dădu seama că soldații nu aveau să plece din Vietnam numai cu răni fizice. De acum încolo, toți aveau să înțeleagă profund atât eroismul, cât și cruzimea ființelor umane.

Un infirmier intră printre ușile sălii de operații, strigând:

– Sosesc 45 de săteni vietnamezi. Napalm, și plecă din nou.

Napalm.

– Mergeți la popotă, le spuse ea celor doi soldați, dându-și jos mănușile. Mâncați ceva! Faceți un duș! Și scăpați de afurisitul acela de colier.

Strigă la cineva să ia soldatul mort de acolo. Apoi o găsi pe Margie și împreună împinseră spre pereți cei câțiva pacienți din sala de operații, adunând apoi paturile libere și transformând sala într-o unitate pentru arși supraaglomerată.

Două minute mai târziu, un val de săteni lovi sala de operații, cei mai mulți arși dincolo de orice posibilitate de recunoaștere. Frankie știa că aceeași scenă se desfășura la Terapie intensivă și în salonul preoperator, și în toate pavilioanele.

Napalmul – o bombă incendiară folosită cu aruncătoarele de flăcări de către armata americană, pentru a curăța tufișurile și tranșeele, și aruncată din avioane – devenise ceva comun în aceste prime luni ale celui de-al doilea ei tur în Vietnam. Tot mai multe din victimele sale ajungeau în sala de operații; majoritatea erau săteni.

A doua zi urmau să fie trimiși la Third Field – o unitate adevărată pentru arși –, dar puțini aveau să supraviețuiască până atunci. Cei care o făceau aveau

să-și dorească să fi murit. Aceste arsuri nu semănau cu nimic altceva de pe fața Pământului. Amestecul de gel și bombă incendiară se lipea de țintă și nu se oprea din ars decât atunci când nu mai rămânea nimic. Frankie trecu de la un pat la altul, aplicând unguente topice și debridând țesutul mort, dar ceea ce putea face era prea puțin pentru a-i ajuta să se vindece, și nimic pentru a le ușura durerile imense.

La ora 10.00 era epuizată, iar victimele cu arsuri încă soseau. Îi putea auzi pe Margie și pe doctorul Morse și pe câțiva infirmieri vorbind unii cu alții, mutând cărucioare, strigând după unguente.

În patul următor era o femeie – imposibil de spus dacă era tânără sau bătrână; trupul ei era ars din cap până în picioare. Carnea neagră, carbonizată, fumega încă.

Lângă ea, ghemuit lângă corpul ei, la adăpost, era un bebeluș. Frankie se opri. Timp de o secundă, oroarea o copleși pe de-a-ntregul.

Fu nevoită să respire adânc, pentru a se liniști.

Bebelușul era încă în viață.

– Dumnezeule mare, spuse Frankie înăbușit.

Cum se putea?

Cu grijă, ridică bebelușul, care nu putea avea mai mult de trei luni.

– Hei, micuțule, spuse Frankie, cu vocea frângându-i-se.

Prin rănile îngrozitoare și arsurile de la nivelul pieptului, i se vedeau coastele albe.

Frankie găsi un scaun și se așeză. Sala de operații era o cacofonie de țipete, gemete, plânsete ale răniților și strigătele medicilor, ale asistentelor și ale infirmierilor, sunetul roților care se rostogoleau pe podeaua de beton, al mănușilor curate care se plesneau de piele. Dar pentru un moment, Frankie nu

mai auzi nimic, decât respirațiile chinuite ale bebelușului.

– Îmi pare atât de rău, micuțule, spuse ea.

Bebelușul trase o ultimă dată aer în piept, expiră încet, apoi rămase nemișcat.

Frankie ținu în brațe copilul mort, copleșită de această pierdere, incapabilă să se miște, incapabilă să se ridice în picioare. Nimeni nu avea să știe vreodată cine fusese acest copil, nici măcar că trăise și murise. Cum se putea întâmpla așa ceva, chiar și în numele războiului?

– McGrath! Am nevoie de tine!

Era doctorul Morse.

Ignorându-l atât pe el, cât și haosul din sala de operații, ea duse bebelușul la morgă, unde stive de saci pentru cadavre stăteau deja clădite de-a lungul pereților.

Soldatul Juan Martinez, un băiat din Chula Vista care fusese recrutat direct din liceu, stătea în centrul încăperii. Arăta la fel de epuizat pe cât se simțea ea.

– O seară plină, spuse el.

Ea aruncă o privire spre bebelușul din brațele ei.

– Și acum, asta.

Martinez se holbă la bebeluș.

– Doamne, rosti el moale, venind mai aproape. Puse mâna, pe care avea o mănușă neagră, pe corpul bebelușului, acoperindu-i întregul piept. Dumnezeu te va primi în ceruri.

Frankie fu surprinsă să audă această referință religioasă de la un bărbat care stătea toată ziua la morgă, catalogând morții și închizând sacii cu cadavre. Dar poate că această slujbă nici nu se putea face altfel.

Martinez găsi o cutie de carton și un tricou vechi. Frankie înveli corpul în țesătura kaki moale, de

bumbac și puse bebelușul în cutie.

Ea și Martinez rămaseră acolo un moment, cu cutia cu bebelușul între ei.

Nici unul nu vorbi.

Apoi Frankie plecă din morgă. În timp ce închidea ușa, auzi sunetul deja cunoscut al elicopterelor care se apropiau și simți cum în ea prinde rădăcini ceva urât: o furie întunecată. Era atât de sătulă să mai acopere fețele soldaților morți, și acum, bebelușul acesta.

Oftând, se întoarse în sala de operații, își luă un halat și începu din nou să muncească.

– Pleacă de aici, McGrath, spuse doctorul Morse la ora 2.00. Ești moartă de oboseală.

– Cu toții suntem, spuse ea.

Sala de operații fusese atât de plină de victime cu arsuri, încât mulți erau așezați în pat câte trei.

– Da, dar la tine se vede.

– Ha, ha! O glumă despre cum arătăm. Perfect.

El îi atinse umărul, strângându-l ușor.

– Du-te! Dacă nu pleci tu, plec eu.

Frankie își dădu jos boneta albastră.

– Mersi, doctore. Chiar am rămas fără nici un pic de energie.

– Dormi puțin!

Frankie se uită în jur.

– După asta?

El o privi cu compătimire. Știau amândoi că era puțin probabil să poată dormi. Nu exista suficientă iarbă sau alcool în toată tabăra pentru a o face să uite de bebelușul mort din brațele ei.

Îi mulțumi doctorului și porni spre baraca ei. Când trecu pe lângă noua clădire a administrației, băgă capul înăuntru și-l găsi pe Talkback vorbind la radio.

– Hei, Talkback, pot să dau un telefon? Scurt, promit!

El aruncă o privire de la stânga la dreapta, căutând un superior care să nu fi fost de acord. Telefoanele militare nu erau pentru uzul personal.

– Scurt.

Ea se așeză pe scaun și ridică receptorul.

– Sun la Vung Tau HAL-3. Locotenentul comandant Joseph Ryerson Walsh. Terminat.

Frankie bătu cu nerăbdare din picior, ascultând zgomotul static.

– Cine sună? Terminat.

– Locotenent McGrath. Seventy-First, spitalul de evacuare. Terminat.

– O urgență, doamnă? Terminat.

– Da. Urgență. Terminat.

– Așteptați! Terminat.

Frankie știa că nu ar fi trebuit să facă asta, să-l sune, spunând că era vorba de o urgență. Dar nu se văzuseră de mai mult de o lună, și avea nevoie de el.

– Frankie? Vocea lui Rye se auzi peste zgomotul static. Ești bine?

– Hei, spuse ea, cu vocea sugrumată. Terminat.

– Ce s-a întâmplat? Terminat.

– Napalm. Terminat.

În tăcerea statică, ea știa că amândoi vedeau suferințele din această seară.

– Îmi pare rău că te-am trezit. Aveam nevoie să îți aud vocea. Terminat, spuse ea.

– Înțeleg, iubito. Îmi pare rău. Terminat.

– Mi-e dor de tine. Terminat.

– Rezistă! Terminat.

– Recepționat. Terminat, am închis.

Puse receptorul jos.

– Mulțumesc, Talkback.

Frankie se îndreptă din nou spre baraca sa. Parcul era gol acum, dar știa că acest lucru nu avea să dureze. Când asaltul acesta urma să ia sfârșit, oamenii aveau să vină aici să se destindă. Prin ușa deschisă se auzea muzică. Aproape că recunoscu melodia, dar nu chiar. Auzea ritmul muzicii americane, coloana sonoră a vieții de acasă. Făcu un duș rapid, apoi trecu pe lângă un soldat care arunca niște lucruri într-un butoi în care făcuse un foc și din care ieșea mirosul greu de carne arsă și excremente omenești.

În baraca ei, își dădu jos pantalonii și îi îndesă în geanta cu haine pentru spălat, așezată la capătul patului ei. Spălarea lor nu avea să îndepărteze petele de sânge, dar avea să scoată o parte din miros. Urcă în pat. Știind că nu avea să doarmă, luă ultima scrisoare pentru Ethel și continuă să scrie.

O noapte grea în sala de operații. Ne-ar fi fost de ajutor cineva cu abilitățile și experiența ta, dar Margie a învățat multe, și doctorul cel tânăr – Morse – devine tot mai bun.

În seara asta am avut un bebeluș. Napalm.

Puse pixul jos, incapabilă să scrie despre acest episod. Puse scrisoarea deoparte. Avea nevoie Ethel să citească așa ceva?

Stingând lumina, se întinse și apoi închise ochii.

La ora 4.00, când Margie veni și se întinse în patul ei, era încă trează.

La 5.24 era încă trează, ascultând sforăiturile colegei ei de baracă, când auzi sunetul unui elicopter care se apropia de spital.

Doar unul.

Expirând cu un oftat, închise din nou ochii.

„Te rog, Doamne, ajută-mă să dorm!“

Un ciocănit la ușa barăcii o luă prin surprindere. Se ridică în șezut.

Ușa se deschise.

Rye intră în baraca micuță, părând să ocupe o mulțime de spațiu. Pășind cu grijă, să nu o trezească pe Margie, veni lângă pat, se așeză și-și scoase bocancii.

Frankie încă nu spusese nimic. Era speriată că, dacă o făcea, avea să izbucnească în lacrimi.

El o luă în brațe și o ținu strâns. Abia încăpeau împreună în patul de campanie strâmt. Ea se lipi de el și îi sărută gâtul.

– Am venit cât de repede am putut, spuse el.

Ea începu să îi răspundă, dar înainte de a putea vorbi, adormi.

În sfârșit, Seventy-First era liniștit. În această zi fierbinte și uscată de început de noiembrie, nu la mult timp după ce Nixon câștigase alegerile acasă și la opt luni după începerea celui de-al doilea ei tur, Frankie era așezată pe un scaun de plajă în Parc, purtând pantaloni scurți și un tricou, și sandalele ei uzate. O briză fierbinte mișca frunzele uscate ale bananierilor. După un sezon al musonului lung, ud și noroios, aerul uscat și praful reprezentau aproape o ușurare. Cel puțin nu mai mirosea a mucegai. Își ținea pălăria trasă pe ochi, protejându-i de soare, și avea, de asemenea, o pereche de ochelari de soare mari, rotunzi. O doză caldă de TaB era așezată pe jos, lângă ea. În spatele ei, de la barul tiki, răsuna din boxe *I Heard It Through the Grapevine*. Putea auzi oameni vorbind, râzând, cântând alături de formație. Fusese o săptămână deosebit de grea, dar în acest moment de după-amiază târzie, în timp ce soarele strălucea puternic deasupra

lor fără să-i mai ardă, Seventy-First nu era chiar cel mai rău loc de pe Pământ.

Câțiva bărbați jucau volei pe un petic de pământ roșu. Voluntarele de la Crucea Roșie, Donut Dollies, împărțeau poșta și gustări dintr-un cărucior. Frankie își adusese cu ea câteva scrisori, pentru a le reciti, în timp ce mânca gustarea pe care i-o trimisese Ethel odată cu ultimul pachet. Barb și Ethel continuaseră amândouă să îi scrie și să-i trimită bunătăți în fiecare lună. Margie stătea pe un scaun lângă Frankie, cu părul pus pe bigudiuri roz, citind *Rosemary's Baby.*

Frankie bău din sucul ei cald, apoi se lăsă pe spate și închise ochii.

– Doamnă? spuse cineva câteva momente mai târziu.

Frankie se ridică în șezut. Parcul era gol; nici un bărbat nu mai juca volei, nici o Donut Dolly nu mai împărțea nimic. Oare adormise?

Noul operator radio – nu-și putea aduce aminte numele lui – stătea lângă scaunul ei.

– E o urgență la popotă, doamnă. Doctorul Morse are nevoie de dumneata.

Frankie se ridică din scaun și-l urmă pe tânăr la popotă.

Acesta se opri în fața ușii închise, lăsând-o pe ea să intre prima.

Frankie deschise ușa și intră în popotă. Deasupra avizierului atârna un banner: FELICITĂRI, LOCOTENENT MAJOR MCGRATH!

– Felicitări!!!

Frankie avu nevoie de o secundă să proceseze întreaga scenă. Nici un infarct. Nici o urgență.

O petrecere.

Pentru ea.

Maiorul Goldstein de la Thirty-Sixth se apropie de ea, împreună cu căpitanul Miniver.

– Promovarea aceasta a venit târziu, dar nimic nu se întâmplă la timp în armată, spuse maiorul Goldstein. Știm cu toții asta. Felicitări, Frankie! Ai făcut un drum lung, fetițo.

Căpitanul Miniver adăugă:

– Mulțumesc că ai rămas. Sunt bărbați care au putut să se întoarcă acasă datorită acestui lucru.

– Un toast, un toast! strigă cineva.

Ryan Dardis, noul chirurg căruia îi spuneau Hollywood pentru felul în care arăta, făcu un pas în față, ținând o sticlă de gin.

– Știm cât de mult îți place ginul, McGrath. Ce am vrut să știi e cât ne place și nouă de tine. Chiar dacă nu ești în stare să dansezi, cât despre cântat... nici nu are rost să vorbim.

Ridică sticla de gin în sus, și din jur se auzi un strigăt colectiv de aprobare.

Cineva dădu muzica mai tare. În spatele ei, ușa se dădu de perete. Frankie se simți luată pe sus și întoarsă.

– Îmi pare rău că am întârziat, iubito. Rye rânji, dându-și pe spate cascheta sa Seawolves. Traficul a fost infernal.

Muzica se schimbă în *Born To Be Wild,* și lumea începu să dea scaunele laoparte.

Frankie îl prinse pe Rye de mână și-l trase pe ringul improvizat de dans.

– Ești sigură că vrei să dansezi cu mine în public? o tachină el.

– Eu sunt cea cu două picioare stângi, spuse ea, zâmbindu-i.

Ceva mai târziu, Margie îi găsi pe ringul de dans și o lovi cu șoldul pe Frankie. Fața îi era îmbujorată și

transpirată din cauza dansului.

– În seara asta dorm la Helen, spuse ea, cu răsuflarea tăiată. Sau poate la Jeff. Arată din ce în ce mai bine.

– Mulțumesc, Margie, spuse Frankie.

Rye o luă pe Frankie de mână și o conduse afară, părăsind petrecerea care era încă în plină desfășurare, astfel că nimeni nu le observă dispariția. Nu se mai văzuseră de aproape o lună.

– Chiar aveam nevoie de asta, spuse Frankie, sprijinindu-se de el în timp ce traversau complexul.

El o cuprinse cu un braț.

– Și mie mi-a fost dor de tine. Săptămâna trecută a mai fost bombardat un orfelinat. St. Anne, din Saigon.

Frankie dădu din cap.

– Am auzit zvonuri și despre un loc de lângă My Lai, spuse ea.

– Sunt o mulțime de lucruri rele care se întâmplă.

În fața barăcii ei, Frankie se întoarse spre Rye, se uită în ochii lui și-i văzu tristețea; era aceeași privire pe care o vedea și în ochii ei. Ultimul lucru despre care voia să vorbească acum era războiul.

– Iubește-mă, șopti ea, ridicându-se pe vârfuri.

Sărutul acela cuprinse tot: întoarcerea acasă, zborul departe de aici, un vis pentru viitor.

Când Rye se retrase, ea văzu în ochii lui ceva ce o înspăimântă. Apoi el spuse:

– Mă tem că o să te iubesc până voi muri, Frankie.

Iubire.

Cât de mult așteptase să audă cuvintele acestea de la el? I se părea că fusese dintotdeauna, pentru că timpul în Vietnam se mișca altfel – uneori prea repede, alteori prea încet.

– Și eu te iubesc, Rye.

Abia după câteva ore, când stăteau lipiți unul de altul în patul ei îngust, epuizați după ce făcuseră dragoste, Frankie își dădu seama ce spusese el și cum o spusese – *mă tem că o să te iubesc până voi muri* – și această promisiune plantă o sămânță mică și teribilă în inima ei.

Mă tem. Până voi muri.

Erau cuvinte nepotrivite pentru război, o mănușă aruncată unui Dumnezeu nepăsător.

Ar fi vrut să repete momentul acela altfel, să-l facă să-i spună *Te iubesc* într-un alt mod.

CAPITOLUL 18

În ultima ei zi în Vietnam, 14 martie 1969, Frankie se trezi cu mult înainte de răsărit, ascultând sforăiturile tihnite ale lui Margie.

Aprinse veioza de lângă patul ei, se întinse peste ea și ridică de pe noptieră fotografia cu ea și Finley la Disneyland, uitându-se lung la ea și gândindu-se la copilăria lor.

„Hei, Fin! Mă duc acasă."

Se alăturase armatei pentru a-și reîntâlni fratele, dar în schimb se regăsise pe sine; în timpul războiului descoperise cine era cu adevărat și cine voia să fie și, oricât de sătulă era de toată această moarte și distrugere, îi era și teamă să se întoarcă acasă. Cum avea să fie viața ei acolo?

Se ridică din pat și își scoase cufărul de sub pat. Ridicând capacul, se uită la ceea ce urma să trimită acasă: mărunțișuri primite de la soldați, o brățară din

piele și mărgele, un mic pandantiv cu un elefant, „pentru noroc“, niște mătase cumpărată în Saigon, o pensă Kelly și niște tuburi de cauciuc, cadourile pentru familie și prieteni, fotografiile prețioase de aici, din Vietnam, atât cele făcute de ea, cât și cele primite, ca aceea cu ea, Barb și Ethel dansând în pantaloni scurți și tricouri în fața clubului ofițerilor, cea pe care Barb i-o lăsase, cu ele trei împreună, una cu Jamie zâmbind larg și făcând un semn cu degetul mare în sus și o alta cu ea și Rye. Mai erau cel puțin o duzină de alte fotografii cu ea și alți soldați, cei care trecuseră prin mâinile ei în sala de operații. Cei norocoși, cărora le făcuse cu mâna de la revedere și le pozase pentru o fotografie.

Înapoi în lumea reală, așa-numita vară a iubirii venise și trecuse; în urma sa, protestele deveneau mai puternice, mai zgomotoase, mai furioase. Chiar și aici exista furie în ceea ce privește războiul. Soldații începuseră să deseneze simboluri ale păcii pe căști, o încălcare a regulamentelor armatei.

La ora 6.00 își luă gențile de voiaj și îi scrise un bilet de rămas-bun lui Margie, în care spunea, printre altele: „Știu că ai fi vrut să te trezesc pentru a ne lua rămas-bun. Nu va mai dura mult până vei ști ce greu este acest lucru. Suntem profesioniste în a ne lua la revedere, și tot doare. Fii tare! Mulțumesc că-mi trimiți cufărul acasă“.

Se îmbrăcă în uniforma de paradă, cu tot cu ciorapi și pantofii cu toc bine lustruiți. Nu avea o oglindă suficient de mare, dar își imagina că nu mai semăna deloc cu fata cu ochii mari care aterizase aici cu doi ani în urmă. Iar uniforma îi mirosea a mucegai.

Când deschise ușa barăcii, îl găsi pe Rye sprijinindu-se de un stâlp, fumând o țigară.

– Gata? spuse el, luându-i geanta cea mare și aruncându-și-o cu ușurință peste umăr.

– Nu prea.

Merseră împreună prin complexul surprinzător de tăcut, urcară la bordul unui Huey și se ridicară spre cer.

În Saigon, la aeroport, ea îi mulțumi pilotului, își înregistră bagajele și îl lăsă pe Rye să o conducă spre avionul libertății, care avea să o ducă acasă.

Pe pista de la Tan Son Nhut, un șir neîntrerupt de soldați trecu pe lângă ea, urcând scările mobile și intrând în uriașul avion Braniff. Toți erau tăcuți; nu se auzeau glume, nici râsete. Nu încă, nu cât timp mai erau în Vietnam.

– Încă 27 de zile până pleci și tu, spuse Frankie, uitându-se în sus spre el.

Trebui să-și ridice vocea pentru a fi auzită peste zgomotul motoarelor.

27 de zile. O eternitate, pe timp de război.

Nu te teme, McGrath!

Pe lângă ei trecu un jeep, plin de soldați cu puști, căutând lunetiști.

În apropiere se auziră mai multe focuri de armă. *Pac-pac-pac*. La distanță, o explozie zgomotoasă.

Ceva explodă în flăcări pe una din piste.

Rye se uită la ea.

– Frankie... nu știu cum să-ți spun... eu nu...

– Știu, spuse ea, atingându-i fața aspră, nerasă. Și eu te iubesc.

El expiră sonor și se uită la ea.

– Dumnezeule, ce dor îmi va fi de tine!

El o prinse într-o îmbrățișare strânsă, o ținu lipită de el și o sărută de rămas-bun. Ea se agăță de el cât de mult îndrăzni, apoi se retrase încet.

Nici unul nu-și luă rămas-bun. Cuvintele puteau aduce ghinion.

Frankie își îndreptă umerii și se forță să se îndepărteze de el. În capătul scărilor, își întoarse în cele din urmă privirea înapoi.

Singur, el stătea drept și înalt în uniforma uzată, cu șapca având însemnele Seawolves coborâtă pe frunte. De aici, părea solid și sigur, marinarul perfect, dar ea îi văzu linia încleștată a maxilarului. Rye ridică o singură mână, cu degetele rășchiate, și o ținu acolo, apoi și-o apăsă pe inimă. Frankie dădu din cap, îi făcu încă o dată semn cu mâna, apoi intră în avion. Cele mai multe locuri erau deja ocupate de bărbați care se uitau mereu înspre ușă, ca și cum Charlie ar fi putut da buzna oricând, cu pușile pregătite. Știau cu toții că nu erau în siguranță odată ridicați în aer decât după ce ieșeau din spațiul aerian vietnamez.

Frankie își găsi un loc în dreapta, își puse geanta de călătorie în compartimentul de deasupra capului și se așeză la geam, uitându-se la Rye. Își lipi mâna de sticla geamului.

Auzi ușa avionului închizându-se cu un pocnet. Câteva secunde mai târziu, avionul rulă pe pistă, scuturându-se pe suprafața accidentată a acesteia, și se ridică încet în aer.

Frankie se uita încă pe geam și văzu norii care goneau înspre ei în timp ce zburau deasupra pământului sfâșiat de război, înspre siguranța de acasă.

Pasagerii aplaudară; cineva strigă:

– Am plecat de aici!

Frankie fu surprinsă să constate că simțea ceva asemănător cu tristețea.

Oricât de rău fusese în 'Nam, oricât de înspăimântată, furioasă și trădată de guvern și de război fusese, se simțise, de asemenea, vie.

Competentă și importantă. O femeie care făcuse o diferență în lume.

Locul acesta avea să-i rămână mereu într-un colțișor al inimii. Aici, își descoperise locul în lume și se temea că „acasă“ nu mai era locul în care își dorea să fie.

34 de ore mai târziu, după o escală de șase ore la baza aeriană Travis din nordul Californiei, Frankie se uită prin geamul oval la pista aglomerată a aeroportului internațional Los Angeles.

Era zi. Un soare atât de strălucitor, că o dureau ochii. Un cer albastru, fără nici o urmă de nori.

California.

Golden State. Acasă.

Intenționase să își sune părinții de la Travis, dar când ajunsese în sfârșit la telefonul cu plată, făcuse cale întoarsă. Nu știa exact de ce.

Poarta de sosire de la LAX era aglomerată. Văzu personal militar dormind pe bănci, oameni întinși pe podeaua murdară, folosindu-și gențile de voiaj drept perne. Încă o escală în drumul lor spre casă. Nu i se părea corect. Bărbați asupra cărora se trăsese, care, în unele cazuri, fuseseră cârpiți și trimiși înapoi în calea răului, dormeau acum pe podea, între două zboruri. Armata plătea drumul până la aeroportul bazei; odată acolo, trebuia să îți cumperi singur biletul spre casă. Un adevărat mulțumesc pentru servirea patriei.

Apropiindu-se de banda pentru bagaje, văzu un grup de protestatari care aveau în mână pancarte pe care scria: „TERMINAȚI RĂZBOIUL ÎNAINTE CA EL SĂ VĂ TERMINE PE VOI! FOLOSIȚI ACID, NU BOMBE! AFARĂ DIN VIETNAM ACUM! BOMBARDAMENTELE PENTRU PACE SUNT CA FUTAIURILE PENTRU VIRGINITATE!“

Protestatarii o văzură apropiindu-se de ei în uniforma armatei și ridicară pancartele înspre ea, ca pentru a o convinge.

Cineva scuipă în direcția ei.

– Cățea nazistă, strigă unul dintre protestatari.

Frankie se împletici, șocată.

– Ce mama n...

O pereche de soldați ai Marinei apărură lângă ea, flancând-o.

– Nu-i asculta pe ratații ăștia, spuse unul dintre ei. O însoțiră până la caruselul pentru bagaje. Nu avem de ce să ne fie rușine.

Frankie nu înțelegea. De ce ar fi vrut cineva să o scuipe?

– Du-te înapoi în Vietnam! strigă altcineva. Nu vă vrem aici, ucigași de copii!

Ucigași de copii?

Geanta mare a lui Frankie căzu cu un bufnet pe carusel. Se întinse după ea, dar unul dintre soldați i-o luă.

– Lasă-mă pe mine, locotenente!

– Lasă cățeaua să-și ia singură bagajele, strigă cineva.

O persoană râse.

– Mulțumesc, îi spuse Frankie soldatului. Am auzit despre proteste, dar ce se întâmplă aici?

Se uită la lumea adunată în jurul caruselului, bărbați în costume și femei în rochii, care nu spuseseră nimic pentru a o ajuta. Li se părea normal ca o asistentă a armatei să fie scuipată când se întorcea acasă de la război? Se așteptase la așa ceva de la hipioți și protestatari, dar de la oamenii obișnuiți?

– Nu-i nici o paradă ca după Al Doilea Război Mondial, spuse unul dintre soldați.

– Presupun că pierderea unui război nu este ceva ce merită aclamat de popor, adăugă celălalt.

Frankie se uită la cei doi bărbați și văzu fantomele care locuiau în spatele ochilor lor.

– Suntem acasă, spuse ea, având nevoie să creadă că acesta era lucrul care conta.

Văzu că și ei aveau nevoie să creadă același lucru.

Afară, le mulțumi celor doi pentru ajutorul lor și se uită după un taxi. Fiind singură acum, observă felul în care o priveau cei din jur. Întâi căscau ochii – surprinși să vadă o femeie în uniformă –, apoi își îngustau privirile cu neîncredere sau de-a dreptul cu dezgust. Câțiva se uitară prin ea, ca și cum nu ar fi fost acolo. Se gândi să-și schimbe hainele, dar se hotărî să nu o facă.

Dă-i dracului!

Nu avea de gând să le permită să o facă să se simtă rușinată. Ieșită afară, ridică brațul pentru a chema un taxi. Cel mai apropiat taxi ieși de pe banda din mijloc, se îndreptă spre ea și încetini. Ea coborî de pe bordură, dar taximetristul îi arătă degetul, strigându-i ceva, și acceleră, oprind nu departe, lângă un bărbat în costum.

Unul după altul, taxiurile încetiniră suficient pentru a-i aprinde speranțele, apoi accelerară, îndepărtându-se.

În cele din urmă renunță, cumpără un bilet de autobuz și ignoră privirile veninoase care i se aruncau în timp ce-și căra bagajul înspre autobuz.

Ce era în neregulă cu lumea?

Avu nevoie de patru ore și de trei autobuze pentru a ajunge pe Coronado Island. Până atunci fu scuipată de patru ori, i se arătase degetul de mai multe ori decât putuse număra și se obișnuise – sau cel puțin devenise

imună – cu privirile pe care i le aruncau oamenii. Nimeni nu se oferise să o ajute să-și care geanta grea.

La terminalul feribotului de pe Coronado, reuși în cele din urmă să cheme un taxi. Șoferul cu aer morocănos nu făcu contact vizual cu ea, dar o luă și opri în fața porții casei ei, lucru pentru care ea îi fu extrem de recunoscătoare.

Își scoase geanta cea grea din mașină și o trânti pe trotuar; rămase acolo, scufundându-se în sentimentul de a fi acasă. Aerul mirosea a mare, a lămâi și portocale, a copilărie.

Se uită spre mărețul ocean Pacific. Putea auzi valurile de aici; sunetul familiar îi calmă anxietatea. Un grup de copii pe biciclete, cu spițele decorate cu cărți de joc, trecu pe lângă ea în viteză, râzând. Nu se putu abține să nu se gândească la Finley, la forturile pe care le construiseră cândva printre eucalipți, la castelele de nisip ridicate pe plajă, la orele petrecute pe biciclete. La sosirea nopții, luminile din verande se aprindeau în susul și-n josul străzii – faruri călăuzitoare aprinse de către mame pentru a-și chema copiii la cină.

Două avioane de luptă trecură urlând pe deasupra capului ei. Se întrebă dacă erau pilotate de bărbați care urmau să meargă curând la război în cealaltă parte a lumii.

Deschise poarta și se uită țintă la casa în care crescuse, cuprinsă de un val de emoții. Abia aștepta să fie bine primită acasă, în sfârșit, să fie admirată pentru serviciul în slujba țării ei, în loc să fie insultată.

Cât de des visase la acest moment, la siguranță, la dragoste și la confort, la băi fierbinți și cafea proaspătă, la plimbări lungi și încete de-a lungul plajei, fără a avea alături un paznic înarmat?

Intră în curtea din spate, atent îngrijită, lăsându-se să simtă tot: șoaptele frunzelor de stejar, mirosul de clor și lămâi coapte, zăngănitul molcom al clopoțeilor de vânt ai mamei ei.

Luptându-se cu geanta ei grea și voluminoasă, trecu pe lângă piscină și o luă spre ușile din sticlă. Deschizându-le, se întoarse în timp. Pentru o secundă, fu din nou fetiță, urmându-și fratele aventuros peste tot.

Acasă.

Își lăsă geanta jos, pe podeaua lustruită, din lemn.

– Hei! strigă ea, în același moment în care tatăl ei apăru de după colț, îmbrăcat cu o helancă de culoarea lămâilor verzi, ținând un ziar în mână.

Părul lui era puțin mai lung, ca și favoriții, în care se vedeau câteva fire argintii.

La vederea ei, el se opri și se încruntă scurt.

– Frankie. Ne-ai spus că vii acasă?

Ea nu se putu abține să nu zâmbească.

– Am vrut să vă surprind.

El se apropie de ea mecanic, cu o expresie de confuzie pe față. Frankie știa că tatălui ei nu-i plăceau surprizele; îi plăcea să dețină mereu controlul. O prinse în brațe scurt, cu putere.

Îi dădu drumul atât de repede, încât Frankie se împletici în spate.

– Ar... ar fi trebuit să sun, spuse ea.

– Nu, zise el, clătinând din cap. Sigur că nu. Suntem bucuroși că ești acasă.

Frankie își dădu seama dintr-odată cum arăta după atât de multe ore de călătorie – părul nearanjat, tuns fără pricepere, fără machiaj, cu uniforma șifonată. Nu era de mirare că tatăl ei se încruntase. Scoase din poșetă fotografia ei preferată cu ea, cu Ethel și Barb,

ținându-se una pe alta cu brațele pe după talie, în fața clubului ofițerilor.

– Am adus asta pentru tine.

El aruncă o privire fotografiei.

– Oh!

– Pentru peretele eroilor, spuse ea.

Mama veni de după colț, îmbrăcată cu pantaloni până la gleznă, roșu aprins, și o bluză albă, cu părul acoperit cu o eșarfă de mătase.

– Frances!

Alergă spre Frankie și o cuprinse într-o îmbrățișare puternică.

– Fata mea, spuse ea, dându-se în spate și atingând fața lui Frankie. De ce nu ai sunat?

– A vrut să ne surprindă, spuse tatăl ei. Se pare că nu ne-a surprins suficient când s-a înrolat. Îmi pare foarte rău, dar am o întâlnire.

Frankie se uită după tatăl ei care ieși din casă, și auzi ușa închizându-se în urma lui. Plecarea lui atât de abruptă o neliniști.

– Nu pune la inimă, spuse mama încet. De când Finley... s-a dus, și de când ai plecat și tu, nu mai este el însuși.

– Oh, spuse Frankie.

Tocmai pusese mama ei semnul egal între înrolarea ei și moartea lui Finley?

– Frances... spuse mama, mângâindu-i brațul, ca și când nu ar fi vrut să-i dea drumul fiicei ei, mi-a fost atât de dor de tine!

– Și mie, spuse Frankie.

– Trebuie să fii extenuată, spuse mama.

– Sunt.

– De ce nu faci o baie fierbinte și lungă, și poate un pui de somn după aceea?

Frankie dădu din cap, stăpânită de confuzie; se simțea epuizată după atâtea ore de călătorie și după felul în care fusese tratată de străini. Iar acum, de către părinții ei. Ce era în neregulă?

O lăsă pe mama ei în sufragerie și se îndreptă spre dormitorul ei din copilărie, cu patul cu baldachin și volane roz. Cei mai mulți copii aveau postere în dormitoare, dar mama nu îi permisese să le lipească pe tapetul scump, așa că Frankie avea pe pereți artă înrămată. Un șir de animale vechi de pluș era aliniat în partea de sus a bibliotecii ei. Pe noptieră, o cutiuță muzicală roz cu o balerină cuprindea toate nimicurile ei din gimnaziu și liceu, și probabil un teanc de fotografii de la sfârșitul liceului și amintiri de la bal. Știai ce se aștepta de la o fată care dormea într-un astfel de dormitor.

Numai că Frankie nu mai era fata aceea.

La capătul patului se afla un cufăr, plin cu fețe de masă și așternuturi italienești perfect împăturite și călcate, și cearșafuri brodate. Mama începuse să umple acest cufăr când Frankie avea opt ani. Cu ocazia fiecărei aniversări și a fiecărui Crăciun, Frankie primise ceva pentru cufărul ei de zestre. Mesajul de atunci – și acum – era clar: căsătoria era ceea ce făcea o femeie să se simtă fericită și împlinită.

Dar asta era valabil pentru fata care plecase în Vietnam, nu pentru femeia care se întorsese acasă, orice se dovedea că era această femeie.

Frankie își dădu jos uniforma și o lăsă într-o grămadă pe podea.

Târându-se între așternuturile moi, mirosind a levănțică, își puse capul pe perna înfățată în mătase. Nu ar fi trebuit să-și ia părinții prin surprindere. Îi prinsese cu garda jos.

Mâine avea să fie mai bine.

CAPITOLUL 19

Mirosul de carne arsă. Cineva urlă.

Alerg, strigând după ajutor, încercând să văd prin fum.

Țin în brațe un bebeluș care arde; pielea i se înnegrește și cade. Țin în brațe o grămadă de oase...

Elicoptere trec pe deasupra. Vin răniții!

Un țipăt. O mină? Sirena de alarmă sună asurzitor. Ceva explodează lângă capul meu.

Mă arunc jos din pat, mă lovesc de podea, mă târăsc după vesta antiglonț și caschetă.

Tăcere.

Frankie se trezi încet din coșmar, dându-și seama că era pe jos, în dormitorul său.

Ghemuindu-se jos, pe covor, încercă să adoarmă din nou.

Data următoare când se trezi, era ora 21.15, iar casa era întunecată. Auzi ticăitul înăbușit al ceasului de pe noptieră. Habar nu avea cât timp dormise. O zi? Două?

Se îmbrăcă și începu să cutreiere casa. În biroul tatălui ei, se uită la fotografiile de pe peretele eroilor și-l văzu pe Finley zâmbindu-i, în drumul lui spre război. O altă lume. Acum nimeni nu-ți ura bun-venit acasă, nici nu-i mai sărbătorea pe cei care plecau. Dintr-odată, se simți sufocată de parfumul de lămâie al soluției de lustruit mobila și de așteptări. Fusese crescută să fie o doamnă, mereu senină și calmă, zâmbitoare, dar acea lume și lecțiile sale păreau să fie undeva departe, departe.

Afară, luna plină strălucea deasupra valurilor. Se simți atrasă spre plajă, ca întotdeauna, de peticul de nisip ce-i fusese teren de joacă în copilărie.

– Hei, Fin, spuse ea, așezându-se aproape de linia apei.

Picături de apă îi ajungeau din când în când pe față, simțindu-se ca lacrimile.

Își închise ochii.

Respiră, McGrath!

Treptat, strânsoarea din jurul pieptului ei slăbi. Mult mai târziu, se întoarse în camera ei cu volane roz și se băgă în pat. La lumina veiozei de pe noptieră, deschise sertarul acesteia și scoase hârtia de corespondență, cu numele ei scris elegant în capul foilor.

17 martie

Dragă Barb,

Sunt acasă. Nimeni nu mi-a spus ce dificilă va fi întoarcerea. De ce nu m-ai avertizat? Oamenii m-au scuipat la aeroport, mi-au strigat că sunt ucigașă de copii. Ce mama naibii? Părinții mei nu au întrebat nimic de Vietnam. Mama se poartă ca și cum m-am întors din tabără, iar tata abia mi-a spus o vorbă. Pe cuvântul meu!

Este ciudat.

Spune-mi că voi fi bine, te rog!

Tu cum ești? M-am gândit la tine, ți-am trimis gânduri bune despre fratele tău. Jalea doare. Acum că sunt acasă, mi-e iarăși dor de Fin. Este ca și cum m-aș uita la un puzzle din care lipsește o piesă; strică întregul ansamblu.

Acum m-am întors în pat. Sunt mai mult decât obosită. Prea multe ore de călătorie și disperare și diferență de fus orar, cred.

Te iubesc, sora mea.

Ai grijă!

F.

Se dezbrăcă apoi în sutien și chiloți și intră din nou în pat.

– Trezește-te, Frances!

Frankie deschise încet ochii, simțind că are praf în ochi. Se ridică în șezut, ametită. Se afla din nou pe covor.

– Ne vedem în bucătărie, spuse mama, privind-o îngrijorată pe Frankie înainte să se întoarcă și să iasă din cameră.

– Bine, spuse Frankie, simțind un gust neplăcut în gură.

Când se spălase ultima oară pe dinți? Șchiopătă până la dulap (cum își scrântise glezna?), dădu laoparte bețele pogo din copilărie și un cerc hula, își luă pe ea halatul roz cu găitane și ieși din dormitor. De ce erau toate lucrurile din trecutul ei atât de roz?

– În sfârșit, spuse mama zâmbind, așezată la masa de bucătărie.

Frankie se duse la cafetieră, își turnă o cană de cafea, apoi se așeză la masă, față în față cu mama sa.

– Unde e tata?

– Arăți groaznic, Frances!

– Am coșmaruri.

– Am făcut rezervare la club pentru prânz. M-am gândit că ți-ar prinde bine să revii la viața adevărată. Doar noi, fetele.

Frankie sorbi din cafea, savurând gustul ei amar și bogat. Imaginile din coșmar îi rămăseseră în minte, ca niște pânze de păianjen.

– Asta crezi, că viața de la club e viața adevărată?

Mama se încruntă.

– Ce e în neregulă cu tine?

– Oamenii m-au scuipat la aeroport, spuse Frankie, surprinsă să-și audă vocea frângându-i-se. Mi-au spus ucigașă de copii.

Gura mamei se deschise de surprindere, apoi se închise încet.

– L-am sunat pe Paul și ți-am făcut o programare pentru dimineața asta. O tunsoare frumoasă îmi ridică mereu moralul.

– Sigur, mamă. Știu cât de mult contează pentru tine aparențele. Unde e tata? întrebă ea din nou.

– Ți-am cumpărat niște haine noi. Sunt în dulapul tău.

– Mamă? Nu mi-ai răspuns la întrebarea despre tata.

– Lasă-mă să-mi recapăt suflul, Frances, bine? Ar fi fost de ajutor un mic avertisment că vii acasă.

– Ați știut data de un an, mamă.

– Tot ar fi trebuit să suni. Du-te, fă un duș și îmbracă-te! Știi că urăsc întârzierile.

Dând din cap, Frankie se ridică, își luă cafeaua cu ea și se întoarse în dormitor. Acolo găsi noile haine pe care i le cumpărase mama. Pantaloni evazați și fuste în carouri și tunici. Toate cu o mărime mai mari. Nici una nu i se potrivea cum trebuie. Se îmbrăcă cu rochia pe care o cumpărase în Kauai, își luă o pereche de ciorapi și sandale. Ce dacă era martie, iar ea se îmbrăcase ca pentru vară? Rochia o făcea să se simtă bine, îi amintea că Rye venea acasă în 23 de zile.

O găsi pe mama ei așteptând-o nerăbdătoare la ușa de la intrare. La apariția lui Frankie, ridică dintr-o sprânceană atent pensată. Când Frankie se apropie, nările mamei începură să fremete.

– Da. Rochia miroase a mucegai. Știu.

Mama reuși să zâmbească.

– Să mergem!

Cincisprezece minute mai târziu, ea și mama ei ajunseră la salonul de frumusețe de pe insulă, unde fură întâmpinate de Paul.

– Cine te-a tuns, dragă? o întrebă el.

– Eu, răspunse Frankie. Sau câte o prietenă.

– Cu o macetă, din câte se pare.

Frankie zâmbi.

– Cam așa. Tocmai m-am întors din Vietnam.

Neplăcerea de pe fața lui Paul nu putea fi confundată cu nimic altceva. Acesta chiar făcu un pas în spate.

– Cred că reușesc să-ți fac un bob asimetric, până la bărbie. E bine?

Expresia lui o duru, dar ar fi trebuit să fie pregătită pentru așa ceva.

– Sigur, cum vrei.

Paul începu să lucreze, spălând, pieptănând, tăind, aranjând. Când ajunse în partea din spate, Frankie îl opri, spunând ferm:

– Fără rahaturi din acelea feminine, Paul.

Auzi cum mama sa inspiră, șocată.

– Ai grijă la limbaj, Frances. Nu ești docher.

Când Paul termină, Frankie se ridică și se uită la reflexia ei în oglindă. Îi făcuse părul negru strălucitor din nou, ridicându-l în partea din spate și tăindu-l de-a lungul maxilarului ei, într-o linie precisă. Bretonul lung era pieptănat pe o parte.

– E drăguț, spuse ea. Mulțumesc.

El dădu din cap scurt și se îndepărtă.

Ajunse la Coronado Golf and Tennis Club cu Cadillacul, fură întâmpinate de un valet negru, în uniformă, care deschise ușa lui Frankie. Ea ieși din mașină, simțind o stranie senzație de conflict. Cum putea exista lumea aceasta albă, plină de bani, într-o bulă, în timp ce în Vietnam războiul făcea ravagii, și

aici, acasă, lumea protesta împotriva violenței, luptând pentru drepturile civile fundamentale?

Clădirea principală a clubului era proiectată ca o sufragerie de modă veche, centrată în jurul unui șemineu din piatră. Ici și colo, grupuri de bărbați stăteau la mese, bând și fumând. Prânzurile urmate de cocktailuri erau norma aici pentru clasa muncitoare. Un grup de femei învăluite în fum de țigară jucau bridge într-o încăpere laterală.

Ospătărița le conduse la masa preferată a părinților ei, lângă o fereastră care dădea înspre piscină. Fețe de masă albe, argintărie, farfurii de porțelan și un aranjament central din flori parfumate.

Frankie se așeză.

– Ce drăguț să ies la prânz cu fiica mea, spuse mama, scoțându-și tabachera argintie și luând o țigară subțire, pe care o aprinse.

Când veni ospătărița, mama comandă două Bloody Mary.

– Nu e cam devreme, mamă?

– Și tu, Frances?

– Ce vrei să spui?

– Tatăl tău îmi face mereu observații cu privire la băut. Când e acasă, vreau să spun.

Înainte ca Frankie să poată formula o replică, lângă masa lor apăru un bărbat. Era un bărbat mai în vârstă, cu fălci ca de morsă și o tunsoare militară căruntă, îmbrăcat cu un costum maro, cu o cravată subțire.

– Bette, spuse el, zâmbind jovial. Ce drăguț să te văd din nou! Millicent a mea spune că ești pe cale să câștigi și turneul de anul acesta.

Mama zâmbi.

– Millicent este prea amabilă. Frances, ți-l amintești pe doctorul Brenner?

– Aceasta nu poate fi Frances, nu-i așa? Te-ai întors deja din Florența?

– Florența?

Frankie era pe cale să spună mai multe, când auzi un zgomot brusc, puternic.

„Cad bombele."

Se lăsă jos, pe podea.

– Frankie? Frankie?

„Ce mama naibii?"

Lumea reveni la normal. Nu era în 'Nam. Era în sufrageria clubului, întinsă pe podea lângă masă, ca o proastă. Nu departe, o ospătăriță era îngenuncheată pe podea, culegând de jos cioburi. Doctorul Brenner o luă de mână și o ajută să se ridice în picioare.

– Frankie? spuse mama, încruntându-se. Cine cade de pe scaun?

Frankie nu știa ce tocmai se întâmplase. Amintirea i se păruse atât de *reală*.

– Nu... nu știu. Se simțea lipicioasă, tremura. Își dădu laoparte părul de pe față și simți cum fruntea i se udase de transpirație. Fu nevoită să facă un efort pentru a zâmbi. Îmi pare rău. Tocmai m-am întors din Vietnam, și...

Și ce?

Doctorul Brenner îi dădu drumul mâinii.

– În Vietnam nu sunt femei, dragă.

– Sunt, domnule. Am fost acolo doi ani.

– Tatăl tău a spus că ești plecată la studii în străinătate.

– *Poftim?* Frankie se întoarse spre mama ei. Este o afurisită de glumă?

Doctorul Brenner o zbughi ca din pușcă la auzul acestor cuvinte.

Mama se uită în jur, pentru a vedea dacă erau observate.

– Așază-te, Frances!

– Ați mințit cu privire la locul în care eram?

– Tatăl tău a crezut...

– I-a fost *rușine* cu mine? Rușine de serviciul meu, după toate poveștile acelea despre eroi?

– Așază-te, Frances! Faci o scenă.

– Te *stânjenesc?* spuse ea. Și ai impresia că asta e o scenă? Nu, mamă. O scenă este atunci când un soldat se întoarce de pe câmpul de bătaie ținându-și în mână propriul picior. Este atunci când...

– *Frances Grace*.

Ochii lui Frankie se umplură de lacrimi. Ieși alergând din club, auzi șoaptele care aveau să se transforme în zvonuri despre „fata aceea, McGrath", și, dacă nu ar fi durut-o atât de mult, ar fi izbucnit în râs.

În josul străzii, cu o durere ascuțită în partea dreaptă a corpului, chemă un taxi.

Acum era ușor, nu trebuia decât să ridice o mână. Nu avea uniforma care îi făcea pe oameni să o urască.

Taxiul se opri lângă ea, și șoferul coborî geamul.

– Încotro?

Încotro?

Se simțea ca și cum pentru ea nu mai rămăsese nimic aici, în locul acesta pe care îl iubise întotdeauna.

Dar unde altundeva să meargă?

– Ocean Boulevard, spuse, apoi oftă și-și șterse ochii.

Nu avea altundeva unde să meargă.

Odată ajunsă acolo, scoase o foaie de hârtie. Cu o mână care nu se mai oprea din tremurat, îi scrise lui Rye, încercând să-și ușureze durerea, împărtășind-o.

22 martie 1969

Dragostea mea,

Mi-e atât de dor de tine, că nu mai suport. Număr zilele până la întoarcerea ta.

Acasă, lucrurile sunt groaznice. Nu știu ce să fac. Părinții mei au mințit cu privire la plecarea mea în Vietnam. Atât de rușine le este cu mine. Asta mă face să mă simt furioasă într-un fel cum nu m-am mai simțit niciodată. Furioasă. Iritată. Astăzi am făcut o scenă la club. Nu prea pot controla furia asta nouă, care mă macină. Poate că am doar nevoie de somn...

Totul e atât de ciudat și cu capul în jos, că nici nu le-am spus părinților mei despre tine. Nu sunt sigură că le-ar păsa.

Abia aștept să vii acasă.

Te iubesc,

F.

Ceva mai târziu, Frankie se trezi întinsă pe podeaua din dormitorul ei, cu o durere bubuitoare de cap și cu gâtul usturând-o. Probabil că țipase în somn.

Se ridică în picioare, ținându-și echilibrul doar prin puterea voinței. Coșmarul o epuizase și încă era furioasă pe trădarea părinților ei. Camera era întunecată, nici o lumină nu îmblânzea noaptea. Cât de mult dormise?

În hol, decorat bogat cu lemn și alamă strălucitoare, simți miros de fum de țigară, soluție de lustruit mobila cu aromă de lămâie și o urmă de parfum Shalimar.

Mama era în sufragerie, încă îmbrăcată pentru club, așezată într-un fotoliu lângă șemineu, bând un martini și citind revista *Life*. O pereche de veioze iluminau încăperea; focul din cămin trimitea valuri de căldură.

Tata stătea lângă foc, îmbrăcat cu costum și cravată, ținând în mână o băutură și o țigară aprinsă. La

vederea lui Frankie în halat, se încruntă. Probabil că nu arăta cel mai bine.

– Mda. Sunt eu, tată, m-am întors de la studii din Florența. Mâncarea nu a fost la fel de bună cum m-am așteptat, spuse Frankie, incapabilă să ascundă durerea din voce.

– Nimănui nu-i place cineva care face pe deșteptul, Frankie, spuse el.

Frankie se duse la bar, își turnă o porție mare de gin peste cuburile de gheață și se așeză lângă mama ei.

Tensiunea din cameră era grea; Frankie văzu privirea îngrijorată și temătoare a mamei ei. Se întinse după una din țigările mamei ei și o aprinse.

– Când ai început să fumezi? o întrebă mama.

– Cred că după o alertă roșie. La privirea goală a mamei ei, adăugă: Un atac cu rachete asupra spitalului. Exploziile erau asurzitoare. Îngrozitoare. Sau poate după un asalt în spital, când răniții veneau făcuți bucăți. Cine știe? Acum nu fumam, și imediat după, fumam. M-a ajutat să nu-mi mai tremure atât de tare mâinile.

– Înțeleg, spuse mama ei scurt.

– Nu, nu înțelegi, răspunse Frankie, disperată dintr-odată să îi explice. Dacă o ascultau, poate că totul revenea la normal. La Thirty-Sixth – spitalul de evacuare unde am fost trimisă – în timpul primului meu schimb am avut un episod de PIEMAS – pierderi masive – și am fost de tot rahatul, zise Frankie.

Ei se holbau la ea, ascultând. Măcar atât.

– Soldatul a venit pe o targă, făcut bucăți. Călcase pe o Betty Țopăitoarea, și nu mai avea picioare. Deloc. Eu nu...

– Destul! Tata își trânti paharul cu băutură pe bar. O făcuse cu atâta forță, că paharul s-ar fi putut crăpa.

Nimeni nu vrea să audă poveștile astea, Frankie. Dumnezeule! Picioare explodate.

– Și limbajul, spuse mama. Înjuri ca un marinar. Nu mi-a venit să cred ce limbaj ai folosit la club. Și în fața doctorului Brenner. A trebuit să o sun pe Millicent și să-mi cer scuze în numele tău.

– Să te scuzi în numele meu? spuse Frankie. Cum se poate să nu vă pese de experiența mea în război?

– S-a terminat, Frances, spuse mama cu calm.

„Liniștește-te, Frankie!“ Dar nu putea. Inima i se zbătea în piept și simți un val de furie atât de mare, încât îi venea să spargă ceva.

Se abținu pentru un moment, dar efortul i se păru toxic, ca și cum poveștile pe care ar fi vrut să le împărtășească s-ar fi putut transforma în otravă înăuntrul ei. Nu putea fi aici, pretinzând că nimic nu se schimbase, că fusese în Florența timp de doi ani, în loc să țină bucăți din trupurile soldaților în mâinile ei. Se simți sufocată de nevoia de a spune: „Am fost acolo, și așa a fost“. De nevoia ca ei să o primească cu brațele deschise acasă și să spună că sunt mândri de ea.

Frankie se ridică brusc.

– Nu-mi vine să cred că vă este rușine cu mine.

– Nu știu cine ești acum, spuse tatăl ei.

– Nu vrei să știi, răspunse Frankie. Tu crezi că nu înseamnă nimic când o femeie, o asistentă, pleacă la război. Crezi că este o mândrie când fiul tău se înrolează și o rușine când o face fiica ta.

Mama ei se ridică, ținând în mână paharul acum gol, puțin nesigură pe picioare, cu lacrimi în ochi.

– Frances, te rog, zise ea. Connor... Amândoi...

– Taci și bea, spuse tata aproape răstit.

Frankie văzu cum mama ei se clatină la aceste cuvinte.

Întotdeauna fusese așa? Întotdeauna fusese mama ei o fantomă, ținută laolaltă de vodcă și fixativ de păr? Tatăl ei fusese mereu bărbatul acesta furios, care credea că are dreptul de a dicta fiecare acțiune și emoție din casa asta?

Sau pierderea lui Finley fusese cea care îi distrusese?

Frankie nu știa. Nu trăise alături de ei în ultimii doi ani; ea jelise singură și apoi plecase în Vietnam, unde învățase că există și altfel de pierderi dureroase.

Frankie trebuia să iasă de aici înainte să spună ceva oribil. Îi lăsă stând acolo, uitându-se la ea ca și cum ar fi fost o intrusă, și ieși din casă; trânti ușa în urma ei. Nu îi era caracteristic să aibă asemenea accese de furie pe care să le și exprime, dar nu se putea abține. Afară, pe plajă, cu noaptea devenind tot mai neagră în jurul ei, căzu în genunchi, dorindu-și să fie calmată de sunetul valurilor.

Dar acestea o făcură să se gândească la Vietnam, la Finley și Jamie, și la cei căzuți.

Țipă până când gâtul o duru din nou. Iar furia din ea crescu și mai tare.

24 martie 1969

Dragă Rye,

De data asta am avut parte de un adevărat spectacol acasă. Chiar și acum, când îți scriu aceste cuvinte, cred că nu sunt eu, dar sunt eu cea de acum. Sunt furioasă tot timpul. Și supărată. Părinții mei abia îmi vorbesc, și abia vorbesc unul cu altul. Nu vor să audă nimic despre Vietnam.

Și asta nu-i cea mai rea parte. Am niște coșmaruri îngrozitoare despre război. Mă trezesc simțindu-mă ca și cum aș fi fost bătută.

Este pentru că nu ești cu mine în pat. În brațele tale, aș putea dormi. Visul la întoarcerea ta este

ceea ce mă ține în viață. Număr zilele până când ajungi aici. Cu mine. Mă gândesc la noi. La tine. O casă. Poate undeva la țară. Vreau să avem cai și un câine. O grădină.

Întoarcerea acasă nu este așa cum am crezut. Dar nu contează. Tot ce contează suntem noi.

Te iubesc,

F.

Într-o seară răcoroasă, la două săptămâni după revenirea ei acasă, Frankie stătea într-un șezlong pe terasă, cu picioarele sub ea, și cu o pătură acoperindu-i umerii. Îmbrăcată cu tricoul ei verde din armată și cu pantaloni scurți, mirosea a mucegai și praf, dar era aproape confortabil. Avea în mână un pahar cu martini cu gheață, din care lua câte o gură și se uita neatentă în jur.

Era acasă, în curtea ei, unde copacii de jacaranda aveau să fie curând plini de flori mov, iar grădinarii aveau să petreacă ore întregi curățând florile de pe jos. Curtea aceasta era ca o capsulă a timpului, în care nu se schimba nimic, niciodată. Lumea de afară se putea destrăma, dar în interiorul acestor pereți, totul era calm, liniștit, erau mereu cocktailuri. Poate de aceea construiau oamenii ziduri: să se uite în altă parte, să ignore orice nu voiau să vadă.

În ultimele câteva zile, familia căzuse într-un fel de relaxare jenată în care nimeni nu vorbea despre război. Frankie ura fiecare secundă, se simțea goală din cauza rușinii părinților ei, dar lucrurile nu mai aveau să dureze mult. Trebuia să reziste doar până la întoarcerea lui Rye. Nu le spusese despre Rye sau despre dragostea lor; nu prea vorbise despre nimic cu ei, de fapt. Doar despre vreme, mâncare și grădină.

Subiecte neutre, toate. Era singurul mod de a putea rezista în prezența lor.

– O să denumesc complexul Shores, spuse tata, expirând fumul de țigară și turnându-și un alt Manhattan. Sau poate Cliffs.

Frankie asculta discuția despre afaceri a tatălui ei și se prefăcea interesată.

Făcea tot posibilul pentru a fi fata pe care o crescuseră, fata care se așteptau ei să fie. Nu se agita, nu spunea prea multe, nu menționa niciodată războiul. Făcea pe drăguța. Ei nu păreau deloc deranjați de tăcerea ei. Acest calm forțat i se părea oarecum periculos. Ca și cum fiecare cuvânt pe care și-l înghițea conținea un venin care o putea omorî într-o zi.

Se concentră asupra paharului cu martini. Cel de-al doilea. Se gândea că ar fi ucis pentru o astfel de băutură rece acolo, în Vietnam.

Tata se duse la sistemul stereo, schimbă albumele, și puse unul de la Beach Boys. *California Girls* se auzi imediat din boxe.

– Închide rahatul ăla! izbucni Frankie.

Ambii ei părinți se opriră din ceea ce făceau și se holbară la ea.

– Cine crezi că ești? spuse tata.

Frankie se ridică brusc.

Aproape îi urlă „Uită-te la mine! Trebuie să mă vezi".

– Sunt chiar aici, tată, spuse ea, cu vocea tremurându-i. Fiica ta, întoarsă acasă din război.

El se întoarse la combină și începu să aranjeze teancurile de discuri.

Frankie simți cum furia îi crește din nou, umplând-o, deformând-o.

Se duse la bar, înșfăcă o sticlă de gin și se întoarse în dormitorul ei, trântind ușa în spate.

Orfelinatul St. Elizabeth. Sunt în genunchi pe podea, ținând-o pe Mai în brațe, mângâindu-i părul moale. Aud elicopterele care se apropie de departe. Pac-pac-pacul *armelor de foc.*

O bombă se izbește de pereții de piatră, aruncând bucăți de piatră într-o mie de direcții.

Aud copii țipând.

Altă bombă.

Mă uit în jos; Mai se topește în brațele mele. Foc peste tot.

Frankie se trezi urlând, cu inima bătându-i nebunește în piept; era udă de transpirație.

Se împletici afară din cameră, în casa întunecată și tăcută. Ora 5.23.

Se duse la telefonul din bucătărie, ridică receptorul și formă numărul lui Barb. Fără îndoială că avea să se dezlănțuie iadul la venirea facturii – telefoanele la distanță erau atât de scumpe –, dar avea nevoie să vorbească cu cea mai bună prietenă a ei.

Barb răspunse la al doilea apel.

– Alo?

– Hei, spuse încet Frankie. Ținând receptorul la ureche, se lăsă să alunece în josul peretelui bucătăriei și se așeză pe podeaua acoperită cu linoleum. Am... am vrut să văd ce faci. Să văd cum reziști. Cum e mama ta?

– Frankie? spuse Barb. Ești bine?

Frankie clătină din cap și șopti:

– Nu. Nu sunt bine.

– Am primit scrisoarea ta. Ai tăi chiar au spus celorlalți că ai plecat să studiezi în străinătate? E o nebunie.

– Mda.

Frankie expiră sonor.

– Trebuie să-ți fie greu, spuse Barb.

– Cum a fost când te-ai întors tu acasă? A fost rău?

– Mda, dar în blocul mamei e plin de veterani care se întorc acasă. Nu te pot minți. Tot ce știu este că trebuie să reziști, să mergi înainte. Totul se va rezolva până la urmă.

Frankie auzi speranța din cuvintele ei.

– Rye vine acasă curând. Așa că măcar am asta. Jur că dacă îmi cere să mă mut cu el, nu stau pe gânduri!

Barb râse.

– Tu, domnișoara întâi-îmi-trebuie-un-inel?

– Nu mai sunt eu aceea, spuse Frankie.

– Mda. Viața e scurtă, și nu o știm noi cel mai bine? Dai o petrecere pentru el când se întoarce? Poate o conving pe Ethel să facă o excursie.

– Nu m-am gândit la o petrecere.

– Știm amândouă ce grea este întoarcerea acasă. O bucată de tort poate ajuta puțin.

Frankie se gândi la ideea asta. O petrecere.

– Tatăl lui locuiește în Compton. Poate reușim să facem împreună un plan.

– Așa te vreau.

– Mersi, Barb. Știam eu că o să mă scoți din impasul în care mă aflu.

– La ce sunt bune prietenele?

Mai vorbiră câteva minute, și, când închiseră, Frankie avea deja un plan.

Poate că era o idee proastă. Sau una minunată.

Nu era sigură.

Tot ce știa era că, odată ce Barb îi sugerase ideea unei petreceri pentru Rye, Frankie se îmbarcase într-o misiune. Așa că se îmbrăcă cu hainele cumpărate de mama sa – pantaloni evazați și o tunică cu centură – și

sună la informații pentru a cere adresa atelierului auto Stanley și Mo, din Compton.

La ora 9.00, fără a le spune un cuvânt părinților ei, era îmbrăcată, machiată și ieșea din curte cu broscuța Volkswagen albastră pe care o primise la cea de-a șaisprezecea sa aniversare.

Ajunsă pe feribot, dădu geamul jos, lăsând aerul să-i mângâie fața. Auzea zgomotul făcut de echipamentul greu și de ciocanele industriale folosite pentru construcția podului dintre San Diego și Coronado – o îmbunătățire pentru care tatăl ei luptase neobosit. Simțea speranță pentru prima dată după multe zile. După cum sunau cuvintele poeziei sale preferate, *Desiderata*[30], avansa cu încredere în direcția visurilor ei.

Ajunsă pe continent, dădu drumul radioului și auzi urletul faimos al lui Wolfman Jack și cântă alături de el cântecele auzite. Apoi Cream. Country Joe and the Fish. Beatles. Muzica din Vietnam.

Ajunsă în Compton, încetini. Trecuseră ani buni de la revoltele Watts[31], dar încă se mai vedeau urmele acestora în ferestrele sparte, pridvoarele distruse, mâzgăliturile de pe pereți.

Pumni negri pictați cu spray decorau fațadele goale ale magazinelor și restaurantelor închise. Sărăcia acestui loc era evidentă.

Trecu pe lângă un cimitir de mașini, unde bucăți de metal și mașini parțial dezmembrate stăteau în grămezi în spatele gardului legat cu lanțuri. Un câine însoți mașina de-a lungul gardului, lătrând, oprit în cele din urmă de lanțul cu verigi mari cu care era legat.

În parcările neîngrijite erau mașini abandonate, cu cauciucuri lipsă, fără capote, cu parbrizele crăpate. Multe dintre case erau dărăpănate, având mare nevoie

de un strat proaspăt de vopsea. Văzu grupuri de bărbați negri plimbându-se pe stradă, îmbrăcați în negru, purtând berete negre.

Atelierul auto Stanley și Mo era localizat într-o benzinărie din anii '40, care avea un garaj mare alături. De-a latul ușilor garajului era scris, cu spray, ÎNCHIS. Doze strivite de bere murdăreau curtea. Un coș de gunoi dădea pe dinafară.

Un trio de tineri de culoare trecură pe lângă garaj. Unul din ei o văzu pe Frankie și se opri să se uite la ea pentru un moment, apoi se îndepărtă repede, pentru a-și ajunge prietenii din urmă.

Frankie opri în parcarea goală și ieși din mașină.

Undeva în apropiere, un câine începu să latre. Țeava de eșapament a unei mașini pocni, sunând ca o armă de foc.

„Calmează-te, Frankie! Respiră! A fost doar o mașină. Nu un atac de mortiere."

Se duse la biroul atelierului, care părea abandonat. Fiecare fereastră era acoperită cu placaj și sârmă ghimpată, și cineva pictase cu spray PANTHER POWER[32] sub una din ele. Cuvintele erau mânjite, ca și cum cineva ar fi încercat să le curețe, dar renunțase.

Frankie bătu la ușă.

– Pleacă! strigă cineva dinăuntru.

Frankie deschise ușa și fu asaltată de mirosul berii stătute și al fumului de țigară.

– Bună?

Împinse ușa până la capăt și păși peste prag.

Avu nevoie de câteva secunde pentru ca privirea să i se adapteze la semiîntunericul de dinăuntru.

Pe un fișet din metal acoperit cu teancuri de hârtii se afla o singură veioză. Calendare vechi acopereau un perete, tipul acela de calendare dintr-o altă epocă. Betty Grable, Rita Hayworth.

Un bărbat grizonant stătea trântit pe un scaun de birou, holbându-se la un televizor cu antenă, așezat pe un alt fișet. Se uita la *As the World Turns*.

– Este închis, spuse el aspru, fără măcar să se uite la ea. Am închis de când cu revoltele, dar să fiu al naibii dacă plec. Nu mă alungă ei pe mine.

– Domnule Walsh?

– Cine vrea să știe? o întrebă bărbatul, scoțând țigara din gură. Se întoarse încet, o văzu și se încruntă. Fetițo, ești în partea greșită a orașului.

Frankie se apropie încet. Văzu asemănarea dintre Rye și tatăl său – era ca și cum fața frumoasă a lui Rye fusese acoperită cu lut modelator gri și lăsată la soare să se usuce. Bărbatul în vârstă avea obrajii căzuți și un nas borcănat. Sprâncenele groase, negre contrastau puternic cu pielea sa lipsită de culoare și cu părul blond cărunt. Avea o mustață neîngrijită. Își ținea mâinile strânse în jurul paharului cu băutură. Avea o salopetă veche de mecanic, pe al cărei buzunar scria STAN.

Frankie văzu în fața ei realitatea copilăriei lui Rye. Nu era de mirare că se simțise inconfortabil în casa familiei McGrath, la petrecerea de bun-rămas a lui Finley. Nu era de mirare că se înrolase și visase să zboare mai repede decât viteza sunetului.

Acest lucru îi întări și mai mult hotărârea de a-i arăta dragostea ei, cu o petrecere de bun-venit.

– Am vrut să vorbim despre organizarea unei petreceri de bun-venit pentru Rye. Sunt...

– Știu cine ești, domnișoară. Și nu va fi nici o afurisită de petrecere pentru fiul meu. Ar trebui să știi asta.

– Ești unul din oamenii aceia care se simt rușinați din cauza bărbaților și a femeilor din Vietnam?

El pufni.

– Femei în Vietnam. Ce, iei droguri?

– Domnule Walsh, vreau să știi...

– Oprește-te chiar acum! Se duse la biroul de metal de sub fereastra acoperită cu placaj, care era plin de hârtii, scrumiere și vase murdare. Răscoli prin grămada de plicuri și reviste și scoase o bucată de hârtie. Uite, spuse el, întinzându-i o telegramă. Acum trei zile, doi pungași în uniformă au apărut aici și mi-au spus că băiatul meu e mort. Doborât cu elicopterul. În ceva loc numit Ankle. Ankee. Cine dracu' știe?

Frankie se holbă la telegramă.

Regretăm să vă informăm că... Locotenentul comandant Joseph Ryerson Walsh a fost ucis în misiune.

– Rămășițele nu-s *recuperabile*, au spus tâmpiții aia. Așa că sigur nu are nevoie de o petrecere de bun-venit, spuse domnul Walsh.

Frankie simți că nu putea respira.

– Nu... nu poate fi adevărat.

– Este.

– Dar...

– Pleacă, domnișoară! Nu e nimic aici pentru tine.

Frankie se întoarse, ieși împleticindu-se din biroul murdar, și reuși să ajungă la broscuță, prăbușindu-se înăuntru. Telegrama îi tremura în mână.

Regretăm să vă informăm.

Rye. Se gândi la el cărând-o spre baracă... în noaptea în care apăruse în sala de operații, îngrijorat în privința ei... primul lor sărut... noaptea aceea pe plajă în Kauai, când îi arătase cum se simte dragostea.

Mă tem că te voi iubi până la moarte...

Rye. Dragostea ei. Mort.

*

Frankie nu-și amintea cum condusese până acasă. Când ajunse pe aleea din fața casei părinților ei și parcă, se uită în jur, printre lacrimi, și fu vag surprinsă să vadă unde era.

Ieși din mașină, uită să închidă portiera sau să ia cheile. Intră în casă și se duse direct în dormitorul ei. Muzica o urmă – Pat Boone, cântărețul preferat al mamei ei, încercă să o aline cu vocea lui mângâietoare, dar ea abia mai auzea.

Trecuseră abia câteva ore de când auzise acele cuvinte – *ucis în misiune* –, dar deja i se părea că simte durerea de o viață. Interminabilă.

Se urcă în pat, încălțată și cu hainele cu care ieșise; se sprijini de pernele lipite de tăblia patului și se holbă la baldachinul roz, plin de volane.

Durerea înfășură lumea într-un fel de ceață, punând un strat de vată între Frankie și restul lumii. Era atât de amorțită, că avu nevoie de un moment înainte de a-și da seama că cineva bătea la ușa dormitorului ei.

– Pleacă, spuse ea.

Ușa se deschise. În fața acesteia stătea mama ei, zâmbind nesigură. Acesta era felul în care se uitau unii la alții zilele acestea, dar lui Frankie nu-i mai păsa.

– Iată-te!

Frankie își auzi propriul țipăt și știu că era o greșeală, dar nu se putu opri. Trecu de la țipătul plin de furie la suspine în scurtul timp în care mama ei ajunse de la ușă la pat.

Frankie se rostogoli pe o parte, ridicându-și genunchii la gură, în poziție fetală.

Mama se așeză pe marginea patului, lângă ea, și-i mângâie părul. Pentru un timp îndelungat, nu spuse nimic, lăsând-o pe Frankie să plângă.

În cele din urmă, ea se întoarse către mama ei, lăsându-se îmbrățișată.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă mama.

– M-am îndrăgostit în Vietnam. Frankie inspiră, cutremurându-se. A fost doborât. Ucis în misiune. Se uită la mama ei. Cum se poate să nu fi știut?

– Nu ai spus nimic de nici un bărbat... Mama oftă din greu. Oh, Frances...

– Nu ați vrut să auziți nimic despre război.

Frankie așteptă niște cuvinte pline de înțelepciune, ceva – orice – care să-i amintească de faptul că mai are încă motive pentru a trăi.

Mama nu spuse nimic, îi mângâie doar părul, ținând-o aproape. Frankie își simți inima bătând încet, simți vag că aceasta s-ar putea rupe, efectiv, și că nu ar mai putea bate într-o lume fără Rye, în corpul acesta al ei, care i se părea, dintr-odată, străin.

Auzi pași apropiindu-se pe hol.

Tatăl ei apăru în pragul ușii deschise, cu o servietă în mână și un teanc de scrisori în cealaltă.

– Un prieten de-al ei a fost împușcat, spuse mama.

– Oh, spuse tata.

Se întoarse și se îndepărtă, închizând ușa în urma lui.

Frankie se cuibări în brațele mamei ei și plânse.

Trag în noi.

Poc-poc-poc!

O scânteie lovește elicopterul în lateral. Mitraliorul răspunde cu foc, elicopterul virează brusc la stânga, apoi drept în sus, aproape face o piruetă. O altă împușcătură. Scântei. Răpăitul ritmic al mitraliorului care trage, apoi sunetul puternic al unei explozii. Coada elicopterului se îndoaie, se rupe, cade în junglă. O altă explozie; aceasta la nivelul rezervorului. Elicopterul este cuprins de o minge de flăcări și fum și se prăbușește la pământ.

O coloană groasă de fum negru și flăcări se ridică din junglă; copacii se aprind.

Frankie se trezi, încă în ghearele coșmarului, gândindu-se că era din nou în Vietnam, că îl văzuse pe Rye doborât.

Lumea reveni încet la normal.

Era în dormitorul ei, cu baldachinul roz deasupra capului și cu cutia muzicală cu balerină alături, pe noptieră.

Seara trecută fusese îngrozitoare. Coșmaruri unul după altul. Își amintea vag că se plimbase prin casa întunecată, fumând, temându-se să adoarmă.

Simțindu-se amorțită, cu trupul greu și inima și mai grea, se ridică, dar odată în picioare, nu știa ce să facă.

Rămase pe loc, nemișcată.

Se auzi o bătaie la ușă.

Frankie oftă. Avusese doar două zile în lumea în care nu mai era Rye; 48 de ore de durere, și deja nu mai suporta să fie în această casă. Ura felul în care o privea mama ei, cu ochi triști, precauți, ca și cum s-ar fi temut că Frankie ar fi putut ieși în calea unei mașini în orice moment.

Mama deschise ușa. Era îmbrăcată cu un halat din mătase de culoarea levănțicii, cu nasturi din perle, și papuci de casă albi, cu pompoane. Pe cap avea un turban alb.

Frankie se uită la ea cu ochii umflați și roșii.

– Cum să fac să nu-l mai iubesc?

– Nu poți. Înduri. Mergi mai departe. Nu te voi insulta, pomenind despre proprietățile vindecătoare ale timpului, dar lucrurile se vor îmbunătăți. Mama o privi cu tristețe și compătimire. El ar vrea să trăiești în continuare, nu-i așa?

Frankie pierduse șirul diferitelor variații ale sintagmei viața-merge-mai-departe pe care le auzise

de la mama ei. Cuvintele deveniseră doar un zgomot de fond enervant, care răsunau în golul dinăuntrul ei.

– Sigur, mamă. Așa va fi.

CAPITOLUL 20

– Mă îngrijorezi, Frances, spuse mama.

– Pleacă!

Frankie se rostogoli și-și puse perna peste cap.

Cât de mult trecuse de când îl pierduse pe Rye? Trei zile? Patru?

– Frankie...

– PLEACĂ!

O atingere ușoară pe umăr.

– Frances?

Frankie rămase nemișcată până când mama ei oftă adânc și ieși din cameră, închizând ușa în urma ei. Își dădu jos perna de pe ochi. Crezuse oare mama că deja depășise momentul? La acest gând, durerea explodă din nou; Frankie se lăsă cuprinsă de valurile ei. În mod ciudat, găsea liniște în nimicnicie, confort în durere. Cel puțin Rye era alături de ea acolo, în întuneric. Se lăsă să-și imagineze viața pe care ar fi putut-o avea, copiii care ar fi semănat cu ei. Durerea fu însă prea mare. Se retrase, încercă să dea gândul acesta laoparte. Dar gândul nu se lăsă alungat.

– Rye, șopti ea, întinzându-se după un bărbat care nu era acolo.

– Frances. Frances.

Frankie auzi vocea mamei ei venind de undeva de departe.

– Pleacă!

– Frances. Deschide ochii! Mă sperii.

Frankie se rostogoli și-și deschise ochii, uitându-se la mama ei, care era îmbrăcată pentru biserică.

– Nu mă duc la biserică, spuse Frankie.

Vocea i se părea îngroșată. Sau poate era vorba de limbă.

Mama luă paharul gol de pe noptieră. Lângă el se afla o sticlă goală de gin.

– Bei prea mult.

– Uite cine vorbește, spuse Frankie.

– Tata a spus că ai bântuit prin sufragerie. Poate că mergeai prin somn.

– Cui îi pasă?

Mama se apropie de ea.

– Ai pierdut pe cineva pe care credeai că-l iubești. Doare. Știu. Dar viața merge mai departe.

– Am crezut că-l iubesc?

Frankie se rostogoli din nou pe o parte și închise ochii, gândindu-se: „Rye, îți amintești primul nostru sărut?“

Adormi înainte ca mama ei să iasă din cameră.

Frankie deveni treptat conștientă de muzică. Întâi de ritm, apoi, în sfârșit, de cuvinte. The Doors. *Light My Fire.* Era în ’Nam, în clubul ofițerilor, dansând cu Rye. Își simți brațele în jurul ei, coapsele lipite de ale ei, mâna lui odihnindu-se posesiv pe curbura spatelui ei. El îi șopti ceva, făcând-o să simtă un fior rece de teamă. „Poftim?“ îl întrebă ea. „Spune-o din nou“, dar el se îndepărta, lăsând-o singură. Dintr-odată, muzica bubui, suficient de tare să o doară urechile, sunând ca o sirenă de alarmă. Se ridică în șezut, ametită, cu o durere de cap, și-și dădu laoparte părul umed din ochi.

Genele îi erau lipite. La colțurile ochilor i se adunase murdărie.

Muzica se opri.

– Frumoasa adormită se trezește.

– Nu atât frumoasă, dar adormită din plin.

Frankie întoarse capul și le văzu pe Ethel și pe Barb stând în dormitorul ei. Ethel era mai plină decât fusese în Vietnam, cu niște curbe rotunjite care îi completau silueta înaltă. Părul ei roșcat era prins într-o coadă de cal asimetrică. Purta o pereche de blugi evazați și o tunică din poliester, cu dungi. Barb era îmbrăcată cu pantaloni și tricou negre, cu o jachetă militară, de culoare oliv, cu mânecile tăiate.

– Dă-te jos din pat, Frankie, spuse Barb.

– A chemat mama întăririle? întrebă Frankie.

– De fapt, am sunat eu, spuse Barb. Nu am mai auzit de tine de când am vorbit despre petrecerea de bun-venit pentru Rye. M-am îngrijorat și am sunat. Mama ta a răspuns la telefon.

– Dă-te jos din pat, Frankie, sau te iau pe umăr, spuse Ethel. Să nu crezi că nu sunt în stare. Pot ridica un balot de fân.

Frankie știa că nu avea rost să se opună. Văzu cum o priveau, cu un amestec de compasiune și hotărâre. Erau aici pentru a-i ușura disperarea; se vedea în felul în care arătau, în felul în care stăteau, în hotărârea care li se citea în priviri.

Voiau ca ea să se ridice și să înceapă să meargă. Ca și cum durerea ar fi fost doar o piscină din care puteai ieși oricând doreai.

În realitate, era mai asemănătoare cu nisipul mișcător. Un început greu, dar odată ce renunțai, totul era cald și primitor.

Dădu deoparte cuvertura transpirată, urât mirositoare, și se ridică din pat. Fără a face contact

vizual – nu se putea uita la ele fără a se gândi la Rye –, se duse în josul holului, la baia ei, și făcu un duș, încercând să-și amintească când dăduse drumul la apă ultima oară sau când își spălase părul.

Își șterse părul cu prosopul și se îmbrăcă cu hainele pe care le lăsase atârnate de un cârlig în spatele ușii (haine pe care i le cumpărase mama ei pentru a o înveseli) – pantaloni și o tunică albastră, cu un guler alb, marinăresc, și o curea albă. Se simțea ca o actriță îmbrăcată pentru rolul fiicei recunoscătoare. *Ridicol.* Dar efortul necesar pentru a alege altceva i se părea mult prea mare.

Desculță, se întoarse în dormitorul ei.

La vederea prietenelor ei care o așteptau acolo, știu cât de mult le iubea. Aproape putea simți dragostea aceea, dar nu chiar. Durerea înăbușea încă orice altă emoție.

– Sunt bine, să știți, spuse Frankie.

– Se pare că ești în pat de mai bine de o săptămână, zise Ethel.

– Timpul zboară când te distrezi.

– Haide, Frank, spuse Ethel, prinzând-o pe Frankie de braț.

Barb luă radioul și se duse de cealaltă parte a lui Frankie. O manevră de flancare, prin care se asigurau că Frankie era prinsă la mijloc.

Trioul o porni în josul holului.

Frankie le trase dincolo de biroul tatălui ei. Ultimul lucru pe care îl dorea era ca ele să vadă peretele eroilor, și absența ei de acolo.

Frankie fu surprinsă să vadă că păreau să fie familiare cu casa și păreau să aibă un plan. Trecură prin curte, traversară strada și ajunseră pe plajă, unde erau trei scaune de plajă goale și o ladă frigorifică portabilă care le aștepta. Barb puse radioul pe răcitor

și dădu drumul la muzică. Frankie se simțea nesigură pe picioare, ascultând valurile care se năpusteau spre țărm. Muzica familiară o duse înapoi la cele mai bune și cele mai rele momente din Vietnam.

– L-am iubit, spuse ea cu voce tare.

Barb îi dădu un gin tonic și zise:

– Stai jos, Frankie!

Aceasta mai degrabă căzu decât se așeză pe scaun. Ethel se așeză lângă ea, ținând-o de mână. Barb ocupă cel de-al treilea scaun.

Toate trei se ținură de mâini, uitându-se în zare, la oceanul Pacific ale cărui valuri se spărgeau de mal, la mișcarea neîntreruptă a apei, la retragerea calmă a fiecărui val.

Frankie spuse:

– Cum am putut să nu știu că este mort? Cum am putut să nu *simt* dispariția lui din lume?

Pentru asta, nu exista nici un răspuns. Toate trei cunoșteau moartea într-un mod intim, stătuseră alături de ea timp de ani întregi.

– Trebuie să faci ceva, spuse Ethel. Să începi să-ți faci o viață.

– Există un grup, zise Barb. Veteranii din Vietnam împotriva războiului. A pornit de la șase veterani care au pus la cale un protest pașnic pentru a pune capăt războiului. Poate că ți-ai putea folosi furia pentru o cauză bună.

Furia? Aceasta era acum undeva departe, la orizontul durerii ei.

Barb habar nu avea cum se simțea asta, cât de debilitant era să te pierzi pe tine alături de dragostea ta. Și Frankie nu îi putea explica fără să pară patetică sau fără a le îngrijora și mai mult.

Mai bine să spună doar:

– Hmm.

– Viața trebuie să continue, Frankie, spuse Ethel. Ești suficient de tare pentru Pleiku. Poți supraviețui și de astă dată.

Ah! Viața merge înainte!

Dar merge cu adevărat? Nu aceeași viață, cu siguranță.

– Vă iubesc, spuse ea, știind că prietenele ei voiau să o ajute, dar cum ar fi putut, cum ar fi putut oricine?

Îi spuneau doar ce mai auzise deja: singurul mod de a depăși acest episod era să treacă prin el.

Platitudini.

Întrebarea era: *cum?* Cum treceai prin durere, cum ajungeai să vrei din nou să trăiești, când nu-ți puteai imagina viața aceea, nu-ți puteai imagina cum ai putea simți din nou fericire.

Era o întrebare la care nu se mai gândise înainte. Făcuse tot ce putuse pentru a exista (de fapt, pentru a nu exista) în siguranța patului ei, cu păturile trase peste cap, dar chiar și ea știa că nu putea continua astfel la nesfârșit.

Ce voia?

Pe Rye.

O nuntă.

Să țină bebelușul lor în brațe. O casă a ei.

– Cum a fost întoarcerea acasă? o întrebă Barb.

– În afară de faptul că am aflat că bărbatul pe care îl iubesc a murit? spuse Frankie.

– Înainte de asta, rosti Ethel cu blândețe.

– A fost greu, răspunse Frankie. Nimeni nu vrea să vorbească despre război. Tatălui meu îi este rușine că m-am înrolat. Se uită la cele două prietene ale ei. Ce ați mai făcut voi două?

Ethel ridică din umeri.

– Știi povestea mea: am început școala de Medicină veterinară și m-am îndrăgostit din nou de iubitul meu

din liceu, Noah. A fost și el în Vietnam în același timp cu mine, dar nu ne-am întâlnit. Știa cât de mult l-am iubit pe George. Avem... un trecut. Când mă simt fragilă, el știe cum să mă ajute să rămân puternică.

Frankie dădu din cap.

– Aveți coșmaruri?

– Nu prea mai am, răspunse Ethel, în același timp în care Barb zise:

– Trebuie să dai totul laoparte, Frankie. *Fă* ceva!

– Ce ți-a mai rămas, Frank? întrebă Ethel după un timp, când muzica se schimbă în ceva mai melodios și calm. Nu era pic de furie în muzica aceasta, doar tristețe, pierdere și durere.

– Ce vrei să spui?

– Spune-mi tu!

– Păi...

Cinstit vorbind, era ceva la care Frankie nu se gândise niciodată. Știa ce fusese crescută să fie, ce se aștepta de la ea, dar asta fusese înainte, nu-i așa?

Barb repetă întrebarea:

– Ce ți-a mai rămas?

Frankie se gândi la cum se schimbase în ultimii doi ani, la ce învățase despre ea însăși și despre lume. Se gândi la Jamie și la certitudinea ei că trebuia să facă ceea ce se cuvenea, ceea ce însemna că nici măcar nu îl sărutase; se gândi la Rye și la felul în care o transformase pasiunea lor, într-o versiune mai deschisă și mai îndrăzneață a ei. Se gândi la Fin și la copilăria lor idilică, la felul în care el îi spusese *este în regulă*, iar ea îl crezuse.

Toți acești bărbați pe care îi iubise o treziseră, îi umpluseră inima, o făcuseră fericită, dar nu se putea ca ei să însemne totul.

– Meseria de asistentă, răspunse ea încet.

– Așa este, zise Ethel. Ești o asistentă al naibii de bună. Salvezi vieți, Frank. Gândește-te la asta!

Frankie dădu din cap. Simți o scânteiere de posibilitate, un mod de a ocoli durerea. Ajutându-i pe alții, poate că descoperea un mod de a se ajuta pe ea însăși.

– Sunteți cele mai bune, zise ea, cu vocea frângându-i-se. Și vă iubesc, cu adevărat vă iubesc.

Se ridică în picioare, se întoarse și se uită la ele. Veniseră aici pentru a o ajuta, dar ea știa – la fel ca ele – că, dacă avea să fie salvată, trebuia să o facă ea însăși.

În următoarele câteva zile, Frankie le arătă lui Barb și Ethel toate locurile pe care le iubise în copilărie; cele trei prietene petrecură ore lungi pe plajă, vorbind, ascultând muzică ce le făcea să râdă și să plângă și să-și amintească. Până când prietenele ei plecară, Frankie avea conturat un plan pentru a merge mai departe. Petrecu zile întregi frunzărind anunțurile de angajare din ziarele din San Diego și dând telefoane. Când reuși în cele din urmă să obțină un interviu, se trezi devreme, pentru a se pregăti. Își scrise un CV la mașina de scris IBM Selectric din biroul tatălui ei, pe care nu o folosea nimeni din casă. Mama ei credea, bineînțeles, în scrisorile scrise de mână, iar tatăl ei avea secretare care îi băteau la mașină corespondența. Când fu mulțumită de rezultat, scoase foaia de hârtie din mașină, verifică din nou ceea ce scrisese, căutând eventuale greșeli, apoi băgă foaia în servieta din piele de miel pe care o primise cadou la absolvirea liceului. Acum o folosea pentru prima dată. Inițialele ei – FGM – erau imprimate cu aur pe pielea neagră.

Recunoscătoare – măcar de data asta – că mama ei era o cumpărătoare ardentă, Frankie găsi în dulap o

rochie potrivită din două piese, cu dungi, cu guler tubular și o centură verde, căzută pe șolduri. În sertarul comodei avea chiloți frumos împăturiți, câteva sutiene din dantelă și ciorapi subțiri de culoarea scorțișoarei, pe care Frankie și colegele ei de liceu îi purtau iarna, pentru a părea bronzate. Își completă ținuta cu o pereche de pantofi cu toc jos.

De pe puntea rezervată mașinilor pe feribot, văzu podul aproape gata; piloni uriași din beton se ridicau din apa albastră, arcuindu-se de la un mal spre celălalt.

Pe continent, micul spital era găzduit de clădirea albă, în stil misionar, care ocupa o stradă și care avea curțile din față și din spate mărginite de palmieri. Frankie parcă în spațiul dedicat vizitatorilor și merse la intrarea principală. În momentul în care aceasta se deschise, primitoare, ea simți mirosurile familiare de dezinfectant, alcool, înălbitor și, pentru prima dată de când se întorsese, se simți ea însăși. Acesta era locul de care simțea că aparține, aici era ea. Aici avea să găsească o cărare pentru a-și ocoli durerea.

Se duse la recepție, unde o tânără cu părul înfoiat o întâmpină cu un zâmbet și o îndrumă spre biroul directoarei asistentelor, de la etajul doi.

Mâna cu care Frankie ținea servieta era umedă. Acesta era abia al doilea ei interviu adevărat pentru o slujbă. Recrutarea militară nu conta. Știa că părea tânără – era tânără, cel puțin din punct de vedere cronologic. Găsi biroul pe care îl căuta, două uși mai jos de liftul de la etaj. În fața lui, se opri și inspiră adânc.

Nu te teme, McGrath!

Cu spatele drept și umerii trași în spate, cu bărbia sus, așa cum fusese învățată de către părinții ei și de călugărițele de la St. Bernadette, se duse la ușa pe care scria: „DOAMNA DELORES SMART,

DIRECTOAREA ASISTENTELOR“, și bătu. Doamna Smart ridică privirea de la hârtiile de pe biroul său. Avea o față rotundă, cu obrajii de un roșu aprins, iar părul cărunt îi era aranjat într-o frizură de modă veche, cu buclele prinse bine cu agrafe.

În spatele ei, o fereastră de dimensiuni generoase dădea înspre parcare.

– Doamnă Smart? Sunt Frances McGrath. Am venit pentru un interviu.

– Intră, spuse femeia în vârstă, indicându-i scaunul gol din fața biroului ei. CV-ul dumitale?

Frankie se așeză, scoase dosarul din servietă și-l împinse pe birou.

Doamna Smart îl citi.

– St. Bernadette, spuse ea. Note bune.

– Am absolvit printre primele din anul meu la San Diego College for Women, unde am urmat specializarea pentru a deveni asistentă.

– Văd asta. Ai lucrat câteva săptămâni la spitalul St. Barnabas. În schimbul de noapte.

– Da, dar după cum vedeți, tocmai m-am întors din Vietnam, doamnă, unde am fost asistentă militară timp de doi ani. Am avansat, ajungând asistentă la Chirurgie, și...

– Nu ai experiență pentru asistență chirurgicală, spuse doamna Smart înțepat. Își ridică ochelarii și se uită țintă la Frankie. Poți urma instrucțiuni, domnișoară McGrath? Să faci ce ți se spune?

– Crede-mă, doamnă, armata cere așa ceva. Iar instruirea mea din Vietnam m-a făcut să fiu o asistentă excepțională.

Doamna Smart bătu ritmic cu pixul în birou, citind și recitind CV-ul lui Frankie. În cele din urmă, spuse:

– Du-te la doamna Henderson, la oficiul asistentelor de la etajul întâi, miercuri la ora 23.00, pentru prima

dumitale noapte de lucru. Tilda, din biroul de lângă mine, îți va face rost de o uniformă.

– Sunt angajată?

– Te pun în perioada de probă. De la 23.00 la 7.00.

– Schimbul de noapte?

– Bineînțeles. Toți noii angajați încep de acolo, domnișoară McGrath. Ar trebui să știi acest lucru.

– Dar...

– Fără nici un dar. Vrei să lucrezi aici?

– Da, doamnă.

– Bun. Ne vedem miercuri.

În prima sa zi de muncă, Frankie se îmbrăcă într-o uniformă apretată, cu șorț, ciorapi albi, groși și pantofi albi, confortabili. Boneta de asistentă stătea peste părul ei tuns cu precizie ca un steag de capitulare. În 'Nam, în mijlocul haosului, ar fi căzut în rana căscată a vreunui pacient sau ar fi fost stropită cu sânge.

Sosi gata de lucru, i se arătă dulapul ei din vestiar și primi o cheie. La ora 23.00 fix, se prezentă la asistenta-șefă responsabilă de schimbul de noapte, doamna Henderson, o femeie mai în vârstă, îmbrăcată în alb, care avea o figură de bull-terrier, inclusiv favoriți asemănători.

– Frances McGrath, doamnă, prezentă la datorie.

– Nu suntem în armată, domnișoară McGrath. Ajunge să saluți. Am auzit că nu ai aproape deloc experiență în spital.

Frankie se încruntă.

– Poate nu într-unul civil, dar am fost în Vietnam, la un spital mobil...

– Urmează-mă! Îți arăt de unde să începi.

Asistenta-șefă mergea repede, cu umerii drepți, bărbia lăsată în piept, cu capul rotindu-se dintr-o parte în cealaltă.

– Ești în perioada de probă, domnișoară McGrath. Presupun că doamna Smart ți-a spus acest lucru. Pacienții noștri sunt importanți pentru noi, și ne străduim să le oferim cea mai bună îngrijire, ceea ce înseamnă, desigur, că asistentele care nu știu aproape nimic nu fac aproape nimic. Îți voi spune când vei putea trata cu adevărat pacienții. Deocamdată îi poți ajuta să meargă la baie, să le aduci apă, să schimbi ploștile și să răspunzi la telefon în oficiul asistentelor.

– Dar știu să...

Femeia ridică o mână, cerându-i tăcere.

– Aici este camera de gardă pentru urgențe. Vei vedea de toate aici – de la un atac de cord la mărgele blocate în nasul unui copil.

– Da, doamnă.

– Ești politicoasă. E un semn bun. În ziua de azi, cele mai multe tinere se poartă ca niște câini sălbatici. Nepoata mea se îmbracă ca o vagaboandă. Urmează-mă! Ține pasul! Aici este pavilionul chirurgical. Numai asistentele cu multă experiență lucrează aici.

Merse în continuare, făcând turul spitalului.

Frankie își urmă noua șefă în josul holului, trecând pe lângă o serie de uși închise. I se arătară toaletele, laboratorul, sala pentru echipamente; ajunseră în final înapoi la primul etaj, la oficiul asistentelor.

– Așază-te aici, spuse doamna Henderson. Răspunde la telefon! Dacă apar necazuri, cheamă-mă!

Frankie se așeză. „Poți ajuta pacienții să meargă la baie, le poți duce apă, le schimbi ploștile."

Inspiră și expiră adânc. Nu avea sens să fie furioasă. Barb și Ethel o pregătiseră pentru asta. Pur și simplu, trebuia să le arate ce putea face.

Lucrurile bune aveau nevoie de timp.

27 aprilie 1969

Dragă Ethel,

Am primit o slujbă la un spital local. Ura! Sper că poți citi sarcasmul din acest cuvânt.

Barb a avut dreptate. Mă tratează ca și cum aș fi o novice. Uneori asta mă înfurie atât de tare, încât îmi vine să urlu. M-au pus în schimbul de noapte, unde răspund la telefoane, schimb ploști și umplu urcioarele cu apă.

Eu. În schimbul de noapte.

Singurul lucru bun este că furia mă face uneori să uit cât de tristă sunt.

Voi rezista, însă. Voi dovedi de ce sunt în stare. Pun pariu că te gândești la primul meu schimb în Vietnam.

Pot face asta. Mulțumesc că mi-ați amintit, apropo. Încă iubesc meseria de asistentă.

Asta e ceva!

Cum e viața la fermă? Încă ești cea mai bună la școală? Cum e noua iapă, cum o cheamă? Silver Birch? După ceva carte pe care ai citit-o în liceu?

Cum e Noah?

Cu drag, F.

Alerg, respir greu.

Clădirea administrației explodează lângă mine.

Deasupra, un elicopter. Mă uit și văd că Rye e în scaunul pilotului. Un sunet fluierat.

Urlu.

Elicopterul explodează pe cerul nopții, se desface în bucăți. Cenușa cade pe mine.

O cască se lovește de pământ, cu o bufnitură, la picioarele mele, în flăcări. „Riot" se topește încet, curge de pe metal.

Frankie se trezi brusc, se uită în jur.

Cel puțin nu era pe podea. Acest lucru i se părea o mică victorie.

Dădu pătura laoparte și coborî din pat, fără să se mire că se simțea slăbită. Noaptea precedentă fusese una rea din punct de vedere al coșmarurilor. Nu exista nici o rațiune; avea coșmaruri și schimbări de dispoziție din senin. Uneori se simțea ca și cum era atârnată la capătul unei frânghii gigantice, care se ondula. Avea nevoie de toată forța pentru a nu-și da drumul.

Luându-și pe ea halatul de baie, se duse în bucătărie, care era goală la ora 15.00. Își turnă o cană de cafea și ieși cu ea pe terasă, unde mama ei stătea la o masă de lângă piscină, rezolvând un rebus.

– Iată-te, spuse mama ei, lăsând rebusul laoparte. Își îngustă privirea și o măsură pe Frankie din cap până-n picioare. Iarăși nu ai dormit bine?

Frankie ridică din umeri.

– Schimbul ăsta pentru vampiri nu te ajută.

– Poate că nu.

Frankie se așeză.

– Cât de mult te vor mai ține să lucrezi la ore din astea?

– Cine știe? Au trecut doar două săptămâni.

– Nu-mi place.

– Nici mie.

Se uită la mama ei, despre care știa că vede ce tristețe avea de depășit Frankie în fiecare zi și care se îngrijora în legătură cu furia pe care o simțea Frankie, furie ce putea apărea oricând, fără nici un avertisment.

– Ar trebui să mergem curând la cină. La club.

– Sigur, mamă, cum vrei.

La puțin peste ora 22.00, Frankie conducea spre terminalul feribotului de pe Coronado. Erau puține mașini acolo, atât de târziu, într-o noapte de weekend de la mijlocul lui mai; nu erau turiști care să se plimbe

din bar în bar, nici cupluri bine îmbrăcate care ieșeau de la cină și mergeau să-și ia mașinile. Insula era pregătită de culcare deja, iar Frankie se ducea la serviciu. Intenționa să ajungă mai devreme decât îi începea schimbul, ca de obicei; era ceva ce învățase în Vietnam.

În San Diego, spitalul strălucea de lumini. Parcă sub un palmier și intră, făcându-le cu mâna colegilor săi în timp ce se îndrepta către vestiar.

Zâmbea încordat, sperând că nimeni nu putea detecta frustrarea furibundă pe care o simțea în timpul fiecărui schimb. *Încă* o tratau ca pe o începătoare care nu știa nimic. Nici măcar nu o lăsaseră să pună o perfuzie.

Cu toate astea, își ținea gura închisă și mergea mai departe, așa cum fusese învățată să facă. Ajunsă la dulapul ei, se îmbrăcă în uniformă și se duse la oficiul asistentelor, pentru a-și ocupa locul la birou.

Ca de obicei, holurile erau tăcute; cei mai mulți pacienți dormeau, cu ușile închise. Prima sarcină a lui Frankie era mereu să verifice fiecare cameră, fiecare pacient. Și să sune după ajutor, dacă era nevoie.

Își turnă cafea într-un pahar de unică folosință și se așeză la birou, bând din licoarea amară.

Un bărbat mai în vârstă veni spre ea, mișcându-se ca și cum ar fi avut dureri, cu umerii căzuți.

Ea puse cafeaua pe birou.

Bărbatul era îmbrăcat cu haine de modă veche: pantaloni închiși la culoare, și o cămașă albă, bine călcată.

– Soră?

– Da, domnule?

– Sunt José Garcia. Soția mea, Elena, nu poate respira.

Frankie dădu din cap. Știa că trebuia să o cheme pe doamna Henderson, să ceară întăriri, dar nu o făcu. La naiba cu toate! Orice se întâmpla cu doamna Garcia, Frankie se putea descurca.

Îl urmă pe domnul Garcia în camera 111.

În singurul pat din cameră, o femeie stătea întinsă, nemișcată, cu corpul acoperit cu pături și capul puțin ridicat pe un maldăr de perne. Fața îi era palidă; gura îi stătea deschisă. Respira lent, scoțând un horcăit oribil.

– Acum a început să respire așa, spuse José încet.

– De cât timp e bolnavă?

– Șase luni. Cancer la plămâni. Elevii ei vin aproape în fiecare zi, nu-i așa, Elena? Atinse mâna soției lui. Este profesoară la liceu. Una bună, adăugă el. Se întoarse spre Frankie. Ai auzit despre greve? Când profesorii și elevii au protestat împotriva inegalității din școli? Și Elena mea a luat parte la ele. Nu-i așa? Se uită la soția lui. A luptat pentru ca elevele ei să aibă parte de pregătire pentru facultate, în loc să învețe doar despre viața domestică. Ai schimbat vieți, *mi amor*.

Vocea lui se frânse.

Frankie se uită la mâna osoasă, diformă a femeii, cu pielea uscată, și se gândi un moment la toate mâinile pe care le ținuse în Vietnam, la toate femeile și bărbații pe care îi alinase și pe care îi îngrijise. Acest lucru o aduse cu picioarele pe pământ, o calmă, și blocă zgomotele din capul ei.

– Nu ești singură, Elena, spuse ea. Ce ai spune de niște cremă de mâini? Pun pariu că ți-ar plăcea...

CAPITOLUL 21

Într-o după-amiază fierbinte de iunie, la trei luni după revenirea ei din Vietnam, Frankie se trezi după prima noapte de somn decent.

Poate că era mai bine. Așa era.

Era tot mai bine.

Își luă un halat peste tricoul ei cu SKI VIETNAM și se duse în bucătărie, după cafea.

O găsi pe mama ei așezată la masa din bucătărie, îmbrăcată pentru club, fumând o țigară, cu o cană de cafea alături, și citind ziarul. Frankie văzu titlul: LOCOTENENTUL MAJOR SHARON LANE, UCISĂ ÎNTR-O EXPLOZIE ÎN VIETNAM.

Mama inspiră adânc și trânti ziarul pe masă, cu fața în jos. Apoi ridică privirea, încercând să zâmbească.

– Bună dimineața, dragă. Adică... bună ziua, deja.

Frankie se întinse după ziar.

– Nu... spuse mama.

Frankie îl smulse din mâna mamei ei și-l deschise la articol.

Asistenta militară Sharon Lane este prima – și deocamdată singura – asistentă ucisă de focul inamic, deși alte șapte asistente au fost ucise sau au murit în acest conflict până în prezent. Locotenentul major Lane a murit aproape instantaneu când a fost lovită de un fragment de rachetă în timpul unui atac la Cu Chi.

Frankie puse ziarul jos. Foc inamic. Un fragment de rachetă.

Aproape instantaneu.

– O cunoșteai? o întrebă mama încet.

– Nu.

„Și da. Eram toate la fel, oarecum. Aș fi putut să fiu eu în locul ei.“

Frankie închise ochii și spuse o rugăciune în gând.

– Poate ar trebui să-ți iei o zi liberă astăzi.

Frankie deschise ochii. Se simțea agitată acum, anxioasă. Furioasă.

– Dacă mi-aș lua o zi liberă de fiecare dată când mă simt tristă, nu m-aș mai duce niciodată la serviciu.

– M-am întâlnit ieri cu Laura Gillihan, la Free Bross Market. A pomenit despre faptul că Rebecca ar vrea să te vadă.

Frankie își turnă o cană de cafea și amestecă în ea niște frișcă.

Respira puțin mai repede, se simțea aproape amețită.

Becky Gillihan. Iată un nume pe care nu-l mai auzise de mult timp. Odată, demult, fuseseră prietene. La academia St Bernadette, fuseseră inseparabile.

– S-a căsătorit. Încă locuiește pe insulă. Aș putea să o sun. Să-i spun că treci pe la ea înainte de serviciu. Ce altceva vrei să faci înainte de schimbul tău?

Frankie nu o asculta cu adevărat. Putea simți privirea îngrijorată a mamei ei, simțea cum era privită. Ar fi trebuit să spună mai multe, să-i spună mamei ei că era bine, *să nu se îngrijoreze*, dar gândul la Sharon Lane nu-i dădea pace.

Aproape instantaneu.

Traversă holul; ajunsă în dormitor, se dezbrăcă, apoi făcu un duș lung și fierbinte, plângând pentru asistenta necunoscută până când rămase fără lacrimi.

După aceea se îmbrăcă din nou în hainele pe care le găsi pe podeaua dormitorului – blugi evazați și o ie brodată – și-și dădu seama că tremura din cauza foamei. În loc să mănânce însă, își aprinse o țigară.

Pe masa din bucătărie, găsi un bilet de la mama ei.

Frances Grace,

Am vorbit cu Laura. Rebecca a fost încântată de ideea de a vă întâlni. M-a rugat să îți transmit că găzduiește o petrecere pentru Dana Johnston astăzi, de la ora 16.00 după-amiază. Te-a invitat!

570, Second Avenue.

Am plecat la un eveniment caritabil în Carlsbad. Ne întoarcem târziu.

Frankie se uită la ceasul aragazului. Petrecerea începuse de un sfert de oră.

Nu voia să meargă la Becky. De fapt, ideea asta o făcea să se simtă puțin îngrețoșată. Putea face față întâlnirii cu prietenele vechi?

Nu.

Dar care era alternativa? Să stea în acest mausoleu de casă, singură, așteptând până după căderea nopții pentru a merge la muncă? Sau să fie încă aici la întoarcerea părinților ei? Mama ei o privea mereu neliniștită, ca și cum s-ar fi temut că Frankie ar putea exploda oricând, la un cuvânt nepotrivit. Iar tata părea hotărât nici să nu se uite la ea.

Le promisese lui Barb și lui Ethel că avea să facă mai mult decât să îndure, că avea să se implice.

Acesta era un început la fel de bun ca oricare altul.

Mâncă o bucată de pâine cu unt, peste care presără zahăr, și se duse înapoi în camera ei să-și ia pantofii și o poșetă. Se gândi că poate ar trebui să facă puțin efort cu părul și machiajul. Poate chiar să poarte o rochie. La urma urmei, acolo aveau să fie câteva dintre prietenele ei din liceu – dintre care cele mai multe crescuseră înotând la club și învățând să joace golf.

Dar nu o putea face. Moartea asistentei militare îi demolase zidul de apărare. Abia mai rezista și așa cum era. Porni broscuța și ieși cu spatele din garaj; traversă insula, conduse pe Orange Avenue și vira la stânga pe

Second, la numai o stradă distanță de parc. Casa era un bungalow din anii '40; mică și perfect întreținută, vopsită în gri, cu ușa de un roșu strălucitor. Pe marginile cărării pietruite care ducea până la ușă erau ghivece pline de flori atent îngrijite.

Frankie ieși din mașină și merse foarte încet spre poartă, deschizând-o – *clic* – și închizând-o apoi în urma ei – *clic*.

Cărarea pietruită era mărginită pe ambele părți de flori roz aprins.

Se opri la ușă, bătu și auzi imediat pași de cealaltă parte.

Becky deschise ușa. Pentru o fracțiune de secundă, Frankie nu o recunoscu pe femeia aceasta frumoasă, cu părul blond înfoiat, care ducea în brațe un copilaș rotunjor, cu ochii albaștri, îmbrăcat într-un costum marinăresc.

– Hei, a ajuns Frankie!

Becky strigă atât de tare, încât băiețelul din brațele ei începu să plângă. Frankie fu trasă prin casa plină de jucării până pe terasă, unde o duzină de femei bine îmbrăcate stăteau pe scaune pliante, bând șampanie.

Un serviciu de cafea de argint era așezat pe o măsuță din lemn; lângă, se aflau diferite aperitive: porcușori în aluat, furnici pe buștean[33], bile din brânză cu nuci și biscuiți Ritz.

Lui Frankie i se păru discordant că această lume neschimbată, plină de flori roz, șampanie și femei în rochii de vară rezista încă, în timp ce bărbați – și femei – mureau în Vietnam.

Frankie își recunoscu câteva dintre fostele colege de liceu, fete cu care jucase volei și cu care mersese la întâlniri duble, câteva majorete, două sau trei femei mai în vârstă – mamele lor – și mai văzu și câteva

tinere pe care nu le cunoștea. Probabil colege de facultate sau rude cu Dana.

Terasa era decorată cu baloane; pe o masă mare se găseau cadouri frumos împachetate. Presupunea că era vorba de o aniversare. Oare îi spusese mama ei acest lucru?

– Ar fi trebuit să aduc un cadou, spuse Frankie, simțindu-se nelalocul ei.

Nu se simțea în largul ei aici, în cadrul acestei petreceri pline de soții îmbrăcate cu rochii bine călcate, care fumau țigări Virginia Slims.

– Nu era cazul, spuse Becky, luând-o de braț și conducând-o spre un scaun aflat lângă un portocal încărcat de fructe, care mirosea intens.

Dana începu să deschidă cadourile.

Frankie încercă să zâmbească admirativ în momentele potrivite. Văzu că celelalte femei scoteau exclamații de încântare la vederea obiectelor casnice. Sfeșnice pentru lumânări. Pahare Waterford de cristal. Așternuturi din Italia.

Dana, de care Frankie abia își amintea din școala gimnazială, zâmbea strălucitor la fiecare cadou deschis și spunea ceva special pentru cea care i-l oferise. Mama ei era lângă ea, luând notițe despre fiecare cadou, pentru a ușura scrierea notelor de mulțumire. O subretă în uniformă negru cu alb trecea de la o masă la alta, reumplând paharele cu băuturi și aducând aperitive.

O petrecere de logodnă, își dădu Frankie seama în cele din urmă. „Oh, Dumnezeule!“ Frankie apucă un pahar de șampanie de pe o masă din apropiere.

Îl bău repede, puse paharul gol jos, și luă altul, apoi își aprinse o țigară, încercând să se calmeze. Își aminti însă că trebuia să fie la serviciu la ora 23.00. Nu era înțelept să bea înainte de a merge la spital.

Era doar o petrecere. Nimic periculos sau înfricoșător, dar se simți cuprinsă de anxietate. Panica începea să urce; închise ochii, apoi se gândi: „Poți pleca imediat“. Dar de ce se temea atât de tare?

– Ești bine?

O simți pe Becky apropiindu-se, îi simți parfumul floral. Jean Naté. Preferatul lor în liceu. O făcu pe Frankie să se gândească la 'Nam și la cum parfumul le amintea bărbaților răniți de fetele lor de acasă.

Frankie expiră lent și deschise ochii.

Becky era acolo, stând aproape de ea, așa cum obișnuia să facă cu o viață în urmă. Zâmbetul ei era larg și neumbrit de nimic. Părea imposibil de tânără, dar avea aceeași vârstă ca Frankie.

Frankie încercă să zâmbească, dar anxietatea sa era atât de mare, că nu își dădea seama dacă reușise sau nu.

– Bine, spuse Frankie. Cu cât timp în urmă o întrebase Becky? Bine, spuse ea din nou, încercând să zâmbească. Așadar... când e nunta?

– Peste două luni, spuse Becky. Dana se căsătorește cu Jeffrey Heller. Îl ții minte? A primit o bursă sportivă, pentru fotbal. Am fost colegi cu toții la USC.

– A fost în Vietnam?

Becky râse. Un sunet drăguț, plin de optimism.

– Sigur că nu. Cei mai mulți dintre băieții pe care îi cunoaștem au o cale de scăpare. Câțiva s-au căsătorit.

– Ce noroc!

Frankie se ridică în picioare atât de repede, că probabil părea că nu-și controlează corpul și, de fapt, nici nu o făcea. Era asemenea unui animal care simțise un pericol și intrase în starea de apărare. Dacă nu pleca acum, avea să țipe.

– Ar trebui să plec.

– Vai, dar de abia ai ajuns!

– Trebuie... să merg la serviciu.

Frankie se trase puțin în stânga, asigurându-se că avea cale liberă.

Cineva puse un disc în combina stereo și dădu volumul tare.

We gotta get out of this place...

– Închide rahatul ăla! izbucni Frankie.

Nu-și dădu seama că țipase decât atunci când discul fu oprit și toată lumea se uita la ea, în liniștea mormântală.

Nu reuși să zâmbească.

– Îmi pare rău. Urăsc melodia asta.

Becky părea înspăimântată.

– Uh. Cum a fost în Florența? Eu și Chad mergem acolo pentru aniversarea căsătoriei.

– Nu am fost în Florența, Bex, spuse ea încet, încercând să se calmeze, să-și revină, să fie în regulă. Să fie normală. Dar nu era în regulă.

Stătea alături de un grup de debutante și fete aparținând cluburilor universitare care planificau o nuntă cu flori naturale și luni de miere în străinătate, în timp ce bărbați de vârsta lor mureau pe un pământ străin. Nu bărbații *lor*, totuși, nu băieții lor drăguți, bogați, cu facultate.

– Am fost în Vietnam.

Tăcere.

Apoi un hohot de râs întrerupse liniștea; toate femeile i se alăturară.

Becky părea ușurată.

– Ah! Bună glumă, Frankie! Întotdeauna ai fost amuzantă.

Frankie făcu un pas mai aproape, stând față în față cu prietena ei cea mai bună din clasa a noua. În tot acest timp se gândea „Calmează-te, las-o baltă“, dar, în

același timp, se gândea „Ucisă de focul inamic, aproape instantaneu“.

– Crede-mă, Bex! Nu este o glumă. Am ținut în mână picioarele tăiate ale soldaților și am încercat să le țin închise rănile de la piept suficient de mult ca să poată ajunge în sala de operații. Ce se întâmplă în Vietnam nu e o glumă. Gluma e aici. Asta. Se uită în jur. Voi.

Trecu pe lângă prietena ei și printre celelalte femei care se holbau la ea în tăcere, și auzi pe cineva spunând:

– Ce-i în neregulă cu ea?

Și, înainte să ajungă la mașină, se trezi țipând.

Frankie stătea la o masă de picnic în parcul Ski Beach, uitându-se spre ocean. Ca de obicei în serile de vară, locul era plin de oameni ieșiți la plimbare cu câinii sau la alergat în echipamente sportive viu colorate. Copiii se jucau în iarbă și în nisip, strigătele lor de bucurie auzindu-se uneori extrem de intens.

Ea ignoră totul sau, mai precis, nu observă agitația din jurul ei. Fumă o țigară după cealaltă, ridicându-se doar pentru a arunca mucurile la gunoi.

Era ceva în neregulă. Cu ea. Și nu știa cum să rezolve acest lucru. Comportamentul ei de la petrecere fusese inacceptabil. Nu exista nici o îndoială în această privință. Oh, Becky și celelalte avuseseră o atitudine jignitoare cu privire la Vietnam, dar la fel era majoritatea populației. Acest lucru nu-i oferea însă lui Frankie permisiunea să se dezlănțuie astfel. Tot ce ar fi trebuit să facă ar fi fost să invoce un motiv și să plece de la petrecere într-un mod politicos.

În schimb...

Anxietatea și furia ei izbucniseră, venind din senin, sufocând-o.

Chiar și acum, câteva ore mai târziu, erau încă acolo, așteptând, gata să se dezlănțuie într-o secundă. Acest lucru o făcea să se simtă slabă, fragilă.

Nu se gândise niciodată la ea ca fiind fragilă, și totuși acum așa era.

Singură și speriată. Putea face față cu ușurință unui episod de PIEMAS în Vietnam, dar întâlnirea cu o prietenă de demult, la o petrecere de logodnă, o putea face să se simtă pierdută din punct de vedere emoțional la un simplu cuvânt.

Vietnam.

Aceea trebuie să fi fost cauza izbucnirii ei. Și cum ar fi putut să nu fie? Venise la o petrecere de logodnă la doar câteva luni după moartea lui Rye. Cine nu ar fi fost cuprins de durere într-un asemenea moment?

Dar cum rămânea cu furia aceea bruscă? Făcuse parte din durere? Nu se simțise astfel atunci când jelise pierderea fratelui ei sau a lui Jamie.

Trebuia să se descurce mai bine, să fie mai bine. Să nu se mai pună în astfel de situații supărătoare. Să nu le mai spună oamenilor că fusese în Vietnam. Oricum nu voiau să audă asta. Mesajul era clar: *nu vorbi despre asta.*

Trebuia să facă așa cum îi sugera toată lumea și să uite.

Știa că tăcerea aceasta forțată avea să-i crească anxietatea, să-i crească furia, dar era de necontestat că până și familia ei era rușinată de serviciul ei militar și se aștepta ca și ea să fie la fel de rușinată.

La ora 22.45, mult după căderea întunericului, era încă la masa de picnic, încă îngrijorându-se cu privire la tot, învârtindu-și mereu în minte eșecurile. Când se ridică, își dădu seama că nu mâncase nimic întreaga zi, iar pachetul de țigări fumate o făcuse să se simtă amețită.

Se ridică și se duse la mașină, auzind oceanul torcând în spatele ei. Parcul era aproape gol la ora aceasta; doar câte o pereche de îndrăgostiți ici și colo.

Conduse pe distanța scurtă până la spital și parcă. Mișcându-se cu grijă – tremura și se simțea nesigură pe picioare – intră în clădirea puternic luminată, se duse la vestiar și-și luă uniforma. După ce se spălă pe dinți, se îndreptă de spate și se privi în oglindă: o față tânără cu ochi bătrâni, obosiți, păr negru și o bonetă albă de asistentă.

Se duse la oficiul asistentelor, își făcu o cană de cafea, mâncă ceva de la automatul de gustări și-și începu rundele.

Holurile și camerele erau tăcute. Cei mai mulți pacienți dormeau, și nu era nici o operație programată.

Patru ore mai târziu, era așezată la biroul asistentelor, bătând cu pixul în tăblia acestuia. Până acum schimbase patru ploști, ajutase trei pacienți să meargă la baie și înlocuise două perne. Umpluse urcioarele de apă și coborâse un pat, și ajutase o femeie să adoarmă, citindu-i.

Ca de obicei, nu făcuse prea mare lucru.

Dintr-odată, ușile liftului se deschiseră zgomotos. Un asistent de pe ambulanță aduse un pacient pe o targă cu roți.

– La urgență e plin, spuse el. Accident de autobuz.

Frankie sări în picioare și căută instinctiv pensa Kelly în buzunarul pantalonilor. Nu era acolo.

– Plagă împușcată, spuse asistentul.

Frankie simți un val de adrenalină.

– Pe aici, spuse ea și alergă pe lângă targa pe care era întins pacientul, un tânăr.

Împușcat în partea superioară a pieptului, de aproape. Sângele curgea în valuri din rană, picurând

pe podea. Nu putea respira și icnea, întinzându-se după ea.

În sala de operații 1, Frankie deschise interfonul.

– Cod albastru. Sala unu. Urgență! Sala unu.

Asistentului, Frankie îi spuse:

– Pune-l pe masă!

– Nu e nici un doctor...

– Pe masă, strigă ea, spălându-și mâinile, căutând din priviri o pereche de mănuși. *Acum.*

Asistentul mută tânărul pe masa de operație. Frankie își puse o mască și se spălă, apoi se grăbi înapoi la masă.

– Vei fi bine, îi spuse ea tânărului.

El scoase un gâlgâit, icni, se prinse cu mâinile de gât. Ceva îi obstrucționa căile respiratorii.

Frankie se duse din nou la interfon, apăsă butonul cu cotul și chemă ajutor, de data aceasta spunând:

– Cod albastru. Urgent. Sala de operații unu. Rezistă, băiete, îi spuse pacientului. Doctorul va ajunge curând!

Pacientul icni, începând să se învinețească.

Frankie se uită la ușă. Oamenii ăștia nu *auzeau?* Nu răspundeau apelurilor de ajutor?

Așteptă încă cinci secunde, apoi găsi un cărucior chirurgical, luă un antiseptic, un bisturiu și un tub de cauciuc.

Tânărul murea.

Îi șterse gâtul cu antiseptic și ridică bisturiul. Avu nevoie de mai puțin de douăzeci de secunde pentru a face traheotomia, permițându-i tânărului să poată respira din nou.

– Gata, spuse ea când îl auzi inspirând și expirând prin tub.

Îi tăie cămașa și vesta, expunând rana. Aceasta era plină de sângele care curgea fără oprire. Luă niște

tifon, aplică presiune, și încercă să oprească sângerarea.

Un bărbat cu părul scurt, în halat, intră în sala de operații și se opri brusc.

– Ce *dracu'?*

Frankie îi aruncă o privire iritată.

– În sfârșit. De ce a durat atât de mult?

Doctorul se holbă la ea, cu gura căscată. Doamna Henderson apăru lângă el. Se uită la Frankie, a cărei față era fără îndoială stropită de sângele pacientului, cu uniforma cu pete roșii, boneta pe jos, în timp ce ea aplica presiune pe rana tânărului.

– Cine a făcut traheotomia? *Tu?* spuse doctorul.

– Am chemat ajutor. N-a venit nimeni, răspunse Frankie.

– Avem și alte urgențe, zise el.

– Spune-i asta băiatului!

Doctorul se întoarse și spuse:

– Soră Henderson, cheamă o echipă. Acum.

Se duse să se spele pe mâini.

Frankie se simți inundată de mândrie. Le arătase ce știa să facă.

Poate că salvase viața acestui tânăr.

Doamna Henderson stătea acolo, cu brațele încrucișate, cu părul zbârlit în jurul bonetei ei albe apretate, cu fruntea încruntată, cu buzele strânse într-o dungă subțire.

– L-ai fi putut ucide.

– L-am salvat, doamnă.

– Unde crezi că te afli?

– Sunt o asistentă combatantă. Una bună.

– Poate că ești, spuse doamna Henderson, dar ești și scăpată din frâu. Tocmai ai expus acest spital unui potențial proces. Ești concediată!

CAPITOLUL 22

Farurile luminau dantelăria elaborată de metal din fața ei, scoțând în evidență M-ul auriu din mijlocul porților. Când Frankie era mică, această casă nu avusese nici porți, nici ziduri, ci fusese deschisă spre lume, situată cu mândrie pe lotul său, cu fața spre ocean. Pe atunci, Ocean Boulevard fusese o stradă liniștită, folosită în principal de localnici. Lumea păruse un loc sigur.

Asasinarea președintelui Kennedy schimbase totul. Încă se mai gândea la copilăria ei în termeni de „Înainte" și „După". După moartea președintelui, nimeni din America nu se mai simțise în siguranță față de Ciuma Roșie; așa că în jurul proprietății McGrath crescuseră ziduri. Nu mult după aceea, poarta le închisese, formând o oază menită să adăpostească oamenii dinăuntru de urâțenia vieții. Ca și cum cărămizile și mortarul ar fi putut proteja pe cineva.

Frankie conduse printre porțile deschise și urmă aleea până în garajul pentru patru mașini, unde parcă lângă Cadillacul mamei ei. Mercedesul argintiu al tatălui ei era mai departe, în stânga. Își dădu seama prea târziu – când era aproape de ușa principală – că își uitase poșeta. Simțindu-se nesigură pe picioare, se duse înapoi, își recuperă poșeta, scoase cheile și deschise ușa din față.

Era ora 4.00 dimineața. Liniște. Întuneric. O singură veioză aprinsă în sufragerie arunca puțină lumină, dar altfel camerele erau scufundate în întuneric. Frankie

și-ar fi putut găsi drumul prin casă și legată la ochi, așa că nu se deranjă să aprindă vreo lumină. Intră în sufragerie, luă o sticlă de băutură și un pahar de la bar și le duse pe terasă.

Concediată.

Pentru că salvase viața unui tânăr. Ce naiba se întâmpla în lume?

Trebuia să mănânce ceva. De ce se gândise tocmai la acest lucru, nu avea nici o idee.

Își turnă un pahar de... vodcă, după cum se părea, îl bău repede și mai turnă unul.

Avea nevoie de ceva care să-i amorțească durerea sau cel puțin să o facă să nu mai fie atât de ascuțită. Trebuia să-și revină cumva. Mintea îi era un vârtej: furie, teamă, durere, tristețe. Din când în când, plângea. Apoi țipa. Nici una nu ajuta prea mult.

Dumnezeu să o ajute, îi era dor de Vietnam, îi era dor de persoana care fusese acolo. Închise ochii, încercând să-și egalizeze respirația.

Auzi pași. De cât timp era aici, bând, fumând și plângând? Și cum de mai avea încă lacrimi? Își dădu seama dintr-odată că afară era lumină. Fusese așadar aici de câteva ore.

Luminile se aprinseră.

Tatăl său veni pe terasă îmbrăcat în pijama și cu halatul cu monogramă. O văzu și se opri.

– Ce naiba...

Mama apăru în spatele lui, încă în pijamaua din mătase.

– Frances? Ce s-a întâmplat? Ești bine?

Frankie realiză că încă purta uniforma albă de asistentă, stropită de sânge. Cândva în timpul nopții, boneta îi căzuse. Pe partea din față a uniformei avea sânge peste tot, la fel și pe ciorapi și pantofi.

– Am salvat viața unui tânăr în spital, în noaptea asta. Am făcut o traheotomie.

– Tu? spuse tatăl ei, cu o sprânceană ridicată a neîncredere.

– Da, tată. *Eu.*

– Am auzit despre scena pe care ai cauzat-o la petrecerea lui Becky, spuse el.

Pentru un moment, ea nu știu la ce se referea; după-amiaza de ieri i se părea la o eternitate distanță. La această schimbare bruscă a subiectului, deveni confuză, își pierdu din furie. Nu voia să-i dezamăgească; din nou.

– N-am intenționat să cauzez o scenă. Doar că...

– Ei bine, ai făcut-o. Fără îndoială că povestea va ajunge peste tot la club. Fiica lui Connor McGrath s-a dus în Vietnam și s-a întors acasă nebună.

– Iei droguri? o întrebă mama, frământându-și mâinile.

– Poftim? Droguri? Nu, spuse Frankie. Este vorba doar de felul în care se uită oamenii la mine când spun că am fost în 'Nam...

– Ai dat de gol fabulația mea despre Florența, zise tata.

– Fabulație? Lui Frankie nu-i venea să creadă că el spusese asta. *Fabulație?*

Atunci își dădu seama despre ce era de fapt vorba, despre ce fusese mereu. Reputația lui. Bărbatul cu peretele lui stupid de eroi, care nu știa nimic despre eroism și trăia cu teama dezvăluirii adevărului care l-ar fi făcut să-i fie rușine.

– Dacă nu vrei să fii văzut ca un mincinos, atunci poate nu ar trebui să minți, tată. Poate că ar trebui să fii *mândru* de mine.

– Mândru? Că ne faci familia de râs cu fiecare ocazie?

– Am fost la *război*, tată. Război. S-a tras asupra mea în elicopterul Huey și am supraviețuit atacurilor de mortiere. Urechile mi-au țiuit zile întregi când o bombă a căzut prea aproape. Dar nu știi nimic despre toate astea, nu-i așa?

El păli și își încleștă fălcile.

– Destul, zise el.

– Ai dreptate, răspunse ea strigând.

Trecu pe lângă el și se îndreptă spre dormitorul ei, înainte să spună ceva și mai rău.

Ușa biroului tatălui ei era deschisă. Ea văzu toate acele fotografii și mementouri de pe peretele eroilor, și, fără să se gândească, intră în spațiul acela sacru și începu să smulgă fotografiile înrămate de pe pereți, aruncându-le pe jos. Auzi sticla spărgându-se.

– Ce naiba crezi că faci? urlă tata din pragul ușii.

– Asta, spuse ea. Peretele *eroilor*. Este o minciună mare și gogonată, nu-i așa? Nu ai ști ce-i acela un erou nici dacă te-ar mușca de fund. Crede-mă, tată, am văzut eroi.

– Fratelui tău i-ar fi la fel de rușine de comportamentul tău, ca și nouă, spuse tata.

Mama apăru în pragul ușii, aruncându-i tatei o privire rugătoare.

– Connor, nu!

– Cum *îndrăznești* să-l pomenești pe Finley? strigă Frankie, a cărei furie revenise. Tu l-ai ucis. S-a dus acolo pentru *tine*, să te facă pe tine mândru. Acum i-aș putea spune să nu se deranjeze, nu-i așa? Oh, dar e mort.

– Afară, spuse tatăl ei, într-o șoaptă abia audibilă. Ieși din casa asta și nu te mai întoarce.

– Cu plăcere, sâsâi Frankie.

Luă cu ea fotografia fratelui ei și ieși în trombă din birou.

– Lasă fotografia, spuse tata.

Ea se întoarse.

– Nici vorbă. Nu mai rămâne în casa asta toxică. L-ai ucis, tată. Cum trăiești cu gândul ăsta?

Alergă până în dormitorul ei, își îndesă câteva lucruri în geanta de voiaj, își luă poșeta și plecă din casă.

Ajunsă afară, simți înțepătura regretului, și lacrimile îi întunecară privirea. Dumnezeule, era sătulă până peste cap de plâns. Și de toate aceste schimbări de dispoziție. Nu ar fi trebuit să-i spună toate acele lucruri oribile tatălui ei. Își aruncă lucrurile pe bancheta din spate, alături de portretul lui Finley, urcă la volan și trânti portiera broscuței.

Știa că merge prea repede pe Ocean Boulevard, dar nu se putea abține. Nu reușea să respire bine. Se simțea ca o protagonistă dintr-un film de groază, alergând să-și salveze viața, dar pericolul nu era în spatele ei, încercând să o ajungă, ci în ea, încercând să iasă afară. Se gândi că, dacă ieșea, *ceva rău avea să se întâmple*. Toată această furie și durere o puteau distruge, dacă nu le ascundea bine.

Se întinse după poșetă și își căută țigările în haosul dinăuntru.

Muzica izbucni, asurzitoare, din micile boxe negre. *Light My Fire*. Timp de o secundă simți totul, pierderea ei, pierderea Vietnamului, iubirile ei pierdute. Lacrimile îi începețoșară privirea; nu-și putea ridica mâna, pentru a le șterge. Apăsă piciorul pe pedala de accelerație, când de fapt dorea să-l ridice.

Un fulger brusc. Ceva colorat.

Un semafor, un câine care îi apăru brusc în față.

Viră și apăsă frânele atât de tare, încât fu aruncată în față și se lovi cu capul de volan.

Unde era?

Își reveni încet, văzu capota șifonată a broscuței.

Se lovise de un semafor și fusese aruncată în curbă. Ar fi putut ucide pe cineva.

– Doamne, spuse Frankie.

Întregul corp îi tremura. Îi era rău.

Nu mai putea continua așa. Avea nevoie de ajutor.

Și nu se putea întoarce la părinții ei. Nu încă, poate niciodată, după ceea ce-i spusese tatălui ei.

Băgă broscuța în marșarier și dădu în spate. Mașina zăngăni pe stradă.

Pe iarbă stătea un câine care o privea.

Frankie nu se urâse niciodată atât de intens ca acum. Îi era foame, avea inima făcută bucăți, era beată, și totuși se urcase la volan.

Parcă mașina avariată pe marginea drumului și lăsă cheile în contact. În acest cartier, poliția avea să fie alertată imediat de prezența ei. Aveau să-l sune pe proprietarul din acte, Connor McGrath, iar el avea să o găsească parcată acolo, stricată.

Spera ca acest lucru să-l sperie puțin. (Cine devenise, de-și dorea ca o persoană iubită să simtă durere?)

Aruncându-și geanta și poșeta peste umăr, porni pe jos pe stradă.

Abia după ce urcă la bordul feribotului și văzu cum se holbau oamenii la ea, își dădu seama că încă purta uniforma însângerată.

Se duse la baie și se schimbă, luându-și o pereche de blugi și un tricou. Uitase să-și împacheteze și pantofi, așa că rămase cu cei albi, de asistentă, stropiți cu sânge.

Pe continent, se duse pe jos la stația de autobuz. Fiecare pas lua ceva din ea, o făcea să se simtă mai mică, mai lipsită de valoare, mai pierdută.

Mai singură.

Cine o putea ajuta?

Nu se putea gândi decât la un singur loc.

Urcă într-un autobuz local și se dădu jos câțiva kilometri mai încolo, apoi merse pe jos până la clinica ambulatorie pentru veterani.

Birourile erau închise când ajunse ea. Se așeză pe o bancă în față, fumând țigară după țigară, așteptând nerăbdătoare, rememorând întruna lucrurile rele pe care le spusese și le făcuse.

La ora 8.30, se aprinseră luminile în clădire. Parcarea începu să se umple de mașini.

Frankie intră în clinică. Un hol generos continua cu un coridor vopsit în bej. Pe scaunele aliniate de-a lungul pereților stăteau bărbați cu umerii căzuți, unii dintre ei tineri, cu părul lung, purtând haine zdrențuite – uniforme cu mânecile tăiate, jachete din denim, tricouri rupte –, iar unii mai în vârstă, probabil veterani ai războiului din Coreea sau din cel de Al Doilea Război Mondial. Câțiva se plimbau de colo-colo.

Ea se opri în fața recepției.

– Sunt... Am nevoie de ajutor, spuse ea. Ceva e în neregulă.

Femeia din spatele recepției ridică privirea.

– Ce fel de ajutor?

Frankie își atinse capul, noua vânătaie care acum se forma. Durerea de cap îi îngreuna procesul gândirii.

– Sunt... *nebună? Scăpată din frâu?* Gândurile mele... Mă înfurii și sunt tristă, și iubitul meu tocmai a fost ucis în misiune.

Femeia se uită la ea un moment, într-o stare evidentă de confuzie.

– Păi... aici este o clinică pentru veterani.

– Ah, da. Sunt asistentă militară. Tocmai m-am întors din 'Nam.

Femeia o privi cu scepticism.

– Doctorul Durfee este în biroul său. Nu are programări până la ora 9.00. Cred că poți...

– Mulțumesc.

Femeia oftă.

– Două uși mai jos. Pe partea stângă.

Frankie merse pe coridorul larg, unde și mai mulți bărbați stăteau pe scaune sub portretul înrămat al lui Richard Nixon. Frankie văzu postere și broșuri care ofereau diferite tipuri de ajutor veteranilor, ajutor pentru angajare, beneficii sociale, educație și instruire.

La ușa doctorului Durfee, se opri, luă adânc aer în piept și bătu.

– Intră!

Deschise ușa și intră într-un birou mic și îngust, aproape de dimensiunile unui dulap. Un bărbat bătrân – suficient de în vârstă pentru a-i putea fi bunic – stătea în spatele unui birou încărcat. Pe fiecare suprafață din încăpere se găseau teancuri de hârtii. Pe peretele din spatele lui era lipit un poster: un pisoi atârnat de o singură gheară, iar dedesubt se putea citi REZISTĂ.

Doctorul se uită la ea prin ochelarii cu rame negre și lentile groase ca fundurile de borcan. Puținele fire de păr pe care le mai avea, le pieptănase pe o parte și probabil le fixase cu fixativ. Purta o cămașă din madras, închisă până la gât.

– Bună ziua, domnișoară. Te-ai rătăcit?

Frankie zâmbi, obosită. Era atât de ușurată să se afle aici. Să spună „am nevoie de ajutor“ și să-l primească.

– Sunt rătăcită, dar sunt în locul potrivit. Probabil ar fi trebuit să vin înainte.

El își îngustă privirea și coborî de la fața ei spre tricoul și blugii șifonați, până la petele roșietice de pe pantofi.

– Femeia de la recepție a spus că nu aveți programări înainte de 9.00. Pot face o programare, dar chiar am nevoie de ajutor, dacă nu vă supărați.

– Ajutor?

Ea se lăsă pe scaunul din fața biroului.

– Am fost în Vietnam doi ani. Și iubitul meu trebuia să vină acasă în aprilie, dar a fost ucis în misiune, așa că nu a sosit decât telegrama regretăm-să-vă-informăm. Ne-am dus să ne apărăm țara, și acum lumea ne spune ucigași de copii. Tata nu se poate uita la mine. Am fost concediată de la serviciu pentru că am fost prea bună, deși probabil am salvat viața unui tânăr. Și, ei bine, se pare că nu-mi prea pot stăpâni emoțiile de când m-am întors. Sunt mereu fie furioasă peste poate, fie izbucnesc în lacrimi. Lui tata îi este atât de rușine, încât a spus tuturor că am fost în Florența.

Spuse totul dintr-o răsuflare și după aceea se simți epuizată.

– Ești la menstruație acum?

Frankie avu nevoie de un moment pentru a procesa întrebarea lui.

– Vă spun că am necazuri după întoarcerea din Vietnam, și *asta* e întrebarea pe care mi-o puneți?

– Ai fost în Vietnam? Dar în Vietnam nu merg femei, drăguță. Te gândești uneori să-ți faci rău? Să faci rău altora?

Frankie se ridică încet în picioare. I se păru ceva aproape imposibil de făcut.

– Nu mă ajutați?

– Sunt aici pentru veterani.

– *Sunt* unul dintre veterani.

– În luptă?

– Nu. Dar...

– Vezi? Așadar, vei fi bine. Ai încredere în mine. Du-te acasă! Ieși cu prietenele! Îndrăgostește-te din

nou! Ești tânără. Uită de Vietnam!

Să uite. Asta îi spunea toată lumea.

De ce nu o putea face? Doctorul avea dreptate. Nu fusese pe front, în luptă, nu fusese rănită sau torturată.

De ce nu putea uita?

Se întoarse și ieși din birou, trecând pe lângă bărbații care stăteau pe scaunele înșirate de-a lungul pereților, sub ochii atenți ai președintelui Nixon. În hol, văzu un telefon cu plată și se gândi „Barb", apoi se opri.

Avea nevoie ca prietena ei cea mai bună să vorbească cu ea, să-i aline disperarea pe care o simțea.

Se duse la telefon și sună cu taxă inversă.

Barb răspunse la al doilea apel.

– Alo?

– Aici centralista. Acceptați un apel cu taxă inversă de la Frankie McGrath?

– Da, spuse Barb repede.

Operatoarea ieși de pe linie.

– Frankie? Ce s-a întâmplat?

– Îmi pare rău. Știu că este un apel scump...

– Frances. Ce s-a întâmplat?

– Eu... nu știu. Dar sunt într-o stare proastă, Barb. Mă tem că-mi pierd mințile aici. Încercă să râdă, să ia lucrurile în glumă, dar nu reuși. Părinții m-au dat afară. Am accidentat mașina. Am fost concediată. Și toate acestea doar în ultimele 24 de ore.

– Oh, Frankie!

Compasiunea din vocea lui Barb fu mai mult decât putu Frankie să îndure. Începu să plângă – *patetic* – și nu se mai putu opri.

– Am nevoie de ajutor.

– Unde ești?

– La inutila clinică pentru veterani.

– Ai unde să mergi?

Nu se putea gândi la nici un loc. Încă plângea.

– *Frankie!*

Ea își șterse ochii.

– Nu sunt departe de Crystal Pier Cottages. Mergeam cu Finley cu bicicletele acolo, pe doc...

– Bine. Du-te și rezervă o cameră! Mănâncă ceva! Și nu pleca, da? Pornesc îndată. Mă auzi?

– Este prea scump să zbori, Barb...

– Nu pleca, Frankie! Ia o cameră la Crystal Pier și stai acolo. Vorbesc serios.

Cineva bătea cu pumnii în ușa ei.

Frankie se ridică în șezut și i se făcu imediat rău. Pe covorul de lângă patul ei stătea o sticlă goală de gin.

– Deschide afurisita de ușă, Frankie!

Barb.

Frankie se uită ametită în jurul căsuței pe care o închiriase, văzu sticla goală de gin, o scrumieră care dădea pe dinafară, o pungă goală de chipsuri de cartofi.

Nu era de mirare că se simțea ca naiba.

Se dădu jos din pat și se duse la ușă, descuind-o și lăsând-o să se deschidă.

Barb și Ethel erau acolo, una lângă alta, cu expresii îngrijorate.

– Nu știu ce e în neregulă cu mine, spuse Frankie.

Vocea îi era aspră. Iarăși țipase în somn.

Barb fu prima care o luă în brațe. Ethel veni lângă ele și le cuprinse cu brațele ei puternice.

– Aș prefera să fiu în Pleiku, zise Frankie. Cel puțin acolo știu când să-mi pun vesta antiglonț. Aici...

– Mda, spuse Barb.

– Nu știu ce să fac, cine sunt acum. Fără armată și fără Rye... tata m-a alungat din casă. Vreau doar... nu știu... să-i pese cuiva că sunt acasă. Că am mers acolo.

– Nouă ne pasă, spuse Ethel. De aceea suntem aici. Și pe drum încoace, am făcut un plan.

Frankie își dădu laoparte părul unsuros de pe față.

– Un plan pentru ce?

– Pentru viitorul tău.

– Am și eu un cuvânt de spus? întrebă ea sarcastic, dar nu-i păsa cu adevărat.

Voia doar ca prietenele ei să o salveze.

– Nu, răspunse Ethel. Asta a fost prima noastră decizie.

– Când prietena ta sună și spune *am nevoie de ajutor*, sari în ajutor. Așa că să nu crezi că te poți răzgândi acum.

Frankie dădu din cap. În spatele prietenelor ei, văzu un taxi galben, care aștepta cu motorul pornit.

– Ia-ți lucrurile, spuse Barb.

Frankie se simțea prea rău pentru a se certa sau a pune întrebări, și mai ușurată decât putea spune. Se duse în baie, se spălă pe dinți și-și luă pantalonii, apoi aruncă la gunoi pantofii însângerați și ieși desculță.

– Așadar, ce voi face pentru a-mi repara viața? întrebă ea în timp ce mergeau împreună spre taxi. Prietenele ei o flancau, ca și cum s-ar fi temut să nu o șteargă.

Frankie își aruncă geanta în mașină, apoi se strecură pe unul din locurile din spate, cu Barb de o parte și Ethel de cealaltă.

– La gară, îi spuse Ethel taximetristului.

În același timp, Barb zise:

– Am rezolvat noi cu motelul, Frankie, așa că stai liniștită!

Taxiul coborî pe chei, cu roțile lovindu-se de lemnul aspru.

– Unde mergem? întrebă Frankie.

– La ferma tatălui meu, lângă Charlottesville, spuse Ethel. Voi două vă mutați în baracă. O să o renovăm noi singure. Ne va oferi ocazia de a lovi lucruri. Eu îmi voi termina școala. Barb s-a înscris în organizația aceea nouă: Veteranii din Vietnam împotriva războiului[34].

Frankie se întoarse.

– Acum ești împotriva războiului?

– Trebuie să se termine odată, Frankie. Nu știu dacă asta ajută, și cu siguranță nu vreau să fac parte din ceva pichet organizat de tinerii albi privilegiați împotriva a ceva despre care n-au habar. Dar asta – VVAW[2] – ne dă *nouă* o voce. Veteranilor. Nu crezi că ar trebui să ne asculte cineva?

Frankie nu știa ce simte în legătură cu acest lucru.

– Și eu? Ce ați decis pentru mine?

– Asta îți oferim, spuse Ethel, timp să îți dai seama.

Dacă Frankie nu ar fi fost atât de sătulă de plâns, ar fi plâns acum. Slavă Domnului pentru prietene! În această lume nebună, haotică, divizată, condusă de bărbați, puteai conta pe femei.

– Baraca asta, zise Frankie, are instalații sanitare înăuntru?

Fața lui Ethel se transformă cu un zâmbet, arătând cât de neliniștită fusese că Frankie avea să refuze acest plan îndrăzneț.

– De ce? Ești prea bună pentru latrine, locotenente?

Frankie zâmbi pentru prima dată în... cât timp? Nici măcar nu știa.

– Nu, doamnă. Cu voi două alături, pot trăi oriunde.

Barb întinse mâna. Se prinseră toate trei de mâini.

– Gata cu amintirile neplăcute, spuse ea solemn. Nu vom uita niciodată, Dumnezeu știe, dar mergem înainte. Departe de Vietnam. Spre viitor.

Momentul părea solemn și important, și dintr-odată posibil. Frankie se gândi: „Nu voi mai vorbi despre asta! Voi uita. Voi merge mai departe".

– La drum, spuseră toate trei deodată.

Se opriră numai cât să-și cumpere Frankie o pereche de pantofi.

Partea a doua

Într-o țară în care tinerețea este adorată, noi ne-am pierdut-o pe a noastră înainte să fi depășit cu mult 20 de ani. Am învățat să acceptăm moartea acolo, și acest lucru ne-a distrus sentimentul de imortalitate. Am cunoscut fragilitatea umană, partea noastră întunecată, față în față... Războiul ne-a distrus credința, ne-a trădat încrederea și ne-a lăsat la marginea societății. Încă nu simțim că aparținem acesteia pe deplin. Mă întreb dacă o vom face vreodată.

Winnie Smith

Fiică a Americii, plecată la război

CAPITOLUL 23

Virginia, aprilie 1971

La 25 de ani, Frankie se purta cu precauția care venea odată cu vârsta; era mereu în gardă, conștientă că ceva rău se putea întâmpla în orice moment. Nu

avea încredere nici în pământul de sub picioare, nici în cerul de deasupra capului. De când se întorsese de la război, învățase cât de fragilă era, cât de ușor îi puteau fi emoțiile date peste cap.

Cu toate acestea, învățase să-și ascundă izbucnirile, crizele de plâns, chiar și de cele două prietene ale ei, care, pentru cea mai mare parte a timpului din primul lor an în Virginia, o supravegheaseră cu atenție, încercând mereu să-i ghicească dispoziția, să evalueze nivelul ei de autodistrugere, durerea și furia. La început, fusese dificil să folosească mult-prețuita mască McGrath a lui „sunt bine".

Coșmarurile fuseseră groaznice când sosise aici, întrerupându-i somnul și trântind-o chircită pe podea.

Dar timpul – și prietenia – făcuseră exact ceea ce promiseseră: tristețea și durerea păliseră, deveniseră aproape flexibile în mâinile ei. Descoperi că le putea transforma în ceva mai blând, dacă gândea și acționa deliberat, dacă ducea o viață prudentă, dacă se ținea departe de tot ce-i amintea de război, de pierdere, de moarte.

De Crăciunul acelui prim an, se simțise suficient de puternică pentru a-i scrie mamei ei, care îi răspunsese prompt. În modul caracteristic familiei ei, nici una nu vorbi despre seara aceea groaznică ce precipitase fuga lui Frankie în celălalt capăt al țării. Pur și simplu, reveniseră pe cărarea familiară, pe terenul ușor accidentat care le lega, hotărâte amândouă să nu mai eșueze. Frankie își amintea și recitea adesea acea primă scrisoare de la mama ei:

Le sunt atât de recunoscătoare prietenelor tale din armată că au fost lângă tine atunci când eu și cu tatăl tău nu am fost. Te iubim, și dacă nu o spunem suficient de des, este pentru că am crescut

în familii în care nu exista un astfel de vocabular. Cât despre tatăl tău și... reticența lui față de tine și război, tot ce pot spune este că ceva din el s-a rupt atunci când nu a reușit să-și servească țara. Toți bărbații din generația lui s-au dus în Europa, în timp ce el a rămas acasă. Da, a fost mândru de Finley și rușinat din cauza ta. Dar poate că adevărul este că îi e rușine de el însuși și se teme că-l judeci aspru, cum se teme că au făcut-o prietenii lui...

Frankie nu mai vorbise despre greutățile ei, încercase să nu mai spună deloc cu voce tare *Vietnam*. Și atunci când simțea o creștere a tensiunii, un val de durere sau furie, zâmbea încordat și ieșea din camera în care se afla în acel moment. Învățase că oamenii erau atenți la tonul ridicat; tăcerea era camuflajul perfect pentru durere.

La început, îi fusese aproape imposibil să scoată episodul despre Vietnam din povestea ei. Lumea, i se părea, conspira împotriva vindecării.

Războiul apărea constant în conversații. În baruri, în sufragerii, la televizor. Toată lumea avea o opinie. Acum cei mai mulți americani păreau să fie împotriva războiului și a bărbaților care luptaseră pe front. În 1969, lumea aflase despre oribilul masacru de la My Lai, unde soldații americani omorâseră aproape 500 de civili sud-vietnamezi neînarmați – bărbați, femei, copii – în satul lor. Discuția despre veteranii ucigași de copii se intensificase; aceștia apelau tot mai mult la heroină pe front și reveneau acasă dependenți.

America pierdea războiul; acest lucru era evident pentru toată lumea, mai puțin pentru Nixon, care continua să mintă poporul și să trimită soldați la luptă,

dintre care prea mulți se întorceau acasă în saci pentru cadavre.

Fiecare dintre femei răspunsese diferit valului de violență care sfâșia țara în două, divizând tinerii de bătrâni, bogații de săraci, conservatorii de liberali. Ethel era în al treilea an la Medicină veterinară și lucra împreună cu tatăl ei. Ea și Noah începuseră să vorbească despre căsătorie și copii. Ei doi nu lipseau în nici o duminică de la slujba religioasă sau de la meciurile de fotbal ale echipei locale. Preferința lor pentru caserole și *cribbage*[35] dusese la apariția unor glume între cele trei femei. Ethel crescuse la această fermă, printre acești oameni, și intenționa să fie îngropată aici. Așa că-și ținea capul jos, își făcea treaba și nu spunea nimic controversat nici prietenelor ei, nici vecinilor. „Acest război se va termina curând", spunea ea mereu, „dar eu voi locui întotdeauna aici. Copiii mei vor fi în echipa de fotbal, și probabil voi conduce afurisitul de comitet al părinților"

Barb era opusul în toate privințele. Devenise vocală, un membru activ al asociației VVAW. Mergea la întâlniri. Picta bannere pentru marșuri. Protesta. Și nu doar împotriva războiului. Susținea aprobarea amendamentului pentru drepturi egale. Mărșăluia pentru dreptul femeilor de a avorta în siguranță și de a avea acces la serviciile sanitare de bază. Atunci când nu încerca să schimbe lumea, câștiga bani lucrând ca barmaniță. Era, spunea ea, slujba perfectă pentru o femeie care nu știa încă de ce anume aparținea. Frankie, pe de altă parte, își găsise drumul înapoi înspre profesia de asistentă. Rezistase prejudecăților și lipsei de respect inițiale pentru instrucția ei din Vietnam și devenise hotărâtă să-și arate abilitățile. Muncise mai mult și mai greu decât majoritatea celorlalte asistente, stătuse peste program, făcuse

cursuri de specializare. În timp, devenise asistentă la Chirurgie; acum se pregătea pentru o specializare în domeniul chirurgiei traumelor.

În această dimineață răcoroasă de aprilie, se trezi cu mult înainte de ivirea zorilor și se îmbrăcă pentru călărie. Avea să fie frig afară, un frig de primăvară.

Ajunsese să iubească mirosul dulceag al aerului sudului, felul în care ceața se agăța de iarbă dimineața. Calma tumultul din sufletul ei. Astăzi, cireșii care mărgineau aleea erau în plină floare. Ethel avusese dreptate, cu toți acei ani în urmă, când spusese că îți puteai recăpăta pacea călărind dimineața.

Frankie iubea câmpurile verzi, ondulate, gardurile negre, copacii care își schimbau culoarea odată cu anotimpurile. Acum frunzele erau de un verde viu, proaspăt, și copacii aveau flori roz. Dar cel mai profund calm îl simțea atunci când era în preajma cailor. Ethel avusese dreptate în legătură cu asta. Călăritul o echilibrase pe Frankie la fel de mult ca prietenia.

Frankie trecu printre bârnele gardului și intră în grajd; abia își putea vedea ghetele, atât de groasă și de gri era ceața.

Înăuntrul grajdului mirosea a balegă, a baloturi proaspete de fân și a grâne ținute în butoaie mari de metal. Caii nechezară la ea în timp ce trecea pe lângă ei.

Ajunsă la ultimul staul din stânga, se opri și deschise ivărul. Silver Birch veni spre ea, mișcându-și botul, căutând bunătăți, pufnind pe nări.

– Hei, fată, spuse Frankie, întinzând mâna pe care avea pusă mănușa.

Silver mâncă recunoscătoare grăunțele, dintre care mai multe căzură de jos decât ajunseră în gura ei. Frankie conduse iapa spre ieșire, o înșeuă repede,

apăsând cu genunchiul în burta ei, asigurându-se că strânge bine chingile.

Cât ai clipi, Frankie și Silver erau afară, pe cărare, galopând prin ceață. Când Silver începu să respire greu, Frankie încetini la un trap rapid, apoi la plimbare. Se întoarseră acasă încet, într-un ritm constant și aducător de calm.

Înapoi în grajd, Frankie hrăni și adăpă caii, o duse pe Silver în boxa sa, apoi se întoarse la mica baracă. Lumina matinală a soarelui inunda câmpurile. Undeva în stânga era clădirea principală a fermei, cu acoperișul ascuțit, pridvorul larg și primitor și pereții din lemn spălați de timp, unde locuia Ethel împreună cu tatăl ei. Departe, în dreapta, era baraca ce găzduise cândva angajații fermei. De-a lungul ultimelor optsprezece luni, fusese renovată într-o căsuță cu două dormitoare, în care locuiau Frankie și Barb. Cele trei femei învățaseră să zugrăvească, să demoleze, să reconstruiască și să facă lucrări rudimentare de instalații. Petrecuseră ore întregi pândind târgurile de vechituri și căutând prin ceea ce aruncau alți oameni, dar se mai putea folosi. Petrecuseră multe seri în jurul căminului din pietre de râu, vorbind. Niciodată nu rămâneau fără cuvinte.

Frankie urcă cele câteva trepte și se duse în singura baie a barăcii, unde făcu duș, se schimbă și se pregăti de mers la muncă.

Era ieșită din casă și pe drum deja, înainte ca Barb să se fi dat jos din pat.

La sfârșitul schimbului său de 12 ore în sala de operații, Frankie le făcu cu mâna colegilor ei și se îndreptă spre mașină – un Ford Falcon vechi și îndoit, pe care îl împărțea cu Barb – și sări înăuntru. În

drumul de ieșire din oraș băgă în casetofon o casetă cu John Denver și începu să cânte alături de acesta.

Conduse până la taverna unde lucra în prezent Barb și parcă printre mașinile vechi și prost întreținute ale clienților obișnuiți ai localului, care erau aici la această oră. Bicicleta lui Barb era rezemată de peretele aspru al clădirii.

Înăuntru, locul era întunecat și mirosea a mucegai, cu rumeguș pe podea și scaune de bar lustruite de clienții fideli care se așezaseră pe ele timp de 100 de ani.

Barb lucrase aici în ultimele câteva luni; nu era o slujbă pe care intenționa să o mai păstreze mult timp. Sau cel puțin așa spunea adesea. Curând avea să caute ceva mai dichisit, mai aproape de oraș, unde bacșișurile erau mai bune. Dar acest loc era aproape de fermă și-i oferea o mulțime de timp liber pentru a se dedica cauzei ei.

Acum stătea în spatele barului, cu o cârpă aruncată peste umăr și cu frizura afro acoperită cu un batic roșu-alb-albastru. Cerceii rotunzi, uriași, din aur, reflectau lumina.

Frankie se urcă pe unul din scaunele înalte de la bar.

– Salutare.

– Jed! Iau o pauză, strigă Barb.

Un moment mai târziu, șeful ei, Jed, ieși din birou și îi luă locul în spatele barului.

Barb luă două beri reci și se îndreptă spre partea din spate, la una din mesele pentru picnic. La sosirea verii, barul urma să vândă frigărui pe farfurii roșii din plastic, dar abia după ce vremea avea să se încălzească. Frankie luă berea, o desfăcu și luă o înghițitură lungă, sprijinindu-se cu spatele de masă și întinzându-și picioarele. Se uită la Barb, se încruntă și spuse:

– Ce s-a întâmplat?

– Acum poți să-mi citești gândurile?

– Nu e o noutate, Barb. Ce e?

– La naiba, voiam să o iau ușor. Oftă. Trebuie să-ți cer o favoare.

– Orice. Știi asta.

– Este pentru ei toți, spuse Barb. Pentru Finley și Jamie, și Rye. Pentru cei căzuți.

Frankie tresări. Numele erau rareori pomenite în discuțiile lor. Barb și Ethel erau încă îngrijorate că Frankie era fragilă și putea aluneca ușor înapoi în durere, și aveau dreptate să fie îngrijorate. Frankie se mai trezea uneori și, timp de o fracțiune de secundă, uita că Rye era mort și se întindea după el.

– VVAW protestează săptămâna viitoare în Washington. Îi spun acțiunii teatru de guerilă.

Veteranii din Vietnam împotriva războiului

– Știi că nu mă interesează. Mi-ai mai spus și altă dată, zise Frankie. Eu nu sunt adepta marșurilor.

– De data asta e ceva special. Crede-mă! Nu suntem singurul grup care va mărșălui. Vrem să creăm un eveniment media atât de mare, încât până și Nixon să-l observe. Barb se uită la ea. Haide cu mine!

– Barb, știi că aici încerc să nu mă gândesc...

– Știu, și respect efortul tău. Știu cât de greu a fost pentru tine, dar ei încă mor în junglă, Frankie. Mor pentru un război pierdut. Și, ei bine... mi-ai spus să fac ceva pentru Will. Asta este ceea ce fac.

– Nu este corect să-mi arunci înapoi propriile cuvinte.

– Știu, știu. E de rahat, dar noi credem, tu și cu mine, spuse Barb, că oricât de lovite și de împinse de colo-colo am fost, oricât de multe am văzut, suntem niște patriote.

– Nimeni nu mai are nevoie de patrioți, spuse Frankie. Dacă port un tricou de armată undeva în

afara fermei, voi fi scuipată. Țara noastră crede că suntem monștri. Dar nu voi arăta lipsă de respect față de trupe.

– Nu este lipsă de respect să protestezi, Frankie. Am înțeles greșit. E nevoie de curaj să te ridici și să ceri schimbarea. Suntem *veterani*. Nu ar trebui ca și vocile noastre să fie auzite la protest? Nu ar trebui să fie *zgomotoase?*

Barb scoase o pagină îndoită de revistă din buzunarul din spate, o netezi și o întinse pe masă. Era o reclamă din *Playboy* pentru Asociația Veteranilor din Vietnam împotriva războiului. Fotografia înfățișa un sicriu solitar, înfășurat în drapelul american. Titlul spunea ÎN ULTIMII 10 ANI, MAI MULT DE 335 000 DINTRE SOLDAȚII NOȘTRI AU FOST UCIȘI SAU RĂNIȚI ÎN VIETNAM, ȘI MAI MULȚI SUNT UCIȘI ÎN FIECARE ZI. NU CREDEM CĂ MERITĂ. În colțul de jos al reclamei era tipărit îndemnul ALĂTURĂ-NI-TE!

Frankie se uită la reclamă. De când valul opiniei publice se întorsese atât de evident împotriva războiului, se raportau tot mai mulți răniți și morți. Era greu de văzut așa ceva negru pe alb. Atât de mulți tineri uciși, în timp ce alții erau trimiși pe front în locul lor.

Presa nu mai raporta, ascultătoare, după cum dorea Nixon. Jurnaliștilor li se permisese accesul la trupe; erau martorii bătăliilor, raportau morții. În această săptămână, o jurnalistă din Australia se aflase printre cei capturați de Armata Poporului din Vietnam, fiind luată prizonieră. Kate Webb. Acum toată lumea aflase probabil că erau și femei în Vietnam. Frankie trase adânc aer în piept și expiră.

Barb spuse:

– Slim mi-a spus odată că speranța medie de viață a unui pilot de elicopter în Vietnam este de treizeci de zile.

– Știu. Am auzit și eu asta. Nu știu dacă este adevărat.

– Trebuie să-i punem capăt, zise Barb. Noi. Cei care am plătit prețul.

Felul în care guvernul american trăda armata era greșit, era de-a dreptul criminal. Dar ce puteau face o mână de veterani pentru a pune capăt unui război?

Oameni ca Barb protestau de ani întregi, și la ce bun?

Protestele păreau inutile. Poate chiar lipsite de patriotism.

Dar acolo mureau bărbați, prăbușindu-se cu elicopterele, și călcând pe mine, și fiind împușcați de niște inamici pe care nici măcar nu-i vedeau.

Cum putea să *nu* protesteze împotriva acestor lucruri, cel puțin?

– Am putea fi arestate, spuse Frankie.

– Ar putea chema Garda Națională. Am putea fi atacate cu gaze lacrimogene sau se va trage asupra noastră, chiar, spuse Barb cu solemnitate, apoi adăugă: Așa cum s-a întâmplat la Kent State și Jackson.

– Mișto mod de a prezenta situația.

– Nu e o glumă, zise Barb. Bătrânii albi care conduc această țară sunt speriați. Iar oamenii fac lucruri stupide și urâte atunci când sunt speriați. Se aplecă mai aproape de Frankie. Dar ei contează pe puterea lor și pe teama noastră. Și, în fiecare minut, fiul cuiva este omorât acolo, pe front. Fratele cuiva.

Frankie nu voia să se alăture marșului. Nu voia să se gândească la Vietnam și la cât o costase. Voia să facă ceea ce încerca de mai bine de doi ani: să uite.

Era periculos ceea ce-i cerea Barb și destabiliza precarul echilibru la care reușise să ajungă mintea ei.

Nu te teme, McGrath!

Vocea lui Jamie în mintea ei. Barb avea dreptate.

Frankie avea nevoie să facă acest lucru. Ca veterană din Vietnam, pentru Finley, Jamie și Rye; trebuia să adauge vocea ei corului tot mai sonor al dizidenților. Trebuia să spună: *gata cu asta!*

– Doar de data asta, spuse Frankie.

Regretă aproape imediat.

În ziua de dinaintea marșului, Frankie avu dificultăți în a se concentra la serviciu. Între operații, se îngrijora cu privire la ce o aștepta; mintea ei alerga printre toate exemplele de violență care marcaseră atâtea marșuri și proteste. Nixon trimisese Garda Națională să pună capăt unui protest pașnic la Kent State, cu mai puțin de un an în urmă. După ce fumul se ridicase, patru studenți erau morți, iar alte duzini, răniți. După numai unsprezece zile, poliția împușcase studenți în timpul protestului de la Jackson State College.

Dar adevărul era că, deși era îngrijorată în privința posibilelor violențe din timpul marșului, era și mai îngrijorată cu privire la prezența ei alături de ceilalți veterani, spunând: „Am fost acolo". În ultimii doi ani, ascunsese acest lucru cu fiecare ocazie, schimbase subiectul ori de câte ori se pomenise despre Vietnam. Chiar și Barb și Ethel menționau rareori Vietnamul; Frankie știa că tăcerea lor era pentru a o proteja, și în zilele ei bune, știa că acest lucru o ajuta. În zilele rele, se îngrijora că nu avea să uite niciodată, pentru că era ceva în neregulă cu ea, ceva se stricase. În timp, păstrând secretă înrolarea ei și nevorbind despre acea parte a vieții ei, permisese rușinii să prindă rădăcini.

Nu era niciodată foarte sigură cu privire la ce anume simțea rușine, doar pentru că era slabă, sau pentru că făcuse ceva rău, sau fusese parte din ceva rău, ceva despre care nimeni nu voia să vorbească. Poate că era vorba, pur și simplu, despre faptul că onoarea americană părea că dispăruse. Nu știa.

În drum spre casă, încercă să-și dea seama ce naiba ar fi trebuit să poarte la un protest. Se decise să se îmbrace cu o pereche de blugi cu talie joasă și o curea lată, în stil western, și o helancă albă, pe gât. Își uscă părul, îndreptându-l. În ultimul moment, se hotărî să-și pună insigna ANC – un caduceu de alamă, cu aripi în spatele unui N reliefat – și o prinse de pulover.

Ieșind din dormitor, închise ușa în urma ei.

În bucătărie, Barb și Ethel vorbeau pe un ton scăzut. Barb purta pantalonii ei vechi și pătați de uniformă, cu un pulover negru pe gât și o jachetă de blugi Levi's cu mânecile tăiate. Duzini de insigne și petice colecționate de la prieteni și pacienți din Vietnam decorau partea din față a jachetei. Pe spate desenase un simbol mare al păcii. Scrisese pe o bucată mare de carton ADUCEȚI-I ACASĂ și o prinsese de un băț.

Ethel, îmbrăcată cu halatul ei albastru de laborator, își turnă o cană de cafea.

– Nu știu cum te-a convins Barb, Frank. VVAW e la fel de sexist ca misoginismul însuși, adăugă ea. Dacă apăreți voi, fetelor, vă vor cere să le faceți o cafea și să pregătiți gustări.

– Cei care rămân în spate nu au dreptul să comenteze, spuse Barb.

– Dezamăgitor, mormăi Frankie, posomorâtă.

Ele trei petrecuseră cel puțin o oră în seara precedentă stând în jurul focului în curtea din spate, înfășurate în pături de lână, discutând despre marșul de astăzi. Barb spusese că mai mult de o duzină de

grupuri antirăzboi aveau să sosească în Washington în următoarele câteva zile. VVAW voia să se separe de restul, mărșăluind primii. Aveau planuri mari de a atrage atenția asupra lor. De a apărea la știri.

– Aveți grijă, le spuse Ethel. Veniți la timp acasă, altfel sun la poliție!

Barb râse.

– Dacă dăm de necazuri, va fi din cauza poliției.

Frankie se holbă la prietena ei.

– Comentariile de genul ăsta *nu sunt* de ajutor.

– Haide, copile, spuse Barb. Ne descurcăm noi.

Ethel o îmbrățișă pe Frankie și zise:

– Mergeți cu Dumnezeu, fetelor! Schimbați lumea!

Frankie o urmă pe Barb afară, la mașină, și urcă pe scaunul pasagerului.

Barb porni mașina și dădu drumul casetofonului, în care avea o casetă cu Creedence. Se întoarse zâmbind spre Frankie.

– Ești gata?

Frankie oftă. Nervii ei erau întinși la maximum. Toată treaba asta era o greșeală.

– Pornește odată, Barbara!

Era aproape miezul nopții când ajunseră în D.C.

Potomac Park, destinația lor, era un petic mare de întuneric în mijlocul orașului bine luminat; în întuneric, Frankie deslușea ici-colo corturi. VVAW ocupase parcul, transformându-l într-un camping.

– Haide să ne găsim un loc, spuse Frankie.

Barb parcă mașina pe marginea străzii.

– Scoate cortul din portbagaj.

Peste drum, un șir lung de polițiști stăteau îmbrăcați în echipamentul pentru revolte, umăr lângă umăr.

– Nu spune nimic, o avertiză Frankie, în timp ce treceau pe lângă polițiști, în drumul lor spre parc.

Vorbesc serios! Nu am de gând să fiu arestată înainte de marș.

Barb dădu scurt din cap. Ajunseră la marginea parcului. Fără să spună nimic – nici una alteia, nici celorlalți veterani aflați deja acolo – își ridicară cortul, apoi își desfăcură două scaune pliante în fața lui. În timp ce stăteau în întuneric, ascultând cum ancorele corturilor erau înfipte în pământ, tot mai multe mașini se apropiau de parc, cu farurile străpungând întunericul. Auziră muzică undeva în depărtare și bâzâitul liniștit al conversațiilor.

– Mă întreb dacă suntem singurele femei, spuse Frankie, bând cafea din termos.

Barb oftă.

– Nu suntem întotdeauna?

Dimineață, când Frankie ieși din cort, se trezi stând în mijlocul unui adevărat ocean de veterani bărbați – mii –, majoritatea de vârsta ei, purtând uniforme decolorate, blugi și berete; unii purtau semne ale păcii și steagurile statelor lor de proveniență sau ale unităților militare. Sute de mașini erau parcate lângă parc, cu portierele acoperite de sloganuri, convoaie din California sau Colorado. Mai multe erau parcate pe iarbă.

În timp ce stătea acolo, un autobuz școlar vechi, dărăpănat opri pe iarbă și deschise ușile. Veteranii ieșiră din autobuz, cântând: „La ce bun? La nimic!“

În centrul parcului, un bărbat cu părul stufos, care avea un megafon, sări pe platforma unui camion pe care cineva scrisese: „GATA!“

– Frații mei de arme, este momentul. Astăzi mărșăluim pentru a fi auziți, ne ridicăm vocile – dar nu pumnii, și nu armele – pentru a spune: „Destul! Aduceți-ne soldații acasă!“ Încolonați-vă în spatele lui

Ron, cel în scaunul cu rotile. O coloană întinsă, neîntreruptă. Nu le oferiți nici un motiv pentru a ne opri. Să mergem!

Bărbații formară încet o coloană, condusă de câțiva veterani în scaune cu rotile, care purtau steaguri. În spatele lor veneau cei cu cârje, sau bărbați cu fața arsă și brațe sau picioare lipsă, și orbi conduși de prietenii lor.

Barb și Frankie erau singurele femei din parc, după câte puteau vedea. Se luară de mână și se alăturară fraților lor în marșul peste podul Lincoln Memorial.

Veterani din Vietnam: un râu de soldați, mărșăluind și cântând, ținând pancarte în mâini.

Li se alăturară și mai mulți bărbați, strigând sloganuri și ridicând sus pancartele.

Cineva se izbi de Frankie atât de tare, că ea se dezechilibră, scăpă mâna lui Barb și căzu. Strigă:

– Barb!

Și auzi:

– Frankie!

Dar bărbații le despărțiseră.

Frankie nu-și văzu prietena în mulțime.

– Ne întâlnim la cort! strigă ea, sperând că Barb o auzise.

– Ești bine, doamnă? o întrebă un bărbat, ajutând-o să se ridice în picioare.

Era tânăr, blond, cu o barbă și mustață blond-roșcate. O ridică de braț și o ajută să își regăsească echilibrul. Era îmbrăcat cu uniforma de camuflaj pătată, cu mânecile tăiate. Pe cască își desenase un simbol uriaș al păcii. În cealaltă mână, ținea o pancartă pe care scria: „VETERANII DIN VIETNAM ÎMPOTRIVA RĂZBOIULUI".

Protestatarii continuau să înainteze, împingându-i și pe ei cu valul lor.

– Opriți războiul! Aduceți-i acasă! Opriți războiul! Aduceți-i acasă!

– Ar trebui să ieși pe margine, doamnă, spuse el.

Cineva o îmbrânci din nou pe Frankie. Ea se împletici.

– Am venit aici să mărșăluiesc.

– Îmi pare rău, doamnă. Marșul ăsta este pentru veterani. Încercăm să ne facem auziți. Să speram că ticălosul ăla de la Casa Albă ne va asculta și nu va mai mințipoporul.

– Și eu sunt veterană, spuse ea.

– Din Vietnam, spuse el nerăbdător, uitându-se în față.

– Am fost acolo.

– Nu sunt femei în 'Nam.

Strigătele deveniră mai sonore.

– Opriți războiul! Aduceți-i acasă!

– Dacă nu ai întâlnit pe cineva ca mine, ai fost norocos. Înseamnă...

– Dă-te deoparte, doamnă! Asta este pentru bărbații care au luptat. Pe front, înțelegi?

Bărbatul dispăru în mulțimea în mișcare, plină de cămăși militare și piepturi goale și uniforme vechi. Păr lung, frizuri afro și caschete.

Ce mama naibii?

Așadar, nici aici nu-și găsea locul?

– AM FOST ACOLO! țipă ea, plină de frustrare.

Își făcu loc înainte, contopindu-se cu valul de protestatari care trecea podul.

– Opriți războiul! spuse ea, ridicând pumnul. Aduceți-i acasă!

Vocea ei nu însemna nimic printre toate țipetele, dar continuă să strige mai tare și mai tare, până când ajunse să urle, să urle la Nixon, la administrație, la nord-vietnamezi. Cu cât urla mai mult, cu atât se

aprindea mai tare; când ajunse la cimitirul național Arlington, cu toate acele cruci albe plantate în iarba tunsă cu grijă, era furioasă.

La cimitirul Arlington, polițiștii opriră un grup de femei îmbrăcate în negru, care duceau coroane.

– Sunt mamele cu medalii, strigă cineva. Lăsați-le să treacă!

– Lăsați-le să treacă, lăsați-le să treacă, lăsați-le să treacă, începu mulțimea să scandeze.

Mamele cu medalii stăteau în fața intrării în cimitir, într-un grup compact, toate în negru, iar mișcările le erau blocate. Părea că nu știu încotro să o apuce. Nici una nu lăsă din mână coroanele de flori. Mamele cu medalii, femei care își pierduseră fiii în Vietnam și care nu avuseseră ocazia de a pune coroanele pe mormintele fiilor lor. Una dintre mame ridică privirea, cu obrajii plini de lacrimi, și întâlni privirea lui Frankie.

Aceasta se gândi la propria mamă și la pierderea fratelui ei. Pierderea lui Finley le distrusese familia. Cum îndrăznea poliția să țină aceste mame departe de mormintele fiilor lor?

Dispoziția celor care mărșăluiau se schimbă. Frankie simți indignarea, simți furia. Își adăugă și ea vocea celor care scandau:

– Lăsați-le să intre!

– La naiba, nu, nu vrem războiul vostru!

Un elicopter zbură amenințător peste mulțime. Frankie auzi sunetul familiar al elicelor și se gândi la toți bărbații care muriseră. Și știa că elicopterele sunt înarmate.

– Aduceți-i acasă! strigă ea. Opriți războiul!

Două zile mai târziu, Frankie și Barb erau înapoi în D.C., în timp ce sute de mii de protestatari curgeau în

valuri în oraș, venind dinspre străzi, dinspre parcuri, de dincolo de pod; acum nu mai erau doar veterani. Studenți de la universități, profesori, bărbați și femei din toate colțurile țării. Femei care împingeau cărucioare, bărbați cu copii mici pe umeri.

Faptul că mamele cu medalii nu fuseseră lăsate să-și jelească fiii în ziua marșului VVAW ajunsese la toate știrile de-a lungul și de-a latul Americii. Devenise emblema vizuală perfectă a cât de mult greșise America în Vietnam: mame cărora nu li se permitea să viziteze mormintele copiilor lor. Bărbați decimați de război, sfâșiați pe câmpul de luptă, și cei uitați odată reveniți acasă. Era *greșit*.

Frankie auzise de destule ori de la prietenele ei, de la Finley, de la Jamie, că moralitatea ei era de neclintit, și era adevărat. În sinea ei, încă era fata catolică cuminte, așa cum fusese în tinerețe. Credea în bine și în rău, în corect și greșit, în visul american. Cine ar fi fost, dacă ar fi ales să își întoarcă privirea de la nedreptatea acestui război?

Astăzi era din nou alături de Barb pe Constitution Avenue, o parte din mulțimea mai mare, mai furioasă, două femei în vasta mare de oameni care purtau pancarte, veterani în scaune cu rotile, ridicându-și cu furie pumnii în aer. Acest al doilea marș din Washington într-o săptămână atrăsese duzini de grupări antirăzboi; urma să fie un protest masiv, care avea să dureze câteva zile, un val de sentimente antirăzboi care să inunde Casa Albă și Capitoliul. Întregul eveniment urma să fie înregistrat de echipajele de știri și transmis în fiecare casă din America.

Barb își ridică pancarta. Pe ea scrisese: „ADUCEȚI TRUPELE ACASĂ ACUM!“

Veteranii din Vietnam împotriva războiului erau ușor de recunoscut în uniformele și jachetele lor de blugi peticite și bonete, dar erau și alte mii de protestatari: hipioții și studenții mărșăluiau alături de bărbați în costume și femei în rochii. Călugărițe, preoți, doctori, profesori. Oricine care avea o voce și voia să-i ceară lui Nixon să pună capăt războiului. Frankie și Barb se țineau de mâini în timp ce mărșăluiau, dar de data asta înțeleseseră riscurile și căzuseră de acord dinainte să se întâlnească la un hotel local dacă se pierdeau una de cealaltă. Barb își agită pancarta în aer, strigând:

– Aduceți-i acasă, aduceți-i acasă!

Coloana se opri în fața treptelor Capitoliului, oamenii fiind strânși unii în alții, umăr la umăr. Bărbații își ridicară vocile și pancartele, strigând:

– Opriți războiul! Aduceți-i acasă!

Toate acestea în timp ce echipajele de televiziune filmau totul.

Un bărbat cu părul lung, care purta uniformă, păși în față, fiind singur în fața tuturor pentru un moment. Mulțimea tăcu.

Un val de anticipare trecu prin grupul celor de la VVAW, apoi ceva zbură prin aer din mulțime, pluti peste baricadă și ateriză pe treptele Capitoliului cu un clinchet, scânteind într-o rază de soare.

O medalie de război.

Unul câte unul, veteranii făcură câte un pas în față, stând singuri în fața mulțimii, și-și smulseră medaliile din piept, aruncându-le zornăind pe trepte. Inimi Purpurii, Stele de Bronz, medalii pentru bună purtare, plăcuțe de identificare. Unele loviră treptele și zornăiră în liniștea care se așternuse peste mulțime. Barb îi dădu drumul lui Frankie, își făcu loc în fața mulțimii și-și aruncă tresele de locotenent pe trepte.

Poliția în echipament pentru înăbușirea revoltelor – cu căști și cu scuturile din plastic ridicate – sosi pe dată, la sunetul unui fluier. Atacară mulțimea și începură să împingă protestatarii.

Mulțimea se sparse; haosul umplu străzile.

Frankie fu doborâtă din picioare și căzu lovindu-se tare. În confuzia care domnea peste tot, se ghemui în poziție fetală și se rostogoli din drum, încercând să se protejeze atât de protestatari, cât și de poliție. Se lipi de baricada cu lanțuri și rămase acolo, respirând greu, plină de vânătăi. Gazul lacrimogen plutea prin aer, înțepându-i ochii și începțoșându-i vederea până când abia mai putu distinge ceva.

Cât timp rămase întinsă acolo, clipind, simțindu-și ochii în flăcări? Nu știa.

Încet, se ridică în picioare, încercând să se concentreze. Strada era plină de poliție în echipamentul complet, gonind protestatarii, de mașini care înaintau claxonând, de echipaje de știri care filmau totul.

Pe jumătate orbită, Frankie se împletici în față, nereușind să înțeleagă tot ceea ce tocmai văzuse, profunda nedreptate la care fusese martoră. Strada era plină de mucuri de țigări, broșuri despre protest, pancarte distruse, livrete militare rupte.

Pe treptele Capitoliului, în spatele barierei temporare din lanțuri, sute de medalii străluceau în lumina soarelui. Medalii care îi costaseră atât de mult pe cei care le primiseră, aruncate în semn de protest.

Un polițist singuratic începu să le adune. Ce avea să se întâmple cu ele, cu medaliile pentru care soldații se sacrificaseră și pentru care sângeraseră?

Frankie se prinse de bariera din lanțuri și o scutură cu putere.

– Nu le atinge!

Un bărbat o prinse de braț.

– Nu, spuse el. Te vor aresta.

Ea încercă să se elibereze.

– Nu-mi pasă.

Dintr-odată, era furioasă. Cum îndrăznea guvernul american să le facă cetățenilor săi așa ceva; să oprească mamele din a-și onora fiii căzuți, să ignore semnificația unei medalii aruncate în aer?

Își șterse ochii din nou, încercând să-și limpezească privirea.

– Nu ar trebui să li se permită să atingă medaliile acelea.

– Veteranii s-au făcut înțeleși. Al naibii de bine, spuse bărbatul. Imaginea aceea va rămâne în mintea oamenilor: un veteran într-un scaun cu rotile, aruncându-și Inima Purpurie? O imagine puternică.

Frankie se trase, smulgându-și brațul din strânsoare. Bărbatul care o oprise nu era așa cum se așteptase. În primul rând, era mai în vârstă decât majoritatea protestatarilor, cu siguranță mai în vârstă decât majoritatea veteranilor din Vietnam. Părul lung și întunecat îi cădea în rânduri mătăsoase până aproape de umeri și era înspicat cu argintiu. O mustață groasă îi acoperea buzele. Purta ochelari rotunzi, ca ai lui John Lennon, dar chiar și așa putea vedea cât de verzi îi erau ochii.

– Ești un veteran din Vietnam? îl întrebă ea, încercând să-și regăsească calmul.

Toate acestea o supăraseră, îi stârniseră emoții pe care nu voia să le simtă. Trebuia să reducă tensiunea. Și asta cât mai repede. Pierderea calmului în legătură cu subiectele legate de Vietnam nu era niciodată bună.

– Nu. Doar cineva care e împotriva războiului. Henry Acevedo, spuse el, întinzând mâna.

Ea o scutură, distrată.

– Frankie McGrath. Ai avut un fiu în Vietnam?

El râse.

– Nu sunt *atât* de bătrân. Sunt aici din același motiv ca și tine: să spun că destul e destul, la naiba!

– Mda. Bine. Mulțumesc, Henry.

Frankie se îndepărtă. Henry o însoți.

– Crezi că aceste proteste vor face ceva? îl întrebă ea.

– Trebuie să încercăm, fu răspunsul lui.

„Mda", se gândi Frankie, „e adevărat". Văzuse oameni luați pe sus de poliție astăzi, riscându-și libertatea pentru a protesta împotriva unui război în care mulți dintre ei nici măcar nu luptaseră. Civilii fuseseră arestați pentru că-și exercitaseră dreptul fundamental de a protesta împotriva guvernului; la Kent State și la Jackson, fuseseră împușcați pentru asta.

Nu știa dacă protestele și marșurile, și pancartele puteau schimba ceva, dar știa al naibii de bine că America nu păstra democrația și nu lupta cu comunismul din Vietnam, și cu siguranță nu câștiga. Până la urmă, mult prea multe vieți fuseseră pierdute pentru nimic.

– Pot să-ți cumpăr ceva de băut? o întrebă Henry.

Frankie aproape uitase că bărbatul mai era alături de ea; se pierduse în vâltoarea propriului trecut. Merseseră împreună aproape două străzi. Se opri și se uită la el.

Păr lung, nearanjat, ochi verzi strălucitori, riduri ce aminteau de tristețe, un nas care părea să fi fost rupt de mai multe ori. Blugi uzați, decolorați, un tricou cu Rolling Stones. Sandale. Arăta ca un profesor de filozofie de la Berkley.

– De ce?

El ridică din umeri.

– De ce nu? Mă simt... mâhnit, cred. Ceea ce s-a întâmplat azi a fost greu de privit.

Ce bărbat folosea cuvântul *mâhnit?*

– Ești profesor de filozofie? Sau poate surfer?

– Aproape ai ghicit. Psihiatru. Și da, fac surf. Am crescut în La Jolla. Asta e în sudul Californiei.

Frankie zâmbi.

– Eu sunt o fată de pe Coronado Island. Eu și fratele meu obișnuiam să facem surf la Trestles și Black's Beach.

– Ce mică e lumea!

Frankie simți un fel de legătură cu el. Îi plăcea faptul că era surfer, că știa Trestles și că era aici, împotrivindu-se unui război la care nu luase parte.

– Mi-ar prinde bine o băutură. Ar trebui să mă întâlnesc cu prietena mea la Hay Adams. Ne-am pierdut una de alta.

Se întoarseră în tandem, îndreptându-se spre hotel.

De cealaltă parte a străzii, o masă micuță fusese pusă dedesubtul unui banner pe care se putea citi: „NU LĂSAȚI SĂ FIE UITAȚI".

La masă, acoperită de broșuri antirăzboi, stăteau doi bărbați cu părul lung și favoriți zbârliți, așezați pe scaune pliante.

– Hei, doamnă, vrei să cumperi o brățară și să ajuți un prizonier de război să ajungă acasă?

Frankie se duse la masă și se uită într-o cutie din carton, plină cu brățări dintr-un metal argintiu.

– Costă cinci dolari bucata, spuse tipul din spatele mesei.

Frankie scoase una dintre brățări. Era un cerc subțire, argintiu, pe care era gravat MAIOR ROBERT WELCH 16-1-1967.

– Suntem o organizație studențească, spuse unul din tineri. Strângem bani. Lucrăm cu Liga familiilor

prizonierilor sau a celor dispăruți în misiune. Este o organizație nouă.

– Liga familiilor? întrebă Frankie.

– Soții ai soldaților din Marină, în majoritate, care luptă să-și aducă soții acasă. Se organizează o strângere de fonduri în oraș săptămâna viitoare, dacă vrei să te alături efortului. Uite un fluturaș! Au nevoie de donații.

Frankie luă fluturașul, îi dădu tipului zece dolari, și-și puse brățara la mână.

Ea și Henry merseră până la hotel, trecură pe lângă portarul îngrijorat, care părea gata să-i oprească, dar nu o făcu. Coborâră scările până la barul sexy din beci, unde se zvonea că multe dintre deciziile de guvernare a țării fuseseră luate de bărbați bându-și paharele cu martini.

Aleseră un separeu în spate; el comandă o bere, ea – un gin martini. Pe masa din fața lor, pe suporturile pentru pahare se vedeau caricaturi ale președintelui Nixon. Frankie își dădu seama că mâinile îi tremurau, așa că își aprinse o țigară.

Barmanul le aduse un bol mic cu chipsuri din cartofi făcute în casă.

Ea bău din băutura ei, ceea ce o ajută să-și stăpânească tremurul ușor al mâinilor. Ochii o usturau încă, dar privirea îi era limpede. Între ei plutea fumul de țigară. Cineva de aici fuma, de asemenea.

– Pe cine ai pierdut în Vietnam? o întrebă Henry.

Ea puse paharul jos. În felul în care o privea el, cu o compasiune tăcută și, poate, un sentiment de grijă, exista ceva cu care ea nu era obișnuită.

– E o listă lungă.

– Un frate?

– El a fost primul. Mda. Dar... au mai fost și alții.

El nu mai spuse nimic, dar nu-și feri privirea. Ea avea sentimentul că vedea mai mult decât alți oameni. Tăcerea deveni neliniștitoare.

– Am fost acolo, spuse ea cu voce moale, surprinzându-se pe sine cu această mărturisire.

– Am văzut insigna, spuse el. Caduceul tău. Aripi. Ești asistentă. Am auzit povești despre femeile ca tine.

– Cum? Nimeni nu vorbește despre război. Nimeni care a fost acolo, oricum.

– Tratez câțiva veterani la cabinetul meu. Alcoolici, dependenți, majoritatea. Ai coșmaruri, Frankie? Ți-e greu să dormi?

Înainte ca Frankie să poată răspunde – schimbând subiectul – apăru Barb, aproape fără suflu. Se lăsă să cadă pe banchetă, lovind-o pe Frankie.

– Ne-ai văzut aruncând medaliile? Asta va ajunge la știri.

Ridică o mână pentru a atrage atenția barmanului și-i strigă:

– Rom și cola.

Henry se ridica deja de pe banchetă. Se uită la Frankie.

– Mi-a făcut plăcere să te întâlnesc, Frankie. Cum dau de tine? o întrebă el, prea încet pentru ca Barb să-l audă.

– Îmi pare rău, Henry. Nu cred că sunt pregătită să fiu găsită.

El îi atinse umărul cu blândețe.

– Ai grijă de tine!

Pusese greutate în cuvintele acelea?

– Cine era? o întrebă Barb, întinzându-se după un chips. Unul din prietenii tatălui tău?

– Nu e așa de bătrân, spuse Frankie, uitându-se în jos, la noua sa brățară de argint.

Cu vârful degetului, trasă cuvintele gravate. Maiorul dispăruse cu trei luni înainte ca Frankie să aterizeze în Vietnam. În timp ce ea era la fortul Sam Houston, învățând prea puține pentru a fi trimisă pe front.

Câți prizonieri de război erau încă acolo? Și de ce nu se spunea nimic despre ei la știri?

– Frankie? spuse Barb, terminându-și băutura. Ce e? Amintiri? Ai nevoie să vorbim?

Frankie își ridică privirea.

– Mă bucur că am venit. Ai avut dreptate.

Barb zâmbi.

– Fato, eu mereu am dreptate. Știi asta deja.

– Dar cred că putem face mai mult.

CAPITOLUL 24

– Mi-ești datoare, zise Frankie din nou.

Barb era în micuța lor sufragerie cu pereții din placaj de pin, îmbrăcată doar cu chiloți și sutien. Vechiul lor televizor alb-negru huruia liniștit în spatele lor; Hugh Downs spunea că administrația Nixon arestase 13 000 de protestatari antirăzboi în trei zile. Filmările cu mamele cu medalii și cu medaliile aruncate de către veterani umpleau micul ecran oval; după aceea urmară filmările de la Kent State, unde Garda Națională ucisese studenți neînarmați.

– Te bucuri că am fost la marș.

– Da. Și tu te vei bucura că am fost la o strângere de fonduri pentru a ajuta prizonierii de război să vină acasă. Eu te-am urmat pe tine. Acum trebuie să mă urmezi tu.

– De ce vrei să mergi? Nu ești soție de soldat din Marină.

– Ar fi trebuit să fiu, spuse Frankie cu blândețe. Și pentru Finley. Nu mi-l pot imagina prins undeva într-o cușcă, uitat de toată lumea. De ce nu vrei să mergi?

– Din cauza soțiilor. Și a ciorapilor. Știi că nu am mai purtat de ani întregi.

– Poți să-ți iei o pereche de ciorapi și să iei prânzul cu alte femei. După aceea îți cumpăr rom și cola.

– Voi avea nevoie de un pahar, cu siguranță.

Frankie se îmbrăcă într-un fel de care mama ei ar fi fost mândră: un costum tricotat albastru-închis, cu pantaloni. Pe sub jachetă, avea o bluză cu un imprimeu geometric îndrăzneț, cu un guler larg, răsfrânt. Își prinse părul într-o coadă de cal.

Frankie știa ce fel de femei erau soțiile acestea din Marină. Coronado Island era plină de ele. Știa că mențineau o ierarhie socială strictă, pe baza rangurilor deținute de soții lor. Frankie nu ar fi fost surprinsă să afle că încă își dădeau una alteia cărți de vizită. Dar nu împărtăși gândurile acestea cu Barb. La 11.50, ea și Barb (care purta o fustă mini neagră, o helancă neagră și cizme negre până la genunchi) opriră în fața hotelului Hay Adams.

Un șir de protestatari trecu pe lângă hotel, mărșăluind înspre Capitoliu. Mii de oameni, hotărâți să dea bătăi de cap guvernului.

Poliția îmbrăcată în echipament de înăbușire a revoltelor stătea în spatele baricadelor.

– Ar trebui să fim cu ei, spuse Barb.

– Nu azi, răspunse Frankie. Haide!

Odată ajunse în hotel, luară liftul până la terasa de pe acoperiș, care dădea înspre Casa Albă și Monumentul Washington. Înăuntrul restaurantului,

fusese agățat un banner uriaș: „NU LĂSAȚI SĂ FIE UITAȚI“.

Frankie simți un fior de emoție. Ei *fuseseră* uitați. Chiar și de ea.

La intrare, două femei bine îmbrăcate vindeau bilete pentru prânz și împărțeau plicuri pentru donații.

Frankie cumpără două bilete și o conduse pe Barb înăuntru. Încăperea îi aminti de clubul de tenis și golf de pe Coronado: fețe de masă albe, farfurii din porțelan și argintărie fină. În partea din față a încăperii se afla un podium cu un microfon.

Femei îmbrăcate în rochii și costume cu pantaloni intrară în restaurant, vorbind unele cu altele. Câteva treceau de la o masă la alta. Probabil soțiile ofițerilor. Ea și Barb găsiră două locuri libere și se așezară. Un ospătar le turnă cu promptitudine vin în pahare.

– Vezi? spuse Frankie. Nu e chiar așa de rău.

Încăperea se umplu încet. Ospătarii treceau de la o masă la alta, servind fiecărui oaspete ardei roșii umpluți cu salată de ton.

O femeie blondă, subțire, într-o rochie tricotată de un albastru-deschis, urcă pe podium și spuse:

– Bun-venit, soții ale Marinei și prieteni. Bun-venit în capitala națiunii noastre. Sunt Anne Jenkins, din San Diego. Soțul meu este comandantul Mike Jenkins, care actualmente este prizonier de război în închisoarea Hoa Lo, din Hanoi. Sunt aici, alături de alte soții, pentru a cere donații – în timp și bani – pentru a ajuta la repatrierea prizonierilor noștri de război.

În restaurant se așternu tăcerea. Furculițele erau puse jos, pe mese.

– Așa cum unii dintre voi poate știți, multe dintre noi am purtat această bătălie timp de ani întregi. Informațiile care vin de la administrația Nixon sunt

false și incomplete, în cel mai bun caz. Rapoartele privitoare la militarii dispăruți în misiune sau uciși în misiune sunt nesigure. Soțul lui Jane Adon a fost împușcat în 1966. Guvernul i-a spus întâi că a fost ucis în acțiune, raportând că rămășițele sale erau irecuperabile. Ea a organizat o înmormântare pentru el. L-am plâns toate. Și apoi, acum șase luni, soțul meu a inclus în scrisoarea sa o mențiune despre ziua perfectă pe care o văzuse. De fapt, acesta era numele de cod pentru nava lui Adon. Credem că asta ar putea însemna că este în viață, la Hanoi Hilton. Dar, vă întreb, ce ar trebui ea să le spună copiilor lor acum? Așa ceva este inacceptabil. Iar Jane nu este singura. Am stat de vorbă cu senatorul Bob Dole anul trecut, care a recunoscut că până în 1970 mulți senatori nici nu știau ce înseamnă DIM sau PR[36]. Gândiți-vă la asta! Anul trecut, oamenii care ne conduc țara – o țară aflată în război – nu știau ce înseamnă dispărut în misiune (DIM). Din fericire, domnul Dole – un mândru veteran el însuși – este de partea noastră, și sperăm ca, în sfârșit, roata să se întoarcă în favoarea noastră. Destul cu tăcerea, destul cu cerutul politicos al informațiilor. Destul cu comportamentul acesta de doamne. Nu suntem „doar“ soții. Este timpul să ne ridicăm, să stăm drepți cu mândrie, ca familii și soții de militari, și să *cerem* răspunsurile. Ne-am stabilit cartierul general într-o clădire goală de aici, din D.C. Și căutăm un spațiu similar în San Diego, unde locuim majoritatea dintre noi. Scopul nostru este să găsim numele fiecărui prizonier american de război din Vietnam și să punem presiune asupra guvernului să îi aducă acasă. Cu ajutor din partea soților noștri închiși, am început să facem lista de nume. Credem că acum cunoaștem toți prizonierii din Hoa Lo. Intenționăm să devenim o mașinărie politică cu un singur scop: de a

face ca toată lumea din țara asta să devină conștientă de existența militarilor ținuți în cuști în Vietnam.

– Cum? întrebă cineva.

– Începem prin a scrie scrisori și dând interviuri. Facem din soții noștri dispăruți o poveste care trebuie spusă. Cine este dispus să scrie scrisori pentru a ne aduce bravii soldați înapoi acasă?

Aplauze. Femeile se ridicară în picioare, bătând din palme.

Anne așteptă până când zgomotul se stinse, apoi spuse:

– Mulțumesc. Fiți binecuvântate! Și dacă nu puteți scrie scrisori, vă rog faceți donații generoase cauzei noastre. Vom face asta să se întâmple, doamnelor. Nu mai păstrăm tăcerea. Nu vom lăsa să fie uitați.

Anne dădu din cap și coborî de pe podium, oprindu-se la fiecare masă pentru a saluta. În cele din urmă ajunse la masa lui Frankie și se opri acolo.

– A fost minunat, Anne, spuse una din femeile așezate acolo.

– Mulțumesc. Doamne, urăsc vorbitul în public!

Anne se uită la Barb și apoi la Frankie.

– Bun-venit, doamnelor. Sunteți soții ale celor din Marină?

– Am fost asistente în Vietnam spuse Frankie. Locotenenții majori Frankie McGrath și Barb Johnson.

– Fiți binecuvântate, spuseră femeile de la masă pe tonuri scăzute.

Anne spuse:

– Cunoaștem cu toții marinari care s-au întors acasă datorită ajutorului medical pe care l-au primit. Sunteți din D.C.?

– Georgia, răspunse Barb.

– Coronado Island, doamnă, zise Frankie.

– Coronado? spuse Anne, uitându-se la ea. Frankie McGrath. Nu ești cumva fiica lui Bette și a lui Connor?

– Vinovată, spuse Frankie.

Anne zâmbi.

– Ce femeie minunată este mama ta! Strânge neobosită fonduri, chiar și după moartea fratelui tău. Eu și Bette am prezidat un comitet de înfrumusețare acum câțiva ani. Nimeni nu organizează mai bine evenimentele. Mi-a părut rău să aud despre atacul ei.

Frankie se încruntă.

– Despre ce?

– Atacul cerebral. Asta ne face pe toți să ne gândim, nu-i așa? Tragedia ne poate lovi în orice moment. Și după tot ce ați suferit deja. Te rog spune-i tatălui tău că o pomenim în rugăciunile noastre.

Frankie stătea pe un scaun inconfortabil, sub lumina albă și strălucitoare dintr-unul din terminalele aeroportului Dulles. O serie de anunțuri înregistrate bubuiau din boxe, dar pentru ea era doar zgomot. Amestecul de oameni de aici era un microcosmos al diviziunii tăioase a Americii – tineri cu părul lung, îmbrăcați cu blugi uzați și tricouri viu colorate, soldați care se întorceau din război și oameni obișnuiți, care încercau să evite contactul vizual cu ambele părți.

Frankie sunase acasă de o duzină de ori în ultimele 24 de ore, dar nimeni nu ridicase receptorul nici măcar o dată. Nu avusese cum să lase un mesaj, așa că sunase la biroul tatălui ei pentru prima dată în ani buni și aflase de la secretara tatălui său că mama ei era la spital. Zece minute mai târziu, avea bagajul făcut și era gata de plecare.

Ajunsă la poarta de la care pleca zborul ei, își căută prin geanta din macrame o țigară și o aprinse.

Cum putuse tatăl ei să nu o sune și să-i dea vestea aceasta îngrozitoare?

Doar încă o dovadă că o scosese din familie.

Când fu anunțat zborul ei, stinse țigara, își aruncă geanta de voiaj peste umăr și urcă la bordul avionului.

Ajunsă pe rândul ei, în secțiunea pentru fumători, se așeză pe locul de lângă culoar. Când veni stewardesa, îmbrăcată în uniforma ei roșie-albastră, cu fustă scurtă, cu o pălărie și pantofi asortați, Frankie comandă un gin cu gheață.

– Să fie unul dublu, spuse ea.

Frankie nu mai fusese până atunci într-un centru medical. Era o clădire albă, impresionantă, poziționată la mijlocul unui deal în San Diego: o capodoperă arhitecturală din sticlă scânteietoare și piatră. În anul în care murise Finley era încă în construcție.

Era aproape noapte când taxiul opri în fața spitalului. Frankie intră în holul puternic luminat, cu un perete exterior din sticlă, înalt cât două etaje și cu un perete interior curbat, tot din sticlă. Câțiva palmieri înalți și vibranți contrastau cu albul pereților și argintiul ramelor ferestrelor. Holul găzduia o colecție de scaune moderne în culori ruginii, care păreau confortabile și care erau aproape goale în această seară de marți, în luna mai. Televizorul din colț emitea râsetele înregistrate care însoțeau un episod din *The Beverly Hillbillies*.

Frankie se duse la recepție, în spatele căreia stătea o femeie înaltă, cu o figură osoasă, care purta ochelari rotunzi și ruj de un roz aprins. Eticheta cu numele o identifica drept Karla.

– Bună, Karla, spuse Frankie. Am venit să o văd pe Bette McGrath.

Karla consultă niște hârtii.

– Numai familia are acces.

– Sunt fiica ei.

– În regulă. Este la Terapie intensivă. Etajul al doilea. Oficiul asistentelor este în stânga liftului.

– Mulțumesc.

Frankie se duse către lifturi și urcă la etajul al doilea.

Secția de Terapie intensivă era mai nouă, mai luminoasă decât cea din spitalul din Virginia unde lucra Frankie, dar în mare era la fel – camere cu pereți de sticlă, cu asistente care treceau din cameră în cameră, membri ai familiei adunați în uși, părând îngrijorați, oferindu-și unii altora zâmbete anemice.

La oficiul asistentelor se opri, întrebă de mama ei, și fu direcționată înspre camera 245, unde o găsi pe mama ei întinsă într-un salon cu pereții de sticlă, conectată la un ventilator care respira în locul ei.

Leucoplast alb lipit în cruciș ținea tuburile pentru respirat și hrănire la locul lor. Balustrada de metal a patului era ridicată pe o parte, iar capul patului era ușor înălțat. O pernă de un alb imaculat încadra capul mamei.

În jurul ei erau plasate mașini care șuierau, sunau, afișau grafice colorate.

Frankie oftă adânc; mama avea 52 de ani, dar părea mult mai bătrână, sfrijită și micșorată.

– Hei, mamă! Se apropie încet de pat, scoase fișa mamei ei din suport și o citi. *Hemoragie intracraniană. Absența respirației spontane.* Puse fișa înapoi. Nu ne pasă de statistici, nu-i așa, mamă? Ești puternică. Știu că ești.

Rămase uitându-se la pielea palidă, albăstruie, a mamei sale, la obrajii ei înfundați și ochii închiși.

Frankie își dorea să nu mai audă sunetul ventilatorului și să-și imagineze în schimb mișcarea naturală a pieptului mamei ei, dar știa prea multă

meserie pentru a se păcăli. Știa că pacienții cu atacuri cerebrale care respirau asistați de ventilator mureau de obicei în primele câteva săptămâni.

Își trecu dosul palmei peste fruntea fină și caldă a mamei ei.

Auzi pași, și nu trebui să se întoarcă pentru a ști cine era.

Tatăl ei. Bărbatul care îi spunea odată Alună și o căra pe umeri și o arunca jucăuș în aer, până când probabil că brațele îi amorțeau din cauza efortului. Bărbatul pe care dorise să-l facă mândru, plecând la război.

El se opri în ușă. Frankie își ridică privirea.

El o privi țintă un moment nesfârșit, ca și cum s-ar fi gândit ce să facă, apoi înaintă încet și se opri de cealaltă parte a patului. Degetele lui se strânseră pe balustrada ridicată a acestuia. Ea văzu cât era de bronzat, chiar și în mai, de la faptul că mergea să verifice șantierele sub soarele puternic al Californiei. Purta o cămașă din poliester, de un albastru intens, încheiată greșit, și pantaloni bej din poliester. O curea lată, strânsă bine, arăta că pierduse în greutate.

– Nu m-ai sunat, spuse ea.

– Nu am putut.

Ea auzi vocea frângându-i-se și știu că frica îl oprise să o sune, nu furia.

– Când s-a întâmplat?

– Acum câteva zile. A avut o durere de cap, rosti el încet, cu o voce pe care ea abia o recunoscu. I-am spus să nu se mai plângă.

Durerea îi umplu privirea când se uită la Frankie.

– Va trece de asta, tată.

– Crezi? Adică, ești asistentă. Ar trebui să știi.

– Este puternică, spuse Frankie.

– Mda.

– Acum suntem doar noi trei, tată.

El își ridică privirea, cu ochii în lacrimi la amintirea faptului că îl pierduseră pe Finley, că oricare dintre ei putea dispărea în orice moment, în timp ce un altul se uita într-o parte, respira sau era furios.

– Rămâi? o întrebă el.

Așadar, și el simțea asta. Erau o familie. Oricât de slabă și de uzată era legătura dintre ei, la bază era puternică, ceva de care te puteai agăța.

– Desigur, spuse Frankie.

În următoarele două zile, Frankie plecă rareori de lângă patul mamei ei. Se împrieteni cu asistentele de la Terapie intensivă de pe toate schimburile, și le aducea gogoși dimineața, când sosea. Stătea lângă mama ei ore în șir, citindu-i cărți cu glas tare, vorbind despre orice îi venea în minte, masându-i mâinile și picioarele cu cremă. Tata stătea și el cât de mult putea, dar Frankie vedea cât de dificil era pentru el să fie acolo. Timp de câteva ore în fiecare zi, el mergea la serviciu – Frankie era de părere că făcea acest lucru pentru a evita durerea de a sta acolo, așteptând –, dar apoi revenea și stătea în salon cu Frankie și cu mama. Îi spunea mamei povești din tinerețea lor, retrasând pașii iubirii dintre ei, râzând de felul în care reacționase familia ei. Frankie află mai multe despre tatăl ei și despre profunzimea iubirii lui pentru familia sa decât aflase în toți anii de până atunci, dar nici unul nu vorbi cu glas tare despre acest subiect.

În această zi – în sfârșit – echipa de la Terapie intensivă avea să o scoată pe mama de pe ventilator.

– Ce înseamnă asta? o întrebă tata pentru a treia oară, în timp ce urcau cu liftul.

– Dacă se descurcă bine la testul de evaluare – dacă semnele ei vitale sunt stabile – vor opri medicația

sedativă, o vor trezi și vor scoate tubul prin care respiră.

Frankie văzu schimbarea din postura tatălui ei. Umerii lui se lăsară în jos; era ca și cum s-ar fi scufundat în sine însuși, devenind mai mic.

Într-o versiune anterioară a relației lor, ea și-ar fi strecurat mâna într-a lui, oferindu-i și primind alinare, dar încă nu se vindecaseră suficient de mult pentru o mișcare atât de îndrăzneață. Frankie petrecuse două nopți în dormitorul ei roz, plin de volănașe, îi gătise de două ori cina și vorbiseră numai despre mama. Poate că nimic altceva nu conta până când nu era ea mai bine. Tăcerile prelungite nu se simțeau pline de supărare, nu răneau sentimentele lui Frankie. El era trist, iar Frankie cunoștea fiecare nuanță a tristeții; el nu știa cum să acționeze fără mama, ce să spună, cine să fie. Bărbatul acesta, care în copilăria ei fusese locomotiva care trăgea totul înainte, părea că deraiase.

Ușile liftului se deschiseră. Frankie și tatăl ei traversară holul, oprindu-se în fața geamului de la camera mamei ei.

La șase dimineața, secția de Terapie intensivă era relativ tăcută. O echipă de asistente era în camera mamei, adunate în jurul patului ei, verificând dacă era pregătită.

– Dar dacă nu poate... spuse tata, incapabil să pună întrebarea în cuvinte.

Respira de una singură.

– Ar fi un moment bun să te rogi.

Frankie se apropie mai tare de geam, încercând să audă ce spuneau asistentele dinăuntru.

Vârful de presiune a aerului... 23.

Asta era bine.

Semne vitale.

Frankie se uită la aparate.

Asistentele dădură din cap una către alta. Una dintre ele ridică receptorul telefonului și transmise totul doctorului.

Frankie văzu asistenta dând din cap și punând receptorul jos.

Scoateți-o de pe sedative!

Frankie îl simți pe tatăl ei apropiindu-se de ea. Aproape că se sprijini de el. Se uitară, așteptând.

Prin geam, Frankie văzu pleoapele mamei ei fluturând. Încet, încet, ochii ei se deschiseră. Una din asistente o extubă pe mama, care începu imediat să tușească.

– Respiră, spuse tata.

De îndată ce li se permise accesul în cameră, Frankie și tatăl ei își ocupară locurile; câte unul de fiecare parte a patului.

Mama clipi încet. Tata îi atinse fața.

– Bette, m-ai speriat.

– Mda, spuse ea, cu un zâmbet strâmb.

Capul mamei alunecă în dreapta. Se uită la Frankie.

– Fata... mea.

Ochii lui Frankie se umplură de lacrimi.

– Hei, mamă.

– Fran, șopti ea, ridicând o mână osoasă, tremurătoare, pentru a fi atinsă. Ce... făcut... cu părul?

Frankie nu putu decât să râdă.

9 mai 1971

Dragă Barb și Ethel,

Salutări din lumea mea izolată de pe Coronado Island.

Îmi pare rău că a durat atât de mult să vă scriu, dar lucrurile au fost complicate un timp cu mama. Vestea bună este că a ieșit din spital. Va dura până să-și recapete complet mobilitatea, așa că rămân să

o ajut. Nu știu cât va dura. Am demisionat de la spitalul din Charlottesville. Ați putea să-mi trimiteți aici câteva lucruri?

Vreau să știți amândouă cât de mult însemnați pentru mine și că anii împreună cu voi – atât în Vietnam, cât și în Virginia – au fost cei mai buni ani ai mei.

Voi reveni să vă văd cât de curând voi putea. Până atunci, aveți grijă de voi!

Vă iubesc pe amândouă.

F.

14 mai 1971

Dragă Frankie,

Spargi gașca, fată, și urăsc asta, dar cred că e timpul, și ăsta e șutul în fund de care aveam nevoie. Mi-am trimis CV-ul la Operation Breadbasket, în Atlanta. Poate mă voi întâlni cu Jesse Jackson!

Îmi va fi dor de tine! Păstrăm legătura.

Ai grijă,

B.

PS. Pun pariu că Noah o va cere pe Ethel de soție, acum că noi am dispărut din peisaj.

Frankie o dădu pe mama ei cu cremă pe pielea uscată a mâinilor.

– Asta... e bine... spuse mama, luptând să scoată cuvintele.

Frankie se aplecă și îi sărută obrazul uscat.

Ochii mamei se închiseră. Obosea atât de ușor. Dar era de așteptat în primele câteva zile după un atac cerebral. Era acasă, într-un pat de spital care fusese instalat într-una din camerele de oaspeți de la etaj.

Mama se simțea adesea frustrată. Uneori nu găsea un cuvânt sau alegea cuvântul greșit, sau vorbea neclar. Din când în când, un puseu de amețeală o făcea să-i fie greață.

Frankie închise ușa în urma ei și-l găsi pe tata așezat în sufragerie. Era aplecat în față. Orice ar fi fost ceea ce-l ținea cu spatele drept se pierduse odată cu atacul mamei.

– Se descurcă bine, spuse Frankie.

– E bine că ești aici. Mamei tale i-a fost dor de tine.

– Și ție?

El își ridică privirea, surprinzând-o cu felul direct în care o privi, ca și cum ar fi așteptat această întrebare.

– Când te-ai întors acasă, erai o altă fată, răspunse el.

– Mi-a fost greu un timp după Vietnam, spuse ea.

– Tuturor ne-a fost. După Finley, nu am mai fost eu însumi. Nu am știut cum să...

Ridică din umeri, incapabil să găsească cuvintele, la fel cum fusese incapabil să proceseze durerea.

– Îmi pare rău pentru ultima noapte înainte de plecarea în Virginia, pentru lucrurile pe care ți le-am spus, zise Frankie.

În tăcerea care urmă scuzelor ei, se ridică, se duse pe hol, până la dormitorul ei, și scormoni prin geanta de voiaj. Găsi fotografia cu Finley, pe care o dăduse jos în momentul acela de furie, apoi se întoarse în sufragerie și i-o oferi tatălui ei.

– Locul lui este pe peretele eroilor, spuse ea încet, punând fotografia înrămată jos, pe masă. Îmi pare rău, tată.

El o privi timp îndelungat, apoi se ridică. Era ușor nesigur pe picioare. Fie băuse prea mult, fie mâncase prea puțin, fie îngrijorarea îl dăduse din nou peste cap.

– Hai cu mine!

Se duse în bucătărie, luă o legătură de chei din cârligul de lângă telefon și se îndreptă spre terasă.

Frankie îl urmă pe Ocean Boulevard. Merseră pe trotuarul lat din beton, umăr lângă umăr, fără să spună nimic.

– Ne-am certat în legătură cu tine după ce ai plecat, spuse el în cele din urmă.

Frankie nu știu ce să răspundă la asta.

– Ea m-a învinuit pe mine. A spus că m-am purtat neplăcut cu tine.

– Am fost și eu destul de afurisită.

– I-am spus și ei asta.

Frankie se surprinse zâmbind.

– Știa că te vei întoarce, spuse el.

– Știa? Mă întreb de unde.

– Viața. Fiindcă e mama ta. A spus ceva despre înmulțirea somonilor.

După încă o jumătate de stradă, tata se opri în fața unei căsuțe de plajă gri, cu un singur etaj, cu o fântână din cărămidă vopsită în alb, bine poziționată în fața unui petic de iarbă. Un exemplu absurd de fantezie în această lume încurcată. Case mai mari, cu două etaje, încadrau căsuța, făcând-o să arate ca o jucărie. Un Mustang albastru-închis, decapotabil era parcat pe aleea din fața ei.

– Eram hotărât să dărâm căsuța asta și să construiesc ceva mai mare. Și atunci... când ai plecat în Virginia, mama ta a vrut să ai un loc în care să te întorci. Cândva. Mi-a spus fără nici un echivoc că această căsuță trebuia să fie locul tău sigur. A pus piciorul în prag. Nu cred că mi-a mai spus așa ceva vreodată. Nici mie, nici altcuiva. Oricum, a zugrăvit căsuța pe dinafară și pe dinăuntru și a mobilat-o cu ce era esențial. Bine, esențialul definit de mama ta. Mașina este contribuția mea.

Băgă mâna în buzunar și scoase două seturi de chei, pe care i le dădu.

Frankie era prea uluită pentru a vorbi; se holbă la tatăl ei, văzându-l într-un fel în care nu-l mai văzuse niciodată, văzând fantoma bărbatului care părăsise Irlanda în copilărie și traversase singur un ocean, care fusese incapabil să meargă la război cu bărbații generației sale, care se îndrăgostise de o femeie obișnuită să primească totul. Bărbatul care pierduse un fiu în război și care aproape își pierduse soția, care își făcuse singura fiică să fugă de acasă pentru că nu știuse cum să o facă să se simtă binevenită acasă. Se întrebă dacă aveau să vorbească vreodată despre lucrurile acestea dintre ei.

– Mulțumesc, tată, spuse ea încet.

El părea să se simtă inconfortabil din cauza gratitudinii ei sau poate doar cu istoria care o însoțea. Aruncă o privire în josul străzii.

– Ar trebui să plec. Nu-mi place să o las pe mama ta singură prea mult timp.

Frankie dădu din cap și-l privi cum se îndreaptă spre casă. După ce el trecu de colț, ea se îndreptă spre căsuța cea gri.

Descuie ușa, o deschise și aprinse lumina. Înăuntru, descoperi o sufragerie cu pereții decorați cu panouri din lemn de pin, cu un șemineu din pietre de râu și ferestre mari, cu draperii cadrilate. Podeaua din lemn masiv, un covor oval, o bucătărie proaspăt vopsită în albastru-deschis, o canapea înflorată și un singur fotoliu. O vază plină de flori din mătase pe polița șemineului.

Se plimbă prin casă, aprinzând luminile în drumul ei. Casa avea două dormitoare mici, dintre care cel mai mare dădea înspre o curte îngrădită, cu un stejar în centru. Mama mobilase camera cu un pat dublu, o

cuvertură albă, pufoasă, și o noptieră mică, cu o veioză decorată cu scoici.

Frankie expiră prelung. Poate că de acest lucru avusese nevoie. Un loc numai al ei.

CAPITOLUL 25

În acea noapte, Frankie dormi bine.

Dimineață, găsi în dormitorul ei un dulap plin cu haine.

Strictul necesar.

Zâmbind, se îmbrăcă cu o pereche de pantaloni în dungi și o ie vaporoasă, brodată și conduse până la casa părinților ei, unde o găsi pe mama pe prima treaptă, ținându-se de cadrul pentru mers.

– Ai... întârziat, spuse ea, părând agitată.

– Nu am întârziat, mamă, zise Frankie, ajutând-o pe mama ei să urce în mașină.

Mama se strecură stângaci pe banchetă.

– Îmi place casa, mamă, spuse Frankie. Oriunde mă uit, te văd pe tine. Știu cât de mult ai muncit să o faci primitoare. Mulțumesc că mă lași să stau acolo.

Mama dădu din cap cu mișcări bruște, fără prea mare control. Frankie putea vedea cât de anxioasă era, cum se prinsese cu mâna de consola dintre scaune, pentru a se echilibra.

– Ai amețit puțin? o întrebă Frankie.

Mama confirmă din cap și spuse un „da“ distorsionat, lungit, și apoi:

– La dracu'.

Frankie putea număra pe degete de câte ori o auzise pe mama ei folosind aceste cuvinte.

– Va dura, mamă. Nu fi prea dură cu tine! Fizioterapia va ajuta, la fel și terapia ocupațională.

Mama pufni ușor, ceea ce putea fi atât un dezacord, cât și un acord; era greu de spus.

În San Diego, Frankie conduse până la intrarea centrului medical și parcă. O ajută pe mama ei să iasă din mașină și o susținu. Folosind cadrul, cu încheieturile albite din cauza efortului, mama șchiopătă încet de la mașină până în hol. Frankie o înregistră la recepție și apoi se așezară amândouă în sala de așteptare.

– Teamă, bâigui mama ei.

Frankie n-o mai auzise niciodată folosind acest cuvânt.

– Sunt aici, mamă. Am eu grijă de tine. Vei fi bine. Ești puternică.

– Ha.

O asistentă se apropie și strigă:

– Elizabeth McGrath!

Frankie o ajută pe mama ei să se ridice în picioare, susținând-o în timp ce traversau holul. În ultimul moment, aceasta se întoarse și se uită la Frankie cu o privire înfricoșată.

– Voi fi aici când termini, mamă, zise Frankie, zâmbindu-i cu blândețe.

Mama dădu din cap stângaci.

Frankie se întoarse la locul său și se așeză. Aplecându-se într-o parte, răsfoi teancul de reviste și găsi într-una un articol despre prizonierii de război aflați încă în Vietnam.

Articolul îi aminti de Liga familiilor și de eforturile lor de a-i aduce acasă pe prizonierii de război.

Atunci când ea și Barb participaseră la prânzul acela din Washington D.C., Liga căuta un birou în San Diego.

Frankie plecă în căutarea unui telefon cu plată, găsi unul și sună la informații.

– Aveți un număr de telefon pentru Liga familiilor din San Diego? întrebă ea centralista.

Un moment mai târziu, aceasta spuse:

– Există Liga națională a familiilor prizonierilor americani dispăruți în Asia de Sud-Est.

– Asta este.

– Vă fac legătura.

– Liga familiilor, aici Sabrina, cu ce vă pot ajuta? spuse o voce de femeie la telefon.

– Bună. Acceptați donații? o întrebă Frankie.

Femeia râse.

– Și încă cum. Ați vrea să veniți pe la birou?

– Sigur. Am puțin timp.

Frankie notă adresa biroului și ieși afară, la mașină.

În compartimentul pentru mănuși, găsi ghidul Thomas al regiunii, căută adresa și începu să conducă.

În cealaltă parte a orașului, pe o stradă laterală drăguță, parcă în fața unei clădiri mici, care arăta ca și cum ar fi fost restaurată odată. Un semn pictat de mână, atârnat deasupra ușii, indica localizarea Ligii familiilor prizonierilor/dispăruților în război. Se duse la ușa din față, care era deschisă.

Biroul era mic, aproape nemobilat, cu excepția unui birou pe care se aflau teancuri de fluturași. În spatele lui stătea o femeie. La intrarea lui Frankie, aceasta se ridică în picioare.

– Bun-venit la Liga familiilor!

O altă femeie era în genunchi, cu fața acoperită de o cascadă de păr blond, pictând o pancartă pe care se putea citi: „NU LĂSAȚI SĂ FIE UITAȚI!“. Îi făcu și ea cu mâna lui Frankie.

– Salut! Bun-venit!

Femeia de la birou era frumoasă într-un fel exotic, cu părul lung și negru și pomeți înalți. Lângă ea, un copil mic dormea într-un cărucior.

– Sunt Rose Contreras. Intră! Ești soție de combatant de Marină?

– Nu. Sunt Frankie McGrath, fostă asistentă în armată.

– Fii binecuvântată, spuse Rose blând. Cunoști prizonieri de război?

– Nu. Sunt aici doar pentru a dona pentru cauza voastră.

– Primim orice donații, desigur, spuse Rose. După cum vezi, deocamdată nu prea avem mare lucru.

Frankie își deschise poșeta și scoase portmoneul.

– Dar, Frankie...

– Da?

– Ajutorul de care avem cu adevărat nevoie este pentru a ne face auzite. Doamnele mai în vârstă – Anne, Melissa și Sheri, fetele căsătorite cu comandanții – ele se ocupă de tot ce înseamnă aparițiile publice și mărturiile în fața Senatului. Eu sunt președinta comitetului pentru scrierea scrisorilor. Scopul nostru este să scriem scrisori oricui și tuturor celor la care ne gândim că ne-ar putea ajuta. Îi *îngropăm* în scrisori. Și facem la fel cu ziarele. Ai vrea să ajuți?

Să scrie scrisori. Ceva ce putea face în timp ce stătea cu mama sa sau pregătea cina familiei, sau aștepta ca mama să termine diferitele întâlniri.

Frankie zâmbi.

– Mi-ar plăcea să mă alătur echipei, Rose.

Scrierea scrisorilor pentru Liga familiilor prizonierilor de război din Vietnam deveni curând o obsesie.

Frankie scria când se simțea singură, când nu putea dormi, când se simțea anxioasă, când mama ei era la fizioterapie sau terapie ocupațională, când stătea în sala de așteptare a centrului medical. Scria pe plajă, după cină. Scrise tuturor celor la care se putea gândi –

Henry Kissinger, Richard Nixon, Spiro Agnew, Bob Dole, Harry Reasoner, Gloria Steinem, Walter Cronkite, Barbara Walters. Oricine ar fi putut asculta și ajuta, sau vorbi cu cineva care putea ajuta.

Dragă doctore Kissinger,

Scriu în numele iubiților noștri eroi americani, bărbații care au fost lăsați în urmă. Ca asistentă în armată, care a fost în Vietnam, știu ororile pe care le îndură acești bărbați. Au plecat la război pentru țara lor, pentru a face ceea ce este corect, și acum țara lor trebuie să facă, la rândul ei, ceea ce este corect. Nu putem lăsa în urmă nici un bărbat – și nici o femeie...

Atunci când nu scria, era cu mama ei, ajutând-o să meargă, încurajând-o să mănânce suficient pentru a-și recăpăta greutatea, ducând-o la întâlnirile de la centrul medical. Recuperarea în urma unui atac cerebral mergea încet, dar mama ei își punea la lucru voința extraordinară și făcea pași mici, uneori până în pragul epuizării. Doctorii erau uimiți de viteza cu care se recupera; Frankie și tatăl ei nu erau. Bette McGrath avusese întotdeauna o voință de oțel.

Pe scurt, Frankie era bine; schimbările ei de dispoziție se diminuaseră și nu mai avusese coșmaruri despre Vietnam de câteva săptămâni, și încă nu se trezise nici măcar o dată pe podeaua căsuței. La fiecare două duminici le scria lui Barb și lui Ethel, și primea de la ele scrisori în mod regulat. Apelurile telefonice interurbane fiind exorbitante, trebuiau să se descurce cu scrisorile.

Nu o deranja deloc (deși o deranja pe mama ei) că nu avea o viață socială adevărată și că nu fusese la nici o întâlnire... ei bine, de dinainte de Vietnam.

Dragostea era ultimul lucru la care se gândea. Nu dorea decât liniște și pace.

Spre sfârșitul lunii iunie 1971, aproape la două luni după ce se mutase înapoi acasă, Frankie ajunsese la o rutină destul de stabilă. Ajutorul oferit mamei ei pe drumul înspre recuperare îi oferea satisfacție, iar scrierea scrisorilor în numele prizonierilor de război îi oferea un scop. Dar astăzi – în sfârșit – fusese invitată să facă ceva mai mult decât să scrie scrisori.

La mijlocul după-amiezii, parcă mașina în fața centrului comercial Chula Vista și se îndreptă spre scările rulante. Centrul comercial era decorat cu roșu, alb și albastru, în așteptarea viitoarei sărbători din weekend, și în majoritatea vitrinelor se vedeau anunțuri de reduceri de un fel sau altul.

În curtea centrului comercial, dedesubtul unui palmier, fusese instalată o masă. În spatele acesteia stătea o tânără drăguță, care avea părul lung și blond prins în două cozi; tânăra scria o scrisoare. În stânga ei se afla o cușcă din lemn de bambus brut, insuficient de mare pentru ca un om să poată sta în picioare în ea. Pe un banner prins de cușcă scria: „NU LĂSAȚI SĂ FIE UITAȚI!“

Frankie zâmbi și se așeză pe scaunul liber.

– Sunt Frankie, spuse ea, întinzând mâna.

Femeia i-o scutură.

– Joan.

– Cum merge treaba azi?

– Lent. Oamenii se pregătesc de sărbătoare.

Frankie aranjă teancul de fluturași din fața ei. În centrul mesei se afla o cutie cu brățări pentru prizonierii de război, care se vindeau cu cinci dolari bucata.

Joan se întoarse la scrisoarea ei.

– Crezi că e prea dur să încep scrisoarea cu „Ține-ți afurisita de promisiune, președinte Nixon“? o întrebă ea pe Frankie, așteptând cu pixul poziționat deasupra foii de hârtie.

– Nu cred că poți fi prea agresivă, spuse Frankie, scoțând o foaie de hârtie și un pix.

Un tânăr cu părul lung și o barbă stufoasă trecu pe lângă masă, murmurând „Instigatori“ printre dinți, continuându-și apoi drumul.

– Libertatea nu vine gratis, tâmpitule, strigă Frankie. Cum se face că nu ești în Canada?

– Nu ar trebui să țipăm la susținătorii păcii, spuse Joan, rânjind. Dar ce regulă stupidă!

– E mai mult o recomandare, spuse Frankie.

Joan râse.

– De când e prizonier soțul tău?

– Nu sunt căsătorită. Fratele meu și... câțiva prieteni au murit acolo. Dar soțul tău?

– A fost doborât în ’69. E în Hoa Lo.

– Îmi pare rău, Joan. Aveți copii?

– Doar una. O fetiță. Charlotte. Ea nu și-l amintește pe tatăl ei.

Frankie atinse mâna femeii. Aveau aproximativ aceeași vârstă, cu vieți foarte diferite, dar războiul le adusese împreună.

– Se va întoarce acasă, Joan.

O femeie brunetă, îmbrăcată cu un costum cu pantaloni în alb și negru se apropie de masă.

– Ne pun soldații în cuști ca aceasta? Adevărat? În care nici nu au loc să se ridice în picioare?

– Da, doamnă.

– Ce au făcut?

– Făcut? întrebă Joan.

– Ca să ajungă în cuștile acelea. Sunt ca și locotenentul acela, Calley, de la My Lai?

„Păstrează-ți calmul! Educă, nu anihila!“

– Și-au servit țara, spuse Frankie. Întocmai ca și tații și bunicii lor, au făcut ceea ce le-a cerut țara în timp de război și au fost luați prizonieri de către inamic.

Femeia se încruntă, alese o brățară nichelată din cutie și citi numele de pe ea.

– Acela este fiul cuiva, doamnă. Soțul cuiva, spuse Frankie. Și ele îl așteaptă acasă. Făcu o pauză, apoi adăugă: Soțul acestei femei este în închisoarea lor.

Femeia scoase o bancnotă de douăzeci de dolari din portmoneul ei uzat și i-o dădu lui Frankie, apoi puse brățara înapoi în cutie.

– Ideea este să purtați brățara până când el se întoarce acasă, spuse Joan. Pentru a-i păstra amintirea vie.

Femeia scoase din nou brățara, și-o puse la încheietură și se uită la ea.

– Mulțumim, spuse Frankie.

Femeia dădu din cap și se îndepărtă.

În următoarea jumătate de oră, Frankie și Joan împărțiră fluturași, vândură brățări și scriseră scrisori. Frankie era la jumătatea ultimei ei scrisori pentru Ben Bradlee, când simți cum Joan îi face semn cu cotul.

– Vin, șopti Joan.

Frankie ridică privirea și văzu doi bărbați apropiindu-se de masa lor.

Nu, nu chiar doi bărbați. Un bărbat și un copil. Tată și fiu, poate; bărbatul era slab și înalt, cu păr cărunt până la nivelul umerilor, și cu mustață. Purta un tricou negru cu Grateful Dead, blugi uzați și sandale. Băiatul de lângă el – 16, poate 17 ani – era plin de mușchi și purta un hanorac pe care scria ANNAPOLIS. Era proaspăt bărbierit, și părul îi era tuns scurt, după moda din 1950. Se opriră în fața mesei, sub bannerul pe care scria: „NU LĂSAȚI SĂ FIE UITAȚI“.

Bărbatul mai în vârstă se apropie.

– Încă mai lupți pentru cauză, văd. Frankie McGrath, nu? Fata de pe Coronado?

Lui Frankie îi luă un moment să-l recunoască pe bărbatul care participase la protestul din Washington D.C.

– Psihiatrul care face surf.

– Henry Acevedo, spuse el, zâmbind. Acesta este nepotul meu, Arturo. Se întoarse spre tânăr. Vezi cuștile acelea, Art? Uită-te bine la ele!

Arturo își dădu ochii peste cap, lovindu-l în glumă pe unchiul său în coaste.

– Unchiul meu e supărat că mă duc la Academia Navală din septembrie. Dar tata este încântat.

– Fratele meu a fost la Academie, spuse Frankie. I-a plăcut la nebunie.

– Și soțului meu, zise Joan. Este o școală grozavă.

– Nu sunt în favoarea universităților care scot luptători pe bandă rulantă și-i trimit să-și pună viața în primejdie, spuse Henry.

– Fii mândru de el, Henry, rosti Frankie încet. Face o alegere onorabilă, chiar dacă tu nu ești de acord cu ea. Împinse cutia cu brățări înspre tânăr. Cinci dolari dacă vrei să ajuți un erou să se întoarcă acasă.

Arturo făcu un pas în față și se uită la brățări.

– Mișto. Cunoști vreun prizonier de război? o întrebă el pe Joan.

– Soțul meu, spuse ea, arătându-i lui Arturo brățara ei.

El se aplecă să citească.

– 69, spuse el. Uau. Este acolo de mult timp.

Frankie simți privirea lui Henry ațintită asupra ei, dar el nu spuse nimic. După un moment, își puse brațul în jurul umerilor nepotului lui.

– Haide, viitorule pilot! Să lăsăm femeile acestea frumoase să-și salveze soții.

– Nu sunt căsătorită, spuse Frankie, surprinzându-se să se audă rostind aceste cuvinte.

– Nu vor înceta niciodată minunile? replică Henry, aruncând pe masă două bancnote de douăzeci de dolari. Spor la treabă, doamnelor! Ne vedem curând, Frankie.

Îl conduse pe Arturo de acolo, iar acesta se trase din strânsoarea unchiului său, gândindu-se, în mod evident, că era prea mare pentru așa ceva.

– Cine e, tipul acela care face mereu pe cowboy-ul la televizor?

Frankie clătină din cap.

– E doctor.

– Nu știu de ce ești încă aici, spuse Joan, scoțând o pilă de unghii și pilindu-și o unghie ruptă.

– Ce vrei să spui?

– Dacă un tip atât de bine s-ar uita la mine așa cum tocmai s-a uitat el la tine, nu l-aș lăsa să plece.

– Poftim? Crezi că... Nu. Nu cred... adică... e bătrân.

– Timpul nu mai înseamnă același lucru ca altă dată, spuse ea.

Frankie nu putea să nu fie de acord.

27 iulie 1971

Dragă Frank,

Salutări din fierbintea Captiva Island. Asta e în Florida. Tărâmul oamenilor bogați care conduc mașini cât niște iahturi și beau cocktailuri încă de la micul-dejun.

Știu că o să țipi, la fel ca Barb, care primește aceeași scrisoare. Eu și Noah am fugit să ne căsătorim! Știu că ați vrut să veniți la nunta mea, dar nu am mai putut aștepta. După ce m-am

gândit bine, mi-am dat seama că nu vreau o zi cu miros de flori și gust de tort. Când nu o ai aproape pe mama... Nu știu. Pur și simplu, nu am vrut asta. Dar vom sărbători, și curând!

Te iubesc, prietena mea.

Doamna Ethel Ellsworth

CAPITOLUL 26

1972. Și războiul continua.

Mai multe morți, mai multe răni groaznice pe câmpul de luptă, mai multe elicoptere doborâte, mai multi bărbati trimisi la închisoarea Hoa Lo sau dispăruți în misiune.

Ca și cei mai mulți americani, Frankie se uita la știrile de seară cu oroare. Cu un an în urmă, o investigație media, Winter Soldier Investigation, sponsorizată de către VVAW, expusese partea întunecată a războiului: atrocitățile comise de către americani în junglă, în sate și pe câmpul de luptă, iar locotenentul William Calley fusese judecat și condamnat la închisoare pe viață pentru masacrul de la My Lai. America invadase Cambodgia. Toate acestea crescuseră furia și dezgustul arătat veteranilor care se întorceau acasă.

Uneori, uitându-se la știri, Frankie nu se putea abține să nu plângă.

Putea să fie din senin. La naiba, uneori plângea în mașină, când o melodie îi aducea aminte de Finley, de Jamie, de Rye. Dar fiecare lacrimă îi amintea că stabilitatea ei era foarte fragilă.

Nimeni nu mai credea că America câștigă războiul; chiar și pe Coronado Island, printre membrii elitei republicane, bogate și conservatoare, dubiile erau tot mai mari.

– Trebuie să terminăm odată cu asta, îl auzea Frankie adesea pe tatăl ei spunând prietenilor lui, ca și cum războiul ar fi fost o vacanță scumpă, care nu ieșise după dorințe.

După ce mama ei își reveni suficient pentru a putea conduce și rămâne singură, Frankie fu forțată să își facă o viață a ei, cel puțin în aparență. Se angajă la spitalul centrului medical. Educația și experiența ei îi asigurară un post de asistentă la Chirurgie, în schimbul de zi, și munca aceasta dădu din nou vieții ei un scop și o structură, de care avea nevoie cu disperare. Se strădui să fie cât mai ocupată; scria în continuare scrisori și își dona timpul Ligii familiilor ori de câte ori putea, și lucra schimburi lungi și obositoare în sala de operații. Orice ar fi putut să-i țină mintea ocupată cât mai mult, obosindu-i în același timp trupul suficient pentru a putea dormi.

Dar știa că în această seară nimic din toate acestea nu avea să ajute. Era 4 Iulie.

Frankie ura această sărbătoare. În ultimii ani, rămăsese închisă înăuntru de 4 Iulie, cu muzica dată tare, încercând să facă față zgomotelor nopții. Barb și Ethel o lăsaseră să se ascundă și în Virginia, iar cu un an în urmă, mama ei nu se simțise suficient de bine pentru tradiționala lor petrecere. Anul acesta însă, lucrurile stăteau diferit.

Petrecerea de la casa părinților ei era ultimul loc în care își dorea Frankie să fie, dar nu avea de ales. În urma a cincisprezece luni de terapie și muncă grea, mama ei plănuise să revină în glorie în cadrul vieții

sociale de pe Coronado Island, iar prezența lui Frankie era obligatorie.

„Sunt bine. Pot face asta."

Se îmbrăcă cu o pereche de pantaloni mov și o bluză albă, subțire, cu umerii goi, apoi își aranjă părul acum lung cu cărare pe mijloc, și se machie. Totul pentru a se camufla.

La apus, ieși din căsuța ei și se îndreptă pe plajă spre casa părinților ei, în direcția acoperișului roșu emblematic al Hotel del Coronado. De streașina acestuia atârnau lumini care îi luminau drumul.

Peste tot în jurul ei, viața mergea mai departe. Familii, copii, câini. Țipând și strigând, oamenii se jucau în valuri.

Rămase pe nisip cât mai mult posibil, apoi traversă Ocean Boulevard, care zumzăia de activitate în această seară caldă: șoferi care căutau locuri de parcare, bărbați care descărcau portbagajele, femei îndrumând câinii și copiii spre plajă, căutând un loc în care să-și întindă scaunele pliante.

Casa în stil Tudor se înălța deasupra zidului de cărămidă, cu toate ferestrele strălucind de lumină. De ramurile stejarilor din curte atârnau felinare. Decorațiuni roșii, albe și albastre înfrumusețau masa și barul de afară. Frankie închise poarta în urma ei.

Ziua Independenței fusese mereu sărbătoarea preferată a tatălui ei. Familia o sărbătorea așa cum o făcea la fiecare eveniment social. La maximum. Un bufet „americana" era amenajat pe terasă – tăvi de coaste la grătar, hamburgeri zemoși, porumb fiert cu unt, salată de cartofi și, desigur, un tort tricolor și înghețată, pentru desert. Fiecare aducea ceva la petrecere, iar femeile de pe Coronado Island se luau la întrecere, încercând să se depășească una pe alta.

Oaspeții erau deja de un timp aici; volumul vocilor lor indica consumul susținut de alcool. Auzi un bărbat strigând:

– Cine se crede Jane Fonda? E o antiamericancă.

Undeva în stânga, un trio cânta o versiune proastă a melodiei *Little Deuce Coupe.*

Pe pereții terasei era prins un poster pe care scria: „DUMNEZEU SĂ BINECUVÂNTEZE AMERICA ȘI TRUPELE NOASTRE".

– Câtă vreme sunt bărbați, mormăi Frankie.

Expiră lent, încercând să nu se enerveze sau să se simtă tristă.

Dacă Barb și Ethel ar fi fost aici... Frankie nu-și văzuse prietenele de prea mult timp. Ethel și Noah tocmai își întâmpinaseră fiica, pe Cecily, proaspăt sosită pe lume, iar Barb mărșăluia undeva în acest weekend, pregătindu-se pentru un eveniment strict secret al VVAW, despre care până acum făcuse doar câteva aluzii.

Frankie se plimbă prin mulțime, oferind zâmbete false celor cu care se întâlnea. Auzi frânturi de conversații, bărbați bine îmbrăcați vorbind despre „soldații înfundați cu heroină, care bombardează sate" și femei cu rochii colorate cutremurându-se la gândul că Charles Manson avea să rămână în viață „...trebuie să ne încuiem ușile acum. Ar fi trebuit să-l condamne la moarte. La naiba cu liberalii".

Frankie se concentră asupra respirației, încercând să rămână calmă, până când ajunse la bar.

– Gin cu gheață și lămâie.

În timp ce barmanul îi pregătea băutura, tatăl ei se desprinse de mulțime. Atrăgea atenția cu ușurință, așa cum o făcuse întotdeauna. Făcu un gest cu mâna, iar trioul se opri din cântat. Frankie văzu zâmbetul lui de un milion de dolari, cel care îi revenise odată cu

recuperarea soției sale. Dar acum era însoțit de o anumită umbră, de conștientizarea faptului că banii nu puteau cumpăra sănătatea sau siguranța. Purta pantaloni cu dungi, cu o curea lată și o cămașă din poliester, cu revere exagerate. În ultimul an își lăsase favoriții să crească, iar aceștia începuseră să se păteze cu gri; părul negru cârlionțat îi era destul de lung acum pentru a putea fi pieptănat pe o parte. Noii lui ochelari erau mari și pătrățoși.

– Vreau să vă mulțumesc tuturor pentru prezență. După cum știți, petrecerea noastră cu ocazia Zilei Independenței este o tradiție aici, pe Coronado. Prima dată ne-am invitat prietenii să sărbătorim împreună în 1956, când mișcările de dans ale lui Elvis încă erau scandaloase.

Mulțimea râse la această amintire dintr-o lume diferită.

– Nu cred că cop... fiica mea își amintește de viața de dinaintea petrecerilor McGrath de 4 Iulie. Făcu o pauză, părând să ducă o luptă interioară. Dar anul trecut, nu am trimis invitații. Știți cu toții de ce. Și vă mulțumesc tuturor pentru flori și felicitări. Au fost momente dificile pentru noi, după atacul cerebral al lui Bette.

Mama apăru în ușa terasei, cu spatele drept, cu bărbia ridicată. Începuse să își vopsească părul pentru a ascunde noile fire albe, ceea ce o făcuse să și-l tundă scurt în ceea ce era poate cea mai la modă tunsoare a ei în întreaga viață. Cu machiajul impecabil, îmbrăcată într-un costum elegant, cu pantalon, arăta la fel de uluitor ca întotdeauna. Păși cu grijă peste prag. Doar cineva care o cunoștea foarte bine i-ar fi sesizat ușoara încruntare sau ezitarea din pași.

Tata se întoarse și o luă de mână, ajutând-o să coboare. Mama le zâmbi musafirilor.

– Am avut mult de tras, și nu știu cum să-mi exprim mulțumirea pentru toate încurajările voastre. Millicent, caserolele tale mi-au salvat viața. Joanne, încă nu înțeleg mah-jongul, dar vocea ta calmă mi-a rămas în suflet. Doctore Kenworth, mulțumesc că mi-ați salvat viața, pur și simplu. Și Connor. Aici se uită la tata, apoi din nou la mulțime. Și Frances. O văzu pe Frankie și îi făcu cu mâna. Voi doi ați fost stâncile mele.

Frankie văzu cum tatăl ei o strânge mai tare de mână, apoi o sărută pe obraz.

Oaspeții aplaudară; cineva strigă:

– Bravo, bravo!

– Încă un lucru, spuse tata. Înainte să mâncăm, să bem și să dansăm, aș vrea să-i urez bun-venit acasă locotenentului Leo Stall. Tocmai s-a întors acasă din Vietnam și de la Walter Reed. Ridică paharul. Pentru bărbații care-și servesc țara! Din partea unei națiuni recunoscătoare.

Frankie își trânti paharul gol pe bar.

– Încă unul, spuse ea, în timp ce muzicanții începură din nou să cânte, de data aceasta *American Pie,* atât de lent, că melodia era abia recognoscibilă.

Bărbații care își servesc țara. O națiune recunoscătoare.

Simți un val de supărare, dădu pe gât al doilea pahar și se uită înspre poartă. Putea pleca? Avea să-i observe cineva dispariția?

Mâna îi tremura în timp ce-și aprinse o țigară.

O națiune recunoscătoare.

– Trebuie să încetăm să ne mai întâlnim așa, spuse o voce.

Frankie se întoarse repede și aproape se ciocni de bărbatul care stătea lângă ea.

El o prinse.

– Henry Acevedo, spuse ea, ridicându-și privirea.

Părul lui se schimbase: încă era lung, dar umiditatea nopții îi adăugase volum.

Era evident că se răsese pentru petrecere; nu avea nici o umbră de barbă pe maxilar. Favoriții lungi îi îngustau fața.

– Ce faci aici? îl întrebă ea, făcând un pas în spate, încercând să-și recapete echilibrul. Nu prea e genul tău de mulțime.

– Mama ta și prietenele ei au organizat un eveniment caritabil pentru noul centru terapeutic de tratament al dependenței de alcool și droguri. A invitat în seara asta câțiva dintre membrii comitetului de conducere, spuse el, ridicând din umeri și zâmbind.

– Nu arăți ca un membru al comitetului de conducere. Și ăsta e un compliment.

– Am avut de ales între petrecerea asta sau cea a familiei surorii mele, în suburbie.

– Aș fi ales suburbia.

Henry zâmbi.

– Este clar că nu ai petrecut prea mult timp în suburbii.

Frankie auzi sunetul distinctiv scos de mortiere și explozia unei rachete.

Țipă:

– Sosesc!

Și se lăsă la pământ. Tăcere.

Frankie clipi.

Era întinsă în iarbă, în curtea din spate a părinților ei. „Ce mama naibii?“ Se târî în genunchi, simțindu-se slăbită.

Cineva aprinsese o petardă.

Iar ea se trântise la pământ. Ce era în neregulă cu ea? Știa diferența dintre o petardă și focul mortierelor.

Oh, Dumnezeule!

Henry îngenunche lângă ea și o atinse pe umăr cu o blândețe care o făcu să-i vină să plângă.

– Pleacă, spuse ea, umilită.

Nu i se mai întâmplase așa ceva de la prânzul de la club, cu ani în urmă.

– Sunt aici, zise el.

Ea îl lăsă să o ajute să se ridice, dar nu se putu uita la el.

– Idioții care-și cumpără petardele și artificiile din Mexic ar trebui să ajungă la închisoare, spuse el.

Voia să spună că era *normal* să auzi așa ceva și să te arunci la pământ?

– Mă duci, te rog, acasă? îl întrebă.

Auzi cuvintele și știu că sunau ca o invitație, dar nu asta dorise. Nu-l dorea *pe el.*

Sau poate că da.

Nu voia să fie singură acum.

El își strecură brațul în jurul taliei ei, susținând-o.

– Mașina mea...

– Putem merge pe jos.

Îl conduse la poartă, o deschise.

Ocean Boulevard era ca o casă de nebuni, plin de trafic și turiști. Fâșia lată de nisip era plină de familii, copii, studenți, personal al Marinei. Toți amestecați. Câini care lătrau. Copii râzând. Părinți obosiți, încercând să-și țină progeniturile aproape. Curând aveau să aprindă alte artificii și petarde cumpărate de peste graniță, din Mexic. Cerul avea să arate și să sune ca și cum ar fi fost atacați.

Pe trotuar, Frankie se ținu aproape de Henry, dându-și seama la un moment dat că uitase să se încalțe cu sandalele atunci când ieșise din casă. Venise la casa părinților ei desculță.

Frankie nu știa ce să-i spună acestui bărbat de lângă ea, care își ținea mâna pe talia ei, cu o atingere care o

calma, în timp ce mergeau cele câteva străzi până la casa ei.

Acolo, ea se opri.

Căsuța părea argintie în noaptea care se lăsa. Ușa de un roșu aprins, fântâna din cărămizi vopsite alb. Dintr-odată, Frankie văzu căsuța drept ceea ce era: un cămin dintr-o altă epocă, pentru un alt stil de viață. Una cu copii; cu câini; cu biciclete.

Conștientizarea acestui lucru o umplu de tristețe.

– Pun pariu că te-ai jucat pe plajă în copilărie și probabil te-ai plimbat cu bicicleta pe Ocean Boulevard, cu cărți de joc prinse de spițe. Ce mai copilărie!

– Cu fratele meu, rosti ea încet. Se întoarse și se uită la Henry. Mulțumesc.

El făcu o plecăciune dramatică.

– La dispoziția dumneavoastră, milady.

Frankie simți un fior surprinzător de dorință. Prima în ani întregi. Dorința de a fi atinsă, de a fi ținută în brațe. De a nu fi singură.

– Ești căsătorit?

– Nu. Soția mea – Susannah – a murit de cancer de sân acum câțiva ani.

Ea văzu tristețea prin care trecuse el alături de soția sa, și înțelegerea pierderii lui îi ușură singurătatea sau cel puțin i-o împărtăși.

– Câți ani ai? îl întrebă, deși în acest moment nu îi păsa cu adevărat.

– 38. Dar tu?

– 26.

El nu spuse nimic la asta, iar Frankie se bucură. Momentul lor de acum nu avea nevoie de cuvinte. Cuvintele însemnau ceva; ea voia ca seara asta – ei doi – să nu însemne nimic.

– Vrei să intri? îl întrebă ea încet.

El înțelese în mod evident întrebarea ei – toată – și dădu aprobator din cap.

Ea deschise poarta din spate și-l conduse în curte, pe care intenționase să o aranjeze, dar nu o făcuse încă. Iarba creștea sălbatică, pe alocuri îngălbenită din cauza căldurii verii și a udatului ocazional. Grătarul pe care îl cumpărase la mâna a doua nu fusese încă folosit, iar ramurile stejarului din curte plângeau după un leagăn agățat de ele. Curtea din spate, ca și viața ei, era goală.

Închise poarta în urma lor, și micuțul clinchet fu asemenea unui semnal de început. El o trase aproape, într-o îmbrățișare. Ea îi simți puterea, dorința pentru ea, și se simți la fel – dorită. Ceva ce nu mai simțise de mult timp.

El se trase în spate, privind-o.

Frankie îl prinse de mână și îl conduse în dormitor. Acolo îi dădu drumul, făcu un pas în spate și se uită la el, dorindu-și să-și fi făcut patul. Pe jos erau împrăștiate haine. Pe noptieră, pahare goale. Băuse prea mult cu o seară înainte și ajunsese împleticindu-se în pat? Nu-și putea aminti.

El o luă de mână și o conduse către pat.

Frankie se simțea din nou ca o virgină, nesigură, temătoare. Încet, își dădu jos pantalonii și-și trase bluza peste cap.

Purta un sutien alb din dantelă, chiloți albi și pandantivul cu Sfântul Cristofor pe care i-l trimisese mama ei în Vietnam.

– Am fost doar cu un singur bărbat și a trecut mult timp, spuse ea, nesigură în privința motivului pentru care spusese asta. Și nu vreau mai mult. Nu am loc pentru altceva.

– Ce îți ocupă tot locul, Frankie?

– Dragostea.

– Ah!

– Iubesc pe altcineva.

– Unde este?

– Mort.

El o trase aproape. Ea se înmuie în îmbrățișarea lui; buzele li se atinseră, timid, sărutul unor străini. La început, ea nu se putu gândi decât la Rye și la cum nu era sărutul, la cine nu era Henry, dar apoi pierdu aceste gânduri și se lăsă pradă noii pasiuni ce creștea încet.

– Acolo, spuse ea pe un ton răgușit, aspru, când mâna lui îi coborî pe pielea goală și i se strecură în chiloți.

Nu era iubire, dar pentru un moment minunat, trupul ei reveni la viață, vibrând, murmurând, și fu suficient de bine.

Când privea înapoi, ceea ce făcu suficient de des în vara aceea a lui 1972, se întrebă când începuseră ea și Henry să se întâlnească.

În mintea ei, nu începuseră niciodată o relație. Pur și simplu, ajunseseră la una; doi oameni aflați pe drumuri diferite care ajunseseră să se contopească – inexplicabil – într-unul singur. Totul începuse în noaptea aceea, în căsuța ei. Henry știa ce înseamnă durerea și pierderea; după moartea soției sale, spusese că se apucase de băut și căzuse în întuneric. Frankie știa ce însemna asta, cât de greu era să îți revii și cât de grijuliu trebuia trăită viața după așa ceva. Erau singuri amândoi și cu inimile zdrobite. Ea vedea tristețea din ochii lui atunci când pomenea despre soția sa și știa că și vocea ei se frângea atunci când vorbea despre Rye, despre Jamie, despre Finley.

Așa că nu le mai pomeniră numele, nu mai vorbiră despre adevăratele lor iubiri, și lăsară aproape-

iubirea – pasiunea – să le intre în viață. Frankie merse la centrul de planificare familială și luă anticoncepționale. Încercă să se simtă modernă și sigură pe sine atunci când intră în clinică, dar când doctorul o întrebă dacă era căsătorită, obrajii i se aprinseră. Aprobă repede, apoi clătină din cap. Doctorul îi zâmbise cu blândețe și-i spusese că nu mai trebuia să mintă. Era în sfârșit legal și pentru femeile singure să primească contraceptive. Îi scrise o rețetă.

Ea și Henry se întâlneau după serviciu la o băutură și uneori chiar la cină. Henry era adesea ocupat cu strângerea de fonduri pentru spital și noua sa clinică, iar Frankie nu simțea dorința de a i se alătura în cadrul acestor evenimente.

Nici unul nu era pregătit să se implice total în viața celuilalt. Cel puțin ea nu era pregătită, așa că el nu insistă.

Frankie nu le spusese mamei sau prietenelor ei despre Henry, deoarece i se părea oarecum greșit, imoral poate, să atingă un bărbat pe care nu-l iubea, să doarmă în brațele lui ore întregi și să-l vadă plecând în zori la serviciu.

Dar nu se putea opri. După atâția ani de singurătate și durere, Henry aducea lumină în viața ei. Iar Frankie se temea să se întoarcă din nou la întuneric.

1 august 1972

Dragă Frankie,

Destul e destul. Crezi că sunt idioată?

În caz că răspunzi incorect, nu, nu sunt. Mama ta m-a sunat aseară. Îmi spune că te porți și mai ciudat decât de obicei și că ai început să te dai din nou cu parfum. Știu ce înseamnă asta, fată.

Sex.

De unde-l primești, și cum este? Te rog spune-i asta prietenei tale, să poată și ea trăi prin tine.

Viața în Chicago este bună. Nu sunt singură, niciodată nu sunt singură. Sunt mereu în mișcare, dar este greu să fii femeie într-o lume a bărbaților, chiar și atunci când muncești pentru a schimba lucrurile.

Următorul bărbat care îmi cere să fac cafea pentru cei din grup sau să bat la mașină un fluturaș – pentru că știu cum – o să primească un șut în fund.

Ethel, pe de altă parte, îmi spune că toate hainele ei miros acum a vomă de bebeluș și că nu-și mai amintește ce e acela somn.

Presupun că toate avem provocările noastre.

În câteva săptămâni, merg cu cei de la VVAW la convenția națională a republicanilor. Sper să nu fie violențe, dar, Dumnezeule, războiul ăsta a durat destul.

Gata, mă duc să-mi torn ceva de băut. Ar fi bine ca telefonul să sune în secunda în care primești scrisoarea asta.

Ai grijă, surioară!

Te iubesc

B.

O dimineață fierbinte, în a treia săptămână din august. Soarele sclipește prin parbrizul murdar, din boxele Chevy-ului Nova al lui Henry bubuie *Nights în White Satin.*

– Nu sunt sigură, spuse Frankie, uitându-se la șirul nesfârșit de mașini, camioane și motociclete din fața lor, văzând și mai multe în oglinda retrovizoare.

Majoritatea veterani din Vietnam, dar nu toți.

Începuseră acest convoi cu trei zile în urmă, în sudul Californiei, ca una din aproximativ douăzeci de mașini, dar tot mai multe vehicule li se alăturaseră într-un ritm constant: dube VW cu sloganuri pictate și perdele la geamuri, camionete vechi și rablagite, mașini îmbunătățite, motociclete cu steaguri militare fluturând în partea din spate.

Conținând acum mai mult de o sută de vehicule, grupul ajunse în Miami, claxonând și făcând semnale luminoase cu farurile, bărbații aplecați peste geamurile deschise făcându-și unii altora cu mâinile.

Henry dădu muzica mai încet.

– Barb ne-a rugat să facem asta.

– Mda. M-a rugat pe mine. Am crezut că am refuzat.

Frankie își încrucișă brațele, simțindu-se încăpățânată, dar dorind să ascundă acest lucru. După o lună și jumătate cu el, avea încă garda sus în preajma lui Henry, ascunzându-și schimbările irațională de dispoziție și furia inexplicabilă cât de mult putea. Altfel, el i-ar fi pus întrebări de sondare, la care ea refuza să răspundă. El nu avea habar că Frankie încă plângea uneori la duș, fără nici un motiv.

Într-un parc, găsiră câteva mii de protestatari deja adunați – nu doar veterani. Toate grupurile posibile de protestatari erau aici: hipioți, studenți, feminiști. Grupul celor de la VVAW urmară mașina conducătorului către un colț neocupat al taberei, unde își stabiliră propriul domeniu, care era protejat de veterani cu aparate de emisie-recepție, care patrulau în jurul perimetrului. Frankie și Henry își ridicară cortul lângă mașină. La căderea nopții, tabăra VVAW se transformase într-o petrecere uriașă, la care fiecare era binevenit – soții, prietene, suporteri, foste asistente, lucrători ai Crucii Roșii.

Liderul părea să fie un bărbat în scaun cu rotile – Ron Kovic, care paralizase de la brâu în jos în Vietnam – și care numea marșul ce urma „ultima patrulă".

Dimineață apăru Barb, care se opri în mijlocul taberei în dezordine și strigă:

– Frankie McGrath, unde ești?

Frankie își văzu cea mai bună prietenă și alergă înspre ea, aproape doborând-o cu exuberanța îmbrățișării ei.

– Nu-mi vine să cred că ești aici, spuse Barb. Unde este Henry? A promis că te aduce, și iată-te! Trebuie să fie un magician.

– Este, admise Frankie, șovăind.

Înapoi lângă cort, Henry făcea cafea deasupra unui foc. Frankie văzu că adusese trei căni, și vederea acestora o făcu să simtă ceva aproape ca și dragostea – sau, cel puțin, o versiune mai diluată a acesteia.

El le privea zâmbind, cu încrederea unei persoane care se știa cu conștiința curată.

– Hei, Barb. Fata noastră ți-a dus dorul.

Barb zâmbi și îl măsură cu privirea de sus în jos.

– Te știu de undeva.

– Washington, D.C. La barul din...

– Hay Adams, spuse Barb. Un coleg revoluționar.

– E timpul să plecăm! strigă cineva într-un megafon. Nu uitați: liniște! Vrem ca ticăloșii ăia să știe că suntem de părere că nu a mai rămas nimic de spus.

Cei trei înaintară, ținându-se de mâini, amestecându-se în mulțimea din parc. În fruntea coloanei se aflau veteranii răniți: bărbați în scaune cu rotile, cu cârje, orbi conduși de frați care puteau vedea.

Se deplasară pe Collins Avenue în tăcere, mai mult de o mie de oameni. Spectatorii umpleau străzile, martori ai marșului, și făceau fotografii.

Frankie îl simți pe Henry dându-i drumul mâinii. Se întoarse spre el.

– Este un marș al veteranilor. Nu e locul meu aici, drăguță, spuse el încet. Dar e al tău. Ai nevoie de asta.

– Așa că tu...

– Du-te, Frankie! Fii alături de prietena ta! Voi fi la mașină când terminați.

Frankie nu avu de ales decât să-l lase să plece și să înainteze alături de mulțime, alături de colegii ei veterani, ținându-se de mâna lui Barb, înspre centrul unde avea loc convenția partidului republican.

Frankie simți puterea protestului lor, a tăcerii, deoarece și ea devenise tăcută în ceea ce privește războiul. Ei erau bărbații și femeile care *fuseseră* acolo, și, prin tăcerea lor, spuneau *Destul!*

Frankie fu surprinsă de mândria pe care o simțea fiind acolo, mărșăluind, văzând pumnii ridicați, dar vocile mute, tropotul pașilor lor pe pavaj, unii, ca Barb, încălțați cu bocancii de luptă.

Se opriră în fața clădirii; scaunele cu rotile rămaseră nemișcate. Poliția stătea într-o linie dreaptă, blocând intrarea.

În cadrul protestatarilor, comandanții de pluton dădură comenzile cu mâna; veteranii se răspândiră, blocând în liniște trei benzi de circulație.

Cineva – Ron Kovic, se gândi Frankie – strigă printr-un megafon:

– Vrem să intrăm înăuntru.

Așteptară. Tăcuți. Umăr lângă umăr.

Frankie văzu fotografi făcând fotografii și camere de televiziune filmându-i. Deasupra capului zumzăiau elicopterele Gărzii Naționale.

Tensiunea crescu. Frankie simți prezența unui pericol; se gândea că toți simțeau același lucru. Dar cu

siguranță că poliția nu avea să atace militari veterani, nu?

– Poate că ne-ați luat trupurile, dar nu ne-ați luat mințile! strigă cineva.

În cele din urmă din clădire ieși un congresmen, în uralele spectatorilor. Frankie se ridică pe vârfuri, încercând să vadă până în prima linie. Congresmenul însoți trei veterani în scaune cu rotile în interiorul clădirii.

Protestatarii nu puteau intra fără a-și risca viețile și creând exact genul de situație pe care doreau să o evite.

Frankie nu știa cât de mult timp stătuseră acolo, înghesuiți, blocând traficul, dar, în timp, marșul care începuse plin de hotărâre se termină cu mai mult de o mie de veterani revenind în parc, în uralele – și huiduielile – mulțimii care privea de pe margini.

– Nu ne vor asculta, spuse Barb. Nici dacă țipăm, nici dacă suntem tăcuți. Vor să uite de noi.

– Nu știu, spuse Frankie. Uită-te la cum se retrag trupele! Poate că ceva funcționează.

Continuară să meargă.

– E mișto, spuse Barb. Henry, adică.

– Mda.

– De ce l-ai ținut secret? Eu îți spun despre toți tipii pe care i-aș săruta.

– Am un fișet întreg cu ei, de fapt.

Barb o împinse cu șoldul.

– Vorbesc serios.

– Este ceva distractiv.

– Fată, tu nu prea ești regina distracției.

– Mă ajută el cu asta.

– Îl iubești?

– Nu mă mai interesează așa ceva. Nu cred că mai pot supraviețui încă o dată.

– Nu toate iubirile sfârșesc rău.

– Aham. Asta explică de ce ești căsătorită și ai copii.

– Eu nu vreau o astfel de viață. Barb o cuprinse pe Frankie pe după umeri. Sunt destul de sigură că te iubește.

– De ce?

– Cine vine cu o femeie de cealaltă parte a țării să se asigure că participă la un protest și apoi spune că nu este locul potrivit pentru el? După părerea mea, e o mișcare tare de tot.

– Are 38 de ani. A fost deja căsătorit.

– Ăsta-i răspunsul tău? Motivul pentru care nu te-ar iubi?

Frankie nu dorea să-i spună lui Barb adevărul, dar știa că prietena ei avea să sape până îl afla.

– Ești o afurisită de lupoaică, spuse ea, oftând. Cu o voce înceată, adăugă: Rye.

– Nu și-ar dori să fii fericită?

– Ba, sigur.

Oamenii spuneau asta mereu. Dar Frankie nu făcea decât să-și simtă și mai tare singurătatea.

– Asta fac, spuse ea. Asta sunt eu fericită.

În ziua următoare, ziarele și reportajele erau pline de această poveste: trei veterani din Vietnam, în scaune cu rotile, intraseră la convenția națională, tocmai când Nixon își ținea discursul de acceptare. Ei strigaseră: „Opriți bombardamentele!“

Fuseseră scoși afară repede, luați de către poliție, dar imaginile ajunseseră la știri. Veteranii strigaseră atât de tare, încât președintele fusese nevoit să-și întrerupă discursul.

Infirmierii aleargă pe lângă mine, cărând răniți pe tărgi. Cineva țipă.

Frankie se trezi țipând și se ridică în șezut, respirând greu. Îi luă un timp până să-și aducă aminte că era în casa ei de pe Coronado, în pat, cu Henry dormind lângă ea. Întinse o mână tremurătoare și-l atinse, având nevoie să știe că era real.

– Ești bine? mormăi el, nu chiar adormit, dar nici chiar treaz.

– Bine, spuse ea, atingându-l până când el adormi la loc.

Dându-se jos din pat, se duse în sufragerie. Pe raftul de sus al unui dulap de bucătărie, găsi un pachet de țigări și își aprinse una, stând lângă chiuvetă. Imaginile din Vietnam o asaltară, cerându-i să-și amintească.

Fusese marșul.

Toți acei veterani împreună, amintindu-și unii altora de trecutul lor comun. Toată durerea, pierderea, dispăruții, rușinea.

Nu ar mai fi trebuit să se gândească la toate acestea. Ar fi trebuit să le depășească.

Uită, Frankie!

CAPITOLUL 27

Aproape patru luni mai târziu, în ziua ei liberă, Frankie opri la Clubul de tenis și golf Coronado Island și parcă sub galeria exterioară albă. Un valet se grăbi să-i preia mașina.

– Mulțumesc, Mike, spuse ea, aruncându-i cheile Mustangului.

Înăuntru, clubul era decorat pentru Crăciun, de la o etravă la alta, după cum spuneau adesea marinarii din club. Ghirlande artificiale atârnau deasupra șemineului, presărate ici și colo cu lumânări albe. Un brad de Crăciun strălucea într-un colț, împodobit cu lumini și ornamente multicolore. În boxe se auzea melodia lui Elvis, *Blue Christmas*. Pentru acest loc, era o alegere scandaloasă.

Câțiva bărbați în costume din poliester stăteau în proximitatea șemineului, bând cocktailuri Bloody Mary.

Mama era deja așezată în sala de mese, care mirosea a pin și vanilie. În spatele ei, canalul de navigație se unduia printre câmpiile întinse, verzi ca smaraldul.

Mama stătea cu spatele drept, la masa acoperită cu o față de masă albă. Purta o rochie din jerseu cu decolteu, părul îi era acoperit de o beretă tricotată, iar la urechi avea cercei lungi, aurii.

Frankie se așeză pe scaunul din fața ei.

– Îmi pare rău că am întârziat.

Mama îi făcu semn unui ospătar și comandă două pahare de șampanie.

– Sărbătorim ceva? o întrebă Frankie.

– Întotdeauna, spuse mama, aprinzându-și o țigară. Merg și vorbesc, nu-i așa?

Frankie luă o gură de șampanie și simți un spasm în stomac, care anunța un val de greață.

Abia apucându-se să se scuze, alergă la baie și vomă. De două ori.

Se duse la chiuvetă și bău apă. Îi fusese rău și cu o dimineață în urmă.

Nu.

Nu.

Își apăsă o mână pe abdomen. Era oare umflat? Îl simțea mai sensibil?

Un bebeluș?

Dar... lua anticoncepționale. Se putea să fi dat greș? Le luase cu religiozitate, în fiecare dimineață? Poate că uitase o dată sau de două ori...

Se duse înapoi la masă, dar nu se așeză. Mama își ridică privirea.

– Ești palidă, Frances.

– Tocmai am vomat. De două ori.

Mama se încruntă.

– Ești mahmură? Ai febră?

Frankie clătină din cap.

Privirea mamei rămase ațintită asupra ei.

– Ai... relații intime cu un bărbat, Frankie?

Frankie aprobă încet, simțindu-ți obrajii arzând.

– Ne întâlnim de câteva luni.

– Și nu le-ai spus părinților tăi. Înțeleg. Și ultima ta vizită de la... musafiri?

– Nu sunt sigură. De când am început să iau anticoncepționale, abia dacă am avut... ceva.

– Trebuie să mergi la un doctor.

Frankie dădu amorțită din cap.

– Așază-te! După prânz, mergem la Arnold. Ne va găsi loc.

O oră și jumătate mai târziu, după un prânz incomod, plin de lucruri rămase nespuse, plecară de la club și conduseră la cabinetul doctorului, pe Orange Avenue. La recepție, mama spuse:

– Bună, Lola. Am nevoie de un test de sarcină.

Femeia mai în vârstă ridică privirea.

– Sunteți...

Mama dădu iritată din mână.

– Nu pentru mine, Lola. Pentru fiica mea.

Lola își scoase un pix din părul tapat și spuse:

– Doctorul își va face timp. Mă bucur să vă văd mișcându-vă atât de bine.

Frankie își împreună mâinile și se așeză în sala de așteptare.

Câteva momente mai târziu, o asistentă ieși, o luă pe Frankie și o conduse în sala de examinare.

– Puneți-vă halatul acesta! Se leagă în față. Doctorul va veni curând.

Frankie se dezbrăcă și își luă halatul, apoi se urcă pe masa de examinare.

Însărcinată.

Cuvântul i se învârtea neîncetat în minte.

Se auzi o bătaie ușoară în ușă, apoi aceasta se deschise.

Închizând ușa în spatele lui, doctorul își ridică mai sus pe nas ochelarii cu rame groase.

– Bună, Frankie. A trecut ceva timp.

– Bună, doctore Massie, spuse ea.

Ultima dată când îl văzuse pe doctor, avea 17 ani și pleca la facultate, iar el îi ținuse discursul despre sex, unul mult mai franc decât cel primit de la mama ei, dar care începuse cu aceeași „doar în noaptea nunții", iar ea se simțise atât de agitată și de inconfortabil, auzind despre penisuri și vaginuri de la un bărbat în vârstă, că abia îl ascultase.

– Nu știam că te-ai căsătorit, spuse el.

Frankie înghiți greu, dar nu spuse nimic.

Dacă doctorul Massie îi observă tăcerea, nu făcu nici o remarcă asupra ei.

– Urcă pe masă!

Frankie se întinse pe masa de examinare și-și fixă picioarele în suporturile din metal. Doctorul se plasă între picioarele ei. Frankie se holbă la peretele de un alb strălucitor, închizându-și apoi ochii strâns când el îi depărtă și mai tare picioarele, apropiindu-se și punându-și o pereche de mănuși.

– Va fi un pic rece, spuse el, scuzându-se, în timp ce introducea speculumul.

Făcu apoi un examen cu mâna. După aceea, se ridică, îi acoperi picioarele cu halatul, și veni în lateralul ei. Deschizându-i cu grijă halatul, îi palpă abdomenul și sânii.

O acoperi din nou și făcu un pas în spate.

– Când ai avut ultimul ciclu, Frankie?

– Nu sunt foarte sigură.

– Iei anticoncepționale?

– Da.

– Nu sunt sută la sută eficiente. Mai ales dacă nu le iei cu conștiinciozitate. Făcu un pas în spate. Voi mai face câteva analize, să fiu sigur, dar examenul fizic îmi spune că ești, într-adevăr, însărcinată. Aș spune că ai aproximativ două luni.

Două luni.

– Oh, Dumnezeule... nu sunt pregătită... nu sunt căsătorită...

El veni lângă ea și îi spuse cu blândețe:

– Serviciul catolic de adopții face o treabă bună, plasând copiii în familii respectabile, Frankie. Știe mama ta despre asta.

Frankie își aminti despre câteva fete din liceu, care dispăruseră din clasă și reveniseră câteva luni mai târziu, mai slabe și mai tăcute. Toată lumea știa că se duseseră într-un centru pentru mamele necăsătorite, dar aceste cuvinte nu erau nici măcar șoptite, atât de rușinos era considerat totul. Și fuseseră zvonuri – o dată – despre o fată de la St. Bernadette care murise în urma unui avort ilegal.

Frankie nu-și putea imagina nici una din aceste căi; nu pentru că erau alegeri greșite, ci pentru că de fapt știa că își dorește să fie mamă, dar nu singură; voia totul: un soț, un copil, o familie făcută din iubire.

Dădu din cap, se ridică, și-și atinse abdomenul. Un *bebeluș*.

Nu era pregătită să fie mamă, și totuși, când își închise ochii pentru o secundă, își imagină o versiune cu totul diferită a vieții ei, una în care iubea necondiționat și era iubită, în care prezentul ei nu era umbrit constant de către trecut, de rușine, anxietate și pericol. O versiune în care ea era *mama*.

Se îmbrăcă și ieși din sala de examinare.

Mama era în sala de așteptare, stând cu spatele drept în ceea ce era noul ei normal, ca și cum s-ar fi temut că postura proastă i-ar fi putut provoca un nou atac cerebral. Își ridică privirea, întâlnind-o pe a lui Frankie.

Frankie simți că îi dau lacrimile.

Mama se apropie de Frankie și o prinse de braț, conducând-o afară din clinică și prin parcare, apoi în Cadillac, unde mama își aprinse imediat o țigară.

– Nu ar trebui să fumezi, mamă, rosti Frankie pe un ton egal. Ai avut un atac cerebral.

– Cine este băiatul cu care te vezi?

Frankie aproape izbucni în râs.

– Este un bărbat, mamă. Henry Acevedo.

– Doctorul care vrea să construiască clinica aceea pentru dependenții de droguri?

– Mda, mamă.

– Dar de când?

– De la petrecerea voastră de 4 Iulie.

Mama zâmbi puțin.

– Un doctor. În regulă, tu și Henry vă veți căsători. O ceremonie restrânsă. Bebelușul se va naște prematur. Se întâmplă mereu.

– Nu trebuie să mă căsătoresc, mamă. Suntem în 1972, nu în '42.

– Ești gata să crești un copil singură, Frankie? Sau să-l dai spre adopție? Și ce va spune Henry despre asta? Mi se pare că e un om bun.

Frankie simți lacrimile curgându-i pe obraji. Ce bine ar fi fost ca viața ei să fie diferită. Una în care să fi fost bebelușul lui Rye, să fi fost căsătoriți și pregătiți să aibă copii.

Ce va spune Henry?

Bărbatul nepotrivit. Momentul nepotrivit.

– Nu știu.

În cele patru zile de când doctorul Massie sunase și confirmase sarcina, anxietatea lui Frankie crescuse zilnic. Telefonul din bucătăria ei suna des; Frankie nu răspundea. Știa că era probabil mama ei, îngrijorată pentru ea, dar nu știa ce i-ar putea spune.

Henry știa și el că ceva nu era în regulă; o întreba mereu de ce era atât de tăcută.

Nu știa ce să-i spună lui, sau ei, sau oricui, de fapt. Așa că mergea înainte, se trezea, se ducea la serviciu, și încerca să nu se gândească la viitorul dintr-odată înfricoșător. Acum era în sala de operații doi, gata să asiste la ultima operație de pe schimbul ei. Muzica de Crăciun răsuna din boxe.

– La mulți ani, Frankie, spuse anestezistul.

Părul lui lung abia încăpea sub boneta albastră; dincolo de pacient, de cealaltă parte a mesei, stătea chirurgul, care se uita la abdomenul drapat în cearșafuri albastre. Deasupra lor străluceau lumini puternice.

– Mulțumesc, Dell.

Frankie alese un bisturiu de pe căruciorul pentru instrumente și-l înmână chirurgului înainte să-i fie cerut. Doctorul făcu prima incizie.

Frankie tamponă sângele care începea să curgă.

– Începem, spuse doctorul Mark Lundberg. Intrăm. Tumoare. Pensă.

În următoarele două ore, doctorul Lundberg exciză tumoarea care creștea în stomacul pacientului. După ce operația se termină și incizia fu cusută, doctorul își scoase masca albastră și se încruntă.

– S-a întâmplat ceva? îl întrebă Frankie, coborându-și masca.

– Cât are, Frankie, vreo 30 de ani? Cum naiba a făcut cancer gastric? Clătină din cap. Trimite proba la Patologie!

Frankie își dădu jos mănușile și le aruncă la gunoi. Urmând pacientul la secția de Recuperare, trecu în revistă instrucțiunile pentru îngrijirea lui cu asistentele de acolo.

După aceea, îi studie fișa.

Scott Peabody. Învățător. Lăsat la vatră cu onoruri. 1966. Vietnam. Căsătorit. Doi copii.

Notă câte ceva în fișa lui, apoi o puse din nou la locul ei, la capătul patului. Îndreptându-se spre dulapul ei din vestiar și trecând pe lângă decorațiunile de Crăciun de pe pereți, își dădu seama pentru prima dată cât de tare o dureau picioarele și simți prezența unei dureri la baza spatelui. Avea numai puțin peste două luni de sarcină și deja începea să o simtă? După ce-și schimbă uniforma în vestiar, își luă poșeta și ieși din spital.

Conduse acasă cu geamurile coborâte, trecând peste noul Coronado Bridge, în timp ce Jim Croce îi cânta despre timp într-o sticlă.

Virând pe strada ei, văzu fumul ieșind pe hornul casei ei, și-și aminti că Henry era acolo, pentru a sărbători ziua ei de naștere.

27 de ani.

Nu mai era chiar atât de tânără. Cele mai multe dintre prietenele ei din liceu și facultate erau deja căsătorite, aveau copii. Ethel îi trimitea atât de multe fotografii cu fetița ei, că Frankie începuse să le pună deja într-un album.

Parcă pe stradă și rămase un timp dedesubtul unui stâlp de iluminat, uitându-se la forma întunecată a plajei de peste drum.

Era timpul să îi spună lui Henry despre copil. Nu mai putea face față singură. Secretul o distrugea. Și îi provoca singurătate.

Avea să intre în casă, să deschidă ușa și să îi spună. Se gândi cum să o facă, răsucind cuvintele de zeci de ori în minte, rearanjându-le, încercând să accentueze, să ascundă sau să întărească ceea ce trebuia să spună, dar în cele din urmă, era ceva simplu și avea doar nevoie de curaj.

Deschise ușa căsuței.

Înăuntru mirosea a carne rumenită și cartofi la cuptor. Fără îndoială, era rețeta specială a lui Henry de pulpe la cuptor, cu cartofi și ceapă.

El era în fața aragazului, purtând șorțul lui preferat, pe care scria: „IUBIREA ÎNSEAMNĂ SĂ-ȚI CERI MEREU SCUZE“, pus deasupra unei perechi de blugi și a unui tricou cu mânecă lungă, cu California Angels.

– Am ajuns, spuse ea.

El se întoarse.

– La mulți ani, iubito! spuse el, dezlegându-și șorțul și punându-l pe spătarul unui scaun.

O trase în brațe și o sărută. Când se trase înapoi, văzu că ea plângea.

– Ce s-a întâmplat, Frankie?

– Sunt însărcinată, spuse ea.

El îi căută privirea. Frankie nu avea habar ce-și dorea să spună el. Nimic nu putea face acest moment așa cum îl dorea ea. Era bărbatul nepotrivit, și momentul era nepotrivit.

– Căsătorește-te cu mine, zise el în cele din urmă. Mă mut aici. Renunț la chiria din La Jolla. Vei dori să fii aproape de părinții tăi.

Arăta atât de serios, privind-o ca și cum ea ar fi fost centrul universului. Exact așa cum ar fi trebuit un bărbat îndrăgostit să privească femeia pe care o adora.

– Henry...

– De ce nu? Știi că mi-am dorit mereu să fiu tată. Și asta – iubirea – e un lucru la care mă pricep, și tu ai nevoie de ea, Frankie, poate mai mult decât orice altă persoană întâlnită vreodată.

– Dar eu nu... – „te iubesc“ – ...cred că sunt pregătită, spuse ea.

– Acesta este unul din acele momente din viață în care nu contează dacă ești pregătită sau nu. Aud asta mereu de la oameni: a fi părinte înseamnă a te arunca în adâncuri. Întotdeauna.

Părea atât de sigur pe ceea ce spunea, atât de dornic să își asume acest lucru împreună, încât ceva în inima ei se mișcă, dându-i speranță. Oamenii se căsătoreau din tot felul de motive, în tot felul de situații. Nimeni nu știa ce rezervă viitorul.

Era un bărbat bun. Cinstit. Onest. Tipul de bărbat care avea să rămână alături de soția sa. Iar ea avea nevoie de putere pentru a face acest lucru. Nu mai era atât de puternică ea singură.

– Am putea fi o familie, zise ea.

Ea își puse o mână pe abdomenul plat, gândindu-se la „bebelușul nostru“. Se imaginase pe sine în rolul de mamă, dar, cumva, experiența ei din Vietnam – bebelușul care îi murise în brațe – deraiase aceste

planuri, plantase frică acolo unde ar fi trebuit să existe numai bucurie.

Era surprinsă să descopere că visul de a fi mamă era încă acolo, nesigur, ascuns, temător, dar acolo, împletit cu speranța pe care credea că o pierduse.

Nu venise așa cum se așteptase sau cu bărbatul cu care se așteptase, dar, oricum, era un miracol.

O nouă viață.

– Bine, spuse ea.

El o trase lângă el și o sărută atât de adânc, cu atât de multă dragoste și pasiune, încât ea se trezi crezând în el. În ei.

– Trebuie să le spunem părinților mei...

– Nici un moment mai bun decât prezentul, spuse el.

Închise cuptorul și acoperi tigaia de pe aragaz. Frankie nu voia să-i spună tatălui său aceste vești, să-i spună că „dăduse de necaz“ și se căsătorea, dar ce altceva putea face? Sarcina nu era genul de lucru care putea fi ascuns mult timp, iar ceasul deja ticăia.

– Îți păzesc eu spatele, zise el, luând-o de mână. Ai încredere în mine.

Ea dădu din cap.

Deși după standardele din sudul Californiei era rece, Frankie și Henry merseră pe jos, ținându-se de mână, fără să-și mai ia pulovere sau haine.

Mașinile treceau pe lângă ei, cu farurile aprinse. Plaja era un petic mare și întunecat în dreapta lor, cu luna desenându-se pe cerul negru. Casele plasate de-a lungul Ocean Boulevard erau decorate pentru Crăciun, cu moși, reni și lumini sclipitoare înfășurate în jurul palmierilor. La casa părinților ei, trecură prin curtea din spate, decorată agresiv pentru sărbători, și intrară în casă, care era plină de și mai multe decorațiuni. Un brad uriaș domina sufrageria.

Tata stătea lângă mama, la bar, ținând în mână un shaker argintiu pentru martini.

– Frances, spuse mama. La mulți ani, dragă! Nu te așteptam în seara asta.

Frankie nu putea da drumul mâinii lui Henry; era pentru ea un colac de salvare.

– Tată, mamă, cred că-l cunoașteți pe Henry Acevedo. Ne... întâlnim.

– Henry, zise tata, apropiindu-se cu pași mari, zâmbind larg cu zâmbetul caracteristic lui, cel care îi făcea pe toți să se simtă bineveniți și importanți. Mă bucur să te văd din nou.

– Doctore Acevedo, spuse mama, aproape strălucind de bucurie.

Henry întrebă:

– Putem vorbi o clipă, Connor? În privat.

Tata se încruntă scurt, apoi dădu din cap.

– Desigur, desigur.

În timp ce cei doi bărbați se îndepărtară pe hol, mama se apropie de Frankie.

– Este ce sper eu să fie?

– Mamă, nu am reușit niciodată să-ți ghicesc gândurile, spuse Frankie.

Nu se gândise că Henry avea să-i ceară mâna formal tatălui ei. I se părea ceva atât de demodat, ca în *Ozzie și Harriet*, în această lume de genul *Bob* & *Carol* & *Ted* & *Alice*.

Câteva momente mai târziu, Henry și tata se întoarseră în sufragerie.

– Bette, vom avea un ginere! Bun-venit în familie, Henry!

Mama o îmbrățișă cu putere pe Frankie. Când se retrase, avea lacrimi în ochi.

– O nuntă. Un nepot. Oh, Frances, întreaga lume ți se va schimba când îți vei ține copilul în brațe.

Henry se apropie și-și puse un braț pe după umerii lui Frankie, ținând-o atât de aproape, încât ea se întrebă dacă se temea că avea să plece.

– Bun-venit în familie, Henry, spuse mama. Apoi se uită la tata. Avem nevoie de șampanie!

Când mama se îndepărtă șchiopătând, Frankie se întoarse spre Henry, îl cuprinse cu brațele pe după gât și se uită la el.

– Ești sigur că avem nevoie de o nuntă adevărată? Nu ne ajunge o vizită rapidă la judecătorul de pace?

– Nici vorbă. Copilul acesta este un miracol, Frankie. Dragostea care apare în lumea asta cu susul în jos merită sărbătorită așa cum se cuvine. Când a murit Susannah, am crezut că totul s-a terminat pentru mine.

Ea îi simți dragostea pentru ea, pentru copilul lor, simți cum visul lor își întinde aripile și zboară. Acest lucru o umplu de speranță.

– Vreau să te văd venind înspre altar, înspre mine, și vreau să te aud spunând că mă iubești în fața familiei și a prietenilor tăi. Vreau o fetiță care arată exact ca tine.

– Sau un băiat care să arate ca Finley, spuse ea, îndrăznind să viseze. Cred că asta înseamnă că în viitorul nostru se prefigurează o lună de miere.

– Iubito, spuse el, viața noastră va fi o lună de miere continuă.

CAPITOLUL 28

20 decembrie 1972

Dragă Barb,

Mulțumesc pentru felicitarea de ziua mea!

Îi scriu o scrisoare identică lui Ethel. Ar trebui să sun? Mda. Sigur.

Bineînțeles.

Dar nu pot. Poate că devin încet o lașă pe măsură ce înaintez în vârstă, nu sunt sigură.

Oricum, voi trece la subiect. Sunt însărcinată.

Cine s-ar fi gândit la așa ceva? Deși îmi amintesc că ai pomenit de anticoncepționale acum o mie de ani, când mi-am pierdut virginitatea.

Eu și Henry ne căsătorim. Știu, sunt multe de procesat, și repede, și sunt o femeie modernă, pot crește un copil singură, dar, ei bine, Henry are ceva special. Cred că voi învăța să-l iubesc. Mai important, deși pare imposibil, cred că deja sunt îndrăgostită de bebelușul din pântecul meu. Cum se poate asta? Uneori sunt ametită și jenată de cât de mult vreau asta (sau pe ea, cred).

Nunta nu va fi mare lucru, probabil ceva mic, în curtea noastră sau pe plajă.

Vii? Vrei să fii domnișoara mea de onoare? Ethel va fi doamna de onoare. Îi va plăcea cât de bătrână o face acest titlu.

Te iubesc,

F.

Henry puse inelul cu diamante al bunicii lui pe degetul lui Frankie în dimineața de Crăciun, spunând:

– Pentru totdeauna, Frankie, și mai mult de atât.

Se hotărârâră asupra datei de 17 februarie, o sâmbătă, și trimiseră un număr restrâns de invitații, scrise de mână.

Henry o învățâ pe Frankie cum să transforme un vis în ceva tangibil: camera copilului. Începură cu

mobilierul – cumpărară un pătuț și o masă de înfășat – și apoi merseră la magazin împreună într-o sâmbătă dimineață și aleseră o nuanță veselă de galben pentru pereți. Petrecură următoarele două weekenduri și câteva seri în timpul săptămânii pregătind micuța cameră de la capătul holului.

O cameră galbenă, cu ferestre mari și draperii noi, cadrilate.

Henry era așezat acum pe podea, cu piesele pătuțului împrăștiate peste tot în jur, numărând șuruburi și înjurând în barbă.

– De ce naiba îți dau mai multe șuruburi decât sunt găuri?

Zâmbind, Frankie îl lăsă alături de instrucțiunile incomprehensibile și se îndreptă spre bucătărie. Îi luă o mulțime de timp să se spele de vopseaua galbenă de pe mâini și obraz. O avea chiar și în păr, și purtase batic. În cele din urmă începu cina, și pentru desert făcu o plăcintă cu mere.

– Ceva miroase bine, spuse Henry o oră mai târziu, când intră în bucătărie.

– Eu sunt aceea, spuse Frankie.

El o luă în brațe și o trase aproape.

– Îmi plac femeile care miros a mere și scorțișoară. Ai făcut plăcintă?

– De la zero, aș putea adăuga. Este rețeta de familie a lui Ethel.

Frankie zâmbi. Sarcina o calma. Pentru prima dată în ani întregi, dormea bine. Dispoziția ei nu mai era atât de schimbătoare; în sfârșit, se gândea, redevenea ea însăși.

– Presupun că te vei apuca de tricotat botoșei. Sau vei prepara singură mâncarea pentru bebeluș.

Ea zâmbi.

– Sugerezi cumva că am luat-o razna cu pregătirea cuibului?

– Niciodată.

O sărută, apoi o conduse în josul holului, spre camera copilului. În camera galbenă, luminoasă, cu tavanul alb strălucitor, noul pătuț stătea lângă perete.

Frankie se duse la pătuț, atinse caruselul cu rachete și stele atârnat deasupra lui, amintindu-și de disputa avută în privința acestuia: să fie cu rachete sau cu prințese și castele? „Vreau ca fiica noastră să știe că poate merge pe Lună dacă vrea", fusese argumentul hotărâtor cu care câștigase Henry.

Un balansoar nou stătea într-un colț, lângă un corp de bibliotecă gol, pe care ea avea să-l umple curând cu poveștile preferate din copilărie. Se așeză pe balansoar și-și luă avânt cu picioarele. Scaunul scoase un scârțâit, frecându-se de podea. Se lovi de bibliotecă, și în poală îi căzu o caracatiță albastră de pluș. Absentă, Frankie îi mângâie blana moale.

Henry se apropie, se uită în jos la ea, cu hainele pătate de vopsea și cu părul cărunt în dezordine.

– Te iubesc, spuse ea și în acel moment, când el o ridică pentru a o săruta, o credea cu adevărat. Sau cel puțin credea că putea fi adevărat.

Își dorea să fie adevărat.

*

În prima săptămână a noului an, 1973, începură tradiția cinelor săptămânale cu părinții lui Frankie. Tata și Henry păreau să nu rămână niciodată fără subiecte de discuții, deși părerile lor politice difereau. Clinica pe care Henry și colegii săi munciseră din greu să o construiască era doar la câteva luni de deschidere, iar el putea să se laude cu planurile lor de a ajuta alcoolicii și dependenții să se vindece. Mama se oferise să găzduiască o altă acțiune caritabilă pentru a strânge

fonduri, alături de celelalte soții din Liga juniorilor. Deja se pregătea să-și cumpere rochia pentru deschidere.

Tata părea încântat că fiica lui pășise în sfârșit pe calea social acceptabilă pentru o femeie: căsătorie și maternitate. Mama vorbea plină de entuziasm despre nuntă, insistând pentru o mică recepție la club după ceremonia din curte, o cerere pe care Frankie o declinase cu politețe.

Acum erau cu toții așezați în sufragerie, adunați în fotolii confortabile în apropierea șemineului în care ardea focul. Televizorul din colț era pornit. Cronkite făcea un reportaj despre scandalul Watergate. Din bucătărie venea aroma fripturii la tavă.

În mijlocul emisiunii, Frankie se ridică din fotoliul ei și se duse la baie. Era deja pe drumul înapoi, în hol, îndreptându-se spre sufragerie, când Henry apăru pe hol, părând îngrijorat.

– Ești bine? Pari palidă.

– Sunt irlandeză, spuse ea. Și acum am o vezică de mărimea unui bob de mazăre, pe care sunt destul de sigură că stă fiica noastră.

El îi puse o mână pe abdomen, se aplecă și spuse:

– Hei, bebeluș. Tati e aici.

Sarcina lui Frankie era abia vizibilă. Abdomenul ei era foarte puțin umflat, și ea îl atingea des, mângâindu-l, imaginându-și bebelușul (încă se gândea la el ca la o fetiță) ca pe un pește mic, înotând și făcând salturi fără nici un efort.

Începuse recent să-și atingă frecvent abdomenul, spunând „Hei, bebe, fă o tumbă pentru mama, lasă-mă să te simt“, dar știa că era prea devreme.

– Și mama are nevoie de puțină atenție, spuse Frankie, luându-l pe Henry de mână și conducându-l în josul holului.

Deschise ușa de la biroul tatălui ei și-l trase înăuntru.

Henry o sărută, apoi se retrase, spunând:

– Bine, ne-am ascuns aici suficient de mult. Mama ta va trimite trupele speciale de intervenție după noi.

Frankie își dădu seama de greșeala ei; în ultimele câteva săptămâni – din noaptea logodnei lor – avusese grijă să nu-i arate lui Henry această cameră, să treacă de fiecare dată pe lângă ușa închisă. Acum văzuse peretele eroilor.

Ea încercă să-l tragă de acolo.

– Uau!

El îi dădu drumul la mână și se apropie de perete, uitându-se la fotografiile și amintirile expuse acolo. Frankie veni lângă el, ținându-și un braț pe după talia lui îngustă. Nu mai fusese în această cameră de ani întregi. Ultimul lucru pe care dorea să-l vadă era steagul american primit de Finley, împăturit într-un triunghi impecabil, protejat în cadrul unei rame din lemn, acoperite cu sticlă.

– Unde-i fotografia ta? o întrebă Henry, iar ea îl iubi pentru că observase absența acesteia și pentru că nu-i fusese teamă să facă o remarcă în acest sens.

Înainte să poată răspunde, ușa din spatele lor se deschise.

Tata intră în cameră, mișcându-se așa cum o făcuse întotdeauna, cu autoritate.

– Suntem atât de mândri de felul în care și-a făcut familia noastră datoria, spuse el.

– Bărbații din familie, remarcă Frankie.

Mama sosi o secundă mai târziu, cu un martini în mână.

– Sper că nu le-ai spus fără mine, zise ea.

– Sigur că nu, răspunse tata. Deschise sertarul biroului și scoase de acolo un plic gros, sigilat. Acestea

sunt actele pentru căsuța de pe Ocean Bulevard. Este cadoul nostru de nuntă pentru voi.

– Este foarte generos, spuse Henry, cu o încruntătură.

– Ar trebui să toastăm, zise mama. Henry, te rog vino și ajută-mă să alegem o sticlă de șampanie!

Mama își petrecu brațul pe sub al lui Henry și-l duse de acolo.

Frankie rămase așadar singură cu tatăl ei și cu peretele eroilor. Stătură acolo un moment îndelungat, uitându-se la fotografii și la celelalte obiecte.

– De ce nu ai acolo și o fotografie a mea, tată?

– Vom pune fotografia de la nuntă. Asta facem pentru femeile din familie. Sunteți eroine pentru cum rezistați cu noi, bărbații.

De câte ori mai făcuse această glumă?

– Au fost asistente care au murit în Vietnam, tată.

– Conversația asta mă face să mă simt inconfortabil. Logodnicul tău e aici. Ești însărcinată. Mândria ta ar trebui să fie dată de faptul că ai grijă de soțul și de copilul tău. Femei care merg la război... spuse el, clătinând din cap.

– Dacă aș fi un fiu și m-aș întoarce de la război într-o bucată, mi-ai pune fotografia pe perete, tată?

– Mă superi cu prostiile astea, Frankie. Ești fiica mea. Nu aveai ce să cauți la război, și ți-am spus asta atunci. Acum aflăm că nici măcar nu ar fi trebuit să luptăm în afurisitul ăsta de război și că *pierdem*. America. Pierde un război. Cine vrea un astfel de memento? Las-o baltă, Frankie! Uită și mergi mai departe!

Avea dreptate. Trebuia să uite.

Era logodită, pe cale să se căsătorească. Însărcinată. De ce i-ar fi păsat dacă nimănui – inclusiv propriei familii – nu-i păsa de serviciul pe care îl făcuse țării ei?

De ce i-ar fi păsat dacă nimeni nu-și amintea de femei?

Dar ea își amintea.

De ce nu era suficient?

Ușa biroului se deschise dintr-odată. În prag era Henry, ținând în mână o sticlă de șampanie.

– S-a terminat, spuse el.

– Ce s-a terminat? îl întrebă Frankie.

– Războiul, răspunse Henry. Nixon a semnat acordul de pace.

La două săptămâni după ce președintele Nixon semnase acordul de pace, toate televiziunile au anunțat în cadrul emisiunilor de știri că primul val de prizonieri de război avea să revină acasă din Vietnam. I se spusese operațiunea Reîntoarcerea, și, peste noapte, eforturile Ligii familiilor se schimbară de la pledoarie la pregătirea întoarcerii prizonierilor, dintre care unii lipsiseră aproape un deceniu. La sediile Ligii familiilor din San Diego și D.C. începură să sosească vederi și scrisori din toată țara, de la oameni care purtaseră brățările prizonierilor de război; scrisori de bun-venit, care le mulțumeau soldaților. Străinii, plini de recunoștință, trimiteau cadouri și donații. Un public care abia aștepta să treacă de război și care îmbrățișa cu entuziasm întoarcerea prizonierilor din închisoarea Hoa Lo, un loc care abia acum devenea cunoscut drept iadul pe pământ, așa-numitul „Hilton din Hanoi".

Soțiile își pregătiră propria operațiune Reîntoarcerea, pregătindu-și casele, ducându-se la saloanele de înfrumusețare, adunând familia, pictând bannere cu urări de bun-venit. Copiii fuseseră aliniați și curățați exemplar; multora dintre ei li se spuseseră povești despre tați pe care nu-i cunoscuseră niciodată.

În această după-amiază de februarie, biroul din San Diego al Ligii familiilor era decorat pentru petrecere, cu bannere atârnate pe pereți, pe care se regăseau sloganuri precum NICIODATĂ UITAȚI sau AM REUȘIT. Încăperea era plină de o energie vibrantă.

Frankie simțea mândria și teama femeilor. Le auzise pe câteva dintre ele vorbind despre pregătirea pe care le-o făcuse Marina soțiilor prizonierilor de război, cărora li se spusese să nu se aștepte la prea multe din partea soților lor. Le fusese oferit un fluturaș:

Nu știm în ce stare fizică sau emoțională vor sosi. Din câte știm, există rapoarte despre torturi. Din aceste motive, sugerăm să planificați reuniunile cu grijă și să vă expuneți soții unor situații liniștite, cu excepția cazurilor în care vă spun că sunt pregătiți pentru mai mult. Fără petreceri mari, fără interviuri pentru reviste sau televiziune, fără zgomote puternice sau așteptări ridicate. Unii dintre acești bărbați, după cum bine știm, au trăit în captivitate, în condiții grele, până la opt ani. Acești ani au fost cu siguranță foarte grei pentru trupurile și mințile lor. Nu vă așteptați să fie ei înșiși imediat. Ne așteptăm să fie impotenți din punct de vedere sexual și predispuși spre ostilitate față de cei pe care îi iubesc.

Tortură. Captivitate. Predispuși spre ostilitate.

Cum puteau reveni bărbații acasă după ani de asemenea tratament, altfel decât plini de ostilitate? Frankie ascultă soțiile care își exprimau nervozitatea – *m-am îngrășat, mi-am pierdut strălucirea, nu mai sunt atât de tânără* – și se întrebau cu glas tare dacă bărbații cu care se căsătoriseră aveau să le mai iubească. Ascultă planurile lor de a asista la reîntoarcerea

primului grup care sosea în San Diego – de ziua Sfântului Valentin – și simți un puternic sentiment de mândrie.

Dar, oricât de mândră era de serviciul făcut Ligii, acum se terminase. Locul ei nu mai era în această cameră plină de soții. Își puse jos farfuria goală de prăjitură și se îndreptă spre ușă.

– Frankie!

Se opri și o văzu pe Joan venind spre ea. Cele două femei nu se văzuseră de luni întregi, dar bucuria din ochii femeii nu putea fi confundată.

– Am vrut doar să-ți mulțumesc, spuse Joan, atingându-i brațul. Ajutorul tău a fost neprețuit.

Frankie zâmbi.

– Mulțumesc, Joanie. Mă bucur că soțul tău se întoarce acasă.

Era un rămas-bun perfect.

Un capitol al vieții ei – Vietnamul – se închidea, și un altul se pregătea să înceapă. Căsătoria și viața de mamă.

În ziua în care primul grup de prizonieri de război urma să aterizeze la Manila, Frankie își turnă un ceai cu gheață și se așeză pe canapea, uitându-se la televizor. Walter Cronkite spunea: „Au existat povești despre torturi. Bărbații de la Hiltonul din Hanoi, cei mai mulți dintre ei piloți, au pus la cale un sistem ingenios de comunicare între ei. Astăzi, 108 dintre ei vor ateriza la Manila, prima oprire în drumul spre casă..."

– Hei, iubito, spuse Henry, așezându-se lângă ea.

– Începe.

Frankie se simțea aproape la fel de neliniștită acum ca și soțiile. Se întâmpla cu adevărat, războiul se terminase.

Imagini colorate granulate umplură ecranul, apoi se schimbară cu imagini ale lui Sybil Stockdale, soție de ofițer al Marinei, care vorbea în fața Senatului, a mulțimii, a lui Henry Kissinger. Walter Cronkite nara totul: „Liga familiilor a lucrat neîncetat pentru a aduce acești eroi americani înapoi acasă. În câteva momente, avionul plin de prizonieri de război va ateriza la baza aeriană Clark. În două zile, vor păși pe pământ american pentru prima dată în ani întregi". Și apoi: „E aici. Avionul a aterizat la baza aeriană Clark din Filipine, doamnelor și domnilor".

Frankie se aplecă în față.

Pe ecran, avionul rula pe pistă. Luminile scăldau întreaga scenă. Avionul se opri, încet. Imagini cu mulțimea înnebunită, aclamând: bărbați și femei, înghesuindu-se lângă baricada instalată pentru a-i ține la distanță. Camera se opri asupra unei pancarte pe care scria: „REÎNTOARCEREA ACASĂ, 1973. TE IUBIM, JOHN!"

Ușa avionului se deschise.

„Toți acești bărbați care zburau spre libertate, în afară de unul, au fost doborâți în timpul unora dintre cele mai groaznice bătălii ale războiului. Iată-l pe comandantul naval Benjamin E. Strahan, doborât în septembrie 1967... și maiorul de aviație Jorge Alvarez, doborât în octombrie 1968..."

Bărbații ieșeau pe rând din avion, salutau și coborau rampa. Erau slabi, dar părul le era tuns conform regulamentului și stăteau cu spatele drept. Câțiva șchiopătau.

Un alt bărbat ieși din avion, salutând mulțimea adunată pe pistă.

„Locotenent comandantul naval Joseph Ryerson Walsh, doborât în martie 1969, presupus mort până în urmă cu un an..."

Frankie se îndreptă.

Rye coborî rampa, ținându-se cu putere de balustradă. Felul în care mergea era inegal, probabil șchiopăta, iar unul din brațe îi rămăsese întins pe lângă corp.

La capătul rampei, salută din nou.

Camera se apropie de fața zâmbitoare și trasă a lui Rye.

Frankie se ridică, holbându-se la televizor, la Rye. Inima îi bătea atât de tare, că nu mai auzea nimic altceva.

– Iubito? Spuse Henry. Frankie? Ce s-a întâmplat?

– Nu mă simt bine. Greața. O scuză care funcționa mereu în cazul femeilor însărcinate. Mă duc să fac o baie.

Henry se ridică și el.

– Dau eu drumul la apă...

– Nu.

Strigase? Plângea? Își șterse ochii și simți lacrimi. Se uită la el.

– Nu, spuse ea cu mai multă blândețe, cât de multă putea, oricum, când de fapt nu voia decât să plece de acolo. Stai aici! Uită-te la știri! Mă duc... să mă calmez și să mă relaxez cu o baie caldă.

Îl sărută grăbită pe obraz – aproape lovindu-l cu capul, pentru că-și pierduse echilibrul – și se îndreptă spre bucătărie.

Este în viață.

Aceste cuvinte îi dădură lumea peste cap, dereglând echilibrul precar pe care îl găsise în ultimul an.

Telefonul de pe blatul din bucătărie sună.

– Răspund eu, spuse Henry.

– Sunt aici, strigă Frankie, lansându-se înspre telefon. Alo?

Barb spuse:

– Frankie?

– L-ai văzut? șopti Frankie.

– L-am văzut, zise Barb. Ești bine?

– Bine? spuse Frankie, trăgând telefonul cât de departe putea, coborându-și vocea până la o șoaptă. Sunt însărcinată, nunta mea e weekendul acesta și dragostea vieții mele tocmai s-a întors din morți. Cum aș putea fi bine?

O auzi pe Barb oftând la celălalt capăt al firului.

– Ce naiba ar trebui să faci acum? Adică, sarcina e una. Nunta e altă treabă.

– Știu, dar... e Rye, spuse ea încet.

– Știu.

– Trebuie să-l văd, cel puțin, spuse Frankie.

Spunând aceste cuvinte, știu că erau doar o jumătate de adevăr. Voia mai mult decât doar să-l vadă. Voia viitorul care le aparținea lor.

– Trebuie să fiu pe aeroportul din San Diego atunci când aterizează.

Urmă o tăcere lungă. Apoi Barb spuse:

– O sun pe Ethel. Prindem cursa de noapte.

*

Toată ziua următoare, Frankie fu atât de agitată, că nu putu sta locului, nici măcar când Barb și Ethel apărură să-i fie alături. Nu se putea gândi decât la Rye... aterizând în San Diego... fiind în viață.

– Ar trebui să-i spui lui Henry, zise Barb.

Erau în curtea din spate a căsuței, ea cu Frankie și cu Ethel.

Rochia de mireasă a lui Frankie – o rochie albă din dantelă, în stil prerie – atârna pe un umeraș, într-un cârlig agățat de dulapul din bucătărie, amintindu-le tuturor că nunta era programată pentru sâmbătă.

– Nu pot, răspunse Frankie.

Știa că vestea că Joseph Ryerson Walsh, recent întors din prizonierat, era acel Rye pe care îl iubise Frankie avea să-i sfâșie inima lui Henry.

Acel Rye pe care încă îl iubea.

Se uită neliniștită la ceasul din bucătărie. Era 8.10. Avionul plin cu prizonieri de război era programat să aterizeze în San Diego la 9.28. Frankie o sunase pe Anne Jenkins și primise permisiunea de a fi acolo. Fusese ceva ușor de făcut într-o zi în care Anne era prinsă cu o mulțime de alte lucruri.

– Sigur, spusese ea. Desigur. Mulțumesc din nou pentru tot ajutorul, Frankie.

Frankie își răsuci inelul de logodnă pe deget, uitându-se la el, și apoi, încet, îl scoase de pe deget. Nu voia ca Rye să-l vadă înainte să aibă timp să-i explice.

– Dacă mergem, ar trebui să plecăm, spuse Ethel.

Urcară în Mustangul lui Frankie și plecară de pe insulă, ajungând pe continent și apoi la porțile aeroportului la ora 8.45.

Pe pistă era deja adunată o mulțime de oameni și de reporteri. Femei, copii, bărbați, toți ținând în mâini pancarte de bun-venit acasă. Soțiile, familiile și reporterii erau în față, prietenii și personalul de serviciu, în spate.

– Am uitat să fac o pancartă, spuse Frankie.

Era atât de agitată, încât nu putea gândi limpede, nu putea sta locului. În partea din față, reporterii țineau microfoane și aruncau deja cu întrebări. Barb și Ethel stăteau de o parte și de alta a ei, ca niște gărzi de corp, oferindu-i timpul pentru a se aduna.

Avea Rye să o ierte pentru Henry, pentru că fusese suficient de slabă pentru a spune da? Pentru că purta copilul altui bărbat? În timp ce el fusese deținut și torturat, ea avusese o relație cu altcineva. Cum îl putea face să creadă că nu încetase niciodată să-l iubească?

– Aterizează, zise Barb.

Frankie ridică privirea, simțind teamă și bucurie, în egală măsură.

Avea să o iubească încă – o versiune diferită a lui, întâlnind o versiune diferită a ei?

Avionul medical de evacuare, C-141, coborî, atinse pista, se opri.

Reporterii alergară înspre el, întinzând microfoanele și camerele de filmat, zumzăind de întrebări, dar fură opriți de o barieră, neputând să se apropie prea mult de avion.

Cele trei femei fură împinse de către mulțime; o bandă galbenă ținea toate familiile în spate, dar soțiile și copiii se lipiseră de ea, cu pancartele ridicate, fiecare încercând să ajungă cât mai în față.

Lângă avion, marinarii așezară rampa de coborâre. Un ofițer al Marinei stătea în partea de jos a rampei, ținând la distanță reporterii și familiile.

Ușa avionului se deschise și dinăuntru ieși primul prizonier, purtând o uniformă kaki prea mare pentru el. Comandorul James, doborât în 1967. Acesta se opri la capătul rampei, clipi în lumina puternică a soarelui și păși pe rampă. Jos, salută ofițerul din fața lui și fu ajutat să urce pe un podium ridicat în fața mulțimii de reporteri.

Se uită peste mulțime, căutându-și familia.

– Mulțumesc, America. Suntem recunoscători să fi avut oportunitatea de a ne servi țara și recunoscători că țara noastră ne-a adus acasă.

Soția lui trecu pe sub bandă, pe lângă reporteri, și alergă spre soțul ei, aruncându-i-se în brațe. Mulțimea se împrăștie, cu familiile rămânând în grupuri mici. Frankie o văzu pe Anne Jenkins alături de copiii ei, și pe Joan cu fiica ei, și câteva alte soții pe care le

întâlnise în cadrul Ligii familiilor. Toate păreau neliniștite, nici măcar nu-și făceau cu mâna una alteia.

Următorul care ieși din avion fu un alt comandor. Soția și fiii lui, și un bărbat – care era probabil tatăl său – înaintară, întâmpinându-l.

Și apoi veni el – Rye – oprindu-se în capul rampei, clipind la fel precum ceilalți, purtând o uniformă kaki proaspăt călcată, prea mare, și o curea strânsă bine în jurul taliei. Șchiopătă în josul rampei, ținându-se cu o mână de balustradă.

Tot restul dispăru; lumea din jurul lui se înceţoșă. Frankie văzu vopseaua de camuflaj cu care era vopsit avionul și un pâlc de reporteri care cereau comentarii și auzi sunetul suspinelor peste tot în jurul ei. Trebuia să-și facă loc prin mulțimea din fața ei, să ajungă la banda galbenă, dar abia se putea mișca. Plângea prea tare pentru a putea vedea bine.

– Rye, șopti ea.

El șchiopătă înainte, scrutând mulțimea cu ochii. Fără să o vadă, o luă la stânga, spre un grup de soții care așteptau.

– Rye! strigă ea, dar vocea îi fu înecată în sunetul uralelor. Sunt aici!

El se îndreptă spre o femeie înaltă, voluptuoasă, cu o cascadă de păr blond cârlionțat, care stătea într-o parte, ținând de mână o fetiță. Copilul ținea o pancartă pe care scria: „BUN-VENIT ACASĂ, TATI".

El alergă ultimii câțiva pași și o prinse pe femeie în brațe, sărutând-o adânc.

Apoi se aplecă să o sărute pe fetița care ținea pancarta cu BUN-VENIT ACASĂ, TATI! O ridică în brațe. Femeia îi îmbrățișă pe amândoi; toți trei plângeau.

– E căsătorit, rosti Ethel încet. Ticălos afurisit!

– Dumnezeule, șopti Frankie, simțind cum totul se prăbușește în interiorul ei.

CAPITOLUL 29

Frankie deveni conștientă de muzică: întâi ritmul, apoi cuvintele.

Hey, Jude...

Era în clubul ofițerilor, dansând cu Rye. Îi simțea brațele în jurul ei, mâna odihnindu-i-se în partea de jos a spatelui; familiar, la locul său, ținând-o aproape. Îi șopti ceva ce ea nu putu auzi.

– Poftim? zise ea. Poftim?

Sunt căsătorit.

Am fost căsătorit de la început.

Dintr-odată muzica crescu în intensitate, suficient de mult pentru a sparge sticla. Frankie deschise ochii. Erau murdari de secreții și uzi de lacrimi. Muzica se opri.

Era în propria casă, în propriul pat.

Se ridică în capul oaselor, le văzu pe Barb și Ethel acolo, arătând atât de triste, că rana lui Frankie se deschise din nou.

A mințit.

Își aminti că-i pusese întrebarea greșită în Kauai, și răspunsul lui: „Jur că nu sunt logodit". Cuvintele i se derulau fără încetare în minte.

– Trebuie să te ridici, dragă, spuse Ethel. Henry este pe drum încoace.

Frankie nu putu răspunde. Venise acasă de la baza aeriană și se băgase în pat, plângând până când o luase

durerea de cap, apoi somnul.

Știa că prietenele ei erau gata să o ajute, să o facă să se simtă mai bine, dar durerea aceasta, trădarea, era mai rea decât fusese jalea de dinainte. Le făcuse pe prietenele ei să oprească în drum spre casă, pentru a cumpăra un ziar local. Citise și recitise articolul despre Joseph „Rye“ Walsh, eroul local care se căsătorise cu iubita lui din facultate chiar înainte de a pleca la război și care nu-și întâlnise niciodată fiica născută în absența lui. Josephine, i se spunea Joey.

– Frankie? spuse Barb cu blândețe, așezându-se pe marginea patului și dând laoparte părul umed de pe fruntea prietenei ei.

Frankie ieși de sub cuvertura urât mirositoare. Fără a face contact vizual cu prietenele ei (nu se putea uita la ele fără să se gândească la Rye), se dădu jos din pat. Dragostea, durerea și umilința aproape o făcură să se prăbușească din nou.

Se simțea atât de proastă. Nu o avertizase Ethel de la bun început? *Bărbații de aici mint și mor.*

Se duse la baie și făcu un duș fierbinte, lăsând ca apa să curgă peste ea în timp ce plângea.

În bucătăria goală, rochia ei Gunne Sax atârna de dulap. Nu se putu uita la ea, așa că se întoarse și ieși afară. Barb și Ethel erau în curtea din spate, care fusese transformată pentru ceremonia din weekend. În fața unei arcade din lemn, închiriate, fuseseră puse scaune pliante, unsprezece la număr – pentru părinții lui Frankie, Barb, Ethel, Noah și Cecily, și mica familie a lui Henry. La insistențele mamei, arcada fusese decorată cu trandafiri albi. Ca și când Frankie ar fi fost o debutantă naivă, în loc de o veterană de război deja însărcinată.

Cu două zile în urmă, fusese aproape entuziasmată la gândul căsătoriei cu Henry Acevedo; aștepta copilul

lui și începerea unei noi vieți împreună.

Astăzi nu-și mai putea imagina nimic din toate acestea.

Barb se ridică de pe scaun și veni spre ea. Ethel o urmă.

– Henry te iubește, Frank, spuse Ethel. Asta este evident.

– Tu îl iubești? îndrăzni Barb să o întrebe.

Cuvintele o înecară din nou pe Frankie, nelăsând-o să respire. Știa că aceste femei, cele mai bune prietene ale ei – care zburaseră aici fără a sta pe gânduri –, aveau să o sprijine, fiindu-i alături la altar sau rămânând lângă ea dacă avea să anuleze ceremonia.

O iubeau și erau aici pentru ea.

Dar acum nu le voia aici, nu voia să le vadă mila.

Departe.

Asta voia. Un loc în care să se ascundă.

– Dacă nu te căsătorești, rosti Ethel ezitant, întoarce-te în Virginia cu mine! Baraca este încă goală. Noah te va iubi, iar Cecily are nevoie de o mătușă cu care să se joace.

– Sau la Chicago, cu mine, spuse Barb.

Îi ofereau noi căi, noi vieți. Habar nu aveau cât de distrusă se simțea de trădarea lui Rye.

Dar nu sentimentele ei erau cele mai importante acum. Avea să devină mamă.

– Mă căsătoresc cu Harry sâmbătă, zise ea încet. Ce altă alegere putea face? Va fi un tată grozav. Copilul nostru merită asta.

Știa că acesta era lucrul corect. Dacă era ceva ce rămăsese cu ea întreaga viață, acela era că știa mereu ce era corect de făcut, și făcea asta. Chiar și atunci când o durea atât de mult, că nu putea respira.

Rye o trădase. Nu o iubise.

Henry o iubea, nu numai pe ea. ci și copilul lor nenăscut, și dorea să formeze o familie. Copilul merita această șansă, iar Frankie îi datora totul acestui copil.

– Ești sigură? o întrebă Barb, strângându-i brațul.

Frankie se uită la cele două cele mai bune prietene ale ei.

– Voi fi mamă, spuse ea. De acum înainte, alegerile mele trebuie să țină cont de asta.

– Atunci asta este petrecerea burlăcițelor, spuse Ethel. Să-i dăm drumul!

Se duse înapoi în sufragerie, dădu drumul casetofonului și deschise ușile terasei.

Sunetele familiare ale melodiei *California Girls* plutiră în curtea din spate.

– Cântecul ăsta îmi aduce mereu aminte de prima zi a lui Frankie la Thirty-Sixth, îi spuse Barb lui Ethel, trăgând-o pe Frankie să danseze cu ea pe terasă. Ochii ei erau atât de mari, că păreau să fie niște găuri arse în cearșafurile bune ale mamei.

– V-ați dezbrăcat în sutien și chiloți în fața mea, spuse Frankie. Am crezut că aterizasem pe lună.

Muzica se schimbă din nou.

Born to be w-i-i-i-i-l-d...

La jumătatea cântecului, Frankie simți o crampă în stomac.

Întâi o tensiune, apoi o durere atât de ascuțită, că icni.

Lenjeria îi fu inundată de un val umed. Își duse mâna la chiloți. Când o ridică din nou, văzu că era plină de sânge. Cineva bătu la ușă. Înainte ca oricine să poată răspunde, ușa din față se deschise. Henry intră în curte.

– Hei, fetelor, aveți muzică bună, și...

Văzu sângele de la picioarele lui Frankie.

Frankie se uită la el.

– Nu se poate să se întâmple asta. Nu am făcut nimic greșit.

Henry acționă rapid, luând-o pe Frankie în brațe și cărând-o la mașină, unde o așeză pe scaunul pasagerului. Dădu cu spatele atât de repede, încât Frankie simți mirosul de cauciuc ars.

Conduse în viteză până la intrarea de la Urgențe a spitalului Coronado, unde apăsă brusc pe frână.

Ridicând-o pe Frankie din mașină, o duse în camera strălucitoare, unde strigă:

– Avem nevoie de ajutor. Logodnica mea este însărcinată, și ceva este în neregulă.

*

Frankie se trezi într-o cameră întunecată, care mirosea a dezinfectant și înălbitor.

La spital.

Seara precedentă îi reveni în minte în viteză – sângele care îi curgea pe picioare, crampele oribile, un tânăr doctor care spunea:

– Îmi pare rău, doamnă Acevedo. Nu pot face nimic.

Ea, care răspundea prostește:

– Sunt Frankie McGrath.

Auzi sunetul făcut de un scaun în apropiere; îl văzu pe Henry stând acolo, cu umerii căzuți.

– Hei, spuse Frankie; simpla lui vedere o întrista.

Era un bărbat atât de bun și merita mai mult. Își puse o mână pe abdomenul gol.

– Hei, răspunse Henry, ridicându-se și luându-i mâna într-a lui.

Se aplecă și o sărută pe obraz.

– A fost...

– Un băiat, spuse Henry.

Finley.

– Doctorul spune că putem încerca din nou, zise el.

Se auzi o bătaie la ușă, apoi aceasta se deschise. În prag era mama, îmbrăcată într-o fustă de culoarea ruginii, cu o vestă cu imprimeu peste o bluză închisă până la gât și cizme până la genunchi.

– Cum se simte?

Henry răspunse:

– Este...

– Este chiar aici, mamă. Și conștientă.

Mama zâmbi nervos.

– Henry, dragă, îmi aduci te rog o cafea de la cantină? Mă doare capul.

Henry o sărută pe Frankie și îi șopti:

– Te iubesc.

Și ieși din cameră.

Mama se apropie încet de pat. Lui Frankie i se păru că mama ei arăta obosită. Se machiase un pic prea mult și nu-și putea menține zâmbetul. Ca de obicei, când era obosită sau stresată, efectele atacului ei cerebral erau mai ușor de observat. Unul din colțurile gurii ei era puțin curbat în jos.

– Îmi pare atât de rău, Frances!

Lacrimile umplură ochii lui Frankie, începțoșând imaginea mamei ei.

– Dumnezeu mă pedepsește. Dar aveam de gând să fac lucrul corect.

– Nu e nimic din ce ai făcut tu.

Mama își desfăcu lănțișorul de la gât și i-l întinse lui Frankie.

În copilărie, aceasta fusese obsedată de lănțișor, întrebându-se cum de un lanț atât de delicat de aur putea susține o inimă atât de grea.

Mama își scoase tabachera din argint și își aprinse o țigară Eve.

– Știi că nu ar trebui să fumezi, spuse Frankie.

Mama dădu din mână.

– Uită-te pe spatele inimii!

Frankie întoarse pandantivul și văzu o inscripție în partea din spate.

Celine.

Se încruntă.

– Cine e Celine?

– Fiica pe care am pierdut-o, spuse mama. Bebelușul pe care îl purtam atunci când m-am căsătorit cu tatăl tău.

– Niciodată nu ai...

– Și nici acum, Frances, spuse mama. Unele lucruri nu pot fi puse în cuvinte. Asta e problema cu generația voastră, toți vreți să vorbiți, vorbiți, vorbiți. Ce rost are? M-am gândit... Îi poți da copilului tău un nume, pe care să-l gravezi sub cel al surorii tale, și să porți pandantivul.

– A fost băiat, spuse Frankie. I-am fi pus numele Finley.

Mama se albi la față.

Unele lucruri nu pot fi puse în cuvinte.

– Îmi pare atât de rău, Frances. Lasă durerea deoparte, uită de ea și mergi înainte!

– Tu ai putut face asta?

– De cele mai multe ori.

Mama scoase din poșetă două flacoane de pastile.

– Știu că ești asistentă, dar pilulele astea sunt excelente. Cheryl Burnam le numește „micile ajutoare ale mamei". Cele albe te ajută să dormi, iar cele galbene te țin trează.

– *Sunt* asistentă, mamă. Și am citit *Valea păpușilor*[37].

– Prostii! Alea erau fete rele. Ai nevoie de ceva care să te ajute puțin. Astea nu sunt mai tari decât un gin martini.

– Mulțumesc, mamă.

– Ți le pun în poșetă. Crede-mă, tu și Henry veți fi căsătoriți și veți aștepta un nou copil cât ai zice pește.

Frankie oftă.

– Îți amintești de bărbatul de care m-am îndrăgostit în Vietnam?

– Pilotul care a fost ucis?

– Da, el...

– Frances, destul cu Vietnamul! Pentru numele lui Dumnezeu, au trecut ani de atunci. Las-o baltă!

Frankie închise ochii, îndurerată, nemaiputând să se uite la mama ei, nemaidorind să vadă milă și tristețe și să știe că toate acestea erau pentru ea.

Barb și Ethel erau lângă patul lui Frankie.

Misiunea lor era evidentă, trebuiau să flecărească neîncetat, să vorbească despre orice le venea în minte: schimbarea pedepsei lui Charles Manson, de la pedeapsa cu moartea la închisoare pe viață, la greutățile din căsnicia cuplului Taylor-Burton, la valurile ridicate de filmul *Deep Throat*.

Frankie nu le mai putea asculta. Ridică mâna.

Ethel se opri din vorbit – Frankie nu avea habar despre ce – și se aplecă spre ea.

– Ce este?

Frankie se ridică în șezut, uitându-se țintă la peretele alb.

– Nu mă căsătoresc cu el, spuse ea. Nu ar fi corect.

– Lasă să treacă puțin timp, zise Ethel. Nu decide acum, după...

– Spune-o! După ce mi-am pierdut fiul.

– Mda, spuse Barb, luând-o pe Frankie de mână. După ce ți-ai pierdut copilul. Nu-mi imaginez durerea ta.

– Rye...

– Rye te-a mințit, Frankie, spuse Ethel.

Vocea ei avea deja o notă aspră, dar lacrimile din ochii ei erau evidente.

– Și-a pus oamenii să te mintă. Sau i-a mințit și pe ei. Oricum, nu este suficient de bun nici să lingă praful de pe jos, și dacă-l văd vreodată...

– Te ajut să-i tăbăcești fundul, spuse Barb. Plătesc oameni să ne ajute.

– Puteți merge acasă, le zise Frankie. Nu mai este nici o nuntă pentru care să rămâneți. Ethel, soțul și fiica ta au nevoie de tine, și, Barb, operațiunea PUSH se apropie, și Jesse Jackson contează probabil pe tine.

– Nu vrem să te lăsăm, spuse Barb.

– Sunt bine, minți Frankie.

Își atinse inima de aur de la gât. Toate trei știau adevărul: că avea să treacă mult timp înainte ca Frankie să fie cu adevărat bine, dar oricum arăta această călătorie, oricum se vindeca, ea avea să ducă tot greul. Prietenele ei puteau fi acolo pentru ea, ajutând-o să se ridice în picioare, dar de mers numai singură putea merge.

O sărutară pe frunte, Ethel prima, apoi Barb, al cărei sărut dură ceva mai mult.

– Te sunăm mâine, spuse Barb.

– Și poimâine, adăugă Ethel.

Frankie fu ușurată când ele plecară. Se lăsă din nou pe perne, simțindu-se epuizată. Și speriată. Ușa camerei ei se deschise, și Frankie tresări.

Henry intră în cameră, închizând ușa în urma lui. Arăta la fel de înfrânt pe cât se simțea ea.

Veni lângă ea și îi luă mâna. Ea nu-și găsi puterea să răspundă strânsorii lui. Henry îi dădu laoparte părul de pe față. Ea știa cât de mult suferea, cât de mult avea nevoie să împărtășească asta cu ea, dar ea era acum o ușă închisă.

Închise ochii, urând faptul că urma să-l rănească.

– Nu mă lăsa pe dinafară, Frankie, spuse Henry. Am nevoie de tine... de noi. Asta ni s-a întâmplat amândurora. Doctorul spune că trebuie să o dăm laoparte și să încercăm din nou. Putem face asta, nu-i așa?

Cu alte cuvinte, să uite. Același vechi sfat, dat pentru o durere cu totul nouă.

Dumnezeu s-o ajute, nu era în stare să jelească alături de el. Chiar și acum, cu toate pierderile din jurul ei, din propriul corp, nu se putea gândi decât la Rye. A lui era atingerea pe care o dorea.

– Îmi pare rău, spuse el, și vocea i se frânse. Ar fi trebuit să ajung mai devreme.

Ea se uită la el, simțind un val fierbinte de dispreț față de sine.

– S-ar fi întâmplat oricum, zise ea pe un ton egal.

– Știu, dar...

– Fără nici un dar, Henry. Nu vreau să vorbesc despre bebeluș. Inspiră adânc. Vreau să vorbesc despre nuntă. Despre noi.

– Noi? Oh, iubito, nu te îngrijora în privința nunții! Avem timp. Să ne revenim puțin.

Ea se uită la el, văzând cât de profund o iubea.

– Henry. Oftă, jucându-se cu inelul de logodnă – al bunicii lui. Ții minte că ți-am povestit despre Rye? Bărbatul pe care l-am iubit în Vietnam, prietenul lui Finley?

El se trase în spate, dându-i drumul la mână.

– Sigur. Pilotul care a fost ucis?

– Nu a murit acolo. A fost în închisoare. S-a întors ieri în Statele Unite.

– Oh, spuse el pe un ton lejer, apoi se încruntă și spuse din nou: Oh! L-ai văzut?

– Da.

– Încă îl iubești?

– Da, spuse Frankie, începând să plângă.

Își dorea să-i spună despre trădarea lui Rye, despre cum durerea aceasta cauzase cumva avortul, și, *totuși*, nu se putea opri din a-l iubi. Dar Henry era un bărbat prea bun pentru așa ceva. Dacă îi spunea adevărul, avea să stea cu ea, oferindu-i timp, spunându-i că merita mai mult de un bărbat care o mințise. Știa fără nici un dubiu că nu exista un viitor pentru ea și Rye. Nu se păcălea în privința aceasta. Dar simplul fapt de a-l ști în viață făcea imposibil să mai pretindă că-l iubea pe Henry suficient pentru a se căsători cu el.

Încet, își scoase inelul de logodnă de pe deget și i-l dădu înapoi.

– Nu mă pot căsători cu tine, Henry.

Îl văzu cum se lupta cu emoțiile.

– Ar trebui să vorbești cu cineva, Frankie. Noul centru pentru veterani oferă terapie. Discuția cu cineva te poate ajuta mult.

– Îmi pare rău, spuse ea.

– Te iubesc, Frankie, zise el, cu vocea încărcată de emoție.

– Vei găsi pe cineva mai potrivit.

– Doamne, Frankie! Îmi rupi inima.

– Henry...

– Și, pentru o femeie îndrăgostită, ai cei mai triști ochi pe care i-am văzut vreodată.

Frankie plecă din spital într-un scaun cu rotile, ca o femeie bătrână, purtând un absorbant pentru sângerare. Tata împingea căruciorul și le comanda asistentelor din jur ca și cum ar fi fost angajatele lui.

Mama trase mașina în fața spitalului, și amândoi o ajutară pe Frankie să urce pe scaunul pasagerului în noul Cadillac.

Acasă, Frankie se urcă în pat. Mama rămase în căsuță, încercând să-i distragă atenția – ca și cum ar fi fost posibil așa ceva – până când Frankie o imploră să meargă acasă.

„Sunt bine", continuă ea să spună, până când, în cele din urmă, mama nu putu decât să plece.

Singură, Frankie se întinse după poșeta de pe noptieră. Luă o pastilă pentru durere și apoi două somnifere.

Închise ochii, lăsându-se pe spate. Plutind. Prin ceața care îi cuprinsese mintea, auzi ușa deschizându-se.

Frankie nu deschise ochii. Atârna de un fir de ață; ultimul lucru de care avea nevoie era un public.

O putea simți pe mama ei uitându-se la ea, îngrijorându-se, dar nu deschise ochii. Era profund obosită, epuizată.

Ultimul ei gând fu „Este în viață", și apoi „Totul a fost o minciună".

CAPITOLUL 30

Pentru prima dată în mult timp, Frankie începu să se trezească din nou pe podeaua dormitorului. Nu știa de ce reveniseră acum brutalele coșmaruri despre Vietnam. Poate din cauză că-l văzuse pe Rye. Sau poate noua traumă deșteptase vechea traumă. Tot ce știa era că nu mai avea cum să pretindă că era bine și să meargă mai departe. Nu și de data asta.

Pilulele pe care i le dăduse mama ei ajutaseră la atenuarea durerii. Învățase că două somnifere înmuiau

puțin coșmarurile și o ajutau să adoarmă, dar când se trezea, se simțea letargică, neodihnită. Una din pilulele „ajutorul mamei“ o înviora imediat, îi dădea poate chiar prea multă energie. Suficientă pentru a avea nevoie din nou de celelalte pentru a se calma destul ca să adoarmă. Devenise un ciclu, ca mișcările de flux și reflux ale oceanului.

Încetă să-și mai viziteze părinții, încetă să mai răspundă la telefon, încetă să le mai scrie scrisori prietenelor ei. Nu voia să le audă cuvintele de încurajare, și nimeni nu voia să-i asculte disperarea.

Pentru a se ține ocupată, își luă schimburi în plus la spital. În cele mai multe nopți, stătea la spital cât de mult putea, amânând cât putea inevitabilul drum spre casă.

Ca acum.

Mult după ce i se terminase schimbul, Frankie era încă în uniformă, cu boneta pe cap, stând lângă patul unei femei în vârstă, în ultimul stadiu al cancerului de plămâni, acel moment oribil în care corpul aproape se oprea din funcționat, refuzând să se alimenteze, oprind orice fel de mișcare intenționată. Pacienta era groaznic de slabă, cu mâinile transformate în gheare, cu bărbia îndreptată în sus. Avea gura deschisă. Respirația îi era laborioasă, anunțând că timpul i se termina, dar se agăța cu încăpățânare de viață. Frankie știa că patru dintre copiii ei și nenumăratii ei nepoți fuseseră în vizită în acea zi, și tuturor li se spusese că sfârșitul era aproape, dar acum, la ora 23.21, Madge nu avea vizitatori, și totuși încă rezista. Fereastra de lângă pat era acoperită cu desene făcute cu creioane colorate. Flori proaspete parfumau aerul ce mirosea a dezinfectant al spitalului. Madge își aștepta fiul. Toată lumea știa acest lucru. Soțul ei vorbise despre asta, în timp ce fiicele ei își dăduseră ochii peste cap. Toată

lumea părea să creadă că Lester era „prea dus pentru a-și lua rămas-bun de la mama lui".

Frankie aplică puțină vaselină pe buzele uscate și decolorate ale lui Madge.

– Încă îl aștepți pe Les? o întrebă ea.

Nici un răspuns de la Madge, în afara unui șuierat ce vestea apropierea morții. Frankie luă cu blândețe mâna femeii și o masă cu niște loțiune.

Auzi ușa deschizându-se și văzu un tânăr cu părul vâlvoi și favoriți imenși intrând în rezervă. Cea mai mare parte a gurii era ascunsă de o mustață, iar barba îi creștea în smocuri de-a lungul maxilarului. Purta un tricou murdar, inscripționat cu PRO ROE[38], și o pereche de pantaloni largi, de culoare ruginie.

Dar ceea ce-i atrase atenția fu tatuajul de pe antebrațul lui. Cuvântul AEROPURTAT, deasupra unui cap de vultur pleșuv. Cunoștea acest însemn. Era de la Screaming Eagles.

Familia îl numise pe Lester un dependent de droguri și un hoț, și spunea că făcea lumânări în ceva comunitate din Oregon. Nimeni nu pomenise despre faptul că era un veteran.

– Lester? spuse ea.

El dădu din cap, părând pierdut așa, cum stătea în pragul ușii. Poate că era drogat. Sau doar distrus.

Frankie se duse la el, îl luă cu blândețe de braț și-l conduse lângă pat.

– Te-a așteptat.

– Hei, mamă.

Se întinse încet după mâna mamei lui și i-o prinse într-a sa. Madge respiră șuierat.

Frankie se duse de cealaltă parte a patului, dându-se puțin în spate pentru a-i oferi intimitate.

Lester se aplecă.

– Îmi pare rău, mamă.

Madge șopti:

– Les, apoi respiră o ultimă dată și alunecă în neființă.

Lester își ridică privirea, cu ochii închiși la culoare plini de lacrimi.

– Asta e tot?

Frankie dădu din cap.

– Te-a așteptat.

El își șterse ochii și-și drese vocea.

– Ar fi trebuit să vin mai repede. Nu știu ce e în neregulă cu mine. Pur și simplu... Vietnamul...

Frankie se apropie de pat.

– Da, știu, Am fost la Seventy-First, în munți, spuse ea. Din ’67 în ’69.

El se uită la ea.

– Deci suntem amândoi dintre morții vii.

Înainte ca Frankie să poată răspunde, el se întoarse de lângă pat și ieși din cameră, trântind ușa în urma lui.

Prezența lui – și brusca sa absență – o lăsă pe Frankie simțindu-se neliniștită, agitată.

Fără a se mai deranja să-și dea jos halatul sau să-și schimbe pantofii, plecă din spital.

Suntem amândoi dintre morții vii.

El văzuse prin ea, văzuse ceea ce încerca atât de mult să ascundă.

Conducea peste podul Coronado, ascultând cum Janis cânta în gura mare *Piece of My Heart,* când întinse mâna pe scaunul pasagerului, căută în poșeta din macrame și scoase de acolo pastilele pentru somn. Nu avea cum adormi în această seară, și să rămână trează să-și amintească era mai rău.

Se chinui să deschidă capacul la unul din semafoarele de pe insulă, și înghiți o pastilă, strâmbându-se din cauza gustului.

Acasă, parcă și ieși din mașină, tremurând ușor pe picioare; înăuntru, telefonul suna. Ea îl ignoră.

Trebuia să mănânce ceva. Când mâncase ultima oară?

În schimb, își turnă ceva de băut și mai luă un somnifer, sperând că două erau suficiente pentru a o trece peste noapte. Dacă nu, avea să mai ia una. Doar de data asta.

În primăvara aceea, Tony Orlando și Dawn scoseseră melodia *Tie a Yellow Ribbon Round the Ole Oak Tree,* amintindu-i Americii că deși războiul era gata, soldații încă se întorceau din captivitate, din Vietnam. Peste noapte, panglici galbene începură să apară pe trunchiurile copacilor peste tot în țară, mai ales în orașe militare, precum San Diego și Coronado. Bucăți de material galben fluturau în bătaia brizei, amintindu-le americanilor de prizonierii de război în captivitate. Povești despre eroii care fuseseră împușcați și duși în închisori pentru ani umpleau ziarele. Frankie nu avea unde să se ascundă de povești și de amintirile pe care le trezeau acestea. Supraviețuia câte unei zile, pe rând, păstrând totul pentru sine, fără să spună prea multe. Primi o rețetă pentru medicamentele de care avea nevoie, lucra cât de mult era omenește posibil și își vizita părinții atunci când aceștia i-o cereau; vorbea la telefon în conversații scurte și scumpe cu Barb și Ethel, cele mai multe terminându-se cu încăpățânatul (și neadevăratul) „Sunt bine“ al lui Frankie. Scrisorile pe care le scria prietenelor sale erau lungi și pline de nimicuri, jumătăți de adevăruri și amăgiri, nu foarte diferite de scrisorile pe care le scrisese părinților ei din Vietnam.

În mai, părinții o invitară să li se alăture pe nou-nouțul vas de croazieră *Royal Viking Sky*, pentru o

lună pe mare. Frankie refuză cu ușurință și respiră adânc când îi văzu plecați.

Acum nu mai trebuia să se prefacă pentru nimeni. Putea fi cât de singură și de izolată dorea. În sfârșit, se gândi ea, putea jeli fără să o privească nimeni.

În ciuda celor mai bune intenții ale sale, Frankie nu părea să fie capabilă să se retragă de pe marginea prăpastiei disperării. Solitudinea și tăcerea i se imprimaseră atât de adânc în suflet, încât uneori i se părea dificil chiar și să respire fără a lua o pastilă, ceea ce făcea adesea. Pe la sfârșitul lui mai, își reînnoise de două ori rețeta; era mai ușor de făcut în prezent de către o femeie și cu siguranță mult mai ușor pentru o asistentă.

În iunie, un front atmosferic neașteptat lovi San Diego, aducând o inundație despre care prezentatorii de la televizor spuneau că venea din insulele hawaiiene. În mijlocul nopții, Frankie fu chemată pe neașteptate la serviciu. Deși simțea o oarecare letargie din cauza somniferului luat seara, luă o altă pastilă pentru a se trezi și fu de acord să meargă. Fără a se mai deranja să facă duș, se îmbrăcă cu hainele din ziua precedentă și se îndreptă spre mașină.

În timp ce conducea peste pod, ploaia cădea cu putere pe copertina decapotabilă a mașinii și curgea în valuri pe parbriz, atât de tare, că ștergătoarele abia făceau față. La radio se vorbea despre audierile pe tema Watergate. Întâlniri secrete. Bla, bla, bla.

Nu auzea decât ploaia. Izbind cu putere. Aproape ca un muson.

– sânge care îi curgea pe bocanci, cineva țipând „închideți generatoarele“ –

Se agăță cu putere de volan.

În parcarea spitalului, găsi un loc liber și apoi alergă în clădirea puternic luminată și se duse la vestiar. Dându-și jos hainele ude, se îmbrăcă cu uniforma și o pereche de tenișii. Își puse boneta chirurgicală, băgându-și dedesubt coada lungă de păr negru, în timp ce se îndrepta prin holul aglomerat spre recepție. Chiar și în interiorul clădirii, putea auzi ploaia, izbindu-se de geamuri, lovind cu putere în acoperiș.

La oficiul asistentelor bău două căni de cafea, știind că era o alegere proastă când era atât de agitată deja.

Era ploaia, care îi amintea de Vietnam.

Ar fi trebuit să mănânce, dar gândul la mâncare o făcea să-i fie rău. De fiecare dată când închidea ochii, o asaltau imagini din Vietnam. Slavă Cerului că era un schimb liniștit! Tocmai după ce avusese acest gând, ușile duble de la capătul coridorului se deschiseră cu o izbitură. Înăuntru intrară doi șoferi de ambulanță, împingând o targă în holul puternic luminat.

Sânge.

– Plagă prin împușcare! strigă cineva.

Pacientul fu împins pe lângă Frankie. Ea îl văzu ca în ceață – sânge curgând dintr-o rană de la piept, pielea palidă; bărbatul țipa.

– Frankie!

Alergă în urma tărgii către sala de operații, dar se simțea amețită, scoasă din ritm de amintiri și imagini. Îi luă mai mult timp să se spele, și pentru câteva secunde nu-și putu aminti unde erau mănușile.

Când se întoarse, o asistentă tăia deja jacheta însângerată a tânărului.

Lamele argintii tăiară materialul.

Și apoi: pieptul lui gol. O rană de glonț, din care curgea sângele.

Elicoptere care se apropie. Chinook. Vup-vup-vup.

– Frankie. Frankie?

Cineva o scutură cu putere.

Își ridică privirea, dându-și seama într-o secundă că nu era în Vietnam. Era la serviciu, în sala de operații doi.

– Ieși din sala mea de operații, Frankie, strigă doctorul Vreminsky. Ginni. Te pregătești tu.

Frankie fu cuprinsă de rușine.

– Dar...

– *Afară!* strigă el din nou.

Ea ieși cu spatele din sală și rămase în hol, simțindu-se pierdută.

Afurisita de ploaie.

Frankie se trezi pe podeaua dormitorului ei, cu capul bubuindu-i, cu gura uscată. Lumina soarelui de vară intra prin fereastră, făcând-o să o doară ochii. Amintirea rușinii din noaptea precedentă o făcu să geamă cu glas tare. Se împletici până la noptieră, își luă pastilele și înghiți una cu apă.

În drum spre baie, trecu pe lângă ușa închisă a camerei copilului. Nu intrase acolo de luni întregi, nici măcar pentru a face curățenie. Dacă ar fi avut energie, ar fi transformat-o, ar fi vopsit cu altă culoare pereții de un galben vesel, ar fi dat mobilierul, dar nu era suficient de puternică nici măcar pentru a deschide ușa.

Făcu un duș fierbinte, își spălă și uscă părul lung și negru și-l prinse apoi la spate într-o coadă de cal lejeră și se îmbrăcă cu un tricou și o pereche de blugi.

Sună telefonul.

Ea se uită la ceasul de pe perete. 12.20, într-o după-amiază de sâmbătă.

Barb.

Frankie știa că prietena ei avea să sune până când Frankie ridica receptorul, așa că își luă pălăria și

scaunul de plajă și ieși din casă.

Cărând scaunul peste drum, îl așeză pe nisip.

Uitându-se la valurile albastre, strălucitoare, își aminti din nou de noaptea trecută, de felul în care înghețase în sala de operații ca o recrută proaspăt coborâtă din avion.

Nu putea continua așa. Trebuia să renunțe la pastile și să-și pună viața în ordine. Dar cum?

Își trase pălăria mai jos pe frunte și scoase din buzunarul scaunului ochelarii de soare și un exemplar uzat din *Pescărușul Jonathan Livingston*[39]. Poate că pasărea îi putea oferi niște sfaturi despre cum ar fi trebuit să-și trăiască viața.

Plaja era un adevărat furnicar în această zi fierbinte de iunie. Copii care alergau peste tot, adolescenți adunați în haite, mame care alergau după copii. Aceste sunete familiare o liniștiră, până când auzi un bărbat strigând:

– Joey, ieși din apă! Așteaptă-mă!

Frankie simți cum pielea o furnică, în ciuda căldurii. Își ridică încet privirea pe sub borul lat al pălăriei de soare.

Rye stătea la marginea apei, cu fața înspre ea, purtând o pereche de pantaloni scurți și un tricou decolorat al Marinei.

Soarele verii îi înnegrise pielea și îi decolorase părul, care, acum că ea știa că părăsise Marina, era suficient de lung. Se mișca într-un fel ciudat, șchiopătând, pentru a ține ritmul cu fiica lui – Joey – care chicotea și încerca să sară peste valurile care veneau înspre mal.

Soția lui stătea pe o pătură, nu foarte departe, purtând o rochie înflorată de vară, cu o mână deasupra ochilor, uitându-se la ei și râzând din toată inima.

– Ai grijă, Jo-Jo!

Frankie se lăsă mai tare în scaunul ei, adunându-și umerii, încercând să dispară, și-și trase pălăria mai jos peste ochi.

„Uită-te în altă parte!“

Dar nu putea.

Era rău pentru ea, poate chiar periculos, să-l privească pe Rye cu familia sa, dar nu se putea ridica, nu se putea opri din a se uita la el și la felul lejer în care se purta cu fiica sa. Fusese o zi întocmai ca aceasta când Rye apăruse lângă ea în Kauai, spunând „Jur că nu sunt logodit“.

Dumnezeule, cât îl iubea!

O auzi pe soția lui – Melissa, numele ei era Melissa, Frankie știa asta din articolele citite în ziar despre ei. Melissa strigă ceva, iar Joey și Rye se duseră la ea, el șchiopătând. Erau suficient de aproape acum pentru ca Frankie să vadă că el avea dinții încleștați. Cicatrici urâte îi încercuiau încheieturile și gleznele.

El îngenunche neîndemânatic în fața soției sale, strâmbându-se de durere.

„Ajută-l“, se gândi Frankie. „Melissa, ajută-l!“ Dar soția lui rămase acolo, împachetând mâncarea într-un coș de picnic din nuiele.

Par nefericiți.

Nu.

El părea nefericit.

Gândul fu acolo înainte ca ea să se poată proteja cumva împotriva lui.

Și, la urma urmei, el suferise.

– Oprește-te, murmură Frankie.

Erau o familie, familia Walsh, și fericirea lor – fericirea lui – nu avea nimic de-a face cu ea. Le știa acum adevărata poveste, cum se cunoscuseră, cum se căsătoriseră, magazinul de obiecte casnice pe care

părinții ei îl aveau în Carlsbad, slujba de conducere care îl aștepta pe el după plecarea din Marină.

„Uită-te altundeva, Frankie!“

Era greșit. Era periculos.

Frankie se forță în cele din urmă să se ridice. Le întoarse spatele, își plie scaunul și plecă de pe plajă.

– La naiba, Melissa, mai încet!

Auzi vocea lui Rye în spatele ei și îngheță. Apoi scrâșni din dinți și continuă să meargă, peste peticul de verdeață și apoi pe trotuar, peste Ocean Boulevard. Pe cealaltă parte, în ciuda bunelor sale intenții, se întoarse încet și se uită la ei pe sub borul pălăriei.

El cu soția și fiica lor plecau de pe plajă, îndreptându-se spre stradă.

Frankie trebuia să plece. Acum. Înainte să-l strige. Își prinse scaunul mai bine sub braț și o luă hotărâtă pe stradă, în direcția casei ei.

Pe drum încolo, se gândi „Nu te uita în spate, Frankie! Las-o baltă!“ Dar el știa că ea locuia pe Coronado sau cel puțin că aici crescuse. Însemna ceva faptul că-și adusese familia aici, pe plaja de care ea vorbise atât de des?

Se opri la mașină, care era parcată pe aleea din fața casei, și se uită în spate.

Acum Rye deschidea portbagajul unui Camaro albastru-închis, metalizat, punând coșul de picnic înăuntru. Melissa deschise portiera pasagerului și o ajută pe Joey să urce pe bancheta din spate.

Rye închise portbagajul și șchiopătă spre portiera șoferului.

Frankie deschise portiera mașinii ei, își aruncă lucrurile pe bancheta din spate și se strecură pe locul șoferului. Își scoase cheile de după parasolar, porni motorul și ieși cu spatele în stradă. Încet, cu piciorul

deasupra accelerației, conduse în față, în direcția semnului Stop de pe Ocean Boulevard.

Rye intră în Camaro. Motorul porni, mugind. Ea îl urmări. Îi urmări.

De-a lungul orașului, în sus pe Orange Avenue, peste pod, dojenindu-se încontinuu. Nu era sănătos ceea ce făcea. Era stânjenitor. El nu o iubea. Era un mincinos.

Cu toate acestea, îi urmări, atrasă de nevoia obsesivă de a-i vedea viața.

Dacă era nefericit...

Nu. Asta era ceva la care nu se putea gândi.

În San Diego, Rye coti pe A Street, și Frankie văzu imediat că era plină de familii ale Marinei. Pe multe verande atârnau steaguri americane și de ramurile copacilor fluturau câteva panglici galbene singuratice. Majoritatea prizonierilor de război erau acasă, dar *Tie a Yellow Ribbon* era încă un hit la radio. În această după-amiază de vară, strada era plină de copii, câței și femei care mergeau una lângă alta, împingând cărucioare.

El opri în fața unei căsuțe frumoase, în stil Craftsman. Curtea era plină de jucării împrăștiate și patine cu rotile, și haine de păpuși. Iarba prost tunsă era maronie.

Frankie trase la marginea străzii, lăsând motorul pornit, ca și cum și-ar fi venit curând în fire, plecând de acolo.

Dar nu o făcu.

Melissa ieși din mașină. Ținând-o pe Joey de mână, se duse la ușă și intră, trăgând-o pe fetiță după ea și lăsându-l pe Rye să care toate lucrurile.

Rye se mișcă încet în urma soției lui, în mod evident suferind din cauza durerii, și cără coșul și pătura. La mijlocul drumului către casă, se opri.

Frankie se lăsă în jos pe scaun.

– Nu voi mai face asta niciodată dacă nu se întoarce, își promise ea sieși și poate lui Dumnezeu.

Se uită pe furiș prin parbriz, îl văzu începând din nou să meargă chinuit, șchiopătând. Urcă încet scările, ținându-se cu mâna de balustradă.

La ușa din față, închisă, se opri din nou, ca și cum nu ar fi vrut să intre, apoi deschise ușa și intră în casă, înapoi la soția și fiica lui.

Frankie se ridică din nou în poziție șezând, băgă Mustangul în viteză și plecă. Trecând pe lângă casă, încetini, uitându-se la ușă, simțind un amestec toxic de dor și rușine.

Rye deschise ușa, ieși în pridvor și o văzu. Ea apăsă pe accelerație și trecu în viteză pe lângă el.

„Idioato!“

La ce naiba se gândise? Când ajunse acasă, era încă tulburată. Un gin cu gheață nu făcu nimic pentru a-i ușura anxietatea. Continuă să se uite la telefon, gândindu-se că el avea să sune, dorindu-și să o facă, nedorindu-și să o facă. Știind că tot ce ar fi trebuit el să facă ar fi fost să sune la informații, pentru a-i afla numărul. După toți acești ani, încă era Frances McGrath, de pe Coronado Island.

Dar telefonul nu sună.

Înainte ca lumea să înceapă să se întunece, ea luă două somnifere și se băgă în pat.

La ce oră sunase telefonul? Nu era sigură. Amețită, letargică, se ridică din pat și se împletici până în bucătărie, unde ridică receptorul.

– Alo?

Afară era încă lumină. Ziua următoare sau aceeași zi?

– Frankie? Aici Geneva Stone.

Șefa ei. Rahat!

– Bună, spuse ea.

Îi era vocea îngreunată, lungea prea mult cuvintele?

– Trebuia să faci schimbul lui Marlene Foley în seara asta.

– Oh, da, spuse Frankie. Îmi pare rău, nu mă simt prea bine. Ar fi trebuit să sun să spun că sunt bolnavă.

Urmă o pauză lungă; în ea, Frankie auzi atât neplăcere, cât și alarmă.

– Bine, Frankie. Voi găsi pe altcineva. Fă-te bine!

Frankie închise, nesigură dacă își luase la revedere atunci când auzi tonul de ocupat.

Se împletici până la canapea, prăbușindu-se pe una dintre perne, își ridică picioarele și se întinse.

A doua zi urma să se pună pe picioare. Fără alte pastile. Și categoric fără să-l mai urmărească pe Rye. Nici măcar nu avea să se mai gândească la el.

Gata!

Frankie stătea în biroul directoarei asistentelor, cu spatele țeapăn, cu mâinile împreunate în poală.

– Așadar, spuse doamna Stone, uitându-se țintă la Frankie. Ai înghețat în sala de operații. În timpul unei operații. Și nu ai venit la serviciu pentru un schimb. Așteptă puțin. Ai fost bolnavă.

– Da, doamnă. Dar...

Se opri. Ce putea spune?

– Știu ce probleme ai, spuse doamna Stone cu blândețe. Și eu am pierdut un copil. Ca femeie, ca mamă, te înțeleg, dar... Făcu o pauză. Nu este primul tău incident în sala de operații, Frankie. Luna trecută...

– Știu.

– Poate că te-ai întors prea repede la serviciu.

– Am nevoie să muncesc, zise ea încet.

Doamna Stone dădu din cap.

– Iar eu am nevoie să pot conta pe asistentele mele.

Frankie inspiră chinuit. Viața ei se destrăma. Nu, exploda de-a dreptul. Fără munca ei, de ce se mai putea ține?

– Nu pot pierde asta.

– Nu pierzi, Frankie. Dar ai nevoie de o pauză.

– Voi fi mai atentă. Voi fi mai bună.

– Nu intrăm în dezbateri, spuse doamna Stone. Ești în concediu, Frankie. Începând de acum.

Frankie se ridică în picioare, simțind că tremura.

– Îmi pare rău că v-am dezamăgit.

– Oh, dragă, nu sunt dezamăgită, sunt îngrijorată pentru tine.

– Mda.

Frankie era sătulă să tot audă acest lucru. Voia să spună mai mult, să-și mai ceară scuze, dar tristul adevăr era că *ar fi trebuit* scoasă pe tușă. Nu se putea conta pe ea.

Cum se presupunea că și-ar fi putut pune viața în ordine, când aceasta se desfăcea mereu în bucăți?

Frankie dormi intermitent, neputându-și-l scoate pe Rye din minte. O obsesie teribilă, periculoasă pusese stăpânire asupra ei. De fiecare dată când închidea ochii, se gândea la el, și-l amintea, îl iubea. Din nou și din nou, îl vedea stând în pridvor, uitându-se la ea. Cu cât își imagina mai mult acel moment, cu atât i se părea mai mult că el păruse trist când ea se îndepărtase. Sau se mințea singură? Își construia un vis din așchiile coșmarurilor?

La puțin după ora 18.00, telefonul sună și ea se duse în bucătărie să răspundă.

– Alo? spuse ea, ridicând telefonul Princess de pe tejgheaua bucătăriei și târând după ea cordonul lung, pentru a putea deschide frigiderul.

– Hei, Frankie, spuse Barb. Ai spus că mă suni de ziua mea.

Rahat!

– La mulți ani, Barb. Îmi pare rău. Am avut un schimb aglomerat aseară.

Se gândi să-și toarne un pahar de vin, dar se răzgândi și închise ușa frigiderului.

„Astăzi", jurase ea. De astăzi avea să fie mai bine.

– Ai avut o zi de naștere bună?

– Da. Am întâlnit un tip.

– Un tip? Frankie trase cablul telefonului înapoi spre tejghea. Porni casetofonul – Roberta Flack – și se așeză pe canapea, cu telefonul albastru-deschis lângă ea. Mai spune-mi! Chestiile importante.

– 34 de ani. Avocat la ACLU[40]. Divorțat. Are doi băieți – gemeni. Au cinci ani.

– Și?

– Ne-am întâlnit stând la coadă pentru *Shaft in Africa*[41], dacă-ți vine să crezi. Am stat împreună și după aceea am ieșit să bem ceva, și, ei bine, de atunci nu ne-am mai oprit din vorbit.

– Uau! Ăsta e un record pentru tine, Barb. Trebuie să fie...

– Special, spuse Barb. Este, Frankie. Începusem să cred că pentru mine nu o să se întâmple, știi? Că sunt prea... militantă, prea furioasă, prea de toate. Dar tipul ăsta – numele lui e Jere, apropo – lui îi plac tot felul de lucruri la mine. Spune că o mulțime de femei au curbe line. Lui îi plac părțile mele colțuroase.

– Uau, spuse Frankie din nou. Era pe cale să spună mai multe, de fapt să pună întrebări despre sex, când auzi soneria. O secundă, Barb. E cineva la ușă.

Ținându-și receptorul la ureche, duse telefonul cu ea până la ușă, pe care o deschise.

În prag era Rye, purtând ochelarii lui de aviator și bereta Seawolves, trasă adânc peste ochi.

Ea începu să închidă ușa.

El puse un picior în prag, oprind-o.

– Te rog, spuse el.

Ea nu-și putu muta privirea.

– Trebuie să închid, Barb.

– E totul în regulă?

– Sigur, spuse ea pe un ton egal, surprinsă de cât de calmă părea să fie. La mulți ani din nou! Vorbim curând.

Frankie închise, ținând telefonul în echilibru într-o mână.

– Nu ar trebui să fii aici.

– Tu nu ar fi trebuit să mă urmărești până acasă ieri.

– Știu.

– Te-am văzut pe plajă, zise el. Speram să te văd. De aceea am ales Coronado. Lângă Del. Mereu ai vorbit despre plaja asta.

– Da?

– Nu aici făceai surf cu Fin?

Ea înghiți cu greu nodul din gât.

– De ce ești aici?

– Știu de ce m-ai urmărit. Înseamnă că încă...

– Nu.

El își făcu loc să intre în casa ei, îi luă telefonul din mână și-l așeză pe tejghea. Ea se simțea ca un robot, plină de confuzie. Nu-l putea lăsa să stea, dar nu reușea să formeze cuvintele pentru a-l face să plece.

El închise ușa în urma lui și dintr-odată fu aproape de ea, la distanță de o atingere, ocupând prea mult spațiu în sufrageria ei, așa cum o făcea și în inima sa.

– M-ai mințit, spuse ea, dar cuvintele nu fură la fel de tăioase pe cât intenționase ea.

Sunau mai degrabă triste decât furioase.

– Frankie.

Felul în care îi rosti numele aduse atâtea amintiri, momente, promisiuni. Ea clătină din cap.

– Pleacă! *Te rog!*

– Nu vrei să plec.

– Nu vreau să rămâi.

– Nu e același lucru. Haide, Frankie! Știu că știi că între noi a existat ceva real.

– Real și onest nu înseamnă același lucru. Nu-i așa?

El se întinse după ea. Frankie se feri, făcu un pas în spate, punând distanță între ei. Avea nevoie de o băutură.

– Vrei să bei ceva? Doar un pahar. Apoi pleci.

El dădu aprobator din cap.

Ea se duse la dulăpiorul în care ținea băutura, dându-și seama că la un moment dat cumpărase whisky pentru el. Turnă în două pahare și-i oferi unul.

– Afară, spuse, temându-se că înăuntru, atât de aproape, el avea să încerce să o sărute, iar ea avea să-i permită.

Se duse la ușa dinspre terasă și ieși în curtea din spate, observând schimbările pe care le făcuse Henry: un cauciuc atârnând de ramura unui copac, un loc pentru foc, în jurul căruia erau așezate scaune Adirondack. O explozie de culoare de-a lungul gardului: trandafiri, bougainvillea, iasomie, gardenii. Când lăsase ea iarba să moară?

Rye șchiopătă până la locul pentru foc și se așeză pe unul din scaune. Frankie se așeză vizavi de el.

– Spune-mi adevărul, zise ea.

El nu se prefăcu că nu înțelege, și Frankie fu recunoscătoare pentru asta.

– M-am căsătorit cu Missy cu două luni înainte să plec în primul tur. Ea...

– Stai! Missy?

– Melissa. Îi spun Missy.

„Știu cine ești, domnișoară“[42], spusese tatăl lui Rye cu toți acei ani în urmă. Crezuse că era soția fiului lui.

– Continuă!

– Eram tânăr, prost. Am vrut să am pe cineva acasă, care să mă aștepte.

– Așadar, a fost o minciună elaborată, logodna pe care se presupunea că ai rupt-o. Ai jurat că nu ești logodit. Ai jurat.

– Și nu eram.

– A știut Coyote adevărul? Și ceilalți oameni ai tăi? Râdeau cu toții de mine?

– Nu. N-am purtat niciodată verigheta, nu am vorbit vreodată de soția mea. Nu ajunsesem de prea mult timp în Vietnam când mi-am dat seama că am făcut o prostie căsătorindu-mă. Mă gândeam că pot divorța odată ajuns acasă. Nu m-am simțit niciodată căsătorit... și apoi te-am văzut în clubul ofițerilor, îți aduci aminte?

– Îmi aduc aminte.

– M-am îndrăgostit de tine fără să-mi dau seama ce fac. Ne semăna cu nimic din ce am simțit vreodată înainte. Poate că nu poți înțelege cum îți poate suci un bebeluș capul, făcându-te să faci ceva greșit, din motivul potrivit. Mi-am spus că voi învăța să o iubesc pe Missy și apoi te-am întâlnit pe tine.

Frankie știa ce voia să spună. Ea spusese același lucru despre Henry, dar nu se întâmplase, nu-i așa? Intenția nu putea fi mai puternică decât inima.

– Știam că este greșit, dar nu ți-am putut spune adevărul și nu ți-am putut da drumul. M-am gândit... că, după ce mă întorc acasă, voi găsi o cale să rezolv totul, să o las pe Missy și să fiu cu tine. Apoi am fost doborât. Ani la rând, toată lumea a crezut că sunt mort. Au organizat o înmormântare pentru mine și au

îngropat un sicriu gol alături de mama. Și, în cele din urmă, comandorul Stockdale a reușit să trimită informații. După aceea, Missy a fost colacul meu de salvare. Mi-a scris cu religiozitate.

Ea îl credea. Era din cauză că își dorea asta sau pentru că era singură, sau pentru că *simțea* adevărul din cuvintele lui?

– Îmi dau seama că ai suferit, spuse ea încet. Piciorul tău.

– L-am rupt sărind din Huey.

– Ce s-a întâmplat?

– Nu-mi prea aduc aminte.

Rye nu se uita la ea. Vocea i se gâtui, deveni distantă. Ea își imagină că auzea povestea pe care el o mai spusese de o duzină de ori deja.

– Mi-am revenit în fire când am lovit pământul. Am văzut elicopterul în flăcări deasupra mea, apropiindu-se de sol. Inspiră chinuit. Am aterizat rău și am văzut cum osul îmi iese din pantaloni. Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că cineva m-a ridicat de jos. Charlie mi-a tăiat hainele, m-a târât gol și m-a lăsat în mijlocul unei cărări pline de noroi. Îi puteam auzi strigând unii la alții în păsăreasca lor. M-au lovit, m-au rostogolit, apoi m-au lovit din nou. Am încercat să mă târăsc, dar piciorul mă durea ca naiba deja. Și sângeram întruna de la rana de glonț din umăr. Mi-au spus că mi-a distrus articulația.

Frankie și-l imagină întins în noroi, gol, cu trupul lovit și învinețit. Rye rămase tăcut pentru un moment.

– Și apoi... Hiltonul din Hanoi, zise el în cele din urmă. Patru ani și trei luni într-o celulă. Cu cătușe din fier la glezne. O altă respirație grea, un expirat prelung. Aveau frânghia asta cu care îmi forțau corpul să se îndoaie. Mă țineau așa ore în șir, pentru interogatorii. Săptămâni întregi. Și apoi, într-o zi, când

mă târau înapoi în celula mea, am auzit alți prizonieri. Voci de americani. A fost primul meu moment de speranță, înțelegi? În cele din urmă m-au mutat într-o altă celulă, una aproape de cea a comandorului Stockdale. Ceilalți prizonieri de război găsiseră un mod de a comunica. Vocea i se frânse. Nu mai eram singur. Făcu o pauză, adunându-se. Am vorbit, am făcut schimb de mesaje. Am auzit despre McCain și ceilalți. Am primit prima scrisoare de la Missy, care-mi spunea că nu renunțase niciodată la mine, și eu... aveam nevoie de ea. Aveam nevoie să o știu acolo. Așa că am încercat să uit de tine, mi-am spus că așa era mai bine, m-am gândit că aveai să fii căsătorită la întoarcerea mea acasă.

– Dacă aș fi știut, ți-aș fi scris. Tatăl tău mi-a spus că ai fost ucis în misiune.

– Ai fost să-l vezi pe bătrânul meu? Ce desfătare! Se uită la ea. Am încercat să uit de tine, Frankie. Mi-am spus că am fost un ticălos și că ți-am făcut rău și că meritai mai mult. Mi-am spus că puteam învăța să o iubesc pe Missy. Din nou. Sau poate pentru prima oară. Dar te-am văzut în San Diego, pe pistă. O singură privire și totul a revenit în forță. Te vreau *pe tine*, Frankie. Pe tine.

Se mișcă cu greutate, ridicându-se.

Ea se ridică în același timp, ca și cum ar fi fost o planetă orbitând în jurul soarelui, atrasă de o forță fundamentală, care o făcea să-l urmeze.

– Mă vrei, Frankie?

Tristețea din vocea lui îi topi toată hotărârea. Îi luă mâna, simțind atingerea lui familiară.

– Ceea ce-mi ceri... ceea ce vrei de la mine... spuse ea, dorindu-și același lucru. M-ar distruge asta. Ne-ar distruge pe noi. Ți-ar distruge familia.

– O voi părăsi pe Missy. Nu o pot nici măcar atinge fără să mă gândesc la tine. Știe că ceva nu este în regulă. Nu suport să o sărut.

– Nu-mi cere asta, Rye. Nu pot...

– M-au lăsat la vatră, Frankie. Nu mai pot zbura.

Ea auzi pierderea din vocea lui, știind ce însemna zborul pentru el.

– Oh, Rye...

– Un sărut, spuse el.

– Un adio.

Nu avea să uite niciodată acest moment, felul în care el o privea, iubirea care dădea năvală din nou în sufletul ei, sufocând-o cu toate emoțiile pe care le pierduse în absența lui: speranță, dragoste, pasiune, nevoie.

Îi șopti numele și-l trase în brațe. La început, observă doar schimbările – era atât de slab, că simțea că i-ar putea rupe oasele cu pasiunea ei – și, dincolo de mirosul parfumului lui, mai simți ceva asemănător cu înălbitorul. Chiar și felul în care o îmbrățișa el acum era diferit, într-o parte, cumva, ca și cum brațul stâng nu-i asculta întru totul comenzile.

În ochii lui, văzu aceeași trezire, revenirea la viață. Văzu, de asemenea, tot ceea ce i se întâmplase în captivitate, o cicatrice roșie care îi traversa tâmpla într-o linie întreruptă, pungile de sub ochi. Griul din părul lui blond, care le amintea de anii pierduți.

La prima atingere a buzelor lui, știu că era condamnată, pierdută. Orice nume i-ar fi pus, o știa și nu se putea convinge să-i pese.

Deja renunțase la tot pentru acest bărbat, acest sentiment, și știa că ar face-o din nou, indiferent de costuri.

Îl iubea.

Era atât de simplu, atât de înspăimântător.

Când el o întrebă în șoaptă unde era dormitorul, ea știu că ar fi trebuit să-l oprească, să-i spună să se întoarcă după divorț, dar nu o putu face.

El o adusese din nou la viață. Dumnezeu să o ajute.

CAPITOLUL 31

Îndrăgostită, Frankie învăță să mintă. Era una din cele două noi constante din viața ei: minciuna și iubirea pentru Rye de-a lungul acelei veri lungi, lenețe.

Nu spusese nimănui că fusese suspendată din postul său de asistentă, așa că avea ore întregi în care nimeni nu se aștepta să o vadă. Trăia frugal, din economiile făcute.

Viața ei alterna între două lumi – una plină de pasiune și alta plină de vinovăție. Zi după zi, își promitea „Gata cu asta". Gata cu pastilele, gata cu Rye! El era un drog, la fel ca și medicamentele.

Jura în fiecare zi că avea să-i spună să plece și să nu se mai întoarcă decât după divorț, dar când apărea la ușa ei, purtând un zâmbet doar pentru ea, se simțea pierdută, și oricât de bine se simțea să se piardă în brațele lui, plăcerea îi îngheța atunci când el îi părăsea patul. În fiecare zi își amintea de slăbiciunea ei, de lipsa de onestitate, de imoralitate, de obsesie. Din nou și din nou. Noaptea, când era singură, agoniza la gândul că el era în pat, alături de soția lui, și își imagina durerile pe care această aventură le-ar pricinui lui Joey. Dar, oricât de mult se disprețuia, nu se putea abține în prezența lui. Era precum cineva înfometat, căruia i se permitea să stea două ore pe zi

într-o patiserie, și în acele ore revenea la viață într-un mod miraculos, desfătându-se cu apetitul său.

– Rămâi peste noapte de data asta, pledă ea în cele din urmă, cu o urmă de implorare în voce.

Voia să spună „Alege-mă pe mine“, dar știa că el nu o putea face. El și Melissa discutau cu un avocat; Rye își căuta un loc unde să stea, dar nu putea face nimic ce ar fi stânjenit stabilirea custodiei pentru Joey. Își iubea cu disperare fetița.

– Știi că nu pot, spuse el, mângâindu-i brațele goale, în timp ce erau întinși în pat.

Ea nu se putu abține să nu se uite la ceas. Ora trei după-amiaza. Simți scânteia incipientă a panicii, înțepătura ascuțită a regretului. Regreta că el pleca sau că l-ar fi lăsat să rămână?

– Abia aștept să o întâlnești pe Joey. Te va iubi, spuse el.

Frankie se lăsă consolată de acest gând.

– Sper. Și vom avea și noi copii, da?

– Desigur. Vreau o fată care să arate exact ca tine. Rye zâmbi. Joey vrea un frate sau o soră. O spune în mod constant.

– Te iubesc, zise ea, rostogolindu-se spre el.

Îi trasă cu buzele urma cicatricilor de pe umăr. Alte cicatrici, de arsuri, îi acopereau pieptul, reparate cu bucăți de piele printre care creștea părul blond, ce începea să încărunțească. Se lipi de corpul lui subțire, presându-l.

– Îmi doresc să fi fost eu cea care-ți scria scrisori.

– Și eu, iubito. Țin la Missy, dar... asta... curând nu va mai trebui să ne ascundem.

Mâinile lui se plimbară peste pielea ei goală. Dorința o făcu să se apropie de el, întețindu-i respirația.

Se rostogoli pe spate, oferindu-i acces total la corpul ei. Săruturile lui treziră acea parte din ea care îi aparținea doar lui.

La sfârșitul verii, Frankie era un ghem de nervi; toată așteptarea, toată speranța, faptul de a se ascunde mereu – toate o sfâșiau în bucăți. Mințea pe toată lumea pe care o cunoștea și ura acest lucru. Își scosese medalionul cu Sfântul Cristofor și-l ascunsese, de teamă că avea să-i ardă pielea în timp ce dormea.

Avea nevoie de și mai multe pastile pentru a dormi și apoi de altele pentru a rămâne trează. Cu toate acestea, continuă aventura, așteptând în fiecare zi momentul în care putea anunța adevărul prietenilor și familiei ei, scăpând de această vinovăție grea, opresivă.

Evita să răspundă la telefon; îi era imposibil să le mintă pe Barb și Ethel, dar nici nu le putea spune adevărul. Le suna înapoi atunci când știa că sunt plecate sau închidea telefonul atunci când una dintre ele răspundea. Niciodată nu-și imaginase că putea fi o astfel de femeie; iubirea pentru Rye o transformase într-o mincinoasă.

În fiecare noapte, singură în pat, se ruga ca *mâine* să îi spună el că totul era rezolvat, că puteau fi împreună, că se puteau plimba de mână la lumina zilei, că puteau petrece noaptea împreună.

În fiecare dimineață, simțea cum îi dispare încă o bucată din suflet.

În august, când primi telefonul plin de entuziasm al lui Barb, care o anunța că se căsătorește, prima reacție a lui Frankie fu o gelozie ascuțită, toxică, pentru suprimarea căreia avu nevoie de toată voința.

Acum era într-un parc din Chicago, într-o zi fierbinte de vară târzie, stând în fața celor câțiva oaspeți așezați pe scaune pliante, bând deja șampanie.

Drumul spre altar fusese presărat cu petale roșii de trandafir. Ethel și Frankie, ambele îmbrăcate în costume sport cu imprimeuri geometrice viu colorate și sandale albe, stăteau lângă arcada decorată cu flori și verdeață.

Alături de ele, sub arcadă, era mirele, într-un costum de sport din poliester. Băieții lui gemeni erau cavalerii săi de onoare. Un preot baptist aștepta, cu o Biblie în mână.

Un casetofon portabil, cu boxele nu prea grozave, cânta melodia lui Jim Croce, *Time in a Bottle*, în timp ce oaspeții se așezau pe scaune. Ethel se legăna în ritmul muzicii, cântând alături de casetofon.

La capătul culoarului, Barb aștepta nerăbdătoare; era îmbrăcată într-o rochie albă, largă, din jerseu, și avea părul decorat cu flori. Se ținea de brațul mamei sale.

Când ultimul dintre oaspeți se așeză, Barb făcu un semn cu degetul mare în sus. Ethel se duse la casetofonul portabil și schimbă muzica; din boxe începu să răsune *Here Comes the Bride*.

Barb și mama ei înaintară încet pe culoarul dintre scaune, pe lângă mulțimea zâmbitoare formată din familii și prieteni: câteva dintre rudele lui Barb din Georgia, câțiva dintre colegii ei de la Operation PUSH, colegii de la ACLU ai lui Jere și soțul lui Ethel, Noah, cu fiica lor, Cecily. Barb zâmbea atât de larg, că lui Frankie i se păru că întreaga ei viață era stridentă și plină de păcat.

„Iată", se gândi ea, „așa arată dragostea". Felul în care Barb își sărută mama, ajutând-o să se așeze pe un scaun din primul rând; felul în care Jere își privea mireasa.

Dragoste. Ceva ce trebuia strigat în gura mare, sărbătorit, nu cultivat în secret, în întuneric.

– Dragi oaspeți, spuse preotul.

Muzica se opri.

Barb și Jere se țineau de mâini, uitându-se unul în ochii celuilalt. Vocea preotului spunea cuvintele pe care le auzise la alte nunți, sau la televizor, sau în filme.

Lumi vechi. *Iubire. Onoare. Implicare.*

Oricât de mult și-ar fi dorit Frankie să sărbătorească cu prietena ei, oricât de mult se bucura de noua iubire și noua viață a lui Barb, simțea cum o rușine toxică crește în interiorul ei, dând laoparte oricare alte sentimente.

Închise ochii și se imagină sub arcadă, alături de Rye, cu Joey împrăștiind flori...

Îl auzi pe Jere spunând:

– De acum înainte, Barbara Sue, sunt aici pentru tine, alături de tine. Pentru a-l parafraza pe Yeats, iubesc sufletul tău de pelerin și iubesc tristețile de pe fața ta schimbătoare. Acum și pentru totdeauna.

Îi puse inelul pe deget.

– Barbara Sue Johnson, spuse preotul, promiți să-l iubești, să-l cinstești și să-l asculți pe Jeremiah Maine, câtă vreme veți trăi amândoi?

– Da, spuse Barb, zâmbindu-i cu dragoste, în timp ce-i potrivea verigheta de aur pe deget.

– Poți săruta mireasa, spuse preotul.

Jere o trase pe Barb în brațe. Ea se agăță de el și-l sărută. Când se despărțiră, amândoi râdeau.

Muzica se schimbă, trecând la *Let's Get It On*.

Ethel sări și chiui. Frankie își dădu seama cu o secundă prea târziu că plângea. Ethel o cuprinse cu brațul.

– Se va întâmpla și pentru tine, spuse ea.

Frankie își șterse lacrimile din ochi.

– Încă mă gândesc la.... Avu nevoie de toată puterea voinței pentru a termina: Rye.

Se uită la Ethel și se gândi: „Spune-mi că este în regulă să-l iubesc. Scapă-mă de rușine“.

– Uită-l, Frank! E un mincinos. Ești prea bună pentru el.

– Dar... îl iubesc. Vreau să spun... el este sufletul meu pereche.

Ethel o privi atât de adânc, încât Frankie îi simți privirea până în adâncul sufletului.

– Nu. Este *căsătorit*, Frank. Este tată. Te cunosc. Știu cât de mult ai ținut la Jamie, dar nici nu te-ai *gândit* să te întâlnești cu un bărbat căsătorit. Ești o femeie bună. Onestă. Morală până la ridicol. Nu ai supraviețui unei aventuri.

Morală. Bună.

„Nu“, își dori ea să spună. „Nu mai sunt așa.“

Frankie luă decizia în timpul recepției, în timp ce dansa pe o muzică pe care nu o recunoștea, ținând-o în brațe pe frumoasa fiică a lui Ethel.

Gata! Trebuie să se termine.

Voia *așa ceva*. O nuntă, o familie, un copil.

Cum ar fi putut primi o așa binecuvântare după o aventură? Dumnezeu, bunătatea și iertarea cereau o schimbare, dacă voia izbăvire.

Fiecare moment pe care îl petrecu la petrecere o făcu pe Frankie să se simtă ca o mincinoasă. Bău prea mult și era nesigură pe picioare atunci când Barb și Jere plecară în luna de miere.

– Ești bine? o întrebă Ethel, stând lângă ea, ținând-o de mână și uitându-se la ea cu ochii plini de dragoste și îngrijorare.

Frankie nu mai putu suporta. Dintr-odată, nu mai voia să fie iubită de Ethel, nu mai voia ca acesteia să-i pese sau să o țină de mână. Cum merita ea asemenea prietenii? Murmură o scuză, spuse că era obosită, sau

prea beată, sau pur și simplu tristă; nu-și amintea cu exactitate cuvintele. Tot ce știa era că trebuia să plece. Acum, înainte să cedeze în fața prietenei ei.

Luă un taxi înapoi la hotel, își adună lucrurile și se duse la aeroport, așteptând ore întregi până la zborul ei, suficient de mult pentru a se trezi din beție, ceea ce o făcu să se simtă și mai rău.

Acasă, stătu în sufragerie, fumând o țigară după alta, bând gin, dând cu nervozitate din picior, așteptându-l pe Rye, hotărâtă să-i spună că se săturase. Nu mai putea trăi astfel.

Când el apăru în sfârșit, cu flori în mână, Frankie îl făcu să aștepte afară.

– Nu mai pot face asta, spuse ea. Mă sfâșie în bucăți, Rye. Îmi pare rău. Nu mai pot fi cealaltă femeie. Este greșit.

Așteptă răspunsul lui; când el nu spuse nimic, făcu un pas în spate și începu să închidă ușa.

Încet, în felul acela nou în care se mișca acum, el se lăsă într-un genunchi. Frankie putea să vadă cât de mult îl durea să facă acest lucru.

– Te căsătorești cu mine, Frankie?

Frankie izbucni în lacrimi, dându-și seama abia acum cât de mult așteptase acest lucru, cât de mult avusese nevoie de asta. *Asta* avea să repare totul, să-i spele toate păcatele.

– Da, șopti ea. Da.

El se ridică cu greu din nou în picioare; ea îl ajută.

– Ne vreau pe noi, spuse el cu vocea răgușită. Tu. Eu. Un copil.

– Slavă Domnului, spuse Frankie, trăgându-l în casă și apoi înspre dormitor. Întregul ei corp tremura.

Totul avea să fie bine. În sfârșit.

El se aplecă înspre ea pentru un sărut. Ea îl întâlni mai devreme de jumătatea drumului.

Toamna sosi târziu pe Coronado Island anul acesta și treptat, întâi cu schimbarea culorii frunzelor, apoi cu nevoia de pulovere seara și cu golirea plajelor. Din nou, restaurantele de pe Orange Avenue erau pline cu localnici în loc de turiști. Autobuzele școlare reveniseră pe rutele lor în prima săptămână din septembrie; pentru Frankie, aceste lucruri erau mereu vestitoarele toamnei.

În această zi rece de noiembrie târziu, aproape la zece luni după reîntoarcerea lui Rye din Vietnam, Frankie se îmbrăcă cu o rochie cu imprimeu, din tricot, își pieptănă părul lung cu cărare pe mijloc și-l prinse apoi într-o coadă de cal, și se duse la spital.

Ajunsă la biroul directoarei asistentelor, i se spuse să aștepte.

Frankie era pregătită pentru această întâlnire, mai mult decât pregătită. În cele două luni care trecuseră de la cererea în căsătorie, începuse să redevină ea însăși. Discutaseră despre verighete, despre planurile pentru luna de miere, despre o ceremonie pe plajă. Kauai pentru luna de miere, pentru încă o săptămână la hotelul Coco Palms. El era gata să intre în lumea ei, să vorbească cu părinții ei. Ea abia aștepta să le spună prietenelor și familiei. Lui Barb și lui Ethel. Oh, poate că la început nu avea să le convină, poate că urmau să-și pună întrebări cu privire la moralitatea ei, dar nu avea de gând să le spună că ea și Rye se culcaseră împreună înainte de divorțul lui. Avea să ducă singură rușinea aceea.

– Frankie? Poți intra acum.

Frankie se ridică. Ținându-și strâns poșeta, intră în birou și se așează pe scaunul indicat.

– Bună, doamnă Stone, spuse ea, adoptând o postură elegantă, așa cum fusese învățată cu o viață în urmă, când lumea fusese mai blândă, diferită.

Cu spatele drept, bărbia sus, picioarele încrucișate la nivelul gleznelor. Știa că arăta mai bine decât ultima dată când fusese aici. În această dimineață luase doar o pastilă pentru a-și ridica nivelul energiei. În ultima lună începuse să le reducă.

– Am vrut să vă mulțumesc pentru suspendare, spuse ea. Știu că sună ciudat, dar ați avut dreptate. Eram depășită. Aș fi putut face o greșeală în sala de operații și nu aș fi putut trăi cu așa ceva.

– Ești una dintre cele mai bune asistente cu care am lucrat vreodată, spuse doamna Stone. Dar ultima dată când te-am chemat la serviciu, păreai să fii o alta.

Frankie speră că nu tresărise.

– Eram tocmai înainte de prima cafea. Mă mișcam încet. Asta e tot.

– Asta e tot?

– Asta e tot, minți ea.

– Cunosc durerea pricinuită de un avort. Iar soțul meu a luptat în Coreea. Mi-a spus că unele experiențe ne rămân în corpuri și în minți. Poate că ai nevoie de ajutor pentru a depăși anumite lucruri?

– Sunt bine. Serios.

– Chir dacă nu ai avut o experiență similară celor de pe câmpul de luptă, mi s-a spus că războiul poate da peste cap orice bărbat.

Orice bărbat.

– Sunt gata să revin la muncă, doamnă, spuse Frankie. Curând s-ar putea să am niște vești bune, care vor liniști pe toată lumea.

Doamna Stone o studie timp îndelungat.

– Bine, Frankie. De fapt, Karen Ellis a sunat astăzi că este bolnavă. Poți să-i termini tu schimbul?

– Desigur. Încă am uniforma în vestiar. Frankie se ridică. Nu veți regreta, doamnă Stone.

– Ai grijă să nu regret!

Frankie ieși din birou plină de speranță.

Acesta era primul ei pas spre recuperare. Avea să redevină ea însăși cât de repede. Să se căsătorească cu Rye și să poarte alb. De data asta nu o rochie cumpărată de-a gata. Cu Rye, voia totul: rochia, vălul, biserica, tortul.

O săptămână mai târziu, Frankie se uita la o selecție de inele de logodnă în vitrina bijutierului.

– Pot să te ajut, domnișoară? o întrebă vânzătorul.

Frankie se uită la ceas. Schimbul ei de la spital începea curând.

– Nu, mulțumesc. Cred că logodnicul meu a fost reținut, minți ea.

Data viitoare avea să-l aducă pe Rye cu ea, să vadă ce fel de inel voia el și să-i arate preferatele ei. Nu era nimic ciudat în faptul că acum se uita singură, nu?

Plecând din magazin, conduse până la centrul medical, care se ridica înalt și alb pe cerul albastru, lipsit de nori, al dimineții. Înăuntru, se schimbă în uniforma ei albastră-verzuie, își acoperi părul lung cu o bonetă și se îndreptă spre etajul rezervat chirurgiei.

Asistă la o operație după alta, timp de câteva ore. La sfârșitul schimbului ei, verifică pacienții, apoi coborî la parter.

În hol, văzu un grup de bărbați în costume adunați în jurul recepției. Majoritatea lua notițe în carnețele.

Reporteri.

Probabil ceva localnică faimoasă născuse; ca Raquel Welch, care fusese de fapt Raquel Tejada pe vremea când fusese încoronată drept cea mai frumoasă la târgul regional din San Diego. Sau poate că murise vreun actor.

Frankie se îndreptă spre ușă. În timp ce trecea pe lângă grupul de reporteri, cineva spuse:

– Locotenent comandant Walsh.

Frankie se opri și se întoarse. Făcându-și loc printre reporteri, ajunse în primul rând tocmai când femeia de la recepție spunea:

– Respectăm intimitatea pacienților noștri. Știți asta. Nu puteți vorbi cu ei. Am sunat la securitate.

– Dar nu se întâmplă în fiecare zi ca un fost prizonier de război...

Frankie ocoli grupul de reporteri, se strecură pe sub birou și ajunse lângă femeia din spatele recepției.

– Reporterii. Vor să vadă...

– Pe soția unui tip faimos. Prizonier de război. Walsh.

Soția lui.

– E bine?

Femeia ridică din umeri.

– În ce salon e?

– Zece-patru B.

Frankie se duse la lift și apăsă nerăbdătoare pe buton. Abia când intră își dădu seama unde mergea.

Etajul al patrulea.

Ping! Ușile se deschiseră.

Înaintă lent pe hol, simțind dintr-odată că îi era greață; la ultima ușă, văzu numele pacientei și se opri: Walsh, Melissa.

Frankie împinse ușa suficient de mult pentru a o vedea pe Melissa Walsh stând în pat, înconjurată de baloane, flori și cutii cu bomboane. Pe un balon în formă de minge de fotbal scria: E BĂIAT!

Lângă patul ei se afla un coș pentru bebeluși; prin laterala transparentă, Frankie văzu un bebeluș înfășat în albastru.

Frankie se dădu înapoi în viteză, se lovi de ceva și se întoarse. În fața ei stătea Rye.

– Frankie, spuse el, prea încet ca soția lui să audă. Am vrut să... Nu înseamnă...

Ea îl împinse laoparte și ieși alergând din spital; intră în mașină, trântind ușa.

Mâinile îi tremurau atât de tare, că scăpă cheile. Își deschise poșeta, scoase două pastile de Valium și le înghiți fără apă, apoi se aplecă, încercând să-și găsească cheile pe jos.

Cineva bătu cu putere în geamul mașinii. Nu se putea uita... dar trebuia să o facă.

Rye era acolo, arătând la fel de distrus pe cât se simțea ea.

– Îmi pare rău, strigă el.

Ea porni mașina, călcând cu putere pedala de accelerație.

Nu avea habar unde să meargă, ce să facă. Căzuse din nou pradă minciunilor lui. *Din nou*. Melissa rămăsese probabil însărcinată curând după întoarcerea lui. Cu Frankie, el folosise prezervative. Întotdeauna. Nu făcuse niciodată vreo greșeală.

În toate aceste luni, în timp ce el se culcase cu Frankie, soția lui fusese însărcinată. Când el o ceruse de soție, Melissa era aproape de termen. El se pusese în genunchi, spusese „Căsătorește-te cu mine“, iar Frankie îl crezuse. Crezuse fiecare zâmbet, fiecare atingere, fiecare promisiune. Crezuse orbește, crezuse când el spusese „Curând, iubito! Curând le vom spune tuturor că suntem împreună“.

Dumnezeule!

Singura persoană pe care o ura mai mult decât pe Rye era ea însăși.

*

Avea nevoie de o băutură.

Numai la asta se putea gândi. Nu putea merge acasă, la căsuța în al cărei dulap avea haine de-ale lui, unde el

se lăsase în genunchi și o ceruse în căsătorie.

Conduse pe lângă barul frecventat de personalul spitalului și ajunse până în cartierul Gaslamp din San Diego, unde găsi un loc de parcare în fața unei taverne unde putea să fie anonimă. Se duse înăuntru și găsi locul pe jumătate plin de clienți care păreau de-ai casei.

Se strecură pe unul din scaunele înalte de la bar.

– Gin cu gheață, ceru ea. Și un pachet de Virginia Slims.

Când barmanul se întoarse cu băutura ei, Frankie abia îi aruncă o privire. Mâna îi tremură când se întinse după pahar.

E băiat! – gândul acesta o strivea ca o bilă de demolare, distrugând fiecare cărămidă fragilă cu care încercase să se reconstruiască.

– Merit asta, spuse ea.

– Poftim? întrebă barmanul.

– Nimic. Încă un pahar, te rog!

Luă al doilea pahar și-l dădu pe gât, apoi mai comandă unul. Când bărbatul arătos de lângă ea o salută, ea își smulse poșeta și ieși din bar. În mașină, dădu muzica tare; din boxe se auzea *I Am a Woman.*

Conduse, ieșind din cartierul aglomerat.

Ar fi trebuit să încetinească; mergea prea repede.

Cântă alături de radio, dându-și seama că plângea. În față se vedea podul. Acceleră, țâșnind în față; în fața ei, un stâlp din beton, în dreapta un perete gri, și apoi nimic, doar apa. Viră de volan doar o jumătate de centimetru.

De nicăieri apăru un bărbat pe o bicicletă. Ea apăsă cu putere frâna, simțind cum mașina se învârte pe loc, fără să o mai poată controla; în lumina farurilor, văzu ghidonul bicicletei. Trase de volan, încercând să vireze. Prea târziu.

CAPITOLUL 32

Frankie se trezi într-un pat de spital. O durea tot corpul, mai ales brațul stâng, și în spatele ochilor avea o durere îngrozitoare de cap. Timp de o fracțiune de secundă nu-și putu aminti de ce era aici, și apoi...

Bărbatul de pe bicicletă. Podul.

– Oh, Dumnezeule!

Auzi voci și pași care se apropiau, venind pe hol.

În cameră intră tatăl ei, arătând mohorât și rușinat. Furios. Lângă el era un polițist cu păr scurt, cărunt; butonii de aramă de pe uniforma kaki se întindeau peste un stomac generos, și o cravată neagră, îngustă încerca să ascundă găurile prin care se vedea cămașa de dedesubt.

– L-am ucis? întrebă Frankie, incapabilă să-și ridice vocea dincolo de o șoaptă.

– Nu, spuse ofițerul. Dar ai fost aproape. I-ai făcut bicicleta praf. Aproape ai murit și dumneata.

– Erai beată, Frankie, spuse tatăl ei. Ai fi putut muri. Cu vocea frângându-i-se, adăugă: Îți imaginezi că ar fi trebuit să-i spun așa ceva mamei tale? Un alt copil pierdut?

Frankie avea un nod atât de mare în gât, încât abia putea înghiți. Își dori să fi murit. Și apoi, un gând îngrozitor: Asta dorise? Virase intenționat înspre zidul de beton, în loc să vireze în cealaltă parte?

Tata se uită la polițist.

– Pot să o duc acasă, Phil?

Polițistul încuviință din cap.

– Da. Este acuzată de conducere sub influența alcoolului. Veți fi anunțați despre data punerii sub acuzare.

Frankie își coborî picioarele pe o parte a patului, încet; se simțea amețită. Tata se apropie, ajutând-o să meargă în josul holului, pe lângă colegele ei asistente, care se holbară la ea în timp ce trecea. Trebuie să fi știut ce se întâmplase, că aproape ucisese un om.

– Ești sigur că bărbatul pe care era să-l omor este în regulă? Nu mă minți?

– Este bine, Frankie. Bill Brightman. Directorul liceului Coronado.

Afară, îi aștepta Mercedesul argintiu. Frankie refuză ajutorul tatălui său și urcă singură în scaunul pasagerului.

Tata băgă cheia în contact și porni motorul. Acesta se trezi la viață, dar mașina nu se mișcă.

După o tăcere lungă, el se întoarse spre ea.

– Vrei să mori, Frankie? Mama ta m-a întrebat asta.

– Nu ar fi trebuit să beau cel de-al treilea gin, zise ea. Mă voi strădui mai mult. Promit!

– Destul! spuse tatăl ei tăios, și ea văzu totul pe fața lui: frica lui de a o pierde, durerea la pierderea lor comună, furia că ea nu părea să poată fi fiica pe care și-o dorea el.

Ea se uită la el, știind că avea dreptate. În seara asta ar fi putut omorî un om. Ar fi putut muri ea însăși. Poate că asta intenționase.

– Te iubesc, Frankie, spuse el cu o voce tristă. Știu că am avut problemele noastre, dar...

– Tată...

– Pari distrusă.

Frankie nu-i putu susține privirea îngrijorată.

– Am trăit așa ani la rând, spuse ea. De când am fost în Florența.

Destul!

Singură în patul copilăriei ei, stătea trează, luptându-se cu nevoia ei (dependența – se gândise la asta în acești termeni?) pentru un somnifer, gândindu-se la vinovăția ei copleșitoare, ca și la noua și înfiorătoarea teamă că își dorise să-și curme viața.

Cine devenise?

O femeie de nimic, o fantomă. Fără iubire, fără copii.

Cum putea supraviețui? Fiecare dintre pierderile suferite o schimbase, dar acum vinovăția și rușinea serii trecute o distruseseră.

Nu putea trăi așa. Avea nevoie de ajutor.

Cine?

Cum?

„Ar trebui să vorbești cu cineva, să primești ajutor“, îi spusese Henry; simțea ca și cum conversația aceea avusese loc cu o viață în urmă, când crezuse că atinsese fundul, dar nu fusese așa de fapt. „Tratez câțiva veterani la cabinet... Ai coșmaruri, Frankie? Ți-e greu să dormi?“

Cine altcineva ar înțelege felul în care se schimbase încet psihicul ei de la Vietnam încoace, cu excepția colegilor ei veterani? Încercase să obțină ajutor și altă dată, demult, și nu funcționase. Asta nu însemna că trebuia să se oprească din a încerca. Ba dimpotrivă.

Dădu laoparte pătura și se ridică din pat. Abia ținându-se pe picioare, se duse la baie și făcu un duș fierbinte; își uscă părul, apoi se îmbrăcă cu o pereche de blugi și o helancă.

În bucătărie o găsi pe mama ei, care părea obosită.

– Frances, spuse ea, moale.

– Pot să iau mașina ta? o întrebă Frankie.

Mama se uită la ea țintă, făcând-o pe Frankie să se simtă inconfortabil, dar orice cuvinte ar fi avut mama

nevoie să audă, ea nu le putea spune. Fără alte promisiuni. Amândouă știau că nu ar fi trebuit să conducă.

– Cheile sunt în poșetă. Când vii acasă?

– Nu știu.

– Vii acasă?

– Da.

Se apropie și atinse umărul slab al mamei sale, lăsând mâna acolo câteva secunde. O femeie mai puternică ar fi spus niște cuvinte care să însoțească atingerea, poate niște scuze sau o promisiune; ea nu spuse nimic și se duse în garaj, de unde scoase Cadillacul. Trecu podul Coronado cu o viteză redusă și opri în fața noului centru medical pentru veterani.

Găsi un loc în parcare și rămase acolo, temându-se să miște. În cele din urmă aruncă o privire în oglindă și-și văzu ochii învinețiți. Scoase o pereche de ochelari de soare mari din poșetă, ieși din mașină și intră în clădire.

Înăuntru, se duse la recepție, unde se afla o femeie voluminoasă, îmbrăcată cu o rochie din poliester cu model floral; în față avea o mașină de scris IBM Selectric, iar unghiile îngrijite băteau pe clapele acesteia.

– Doamnă? spuse Frankie.

Recepționera se opri din tastat, dar nu-și mișcă mâinile de pe claviatura mașinii, apoi își ridică privirea.

– Ai necazuri, dragă? Este soțul tău nervos?

Aparent, ochelarii de soare nu ofereau cine știe ce camuflaj.

– Am auzit că oferiți terapie pentru veteranii din Vietnam.

– Este o ședință de grup la 10.00. De ce?

– Unde este?

Femeia se încruntă, scoase un creion din părul ei voluminos, și începu să bată ritmic cu el în birou.

– În josul holului. A doua ușă pe stânga. Dar este numai pentru veteranii din Vietnam.

– Mulțumesc.

Frankie se duse în josul holului, pe lângă câțiva bărbați care stăteau pe scaune din plastic. Ajunsă la camera 107, văzu un fluturaș lipit de geamul texturat din jumătatea de sus a ușii. „VETERANI DIN VIETNAM, ÎMPĂRTĂȘIȚI-VĂ POVEȘTILE CU ALȚII. TERAPIA AJUTĂ.“ Se așeză, așteptând, și se uită la ceas. Întregul corp o durea, o durea capul, și îi era greață, dar nu se mișcă. Încheietura de la mâna stângă îi pulsa. Se uită în jos și văzu o vânătaie înflorind pe pielea ei palidă.

Ușa din fața ei se deschise la ora 9.55. Câțiva bărbați intrară.

Ea se opri, încercând să se calmeze, apoi se ridică, deschise ușa înspre o cameră mică, fără ferestre, în care câteva scaune pliante fuseseră plasate în cerc. Câteva erau deja ocupate de bărbați, majoritatea de vârsta lui Frankie sau mai tineri, cu părul lung, neîngrijit, favoriți mari și mustăți. Câțiva mai în vârstă, cu părul cărunt, stăteau cu brațele încrucișate.

Alți bărbați stăteau lângă o masă, mâncând gogoși și turnându-și cafea dintr-un termos înalt, argintiu.

Frankie se așteptase să fie singura femeie, dar tot se simți inconfortabil când bărbații se întoarseră, unul câte unul, să o privească.

Unul din ei se apropie de ea. Purta o cămașă în carouri și blugi de cowboy, legați cu o curea cu o cataramă enormă. Părul lui lung atârna de o parte și de alta a cărării. Buza de sus îi era aproape acoperită de o mustață uriașă.

– Te pot ajuta, domnișorică? spuse el, zâmbind.

– Sunt aici pentru terapia de grup a veteranilor din Vietnam.

– E tare că vrei să-ți înțelegi bărbatul, dar asta este numai pentru veterani.

– Sunt veterană.

– Din Vietnam.

– Sunt veterană din Vietnam.

– Oh... eu... în Vietnam nu au fost femei.

– Greșit. Am fost asistentă. Am făcut două tururi. La Thirty-Sixth și Seventy-One, spitale de evacuare. Dacă nu ați văzut nici o femeie în Vietnam, ați fost norocoși. Înseamnă că nu ați ajuns în spital.

El se încruntă.

– Oh. Bine. Ar trebuie să discuți cu celelalte tipe despre... orice. Adică, nu ai fost pe câmpul de luptă. Bărbații s-ar închide dacă ar fi o femeie în cameră.

– Vrei să-mi spui că nu pot rămâne? Am coșmaruri. Și sunt... speriată. Nu mă vei ajuta?

– Nu e locul tău aici, domnișoară. Asta este pentru veteranii care au avut parte de acțiune în Vietnam.

Frankie ieși din cameră, trântind ușa în urma ei. Se îndepărtă cu pași mari pe hol, văzu un poster pe care scria: „CERE AJUTOR AICI“ și-l rupse de pe perete, călcându-l în picioare. *Mash* era un serial de mare succes anul acesta; cum puteau oamenii să mai creadă că în Vietnam nu fuseseră femei? Mai ales veteranii, pentru numele lui Dumnezeu?

Afară lăsă să-i scape un urlet de mânie pe care nu și l-ar fi putut opri nici dacă ar fi vrut – și nu vrusese. Se simțea bine să urle, în sfârșit.

Frankie nu avea unde să meargă. Nu avea pe nimeni cu care să vorbească. Știa că ceva era teribil de în neregulă cu ea, dar nu știa cum să repare acest lucru.

Le putea suna pe Barb sau pe Ethel, dar era patetic de câte ori le sunase deja. Și după ce auzeau despre aventura cu Rye și condusul beată pe podul Coronado, ar fi judecat-o la fel de aspru cum se judeca ea.

Dar totuși, avea ceva de făcut.

Putea merge la bărbatul pe care aproape îl ucisese, pentru a-i cere scuze. Găsi un telefon cu plată și ceru centralistei adresa lui Bill Brightman.

Locuia pe Coronado, într-o casă mică, în mijlocul insulei. Curtea perfect întreținută era mărginită de flori roșii, vesele și de un gard alb. O casă iubită.

Parcă lângă cutia poștală și rămase acolo mult timp, incapabilă să iasă din mașină, incapabilă să plece. Când închidea ochii, revedea accidentul, cu încetinitorul, îi vedea fața palidă și îngrozită în lumina farurilor.

Ușa se deschise. Un bărbat de vârstă mijlocie, cu obrajii scofâlciți și păr negru ieși din casă, îmbrăcat cu un costum de culoare maro. Într-o mână avea un ziar împăturit și în cealaltă, o servietă uzată din piele.

Frankie deschise portiera mașinii și ieși afară. El se uită la ea, încruntându-se ușor.

Ea deschise poarta albă și îndrăzni să pășească pe proprietatea lui; își scoase încet ochelarii de soare, dând la iveală ochii învinețiți.

– Sunt Frances McGrath, spuse ea încet. Șoferul care aproape te-a lovit. Simți cum lacrimile îi ard ochii, și îi șterse cu mișcări grăbite. Acum nu era vorba despre durerea sau rușinea ei. Era despre el. Îmi pare atât de rău, spuse ea.

– Adu-mi corespondența, spuse el, aprinzându-și o țigară.

Frankie dădu scurt din cap, se duse la căsuța poștală, de unde scoase un teanc de reviste și scrisori, și le duse bărbatului. I le înmână în pridvor.

– Voi înlocui bicicleta.

– Bicicleta? Domnișoară, aproape m-ai terminat pe mine, spuse el.

Frankie nu-și găsi vocea. Se mulțumi să dea din cap.

– Am o fiică. O soție. O mamă. Un tată. Știi ceva despre pierderea cuiva drag?

– Știu, spuse ea.

– Ține minte asta! Data viitoare când urci beată la volan.

– Îmi pare rău, spuse ea din nou, știind că nu era suficient, dar ce altceva era?

El o privi un moment îndelungat, fără să spună nimic, apoi se întoarse și-și duse corespondența în casă, închizând ușa în urma lui.

Ea conduse înapoi la casa părinților ei și parcă în garaj. În casă, o găsi pe mama ei așezată la masa din bucătărie. Frankie aruncă cheile pe masă, între ele.

– M-am întors, spuse ea pe un ton sec.

– Mă sperii, Frances, spuse mama.

– Mda. Îmi pare rău.

– Du-te în camera ta! Odihnește-te! Lucrurile arată mereu mai bine dimineața.

Frankie se întoarse încet.

– Serios?

În noaptea aceea, în dormitorul copilăriei ei, Frankie se trezi fără tragere de inimă, luptându-se la fiecare pas cu conștiența. Nu voia să deschidă ochii și să se trezească într-o lume în care era această versiune a sa. Distrusă. O femeie decăzută. O mincinoasă. Era atât de rău totul, o avalanșă de rău.

Se întinse spre noptieră, căutând cu mâna pastilele. Luă încă două. Când le luase ultima dată? Nu-și aminti, dar nici nu-i păsa. Închise ochii, adormind din nou.

Aproape m-ai terminat pe mine.

Vrei să mori, Frankie?

E băiat!

Frankie auzi un scârțâit și încercă să se ridice. Era imposibil. Ieșea și aluneca înapoi în somn; auzi pași pe hol. Sau poate că era inima ei, care bătea tot mai rar.

Probabil unul dintre părinții ei, venit să vadă ce face. Închise din nou ochii și auzi pe cineva șoptindu-i numele. Și apoi un râs înăbușit.

Finley.

Îi auzi vocea acolo, dincolo de ușă. Îl putea auzi respirând în întuneric, putea simți mirosul cremei Bryl pe care și-o punea în păr și aroma gumei de mentă pe care o iubea atât de mult.

Haide, Frankie! Hai cu mine!

Erau din nou copii. *Vară.* Auzi camionul de înghețată afară, sunând din clopoțel, copiii râzând. Dădu deoparte păturile și coborî pe podeaua rece din lemn, întrebându-se ce se întâmplase cu covorul.

Râsul lui Finley răsuna în fața ei. Urmă sunetul afară din casă. Își luă vechea placă de surf din garaj și ieși împleticindu-se în noaptea neagră de afară.

Nici o stea pe cer.

Nici o mașină mergând pe Ocean Boulevard. Nici o lumină vizibilă în case.

Traversă strada pustie și păși pe nisipul rece.

– Finley! Așteaptă!

Încercă să-l prindă din urmă, dar picioarele ei nu voiau să coopereze. Se simțea îngreunată, epuizată.

Apa era atât de rece, încât resimți un șoc și icni; alergă înspre valul care venea spre țărm, sări pe placa de surf și vâsli înspre larg.

Trecu cu greutate peste valuri și ajunse într-o zonă calmă, unde se întinse pe placă, respirând greu din

cauza efortului. Tremura din cauza frigului și era confuză.

– Fin?

El nu-i răspunse. Se auzea doar sunetul valurilor care se loveau de țărm sau de placa ei.

Voia să se ridice și să se uite după Finley, dar era prea slăbită.

Câte pastile luase?

Frigul o îmbrățișă, amorțind-o.

De aceea venise aici? O șansă de a nu simți nimic...

Închise ochii.

Nu ar fi trebuit să fie aici. Trebuia să se întoarcă.

Dar era atât de obosită. Până în fundul sufletului. S-ar fi putut rostogoli, scufundându-se în apa rece, dispărând.

Lumini roșii care clipeau.

Sosesc răniții.

O sirenă asurzitoare.

Frankie clipi, trezindu-se. Era în ambulanță, cu tatăl ei alături. Din hainele și părul lui picura apă.

În minte îi reveni tot ce făcuse, cu o viteză care o îngrețoșă. Rușinea o făcu să se simtă mică, mică. Nu dorise decât să dispară, nu... altceva.

– Nu am încercat să... Nu am vrut... Nu putea spune cuvintele. A fost un vis. Am crezut că Finley era aici. L-am urmat.

– Sunt pastilele alea, spuse el cu o voce pe care ea abia o recunoscu. Mama ta nu ar fi trebuit să ți le dea niciodată. Ai luat prea multe.

– Nu le voi mai lua.

– Este prea târziu pentru asta, Frankie. Ne este teamă.

De ce vei face.

– Ai încercat să te sinucizi.

– Nu. Doar am...

Ce? Încercase să se sinucidă?

– Te-am fi putut pierde.

Voia să-l contrazică, să-i spună că nu aveau să o piardă niciodată, că era *bine*, dar nu reușea să spună cuvintele, nu putea să meargă mai departe.

– De ce sunt în ambulanță? Sunt bine acum. Voi fi bine. Promit!

Tata părea să se simtă inconfortabil, stânjenit. Mai rău, părea să fie speriat.

– Tată?

Ambulanța se opri. Infirmierul sări jos și deschise ușa din spate. Frankie văzu cuvintele SPITALUL DE PSIHIATRIE.

Clătină din cap, încercă să se ridice, dar descoperi că avea încheieturile și gleznele legate de pat.

– Nu, te rog!

– 36 de ore, spuse tata. Intervalul obligatoriu pentru internare după o tentativă de suicid. Au promis că te ajută.

Frankie simți că era ridicată cu targa. Jos din ambulanță, auzi roțile izbind pavajul.

Tatăl ei plângea. Acest lucru o sperie mai mult decât orice altceva în viața ei.

– Tati. Nu. Te rog!

Următorul lucru pe care îl văzu fură luminile albe, strălucitoare, și o echipă de oameni în alb.

– Nu am încercat să mă sinucid, strigă ea, luptându-se să se elibereze.

Unul din infirmieri scoase o seringă hipodermică.

Ultimul lucru de care își aminti era că țipa.

CAPITOLUL 33

Lumină orbitoare.

Unde sunt?

Îmi ridic capul și mă uit în jur; capul îmi este greu. Capul altcuiva pe gâtul meu. Poate sunt paralizată. Cineva spune un cuvânt – dezintoxicare – într-un fel ciudat, prelung. Și apoi ceva despre medicamente...

Aud zgomote care nu au nici un sens. Nu le pot categorisi, izola, recunoaște.

Albine care zumzăie. Bocanci care se lovesc de pământ. Nu.

Nu sunt în 'Nam. Unde sunt? Țipete.

Este vocea mea?

Nu.

Da.

Este prea greu să gândesc. Capul îmi bubuie. Închid ochii. Orice e acolo, nu vreau să-l văd.

Întuneric.

Liniște.

– Frankie. Frankie McGrath, poți răspunde?

Frankie își auzi numele și încercă să răspundă, dar gura părea să-i fie plină de vată, iar capul încă o durea îngrozitor.

– Frankie.

Dură o eternitate să-și deschidă pleoapele. Urmă ridicarea capului: nu-și putea vedea decât mâinile. Urme roșii îi încercuiau încheieturile.

Reuși încet să-și focalizeze privirea. Îl văzu stând într-o parte, sfidând gravitația. Poate capul ei era prea înclinat. Nu vedea cu un ochi.

Nu. Părul îi căzuse peste față, obturându-i vederea. Ridică încet o mână, simțind cum tremură, și-și dădu laoparte părul de pe față.

El era în fața ei.

„Henry."

Simți un val de rușine, apoi unul de ușurare.

– O să te scot de aici de îndată ce pot, în regulă?

Frankie nu-și putu face vocea să se ridice dincolo de o șoaptă.

„Mulțumesc“ fu prea mult. Reuși să scoată un „Muuuul“ prelung.

El își puse mâna peste a ei.

Ea se uită în jos, dorindu-și să-i poată simți atingerea.

Frankie avea un atac de cord. Deveni conștientă de durere brusc, un fulger orbitor de durere în piept.

Se ridică, respirând greu.

O durere îi pulsa în spatele ochilor. Stele mici și albe îi dansau în câmpul vizual drept.

Durerea din piept se transformă într-una constantă, bubuitoare. Transpira, tremurând.

Unde era?

„În cămin“, fu primul ei gând.

Un singur pat, destul de jos, pături și cearșafuri ieftine. O comodă cu trei sertare. Fără oglindă. Un dulap.

Își trecu picioarele peste marginea patului și-și văzu picioarele subțiri, goale și șosetele împrumutate.

Durere de cap.

O drogaseră? Se simțea ca și cum ar fi funcționat cu încetinitorul.

Se ridică și ameți imediat, simțind cum i se face greață. Numără până la zece și senzația dispăru.

Cu ce era îmbrăcată? Pantaloni scurți tăiați, șosete și un tricou prea mare. Al cui?

Se duse la ușă, așteptându-se pe jumătate să fie închisă.

Spitalul de Psihiatrie.

Acolo era. Acum își amintea: oceanul, drumul cu ambulanța, tatăl ei plângând.

Deschise ușa. Dincolo de ea se afla un hol similar cu cel al școlii primare la care fusese: fluturași pe pereți, linoleum pe jos, ferestre care lăsau să intre prea multă lumină, făcând-o să clipească. Curcani și pelerini făcuți din hârtie decorau pereții.

Mișcându-se cu prudență, își trecu degetele pe suprafața lambriurilor, doar pentru a-și ține echilibrul. Durerea de cap era rea și părea să devină și mai rea.

Trecu pe lângă ceea ce semăna cu o sală de clasă, în care oamenii stăteau în cerc, vorbind.

– Atunci am ajuns la fund, spunea unul dintre ei.

– Frances McGrath?

Ridică privirea și văzu o tânără venind înspre ea. Un bărbat trecu pe lângă ele, mormăind ceva pentru sine.

– Du-te înapoi în cameră, Cletus, spuse femeia.

Tânăra era frumoasă, cu ochi mari și o cascadă de păr șaten. Purta o rochie ce-i ajungea până la glezne și sandale din piele întoarsă, maro. Șase sau șapte brățări de mărgele din lemn îi înconjurau încheieturile mâinilor.

– Sunt Jill Landis, una dintre consilierele de aici. Conduc ședințele de grup.

O luă pe Frankie de mână și o conduse pe hol, trecând pe lângă o serie de uși închise și de zona recepției, unde se vedea un banner pe care scria: „ASTĂZI ESTE ZIUA!“

– Directorul te așteaptă. Cum te simți?

– Mă doare capul, spuse Frankie. Slăbită.

– Desigur.

Tânăra se opri și-i dădu lui Frankie două aspirine și un pahar cu apă.

Frankie uită să-i mulțumească, doar luă aspirinele și le înghiți cu apă.

Jill se opri în fața unei uși închise și o strânse pe Frankie de mână.

– Te programez pentru o ședință de grup la 14.00. O astfel de sesiune ajută mai mult decât crezi, Frankie. Mai ales în cazul veteranilor.

– Grup? Ședință? Nu vreau...

– Doar vorbim, Frankie. Și este obligatorie.

Bătu la ușă.

– Intrați!

Jill deschise ușa.

– Ne vedem mai târziu, Frankie.

Frankie înaintă, făcând câte un pas după altul. În picioare avea șosete. Unde îi erau pantofii?

Ușa se închise în spatele ei.

– Hei, Frankie.

Se uită în sus tocmai la timp pentru a-l vedea pe Henry deschizându-și brațele pentru o îmbrățișare. O cuprinse în brațe, o îmbrățișare atât uluitoare, cât și familiară. Frankie se uită la el.

– M-ai salvat.

El îi dădu o șuviță de păr în spatele urechii.

– Încă nu. Și nu va fi ușor. Îi dădu drumul. Îți amintești ce s-a întâmplat?

– O parte, spuse ea încet.

Imaginile acelea oribile erau acolo, așteptând-o: fuga în ocean, sperând să dispară, frigul, dinții care îi clănțăneau... tatăl ei trăgând-o jos de pe placă și ducând-o în ambulanță, țipetele ei, plânsul, imobilizarea la pat...

Se uită în jur, prin biroul lui. Una din ferestre dădea înspre un fel de parc, o zonă verde plină cu mese pentru picnic. Sub fereastră se afla un credenț ieftin din lemn, pe care erau așezate fotografii înrămate și o plantă în ghiveci.

– Unde mă aflu?

– Internată în centrul pentru tratarea dependenței de alcool și droguri. S-a deschis acum vreo șase luni, îți amintești? Eu conduc centrul și consult pacienți de două ori pe săptămână. Nu voi fi terapeutul tău principal, din motive evidente, dar am vrut să-ți ușurez drumul înspre terapie.

– Ce motive evidente?

– Te-am iubit.

– La trecut. Mda.

Își feri privirea, incapabilă să se uite la el, amintindu-și că era aici din cauza unei tentative de sinucidere. *Sinucidere*. Nu putea procesa acest cuvânt teribil.

– Cum m-ai scos?

– M-a sunat mama ta. Te-a internat aici pentru opt săptămâni. Pentru început.

– Uau. Mama abordează direct o problemă. Asta e ceva nou.

Frankie își presă tâmplele dureroase cu degetele.

– Apropo, durerea ta e unul din simptomele sevrajului. Ai putea avea parte și de altele: anxietate, dureri în piept, transpirații, tremor. Pentru un timp, s-ar putea ca și abilitățile tale cognitive să sufere.

– Nu zău. Frankie oftă. Sevraj. Așa că, pe lângă toate celelalte, sunt oficial o dependentă de alcool și droguri. Ura!

– Pastilele galbene pe care le luai? Diazepam. Numite popular Valium, dar sunt sigur că știi asta. Cei de la Rolling Stones le-au spus „micile ajutoare ale mamei“. Se duse la birou, scoase o revistă și o deschise la o reclamă deasupra căreia scria mare „ACUM POATE FACE FAȚĂ“, în care era prezentată o femeie cu un șorț, zâmbind larg în timp ce dădea cu aspiratorul. Doctorii le prescriu ca pe bomboane femeilor, de ani buni.

– Mi-am pierdut licența de asistentă?

– O vei pierde. Cel puțin pentru un timp, dar nu asta este cea mai mare grijă a ta acum. El o luă de mână și o conduse spre canapeaua uzată. Stai jos!

Frankie se uită la canapea, și puțin din vechea Frankie se trezi la viață, făcând-o să râdă.

– Glumești.

– Sunt psihiatru, spuse el, zâmbindu-i înapoi. Te va face să te simți mai confortabil vorbind.

– Nu știu dacă vreau să mă simt confortabil vorbind.

– Nu te-ai simțit destul timp inconfortabil, fără să vorbești?

– Mă doare capul. Nu e corect să mă iei așa.

Se așeză, stând cu spatele drept. Mâinile îi tremurau.

– Ai o țigară? Nu cred că pot sta aici, explorându-mi adâncurile mâloase, fără *ceva* ajutor.

El găsi o țigară, o brichetă, și trase lângă ea o scrumieră, apoi își puse scaunul lângă canapea.

Frankie se ridică. Se temea, era agitată. Se duse la credenț, studie fotografiile expuse acolo. Viața lui Henry, în imagini. Acest lucru o făcu să-și dea seama că nu mai făcuse o fotografie de ani întregi. Ridică fotografia înrămată cu el și o femeie cu păr lung, șaten, care începea să încărunțească, și ochelari rotunzi, cu lentile trandafirii.

– E Natalie, spuse el. Suntem logodiți. Ea mă iubește.

Simțise Frankie un oarecare accent pe *ea*?

Simți atât fericire pentru el, cât și o înțepătură de durere pentru ea însăși. Dacă s-ar fi căsătorit cu el, ar mai fi ajuns să stea aici, cu capul bubuindu-i din cauza sevrajului?

Henry zâmbi.

– Este învățătoare și poetă. Dar putem vorbi despre mine mai târziu. Acum vreau să te faci bine, Frankie. Colegul meu, doctorul Alden, lucrează cu veterani din Vietnam. Avem mult prea mulți pacienți din armată, mai ales dintre cei întorși acasă după război.

Ea se apropie din nou de el și se așeză pe canapeaua aceea ridicolă.

– Nimănui nu-i pasă de femei.

Frankie își aprinse țigara, trase fumul în piept, apoi expiră.

– De ce spui asta?

– M-am dus la Asociația Veteranilor să caut ajutor. De două ori. M-au ignorat de fiecare dată, mi-au spus că nu sunt de fapt veterană.

– De ce te-ai dus acolo pentru ajutor?

Frankie se încruntă.

– Nu știu. Doar...

– Doar ce? o întrebă Henry cu blândețe.

Ea îi simți privirea scrutătoare. Nu era o întrebare inocentă. Frankie abia și-o pusese ei înseși. Nu răspunsese niciodată cu voce tare nimănui. Nu voia cu adevărat să răspundă nici acum. Dar dăduse de necazuri, se dezintegra, pierdea bucăți din ea însăși. Avea nevoie să ceară ajutorul cuiva, să își spună adevărul.

– Păi... Am avut o perioadă grea. Aproape că am ucis un om pentru că am condus beată. Apoi bebelușul, avortul... Rye care s-a întors acasă și m-a mințit. Aventura noastră. Și acum îmi pierd licența de asistentă. Nu a mai rămas nimic din mine.

– Asta e numai la suprafață, Frankie. Ai avut ani la rând coșmaruri și probleme cu somnul. Obișnuiai să țipi în somn, spuse el. Înainte de bebeluș, de avort... Înainte de Rye.

Frankie dădu din cap.

– Și cum rămâne cu puseele irațională de furie? Iritabilitatea? Anxietatea?

Frankie nu se putea uita la el.

– Vietnam, spuse el. De aceea te-ai dus la Asociația Veteranilor. Știi că Vietnamul e începutul. Ai amintiri despre timpul acela, amintiri care te fac să ți se pară că ești din nou acolo?

– Vrei să spui ca...

– Ca un flashback într-un film.

Frankie fu uluită. Se gândise că doar ei i se întâmpla asta, că era nebună.

– Cum de știi asta?

– Îți amintești de petrecerea de 4 Iulie?

Ea nu-i putu răspunde.

– Poartă numele de tulburare de stres posttraumatic. E un pic controversată, încă nu a fost adăugată în manualul tulburărilor psihice încă, dar vedem simptome similare în cazul celorlalți veterani. Ceea ce trăiești tu este un răspuns familiar la traumă.

– Dar eu nu am fost direct pe câmpul de luptă.

– Frankie, ai fost asistentă de chirurgie în munți, în mijlocul frontului.

Ea dădu din cap.

– Și crezi că nu ai avut parte de lupte?

– Dar... Rye... el a fost prizonier de război. A fost torturat. Ținut în întuneric ani. El este bine.

Henry se aplecă în față.

– Traumele legate de război nu fac parte dintr-un sport de competiție. Nici nu funcționează pe modelul mărimii universale. Prizonierii de război sunt un grup special. Ei s-au întors acasă într-o lume diferită de a ta. Au fost tratați cu toții ca veteranii celui de Al Doilea Război Mondial. Ca eroi. Este greu de evaluat efectul asupra psihicului unei persoane.

Frankie se gândi la toate acele panglici galbene atârnate de crengile copacilor în ’73. Nu fuseseră acolo când se întorsese ea acasă. La naiba, se organizaseră parade pentru prizonierii de război. Nici unul nu fusese scuipat sau numit ucigaș de copii sau iubitor de război.

– Și cei mai mulți au fost piloți, așa că experiența lor legată de război este diferită de a soldaților sau de a marinarilor de la sol. În captivitate, s-au coalizat, au păstrat rangurile, au comunicat în secret, și toate acestea le-au întărit legăturile. Nu înțelegem încă foarte bine tulburarea de stres posttraumatic, dar știm că este o experiență foarte personală. Cum sunt prietenele tale asistente?

– Nu prea vorbim despre asta.

– Războiul pe care nimeni nu vrea să și-l amintească.

– Mda.

– Am vorbit cu Barb săptămâna asta, spuse el. Mi-a zis de luptele din apropiere de Pleiku. Se aplecă spre ea. Nimic din ce simți nu este greșit sau anormal. Nu contează ce au trăit sau nu prietenele tale. Ai voie să fii afectată într-un mod unic de experiența ta din timpul războiului. Mai ales tu, cineva suficient de idealist să se ofere voluntar. Nu ai de ce să-ți fie rușine, Frankie!

Rușine.

Cuvântul acela o lovi pe Frankie tare. Se lăsase cuprinsă de rușine; poate că totul începuse când fusese scuipată la aeroport, sau când mama ei îi ceruse să nu vorbească despre război, sau poate la auzul știrilor despre atrocitățile comise. Aproape toți civilii pe care îi întâlnise de la întoarcerea ei acasă, inclusiv propria familie, îi transmisese, subtil sau direct, mesajul că ceea ce făcuse în Vietnam fusese rușinos. Că făcuse parte din ceva greșit. Încercase să nu creadă acest

lucru; dar poate că o făcuse. Se dusese la război ca o patriotă și revenise ca paria.

– Cum ajung înapoi așa cum eram?

– Nu ai cum să te întorci, Frankie. Trebuie să găsești un mod de a merge înainte, de a deveni o nouă persoană. Este o luptă pierdută să încerci să redevii ceea ce ai fost la 21 de ani. Dacă asta ai încercat să faci, nu este de mirare că ai dificultăți. Fata naivă, idealistă, care s-a dus voluntară la război, a dispărut. Într-un fel foarte real, a murit acolo.

Frankie se uită la mâinile ei.

A murit acolo.

Aceste cuvinte rezonau puternic în mintea ei. Dureau. Stând aici, acum, își dădea seama că o știuse, că simțise acest lucru. Jelise pentru inocența pe care și-o pierduse în Vietnam.

– Acum ia-mă de mână, spuse el, trăgând-o în picioare. Te voi prezenta doctorului Alden.

Doctorul Alden era un bărbat tăcut, palid, cu un gât subțire și fruntea plină de riduri și ochi blânzi. Prezența lui avea ceva foarte reconfortant.

În biroul său, în care erau expuse duzini întregi de fotografii pline de inspirație, o făcuse să se așeze într-un fotoliu confortabil și începuse să-i pună întrebări. Ea dorise să vorbească despre Rye, despre inima ei sfâșiată, despre rușinea și furia ei, dar doctorul Alden avea o altă idee.

– Amintiri, spuse el. Despre Vietnam. Să începem de acolo!

La început îi fusese dificil să-și spună povestea cu voce tare, dar odată ce spuse „Îmi amintesc de prima oară când am văzut o amputație...“ digul se sparse, iar amintirile ei veniră în valuri. Ea își dădu seama de puterea pe care o câștigaseră, fiind ascunse atâta timp.

Sesiune după sesiune, zi după zi, ea se expuse pe sine, își expuse trecutul, deschizându-și cele mai profunde răni. Vorbi despre bebelușul care murise în brațele ei, suferind de arsuri din cauza napalmului, despre soldații morți pe tărgi, în noroiul însângerat, despre băieții abia ieșiți din adolescență, care o prindeau de mână, despre sirenele asurzitoare de alarmă, despre operațiile din clădirea Quonset, la lumina lanternelor, pe podea, în timpul unui atac cu mortiere, despre Mai, fetița pe care încă o mai visa uneori. Vorbi despre suferințele groaznice ale poporului vietnamez. Amintirile întunecate făcură treptat loc altora, reprimate, de asemenea, până când fuseseră aproape uitate. Ca acelea despre soldații care aveau grijă unii de alții. Atât de mulți dintre ei refuzau tratamentul până când nu erau consultați camarazii lor. Încercaseră să se sprijine unii pe alții, literalmente, când răni oribile le scoteau mațele afară. La sfârșitul primei săptămâni, în care avusese parte de o combinație rigidă de ședințe de grup și individuale, Frankie era stoarsă din punct de vedere emoțional. Doctorul Alden îi dăduse un jurnal în care să-și noteze sentimentele, și ea începuse, încet, să scrie despre rușinea de a fi aici și despre cât de mult îl ura pe Rye și pe ea însăși. La sfârșitul săptămânii, umplea deja câteva pagini pe zi.

În a treia ei sâmbătă aici, în ziua de vizită, se plimba de pe un hol pe altul, prea tensionată pentru a vorbi cu ceilalți câțiva pacienți, prea agitată pentru a sta prea mult în loc, fumând țigară după țigară, încercând să ignore durerea de cap care îi bubuia în spatele ochilor.

Acum era lângă automatul de gustări, cumpărând încă o cola (ultima ei dependență), când numele ei se auzi din difuzoare: „Vizitatori pentru Frankie McGrath".

Nesigură dacă era gata să vadă pe cineva, se îndreptă spre zona rezervată vizitatorilor, o cameră din apropierea intrării. Aceasta era zugrăvită într-o nuanță deschisă, liniștitoare, de albastru și avea pe pereți fotografii cu curcubeie, oceane și cascade. Pe o masă din colț se găseau jucării și puzzle-uri pentru copii. Un poster cu *Desiderata,* de culoarea ceaiului, oferea sfaturi de viață. „Treci cu placiditate prin zgomot și grabă, și amintește-ți de pacea pe care o poți găsi în tăcere."

Se așeză pe unul din scaunele goale, bătând cu piciorul în podea. Durerea de cap se diminuase, dar era încă acolo; își simțea gura uscată. Transpirația îi umezea pielea.

Fără îndoială că părinții ei se îndreptau acum încoace, simțindu-se inconfortabil într-un astfel de loc. Ce aveau să-i spună? Dacă serviciul ei militar îi făcuse să se simtă rușinați, ce aveau să spună despre dependență? Despre condusul în stare de ebrietate? Despre pierderea licenței de asistentă? Despre toate eșecurile ei? Ce avea să le spună ea lor?

De după colț apăru Barb, părând agitată. Când o văzu pe Frankie, țâșni înainte și o prinse în brațe.

– M-ai speriat al dracului de tare.

Barb o ținu pe Frankie de mână și o conduse afară, în zona verde plină de mese și scaune pentru picnic, unde familiile stăteau adunate împreună, discutând.

Frankie se așeză la una din mese. Barb se așeză vizavi de ea.

– Ce dracu', Frankie?

– Rye, spuse ea simplu.

Barb păru confuză.

– Rye?

– El... a venit la mine într-o seară, și... nu, nu ăsta-i începutul. L-am văzut pe plajă, cu familia... pare că a

trecut o veșnicie de atunci. L-am urmărit, ca o femeie nebună. Apoi el a venit la mine, și...

– Și tu l-ai crezut din nou? Barb se aplecă în față. Tu?

– Am crezut că mă iubește.

– L-aș putea ucide pe ticălos.

– Mda, m-am gândit și eu la asta. L-am urât – pe el și pe mine – atât de mult, că... asta m-a distrus. Asta e tot ce pot spune. Când am ajuns aici, am visat să-l confrunt. Am crezut că am nevoie să aud „am mințit" și „îmi pare rău". Dar nu am. Știu ce a făcut el, și știu ce am făcut eu. Nimic din toate astea nu e drăguț, dar nu el e problema. Doctorul și grupul meu de terapie mă ajută să înțeleg asta. Ar fi trebuit să vorbesc despre lucruri cu mult timp în urmă, ar fi trebuit să vă spun vouă... Frankie inspiră adânc și se uită la prietena ei. Întregul corp îi tremura, se simțea fragil. Vulnerabil. Ar fi trebuit să vă spun că îmi este greu, că amintirile din Vietnam mă copleșesc, să fiu deschisă cu voi, dar voi păreați amândouă atât de bine. Am crezut că doar eu sunt așa, că eram prea slabă sau stricată, cumva.

– Crezi că, dacă nu spun nimic despre 'Nam, nu mă gândesc la asta? spuse Barb.

– De unde să fi știut? N-ați vorbit aproape niciodată despre asta. Făcu o pauză, inspiră din nou adânc, și auzi vocea doctorului Alden spunând: „Începe cumva, Frankie. Vorbește". Nu știu de ce nu pot uita unele lucruri, de ce îmi aduc mereu aminte, în timp ce alții le dau deoparte.

– Și eu îmi aduc aminte, spuse Barb. Uneori am încă coșmaruri...

– Ai?

Barb încuviință din cap.

– Alerte de bombe cu napalm. Îmi aduc aminte de o noapte de la Thirty-Sixth. Un băiat din orașul meu

natal...

Frankie o ținu de mână pe cea mai bună prietenă a ei și îi ascultă poveștile, durerea, care erau similare cu ale ei. Vorbiră ore întregi, până când noaptea se lăsă ușor în jurul lor; pe cer apărură stelele. Frankie nu știuse niciodată până atunci cum puteau vindeca cuvintele, cum puteau iniția cel puțin vindecarea.

– Erai o adevărată vedetă în sala de operații, spuse Barb în cele din urmă. Știi asta, da? Mulți bărbați s-au întors acasă datorită ție, Frankie.

Frankie trase aer în piept, expiră.

– Știu.

– Ce urmează acum?

– Iau câte o zi, pe rând, spuse Frankie.

Sincer vorbind, încă nu era pregătită să se gândească la viitor, habar nu avea dacă putea crede în ideea vindecării totale. Nu era bine, nu era nici pe departe bine, și asta era ceva în legătură cu care nu avea să mai mintă vreodată.

Dar.

„Voi fi", se gândi ea. Putea simți cum în ea se adună forța, ca lumina soarelui la distanță, începând să o încălzească. Dacă nu se abătea de la curs, făcea toți pașii, credea în ea însăși, se putea vindeca, putea deveni o versiune mai bună a ei.

„Într-o zi", se gândi.

CAPITOLUL 34

Era remarcabilă viteza cu care se calma o lume turbulentă. La începutul lui 1974, cu războiul terminat

și Nixon îndepărtat de la președinție, țara părea să respire ușurată. Lupta pentru drepturi continua, desigur; drepturile civile și drepturile femeilor reprezentau o bătălie continuă, iar revoltele de la Stonewall puseseră în discuție și drepturile homosexualilor. Scopul era egalitatea, dar nu prin metode de tipul scrie-o-pancartă-și-mărșăluiește, ca până atunci. Veteranii din Vietnam dispăruseră în peisaj, ascunzându-se la vedere într-o mulțime care fie îi desconsidera fățiș, fie nu-i lua deloc în considerare. Hipioții se schimbaseră și ei; absolviseră universitățile, își părăsiseră comunele și-și tăiaseră părul, începând să-și caute slujbe. Chiar și muzica se schimbase. Dispăruse muzica furioasă, plină de proteste, din timpul războiului. Acum toată lumea cânta melodiile lui John Denver, Linda Ronstadt și Elton John. Formația Beatles se despărțise. Janis și Jimi[43] erau morți.

Frankie lupta pentru propria metamorfoză. Venise la centrul medical împotriva voinței ei, sau poate nu chiar așa. Inconștientă, mai bine zis.

În februarie, deși se simțea mai puternică, era conștientă de faptul că putea recădea într-o secundă, ajungând din nou în genunchi. Uneori i se părea copleșitor să se gândească la viața ei de acum înainte. Atât de mult din ceea ce-i umpluse ultimii ani era întunecat – amintiri, iubire, coșmaruri. Nu știa cine era fără durere sau fără nevoia de a o ascunde.

Dar faptul că nu mai consuma droguri și terapia îi oferiseră uneltele necesare vindecării. Câte o zi, pe rând. Pentru prima dată în ani, era uneori capabilă să-și imagineze un viitor care nu includea durere sau prefăcătorie. Nu mai credea în „a merge mai departe cu orice preț“ și știa că încercarea de a uita trauma nu făcea decât să le ofere amintirilor dureroase un sol

prielnic. Acceptase pierderea licenței de asistentă și spera ca într-o zi să o poată recupera, dar nu se baza pe acest viitor.

Încă avea coșmaruri, încă se trezea uneori pe podeaua camerei ei ca de cămin, mai ales după o sesiune de terapie mai intensă. Încă ducea dorul persoanelor dispărute din viața ei sau pe care le pierduse, dar, așa cum îi aminteau adesea Henry și doctorul Alden, regretele erau o pierdere de timp. „Dar dacă" o condusese pe un drum plin de probleme. Acum învăța în fiecare zi cum să navigheze prin viață, cum să înainteze, pas cu pas.

În mod surprinzător, dintre toate durerile și regretele ei, cele care o făcuseră să bea prea mult, să ajungă dependentă de pastile și să-și piardă licența de asistentă, Rye fusese cel mai ușor de exorcizat.

Își începuse tratamentul devastată de alegerea de a avea o aventură cu un bărbat căsătorit și distrusă de încrederea ei în el și-n iubirea lui. Învățase că fusese slabă, o păcătoasă, dar, dincolo de orice, crezuse cu adevărat că Rye o iubea. Iubirea îi oferise cumva posibilitatea de a-și proiecta oribila alegere într-o lumină mai puțin neplăcută.

Până în ziua în care doctorul Alden o întrebase:

– Când ți-a spus Rye prima dată că te iubește?

Întrebarea o făcuse pe Frankie să se ridice de pe canapea. Îi spusese Rye vreodată că o iubește?

Căutase printre amintiri; găsise doar asta: „Mă tem că te voi iubi până la moarte".

Atunci, i se păruse romantic, epic. Acum, vedea sentimentul așa cum fusese de fapt. Partea întunecată a iubirii. Ce spusese el, de, fapt fusese: „Nu vreau să te iubesc".

Pentru el nu fusese niciodată dragoste adevărată. Da, apăruse în Kauai să o seducă, gândindu-se că ea

avea să plece din armată în câteva săptămâni, așa că aventura lor putea fi o mică distracție înainte de plecarea ei. Ea crezuse în fiecare moment petrecut împreună cu el.

Cel mai rău, minciunile lui expuseseră în ea o imoralitate pe care Frankie nu ar fi crezut-o posibilă înainte de el. Începuse prin a crede că fusese proastă și ajunsese să descopere că fusese doar o ființă umană. De acum înainte, avea să fie mereu conștientă de fragilitatea din ea și, indiferent de cât de puternică ar fi devenit, trebuia să se păzească pentru totdeauna.

– Mă tem că nu mai cred în iubire, îi spusese odată doctorului Alden.

– Dar o mulțime de oameni te iubesc, Frankie, nu-i așa? replicase acesta.

Ea închisese ochii, gândindu-se la cele mai bune momente din viața ei – tatăl ei care îi spunea Alună și o ridica în aer, mama care o ținea strâns în brațe când plângea, Finley învățând-o să facă surf, împărtășindu-i secretele, ținând-o de mână. Jamie, care o învățase să creadă în ea, să încerce. *Nu te teme, McGrath*! Și Barb, și Ethel, mereu acolo pentru ea.

– Mda, spuse ea încet, și lăsă aceste amintiri să-i devină scut, putere, speranță.

În final, cel mai dificil aspect al recuperării ei nu fusese Rye. Nu fuseseră nici pastilele. Lucrul cu care încă se mai lupta era Vietnamul. Acelea erau coșmarurile care o bântuiau. Vorbea despre asta cu doctorul, îi spunea poveștile și spera într-un fel de rezolvare și, deși vorbitul o ajuta, știa că doctorul Alden nu o înțelegea. Nu cu adevărat. Vedea cum el se strâmba uneori la câte o amintire, tresărind când auzea cuvinte precum *napalm*. Acele momente îi aminteau că el nu fusese niciodată în război, și nimeni

care nu fusese cu adevărat în rahat nu putea înțelege pe deplin.

Și ea știa că, odată ieșită din centrul medical, unde se simțea în siguranță, avea să fie aruncată într-o lume în care veteranii din Vietnam trebuiau să fie invizibili, mai ales femeile.

Acum însă, indiferent de cum se simțea sau cum o vedea lumea, ori dacă era pregătită sau nu, era timpul să plece de aici. Stătuse oricum prea mult timp, își extinsese perioada inițială, și Henry îi spusese, cu multă blândețe, că ocupa locul altcuiva care avea nevoie de salvare.

– Ești pregătită, zise Henry, de dincolo de birou.

Frankie se ridică. Nu se simțea pregătită. După orice metodă sau măsură, eșuase la revenirea în lume, după Vietnam.

– Așa spuneți tu și doctorul Alden.

Se duse la biblioteca lui și luă o fotografie a nepotului lui, Arturo, în uniformă.

– Uită-te la zâmbetul ăsta, spuse ea. „Seamănă atât de bine cu al lui Finley."

– A învățat disciplină, asta-i sigur, spuse Henry. Sora mea spune că nu l-a putut niciodată convinge să-și facă patul sau să-și pună hainele la loc, înainte de Annapolis, și acum le face pe toate.

– Nu-i nimic în neregulă cu puțină disciplină, zise Frankie.

Luă o altă fotografie înrămată, cu Henry și logodnica lui, Natalie, cu care avea să se căsătorească curând, undeva în pădure. Erau perechea perfectă; își petreceau weekendurile făcând drumeții și mergând cu cortul, și nu ratau nici un eveniment politic.

– Mă vei invita la nunta ta hipiotă?

– Desigur. Pleci din centru, Frankie. Nu înseamnă că nu ne mai vedem. Suntem prieteni. Mă poți suna

întotdeauna.

Ea se întoarse să se uite la el. Henry era așezat în fotoliul lui de piele, cu părul cărunt prins la spate într-o coadă de cal.

– Mulțumesc, spuse ea. Pentru tot. Și îmi...

– Dragostea înseamnă că nu trebuie niciodată să-ți ceri scuze.

Frankie râse.

– Ce grămadă de rahat! Dar, pe de altă parte, nu sunt expertă în dragoste.

– Știi ce-i dragostea, Frankie.

El veni spre ea și o prinse într-o îmbrățișare.

Ea se ținu mai strâns decât ar fi trebuit, dar în ultimele luni el devenise colacul ei de salvare, ancora ei, confidentul ei. Nu doctorul ei, ci prietenul, la fel de important ca Barb și Ethel.

– Îmi va fi dor de tine, spuse ea.

El îi atinse fața.

– Nu mai veni aici așa cum ai făcut-o prima dată, bine? Cere ajutor atunci când ai nevoie! Contează pe oamenii care te iubesc și, cel mai important, bazează-te pe tine! Câte o zi, pe rând. Caută-ți un sponsor! Găsește-ți o pasiune! Te descurci. Făcu o pauză, dar nu-și mută privirea de la ea. Meriți să fii iubită, Frankie. În felul acela, pentru totdeauna. Nu uita asta!

Frankie se uită la el un moment îndelungat. Îi putea spune din nou totul, cum învățase să își înțeleagă propria slăbiciune și propria putere, cum ajunsese să creadă că Rye nu era doar un mincinos, ci o persoană egoistă și crudă. Dar nimic nu mai conta acum; Rye nu mai conta. Dacă l-ar fi văzut pe stradă, ar fi trecut pe lângă el fără nimic altceva decât un fior de tristețe, iar Henry știa toate astea.

– A fost o zi norocoasă cea în care te-am întâlnit, Henry Acevedo.

– A fost norocoasă și pentru mine, Frankie.

Ea se aplecă și-și luă de jos geanta veche, ponosită, pe care i-o împachetase mama ei cu luni în urmă, când lumea lui Frankie se prăbușise.

În josul holului, o văzu pe Jill Landis, care conducea o ședință de grup: opt oameni noi stăteau într-un semicerc în fața terapeutei.

Un tânăr cu părul lung și umerii căzuți spunea ceva despre heroină.

Frankie se opri, prinse privirea lui Jill și-i făcu cu mâna. *La revedere!*

Aici, ca și în Vietnam, oamenii veneau, stăteau un timp, erau schimbați într-un mod fundamental și mergeau mai departe. Unii reușeau să se descurce în lumea de afară, alții, nu. Era rău mai ales în cazul veteranilor din Vietnam. Statisticile privitoare la ratele lor de sinucidere deveneau alarmante.

Frankie nu se mai întoarse în camera ei, temându-se vag că, odată acolo, avea să găsească un motiv să nu plece. Ieși prin ușile din față, afară, în ziua rece.

Văzu Cadillacul negru al mamei ei, parcat sub un copac de jacaranda.

Portiera din partea șoferului se deschise. Apoi cea a pasagerului. Tata și mama ieșiră din mașină, stând de o parte și de alta a acesteia, uitându-se la ea.

Chiar și de departe, le văzu bucuria. Și anxietatea.

Le dăduse atât de multe motive de îngrijorare în doar câțiva ani. Vietnamul. Trauma. Avortul. Rye. Condusul în stare de ebrietate. Pastilele. Știa cât de greu fusese totul pentru doi oameni pentru care reputația lor în comunitate era vitală. Nu avea habar ce le spuseseră prietenilor lor de această dată. Poate că internarea pentru dependența de alcool și droguri fusese transformată într-o expediție de numărare a pinguinilor în Antarctica.

Oricum, nu avea de gând să întrebe. Descoperindu-și propriile eșecuri, era mai puțin înclinată să-i judece pe alții.

Poate că părinții ei nu o înțelegeau și cu siguranță că nu-i aprobaseră majoritatea alegerilor, dar erau aici.

„Știi ce este dragostea, Frankie."

Frankie traversă parcarea.

– Frances, spuse mama la apropierea ei. Între ele avu loc un schimb emoționant, împărtășirea emoțiilor dintre mamă și fiică. Arăți bine, spuse mama. Prea slabă.

– Și tu, zise Frankie, intrând în îmbrățișarea mamei ei, care o strânse în felul acela nou, puternic.

Ca și Frankie, și mama descoperise cât de capricioasă putea fi viața.

Când mama îi dădu în cele din urmă drumul – cu lacrimi în ochi –, Frankie se întoarse și se uită la tatăl ei, peste plafonul negru lucios al Cadillacului.

Îl îmbătrânise, știa, îl învățase că succesul și banii nu puteau proteja o familie de pierderi sau greutăți. Zidurile din jurul casei nu reprezentau o garanție a siguranței, nu într-o lume care era în continuă schimbare. El se schimbase cu vremurile, într-un fel, își lăsase favoriții să crească și schimbase costumele lui la comandă cu cămăși și pantaloni tricotați, dar nu se putea nega precauția cu care se uita la fiica lui. Ea și-l aminti cărând-o afară din apă, în noaptea aceea. Amintirea lacrimilor lui avea să rămână mereu cu ea. Ceea ce învățase el în acea noapte despre ea, despre ei nu avea să se șteargă niciodată. Știa că o parte din el urma să se îngrijoreze mereu pentru ea. El și mama ei făceau parte dintr-o generație mai tăcută. Nu credeau în cuvinte la fel de mult pe cât credeau în optimism și muncă grea.

– Eu cred că arăți excelent, Frankie, spuse el.

– Mulțumesc, tată.

Deschise portiera din spate, își aruncă pe banchetă geanta de călătorie și se strecură lângă ea.

Când tata porni motorul, vocea lui Perry Como se auzi din boxe, dizolvând timpul.

Dintr-odată Frankie avea din nou zece ani, stând pe bancheta din spate a mașinii, alunecând la fiecare viraj, lovindu-se de fratele ei.

– Geanta aia mai miroase puțin a mucegai, spuse mama. Nu văd cum e posibil.

– Sezonul musonului, spuse Frankie, uitându-se la geanta neagră care călătorise în jurul lumii cu ea. Totul era ud. Nimic nu se usca vreodată.

– Trebuie să fi fost... neplăcut, zise mama.

Prima conversație adevărată pe care o avuseseră vreodată despre Vietnam.

Frankie nu se putu abține să nu zâmbească. Încercau, sperau să se schimbe în moduri semnificative, dar cu pași mici.

– Da, mamă, spuse ea, zâmbind. A fost neplăcut.

Opriră în spatele căsuței mici de lângă plajă, cu fântâna ei desuetă în față și cu steagul american fluturând la ușa garajului.

– Ai putea sta cu noi, spuse tata pe un ton morocănos.

Frankie îi înțelese îngrijorarea. Nimeni nu voia să lase un dependent singur prea mult timp, dar avea nevoie să fie pe picioarele ei. Sau să cadă. Și dacă cădea, trebuia să se ridice din nou.

– Voi fi bine aici, tată.

Văzu felul în care se încruntară ei. Dădură din cap. El se întinse și o luă pe mama de mână.

Frankie încuviință din cap, își luă geanta, ieși din mașină și rămase acolo un moment.

Mama ieși din mașină și o îmbrățișă pe Frankie.

– Nu mă mai speria din nou, șopti ea.

Frankie simți un val de iubire pentru mama ei. Se gândi dintr-odată la ce însemna pierderea unui copil. Când Frankie fusese mică, o deranjase impasibilitatea mamei ei, calmul ei neperturbat. Dar acum Frankie știa mai bine. Supraviețuiai câte o zi, pe rând, oricum puteai.

A doua zi, Frankie avea să înceapă traiul de la o zi la alta: să găsească un loc de întâlnire a Alcoolicilor Anonimi și să-și caute un sponsor. Apoi să-i trimită domnului Brightman un cec pentru o bicicletă nouă – primul ei pas în lungul proces de recuperare. Nu avea să încerce să-și recâștige licența decât după ce era sigură că era bine.

Mama puse o mână pe obrazul lui Frankie și o privi adânc în ochi.

– Sunt atât de mândră de tine, Frances!

– Mulțumesc, mamă.

Dându-i drumul mamei ei, Frankie se întoarse și se îndreptă spre casă. Actele – pe numele lui Frankie – erau pe tejghea. Fără îndoială că tatăl ei le pusese acolo pentru a-i reaminti că acolo era locul ei, pe Coronado.

Se duse în dormitor, lăsă geanta să cadă pe podea, unde ateriză cu un bufnet și alunecă pe parchetul de lemn.

Se duse apoi în camera copilului. Când deschisese ultima oară ușa?

O deschise acum și rămase în prag, uitându-se la camera galbenă. Pentru prima dată, se lăsă să-și amintească tot, aici, în această cameră pe care o umpluse odată cu speranță.

O versiune diferită a ei. O lume diferită.

Stând acolo, lăsând durerea să intre, amintindu-și de întreaga sa viață, își dădu dintr-odată seama că era

tânără. Nu avea încă nici măcar 29 de ani.

Luase unele dintre cele mai impulsive decizii ale vieții ei înainte să aibă habar de consecințe. Unele îi fuseseră aruncate în brațe, unele fuseseră așteptate, altele veniseră pe neașteptate. Se hotărâse să devină asistentă când avea 17 ani. Se alăturase corpului de asistente al Armatei și plecase la război la 21. Plecase în Virginia cu prietenele ei, fugind de acasă, și revenise atunci când mama ei avusese nevoie de îngrijiri.

În dragoste, fusese prudentă ani la rând și apoi prea impulsivă. Privind retrospectiv, totul părea să fi fost la întâmplare. Unele decizii bune, altele rele.

Unele experiențe nu le-ar fi dat pentru nimic în lume. Ceea ce învățase despre ea în Vietnam și prieteniile legate acolo nu se puteau șterge.

Dar acum era momentul să înceapă să-și caute propria viață.

Vara, 1974

Aerul mirosea a copilărie: a mare, a nisip încălzit de soare, și a lămâi.

Pe Ocean Boulevard, Frankie își puse o mână la ochi și se uită în largul Pacificului albastru. Își imagină o pereche de copii cu părul negru și ochi albaștri, alergând pe nisip, cu plăci de surf în mâini; copii care credeau că au tot timpul din lume pentru a crește, care nu știau ce înseamnă să fii distrus, sau speriat, sau pierdut.

„Hei, Fin. Mi-e dor de tine."

Se plimba pe trotuar, în drum spre casă după întâlnirea Alcoolicilor Anonimi, având plaja lungă și albă în partea ei stângă. Un petic de verdeață acoperea o dună. La distanță, spre orizont, se vedeau

ambarcațiuni plutind. În această zi fierbinte de august, plaja era plină de turiști și de localnici. Pe deasupra trecu mugind un avion, probabil un pilot de la noua școală de pilotaj din Miramar. Motorul era suficient de gălăgios pentru a zgudui pământul. Știa că nimănui din Coronado nu-i păsa; ei numeau acest zgomot sunetul libertății.

La poarta casei părinților ei, Frankie se opri, se întări pentru ceea ce era sigură că avea să fie o bătălie și deschise poarta.

Avusese nevoie de luni întregi de muncă grea pentru a ajunge aici și încă era numai la început. Adesea, când începea să-și contemple viitorul, se panica, se simțea slabă, se gândea: „Nu pot face asta". În acele zile dificile, fie se mai ducea la o a doua – sau a treia – întâlnire, fie își suna sponsorul și găsea suficientă putere pentru a mai face un pas. Câte o zi, pe rând.

Astăzi, curtea era plină de culorile verii. Tata era pe terasă, fumând o țigară.

Frankie închise poarta în urma ei și trecu pe lângă piscină, oprindu-se în fața lui.

Se luptă cu impulsul de a spune că-i pare rău. Din nou. I-o spusese de o duzină de ori în ultimele câteva luni și știa cât de inconfortabil se simțea el.

La început, sperase că scuzele ei aveau să fie un început, primul pas spre reparare, poate, o vindecare care putea veni numai prin conversații. Tânjea să-i spună că o rănise și să înțeleagă de ce fusese el atât de rece și indiferent cu privire la serviciul ei în Vietnam.

Dar nu fusese să fie. El nu era interesat să discute despre acest lucru. Voia să pretindă că războiul nu sfâșiase niciodată familia asta. Doctorul Alden o învățase să accepte acest lucru, să-l accepte pe el. Asta

însemna familia. Uneori durerile nu se vindecau chiar de tot. Asta era viața.

– Trebuie să vorbesc cu voi, spuse ea.

– Nu sună prea bine.

Frankie zâmbi.

– Știu cât vă place să vorbiți.

Îi luă mâna și i-o strânse. Tata i-o strânse și el.

Mama ieși pe terasă, cu un pahar cu ceai cu gheață în mână.

– Fata noastră vrea să vorbească cu noi, spuse tata.

– Nu sună prea bine.

Măcar erau consecvenți.

Frankie își conduse părinții în sufragerie, unde o canapea și patru fotolii erau adunate în jurul unui șemineu uriaș din piatră.

Frankie se așeză într-unul dintre fotolii.

Părinții se așezară împreună pe canapea. Frankie o văzu pe mama ei luându-l pe tata de mână. Se gândi – în mod curios – la noaptea aceea de demult, când se îmbrăcase cu atâta grijă pentru petrecerea de bun-rămas a lui Finley, într-o rochie de mătase de culoarea levănțicii, cu părul ridicat la o înălțime neverosimilă. Făcuse totul pentru a-i face pe acești doi oameni mândri de ea. De aceea durea atât de tare faptul că tatăl ei ignora ceea ce făcuse ea în Vietnam. Dar acelea fuseseră nevoile unui copil. Acum era o femeie.

– Vă iubesc pe amândoi, spuse ea.

Acesta era punctul de pornire și final în viață: iubirea. Călătoria era tot ce se întâmpla între aceste două puncte.

Mama păli vizibil.

– Frances...

– Nu te teme, zise Frankie, mai mult pentru sine decât pentru mama ei, care își imagina, în mod evident, ce era mai rău. Trase adânc aer în piept și-l

expiră. În ultimele luni, am avut o mulțime de timp să mă gândesc. Am muncit din greu să ajung să fiu cinstită cu mine însămi și să-mi văd viața cu claritate, și poate încă nu am ajuns acolo, poate nimeni nu reușește decât când este prea târziu, dar am văzut suficient. Trebuie să descopăr cine sunt eu cu adevărat și cine vreau să fiu.

– Îți vei recăpăta licența de asistentă. Henry spune că-ți va scrie o recomandare. Trebuie doar să începi procesul, spuse mama.

– Și ți-ai recăpătat permisul de conducere.

– Știu asta. Sper din toată inima că voi putea fi din nou asistentă, dar am un plan pentru cazul cel mai rău, în care nu-mi recuperez licența.

– Ce încerci să ne spui, Frankie? o întrebă tata.

– Vreau să mă mut, spuse ea.

– Poftim? zise mama. De ce? Ai aici tot ce ai nevoie.

– Te poți descurca singură? o întrebă tata. Fără licența de asistentă?

Frankie se întrebase același lucru. Nu plătise niciodată chirie, nu-și căutase niciodată o locuință, nu locuise singură. Din casa părinților ei plecase direct în baraca din Vietnam. Ultima dată când își pierduse capul, Barb și Ethel o salvaseră și-i oferiseră un loc unde să trăiască. În timp ce era la recuperare, tatăl ei angajase un avocat și reușise să îi recupereze permisul de conducere. Nu avusese niciodată propriul card de credit.

– Nu știu unde mă duc sau ce caut, dar știi prin ce? Este în regulă. Se presupune că este greu să-ți croiești drumul în lume, să-ți părăsești familia.

– Oh, spuse mama, părând rănită.

– Am nevoie de liniște, spuse Frankie. Totul e fost zgomotos de la Vietnam încoace. Încă dinainte, poate, de la moartea lui Finley. Am nevoie să locuiesc undeva

unde nu aud decât frunzele care foșnesc și vântul care bate și poate un coiot urlând la lună, unde mă pot concentra asupra mea, ca să mă fac bine. Puternică. Vreau să am un animal, poate un câine. Sau un cal. Făcu o pauză. Vreau doar să pot respira cu ușurință. Mulțumită vouă, am căsuța. Aș vrea să o vând și să folosesc banii aceia pentru a începe într-un alt loc.

Părinții ei se uitară la ea timp îndelungat.

– Ne vom îngrijora, zise mama în cele din urmă.

Frankie o iubi pentru asta.

– Nu-i ca și cum aș pleca la război, spuse ea zâmbind. Mă voi întoarce. Și voi veți veni în vizită, oriunde voi ajunge.

Într-o zi fierbinte de la sfârșit de august, Frankie își umplu Mustangul reparat și intră din nou în căsuță, lăsând cheile pe masă. Se uită în jur, la camera goală. Spera că locul avea să fie cumpărat de o familie tânără, care să-și crească copiii aici, lăsându-i să alerge liberi, așa cum fuseseră ea și Finley, și spera că aveau să iubească leagănul făcut dintr-un cauciuc, pe care îl făcuse Henry, și să își sărbătorească zilele de naștere pe plajă.

În cele din urmă, ieși din casă, închizând ușa în urma ei pentru ultima oară.

Afară, Barb stătea sprijinită de Mustangul lui Frankie, cu brațele încrucișate. În fața ei se afla pancarta pe care scria: „DE VÂNZARE“, implântată în peluză.

– Hei, spuse ea.

Frankie izbucni în râs.

– Cine te-a sunat? Mama? Henry? Sunt înconjurată de trădători.

– Aham. Doar nu credeai că te las să pleci singură în căutarea noii tale vieți, nu?

– Ești căsătorită. Ai copii vitregi. Nu trebuie să vii și să-mi umpli mie viața goală cu a ta, să știi.

Barb își dădu ochii peste cap.

– Ești cea mai bună prietenă a mea, Frankie, spuse ea. Asta este tot. Ethel a vrut să vină, dar este însărcinată din nou. Trebuie să stea la pat. A spus să-ți transmit că spiritul ei mare și gras este aici.

Pe lângă ele trecu un camion de înghețată, sunând din clopoțel. Copiii din vecini aveau să urmeze, curând. Frankie se întoarse și-și duse o mână la ochi; timp de o fracțiune de secundă, avu din nou zece ani, alergând alături de fratele ei mai mare, încercând să țină pasul, amândoi învăluiți de lumina soarelui din amintirea ei.

Frankie râse și o îmbrățișă pe Barb, apoi sări pe scaunul șoferului și porni mașina. Muzica porni tare: *Hooked on a Feeling*.

Câteva străzi mai încolo, Frankie ridică piciorul de pe pedala de accelerație.

Părinții ei erau la poartă, ținându-se de talie, cu mâinile în aer, făcându-i semne. Cât timp stătuseră acolo, sperând să o vadă plecând din oraș? Își luaseră rămas-bun de o duzină de ori și într-o duzină de feluri în ultima lună.

Frankie le făcu cu mâna și claxonă, luându-și rămas-bun – de la părinții ei, de la Coronado, de la copilărie și de la Finley. Mustangul trecu prin oraș și peste pod, pe lângă ambarcațiunile ancorate în port. Frankie văzu în oglinda retrovizoare frumusețea de carte poștală a Coronado Island.

Fără nici o destinație în minte, Frankie și Barb conduseră spre nord, ascultând Creedence, Vanilla Fudge, Cream, Janis, Beatles, Animals, Dylan, The Doors.

Muzica din Vietnam.

Muzica generației lor.

La Dana Point, Frankie urcă pe Autostrada 1 și rămase pe linia coastei, cu nesfârșitul Pacific în stânga. În Long Beach avusese loc un accident, așa că o luă pe un alt drum și apoi pe altul, ieșind de pe autostrăzi acolo unde i se părea că e bine.

Lăsă complexa rețea de drumuri a Californiei să-i conducă voința; se lăsă aleasă de drumuri. Cu noua limită de viteză, de 90 de kilometri pe oră, trebuia să-și verifice constant vitezometrul.

Conduse prin cartierele Los Angelesului, cu pereții plini de graffiti, cu găștile sale și gardurile din lanțuri, și ajunse pe Sunset Strip, o lume de lumină, panouri publicitare uriașe și cluburi de muzică.

Conduseră pe minunata California Coast, petrecură câteva nopți în Santa Ynez Valley, uitându-se la dealurile aurii din depărtare, și Frankie spuse:

– Îmi plac spațiile deschise, dar am nevoie de mai mult; poate de câțiva cai, de asemenea.

– Spre nord, răspunse Barb.

Așa luau hotărârile; pe loc, în funcție de cotiturile drumului.

În Carmel, ceața de după-amiază era prea groasă; în San Francisco, erau prea mulți oameni. Sălbăticia din Mendocino i se păru primitoare, dar arborii gigantici pe sequoia o făceau să se simtă cumva constrânsă.

Așa că, spre nord.

În Oregon, verdele era vibrant și aerul curat, dar tot erau prea mulți oameni, chiar dacă orașele erau rare, cu distanțe mari între ele.

Trecură pe lângă aglomeratul Seattle, ascultând la radio rapoarte despre studente dispărute, și o luară înspre est, printre nesfârșitele lanuri de grâu din jumătatea estică a statului Washington, care lui Frankie i se părură singuratice, dezolante.

Montana.

Când ajunseră în orașul Missoula, cântând despre timpul din sticlă, cerul era de un albastru vibrant, care explica porecla de „regiunea marelui cer“. La câțiva kilometri de oraș, priveliștea era uluitoare: câmpuri pline de fân care se întindeau până la munții acoperiți de zăpadă din depărtare, cu râul Clark Fork, lat și albastru, șerpuind printre ele.

DE VÂNZARE. 10 HECTARE.

Ea și Barb văzură semnul în același timp.

Era prins de un stâlp înclinat, părând să fie acolo de mult timp. În spatele lui, un câmp verde, nesfârșit, râul care alerga pe lângă el, un gard șubred din sârmă ghimpată, care avea nevoie de reparații, un drum de pământ care ducea la un pâlc de copaci înalți.

Frankie se uită la Barb.

– E frumos.

– Și departe, spuse Barb.

– Aici se poate respira, zise Frankie.

Se întoarse spre drumul de pământ și-l urmă până la pâlcul de copaci, ieșind apoi dintre aceștia. Dincolo de copaci se întindea un alt câmp verde viu, cu munții ridicându-se în spate, pe cerul albastru.

Frankie se uită prin parbrizul murdar la casa cu acoperiș ascuțit, cu un pridvor de jur împrejur, la țarcul îngrădit pentru cai, la hambarul mare, odată roșu, care avea nevoie de un acoperiș nou. Mai erau câteva anexe, unele prăbușite, altele abia ținându-se pe picioare.

– E al naibii de mult de muncă aici, spuse Barb.

– Din fericire, știu cum să repar lucruri, răspunse Frankie, zâmbind. Eu și prietenele mele am petrecut aproape doi ani reconstruind o baracă.

– E la mama dracului.

– Uită-te pe hartă! Missoula nu e departe. Spitale și o universitate. Este mai aproape de Chicago decât de San Diego. Știu că pot găsi aici un loc unde se adună Alcoolicii Anonimi și un sponsor.

– Te-ai hotărât deja.

Frankie închise radioul.

Liniște.

Se uită la Barb, zâmbind.

– M-am hotărât.

CAPITOLUL 35

Montana de Vest, septembrie 1982

Invitația sosi într-un plic alb, pătat, care purta ștampila oficiului poștal din Washington, D.C., și care fusese trimis în 28 august. Cineva scrisese pe spate NOTEAZĂ DATA.

> *Sunteți invitată la reuniunea personalului spitalului de evacuare Thirty-Sixth, urmată de dezvelirea noului monument al veteranilor din Vietnam în Washington D.C., în 13 noiembrie 1982.*

Prima sa reacție o surprinse pe Frankie. Furie.

Acum, un monument memorial pentru bărbații care muriseră?

Acum? La mai mult de un deceniu după ce fuseseră îngropați fără nici o ceremonie și uitați de compatrioții lor americani?

Oricât de greu muncise Frankie în ultimii opt ani, oricât de dedicată scopurilor sale fusese, nu scăpase niciodată complet de rușinea pe care compatrioții săi o făcuseră să o simtă pentru tururile făcute în Vietnam și nici de furia față de felul în care guvernul ei tratase veteranii care se întorseseră cu trupurile sau mințile distruse. Mai rău de atât, la sfârșitul anilor '70 stătuse în sufrageria ei și se uitase la televizor cum un veteran afirma că agentul portocaliu îl îmbolnăvise – pe el și pe mulți alții – de cancer. „Am murit în Vietnam; doar că nu am știut atunci", spusese el. Nu la mult timp după aceea, lumea aflase că erbicidul respectiv dusese, de asemenea, la avorturi și la malformații congenitale. Probabil că tot el cauzase avortul lui Frankie.

Propriul guvern îi făcuse asta. Poate că, dacă politicienii din Washington D.C. ar fi construit acest monument ca o scuză cerută întregii ei generații care servise în război și familiilor, s-ar fi simțit diferit; dar așa, nu. Guvernul nu făcuse nici o mișcare pentru a-i onora pe veteranii din Vietnam. Veteranii înșiși trebuiseră să realizeze acest lucru. Cei care rămăseseră să-i onoreze pe cei care căzuseră.

O auzi pe Donna apropiindu-se în spatele ei, apoi oprindu-se.

Donna lucrase aici la fermă pentru mai mult de șapte ani. Frankie își amintea încă de ziua rece în care Donna sosise la ușa din față, cu părul negru, artificial, zburlit în toate direcțiile, cu pielea palidă din cauza alcoolismului, cu vocea abia mai ridicată de o șoaptă. „Sunt asistentă", spusese ea. „Cu Chi, '68. Am primit numele tău de la Asociația Veteranilor. Nu pot..."

„Dormi", își aminti Frankie că spusese. Asta fusese tot. Suficient. O luase pe Donna de mână și o condusese înăuntru. Stătuseră pe niște scaune pliante, în fața focului, și vorbiseră. O sesiune de terapie, cum

spusese Jill, de la centru. „Uneori ajută să simți că nu ești singur.“ Ea și Donna fuseseră acolo una pentru cealaltă, ajutându-se reciproc să rămână în picioare. Donna o impulsionase pe Frankie să lupte pentru recăpătarea licenței medicale, iar lupta aceea se dovedise a fi vindecătoare. Până când își reprimise licența de asistentă, Frankie se simțea suficient de puternică să încerce din nou.

Acela fusese începutul fermei. Ea și Donna își uniseră forțele, folosind banii primiți pentru casa de pe Coronado pentru a face îmbunătățiri.

În Missoula, amândouă se angajaseră ca asistente la spitalul local.

După orele de serviciu, Frankie se ducea la orele de la universitate, țintind spre o diplomă în Psihologie clinică; un an mai târziu, Donna făcu la fel. Atunci când nu învățau pentru a deveni consiliere sau nu erau la spital, în schimb, remodelau casa și reparau anexele, participând în mod regulat la întâlnirile AA.

În acea primă vară, prietenii și familia lui Frankie veniseră să ajute. Tata și mama, Barb și Jere și băieții lor tot mai mari, Ethel și Noah cu cei doi copii ai lor, Henry și Natalie și fiii lor gălăgioși. Ocupaseră dormitoarele și montaseră corturi în curtea înierbată. Munceau împreună ziua, iar seara se adunau în jurul unui foc de tabără, vorbind și râzând, și depănând amintiri.

De îndată ce-și primiseră diplomele, Frankie și Donna lăsaseră fluturași în cel mai apropiat birou al Administrației Veteranilor, pe care scria: „Pentru femeile din Vietnam: am trecut și noi prin asta acolo. Putem face față și aici. Veniți alături de noi“.

Un an mai târziu, Janet apăruse la ușă, cu fața înnegrită de vânătăi, cu râsul prea ascuțit pentru a fi

altceva decât un substitut pentru plâns. Janet rămăsese cu ele aproape un an.

De atunci încolo, ferma pe care o numiseră Cel Mai Bun Ultim Loc devenise un refugiu pentru femeile care serviseră în Vietnam. Veneau, stăteau cât timp aveau nevoie, și plecau mai departe. Fiecare lăsa câte o urmă, o cărare pentru femeile care urmau. Lăsau la plecare artă și vopsele. Andrele și gheme de lână, povești, amintiri și instrumente muzicale. Lucrau în timpul zilei – bătând cuie, vopsind pereți, hrănind caii, îngrijind grădina. Orice era nevoie. Învățau să respire, apoi să vorbească și apoi, dacă erau norocoase, să spere. Frankie le învăța despre puterea vindecătoare a cuvintelor și despre bucuria de a găsi liniștea. Scopul era pacea sau cel puțin începutul acesteia. Dar niciodată nu era ușor.

Darul neașteptat adus de ajutorul oferit altor femei fu că Frankie își găsi din nou pasiunea, mândria. Iubea cu putere acest loc, iubea viața pe care și-o făurise în sălbăticie, iubea femeile care veneau la ea pentru ajutor și ajutau, la rândul lor. Se trezea în fiecare dimineață cu speranță. Și în fiecare vară, prietenii și familia ei veneau să petreacă aici o parte cât mai mare din vacanță. Și pentru ei, ferma devenise un refugiu.

– Grupul e pregătit.

Frankie dădu din cap, uitându-se la brățara argintie pe care încă o purta, pentru maiorul prizonier de război care nu se mai întorsese niciodată acasă.

Donna veni lângă ea. În anii în care lucraseră împreună, ambele femei deveniseră mai puternice fizic, după construitul gardurilor și căratul baloturilor de fân și înșeuatul cailor. Ambele se îmbrăcau în mod obișnuit cu blugi Levi's, cizme de cowboy și cămăși din flanel; în această parte din Montana nu se purtau costume cu umeri falși.

– Se discută mult despre monument, spuse Donna. Au loc o mulțime de reuniuni.

– Mda, replică Frankie.

– Sunt multe la care să ne gândim.

Stătură una lângă alta, uitându-se afară prin fereastra bucătăriei, la câmpurile îmbrăcate de toamnă. Fiecare știa ce gândește cealaltă; vorbiseră suficient de mult despre asta.

Luându-și cana de cafea, Frankie ieși din bucătărie, auzind-o în spatele ei pe Donna, care punea niște boabe de fasole la înmuiat.

Afară, lumea era plină de culorile toamnei; munții din depărtare aveau deja vârfurile acoperite de zăpadă. Sezonul de schi avea să înceapă devreme anul acesta. Albastrul strălucitor al râului Clark Fork se vedea printre câmpuri, curgând bolborosit peste pietrele lustruite, scoțând sunete similare râsului unor copii.

Cel Mai Bun Ultim Loc adăpostea acum o casă albă, cu trei dormitoare și două băi. Mobila era toată cumpărată la mâna a doua sau primită de la mama cu ani în urmă, după vânzarea căsuței.

Aici, femeile își pictau durerea și lăsau în urmă imagini pe pereți, un fel de graffiti. Un perete – Frankie îi spunea „peretele eroilor“ – era plin de fotografiile femeilor care serviseră, cele care fuseseră pe la fermă, și altele, prietenele lor. Pe scândurile de pin erau prinse sute de fotografii. În centru se afla fotografia cu Frankie, Barb și Ethel, stând în fața clubului ofițerilor de la Thirty-Sixth. Deasupra fotografiilor, Frankie scrisese mare, cu vopsea neagră: „FEMEILE DIN UMBRĂ“.

Trei barăci renovate erau mobilate cu paturi suprapuse și mese de scris. O a patra fusese transformată într-o baie comună, cu dușuri și toalete.

Hambarul era încă în lucru, dar acoperișul era solid, și înăuntru stăteau șapte cai.

Frankie învățase cât de benefică era pentru aceste femei îngrijirea cailor și călăria.

Pe culoarul central al hambarului fuseseră aranjate într-un semicerc șase scaune pliante. În această dimineață răcoroasă, patru dintre ele erau ocupate de femei. Frankie își luă scaunul, îl trase mai aproape și se așeză.

Femeile se uitară la ea; una într-un fel prudent, ezitant, una cu furie, una cu ceea ce părea aproape dezinteres și cea de-a patra deja plângea.

– Am primit o invitație la o reuniune a personalului de la Thirty-Sixth, spuse Frankie. Este legată de dezvelirea monumentului veteranilor din Vietnam. Presupun că și unele dintre voi ați primit invitații similare.

– Ha! făcu Gwyn. Arăta bătrână, fără să fie de fapt; era doar epuizată, cu buzele subțiate și ochii negri plini de mânie. Ca și cum *vreau* să-mi amintesc, spuse ea tăios. Îmi petrec jumătate din timp încercând să uit.

– Eu voi merge, spuse femeia care plângea, Liz. Să-mi arăt respectul. Monumentul acesta contează, Gwyn.

– Prea puțin, prea târziu, zise Marcy, care se aplecă în față pe scaunul ei, sprijinindu-și coatele pe coapse.

Era prima ei zi plină la fermă și încă nu credea nimic.

– Am terminat-o cu Vietnamul, Liz, spuse Gwyn. Toată lumea îmi spune mereu să uit. Să o las baltă. Și acum ar trebui să o iau la fugă înapoi? Nu. Nu eu. Nu merg nicăieri.

– Vei dezamăgi persoanele alături de care ai servit, spuse Ramona.

– Și ce e nou? zise Gwyn. Am dezamăgit cam pe toată lumea de când m-am întors acasă.

Frankie auzise aceste cuvinte de la fiecare femeie care trecuse pragul fermei, încercând să se refacă după război. Știa ce au nevoie să audă.

– Știi, mie nu mi-a fost frică să merg la război, deși ar fi trebuit să-mi fie. Mă tem să mă duc la dezvelirea monumentului, deși nu ar trebui să mă tem. Oamenii ne-au făcut să credem că am făcut ceva rău, rușinos, nu-i așa? Am fost uitate; toți veteranii din Vietnam au fost uitați, dar mai ales femeile.

Femeile dădură aprobator din cap.

Frankie se uită la ele, recunoscându-le rănile emoționale și simțindu-le durerea.

– Obișnuiam să mă întreb dacă aș face-o din nou, dacă m-aș înrola din nou. Mai exista în mine vreo urmă din fata aceea idealistă, care voia să facă o diferență? Se uită în jur. Și aș face-o. Într-un fel, anii războiului au fost cei mai buni din viața mea.

– Și cei mai răi, spuse Gwyn.

Frankie se uită la Gwyn, văzu furia femeii, și-o aminti.

– Și cei mai răi, acceptă ea. Ai dreptate, Gwyn, nu cred că teama de a nu dezamăgi lumea este un motiv pentru a merge la memorial. Cele mai multe dintre noi am luat mult prea multe decizii bazate pe alte persoane. Trebuie să facem ceea ce trebuie *noi* să facem. Dar am fost reduse la tăcere prea mult, am fost invizibile prea mulți ani.

– Totul este despre bărbați, spuse Gwyn. Ți-am spus că am încercat să merg la o ședință de terapie de grup pentru veteranii din Vietnam, în Dallas? Mereu e la fel. „Locul tău nu e aici. Ești femeie. În Vietnam nu au fost femei."

Celelalte femei din cerc dădură din cap.

– Noi nu avem un monument, adăugă Gwyn.

– Dar împărțim aceeași durere, nu-i așa? spuse Frankie. Majoritatea am avut de-a face cu războiul timp de un deceniu, iar unele chiar mai mult. Am răzbit. Știu cum veștile despre agentul portocaliu au adus totul înapoi, spuse Frankie.

Era un subiect care revenea constant în cadrul cercului.

– Am avut patru avorturi, spuse Liz, cu lacrimi în ochi. Un bebeluș m-ar fi salvat poate, ne-ar fi salvat pe toate. Și în tot acest timp, au împrăștiat porcăria aia, omorându-ne încet.

– Uneori cred că moartea ar fi mai ușoară decât o asemenea viață, spuse Gwyn. Probabil că vom face toate cancer.

Frankie se uită la fiecare femeie în parte, văzu diferitele lor grade de durere.

– Cine de aici s-a gândit la suicid? întrebă ea.

O întrebare tabu, pe care o punea fiecărui grup nou de femei.

Gwyn spuse:

– M-am gândit că ar fi o ușurare să... dispar.

– E un lucru curajos ce spui, Gwyn, dar știm că ești curajoasă. Toate sunteți. Și sunteți puternice.

– Obișnuiam să fiu, zise Liz.

– Ești aici, răspunse Frankie. În sălbăticia din Montana, stând într-un hambar care miroase a bălegar și spunând cele mai îngrozitoare și intime secrete unor străine. Inspiră adânc. Dar nu suntem străine, de fapt, nu-i așa? Suntem femeile care s-au dus la război – asistentele din Vietnam – și multe dintre noi ne simțim reduse la tăcere acasă. Nu mai știm cine suntem, cine am vrut să fim. Dar eu sunt dovada vie că lucrurile se pot îmbunătăți. Puteți fi mai bine. Totul

începe aici. Pe aceste scaune, amintindu-ne nouă și celorlalți că nu suntem singure.

*

În Washington D.C., în dimineața zilei de 13 noiembrie 1982, Frankie se trezi cu mult înaintea zorilor. Abia dormise peste noapte. Dacă încă ar fi băut, și-ar fi turnat ceva tare. Aproape că își dori să mai fi fumat încă; avea nevoie să facă ceva cu mâinile. Se trezi dimineață la 5.00 și-și scoase geanta de voiaj din dulapul camerei ei ieftine de motel. Ar fi putut aduce cu ea o valiză nouă în această călătorie, dar geanta de voiaj i se păruse potrivită. Fusese cu ea de la început, în Vietnam. I se părea corect să fie și la sfârșit.

Geanta ateriză pe podeaua acoperită de covor cu un sunet înfundat. Frankie aprinse veioza de lângă pat, îngenunche în pata de lumină și-și desfăcu geanta.

Mirosurile o asaltară: transpirație și noroi, și sânge, și fum, și pește. Vietnam.

Nu bea apa de aici. Sunt nouă. Nu zău.

Ăștia suntem noi, le-o tragem înapoi.

Deasupra lucrurilor sale se afla o fotografie făcută cu Polaroidul în clubul ofițerilor. În ea, Ethel, Barb și Frankie purtau pantaloni scurți, tricouri și bocanci. Jamie avea un braț în jurul taliei lui Frankie și ridica o bere, toastând. Mai era o fotografie cu ea dansând cu Jamie, amândoi transpirați și râzând, și o alta cu bărbații jucând volei în lumina soarelui, în timp ce femeile îi priveau, și una cu Hap cântând la chitară.

Uită-te la toate zâmbetele acelea!

Vremuri bune. Avuseseră parte și de vremuri bune.

Frankie își scoase vechea pălărie și simți un val de nostalgie gândindu-se la toate locurile în care o purtase, la toate momentele în care trebuise să o țină cu mâna, ca să nu-i zboare de pe cap din cauza curentului provocat de elice. Era decorată cu o duzină

de insigne și trese, amintiri de la pacienții care i le dăruiseră, atât din plutoane, cât și din escadroane, chiar și o insignă cu o față zâmbitoare, sau una cu simbolul păcii. Oare când scrisese pe borul pălăriei: „FACEȚI DRAGOSTE, NU RĂZBOI“? Nu-și amintea.

Purtase pălăria asta în expedițiile medicale din satele vietnameze și în zborurile de alimentare în Long Binh, pe plajă, și chiar în concediul din Kauai. O purtase atunci când le dăduse copiilor din orfelinate bomboane și când stătuse în partea din spate a camioanelor, hurducându-se pe drumurile din pământ roșu și stropindu-se prin bălțile de noroi.

Și avea să o poarte și în această zi.

Nu mai voia să ascundă această amintire prețioasă în dulap, încercând să uite femeia care o purtase. Nu mai voia să se ascundă deloc.

Își scoase plăcuțele de identificare, le ținu în mână pentru prima dată în ani, surprinsă de cât de ușoare erau, de fapt. În mintea ei, prinseseră greutate. Se gândi la toate acele plăcuțe de identificare însângerate pe care le ținuse în mână în viața ei, căutând numele vreunui rănit, grupa sa de sânge sau religia.

Unele femei purtaseră mărgele în anii ’60; altele purtaseră plăcuțe de identificare.

Scoase teancul de fotografii din Vietnam pe care le adusese cu ea, amintindu-și de noaptea aceea la fermă, cu ani în urmă, când mama ei îi ceruse să i le arate, când stătuseră afară, lângă foc, cu o puzderie de stele deasupra capului, și se uitaseră la fotografiile decolorate cu asistente și doctori, soldați, copii vietnamezi conducând bivoli de apă pe malurile râurilor, jungle verzi, plaje albe, bărbați în vârstă pe câmpuri de orez. Mama nu spusese multe, dar stătuse acolo, ascultând ore întregi.

Frankie scoase ultimul ei jurnal. Începuse să țină un jurnal atunci când fusese internată, la imboldul lui Henry. Prima ei propoziție, plină de furie, scrisă cu atât de mulți ani în urmă, cu o cariocă neagră, era „Cum am ajuns aici? Mi-e atât de rușine".

În anii de atunci încoace, scrisese sute de pagini. Inițial fuseseră cronici ale durerii ei, apoi ale recuperării și, în cele din urmă, ale reinventării ei în Montana, pe pământul pe care se regăsise pe sine, își găsise chemarea, pasiunea. Nu avea copii, și acum credea că nici nu avea să aibă vreodată, dar își avea ferma și femeile care veneau acolo. Avea prieteni și familie și un scop. Avea viața plină și bună pe care ea și fratele ei o visaseră odată.

Deschise prima pagină goală, puse data și scrise:

Nu pot să mă opresc din a mă gândi la Finley astăzi. Bineînțeles.

Mama și tata au ales să nu vină la dezvelirea monumentului.

Îmi doresc să fi fost aici, am nevoie de ei aici, dar înțeleg. Uneori durerea este prea mare pentru a fi dezvăluită în public.

Noi, cei din generația mea, am fost ultimii care au crezut. Am avut încredere că părinții noștri ne-au învățat despre bine și rău, corect și greșit, mitul american al egalității, dreptății și onoarei.

Mă întreb dacă vreo generație le va mai crede. Oamenii vor spune că războiul a fost cel care ne-a distrus viețile și a dezgolit minciuna frumoasă despre care am învățat. Și au dreptate. Dar se înșală.

A fost mult mai mult. Este greu să vezi clar când lumea e furioasă și divizată, iar tu ești mințit.

Doamne, aș vrea să...

Se auzi o bătaie la ușă. Frankie nu era surprinsă. Cine putea dormi? Se ridică, se duse la ușă și o deschise.

În fața ei stăteau Barb și Ethel, dedesubtul unei lumini slabe. O reclamă de neon din parcarea din spatele lor anunța că nu mai sunt locuri libere.

– Miroase ca-n Vietnam, spuse Ethel. Aș fi vrut să mă lași să plătesc pentru niște camere mai frumoase.

– E afurisita de geantă, zise Barb.

– Trebuie să am grijă de bani zilele astea, spuse Frankie.

Cele trei ieșiră din cameră, fiecare purtând hainele în care dormiseră, și coborâră scările la piscina în formă de rinichi, care trebuia curățată. Luminile din apă creau o strălucire, la fel și cele câteva lumini din exteriorul motelului. Reclama de neon zumzăia încet.

– Șase dolari și ai parte de piscină, spuse Barb, așezându-se într-un șezlong care scârțâia.

– Pentru șapte, s-ar putea să o și curețe, zise Ethel, așezându-se lângă ea.

– Aș prefera să spele așternuturile, răspunse Barb.

– Nu vă mai tot plângeți! Suntem aici, nu-i așa? spuse Frankie, întinzându-se pe șezlongul dintre ele.

– Noaptea trecută, am visat despre prima noastră noapte la Seventy-First, spuse Barb, aprinzându-și o țigară.

– Nu m-am mai gândit la asta de ani buni.

Ethel spuse:

– Pentru mine, a fost primul schimb cu napalm și agent portocaliu la un orfelinat.

Frankie se uită la apa din piscina murdară, înconjurată cu un lanț. Avusese și ea aceste coșmaruri, care o treziseră, făcându-i inima să pompeze cu putere, dar visase și despre schiatul pe apă pe râul Saigon, despre urletul lui Coyote, despre dansurile cu

prietenele ei, pe muzica celor de la The Doors. Se surprinsese gândindu-se la Rye – pentru prima dată în ani – și descoperi că nu mai exista nici o parte din ea căreia să-i pese de el; nu mai rămăsese decât o umbră slabă de regret.

– Azi va fi o nebunie, spuse Ethel. O mulțime uriașă.

– Sperăm, zise Barb.

Toate se gândiseră la asta, toate se temeau. Dezvelirea unui monument dedicat războiului – și luptătorilor – de care nimeni nu părea dornic să-și amintească.

– Suntem aici, spuse Frankie. Pentru mine este suficient.

*

Într-un fel, deși ajunsese atât de departe, Frankie se temea că vena fragilității din ea avea să sângereze din nou la confruntarea cu Vietnamul și cu tot ceea ce pierduse acolo.

În dimineața aceasta se uită la reflexia ei în oglindă, îmbrăcată în uniformă, și văzu versiunea ei mai tânără întorcându-i privirea. Își puse la guler insigna care arăta că aparținea corpului medical.

În fața motelului, în plină zi, se întâlni cu Ethel și Barb; soții și copiii lor aveau să se întâlnească cu ele la monument. Acesta, începutul, era doar pentru cele trei prietene.

Fiecare purta uniforma, pălăria de soare și bocancii. Barb zâmbi.

– Nu-mi spune că în Vietnam nu au fost femei.

Peste oraș se așternuse un văl de nori albi. Aerul mirosea a rece, anunțând apropierea iernii.

Veteranii din Vietnam se adunară pe strada delimitată de cordoane; mii de bărbați, îmbrăcați în uniforme, jachete de piele cu emblemele unităților pe mâneci, și blugi rupți. Erau veterani în scaune cu rotile

sau cu cârje unii orbi, ajutați de prietenii lor. Mii și mii de veterani din Vietnam, adunați pentru prima oară în mai mult de un deceniu. Domnea un sentiment de bucurie, de reuniune. Bărbații se loveau unii pe alții pe umeri, râzând, îmbrățișându-se.

Cineva cu un megafon strigă:

– Fraților! Să ne arătăm respectul!

Iar mulțimea începu să se organizeze într-un șir de paradă.

Frankie, Ethel și Barb se alăturară oceanului de bărbați.

Cineva începu să cânte *America the Beautiful* și alții se alăturară, întâi ezitant, apoi cu curaj. Vocile deveneau tot mai puternice odată cu cântecul. „Și încoronează-ți binele cu frăție, de la o mare sclipitoare la alta.“ Frankie își auzi prietenele și pe ceilalți veterani cântând lângă ea. Spectatorii aplaudau de pe trotuare; mașinile claxonau.

În timp ce se apropiau de National Mall, veteranii tăcură, toți deodată, fără ca nimeni să deranjeze tăcerea bruscă. Nu se mai auzeau cântece. Nu se mai auzeau oameni vorbind. Nimeni nu-și dregea vocea. Mergeau toți împreună, umăr lângă umăr, acești bărbați care luptaseră într-un război urât și se întorseseră acasă, primiți cu animozitate, și care încă nu știau ce să simtă față de experiențele prin care trecuseră. Elicopterele zburau în formație pe deasupra. Din câte putea vedea Frankie, ele trei erau singurele femei, deși căutaseră prin mulțime alte asistente, sau pe Donut Dollies, sau alte femei militare alături de care serviseră.

Pe Mall, un steag american flutura în briza rece, deasupra unui trio de mașini roșii de pompieri.

Suporterii umpluseră zona verde, se aliniaseră de-a lungul străzii, așteptând parada de veterani: copii pe

umerii părinților, familii adunate împreună, mame ținând fotografiile înrămate ale fiilor pierduți, câini care lătrau, bebeluși plângând. Deasupra, cinci avioane; unul se depărtă de celelalte. Formația pilotului dispărut.

Bun-venitul acasă pe care acești veterani nu-l primiseră niciodată.

Veteranii se dispersară în mulțimea care aștepta, alăturându-se familiilor sau adunându-se alături de prietenii cu care nu se întâlniseră de ani buni.

– Hai cu mine, spuse Barb, trăgând-o pe Frankie de mână.

Frankie scutură din cap.

– Mergeți voi, fetelor! Mergeți la familiile voastre! Ne întâlnim mai târziu.

– Vrei să fii singură? o întrebă Ethel.

Frankie își opri răspunsul instinctiv. „Sunt singură."

– Mergeți, mai spuse ea o dată, încet.

Frankie se duse singură în față, prin mulțime.

Și iată-l: zidul. Granit negru, strălucitor, ridicându-se din iarba verde; suprafața lucioasă reflecta mișcările din jur. Gărzi de onoare erau staționate la intervale fixe de-a lungul zidului.

Frankie fu copleșită la vederea lui. Chiar și de aici, putea vedea semnele de pe piatră. Mai mult de 58 000 de nume.

O generație de bărbați.

Și opt femei. Toate, asistente. Numele celor căzuți.

Undeva la distanță, cineva făcu o probă de microfon, scoțând un sunet ascuțit, care atrase atenția mulțimii.

Se auzi vocea unui bărbat.

– Nimeni nu poate pune la îndoială sacrificiul și serviciul celor care au căzut la datorie... Stând în fața acestui monument, vedem reflectată într-o oglindă

neagră șansa de a renunța la durere, la jale, la resentimente, la amărăciune, la vină...

Discursul continuă, cu vorbitorul pomenind despre lumea în care se întorseseră veteranii și despre rușinea resimțită acum de americanii care nu-și primiseră cum se cuvine soldații întorși acasă. În cele din urmă, bărbatul spuse cuvintele pe care Frankie și ceilalți veterani le așteptaseră atâția ani:

– Bun-venit acasă și mulțumim!

Soldatul de lângă Frankie începu să plângă.

Veteranii cântară *God Bless America.* Familiile și vizitatorii li se alăturară.

La sfârșitul cântecului, în timp ce ultimele note răsunau peste Mall, vorbitorul spuse:

– Doamnelor și domnilor, monumentul veteranilor din Vietnam este acum dezvelit.

Din mulțime erupseră urale și aplauze asurzitoare.

Altcineva urcă pe podium. Un veteran îmbătrânit, cărunt, cu uniforma pătată.

– Mulțumim că v-ați amintit în cele din urmă de noi.

Reporterii și cameramanii se strecurară prin mulțime, căutând declarații pentru știrile de seară. Frankie se lăsă purtată în față, peste iarba călcată în picioare, către zid. Văzu femei ținând în mâini fotografii înrămate ale bărbaților pe care îi pierduseră, un adolescent purtând uniforma prea mare a tatălui său. În timp ce se apropia de oglinda neagră de granit, își văzu propria reflexie – o femeie slabă, cu părul lung, cu uniformă și pălărie – suprapusă peste numele celor căzuți. Se uită la zidul negru, văzu bărbați în uniformă stând în fața lui, în timp ce femeile îngenuncheau, cu copiii și părinții alături.

– Frances.

Se întoarse și își văzu părinții venind spre ea.

– Ați venit, zise ea, copleșită de emoție.

Mama ei ținea la piept o fotografie înrămată a lui Finley. Tata se ținea strâns de cealaltă mână a ei.

– Am vrut să-i văd numele, spuse mama încet. Fiul meu. El m-ar fi vrut aici.

Cei trei se îndreptară ca unul înspre zid, căutând nume și date.

Era acolo.

Finley O. McGrath.

Frankie se întinse și atinse piatra; spre surprinderea ei, era caldă. Trasă literele care compuneau numele fratelui ei, amintindu-și de sunetul râsului lui, de felul în care o tachina, de poveștile pe care i le citea înainte de culcare. „Voi fi un mare romancier american. Uite, Frankie, ăsta e valul tău! Vâslește repede! Hai că te descurci!“

– Hei, Fin, spuse ea.

Se simțea bine gândindu-se la el așa cum fusese. Nu doar ca la cineva căzut în război, ci ca la un frate iubit. Pentru prea mulți ani, nu se gândise decât la moartea lui; acum, la zid, își aminti de viața lui.

O auzi pe mama ei plângând, și sunetul acela reținut aduse lacrimi și în ochii lui Frankie, încețoșându-i privirea.

– E aici, spuse Frankie. Îi simt prezența.

– Îl simt mereu, zise mama ei cu o voce plină de tristețe.

Lângă ea, tata stătea rigid, cu fălcile încleștate, temându-se chiar și aici să-și arate durerea.

– Doamnă?

Frankie simți cum cineva o bate pe umăr, spunând din nou:

– Doamnă?

Se întoarse.

Bărbatul care o bătuse pe umăr avea probabil vârsta ei, cu favoriți lungi și o barbă încâlcită. Purta o uniformă ruptă și pătată. Își scoase pălăria, care avea emblema unității 101.

– Doamnă, ai fost asistentă acolo?

Frankie aproape că întrebă de unde știa; apoi își aminti că era îmbrăcată cu uniforma, pălăria și că purta insigna corpului medical al armatei.

– Am fost, spuse ea, studiindu-l pe bărbatul din fața ei.

Îi ținuse mâna într-a ei, sau scrisese o scrisoare pentru el, ori făcuse o fotografie cu el, sau îi adusese un pahar cu apă? Dacă da, nu-și amintea. Simți cum tatăl ei se apropie de ea cu un pas.

– Frankie, vrei...

Frankie ridică mâna, cerând tăcere. Măcar o dată, tatăl ei o ascultă. Soldatul se întinse și o prinse de mână, uitându-se în ochii ei.

În acel moment, pe Mall, cu zidul strălucind în spatele lor, cei doi împărtășiră totul – oroarea, durerea, jalea, mândria, vinovăția, camaraderia. Ea se gândi „Suntem aici, împreună, pentru prima dată de la război".

– Mulțumesc, doamnă, spuse el, iar ea dădu din cap și-i lăsă mâna.

Frankie simți privirea tatălui ei ațintită asupra sa. Se întoarse, se uită la el, văzu lacrimile din ochii lui.

– Finley a iubit ceea ce a făcut, tată. Ne-am scris mereu scrisori. Acolo s-a regăsit. Nu trebuie să te simți vinovat.

– Crezi că mă simt vinovat că mi-am îndemnat fiul să meargă la război? Mă simt. Este un lucru cu care trebuie să trăiesc. Înghiți cu greu. Dar mă simt mai vinovat pentru felul în care mi-am tratat fiica atunci când s-a întors acasă.

Frankie trase adânc aer în piept. Cât timp așteptase să audă aceste cuvinte de la el?

– Ești o eroină, Frankie, nu-i așa?

Lacrimile îi începețoșară privirea.

– Nu știu cât de eroină, tată, dar mi-am servit țara.

– Te iubesc, Alună, spuse el cu vocea răgușită. Și îmi pare rău.

Alună. Dumnezeule, nu-i spusese așa de ani întregi!

Frankie îl văzu plângând și-și dori să fi avut cuvintele perfecte pe care să i le spună, dar nu-i veni nimic în minte. Așa era viața, presupuse ea; totul era greșit până când devenea dintr-odată bine, și nu știai să reacționezi în nici unul din cazuri. Dar știa cum arată iubirea și se simți plină.

– Nu știu despre eroism, spuse ea. Dar am văzut destule exemple. Și, continuă ea inspirând adânc, sunt mândră de faptul că am servit, tată. Mi-a luat mult timp să pot spune asta. Sunt mândră, chiar dacă acest război nu ar fi trebuit să aibă loc, chiar dacă s-a dus naibii.

Tatăl ei dădu din cap. Frankie putea vedea că voia mai mult de la ea, iertare, poate, dar aveau suficient timp pentru asta.

Acum, momentul acesta era *al ei*. Amintirile ei.

Își lăsă părinții stând în fața numelui lui Finley și se plimbă de-a lungul zidului, căutând anii 1967–1969, văzând florile, albumele și fotografiile depuse la baza zidului de granit. Văzu o mamă cu medalie stând lângă o pereche de adolescenți confuzi care încercau să-și reconstruiască tatăl pierdut din literele săpate în granit.

Urmă lista de nume, căutându-l pe Jameson Callahan.

– McGrath.

Frankie se opri.

El stătea în fața ei. Înalt, cu părul gri, cu o cicatrice de-a lungul feței și cu piciorul pantalonului strâns în jurul protezei.

– Jamie.

El o trase în brațe, șoptindu-i numele din nou, la ureche.

Faptul de a fi numită din nou McGrath, auzindu-i vocea, simțindu-i respirația pe gât, o trimise înapoi la clubul ofițerilor, cu perdeaua lui tremurătoare din mărgele, cu muzica celor de la Beatles, cu Jamie întrebând-o dacă dansează.

– Jamie, șopti ea, cum...

El băgă mâna în buzunar și scoase o mică piatră gri, pe care scria: „Luptă. McGrath".

Piatra pe care o primise de la copilul vietnamez în orfelinat și pe care o strecurase în geanta lui Jamie.

– A fost un iad acolo, și a fost și mai rău când am ajuns acasă, spuse el încet, dar m-ai făcut să rezist, McGrath. Amintirea ta m-a făcut să rezist.

– Te-am văzut murind.

– Am murit de multe ori, spuse el. Au continuat să mă aducă înapoi. Am fost într-o formă foarte rea mult timp. Rănile mele... Dumnezeule, uită-te la mine!

– Ești la fel de frumos ca întotdeauna, spuse Frankie, incapabilă să-și ia privirea de la el.

– Fosta mea soție nu ar fi de acord.

– Nu ești...

– Este o poveste lungă și tristă, cu un final fericit pentru amândoi. Am rămas cu ea ani întregi. Am mai avut un copil. O fetiță. Are nouă ani și e ca argintul viu. Se uită la ea. Numele ei este Frances.

Frankie nu știu cum să răspundă; era greu și să respire.

– Dar tu? spuse el, încercând să zâmbească. Căsătorită? Copii?

– Nu, spuse Frankie. Nu m-am căsătorit niciodată. Nu am copii.

– Îmi pare rău, rosti el blând; dintre toți oamenii, el știa cel mai bine cât de mult își dorise Frankie o astfel de viață.

– E în regulă. Sunt fericită.

Frankie se uită la el. Văzu pe fața lui prin ce trecuse: cicatricea de pe maxilar, pielea adunată de lângă o ureche, tristețea din ochi. Părul lui blond era lung acum, împletit cu gri, o amintire a faptului că odată fuseseră tineri împreună, dar nu mai erau, că aveau amândoi cicatrici. Răni care rămâneau, vizibile sau nu.

– Dumnezeule, ce dor mi-a fost de tine, spuse el cu vocea răgușită.

– Și mie mi-a fost dor, spuse Frankie. Ai fi putut să mă găsești.

– Nu eram pregătit. A fost greu. Vindecarea a durat.

– Mda, spuse Frankie. Și pentru mine la fel.

– Dar suntem aici acum, zise el. Tu și cu mine, McGrath. În sfârșit.

Îi zâmbi într-un fel care o făcu să se simtă tânără din nou. Pentru o clipă, timpul dispăru; erau din nou Frankie și Jamie, plimbându-se prin tabără, susținându-se unul pe altul, împărtășindu-și viețile, râzând și plângând împreună, iubindu-se unul pe altul.

Simți cum în ochi i se adună lacrimile, le simți curgându-i pe față în timp ce stătea acolo, înconjurată de veteranii din Vietnam, cu zidul negru de granit începțoșându-se în spatele lor.

Jamie se apropie împiedicat de ea; ea se întinse, susținându-l.

– Te-am prins, spuse, cuvintele ei fiind ecoul cuvintelor lui de demult.

Erau atât de multe cuvinte pe care voia să i le spună, cuvinte pe care le păstrase în amintire, la care visase, dar avea să fie timp suficient pentru asta, timp pentru ei. Acum, aici, era suficient că erau împreună, ținându-se de mâini. Mai mult decât suficient.

Miraculos.

După toți acești ani, după atâta durere, regret și pierderi, erau aici, ea și Jamie, și alte câteva mii. Chinuiți, șchiopătând și în scaune cu rotile, unii dintre ei, dar aici. *Noi toți.* Din nou împreună. Într-un grup, la picioarele zidului pe care erau trecute numele celor căzuți.

Împreună. Toți, supraviețuitori.

Fuseseră reduși la tăcere, uitați prea mult timp, mai ales femeile.

Amintirea ta m-a făcut să rezist.

Și acesta era adevărul: amintirea conta. Știa acum acest lucru; nu îți puteai întoarce privirea de la război sau de la trecut, nu aveai cum să mergi înainte cu orice preț, prin durere.

Frankie avea să găsească un mod de a povesti lumii despre surorile ei – femeile alături de care servise. Pentru asistentele care muriseră, pentru copiii lor, pentru femeile care aveau să vină în anii următori.

Totul începea aici. Acum. Prin cuvintele spuse, prin faptul că se adunaseră aici în lumina soarelui, împreună, cerând onestitate și adevăr. Mândrindu-se.

Femeile aveau o poveste de spus, chiar dacă lumea nu era încă pregătită să o audă, și povestea lor începea cu trei cuvinte simple.

„Am fost acolo."

NOTA AUTOAREI

Această carte a fost obiectul unei munci pline de iubire și a avut nevoie de ani până să fie gata. Prima dată m-am gândit la ea în 1997, dar ca tânără scriitoare, nu am fost pregătită să atac un subiect atât de important și complex. Nu simțeam că am abilitățile sau maturitatea necesare pentru a-mi atinge viziunea. Mi-a luat câteva decenii să pot reveni la epoca războiului din Vietnam.

Am fost tânără, în școala primară sau gimnazială pentru cea mai mare parte a războiului, dar mi-l amintesc cu claritate: protestele, tonul tot mai sumbru al știrilor de seară, arcul poveștilor spuse de mass-media, tot mai mulți tineri murind și, cel mai mult, cum erau tratați veteranii – mulți dintre ei, prieteni ai tatălui meu – la întoarcerea acasă. Toate acestea m-au marcat pe termen lung.

M-am simțit incredibil de inspirată citind poveștile spuse de către femeile care au servit în Vietnam. M-am întristat dându-mi seama că poveștile pline de eroism ale acestor femei au fost prea des uitate sau trecute cu vederea. Nu s-a făcut suficient pentru a păstra în amintirea colectivă sacrificiul lor. Încă este dificil de aflat numărul exact al femeilor care au servit în Vietnam. Conform datelor deținute de Vietnam Women's Memorial Foundation, în Vietnam au fost staționate aproximativ 10 000 de femei în timpul războiului. Cele mai multe au fost asistente în Armată, Forțele Aeriene sau Forțele Navale, dar au fost și femei care au servit ca doctori, personal medical, ca personal pentru controlul traficului aerian sau spionaj militar. Femei civile au ajuns de asemenea în Vietnam drept corespondente pentru știri sau voluntare pentru Crucea Roșie, Donut Dollies, USO, Serviciile Speciale, American Friends Service Committee, Catholic Relief Services și alte organizații umanitare.

Stând de vorbă cu aceste femei remarcabile, ascultându-le poveștile, citind descrierea experiențelor lor din Vietnam și apoi a felului în care au fost tratate la întoarcerea în Statele Unite, a fost o adevărată revelație. Multe dintre aceste femei și-au adus aminte cu claritate cum li s-a spus adesea că: „În Vietnam nu au fost femei". Mă simt onorată să le spun povestea.

MULȚUMIRI

Scrierea acestei cărți nu ar fi fost posibilă dacă nu aș fi avut parte de ajutorul, ghidajul, onestitatea și sprijinul căpitanului Diane Carlson Evans, fostă asistentă în Armată, care a servit în zonele de front din Vietnam. Ca fondatoare a Vietnam Women's Memorial Foundation, și-a dedicat o mare parte a vieții de după război pentru a păstra amintirea surorilor ei veterane, care au servit în război. Povestea ei, spusă în *Healing Wounds*, scrisă de Bob Welch, aruncă o privire uimitoare și revelatoare asupra modului în care își vede ea experiența din timpul războiului și a fost un mare ajutor în scrierea romanului de față. Diana, recunoștința mea nu are margini. Ești o adevărată inspirație!

Aș vrea să mulțumesc, de asemenea, colonelului în rezervă Douglas Moore, pilot de elicopter Dust Off, care a primit Crucea pentru servicii deosebite în timpul războiului din Vietnam. Douglas a zburat în 1847 de misiuni, a evacuat aproape 3 000 de răniți și a fost inclus în galeria de onoare Dust Off în 2004. Mulțumesc pentru timpul pe care l-ai petrecut citind și criticând prima versiune a acestei cărți și pentru răspunsurile date întrebărilor mele nesfârșite.

Mulțumesc lui Debby Alexander Moore, directoarea serviciilor speciale de recreere ale armatei, care a fost în Vietnam între 1968 și 1970, pentru ajutorul și amintirile sale.

Mulțumesc dr. Beth Parks, care a servit ca asistentă la Chirurgie la Seventh Surgical (MASH) și Twelfth Evacuation Hospitals, la Cu Chi, în Vietnam, în 1966–1967. Dr. Parks este acum o profesoară pensionată și o aventurieră, scriitoare și fotografă. A citit manuscrisul într-un timp-record și a adăugat experiența și expertiza ei acolo unde a fost nevoie. Sunt etern recunoscătoare pentru ajutor.

Pentru cei care ar vrea să citească mai mult despre femeile remarcabile care au servit în Vietnam și despre întoarcerea lor acasă, pot recomanda câteva resurse bibliografice remarcabile: *Healing Wounds,* Diane Carlson Evans, cu Bob Welch, Permuted Press, 2020; *American Daughter Gone to War,* Winnie Smith, William Morrow, 1992; *Home Before Morning,* Lynda Van Devanter, University of Massachusetts Press, 2001 (publicată inițial în 1983); *Women in Vietnam: The Oral History,* Ron Steinman, TV Books, 2000; *A Piece of My Heart,* Keith Walker, Presidio Press, 1986.

Vedeți, de asemenea: *After the Hero's Welcome,* Dorothy H. McDaniel, WND Books, 2014; *The League of Wives,* Heath Hardage Lee, St. Martin's Press, 2019; *In Love and War,* Jim și Sybil Stockdale, Naval Institute Press, 1990; și *The Turning: A History of Vietnam Veterans Against the War,* Andrew E. Hunt, New York University Press, 1999.

În scrierea acestui roman, am încercat să respect cât mai mult istoria. Inițial, am inventat orașe și spitale de evacuare fictive, pentru a avea libertate maximă de a spune această poveste, dar cititorii mei veterani din Vietnam mi-au spus că ar trebui să păstrez numele locurilor. De aceea, spitalele și orașele menționate în

carte sunt reale; logistica, descrierile și axele temporale au fost modificate în câteva locuri, pentru a-mi sprijini narațiunea. Orice eroare sau greșeală sunt, desigur, ale mele.

Aș vrea să-i mulțumesc lui Jackie Dolat pentru amintirile ei legate de Alcoolicii Anonimi și programele de reabilitare din sudul Californiei, în anii 1970.

Sunt recunoscătoare pentru numărul mare de persoane care lucrează alături de mine pentru a mă face o scriitoare mai bună. Le sunt recunoscătoare în mod special primilor mei cititori, care îmi spun ce cred cu onestitatea lor directă (și uneori gălăgioasă): Jill Marie Landis, Megan Chance, Ann Patty și Kim Fisk. Și, ca întotdeauna, mulțumiri lui Jennifer Enderlin, a cărei pasiune pentru editare și atenție la redactare înseamnă enorm pentru mine. Criticile ei constructive au făcut această carte ceea ce este acum. Mulțumesc minunatei echipe de la St. Martin's; ador să lucrez cu voi. Mulțumesc Andrea Cirillo, Rebecca Scherer și echipei de la agenția Jane Rotrosen; am fost parteneri în această aventură nebunească a publicării pentru mai mult de două decenii, și nu-mi imaginez viața fără voi.

Ca întotdeauna, mulțumesc familiei pentru sprijinul și încurajările constante, mai ales soțului meu, Ben, care călătorește cu mine, mă ascultă și înțelege că uneori, deși stăm la aceeași masă, gândurile mele sunt undeva foarte, foarte departe. Mamei mele: amintirile despre tine în anii războiului sunt de neșters; mulțumesc că ai crezut cu atâta tărie în ceea ce era corect. Și tatălui meu, mulțumesc pentru spiritul aventuros și pentru că mi-ai deschis ochii la lumea de dincolo de curtea noastră din spate. Lui Debbie Edwards John, mulțumesc pentru tot ceea ce faci.

Fiului meu, Tucker: sunt mândră de tine și te ador; lui Mackenzie, Logan, Lucas, Katie, Kaylee și Braden: fie să iubiți istoria, să o citiți și să învățați din ea. Voi sunteți viitorul.

În cele din urmă, aș vrea să menționez o persoană pe care nu am întâlnit-o niciodată: colonelul Robert John Welch, pilot al Forțelor Aeriene, care a fost doborât și ucis în Vietnam în 16 ianuarie 1967. Nu s-a întors niciodată acasă. Am primit brățara sa de prizonier de război în timp ce eram în școala gimnazială și am purtat-o timp de mulți, mulți ani. Gândurile și rugăciunile mele au fost alături de familia sa în toți acești ani.

Purple Heart, decorație militară americană, oferită, în numele președintelui Statelor Unite, celor uciși sau răniți în timpul serviciului militar

4-F – clasificare stabilită de generalul Lewis B. Hershey pentru categoria bărbaților considerați inapți pentru serviciul militar din cauze fizice, mentale sau morale (n.red.)

Lyndon B. Johnson, al treizeci și șaptelea președinte american, care a ajuns la conducere după asasinarea președintelui Kennedy

Film de groază, regizat de Alfred Hitchcock

Poreclă pentru organizația Viet Cong

Personaj din desenul animat *Popeye Marinarul*

Post-exchange, un mic magazin cu bunuri de larg consum de proveniență americană, pentru uzul soldaților

Prescurtare folosită pentru Vietnam

Programul medical de asistență civică

Ierbicid toxic, conținând dioxină, care a fost folosit pe scară largă în timpul războiului din Vietnam

Prescurtare pentru Viet Cong, organizație politică și militară comunistă

Roman de Ken Kesey (n.red.)

Băutură carbogazoasă din familia coca-cola, produsă între 1963 și 2020

Lupi de mare

Model de Volkswagen

Se referă la acidul lisergic, LSD, drog psihedelic

Daughters of the American Revolution – organizație ale cărei membre provin din familii direct implicate în lupta pentru independență a Statelor Unite

Cântec de leagăn

Marea evadare, film din 1963, bazat pe povestea evadării în masă a unor prizonieri britanici dintr-un lagăr german, în timpul celui de Al Doilea Război Mondial

Rest and Relaxation – Odihnă și relaxare, permisiile primite de soldați în timpul războiului

Trebuie să plecăm din locul ăsta

Baza maleficului Sauron, în lumea fictivă creată de J.R.R. Tolkien în trilogia sa, *Stăpânul Inelelor*

Țigară rulată care conține marijuana pe lângă tutun

Personaj din desene animate

Jurnalist și prezentator american de televiziune, cunoscut pentru emisiunea sa de pe canalul CBS

Rochie tradițională hawaiiană, de obicei largă și înflorată

Cunună din flori, purtată în jurul gâtului, de obicei în semn de prietenie

Desert din înghețată, pandișpan și bezea

Martin Luther King, asasinat la 4 aprilie 1968 în Tennessee

Poem în proză scris în 1927 de poetul american Max Ehrmann, al cărui text a fost distribuit pe larg în postere în anii 1960 și 1970 (n.red.)

Rebeliune care a avut loc între 11 și 17 august 1965, într-un cartier predominant de culoare al Los Angelesului, în urma altercației dintre o familie de persoane de culoare și poliție

Puterea panterelor

Aperitiv cu unt de arahide sau cremă de brânză unse pe tulpini de țelină și decorate cu stafide

[2] Vietnam Veterans Against War

Joc de cărți

Prizonier de război.

Carte de Jacqueline Susann, publicată în 1966

Referire la procesul Roe vs Wade (1973), proces celebru în ceea ce privește accesul la avorturi

Nuvelă alegorică de Richard Bach (n.red.)

American Civil Liberties Union – organizație înființată în 1920, pentru apărarea drepturilor și libertăților individuale

Film american din 1973

Joc de cuvinte, în engleză missy înseamnă și „domnișoară"

Janis Joplin și Jimi Hendrix